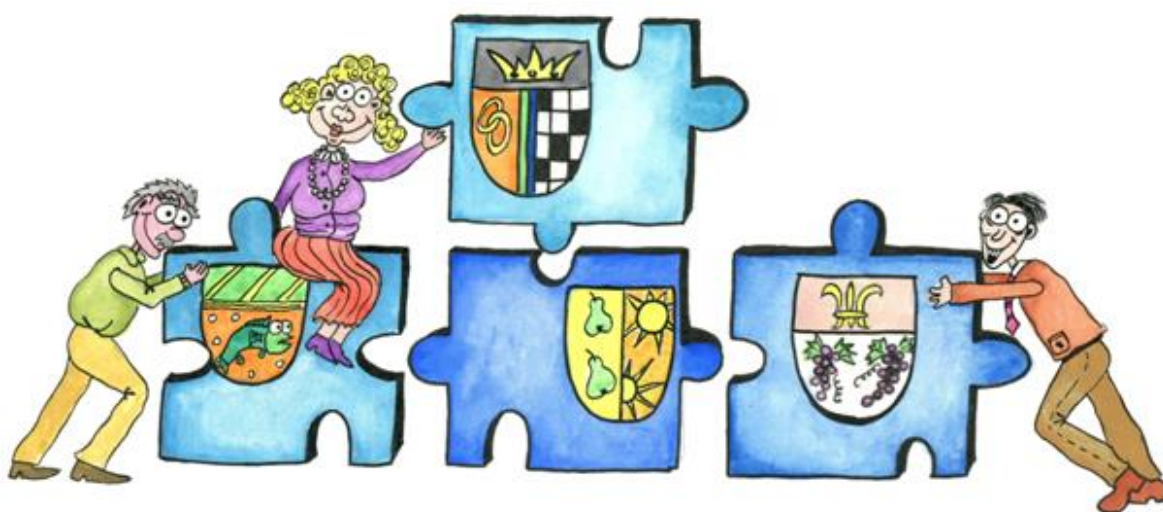

Strategie území správního obvodu ORP Šumperk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, podpory podnikání a zaměstnanosti a infrastruktury pro veřejnou dopravu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

verze 1.5 listopad / 2014

„Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.“

1. Úvod	6
1.1	Základní informace o strategii 6
1.2	Stručná informace o městech a obcích správního obvodu 7
1.3	Kontext vzniku a existence strategie 10
1.4	Účel strategie – proč byla zpracována 10
1.5	Uživatelé strategie – komu strategie slouží 10
1.6	Vybrané relevantní významné strategické dokumenty 10
2. Základní charakteristika území správního obvodu	12
2.1	Profil území správního obvodu 12
2.1.1	Identifikace správního obvodu 12
2.1.2	Stručná charakteristika území správního obvodu 13
2.1.3	Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území 24
2.1.4	Aktéři regionálního rozvoje 25
2.2	Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu 29
3. Téma I.: Školství	30
3.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů 30
3.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému 30
3.1.2	Popis předškolního a základního vzdělávání ve správním obvodu a očekávaný vývoj . 32
3.1.3	Analýza cílových skupin a analýza rizik 69
3.1.4	SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání 73
3.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části) 76
3.2	Návrhová část v oblasti předškolního a základního vzdělávání 77
3.2.1	Struktura návrhové části 77
3.2.2	Vize pro ORP Šumperk 79
3.2.3	Problémové oblasti (PO) 79
3.2.4	Popis cílů v jednotlivých oblastech 92
3.2.5	Indikátory 97
3.3	Pravidla pro řízení strategie 103
3.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie 103
3.3.2	Systém změn strategie 105
3.3.3	Akční plán 105
3.4	Závěr a postup zpracování 107
3.4.1	Shrnutí 107
3.4.2	Popis postupu tvorby strategie 107
3.5	Přílohy 108
3.5.1	Seznam zkratk 108

3.5.2	Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)	108
3.5.3	Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program.....	108
4.	Téma II.: Sociální služby.....	109
4.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	109
4.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	109
4.1.2	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	110
4.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	122
4.1.4	SWOT analýza oblasti	130
4.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	131
4.2	Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	132
4.2.1	Struktura návrhové části	132
4.2.2	Vize pro ORP Šumperk.....	134
4.2.3	Problémové okruhy	134
4.2.4	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	140
4.2.5	Indikátory	146
4.3	Pravidla pro řízení strategie.....	151
4.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	151
4.3.2	Systém změn strategie	153
4.3.3	Akční plán	154
4.4	Závěr a postup zpracování.....	155
4.4.1	Shrnutí	155
4.4.2	Popis postupu tvorby strategie	155
4.5	Přílohy k tématu 2: sociální oblast	156
4.5.1	Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části	156
5.	Téma III.: Odpadové hospodářství.....	160
5.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	160
5.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	160
5.1.2	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu	161
5.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	194
5.1.4	SWOT analýza oblasti	200
5.1.5	Souhrn výsledků analýz	201
5.2	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	203
5.2.1	Struktura návrhové části	203
5.2.2	Vize pro ORP Šumperk.....	205
5.2.3	Problémové okruhy	205

5.2.4	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	214
5.2.5	Indikátory	217
5.3	Pravidla pro řízení strategie.....	223
5.3.1	System monitorování a hodnocení realizace strategie	223
5.3.2	System změn strategie	225
5.3.3	Akční plán	226
5.4	Závěr a postup zpracování.....	227
5.4.1	Shrnutí	227
5.4.2	Popis postupu tvorby strategie	227
5.5	Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství	228
6.	Téma IV.: Infrastruktura veřejné dopravy a cyklodopravy	258
6.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	258
6.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	258
6.1.2	Popis ve správním obvodu	262
6.1.3	Analýza infrastruktury pro cyklodopravu	267
6.1.4	Dopravní obslužnost regionu veřejnou dopravou.....	281
6.1.5	Bezpečnostní prvky.....	288
6.1.6	Doprava v klidu.....	289
6.1.7	Zdroje.....	290
6.1.8	Analýza rizik a další potřebné analýzy	292
6.1.9	Finanční analýza	296
6.1.10	SWOT analýza oblasti	296
6.1.11	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	297
6.2	Návrhová část pro oblast volitelného tématu.....	298
6.2.1	Struktura návrhové části	298
6.2.2	Vize pro ORP Šumperk.....	300
6.2.3	Problémové okruhy	300
6.2.4	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	305
6.2.5	Indikátory	308
6.3	Pravidla pro řízení strategie.....	311
6.3.1	System monitorování a hodnocení realizace strategie	311
6.3.2	System změn strategie	313
6.3.3	Akční plán	314
6.4	Závěr a postup zpracování.....	315
6.4.1	Shrnutí	315

6.4.2	Popis postupu tvorby strategie	315
7.	Téma V.: Podpora podnikání a zaměstnanosti	316
7.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	316
7.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	316
7.1.2	Analýza podnikatelského prostředí a trhu práce	316
7.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy	344
7.1.4	SWOT analýza oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	349
7.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	351
7.2	Návrhová část pro oblast volitelného tématu	352
7.2.1	Struktura návrhové části	352
7.2.2	Vize pro ORP Šumperk.....	354
7.2.3	Problémové okruhy	354
7.2.4	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	361
7.2.5	Indikátory	365
7.3	Pravidla pro řízení strategie.....	371
7.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	371
7.3.2	Systém změn strategie	373
7.3.3	Akční plán	373
7.4	Závěr a postup zpracování.....	375
7.4.1	Shrnutí	375
7.4.2	Popis postupu tvorby strategie	375
8.	Závěr a kontakty.....	376
9.	Seznam příloh	377
9.1	Seznam tabulek	377
9.2	Seznam grafů	381
9.3	Seznam map	382
9.4	Seznam obrázků.....	382

1. Úvod

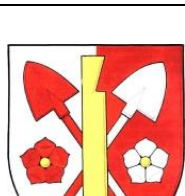

1.1 Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Šumperk v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, podpory podnikání a zaměstnanosti, infrastruktury veřejné dopravy a cyklo dopravy.
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, podpory podnikání a zaměstnanosti, infrastruktury veřejné dopravy a cyklo dopravy)
Řešené území	Správní obvod ORP Šumperk
	Počet obyvatel správního obvodu: 71739 (zdroj: MV ČR, 1. 1. 2014)
	Počet obcí ve správním obvodu: 36
	Rozloha správního obvodu: 84 530 ha
Názvy obcí správního obvodu	Města: Šumperk, Hanušovice, Staré Město
	Obce: Bludov, Bohdíkov, Bohutín, Branná, Bratrušov, Bušín, Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hraběšice, Hrabíšín, Chromeč, Jakobovice, Janoušov, Jindřichov, Kopřivná, Libina, Loučná nad Desnou, Malá Morava, Nový Malín, Olšany, Oskava, Petrov nad Desnou, Písařov, Rapotín, Rejchartice, Ruda nad Moravou, Sobotín, Sudkov, Šléglov, Velké Losiny, Vernířovice, Vikantice, Vikýřovice
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	město Šumperk
Koordinátor tvorby strategie	Mgr. Karel Hošek
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Šumperk
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 12. 5. 2014. Schváleno na shromáždění starostů dne: 30. 3. 2015
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace..., První schválená aktualizace ze dne ....
Související legislativa	Zákon o obcích
Doba realizace strategie	2014-2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Šumperk
Orientační rozpočet implementace	

Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Šumperk realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Šumperkem a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována realizačním týmem projektu "Meziobecní spolupráce" pro správní obvod ORP Šumperk
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie v 5 oblastech (3 povinné, 1 aglomerační a 1 volitelné):
	1. předškolní výchovy a základní školství
	2. sociální služby
	3. odpadové hospodářství
	4. téma aglomerace: podpora podnikání a zaměstnanosti
5. volitelné téma: infrastruktura veřejné dopravy a cyklodopravy	

1.2 Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 36 obcí, z nichž 3 obce mají statut města.

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Bludov Počet obyvatel: 3162 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Bohdíkov Počet obyvatel: 1364 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bohutín Počet obyvatel: 779 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Branná Počet obyvatel: 296 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bratrušov Počet obyvatel: 632 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Bušín Počet obyvatel: 411 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Dlouhomilov Počet obyvatel: 483 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Dolní Studénky Počet obyvatel: 1310 Zapojení do tvorby strategie: ano

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název města: Hanušovice Počet obyvatel: 3344 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Hraběšice Počet obyvatel: 145 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Hradišín Počet obyvatel: 846 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Chromeč Počet obyvatel: 578 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Jakobovice Počet obyvatel: 203 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Janoušov Počet obyvatel: 48 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Jindřichov Počet obyvatel: 1291 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Kopřivná Počet obyvatel: 263 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Libina Počet obyvatel: 3494 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Loučná nad Desnou Počet obyvatel: 1715 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Malá Morava Počet obyvatel: 535 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Nový Malín Počet obyvatel: 3371 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: Olšany Počet obyvatel: 1134 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Oskava Počet obyvatel: 1368 Zapojení do tvorby strategie: ano

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Petrov nad Desnou Počet obyvatel: 1207 Zapojení do tvorby strategie: ne		Název obce: Písařov Počet obyvatel: 739 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Rapotín Počet obyvatel: 3261 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Rejchartice Počet obyvatel: 198 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Ruda nad Moravou Počet obyvatel: 2625 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Sobotín Počet obyvatel: 1214 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název města: Staré Město Počet obyvatel: 1843 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Sudkov Počet obyvatel: 1143 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Šléglov Počet obyvatel: 39 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název města: Šumperk Počet obyvatel: 27323 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Velké Losiny Počet obyvatel: 2714 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Vernířovice Počet obyvatel: 218 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Víkantice Počet obyvatel: 78 Zapojení do tvorby strategie: ne		Název obce: Víkřovice Počet obyvatel: 2365 Zapojení do tvorby strategie: ano

1.3 Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS), a to jak v podobě neformálních jednání ke kontrolním projektovým záměrům, tak i formalizovanou podobou v rámci dobrovolných svazků obcí dle zákon a obcích.

Projekt na území SO ORP Šumperk realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Šumperkem a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a město Šumperk je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem meziobecní spolupráce je Mgr. Karel Hošek.

Strategie byla zpracována realizačním týmem projektu "Meziobecní spolupráce" pro správní obvod ORP Šumperk, který tvořil Karel Hošek (koordinátor), Hana Kolaříková (analytik), Jan Libosvár (analytik), Anna Bartošová (expert A), Lenka Krobotová (expert B), Lenka Buřičová (asistentka).

1.4 Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat v 5 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit také k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality veřejných služeb v těchto 5 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5 Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu – dobrovolným svazkům obcí, místním akčním skupinám, představitelům soukromého i neziskového sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát či kraj a jejich organizace.

1.6 Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů, včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP Šumperk.

Tab. č. 1 : Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Dohoda o partnerství	http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2014/Vlada-schvalila-Dohodu-o-partnerstvi-pro-programov
2	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020	http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Kraj	
1	Zásady územního rozvoje	http://www.kr-olomoucky.cz/zasady-uzemniho-rozvoje-cl-185.html
2	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje	dokument je v roce 2014 aktualizován - http://www.kr-olomoucky.cz/program-rozvoje-uzemniho-obvodu-olomouckeho-kraje-cl-537.html
3	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011-2014	http://www.kr-olomoucky.cz/strednedobe-planovani-socialnich-sluzeb-cl-288.html
4	Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje	http://www.kr-olomoucky.cz/odpadove-hospodarstvi-cl-269.html
5	Studie proveditelnosti - integrovaný systém nakládání s komunálními odpady v olomouckém kraji	http://www.kr-olomoucky.cz/odpadove-hospodarstvi-cl-269.html
	Mikroregiony, města a obce	
1	Integrovaná strategie území MAS Šumperský venkov	dokument je v roce 2015 finalizován
2	Integrovaná strategie území MAS Horní Pomoraví	dokument je v roce 2015 finalizován
3	Strategický plán města Šumperk	www.sumperk.cz/cs/podnikatel/strategicke-dokumenty-1.html

Realizační tým vycházel při tvorbě této strategie především z pracovních verzí Integrované strategie území MAS Šumperský venkov a Horní Pomoraví. Dále spolupracoval a sdílel data s tvůrci aktualizace Strategického plánu města Šumperka.

2. Základní charakteristika území správního obvodu

2.1 Profil území správního obvodu

2.1.1 Identifikace správního obvodu

Správní území obce s rozšířenou působností Šumperk se nachází v severní části Olomouckého kraje, a je tvořeno územím obcí Bludov, Bohdíkov, Bohutín, Branná, Bratrušov, Bušín, Chromeč, Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hanušovice, Hrabšíň, Hraběšice, Jakobovice, Janoušov, Jindřichov, Kopřivná, Libina, Loučná nad Desnou, Malá Morava, Nový Malín, Olšany, Oskava, Petrov nad Desnou, Písařov, Rapotín, Rejchartice, Ruda nad Moravou, Sobotín, Staré Město, Sudkov, Šléglov, Šumperk, Velké Losiny, Vernířovice, Vikantice a Vikýřovice. Uvedených 36 obcí je tvořeno celkem 96 katastrálními územími, celková výměra území je 857,35 km².

Mapa č. 1: Administrativní členění správního obvodu

Zdroj: ČSÚ, UAP, http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/so_orp_sumperk

Největší sídla území a nejhustší komunikační sítě jsou situovány v intenzivně osídlené nížinné části ORP, v ose Bludov – Šumperk – Loučná nad Desnou, velikost a četnost sídel (stejně jako hustota komunikační sítě) razantně klesá směrem do hornaté části území. Reliéf území je tvořen nejvyššími moravskými a slezskými pohořími Hrubým Jeseníkem a Králickým Sněžníkem. Podhůří obou pohoří tvoří Hanušovická vrchovina, do části území zasahuje Nízký Jeseník. Hornatější část území (především severní a východní) má charakter přírodní krajiny s loukami a rozsáhlými lesními porosty. Střední část území v ose Bludov – Šumperk – Velké Losiny má charakter intenzivně využívané kulturní krajiny s poměrně pestrou strukturou využití danou především relativně členitým reliéfem (západní a východní část). Plochá střední část území má vysoký podíl orné půdy a antropogenizovaných ploch.

2.1.2 Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tab. č. 2: Charakteristika území ORP - obce

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	35	35	35	35	35	36	36	36
Počet částí obcí	87	87	87	87	87	87	87	87
Počet katastrálních území	96	96	96	96	96	96	96	96
Počet obcí se statutem města	3	3	3	3	3	3	3	3

Zdroj: ČSÚ, UAP

Tab. č. 3: Charakteristika území ORP - pozemky

POZEMKY								
Výměra v tis. ha	85 741	85 739	85 740	85 737	85 738	85 738	85 735	85 734
zemědělská půda	31 626	31 603	31 543	31 532	31 529	31 520	31 505	31 471
lesní pozemky	47 132	47 186	47 232	47 235	47 258	47 261	47 281	47 299
zastavěné plochy	854	854	854	853	853	854	903	903
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	84,4	84,3	84,2	84,2	84,1	83,8	82,9	82,6

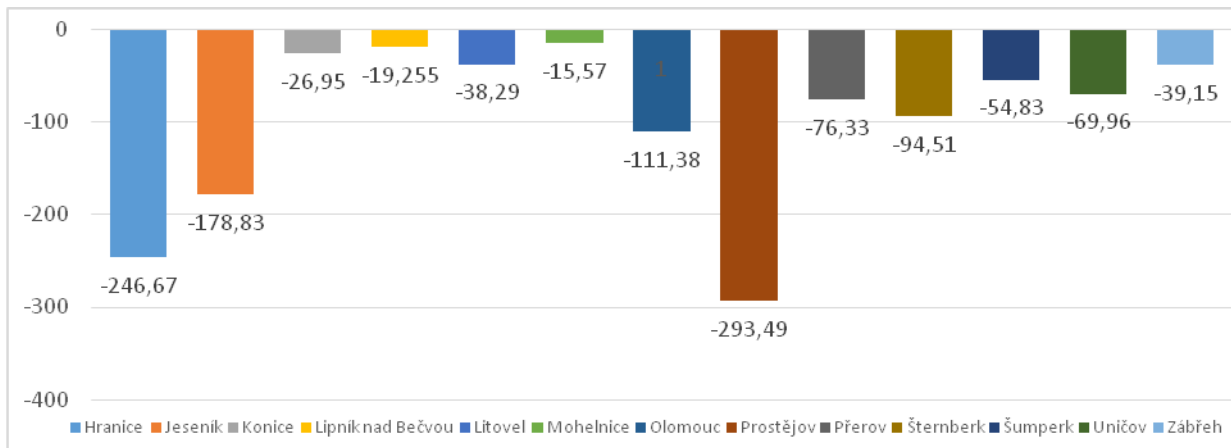
Zdroj: ČSÚ, UAP

Ve správním obvodu ORP Šumperk došlo na základě obecního referenda v roce 2009 k oddělení obce Petrov nad Desnou od obce Sobotín. Díky tomu od 1. 1. 2010 existuje ve správním obvodu 36 obcí.

Od roku 2005 zde stejně jako v ostatních částech Olomouckého kraje dochází k úbytku zemědělských ploch (viz níže uvedený graf č 1). Úbytek zemědělské plochy především souvisí s růstem lesních ploch s výjimkou ORP Olomouc, kde došlo i k růstu zastavěných ploch. V ORP Šumperk došlo ke skokovému nárůstu zastavěných ploch (49 ha), a to díky změně charakteru plochy ski-centra v Loučné nad Desnou.

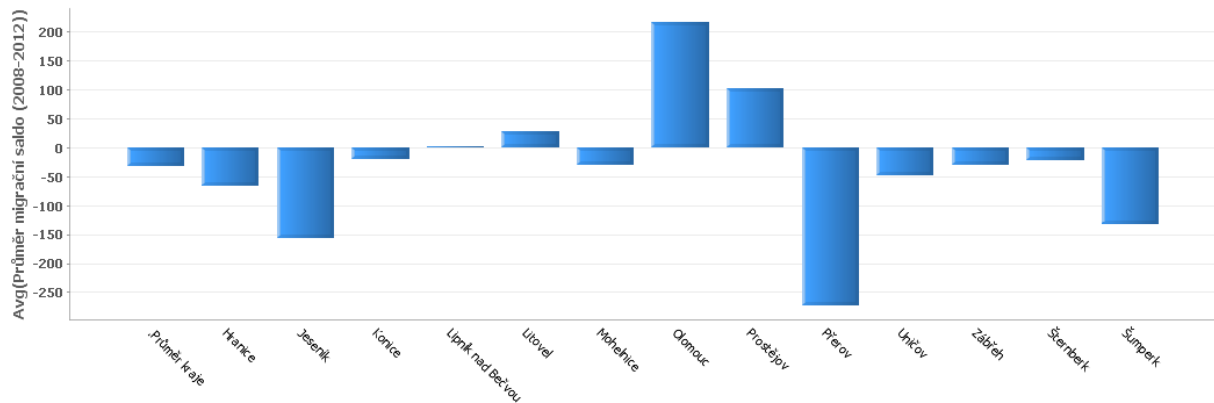
Pokles hustoty obyvatel v SO ORP Šumperk souvisí s postupným poklesem počtu obyvatel (viz tabulka č. 4).

Graf č. 1: Úbytek zemědělských ploch od roku 2006 do 2012 dle SO ORP

Zdroj: Analytická část Koncepce rozvoje venkova Olomouckého kraje

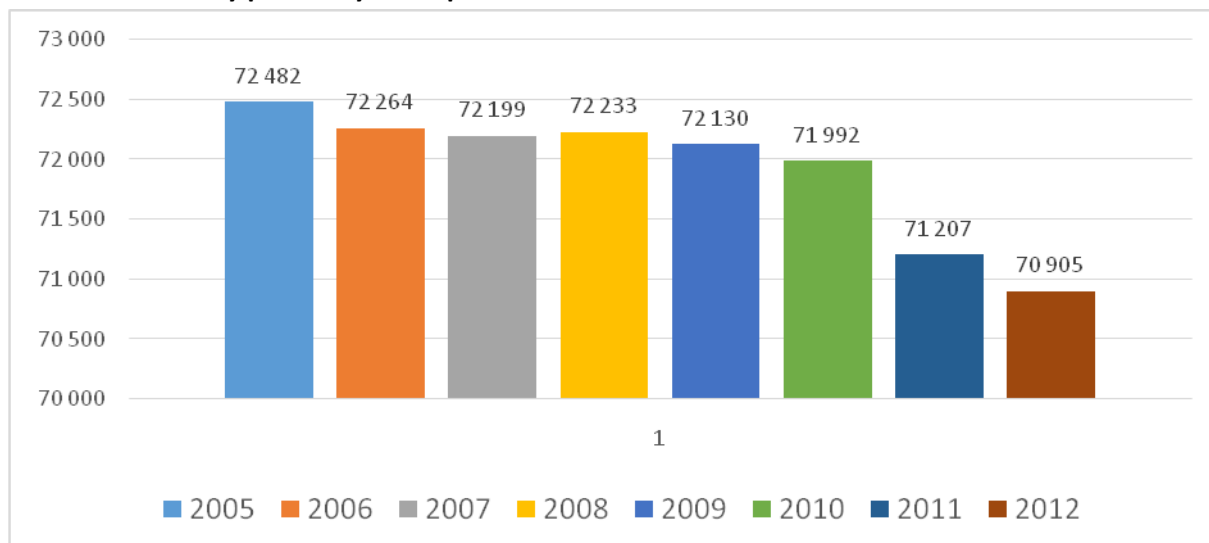
Graf č. 2a: Migrační saldo SO ORP v Olomouckém kraji za roky 2008 - 2012

Zdroj: SMO ČR

Pokles počtu obyvatel (-2 %) je jeden z hlavních průvodních jevů dlouhodobé hospodářské situace v regionu (viz graf č. 2b a 3). V Olomouckém kraji došlo ve sledovaném období jen k mírnému poklesu počtu obyvatel (0,15 %). K největšímu úbytku obyvatel díky migraci došlo na Přerovsku a Jesenícku a naopak nárůst nastal v okolí Olomouce a Prostějova. V ORP Šumperk dochází k velmi odlišnému vývoji počtu obyvatel, ve městě Šumperku, na Hanušovicku a v periferních obcích dochází k výraznému poklesu počtu obyvatel, a naopak v obcích v okolí města Šumperka (suburbie) roste počet obyvatel (především migrací). Je zajímavé, že celkový úbytek obyvatel migrací je u mužů (-2,56 %) vyšší než u žen (-1,9 %).

Graf č. 2b : Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

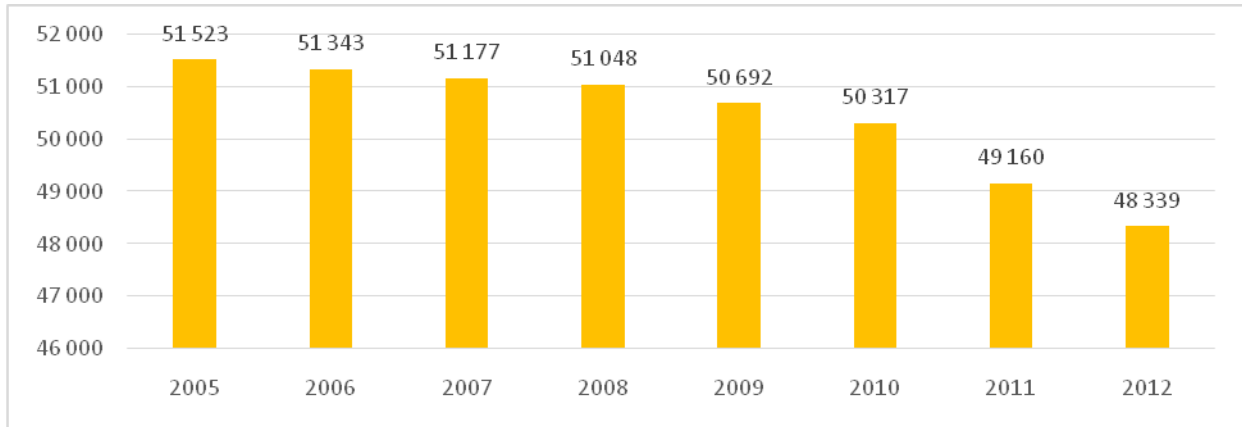
Tab. č. 4: Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		72482	72264	72199	72233	72130	71992	71207	70905
v tom:	muži	35758	35654	35634	35652	35591	35486	35053	34867
	ženy	36724	36610	36565	36581	36539	36506	36154	36038
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	10857	10601	10534	10419	10385	10443	10383	10380
	15 - 64	51523	51343	51177	51048	50692	50317	49160	48339
	65 +	10102	10320	10488	10766	11053	11232	11664	12186
Průměrný věk (celkem)			40	40	41	41	41	42	42
Index stáří (65+ / 0 - 14 v %)		93%	97%	100%	103%	106%	108%	112%	117%
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	5634	5483	5434	5365	5372	5412	5370	5348
	15 - 64	26077	26029	25965	25967	25737	25534	24939	24542
	65 +	4047	4142	4235	4320	4482	4540	4744	4977
Průměrný věk			38	39	39	39	40	40	40
Index stáří (65+ / 0 - 14 v %)		71%	76%	78%	81%	83%	84%	88%	93%
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	5223	5118	5100	5054	5013	5031	5013	5032
	15 - 64	25446	25314	25212	25081	24955	24783	24221	23797
	65 +	6055	6178	6253	6446	6571	6692	6920	7209
Průměrný věk			42	42	42	42	43	43	43
Index stáří (65+ / 0 - 14 v %)		115%	120%	122%	127%	131%	133%	138%	143%
Přírůstek na 1000 obyv.									
Celkový		-249	-137	-84	7	-111	-221	-245	-271
Přirozená		-36	-18	-5	58	58	-38	-124	-136
Stěhováním (mechanický)		-213	-119	-79	-51	-169	-183	-121	-135

Zdroj: ČSÚ, UAP

Než informace o úbytku obyvatel je pro další rozvoj regionu důležitější údaj o poklesu ekonomicky aktivních obyvatel (EAO), který souvisí s celkovým stárnutím obyvatelstva ČR i Evropy. Tempo poklesu EAO ve sledovaném období dosahuje až 6,25 %, což znamená pokles 1 535 EAO za šest let. Průměrný věk obyvatelstva SO ORP Šumperk, tak vyrostl ze 40 let na 42 let.

Graf č. 3: Úbytek počtu ekonomicky aktivních obyvatel SO ORP Šumperk

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tab. č. 5: Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	26	72	Zdroj – malý lexikon obcí 2013
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	12	33	Zdroj - malý lexikon obcí 2013
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	13	36	Zdroj - malý lexikon obcí 2013
Počet středních škol:	11	3	Zdroj - data ČSÚ
-obory gymnázií	1	3	Zdroj - data ČSÚ
-obory středních odborných škol a praktických škol	8	3	Zdroj - data ČSÚ
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	2	3	Zdroj - data ČSÚ
Počet základních uměleckých škol	1	3	Zdroj - data ČSÚ
Počet konzervatoří	0	0	Zdroj - data ČSÚ
Počet jazykových škol	1	3	Zdroj - data ČSÚ
Počet vyšších odborných škol	1	3	Zdroj - data ČSÚ
Počet vysokých škol	0	0	Zdroj - data ČSÚ

Zdroj: ČSÚ, UAP

Bližší informace o stavu školské infrastruktury obsahuje kapitola č. 3 Téma 1: Školství.

Tab. č. 6: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	42	86	
Stálá kina	7	17	
Divadlo	1	3	město Špk.
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	5	11	
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	6	6	
Kulturní zařízení ostatní	43	86	
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	4	6	
Koupaliště a bazény	8	17	
-z toho kryté	4	11	
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	83	92	
Tělocvičny (vč. školních)	54	72	
Stadiony otevřené	6	17	
Stadiony kryté	2	3	
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	3	město Špk.
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	69	47	

Zdroj: ČSÚ, UAP

Kultura na venkově zajišťuje kulturní rozvoj dětí a mládeže i široké občanské veřejnosti. Napomáhá nejen ke zvýšení vzdělanosti, obohacení pozitivní výchovy, ale také slouží k upevnění mezilidských vztahů. Moderní životní styl obyvatel měst i venkovských obcí je spojen s aktivním trávením volného času, proto je občanská vybavenost v oblasti sportu na venkově důležitá. Vybavenost obcí ve správním obvodu ORP Šumperk je díky velikostním skupinám obcí v území relativně dobrá ve srovnání s ostatními částmi Olomouckého kraje. Přesto řada obcí v našem regionu uvažuje o rozšíření či zkvalitnění sítě infrastruktury pro kulturu, sport a volnočasové aktivity. Stejně tak i město Šumperk provozuje na svém území řadu objektů občanské vybavenosti (krytý bazén, zimní stadion), které je možné udržetelně spravovat jen ve větším městě a s dostatečným spádovým regionem, připravuje významné investiční záměry na obnovu a modernizaci těchto zařízení.

Data o stavu kulturní a sportovní vybavenosti v obcích byla čerpána z ČSÚ z roku 2006.

Důležitou službu, u kterých obyvatelé řeší především jejich dostupnost, jsou zdravotnické služby. Jelikož ve správním obvodu ORP Šumperk nejsou umístěna jiná samostatná ambulantní zařízení či pracoviště mimo Šumperskou nemocnici, nejsou tato zařízení předmětem analýzy. Šumperská nemocnice disponovala v roce 2012 na svých odděleních 358 lůžky. Spádová oblast této nemocnice zahrnuje až 200 tisíc obyvatel (ORP Šumperk, Zábřeh a částečně Jeseník). Nemocnice disponuje mnoha ambulantními a lůžkovými odděleními. V roce 2012 pracovalo v Šumperské nemocnici 138 lékařů a 317 zdravotních sester.

Tab. č. 7: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Počet	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Ordinace praktického lékaře pro dospělé	51	61
Ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	23	47
Ordinace praktického lékaře - stomatologa	39	42
Ordinace praktického lékaře - gynekologa	18	31
Zařízení lékárenské péče	18	17
Nemocnice	1	3

Zdroj: ČSÚ, UAP

Uvedený absolutní počet ordinací/zařízení v tabulce č. 9 je součtem všech zařízení ve správním obvodu ORP Šumperk, pro analýzu stavu zdravotnických služeb ve „venkovském prostoru“ jsme použili tabulku z analytické části Koncepce rozvoje venkova Olomouckého kraje, která zachycuje meziregionální srovnání v Olomouckém kraji. Z tabulky je zřejmé, že nejvíce obcí je vybaveno zdravotnickými zařízeními v SO ORP Olomouc a Uničov, což souvisí především se sídelní strukturou těchto regionů. Následuje SO ORP Šumperk, kde takřka dvě třetiny obcí mají na svém území ordinaci praktického lékaře pro dospělé. Ostatní zařízení (pediatr, stomatolog aj.) se vyskytují ve více jak čtvrtině obcí našeho SO ORP, což není v ostatních částech Olomouckého kraje obvyklé.

Tab. č. 8: Dostupnost zdravotnických zařízení na venkově ve SO ORP Olomouckého kraje

ORP	Počet obcí	Počet obyvatel venkova	Praktický lékař pro dospělé	Praktický lékař pro děti	Stomatolog	Gynekolog	Lékařna
Hranice	30	15 845	12	7	5	3	3
Jeseník	23	28 645	9	8	9	6	6
Konice	20	7 781	6	4	4	2	1
Lipník n. B.	13	7 120	3	3	2	0	0
Litovel	19	13 767	10	5	6	2	1
Mohelnice	13	9 198	3	2	4	0	2
Olomouc	44	62 225	30	20	22	4	14
Prostějov	75	54 053	32	22	25	2	10
Přerov	57	31 544	25	10	9	3	3
Šternberk	20	10 103	7	2	2	0	1
Šumperk	35	44 069	24	16	15	10	9
Uničov	9	11 072	7	5	3	3	2
Zábřeh	27	19 758	11	4	9	2	3

Zdroj: Analytická část KRV OK (ČSÚ, MOS, rok 2010)

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Z celkových 69 405 obyvatel žijících ve správním obvodu ORP Šumperk je pouze 46 % ekonomicky aktivních, přičemž průměrný podíl EAO na celkové populaci v Olomouckém kraji i v ČR dosahuje 48 %, což v absolutních číslech představuje cca 1 300 EAO chybějících v regionu. Stejně jako ve zbytku ČR je i v našem regionu významný rozdíl mezi podílem EAO žen a mužů na celkové populaci, což je způsobeno především vyšší délkou dožití žen.

Tab. č. 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	muži	ženy	
Celkový počet obyvatel		69 405	33 898	35 507	
Ekonomicky aktivní celkem (EAO)		32 241	17 730	14 511	
v tom:	zaměstnaní	28123	15621	12502	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	22167	11680	10487
		zaměstnavatelé	1026	751	275
		pracující na vlastní účet	3547	2556	991
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	1021	531	490
		ženy na mateřské dovolené	535	0	535
nezaměstnaní		4118	2109	2009	
Ekonomicky neaktivní celkem		34699	14806	19893	
z toho	nepracující důchodci	17732	6903	10829	
	žáci, studenti, učni	10316	5193	5123	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		2465	1362	1103	

Zdroj: ČSÚ, UAP

Podle sčítání lidu, domů a bytů bylo v roce 2011 v území ORP Šumperk 4 118 nezaměstnaných osob, což představuje 12,7 % PNO (podíl nezaměstnaných osob). V níže uvedené tabulce č. 10 je možné srovnat vývoj nezaměstnanosti, která je pro náš region velmi důležitou charakteristiku území. Z tabulky je zřejmý dlouhodobý vývoj celkové nezaměstnanosti a určitých kategorií uchazečů o zaměstnání. Úroveň nezaměstnanosti v našem regionu závisí na hospodářské situaci v celé ČR, což dokládají výkvy níže uvedené míry nezaměstnanosti.

Tab. č. 10: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚSTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	4796	4956	4515	3970	3221	3167	5238	5207	4934
Občané se zdravotním postižením	12,8	14,3	16,0	17,8	19,8	18,5	12,7	14,4	12,7
Absolventi	7,8	7,4	6,7	5,2	4,8	4,7	5,7	5,5	5,4
Osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	43,7	42,4	47,5	44,4	43,7	34,4	26,2	39,2	41,7
Volná pracovní místa	175	191	166	320	485	475	170	290	158
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	27,4	25,9	27,2	12,4	6,6	6,7	30,8	18,0	31,2
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	12,96	13,39	11,44	9,74	7,97	7,88	13,79	13,58	12,84

Zdroj: MPSV a ČSÚ

Tab. č. 11: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol		Celkem	
Vyjíždějící celkem		19 518	
v tom	vyjíždějící do zaměstnání	13 512	
	v tom	v rámci obce	4 989
		do jiné obce okresu	6 594
		do jiného okresu kraje	758
		do jiného kraje	953
		do zahraničí	218
	vyjíždějící do škol	6 006	
	v tom	v rámci obce	2 129
mimo obec		2 492	

Zdroj: ČSÚ, UAP

Stejně jako ostatní údaje o hospodářství, tak je i bližší analýza dojížděky do zaměstnání součástí analytické části tématu „Aglomerace SO ORP Šumperk“.

Tab. č. 12: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			28 222	
v tom:	tvořené 1 rodinou		18 201	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	8 578
			se závislými dětmi	5 899
		neúplné	bez závislých dětí	657
			se závislými dětmi	3 067
	tvořené 2 a více rodinami		501	
	domácnosti jednotlivců		8 445	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		1 075	

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

Tab. č. 13: Ekonomické subjekty se sídlem v území ORP

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem	15 602	15 707	15 293	15 454	15 522	15 832	15 687	16 064	16 248	15 192
Fyzické osoby	13 625	13 670	13 135	13 260	13 259	13 453	13 210	13 458	13 599	12 502
Z toho zemědělství podnikatelé	747	729	722	717	712	722	194	203	208	210
Vyjádření v %	5,48	5,33	5,50	5,41	5,37	5,37	1,47	1,51	1,53	1,68
Právnícké osoby	1 977	2 037	2 158	2 194	2 263	2 379	2 477	2 606	2 649	2 690
Z toho obchodní společnosti	835	880	934	958	984	1 028	1 059	1 093	1 117	1 132
Vyjádření v %	42,24	43,20	43,28	43,66	43,48	43,21	42,75	41,94	42,17	42,08
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (v %)										
Zemědělství, lesnictví a rybářství	8,9	8,9	9,2	9,2	9,4	9,5	6,9	7,3	7,3	7,4
Průmysl celkem	14,9	14,7	14,6	13,9	13,9	14,0	14,1	14,2	14,2	13,5
Stavebnictví	12,0	12,2	12,0	12,3	12,7	12,9	13,6	13,5	13,5	13,1
Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	32,6	32,0	32,0	32,5	32,0	30,7	31,1	30,3	29,1	28,7

Zdroj: ČSÚ, RES

Data za velkoobchod, maloobchod, opravy a údržbu motorových vozidel nejsou k dispozici, místo toho jsou v řádku údaje za: Obchod, ubytování, stravování a pohostinství.

D. Doprava

Z hlediska silničních dopravních vztahů je řešené území přímo napojeno na hlavní silniční síť tvořenou silnicí 1. třídy I/44 Mohelnice – Šumperk – Jeseník a silnicí I/11 Hradec Králové - Šumperk - Bruntál. Hromadná přeprava osob je zajišťována pravidelnými autobusovými linkami. Železniční spojení je umožněno především přes železniční stanici Zábřeh na Moravě, ležící na železniční trati č. 270 Bohumín - Přerov – Česká Třebová.

Silniční síť: Územím SO ORP Šumperk neprochází trasa žádné dálnice ani rychlostní komunikace. Základem silniční sítě jsou na řešeném území silnice I. a II. třídy, které dále doplňují silnice III. třídy a místní komunikace. Z hlediska celostátní silniční sítě leží město Šumperk na významné silnici I/44 spojující město Mohelnici se Šumperkem a Jeseníkem a Polskem. Další významnou komunikací je silnice I/11, jež probíhá územím ve směru východ-západ a propojuje řešené území ORP Šumperk s významnými sídly sousedních krajů.

Železniční doprava: Územím SO ORP Šumperk neprochází žádný z vymezených tranzitních železničních koridorů. Prostřednictvím trati č. 290 Olomouc – Šumperk je železniční síť na území ORP napojena v Zábřehu na dvoukolejnou železniční trať č. 270 Bohumín – Přerov - Česká Třebová, která je součástí 3. tranzitního koridoru, v úseku Česká Třebová – Přerov a zajišťuje spojení 1. a 2. koridoru. Zhruba polovina území není na železniční síť přímo napojena. Z hlediska obslužnosti území plní železnice ve srovnání s autobusovou dopravou omezenou úlohu. Řadě obcí v ORP Šumperk umožňuje železniční doprava dostupnost významných center v regionu a i dostupnost krajského města.

Letecká doprava: Na území SO ORP Šumperk se nachází veřejné letiště pro vnitrostátní přepravu a neveřejné vrtulníkové letiště pro Leteckou záchrannou službu v Šumperku.

Pěší a cyklistická doprava: Řešené území, zejména jeho hornatější část, je protkána poměrně hustou sítí pěších stezek Klubu českých turistů a cyklotras. Bližší informace o stavu cyklistické infrastruktury jsou uvedeny v rámci samostatné kapitoly volitelného tématu.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Analýza hospodářské situace v SO ORP Šumperk je podrobněji popsána v samostatné kapitole číslo 6 Téma č. 4 – Volitelné téma.

Největší zaměstnavatelé v SO ORP Šumperk: (dle dat ČSÚ z roku 2011):

1000 - 1499 zaměstnanců

- Šumperská nemocnice a.s., Šumperk - ústavní zdravotní péče

500 - 999 zaměstnanců

- EPCOS s.r.o., Šumperk - výroba elektrických motorů, generátorů a transformátorů
- OP papírna, s.r.o., Olšany - výroba papíru a lepenky
- Pars nova a.s., Šumperk - výroba železničních lokomotiv a vozového parku
- Pramet Tools, s.r.o., Šumperk - výroba nástrojů a nářadí

250 - 499 zaměstnanců

- CeramTec Czech Republic, s.r.o., Šumperk - výroba technických keramických výrobků
- město Šumperk, Šumperk - všeobecné činnosti veřejné správy
- Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Šumperk - střední odborné vzdělávání
- ZKL Hanušovice, a.s., Hanušovice, Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla

200 - 249 zaměstnanců

- FORTEX - AGS, a.s., Šumperk, Výstavba bytových a nebytových budov
- KUBÍČEK VHS, s.r.o., Velké Losiny, Výroba ostatních čerpadel a kompresorů

100 - 199 zaměstnanců

dalších 19 firem

50 - 99 zaměstnanců

16 firem

Těžba nerostných surovin: Na území SO ORP se nachází řada ložisek nerostných surovin. Jedná se převážně o ložiska stavebního kamene (amfibolit, rula, pararula), vápence, wollastonitu, grafitu, cihlářské suroviny a dalších. U části ložisek v současnosti těžba již probíhá (Bludov - wollastonit, Hanušovice, Dolní Libina a Krásné – stavební kámen, Velké Vrbno – grafit), u ostatních ložisek těžba probíhala v minulosti, případně ještě nezačala. Pro ochranu většiny ložisek je vymezeno chráněné ložiskové území.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Ve správním obvodu ORP Šumperk se vyskytují téměř všechny druhy chráněných území, s výjimkou národního parku a národní přírodní památky. Na západě zasahuje ptačí oblast Králický Sněžník, jejíž část je vyhlášena zároveň i jako Evropsky významná lokalita (EVL) a Národní přírodní rezervace (NPR). Kolem východní hranice se rozkládá CHKO Jeseníky, v ní leží EVL Jeseníky a ptačí oblast (PO) Jeseníky. Do ORP zasahují 2 přírodní parky – na jihozápadě přírodní park Březná, na jihovýchodě přírodní park Sovinecko - které slouží především k ochraně krajinného rázu.

Zemědělství výrazně ovlivňuje charakter krajiny, má vliv na zachování venkovského prostoru, využívání půdy a tvorbu krajiny. Podíl orné půdy na celkové výměře území ORP a jeho vývoj proto patří k významným charakteristikám. Celková výměra orné půdy za ORP činí 12 203 ha, což představuje 14,23 % plochy území. Pro srovnání průměr Olomouckého kraje činí 39,6 % plochy území. V letech 2000 až 2010 došlo k úbytku orné půdy o 404,8 ha. Úbytek mezi roky 2008 a 2010 činil 8,9 ha, úbytek mezi roky 2010 a 2012 je 71 ha. Lze tedy konstatovat, že za poslední období došlo oproti dřívějšímu k výraznému úbytku zemědělské půdy. Lesní porosty na území SO ORP Šumperk jsou významným přírodním zdrojem. Lesy na území SO ORP Šumperk jsou zařazeny dle Oblastních plánů rozvoje lesa do čtyř přírodních lesních oblastí: PLO27 Hrubý Jeseník, PLO28 Předhoří Hrubého Jeseníku, PLO29 Nízký Jeseník a PLO34 Hornomoravský úval. Ve srovnání s průměrnou lesnatostí Olomouckého kraje (34,8 %), patří jeho lesnatost k nadprůměrným (55,1 % území). Lesnatost v rámci území kolísá od 4,1 % v obci Chromeč po 89,2 % v obci Loučná nad Desnou.

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Zásobování vodou je ve městě Šumperku zajištěno skupinovým vodovodem Kouty – Šumperk a skupinovým vodovodem Olšany – Zábřeh – Šumperk. V obcích Vernířovice, Vikantice, Šléglov, Rejchartice, Bušín veřejný vodovod chybí. V obcích Kopřivná, Libina, Loučná nad Desnou, Malá Morava, Nový Malín, Ruda nad Moravou a Staré Město je třeba v budoucnu postavit nové vodojemy. Odkanalizování obcí a čištění odváděných odpadních vod mají pouze některé obce, a to v různém stupni. Kanalizaci má 21 obcí, v SO ORP Šumperk mají napojení na ČOV obce Bludov, Bohdíkov, Bohutín, Branná, Hanušovice, Jindřichov, Libina, Loučná nad Desnou, Nový Malín, Malá Morava, Olšany, Petrov nad Desnou, Staré Město, Šléglov, Šumperk, Velké Losiny.

Komplexní služby v oblasti dodávek pitné vody a odvádění a čištění odpadních vod zajišťuje v regionu společnost Vodohospodářská zařízení Šumperk a.s. (VHZ), která je akciovou společností 100% vlastněnou městy a obcemi šumperského okresu. Z téměř 30 akcionářů je 14 obcí z SO ORP Šumperk (Bludov, Hanušovice, Hraběšice, Chromeč, Loučná nad Desnou, Olšany, Petrov nad Desnou, Rapotín, Ruda nad Moravou, Sobotín, Staré Město, Šumperk, Velké Losiny, Vikýřovice). VHZ vlastní, spravuje a modernizuje vodovodní řady, kanalizace, úpravny vody, čistírny odpadních vod (ČOV) a některé dešťové zdrže v okrese Šumperk.

Aktuálně je společností realizován projekt Horní Pomoraví II, jehož cílem je oprava stávající, už vysloužilé kanalizace, rozšíření sítě o další kilometry nové kanalizace a zásadní oprava čističky odpadních vod v Mohelnici.

V rámci SO ORP Šumperk je plynem zásobováno 19 obcí z 36 obcí. Obcí, které nemají zavedenou plynofikaci, je 17. Konkrétně se jedná o obec Bratrušov, Branná, Dlouhomilov, Hraběšice, Chromeč, Jakubovice, Janoušov, Malá Morava, Staré Město, Sudkov, Šléglov, Vikantice a Vernířovice. Obce Hraběšín, Kopřivná, Písařov a Rejchartice také plyn zaveden nemají, i když přes jejich území plynovod vede. Od roku 2008 nedošlo v obcích SO ORP Šumperk k žádným změnám co se rozšíření či úbytku plynofikace týče.

Území ORP Šumperk nemá dostatečné energetické zdroje a je až na malé výjimky odkázáno na dodávky elektřiny z vnějšku. Územím prochází vedení velmi vysokého napětí ZVN 400 kV. Vedení propojuje rozvodnu Krasíkov s Vodní elektrárnou Dlouhé stráně. Vedení je součástí přenosové soustavy ČR. Páteř distribuční sítě tvoří:

- sítě velmi vysokého napětí - vedení 110 kV
- sítě vysokého napětí VN 22 kV

Součástí distribuční sítě jsou dále rozvodny a distribuční trafostanice. Ve většině obcí v rámci SO ORP Šumperk se nevyskytují problémy s dodávkou elektrické energie.

Vzhledem k extenzivnímu způsobu hospodaření a nevhodným zásahům do území v minulých dobách, dochází opakovaně k záplavám včetně zastavěných částí území, což znamená limit pro využití řady lokalit. Na území ORP jsou vymezena záplavová území vodních toků Branná, Desná, Hučivá Desná, Merta a Morava. Dále jsou vymezena území zvláštní povodně pod vodním dílem Dlouhé stráně (pro horní a dolní nádrž).

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

Národní památkový ústav (NPÚ) eviduje v ORP Šumperk 212 nemovitých kulturních památek a dvě nemovité národní kulturní památky. Na území ORP Šumperk se dále nachází městská památková zóna (Branná, Šumperk) a vesnická památková zóna (Dlouhomilov, Jakubovice). Dále jsou vyhlášena památková ochranná pásma v Bludově (OP souboru památek lidové architektury), Branné (OP farního kostela archanděla Michaela), Maršíkově (OP filiálního kostela sv. Michala), Velkých Losinách (OP zámku s areálem parku, OP farního kostela sv. Jana Křtitele, OP papírny) a Žárově (OP filiálního kostela sv. Jakuba).

Vhodné podmínky pro cestovní ruch vytváří především hornatá část území správního obvodu, která zahrnuje nejvyšší partie pohoří Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku. K významným lyžařským střediskům patří: Kouty nad Desnou, Loučná nad Desnou, Červenohorské sedlo, Přemyslov, Branná, Františkov a Hynčice pod Sušinou. Horské prostředí nabízí výborné podmínky pro pěší turistiku, cykloturistiku a běžecské lyžování. V území se nachází lázeňské obce Bludov a Velké Losiny. V lázních Velké Losiny probíhá nyní výstavba unikátního termálního parku s celoročním provozem. Aquapark bude disponovat šesti vnitřními i vnějšími bazény s léčivou termální vodou, velikostí a zaměřením jej bude možné srovnávat s proslulými rakouskými lázněmi Laa an der Thaya či Gmünd. První návštěvníky by měl aquapark v průběhu roku 2015.

2.1.3 Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. č. 14: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Obce s platným územním plánem	34	94	Platný územní plán má 34 z celkem 36 obcí v SO ORP .
Obce s plánem v přípravě	1	3	Pouze 2 obce (Janoušov, Vikantice) nemají platný územní plán. Obec Janoušov ÚP má v přípravě.
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	31	86 %	Většina obcí v Olomouckém kraji strategický dokument má, a to díky aktivitě krajského úřadu, který podmiňuje poskytnutí dotace existencí strategického dokumentu obce.

Zdroj: KUOK a vlastní šetření

Obce správního obvodu ORP Šumperk patří dle Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje do rozvojové oblasti nadregionálního významu č. 2, kterou tvoří větev Šumperk-Zábřeh-Mohelnice. Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje doplňují vymezení mezinárodních rozvojových os vyplývajících z řešení Politiky územního rozvoje ČR o rozvojovou osu nadregionálního významu OR 2 Mohelnice – Zábřeh – Šumperk – Jeseník – Mikulovice – Polsko, s kterou souvisí nová trasa silnice I/44.

Mapa č. 2: Obce s územním plánem

2.1.4 Aktéři regionálního rozvoje

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město	2	<p>Šumperk – obec s rozšířenou působností je přirozeným centrem území. Ve městě je koncentrována veškerá občanská vybavenost, školy, úřady, služby, největší počet zaměstnavatelů.</p> <p>Hanušovice – obec s pověřeným úřadem je přirozeným střediskem pro severozápadní část správního obvodu, kde je odpovídající občanská vybavenost, úřady a základní služby. V obci působí druhý největší zaměstnavatel v SO ORP mimo katastr města Šumperka - ZKL Hanušovice, a.s. Mimo jiné i díky tomuto zaměstnavateli do města dojíždí 360 osob.</p>

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Obec	4	<p>Velké Losiny – jsou lázeňskou obcí, kde v současnosti probíhá výstavba nového termálního akvaparku s nadregionálním významem. Obec je turisticky atraktivní i díky památkám (zámek, ruční papírna) a nechalně známé historii čarodějnických procesů. V obci působí třetí největší zaměstnavatel v SO ORP mimo katastr města Šumperka - KUBÍČEK VHS, s.r.o. Mimo jiné i díky tomuto zaměstnavateli do obce dojíždí 200 osob (67 z města Šumperka).</p> <p>Loučná nad Desnou – obec leží přímo na úpatí Jeseníků. V jejím katastru převažují horské terény, které umožňují zimní i letní sporty, je zde velký lyžařský areál Kouty nad Desnou a několik dalších sjezdovek, přečerpávací elektrárna Dlouhé stráně, ubytovací kapacity a další doplňující služby.</p> <p>Branná – turisticky atraktivní poloha obce uprostřed hor, skiareál s tradičně dlouhou lyžařskou sezónou, wellness centrum, lanové centrum, památkově chráněné centrum obce, zámek, který v současné době prochází nákladnou rekonstrukcí.</p> <p>Olšany – je obce, v níž sídlí největší zaměstnavatel mimo katastr města Šumperka. Jedná se o Olšanské papírny, které zaměstnávají více jak 500 zaměstnanců, z nichž 300 dojíždí z okolních obcí. Nejvíce zaměstnanců (50) dojíždí z města Šumperka a obce Ruda nad Moravou.</p>
Ostatní obce SO	34	Pečují o rozvoj svého území.
Kraj	1	Olomoucký kraj je zřizovatel řady organizací mající přímý dopad na kvalitu a stav veřejných služeb v regionu (správa silnic, střední školy, muzea).
Ředitelství silnic a dálnic	1	V kompetenci ŘSD je vytvoření nové trasy rychlostní komunikace č. I/44.
Úřad práce ČR	1	Z důvodu vysoké nezaměstnanosti (10,5 % PNO v okrese Šumperk) a především v periferních částech regionu je důležitým aktérem Úřad práce ČR.
Mikroregion (DSO)	2	Na území SO ORP se nachází dva mikroregiony (DSO): Svazek obcí údolí Desné a Svazek obcí regionu Ruda. Svazek obcí údolí Desné vznikl v roce 1997 a sdružuje 9 obcí. Jeho hlavním posláním byla obnova povodněmi zpusťosené železnice na trati Šumperk - Kouty nad Desnou a Sobotín. Obnova železnice zdárně proběhla, trať je nyní v majetku svazku obcí, dopravu na ní provozuje soukromá firma. Další významnou aktivitu

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
		<p>tou svazku je založení a provoz "svazkové školy", která vyřešila problémy s nedostatkem žáků a zvýšila kvalitu výuky. Svazek obcí regionu Ruda byl založen v roce 1999. Jeho hlavním cílem je ochrana životního prostředí a regionální rozvoj. Mikroregion sdružuje celkem 5 obcí, přičemž současná aktivita spočívá především v pořádání regionálních kulturních akcí.</p>
MAS	2	<p>Na území SO ORP působí dvě místní akční skupiny: MAS Horní Pomoraví a MAS Šumperský venkov. MAS Horní Pomoraví o.p.s. je obecně prospěšná společnost založená v roce 2006, se sídlem v Hanušovicích. Společnost vznikla za účelem rozvoje území s hlavní prioritou posílení místního ekonomického prostředí a zhodnocení místní produkce. Sdružení MAS Šumperský venkov bylo založeno v roce 2006 a navázalo na činnost neformálního mikroregionu Šumperský venkov. MAS si klade za cíl podpořit rozvoj venkovského prostoru daného území, především činnostmi ve prospěch obcí, neziskových organizací, drobných podnikatelů a dalších subjektů působících na daném území, s ohledem na ochranu přírody a krajiny. MAS tvoří celkem 16 obcí.</p>
Významný zaměstnavatel	29	<p>Největší zaměstnavatelé regionu jsou převážně soustředěni na území města Šumperka. Sídlí zde 4 firmy s počtem zaměstnanců větším než 500 (Šumperská nemocnice a.s., EPCOS s.r.o., Pars nova a.s., Pramet tools s.r.o.) a dalších 15 firem s počtem zaměstnanců vyšším než 200. Z významných zaměstnavatelů z ostatních obcí lze jmenovat:</p> <p>nad 500 zaměstnanců: OP Papírna s.r.o Olšany, nad 200 zaměstnanců: ZKL Hanušovice a.s., nad 100 zaměstnanců: KUBÍČEK VHS, s.r.o. - Velké Losiny, Bludovská a.s. - Bludov, Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně, Lázně Velké Losiny, s.r.o., PAYWOOD, a.s. - Loučná nad Desnou, Pivovar Holba a.s. - Hanušovice, STS Šumperk, a.s. - Vikýřovice, VELOSTEEL TRADING a.s. - Loučná nad Desnou.</p>

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Škola		<p>V rámci ORP je středoškolské, vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání soustředěno ve městě Šumperku. K nejvýznamnějším školám patří:</p> <p>Gymnázium Šumperk Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní zkoušky Střední odborná škola a střední odborné učiliště vzdělávací obory:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nábytkářská a dřevařská výroba, obchodník, obchodnice, kadeřník, kadeřnice, prodavač, prodavačka, obráběč, obráběčka kovů, truhlář, strojní mechanik <p>nástavbové obory: podnikání, provozní technika, nábytkářská a dřevařská výroba</p> <p>Střední zdravotnická škola - zdravotnický asistent (denní a večerní studium)</p> <p>Střední odborná škola Šumperk nabízí obory:</p> <ul style="list-style-type: none"> - agropodnikání, ekologie a životní prostředí, cestovní ruch, cestovní ruch – hotelový provoz, veřejnosprávní činnost <p>VŠB – TU Ostrava (detašované pracoviště Šumperk)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fakulta strojní (obory strojírenská technologie a dopravní technika a technologie) - Ekonomická fakulta (obor veřejná ekonomika a správa) <p>Česká zemědělská univerzita (Konzultační středisko Šumperk)</p> <ul style="list-style-type: none"> - obor veřejná správa a regionální rozvoj (bakalářské a inženýrské studium) - univerzita třetího věku

2.2 Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ol style="list-style-type: none"> 1. existence velkých podniků/zaměstnavatelů i mimo katastr města Šumperka 2. absence velkých stacionárních zdrojů znečištění ovzduší ve větší části území 3. jižní část území je dobře napojena na hlavní republikový dopravní železniční systém 4. významné zdroje pitné vody v území, soběstačnost v zásobování vodou 5. ekologická hodnota území a klidné životní prostředí s patřičnou ochranou (CHKO aj.) 6. rozmanité přírodní prostředí, rekreační potenciál mají především zalesněná území 7. zajímavé atraktivity cestovního ruchu v regionu (hrady, lázně, hory, skály) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. setrvalý pokles celkového počtu obyvatel v území z důvodu migrace i přirozeného úbytku 2. vysoká nezaměstnanost ve srovnání s průměrem ČR i Olomouckého kraje 3. málo pracovních příležitostí v regionu (především pro mladé lidi a s tím související braindrain) 4. málo zaměstnavatelských subjektů v obcích 5. špatné dopravní napojení na dálniční síť, přetížená silnice I/44 6. výrazný rozdíl mezi ekonomickou úrovní severu a jihu regionu (vazba na dopravní dostupnost do měst s pracovními příležitostmi)
Příležitosti:	Hrozby:
<ol style="list-style-type: none"> 1. vytváření podmínek pro nově přistěhovalé 2. dobudování napojení na dálniční síť 3. dobudování protipovodňových opatření 4. snížení dopravního zatížení zastavěného území obcí realizací přeložek a obchvatů silnic I. a II. třídy 5. velký podíl lesů vytváří dobré předpoklady pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu 6. doplňovat zázemí pro rekreaci a turistiku (cyklotrasy, ubytování, stravování, služby) v územích vhodných pro rekreaci 7. růst zájmu o rekreaci a trávení volného času v tuzemsku, zvyšující se zájem Čechů o lacinější domácí turistiku a o český venkov 8. vytvoření podmínek pro vznik nových pracovních příležitostí 	<ol style="list-style-type: none"> 1. další odliv mladých a vzdělaných obyvatel regionu 2. stárnutí populace a s tím spojený nárůst poptávky po sociálních službách s dopadem na rozpočty obcí 3. omezení rozvoje některých obcí a ohrožení majetku při neuskutečnění protipovodňových opatření 4. hospodářský pokles regionu a s tím spojený růst nezaměstnanosti, sociálních problémů a stárnutí obyvatelstva 5. nerealizace či výrazné zpoždění výstavby nové trasy silnice I/44 a I/11 6. růst sociálních a hospodářských rozdílů mezi jednotlivými částmi regionu 7. eskalace sociálních problémů v periferních částech správního obvodu a sociálně vyloučených lokalitách 8. neschopnost vytvořit atraktivní nabídku cestovního ruchu pro návštěvníky 9. sílící pozice a rozvoj konkurenčních regionů v oblasti cestovního ruchu 10. vznik nových velkých zdrojů znečištění ovzduší

3. Téma I.: Školství

3.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce, tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu žáků ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení přeplněnost mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení, včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý

proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi, o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitost a daně silniční.

3.1.2 Popis předškolního a základního vzdělávání ve správním obvodu a očekávaný vývoj

A. Obecné informace o správním obvodu v oblasti předškolního a základního vzdělávání

Sledované období zahrnuje školní roky 2005/2006 až 2012/2013, ve kterých byly analyzovány různé segmenty předškolního a základního vzdělávání, statistické a výkonové údaje týkající se nejen počtu škol, dětí a žáků v nich, součástí škol, pracovníků ve školách apod., a s tím související různé finanční analýzy a rozborů nákladovosti apod., zejména základního školství v ORP Šumperk.

Při zpracování tématu „Školství“ byly v ORP Šumperk použity metody analýzy a komparace.

V ORP Šumperk je 36 obcí a v 26 z nich byla zřízena škola (ať již samostatná MŠ, samostatná ZŠ nebo spojená ZŠ a MŠ).

Ve všech analytických tabulkách jsou uvedeny pouze obce, které zřizují školu či školské zařízení.

V ORP je celkem 35 MŠ, z toho:

- 30 MŠ zřizovaných obcemi
- 1 MŠ zřizovaná Olomouckým krajem (je součástí spojené školy)
- 1 soukromá MŠ zařazená v rejstříku škol,
- 3 soukromé MŠ, které nejsou zařazeny v rejstříku škol, jejichž kapacita není naplněna.

Kapacita MŠ v ORP je dostatečná.

V ORP je celkem 33 ZŠ, z toho:

- 30 zřizovaných obcemi (17 ZŠ úplných a 13 ZŠ neúplných a 20 z nich má spojené ředitelství ZŠ a MŠ, včetně svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné),
- 1 ZŠ (úplná) zřizovaná Olomouckým krajem (je součástí spojené školy),
- 2 ZŠ soukromé (úplné).

Kapacita ZŠ v ORP je dostatečná, jak v případě neúplných ZŠ, tak i úplných ZŠ.

Na území ORP se nachází ještě dvě ZŠ a MŠ při lázních, jsou to ZŠ a MŠ při lázních, Bludov a ZŠ a MŠ při lázních, Velké Losiny (obě organizace zřizuje Olomoucký kraj), které ovšem vzhledem ke specifickému postavení nejsou zařazeny do žádných analytických tabulek a přehledů.

V ORP Šumperk nebyla ve sledovaném období zřízena žádná církevní škola.

Předškolní a základní vzdělávání je doplněno zájmovým vzděláváním a uměleckým vzděláváním.

Volnočasové aktivity nabízí Sbory dobrovolných hasičů, nestátní neziskové organizace, např. Junák, Pionýr, Česká táborská unie, Sokol, Tělovýchovná jednota, rodinná centra, komunitní školy apod. Zájmové útvary (kroužky) nabízí ZŠ i MŠ a Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk (dále jen SVČ a ZpDVPP Doris Šumperk), jehož součástí je pobytové Středisko ekologické výchovy Švagrov. SVČ a ZpDVPP Doris Šumperk nabízí širokou škálu zájmových útvarů, nepravidelné akce a pobytové akce. Specifickou nabídkou volnočasové aktivity, která hraničí s uměleckým vzděláváním, je Šumperský dětský sbor Motýli, kde ve 4 odděleních (Růžové děti, Barevné děti, Plameňáci a hlavní sbor) zpívá cca 200 dětí z ORP Šumperk.

Žáci a děti z ORP měli a mají možnost uměleckého vzdělávání, které nabízí ZUŠ Šumperk v oborech - hudebním, tanečním, výtvarným a literárně-dramatickém (organizace je zřizována Olomouckým krajem). ZUŠ má své pobočky v obcích Hanušovice a Jindřichov.

Ve sledovaném období se postupně měnila organizace škol. V tabulkách č. 15 – 19 je uveden jejich vývoj (spojování ZŠ a MŠ pod jedno ředitelství) a počty ZŠ a MŠ v jednotlivých obcích.

Zajímavostí je i skutečnost, že ve dvou obcích bylo zřízeno více škol (obec Dolní Studénky zřizuje spojenou organizaci ZŠ a MŠ a samostatnou organizaci MŠ. Obec Ruda nad Moravou zřizuje samostatnou MŠ, samostatnou ZŠ a spojenou organizaci ZŠ a MŠ). Převážná část spojených organizací vznikla v roce 2003. V roce 2008, 01.01., vznikla svazková škola (druhá v ČR) ZŠ a MŠ Údolí Desné, jejímž zřizovatelem je Svazek obcí Údolí Desné. ZŠ a MŠ této svazkové školy jsou ve všech tabulkách zařazeny do jednotlivých obcí (Rapotín, kde je ředitelství svazkové školy, Petrov nad Desnou a Sobotín).

V tabulce č. 15, do řádku „jiná zařízení“ byly zařazeny SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk, ZUŠ Šumperk (zřizovatelem obou organizací je Olomoucký kraj) a pobočky ZUŠ Šumperk jsou přiřazeny k jednotlivým obcím (Hanušovice a Jindřichov), dále SVČ zřizované obcí a soukromé školy.

Tab. č. 15: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2012/2013

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Šumperk	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	celkem
	2012/2013								
Počet obcí	6	5	6	10	8	0	0	1	36
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	3	0	0	5	8
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	1	0	0	0	0	3
Počet MŠ	0	0	3	1	3	0	0	3	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	3	9	6	0	0	0	19
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	1	0	0	5	7

Ve školním roce 2012/2013 byla spojena ZŠ a MŠ Loučná nad Desnou.

Tab. č. 16: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2011/2012

2011/2012											
Počet obcí	6	5	6	10	8	0	0	1	0	0	36
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	1	3	0	0	5	0	0	9
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	3
Počet MŠ	0	0	3	2	3	0	0	3	0	0	11
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	3	8	6	0	0	0	0	0	18
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	1	0	0	6	0	0	8

Ve školním roce 2011/2012 byla spojena ZŠ a MŠ Sudkov.

Tab. č. 17: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2010/2011

2010/2011											
Počet obcí	7	4	6	10	8	0	0	1	0	0	36
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	2	3	0	0	5	0	0	10
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	3
Počet MŠ	0	0	3	3	3	0	0	3	0	0	12
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	3	7	6	0	0	0	0	0	17
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	1	0	0	6	0	0	8

01. 01. 2010 vznikla samostatná obec Petrov nad Desnou a od tohoto roku má ORP Šumperk 36 obcí.

Tab. č. 18: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2007/2008, 2008/2009 a 2009/2010. V těchto třech letech se struktura škol a školských zařízení nezměnila.

2007/2008, 2008/2009 a 2009/2010											
Počet obcí	7	4	6	8	9	0	0	1	0	0	35
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	2	3	0	0	5	0	0	10
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	3
Počet MŠ	0	0	3	3	3	0	0	3	0	0	12
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	3	6	7	0	0	0	0	0	17
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	1	0	0	6	0	0	8

01. 01. 2008 vznikla svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné, která sdružuje 3 ZŠ, z toho jsou 2 ZŠ jen s 1. stupněm a 3 MŠ.

Tab. č. 19: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2005/2006-2006/2007. V těchto dvou letech se struktura škol a školských zařízení nezměnila.

2005/2006, 2006/2007											
Počet obcí	7	4	6	8	9	0	0	1	0	0	35
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	2	4	0	0	5	0	0	12
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	3
Počet MŠ	0	0	3	3	6	0	0	3	0	0	15
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	3	6	5	0	0	0	0	0	15
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	1	0	0	6	0	0	8

Zdroj: ČSÚ, interní materiály MěÚ Šumperk

Počty škol a školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Šumperk

V ORP je celkem 43 ředitelství škol a školského zařízení, které jsou v 26 obcích. Některé ZŠ a MŠ byly zřízeny samostatně, dvě obce zřizují více MŠ či ZŠ a u svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné je uvedeno jedno ředitelství, a to v obci Rapotín, tudíž u obcí Petrov nad Desnou a Sobotín není ředitelství uváděno.

Obec Dolní Studénky zřizuje spojenou ZŠ a MŠ pod jedním ředitelstvím a jednu MŠ se samostatným ředitelstvím.

Obec Ruda nad Moravou zřizuje spojenou ZŠ a MŠ pod jedním ředitelstvím, ZŠ se samostatným ředitelstvím a MŠ se samostatným ředitelstvím.

U města Šumperka je uvedeno i ředitelství Gymnázia Šumperk, které nabízí osmiletý studijní program, kde jsou vzděláváni i žáci plnící povinnou školní docházku a dále spojené ředitelství SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk a ZUŠ Šumperk, jejíž pobočky jsou přiřazeny k příslušným obcím.

Tab. č. 20: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Šumperk ve školním roce 2012/2013

Název obce	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	Gymnázia
Celkem škol	43	30	30	3	1	1	1	1
Bludov	2	1	1	0	0	0	0	0
Bohdíkov	1	1	1	0	0	0	0	0
Bohutín	2	1	1	0	0	0	0	0
Bratrušov	1	1	1	0	0	0	0	0
Bušín	1	1	1	0	0	0	0	0
Dolní Studénky	2	2	1	0	0	0	0	0
Hanušovice	1	1	1	1	0	0	0	0
Hrabišín	1	1	1	0	0	0	0	0
Chroměč	2	1	1	0	0	0	0	0
Jindřichov	1	1	1	1	0	0	0	0
Libina	2	1	1	0	0	0	0	0
Loučná nad Desnou	1	1	1	0	0	0	0	0
Malá Morava	1	1	0	0	0	0	0	0
Nový Malín	1	1	1	0	0	0	0	0
Olšany	1	1	1	0	0	0	0	0
Oskava	1	1	1	0	0	0	0	0
Petrov nad Desnou	0	2	1	0	0	0	0	0
Písařov	1	1	1	0	0	0	0	0
Rapotín	1	1	1	0	0	0	0	0
Ruda nad Moravou	3	2	2	0	0	0	0	0
Sobotín	0	0	1	0	0	0	0	0
Staré Město	1	1	1	0	0	0	0	0
Sudkov	1	1	1	0	0	0	0	0
Šumperk	13	3	5	1	1	1	1	1
Velké Losiny	1	1	1	0	0	0	0	0
Vikýřovice	1	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj: Interní materiály MěÚ Šumperk

Soukromé školy v obcích ORP Šumperk byly zřízeny pouze 2, které byly zařazeny do rejstříku škol, a to v Šumperku. Činnost předškolního vzdělávání vykonávají ještě 3 soukromé MŠ, které nejsou zařazeny v rejstříku škol (2 soukromé MŠ jsou v Šumperku a jedna soukromá MŠ je v obci Rapotín).

Tab. č. 21: Počty soukromých škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Šumperk

Název obce	Celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	Gymnázia	ZUŠ	SVČ
Šumperk	2	1	2	0	0	0

Zdroj: Interní materiály MěÚ Šumperk

Poznámka:

1. Soukromá MŠ Žabka, Šumperk ukončila svoji činnost k 30.06.2014.
2. MŠ Borůvka Šumperk, Revoluční 3138/32a 787 01 Šumperk byla zařazena do rejstříku školských právnických osob až od 01.09.2014. Z tohoto důvodu nejsou údaje z této soukromé MŠ uvedeny v žádné tabulce v analytické části.
3. V ORP Šumperk zůstala nezařazená do rejstříku škol pouze 1 soukromá MŠ, a to v obci Rapotín.

Pracovníci ve školství ORP Šumperk

U **základních škol** dochází ve sledovaném období (školní rok 2005/2006 až 2012/2013) k soustavnému, ale nikoli dramatickému, meziročnímu snižování pracovníků, včetně pedagogů v souvislosti s úbytkem žáků. Meziroční nárůst pedagogických pracovníků je patrný ve **školních družinách a školních klubech**, který souvisí se zvýšeným zájmem o tuto službu, protože nárůst žáků v ZŠ v celém ORP ve školním roce 2012/2013 ve srovnání se školním rokem 2011/2012 je statisticky nevýznamný (64 žáků, což činilo 1 %).

U **mateřských škol** naopak dochází k mírnému meziročnímu nárůstu jak dětí, tak pedagogů. Graf č. 4 znázorňuje vývoj počtu pedagogických pracovníků v mateřských a základních školách. Výrazný nárůst pracovníků u **střediska volného času** ve školním roce 2012/2013 byl způsobem sloučením dvou domů dětí a mládeže, z nichž jeden byl dříve zřizován Olomouckým krajem. Snižující se počet pracovníků na úseku **školního stravování** souvisel s úbytkem žáků na ZŠ.

Tab. č. 22: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2012/2013

Typ školy, školského zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
Mateřské školy	235,7	175,4	60,3
Základní školy	490,4	384,7	105,7
Základní umělecké školy	25,865	23,564	2,301
Gymnázia	13,5	10,2	3,3
Mateřské školy pro děti se SVP	17,4	13,5	3,9
Základní školy pro žáky se SVP	72	59,2	12,8
Školní družiny a kluby	57,9	57,9	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	37,3	22,6	14,7
Zařízení školního stravování	140,7	0	140,7
Celkem školní rok 2012/2013	1090,765	747,064	343,701

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 23: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2011/2012

2011/2012			
Mateřské školy	229,3	169,7	59,6
Základní školy	494,5	385,8	108,7
Základní umělecké školy	25,393	23,092	2,301
Gymnázia	12,96	9,56	3,4
Mateřské školy pro děti se SVP	17,4	13,5	3,9
Základní školy pro žáky se SVP	75,1	62,3	12,8
Školní družiny a kluby	55,7	55,7	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	9,7	5,5	4,2
Zařízení školního stravování	140	0	140
Celkem školní rok 2011/2012	1062,053	725,152	334,901

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 24: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2010/2011

2010/2011			
Mateřské školy	217	162,3	54,7
Základní školy	503,6	391,3	112,3
Základní umělecké školy	25,119	22,677	2,442
Gymnázia	12,86	9,86	3
Mateřské školy pro děti se SVP	16,9	13,5	3,4
Základní školy pro žáky se SVP	75,1	62,3	12,8
Školní družiny a kluby	53,9	53,9	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	10,45	5,65	4,8
Zařízení školního stravování	142,6	0	142,6
Celkem školní rok 2010/2011	1057,529	721,487	336,042

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 25: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2009/2010

2009/2010			
Mateřské školy	207	154,1	52,9
Základní školy	511,7	399,2	112,5
Základní umělecké školy	24,871	22,36	2,511
Gymnázia	12,34	9,5	2,84
Mateřské školy pro děti se SVP	15,9	12,5	3,4
Základní školy pro žáky se SVP	76,8	64,5	12,4
Školní družiny a kluby	52,8	52,8	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	10,55	5,65	4,9
Zařízení školního stravování	143,7	0	143,7
Celkem školní rok 2009/2010	1055,661	720,61	335,051

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 26: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2008/2009

2008/2009			
Mateřské školy	202,6	149,9	52,7
Základní školy	528,2	412,7	115,5
Základní umělecké školy	24,384	21,963	2,421
Gymnázia	12,03	9,2	2,83
Mateřské školy pro děti se SVP	15,4	12	3,4
Základní školy pro žáky se SVP	84,2	71,7	12,5
Školní družiny a kluby	51,8	51,8	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	10,05	5,25	4,8
Zařízení školního stravování	145,8	0	145,8
Celkem školní rok 2008/2009	1074,464	734,513	339,951

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 27: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2007/2008

2007/2008			
Mateřské školy	200,3	149,6	50,7
Základní školy	543,8	425,7	118,1
Základní umělecké školy	24,486	22,428	2,058
Gymnázia	12,04	9,1	2,94
Mateřské školy pro děti se SVP	14,4	11	3,4
Základní školy pro žáky se SVP	79,1	66,8	12,3
Školní družiny a kluby	50,4	50,4	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	10,6	5,8	4,8
Zařízení školního stravování	146,1	0	146,1
Celkem školní rok 2007/2008	1081,226	740,828	340,398

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 28: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2006/2007

2006/2007			
Mateřské školy	197,7	146,5	51,2
Základní školy	555,3	435,2	120,1
Základní umělecké školy	25,622	23,872	1,75
Gymnázia	11,78	9	2,78
Mateřské školy pro děti se SVP	13,4	10	3,4
Základní školy pro žáky se SVP	69,8	57,9	11,9
Školní družiny a kluby	50	50	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	10,6	5,8	4,8
Zařízení školního stravování	150,9	0	150,9
Celkem školní rok 2006/2007	1085,102	738,272	346,83

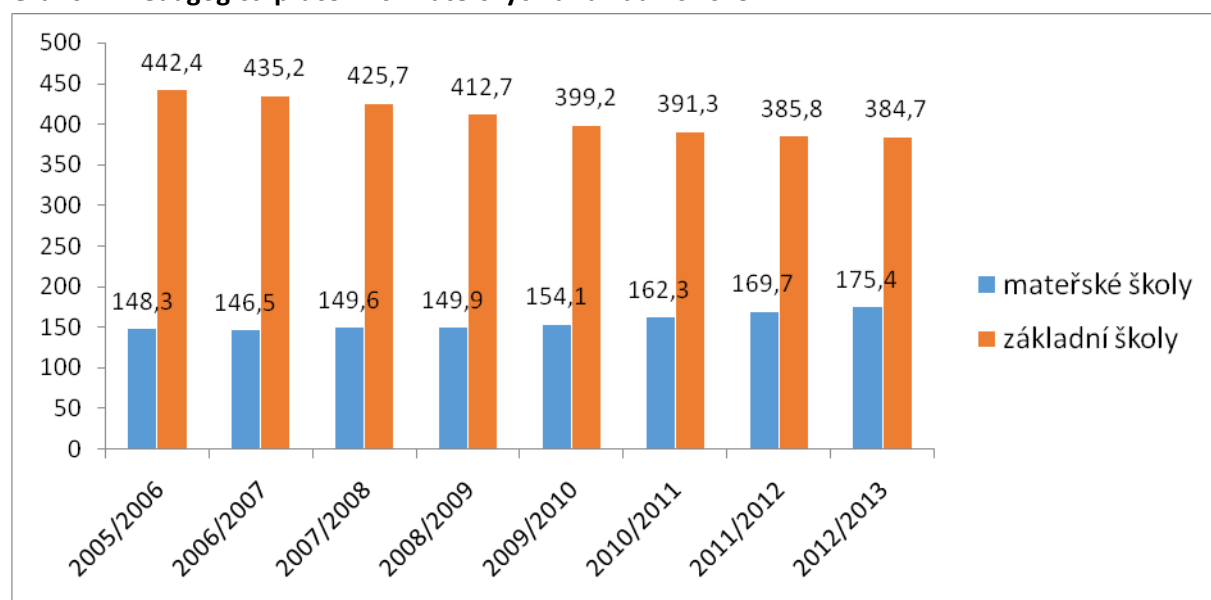
Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Tab. č. 29: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2005/2006

2005/2006			
Mateřské školy	201,8	148,3	53,5
Základní školy	565,8	442,4	123,4
Základní umělecké školy	26,174	24,424	1,75
Gymnázia	12,1	9,1	3
Mateřské školy pro děti se SVP	15,16	11,76	3,4
Základní školy pro žáky se SVP	71,9	59,8	12,1
Školní družiny a kluby	50,6	50,6	0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže (DDM)	10,55	5,75	4,8
Zařízení školního stravování	153,6	0	153,6
Celkem školní rok 2005/2006	1107,684	752,134	355,55

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Graf č. 4: Pedagogičtí pracovníci mateřských a základních škol

Zdroj: Výkaz MŠMT (P1-04), vlastní zpracování

B. Základní vzdělávání

Počet ZŠ v ORP Šumperk je stabilní a školy jsou rovnoměrně rozloženy na jeho území. Za celé sledované období se počet ZŠ nezměnil (celkem 33), i když vznikla svazková škola, která zahrnuje 3 ZŠ, ze 3 obcí. Jednotlivé školy svazkové školy jsou přiřazeny k příslušným obcím.

Struktura zřizovatelů zaznamenala pouze jednu změnu, která spočívala v rozšíření možných zřizovatelů základní školy v ORP Šumperk o svazek obcí ve školním roce 2007/2008. Svazek obcí Údolí Desné se sídlem v obci Rapotín zřídil svazkovou školu ZŠ a MŠ Údolí Desné.

Z důvodu výše uvedených skutečností jsou v tabulce č. 30 uvedeny údaje pouze za školní rok 2012/2013.

Mapa č. 3 Základní školy v SO ORP Šumperk

SO ORP Š U M P E R K

Tab. č. 30: Počet základních škol v ORP Šumperk

	Počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
Obec	29	16	11
Svazek obcí	1	1	2
Kraj	1	1	0
Soukromá ZŠ	2	2	0
Celkem školní rok 2012/2013	33	20	13

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3

Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

Neúplné základní školy neboli „malotřídky“ jsou fenoménem, který je vlastní venkovským obcím i ve správním obvodu ORP Šumperk. Z celkových 33 ZŠ jich 13 má charakter neúplné ZŠ (39,4%). V tabulce č. 31 jsou uvedeny obce, ve kterých byla zřízena neúplná malotřídní ZŠ, včetně dvou neúplných škol, které jsou součástí svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné (Rapotín a Sobotín).

Tab. č. 31: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP ve školním roce 2012/2013

Název obce	Počet škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní	vícetřídní
Celkem škol	13	2	6	1	3	1	0
Bohdíkov	1	0	0	1	0	0	0
Bohutín	1	0	1	0	0	0	0
Bratrušov	1	1	0	0	0	0	0
Bušín	1	0	1	0	0	0	0
Dolní Studénky	1	0	1	0	0	0	0
Chromeč	1	0	1	0	0	0	0
Jindřichov	1	0	0	0	1	0	0
Olšany	1	0	1	0	0	0	0
Písařov	1	0	1	0	0	0	0
Rapotín	1	0	0	0	0	1	0
Ruda nad Moravou - Hraběnovo	1	1	0	0	0	0	0
Sobotín	1	0	0	0	1	0	0
Vikýřovice	1	0	0	0	1	0	0

Zdroj: Interní materiály MěÚ Šumperk

ZŠ zřizované obcemi v ORP Šumperk

Ve sledovaném období dochází k poklesu samostatných ZŠ z důvodu spojení s MŠ v dané obci, jehož cílem bylo zefektivnění provozu škol. Svazková škola, která vznikla 01.01.2008, zahrnuje pod jedno ředitelství 3 základní školy ve třech obcích.

Do školního roku 2008/2009 docházelo k celkovému úbytku žáků a tříd, ale od školního roku 2009/2010 dochází ke stagnaci počtu žáků a tříd. Tento trend se projevil i u speciálních tříd, které jsou určeny žákům se specifickými vývojovými poruchami (dyslexie, dyskalkulie apod.) Tito žáci byli ovšem ve větší míře integrováni do běžných tříd ZŠ.

Ve školním roce 2013/2014 ve srovnání se školním rokem 2012/2013 došlo např. v ZŠ zřizovaných městem Šumperkem k velmi mírnému nárůstu počtu žáků (40), což činí 0,7 %.

Při srovnání počtu žáků s počtem pedagogů, počtem žáků na jednoho pedagoga a počtu tříd, tak nedochází ve sledovaném období k jasnému trendu růstu či poklesu, ale spíše ke stagnaci.

Tab. č. 32: Základní školy zřizované obcemi

Školní rok	Počet ZŠ	Samost.	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet žáků	Úv. pedag.	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	30	11	273	3	5405	384,7	14,0	19,6	180,2
2011/2012	30	12	272	2	5335	385,8	13,8	19,5	177,8
2010/2011	30	13	272	2	5353	391,3	13,7	19,5	178,4
2009/2010	30	13	272	4	5396	399,2	13,5	19,6	179,9
2008/2009	30	13	272	6	5586	412,7	13,5	20,1	186,2
2007/2008	30	13	280	8	5914	425,7	13,9	20,5	197,1
2006/2007	30	15	288	9	6143	435,2	14,1	20,7	204,8
2005/2006	30	15	300	10	6510	442,4	14,7	21,0	217,0

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, P1-04

Soukromé školy byly na území ORP zřizovány minimálně, jejich zřizování je charakteristické zejména pro města nejen s větším počtem obyvatel, ale i hustě osídlených spádových regionů.

V Šumperku byly zřízeny 2 soukromé základní školy, které jsou vždy součástí spojené školy. Do tabulky č. 33 byly také zahrnuty údaje ze SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk, která je zřízena Olomouckým krajem.

Tab. č. 33: Soukromé ZŠ a ostatní zřizovatelé (Olomoucký kraj)

Školní rok	Počet ZŠ	Samost.	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet žáků	Úv. pedag.	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	3	0	0	42	400	59,2	6,8	9,5	133,3
2011/2012	3	0	0	43	406	62,3	6,5	9,4	135,3
2010/2011	3	0	0	46	418	62,3	6,7	9,1	139,3
2009/2010	3	0	0	43	417	64,5	6,5	9,7	139,0
2008/2009	3	0	0	43	416	71,7	5,8	9,7	138,7
2007/2008	3	0	0	41	370	66,8	5,5	9,0	123,3
2006/2007	3	0	0	41	367	57,9	6,3	9,0	122,3
2005/2006	3	0	0	37	349	59,8	5,8	9,4	116,3

Zdroj: Údaje z jednotlivých organizací

Základní školy mohou mít různé součásti, ale ne všechny školy je ve školním roce 2012/2013 měly shodné.

Mateřská škola je součástí 64 % základních škol.

Školní družina byla zřízena v každé základní škole.

Školní jídelnu či výdejnu mělo v daném školním roce 94 % ZŠ, pouze žáci ZŠ Bohutín a ZŠ Chromeč se stravovali ve školní jídelně MŠ.

Ne všechny ZŠ mají **tělocvičnu**. ZŠ, které tělocvičnu mají, jsou různé úrovně, velikosti a vybavení.

Školní hřiště jsou opět různé úrovně a ne všechny školy je mají, a proto využívají venkovních sportovišť a víceúčelových hřišť Tělovýchovné jednoty, Sokola apod.

U svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné jako jediné školy v ORP Šumperk je součástí školy i **krytý bazén**, který doposud sloužil výhradně pro potřeby školy. Vzhledem k finančně náročnému provozu bude zřizovatel uvažovat o efektivnějším využití provozu krytého bazénu, které ovšem musí být v souladu s hygienickými předpisy.

Tab. č. 34: Součásti základních škol v obcích (včetně soukromých a krajských škol) v roce 2012/13

Název obce	Počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Celkem	33	33	21	33	31	52
Bludov	1	1	0	1	1	2
Bohdíkov	1	1	1	1	1	2
Bohutín	1	1	0	1	0	1
Bratrušov	1	1	1	1	1	1
Bušín	1	1	1	1	1	1
Dolní Studénky	1	1	1	1	1	2
Hanušovice	1	1	1	1	1	2
Hrabišín	1	1	1	1	1	2
Chromeč	1	1	0	1	0	1
Jindřichov	1	1	1	1	1	0
Libina	1	1	0	1	1	2
Loučná nad Desnou	1	1	1	1	1	2
Nový Malín	1	1	1	1	1	2
Olšany	1	1	1	1	1	1
Oskava	1	1	1	1	1	2
Petrov nad Desnou	1	1	1	1	1	2
Písařov	1	1	1	1	1	1
Rapotín	1	1	1	1	1	2
Ruda nad Moravou	2	2	1	2	2	2
Sobotín	1	1	0	1	1	1
Staré Město	1	1	1	1	1	2
Sudkov	1	1	1	1	1	2
Šumperk	8	8	2	8	8	14
Velké Losiny	1	1	1	1	1	2
Vikýřovice	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Výroční zprávy škol, webové stránky škol, interní materiál MěÚ Šumperk

Tab. č. 35: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcemi ve školním roce 2012/2013 v ORP Šumperk

Název obce	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu
Celkem	30	273	5405	180,16	19,8
Bludov	1	13	264	264	20,3
Bohdíkov	1	3	54	54	18,0
Bohutín	1	2	27	27	13,5
Bratrušov	1	1	14	14	14,0
Bušín	1	2	30	30	15,0
Dolní Studénky	1	2	20	20	10,0
Hanušovice	1	16	345	345	21,6
Hrabišín	1	4	108	108	27,0
Chroměč	1	2	28	28	14,0
Jindřichov	1	4	51	51	12,8
Libina	1	13	277	277	21,3
Loučná nad Desnou	1	9	117	117	13,0
Nový Malín	1	14	311	311	22,2
Olšany	1	2	32	32	16,0
Oskava	1	9	122	122	13,6
Petrov nad Desnou	1	13	210	210	16,2
Písařov	1	2	25	25	12,5
Rapotín	1	5	95	95	19,0
Ruda nad Moravou	2	16	360	180	22,5
Sobotín	1	4	51	51	12,8
Staré Město	1	11	163	163	14,8
Sudkov	1	9	147	147	16,3
Šumperk	5	104	2325	465	22,4
Velké Losiny	1	9	157	157	17,4
Vikýřovice	1	4	72	72	18,0

Zdroj: Výkaz MŠMT - M 3

Základní školy lze rozdělit na školy úplné a neúplné.

Úplná ZŠ je charakteristická tím, že má všech 9 ročníků, tzn. první i druhý stupeň.

Neúplná ZŠ má ročníky jen 1. stupně a do jedné třídy mohou být zařazeni žáci i z více ročníků.

V tabulce č. 36 jsou uvedeny školy zřizované obcemi, 2 soukromé školy a 1 škola zřizovaná Olomouckým krajem.

Tab. č. 36: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Šumperk

Název obce	Počet škol	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Celkem	33	20	13
Bludov	1	1	0
Bohdíkov	1	0	1
Bohutín	1	0	1
Bratrušov	1	0	1
Bušín	1	0	1
Dolní Studénky	1	0	1
Hanušovice	1	1	0
Hrabišín	1	1	0
Chromeč	1	0	1
Jindřichov	1	0	1
Libina	1	1	0
Loučná nad Desnou	1	1	0
Nový Malín	1	1	0
Olšany	1	0	1
Oskava	1	1	0
Petrov nad Desnou	1	1	0
Písařov	1	0	1
Rapotín	1	0	1
Ruda nad Moravou	2	1	1
Sobotín	1	0	1
Staré Město	1	1	0
Sudkov	1	1	0
Šumperk	8	8	0
Velké Losiny	1	1	0
Vikýřovice	1	0	1

Zdroj: Výroční zprávy škol, webové stránky škol, interní materiál MěÚ Šumperk

Pro školství obecně platí, že zaměstnává především ženy, což se potvrdilo i v ORP Šumperk, kde z 384,7 úvazků učitelů ve školním roce 2012/2013 bylo obsazeno 309,7 ženou, což znamená, že v našem regionu muži zastávají cca 20 % pracovních pozic – učitelů, a to převážně na 2. stupni.

Tab. č. 37: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP (školní rok 2012/2013)

ORP Šumperk		Fyzické osoby	Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
Celkem učitelé		400	384,7	309,7
v tom vyučující	na 1. stupni		198,9	178,6
	na 2. stupni		185,8	131,1

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Důležitým prvkem při realizaci integrovaného vzdělávání jsou **asistenti pedagoga**. Problém při obsazování těchto pracovních pozic spočívá v tom, že asistent pedagoga nevykonává pedagogickou činnost na celý úvazek. Finanční prostředky na platy těchto pedagogických asistentů nejsou poskytovány v potřebné výši. Ve školách, kde jsou vzdělávání žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, je asistent pedagoga mnohdy nezbytný.

Žádoucí by bylo, aby na úplných ZŠ působil i školní psycholog nebo speciální pedagog. Legislativně není tato situace dořešena. V současné době lze po splnění stanovených kritérií požádat MŠMT o možnost přijmout školního psychologa.

Na obou soukromých školách v Šumperku, které jsou určeny žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, vyučují pouze speciální pedagogové.

Tab. č. 38: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP ve školním roce 2012/2013

ORP Šumperk		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
Asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	37	33	21	20,14
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	4	4	2,52	2,52
Školní psycholog		0	0	0	0
Speciální pedagog		0	0	0	0
Výchovní poradci		22	16	20,75	16

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04, údaje ze soukromých škol a školy zřizované Olomouckým krajem

Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Šumperk

Nízký počet žáků na jeden úvazek učitele byl ovlivněn nejen malým počtem žáků ve třídách soukromých škol a škole zřízené Olomouckým krajem, protože jsou to školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i ve třídách některých ZŠ. Z tabulky č. 39 dále vyplývá, že přepočtený počet učitelů meziročně klesal.

Tab. č. 39: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

Školní rok	Počet škol	Počet žáků	Počet učitelů (přepočtený stav)	Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	33	5805	443,9	13,077
2011/2012	33	5741	448,1	12,812
2010/2011	33	5771	453,6	12,723
2009/2010	33	5813	463,7	12,536
2008/2009	33	6002	484,4	12,391
2007/2008	33	6284	492,5	12,759
2006/2007	33	6510	493,1	13,202
2005/2006	33	6859	502,2	13,658

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, P1-04

Ve sledovaném období také **výrazně klesal počet absolventů běžných 9. tříd ZŠ** zřizovaných obcemi, soukromých škol i školy zřizované Olomouckým krajem. Údaje o počtu žáků ZŠ, kteří přešli do SŠ, se týkají osmiletých a šestiletých gymnázií. V následujícím grafu č. 5 byly použity počty absolventů běžných 9. tříd ZŠ, kde byl zřejmý jejich výrazný pokles, který se zastavil ve školním roce 2010/2011 a absolventů 9. tříd speciálních škol, jejichž počet je poměrně vyrovnaný.

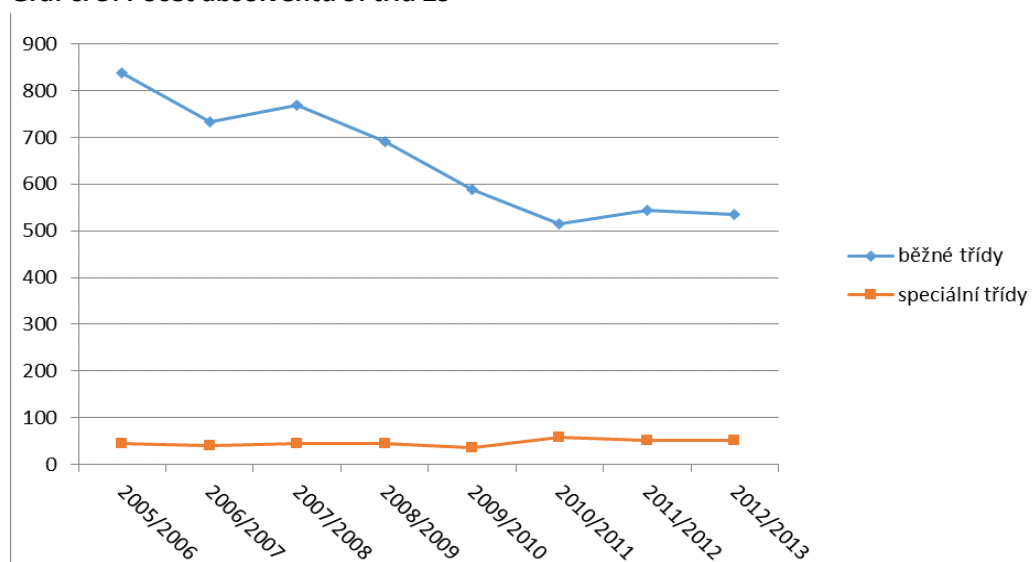
Tab. č. 40: Počet absolventů ZŠ v ORP

Žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12		2012/13	
		BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²	BT ¹	ST ²
v tom	v 1. - 5. ročníku	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2
	v 6. ročníku	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 7. ročníku	4	0	3	1	5	2	7	3	1	2	1	2	1	0	2	1
	v 8. ročníku	16	4	23	7	19	9	22	9	21	4	6	4	17	9	17	6
	v 9. ročníku	837	45	734	41	769	45	691	45	589	35	514	58	544	52	536	51
	v 10. ročníku	0	1	0	2	0	3	0	3	0	0	0	4	0	4	0	1
Žáci, kteří přešli do SŠ		35	0	34	0	34	0	32	0	41	0	32	0	21	0	32	0
v tom	z 5. ročníku	32	0	29	0	30	0	29	0	39	0	32	0	21	0	21	0
	ze 7. ročníku	3	0	5	0	4	0	3	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		5	0	4	0	4	1	3	1	0	0	2	0	1	1	2	1

Pozn: 1) BT = běžná třída; 2) ST = speciální třída

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, údaje ze škol jiných zřizovatelů

Graf č. 5: Počet absolventů 9. tříd ZŠ

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, vlastní zpracování

Školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami byly zřízeny pouze v Šumperku, a to jedna Olomouckým krajem a dvě soukromou osobou.

Tab. č. 41: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v ORP

	Celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
Ředitelství celkem	3	1	0	0	2
z toho MŠ pro děti i se zdravotním postižením	0	0	0	0	2
základní škola praktická	1	1	0	0	0
základní škola speciální	3	1	0	0	2

Zdroj: Interní materiály MěÚ Šumperk

Základní údaje o základním vzdělávání (1. i 2. stupeň ZŠ) v obcích ORP

Průměrný počet žáků ve třídě se ve sledovaném období meziročně měnil velmi mírně a totéž platí i pro procento žáků plnících povinnou školní docházku v ZŠ zřizovaných obcemi a jinými subjekty.

Ve školním roce 2012/2013, byl průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi 19,79 a vzdělávalo se v nich 91,3 % žáků plnících povinnou školní docházku.

Do položky „zřizovaných jinými subjekty“ bylo zařazeno G Šumperk (ročníky nižšího gymnázia osmiletého studijního programu); SŠ, ZŠ a MŠ, Šumperk (obě organizace zřizuje Olomoucký kraj) a 2 soukromé školy. Průměrný počet žáků v této položce byl 14,11. Nižší průměrný počet žáků ve třídě byl ovlivněn tím, že mimo gymnázium jsou to školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V ZŠ zřizovaných jinými subjekty se vzdělávalo 8,7 % žáků plnících povinnou školní docházku.

Odchylna údajů ve sledovaném období, tzn. zpětně až do školního roku 2005/2006 se pohybovala v průměrném počtu žáků na třídu do 0,5 % a u žáků plnících povinnou školní docházku byla odchylka kolísavá, většinou ve prospěch soukromých škol, do 1,3 %. Počty žáků v nižším stupni gymnázia se od školního roku 2010/2011 meziročně snižují a zvyšují o jednoho až čtyři žáky.

Tab. č. 42: Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi a jinými subjekty

Název údaje	Hodnota	% žáků z celkového počtu	Počty žáků, včetně NG
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
obcemi	19,79	91,3	5405
jinými subjekty	14,11	8,7	400 + 117(NG) = 517
Průměrný počet dětí celkem	18,62	100	celkem 5922

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, údaje ze škol jiných zřizovatelů

Analýzou bylo zjištěno, že v ZŠ ORP je **významné množství volných kapacit**, které vznikly nejen nepříznivým demografickým vývojem, ale i tím, že až na výjimky nebyla zřizovatelem nebo ředitelem školy upravena (snížena) kapacita školy v rejstříku škol, ačkoli z důvodu volných prostor byly budovány ve školách odborné učebny a k nim jejich potřebné zázemí.

Tab. č. 43: Popis ZŠ v ORP Šumperk za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Poznámka
Celkem za SO ORP		9661	5805	3856	
ZŠ Karla staršího ze Žerotína Bludov	Bludov	750	264	486	
ZŠ a MŠ Bohdík, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bohdík	70	54	16	
ZŠ Bohutín, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bohutín	96	27	69	
ZŠ a MŠ Bratrušov, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bratrušov	48	14	34	
ZŠ a MŠ Bušín, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bušín	40	30	10	
ZŠ a MŠ Dolní Studénky, okres Šumperk, příspěvková organizace	Dolní Studénky	42	20	22	
ZŠ a MŠ Hanušovice, okres Šumperk	Hanušovice	650	346	304	
ZŠ a MŠ Hradišín, okres Šumperk, příspěvková organizace	Hradišín	300	108	192	
ZŠ Chromeč, okres Šumperk, příspěvková organizace	Chromeč	60	28	32	
ZŠ a MŠ Jindřichov, příspěvková organizace	Jindřichov	150	51	99	
ZŠ Libina, příspěvková organizace	Libina	458	277	181	
ZŠ a MŠ Loučná nad Desnou, příspěvková organizace	Loučná nad Desnou	270	117	153	
ZŠ a MŠ Nový Malín, příspěvková organizace	Nový Malín	440	311	129	
ZŠ a MŠ Olšany, okres Šumperk, příspěvková organizace	Olšany	65	32	33	
ZŠ a MŠ Oskava, příspěvková organizace	Oskava	225	122	103	
ZŠ a MŠ Údolí Desné, pracoviště Petrov nad Desnou, Vikýřovická 200	Petrov nad Desnou	250	210	40	odloučené pracoviště svazkové školy
ZŠ a MŠ Písařov, okres Šumperk, příspěvková organizace	Písařov	60	25	35	
ZŠ a MŠ Údolí Desné, Družstevní 125	Rapotín	230	95	135	ředitelství svazkové školy
ZŠ Ruda nad Moravou, okres Šumperk	Ruda nad Moravou	480	339	141	
ZŠ a MŠ Hrabenov, okres Šumperk, příspěvková organizace	Ruda nad Moravou	30	21	9	

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Poznámka
ZŠ a MŠ Údolí Desné, pracoviště Sobotín 54	Sobotín	216	51	165	odloučené pracoviště svazkové školy
ZŠ a MŠ Staré Město, okres Šumperk	Staré Město	400	149	251	
ZŠ a MŠ Sudkov, příspěvková organizace	Sudkov	210	147	63	
ZŠ Šumperk, 8. května 63	Šumperk	730	605	125	
ZŠ Šumperk, Sluneční 38	Šumperk	500	315	185	
ZŠ Šumperk, Vrchlického 22	Šumperk	550	312	238	
ZŠ Šumperk, Šumavská 21	Šumperk	750	623	127	
ZŠ pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a MŠ logopedická Schola Viva, o.p.s., Erbenova 16, Šumperk	Šumperk	150	150	0	zřizovatelem je fyzická osoba
Základní škola a střední škola Pomněnka o.p.s., Šumavská 13, Šumperk	Šumperk	50	45	45	zřizovatelem je fyzická osoba
SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk, Hanácká 3, Šumperk	Šumperk	241	205	36	Zřizovatelem je Olomoucký kraj
ZŠ a MŠ Velké Losiny	Velké Losiny	400	157	243	
ZŠ a MŠ Vikýřovice, okres Šumperk	Vikýřovice	100	72	28	

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, interní materiály MěÚ Šumperk

U očekávaného vývoje počtu žáků je uvedena v závorce reálně odhadnutá kapacita škol z toho důvodu, že školy si kapacitu administrativně nesnížily v rejstříku škol.

Od školního roku 2011/2012 dochází k mírnému růstu počtu žáků ZŠ. Tento trend by měl pokračovat až do roku 2018, což je zřejmé z grafu č. 6.

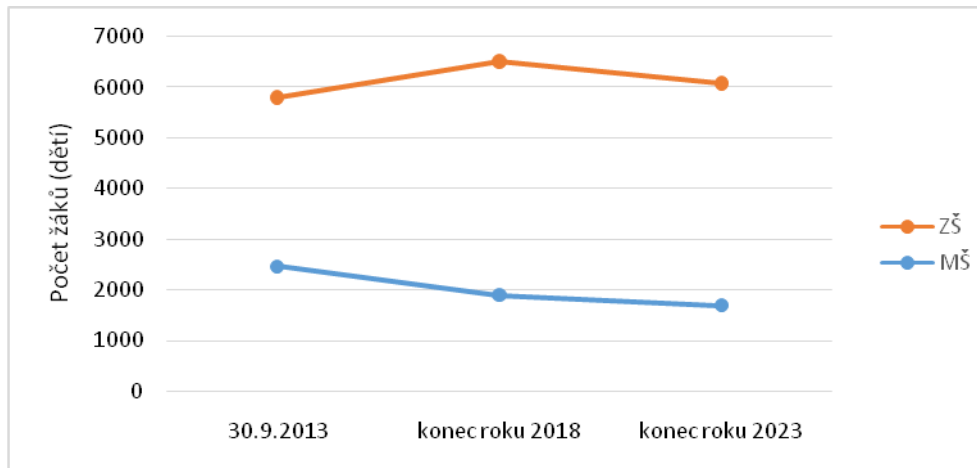
Kapacita ZŠ, jak vyplývá z tabulky č. 44, je i do budoucna dostatečná.

Tab. č. 44: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30.9. 2013	9 661 (8 661)	----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2018		----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2023		----	----
Počet žáků k 30.9. 2013	5 805	3 856 (2 856)	60 % (67 %)
Předpoklad ke konci roku 2018	6 519	3 142 (2 142)	67,5 % (75 %)
Předpoklad k konci roku 2023	5937 - 6244		

Zdroj: ČSÚ, Olomoucký kraj, interní materiál MěÚ Šumperk

Graf č. 6: Očekávaný vývoj počtu žáků (dětí) v ORP Šumperk

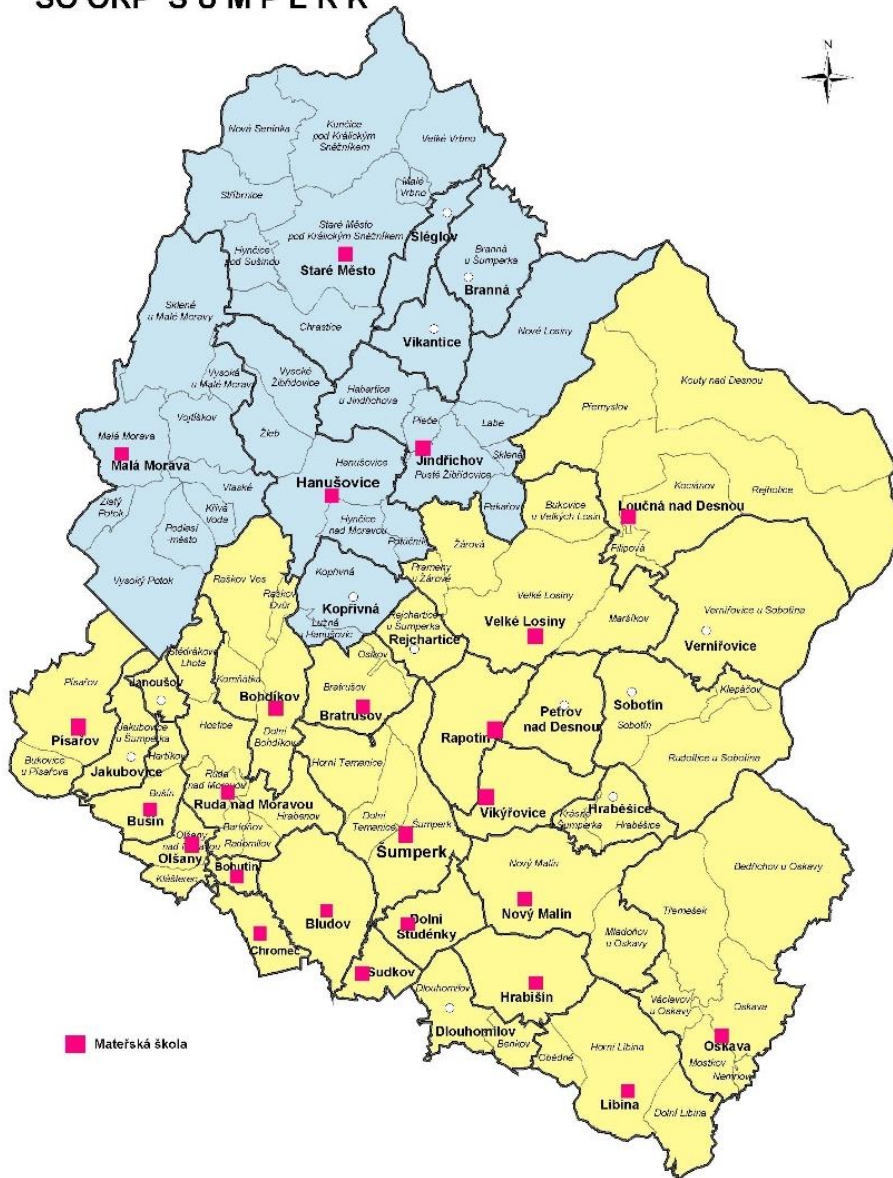

Zdroj: ČSÚ, Olomoucký kraj, vlastní zpracování

C. Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání se uskutečňuje v mateřských školách, které jsou určeny zpravidla pro děti od 3 let věku, ale je možné přijímat i děti mladší tří let věku v souladu s § 34 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Mapa č. 4: Mateřské školy v SO ORP Šumperk
SO ORP Š U M P E R K

Tab. č. 45: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
Obec	30	2378	92	2364	1	14
Kraj	1	60	0	0	7	60
Soukromník	1	24	0	0	2	24
Celkem	32	2462	92	2364	10	98

2011/2012						
Obec	30	2330	90	2316	1	14
Kraj	1	60	0	0	7	60
Soukromník	1	19	0	0	2	19
Celkem	32	2409	90	2316	10	93

2010/2011						
Obec	30	2192	86	2178	1	14
Kraj	1	50	0	0	7	50
Soukromník	1	19	0	0	2	19
Celkem	32	2261	86	2178	10	83

2009/2010						
Obec	30	2107	83	2093	1	14
Kraj	1	50	0	0	7	50
Soukromník	1	20	0	0	2	20
Celkem	32	2177	83	2093	10	84

2008/2009						
Obec	30	2053	81	2039	1	14
Kraj	1	50	0	0	7	50
Soukromník	1	20	0	0	2	20
Celkem	32	2123	81	2039	10	84

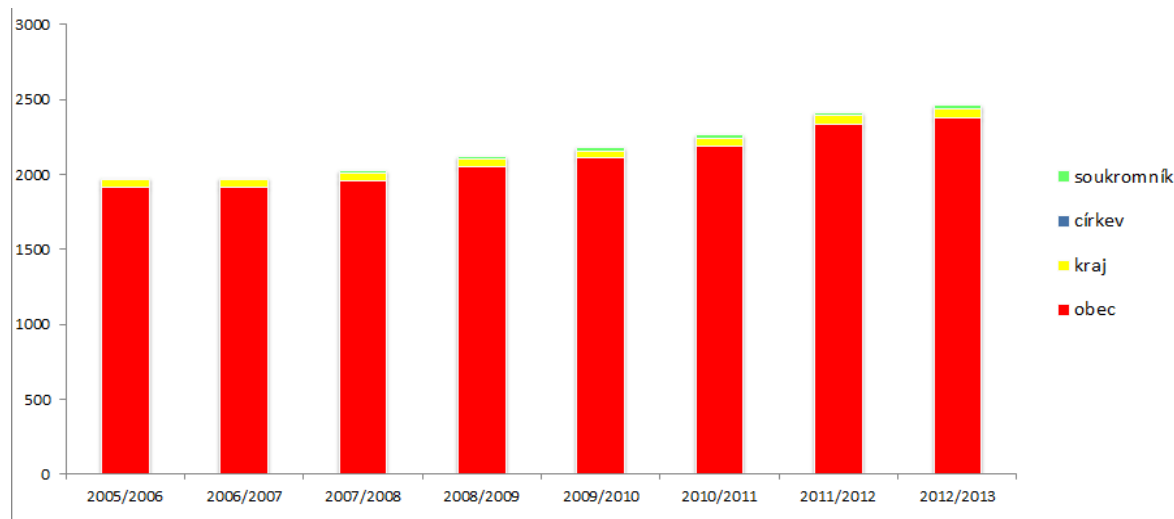
2007/2008						
Obec	30	1954	81	1940	1	14
Kraj	1	50	0	0	7	50
Soukromník	1	20	0	0	2	20
Celkem	32	2024	81	1940	10	84

2006/2007						
Obec	30	1916	79	1904	1	12
Kraj	1	50	0	0	7	50
Soukromník	1	8	0	0	1	8
Celkem	32	1974	79	1904	9	70

2005/2006						
Obec	30	1915	79	1902	1	13
Kraj	1	50	0	0	6	50
Soukromník	1	8	0	0	1	8
Celkem	32	1973	79	1902	8	71

Zdroj: Výkaz MŠMT – S1-01

Graf č. 7: Počet dětí v MŠ dle zřizovatele

Zdroj: Výkaz MŠMT – S1-01, vlastní zpracování

Mateřské školy v ORP

Ve sledovaném období v letech 2005 – 2012 docházelo k postupnému, ale nijak dramatickému růstu počtu dětí na třídu a školu. U všech níže uvedených školních roků je připočtena k běžným třídám vždy 1 logopedická třída s příslušným počtem dětí, která je uváděna ve výkaze S 1-01 jako speciální.

Nejvyšší meziroční nárůst dětí v MŠ byl ve školním roce 2011/2012, což činilo cca 7 % (145 dětí). Dle dalších zjištění však v následujícím roce dochází ke stagnaci a ve školním roce 2013/2014 např. došlo v šumperských MŠ k úbytku dětí o 0,8 % (19 dětí) a od školního roku 2014/15 dochází ke stálému postupnému poklesu dětí v MŠ v ORP Šumperk.

Tab. č. 46: MŠ zřizované obcemi

Školní rok	Počet MŠ	Samostatné MŠ	Počet běžných tříd /speciál. tříd	Počet dětí	Úvazek pedag.	Počet dětí na 1 pedag. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	30	10	93	2378	175,4	13,56	25,57	79,27
2011/2012	30	11	98	2380	169,7	14,02	24,29	79,33
2010/2011	30	12	94	2235	162,3	13,77	23,78	74,50
2009/2010	30	12	91	2157	154,1	14,00	23,70	71,90
2008/2009	30	12	90	2103	149,9	14,03	23,37	70,10
2007/2008	30	12	89	2004	149,6	13,40	22,52	66,80
2006/2007	30	15	87	1966	146,5	13,42	22,60	65,53
2005/2006	30	15	87	1995	148,3	13,45	22,93	66,50

Zdroj: Výkaz MŠMT – S1-01, P1-04

Tab. č. 47: Soukromé MŠ a SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk zřizovaná Olomouckým krajem

Školní rok	Počet MŠ	Samostatné MŠ	Počet tříd /z toho spec.	Počet dětí	Úvazek pedag.	Počet dětí na 1 pedag. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	2	0	9	84	13,5	6,22	9,33	42
2011/2012	2	0	9	79	13,5	5,85	8,78	39,5
2010/2011	2	0	9	70	13,5	5,19	7,78	35
2009/2010	2	0	9	70	12,5	5,60	7,78	35
2008/2009	2	0	9	70	12	5,83	7,78	35
2007/2008	2	0	9	70	11	6,36	7,78	35
2006/2007	2	0	8	58	10	5,80	7,25	29
2005/2006	2	0	7	58	11,76	4,93	8,29	29

Zdroj: Údaje od soukromé školy a organizace zřizované Olomouckým krajem

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP

V souvislosti s růstem počtu dětí v MŠ docházelo i k růstu počtu pedagogů, kdy ředitelství MŠ muselo mnohdy přijmout i nekvalifikovaného pracovníka z důvodů nedostatku absolventů SPgŠ, který byl způsoben každoroční poptávkou po nových pedagogických pracovnících. Po novele zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů, se počet nekvalifikovaných pedagogů zastavil vzhledem k prostupnosti oborů vzdělání mezi MŠ a 1. stupněm ZŠ (pedagog 1. stupně ZŠ a pedagog ve ŠD je kvalifikován pro předškolní vzdělávání, pokud si doplní vzdělání v rámci ČZV na VŠ pro učitele MŠ).

V soukromé MŠ, která je součástí sloučené školy pracovaly po celé sledované období pouze kvalifikované učitelky.

Tab. č. 48: MŠ zřizované obcemi a Olomouckým krajem

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	185,9	18,1	10%
2011/2012	183,8	20,7	11%
2010/2011	174,5	18,6	11%
2009/2010	165,1	12,7	8%
2008/2009	158,3	12,3	8%
2007/2008	153,8	4,3	3%
2006/2007	151,5	3,5	2%
2005/2006	152,36	3,3	2%

Zdroj: Výkaz MŠMT – P1-04

Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012/2013

Všechny MŠ v ORP mají od svých zřizovatelů povolenou výjimku z počtu dětí ve třídě v souladu s §23 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s hygienickými předpisy.

Kapacita MŠ v ORP byla ve školním roce 2012/2013 celkově dostatečná, ale různě využita v jednotlivých obcích, jak ukazuje tabulka č. 49. Vzhledem k demografickému vývoji bude i v následujících letech kapacita dostatečná. Po stagnaci počtu dětí v MŠ ve školním roce 2012/2013 následuje ve školním roce 2013/2014 zatím velmi mírný úbytek dětí, který se bude dle ČSÚ pro Olomoucký kraj ovšem stále ovšem stále zvyšovat, viz tabulka č. 50.

Tab. č. 49: Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Poznámka
Celkem		2658	2462	196	
MŠ Bludov, příspěvková organizace	Bludov	112	112	0	
ZŠ a MŠ Bohdík, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bohdík	55	51	4	
MŠ Bohutín, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bohutín	56	45	11	
ZŠ a MŠ Bratrušov, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bratrušov	22	22	0	
ZŠ a MŠ Bušín, okres Šumperk, příspěvková organizace	Bušín	28	28	0	
ZŠ a MŠ Dolní Studénky, okres Šumperk, příspěvková organizace	Dolní Studénky	25	20	5	
MŠ Dolní Studénky, Králec 20, okres Šumperk, příspěvková organizace	Dolní Studénky	40	28	12	Králec je součástí obce Dolní Studénky
ZŠ a MŠ Hanušovice, okres Šumperk	Hanušovice	100	100	0	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Poznámka
ZŠ a MŠ Hradišín, okres Šumperk, příspěvková organizace	Hradišín	50	50	0	
MŠ Chromeč, okres Šumperk, příspěvková organizace	Chromeč	28	28	0	
ZŠ a MŠ Jindřichov, příspěvková organizace	Jindřichov	28	28	0	možnost otevření další třídy
MŠ Libina, okres Šumperk, příspěvková organizace	Libina	110	110	0	
ZŠ a MŠ Loučná nad Desnou, příspěvková organizace	Loučná nad Desnou	84	56	28	
MŠ Malá Morava, příspěvková organizace	Malá Morava	25	15	10	
ZŠ a MŠ Nový Malín, příspěvková organizace	Nový Malín	174	174	0	
ZŠ a MŠ Olšany, příspěvková organizace	Olšany	28	25	3	
ZŠ a MŠ Oskava, příspěvková organizace	Oskava	56	46	10	
ZŠ a MŠ Údolí Desné, Petrov nad Desnou 171	Petrov nad Desnou	55	51	4	součást svazkové školy
ZŠ a MŠ Údolí Desné, Petrov nad Desnou 87	Petrov nad Desnou	55	55	0	součást svazkové školy
ZŠ a MŠ Písařov, okres Šumperk, příspěvková organizace	Písařov	58	25	33	
ZŠ a MŠ Údolí Desné, Rapotín 556	Rapotín	81	81	0	součást svazkové školy
MŠ Ruda nad Moravou, příspěvková organizace	Ruda nad Moravou	75	71	4	
ZŠ a MŠ Hrabenov, okres Šumperk, příspěvková organizace	Ruda nad Moravou	25	25	0	Hrabenov je součástí obce Ruda nad Moravou
ZŠ a MŠ Staré Město, okres Šumperk	Staré Město	86	67	19	
ZŠ a MŠ Sudkov, příspěvková organizace	Sudkov	55	55	0	
MŠ Pohádka, Nerudova 4B, Šumperk, příspěvková organizace	Šumperk	205	205	0	
MŠ Sluníčko, Evaldova 25, Šumperk, příspěvková organizace	Šumperk	336	336	0	
MŠ Veselá školka, Prievidzská 1, Šumperk, příspěvková organizace	Šumperk	336	336	0	
ZŠ pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a MŠ logopedická Škola Viva, o.p.s., Erbenova 16, Šumperk	Šumperk	34	24	10	zřizovatel je fyzická osoba

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Poznámka
SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk, Hanácká 3, Šumperk	Šumperk	60	60	0	zřizovatel je Olomoucký kraj
ZŠ a MŠ Velké Losiny	Velké Losiny	108	98	10	
ZŠ a MŠ Vikýřovice, okres Šumperk	Vikýřovice	68	50	18	

Zdroj: Interní materiály MěÚ Šumperk, webové stránky škol

Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Vývoj počtu dětí v MŠ nelze tak snadno vyvodit jako u základních škol. Podle prognóz ČSÚ pro Olomoucký kraj by se v následujících letech měla porodnost nadále snižovat. Graf očekávaného vývoje počtu dětí v MŠ je součástí grafu č. 6 očekávaného vývoje počtu žáků v ZŠ na str. 51.

Tab. č. 50: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30.9. 2013	2 658	----	----
Znamý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2018		----	----
Znamý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2023		----	----
Počet dětí v MŠ k 30.9. 2013	2 462	196	92,626
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	1790 - 2016		
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	1583 - 1804		

Zdroj: ČSÚ, Olomoucký kraj

V ORP Šumperk bylo zřízeno pouze jedno soukromé zařízení jeslového typu, a to v Šumperku. Kapacita tohoto zařízení není plně využita. V průběhu roku se mění vytíženost „jeslí“, což souvisí i s tradicemi české společnosti a ekonomickou situací v regionu. Jesle navíc nabízejí i „hlídací službu“, která není příliš využívána.

Mateřské školy jsou v případě potřeby připravené rozšířit předškolní vzdělávání pro děti mladší 3 let věku dítěte.

Tab. č. 51: Zařízení jeslového typu

Obec	Instituce	Rozsah věku dětí		Kapacita	Volná místa k 31.12.2013
		od (v měsících)	do (v měsících)		
Celkem				21	4
Šumperk	Jesle - Ječmínek, o.p.s., Šumperk, Evaldova 25	8	36	21	4

Zdroj: Údaje ze sledované organizace

D. Ostatní (školní družiny, školní kluby, ZUŠ, střediska volného času a školní jídelny)

Školní družiny a školní kluby v ORP

Součástí každé základní školy v ORP Šumperk je školní družina a některé úplné ZŠ mají ještě i školní klub.

Školní družiny se organizačně člení na „oddělení“. V odděleních ŠD může být zapsáno v souladu s vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, nejvýše 30 účastníků. Vzhledem k počtu oddělení ve ŠD, které jsou součástí ZŠ (78) a jejich maximální naplněnosti (2340 účastníků), byla ve školním roce 2012/2013 využita kapacita ŠD na 82 %.

Školní kluby se zřizují jako součást pouze v úplných ZŠ, protože jsou určeny především pro žáky 2. stupně, výjimečně pro žáky 1. stupně, kteří nebyli přijati do ŠD. Organizačně se člení na „zájmové útvary“ pro pravidelnou činnost a dále mohou mít také příležitostnou činnost. Počet účastníků jednotlivých zájmových útvarů je stanoven vnitřním předpisem ZŠ, přičemž nesmí být překročena kapacita školního klubu uvedená v rejstříku škol. Kapacita ŠK v jednotlivých ZŠ je různá. Zájmové útvary školního klubu se statisticky evidují, ale vzhledem k zájmu žáků a kapacitě, každý školní rok nezahájí činnost všechny zájmové útvary.

Z 20 úplných ZŠ v ORP má školní klub 10 ZŠ, což činí 50 %.

K této problematice jsou uvedeny samostatné statistické tabulky č. 52 pro školní družiny a č. 53 pro školní kluby za školní rok 2012/2013, kde za lomítkem, pro srovnání, jsou uvedeny údaje za školní rok 2005/2006.

I když počet žáků v ZŠ klesal, vzrůstal počet žáků docházejících do ŠD a ŠK, což by mohlo svědčit o tom, že rodiče či zákonní zástupci chtějí mít své děti pod odborným dohledem s využitím nabízených zájmových aktivit. Statisticky nevýznamný byl nárůst počtu žáků v ZŠ v ORP ve školním roce 2012/2013 oproti školnímu roku 2011/2012 o 64 žáků, což činilo 1 %.

Tab. č. 52: Školní družiny v ORP ve školním roce 2012/2013

ŠD zřizované	Počet oddělení ŠD	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013 za lomítkem je pro srovnání uveden školní rok 2005/2006				
Krajem	3/3	29/32	14/4	43/36
Obcemi	69/57	1804/1433	4/7	1808/1440
Soukromou osobou	6/5	48/40	16/10	64/50
Celkem	78/65	1881/1502	34/21	1915/1526

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z2-01, interní materiál MěÚ Šumperk

Tab. č. 53: Školní kluby v ORP ve školním roce 2012/2013

ŠK zřizované	Počet zájmových útvarů	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013 za lomítkem je pro srovnání uveden školní rok 2005/2006				
Obcemi	113/56	349/129	635/501	984/630
Soukromou osobou	19/9	69/40	33/25	102/65
Celkem	132/65	418/169	668/526	1086/695

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z2-01, interní materiál MěÚ Šumperk

Tab. č. 54: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP ve školním roce 2012/2013

ŠK a ŠD zřizované	Vychovatelé			Ostatní pedagogičtí pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
Krajem	6	5	0	0	0	0
Obcemi	114	99	5	40	28	0
Soukromou osobou	4	4	0	17	16	0
Celkem	124	108	5	57	44	0

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z 2-01, údaje ze soukromých škol a organizace zřizované Olomouckým krajem

Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Základní umělecká škola v Šumperku je zřizovaná Olomouckým krajem a má 2 pobočky. V Hanušovicích se v odloučeném pracovišti vyučuje hudební obor (30 žáků) a v Jindřichově je taneční obor (39 žáků). Pobočky jsou v tabulce č. 55 uvedeny v příslušných obcích. Navíc působí v Šumperku Hudební škola YAMAHA, jejímž zřizovatelem je fyzická osoba na základě franšizové smlouvy s firmou Yamaha Europe. Hudební škola není zařazena v rejstříku škol, ale plní obdobné cíle jako ZUŠ a poskytuje srovnatelné služby pouze v oboru hudebním.

Tab. č. 55: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Název obce	Počet ZUŠ, z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	1	0	1
Hanušovice, pobočka	1	0	0
Jindřichov, pobočka	1	0	0
Šumperk	1	0	1

Zdroj: ZUŠ Šumperk, Hudební škola YAMAHA

Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP

Údaje jsou uvedeny pouze za ZUŠ Šumperk. Údaje za Hudební školu YAMAHA v Šumperku, která není v rejstříku škol, nejsou uvedeny. Počet pracovníků v této hudební škole se průběžně mění dle zájmu o jednotlivé obory a pohybuje se mezi 5 – 7 pracovníky a počet žáků ročně je cca 100.

Tab. č. 56: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP ve školním roce 2012/2013

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Celkem	33	25,865
Šumperk	33	25,865

Zdroj: ZUŠ Šumperk

Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP

Středisko volného času je v ORP pouze jedno (v Šumperku), které vzniklo k 01.01.2013 sloučením DDM zřizovaného obcí a DDM zřizovaného Olomouckým krajem v jednu organizaci zřizovanou obcí, SVČ a ZpDVPP Doris Šumperk.

Tab. č. 57: SVČ zřizované obcí v ORP

Název obce	Počet zájmových útvarů (kroužků) šk. rok 2012/2013	Počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	celkem
Šumperk	199	1549	453	422	2424

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z 15-01, interní materiál MěÚ Šumperk

Tab. č. 58: Údaje o pracovnících SVČ v ORP ve školním roce 2012/2013

SVČ v ORP	Pedagogičtí pracovníci				Ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Šumperk	122	24	22,6	98	17	17	14,7	0

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z 15-01

Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Školní jídelny zřizované obcemi velmi často poskytují své služby pro širokou veřejnost či partnerské organizace. V údajích o počtech strážníků jsou tak uvedeni i tzv. "cizí strážníci", pro které vaří ŠJ v rámci doplňkové činnosti, aby byla efektivněji využita kapacita školní jídelny.

V obci Sobotín je vývařovna, která vaří pro školy v obcích Sobotín, Petrov nad Desnou a Rapotín, tzn. pro všechna pracoviště svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné, a výdejna.

Tab. č. 59: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Obec	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravo- vaných	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	62	10310	2977	7333	13967
Bludov	2	491	125	366	700
Bohdíkov	2	167	56	111	220
Bohutín	1	97	97	0	150
Bratrušov	1	60	25	35	60

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obec	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravo- vaných	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Bušín	1	80	32	48	80
Dolní Studénky	3	75	54	21	110
Hanušovice	2	679	105	574	950
Hrabišín	2	162	51	111	300
Chromeč	1	103	103	0	110
Jindřichov	1	143	31	112	300
Libina	4	493	226	267	850
Loučná nad Desnou	2	296	63	233	590
Malá Morava	1	17	17	0	0
Nový Malín	3	536	187	349	500
Olšany	1	61	28	33	85
Oskava	1	248	51	197	250
Petrov nad Desnou	3	276	117	159	0
Písařov	1	57	29	28	130
Rapotín	2	339	81	258	0
Ruda nad Moravou	3	644	109	535	670
Sobotín	2	67	0	67	1200
Staré Město	1	290	74	216	307
Sudkov	2	270	60	210	270
Šumperk	15	4202	1095	3107	5635
Velké Losiny	3	329	106	223	500
Vikýřovice	2	128	55	73	0

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z 17-01, interní materiály MěÚ Šumperk

Tab. č. 60: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP ve školním roce 2012/2013

Školní jídelny zřizované	Pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Krajem	6	2,59
Obcemi	197	140,7
Soukromé	4	3,5

Zdroj: Výkaz MŠMT – Z 17-01

E. Financování

Celkové provozní výdaje na ZŠ, MŠ a jiných zařízeních zřizovaných obcemi v ORP

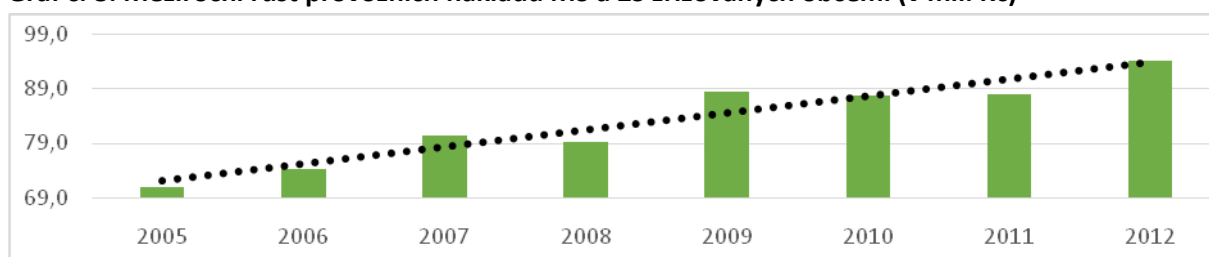
Provozní výdaje se v jednotlivých letech ve sledovaných typech organizací měnily v souvislosti s průběžným spojováním ZŠ a MŠ. Díky těmto organizačním změnám docházelo k výkyvům, které nesouvisely s hospodárností dané kategorie škol. Proto je důležité analyzovat trend na místní úrovni. V tabulce č. 61 a grafu č. 8 jsou údaje agregované za celý správní obvod ORP. Ve sledovaném období došlo k nárůstu provozních výdajů ZŠ a MŠ ve SO ORP Šumperk ze 71 mil. Kč na 94 mil. Kč, což znamená nárůst takřka o 25 %.

Tab. č. 61: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiných zařízeních zřizovaných obcemi (v tis. Kč)

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	32 996	34 250	39 802	34 588	35 632	33 060	38 366	40 576
ZŠ (jen 1. stupeň)	1 078	1 195	995	1 074	1 041	2 913	2 090	2 476
MŠ a ZŠ	20 265	22 693	22 983	26 123	33 660	34 791	33 344	36 265
MŠ	15 669	15 230	15 682	16 559	16 782	14 392	14 444	14 861
DDM	950	950	950	950	1 453	1 453	1 453	1 453
Celkem	70 958	74 318	80 412	79 295	88 567	86 610	89 696	95 632

Zdroj: www.rozpocetobce.cz

Graf č. 8: Meziroční růst provozních nákladů MŠ a ZŠ zřizovaných obcemi (v mil. Kč)

Zdroj: www.rozpocetobce.cz, vlastní zpracování

Finanční prostředky na platy nelze meziročně srovnávat z důvodu měnícího se počtu pracovníků a potřeb škol na OON.

Tab. č. 62: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje školám a školským zařízením zřizovaných obcemi v ORP (v tis. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Mzdové prostředky celkem	205 545	213 531	219 313	231 899	220 665	227 043	237 288	251 789	
z toho	platy	196 965	202 501	206 303	219 659	210 275	210 113	224 418	232 269
	ostatní osobní náklady	858	1 103	1 301	1 224	1 039	1 693	1 287	1 952
Související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	79 936	83 243	81 975	80 150	80 463	78 354	81 840	88 796	
Neinvestiční výdaje celkem	285 481	296 774	301 288	312 049	301 128	305 398	319 128	340 585	

Zdroj: Výkaz MŠMT- P1-04, interní materiály MěÚ Šumperk

Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

Přímé náklady na jednotku výkonu byly v poměrně velkém rozptylu a taktéž ONIV se pohyboval v různé výši. Nejvyšší náklady byly u ZŠ, následovaly MŠ, gymnázia, základní umělecké školy, školní družiny a školní jídelny.

Hudební škola YAMAHA v Šumperku byla financována bez jakýchkoli dotací, pouze z poplatků kur-zovního.

V níže uvedené tabulce č. 63 jsou uvedeny údaje nejen za školy a školská zařízení zřizované obcemi, ale i za školy zřizované Olomouckým krajem: ZŠ, NG a ZUŠ. Z tohoto důvodu jsou rozdílné celkové částky „neinvestiční údaje celkem“ v tabulce č. 62 a „celkem použité finanční prostředky“ v tabulce č. 63.

Tab. č. 63: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

Druh školy, školského zařízení	Přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
Mateřské školy	77 796 300	32 701	363
Základní školy	183 857 000	33 928	982
Gymnázia	25 320 300	23 387	956
Stravování MŠ, ZŠ	28 775 500	3 501	58
Školní družiny a kluby	21 847 500	8 189	50
Základní umělecké školy	11 505 100	16 674	80
Využití volného času	10 740 700	783	9
Celkem použité finanční prostředky	359 842 400	119 163	2 498

Zdroj: Interní materiály MěÚ Šumperk, informace z příspěvkových organizací

Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Díky reformě financování obcí v rámci rozpočtového určení daní došlo od 01. 01. 2013 k propojení finančních prostředků na provoz školy s příjmy obcí ze sdílených daní.

Tab. č. 64: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	62 464 000	94 178 600
Bludov	3 008 000	5 190 470
Bohdíkov	840 000	1 570 490
Bohutín	576 000	1 992 040
Bratrušov	288 000	987 640
Bušín	464 000	595 100
Dolní Studénky	704 000	1 596 540
Hanušovice	3 568 000	3 870 610
Hrabišín	1 264 000	2 038 480
Chroměč	448 000	975 500

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Jindřichov	632 000	2 263 970
Libina	3 096 000	4 889 850
Loučná nad Desnou	1 384 000	4 259 410
Malá Morava	120 000	522 120
Nový Malín	3 880 000	3 646 950
Olšany	456 000	929 270
Oskava	1 344 000	2 655 780
Petrov nad Desnou	2 528 000	1 550 000
Písařov	400 000	994 740
Rapotín	1 408 000	3 448 350
Ruda nad Moravou	3 648 000	5 998 420
Sobotín	408 000	887 620
Staré Město	1 704 000	3 187 420
Sudkov	1 616 000	2 280 470
Šumperk	25 688 000	32 777 690
Velké Losiny	2 016 000	3 198 250
Vikýřovice	976 000	1 871 420

Zdroj: www.rozpoctobce.cz - rok 2012, protože v době zpracování tabulky ještě nebyly schváleny závěrečné účty obcí za rok 2013.

Tab. č. 65: Provozní náklady škol ve srovnání s příjmy z RUD a počtem dětí a žáků

Název obce	Počet dětí a žáků (šk. rok 2012/13)	Rozdíl provozních nákl. a prostředků z RUD (viz tabulka 66)	Roční provozní náklady na jednoho žáka/dítě*
Bludov	376	-2 182 470 Kč	14 000 Kč
Bohdíkov	105	-730 490 Kč	15 000 Kč
Bohutín	72	-1 416 040 Kč	28 000 Kč
Bratrušov	36	-699 640 Kč	27 000 Kč
Bušín	58	-131 100 Kč	10 000 Kč
Dolní Studénky	88	-892 540 Kč	18 000 Kč
Hanušovice	446	-302 610 Kč	9 000 Kč
Hrabišín	158	-774 480 Kč	13 000 Kč
Chromeč	56	-527 500 Kč	17 000 Kč
Jindřichov	79	-1 631 970 Kč	29 000 Kč
Libina	387	-1 793 850 Kč	13 000 Kč
Loučná nad Desnou	173	-2 875 410 Kč	25 000 Kč
Malá Morava	15	-402 120 Kč	35 000 Kč
Nový Malín	485	233 050 Kč	8 000 Kč
Olšany	57	-473 270 Kč	16 000 Kč

Název obce	Počet dětí a žáků (šk. rok 2012/13)	Rozdíl provozních nákl. a prostředků z RUD (viz tabulka 66)	Roční provozní náklady na jednoho žáka/dítě*
Oskava	168	-1 311 780 Kč	16 000 Kč
Petrov nad Desnou	316	1 028 000 Kč	4 800 Kč
Písařov	50	-594 740 Kč	20 000 Kč
Rapotín	176	-2 040 350 Kč	20 000 Kč
Ruda nad Moravou	456	-2 350 420 Kč	13 000 Kč
Sobotín	51	-479 620 Kč	17 000 Kč
Staré Město	213	-1 483 420 Kč	15 000 Kč
Sudkov	202	-664 470 Kč	11 000 Kč
Šumperk	3 211	-7 089 690 Kč	10 000 Kč
Velké Losiny	252	-1 182 250 Kč	13 000 Kč
Vikýřovice	122	-895 420 Kč	15 000 Kč
Svazková škola ÚD	543	-1 491 970 Kč	11 000 Kč
Celkem (mimo město Šumperk)	4 597	-23 192 700 Kč	13 000 Kč

* Při výpočtu vycházíme z dat za různé roky (2012 – provozní výdaje; 2013 – příjmy z RUD), proto se jedná spíše o rámcový informativní údaj.

Pro meziobecní srovnání nákladovosti škol byla vytvořena tabulka č. 66, která analyzuje dofinancování provozních nákladů ZŠ a MŠ v celém správním obvodu, městě Šumperku i venkovských obcích, což doplňují podrobnější údaje v tabulce č. 65.

Tabulka č. 65 také poskytuje nejen přehled, ale i možnost srovnání výše nutného dofinancování provozních nákladů škol v jednotlivých obcích z rozpočtu příslušné obce, pokud zůstane zachována síť škol v současné podobě. V některých případech není výše dofinancování provozních nákladů úměrná počtu dětí a žáků v nich.

Na setkáních se starosty obcí v SO ORP Šumperk byla tato situace opakovaně diskutována se závěrem: zachovat status quo, i přes velkou finanční náročnost provozu některých škol, a tím i velkou zatíženost rozpočtu zřizovatele. Opět je nutné konstatovat malou vůli zřizovatelů škol k jakékoli změně, protože celá záležitost je podbarvena velmi emotivně a může ohrozit stabilitu vedení obce.

Poznámka:

Na základě níže uvedené informace byl výpočet finančních prostředků z RUD v tabulkách č. 64 a 65 proveden takto: **počet žáků (2012/2013)*8000 Kč.**

Odbor Legislativně správní SMO ČR poskytl toto stanovisko:

Výňatek: Podle dat Ministerstva financí bylo k 30. 9. 2012 v České republice 1 124 154 žáků mateřských, základních a speciálních škol zřizovaných obcemi. Pro rok 2013 byla celostátně predikována částka v rozpočtu na sdílené daně ve výši 129,24 mld. Kč. Pokud z této částky vyjádříme oněch 7 %, vyjde nám, že na obecní školy připadá v letošním roce 9.0468 mld. Kč. Tuto částku vydělíme oním celkovým počtem žáků v České republice, vyjde nám příspěvek na jednoho žáka zhruba 8 tisíc Kč, což odpovídá, podle provedených studií, celostátnímu průměrnému nákladu na žáka. V případě, že má obec například 50 žáků, dostane tedy do svého rozpočtu prostřednictvím sdílených daní částku zhruba 400 tis. Kč. Výše těchto prostředků může být vyšší či nižší než náklady na provoz dané školy.

Tab. č. 66: Srovnání dofinancování provozních nákladů ZŠ a MŠ

	Finanční prostředky z RUD	Provozní náklady	Rozdíl
Celkem za ORP	62 mil. Kč	92 mil. Kč	-30 mil. Kč
Průměr na žáka v ORP	8 000 Kč	11 878 Kč	- 3 878 Kč
Město Šumperk	25 mil. Kč	32 mil. Kč	-7 mil. Kč
Průměr na žáka v Šumperku	8 000 Kč	10 208 Kč	- 2 208 Kč
Venkovské obce	36 mil. Kč	60 mil. Kč	- 23 mil. Kč
Průměr na žáka ve venkovských obcích ORP Šumperk	8 000 Kč	13 045 Kč	- 5 045 Kč

Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ do roku 2023

Projektové záměry obcí byly sbírány a koordinovány v rámci tvorby návrhové části strategie a na základě diskuse nad vhodnými variantami pro jednotlivé spádové regiony v ORP Šumperk.

Tab. č. 67: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka v tis. Kč	Poznámka
Celkem			152.800	
Bludov				
Bohdíkov	Přístavba tělocvičny u ZŠ.	2016-2017	17.500	
Bohutín				
Bratrušov	* Úprava prostranství u ZŠ +oplocení.	2015-2016	200	dle finančních možností obce
	* Zateplení budovy ZŠ.	průběžně	400	
	* Možnost přemístění MŠ do budovy ZŠ.	??		
	* Zahrada + zahradní prvky u MŠ.	průběžně	300	
Bušín	*Snížení energetické náročnosti budovy.	2014	2.000	ŠJ se odvíjí od možnosti využití dotace
	*Celková rekonstrukce ŠJ, včetně sociálního zázemí.		1.500	
Dolní Studénky	*Zateplení a výměna otopné soustavy.	2014	5.000	
Hanušovice	* Rekonstrukce šaten + soc. zař.+chodeb (výměna dlažby).	2015-2018	5.000	dle finančních možností obce
	*Rekonstrukce půdních prostor pro volnočasové aktivity.	2015-2018	200	
	* Hřiště u MŠ.	2014		90 % dotace u hřiště MŠ
	*Fasáda budovy MŠ.	2014	1.000	

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka v tis. Kč	Poznámka
Hrabišín				
Chromeč				
Jindřichov	Zateplení budovy MŠ a ZŠ.	2014-2015	5.500	požádáno o dotaci
Libina	*Zateplení budovy MŠ č. 94.	2014	1.250	OPŽP
	*Zateplení budovy ZŠ č. 524.	2015	3.600	OPŽP
Loučná nad Desnou	*Jazyková laboratoř.	2015-2016	250	
	*Zahradní prvky.	2015	100	
Malá Morava				
Nový Malín				
Olšany	*Energetická opatření na budově ZŠ.	2015	3.000	
Oskava				
Petrov nad Desnou				
Písařov	Konvektomat			
Rapotín				
Ruda nad Moravou	* ZŠ a MŠ Hrabenov-výměna oken a zateplení.	2014-2016	6.000	získání dotace
Sobotín				
Staré Město				
Sudkov				
Šumperk	ZŠ Dr. E. Beneše * herní prvky pro ŠD + zázemí * oprava tělocvičny + rekonstrukce hřiště ZŠ 8. května * zateplení + fasáda atria * rekonstrukce ŠJ+ hyg. zázemí * školní hřiště ZŠ Sluneční * rekonstrukce hřiště ZŠ Vrchlického * oprava hl. vchodu+terasy * rekonstrukce hřiště *rekonstrukce elektroinstalace *výměna oken v budově ŠJ ZŠ Šumavská *rekonstrukce zubní ordinace	2014 – 2015 2014 – výhled 2014 a dále výhled výhled 2014 a dále 2014 výhled výhled výhled výhled	1.000 12.000 24.200 10.000 4.000 12.000 1.000 12.000 10.000 1.200 1.500	dle finančních možností

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka v tis. Kč	Poznámka
	MŠ Veselá školka *zateplení *rekonstrukce elektroinstalace	2014 a dále výhled	4.300 2.000	
	MŠ Sluníčko - Evaldova *zateplení	výhled	5.000	
Velké Losiny				
Vikýřovice				

Zdroj: Dotazník obcím

3.1.3 Analýza cílových skupin a analýza rizik

Analýza cílových skupin byla charakterizována dle vztahu k předškolnímu a základnímu vzdělávání

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče mající zájem o MŠ	<ul style="list-style-type: none"> * Blízkost MŠ k bydlišti. * Vybavenost a estetičnost interiéru. * Bohaté a různorodé zahradní prvky. * Přívětivé a laskavé klima školy. * Profesionální a životní zkušenosti učitelek. * Přiměřené finanční nároky (výdaje). 	<ul style="list-style-type: none"> * Maximalistické požadavky. * Menší míra tolerance. * Menší finanční možnosti rodiny (např. neschopnost platby za lyžařský výcvik, plavání apod. 	<ul style="list-style-type: none"> * Reference od známých. * Osobní návštěvy. * Webové stránky. * Zahradní slavnosti. * Školní besídky. * Tiskové informační materiály. 	<ul style="list-style-type: none"> * Opakované dny otevřených dveří. * Kvalitní webové stránky. * Školní besídky. * Zahradní slavnosti.
Rodiče mající zájem o ZŠ	<ul style="list-style-type: none"> * Přívětivé klima školy. * Odborně erudovaní a empatičtí pedagogové. * Nabídka zájmových aktivit. * Prostory a vybavenost ŠD. * Kvalitní a chutné stravování. * Blízkost k bydlišti. * Vybavenost školní zahrady a školního hřiště. * Vedení (ředitel) ZŠ. 	<ul style="list-style-type: none"> * Pověst školy. * Spojené ročníky. * Okolí školy. 	<ul style="list-style-type: none"> * Reference od známých. * Osobní návštěvy. * Webové stránky. * Zahradní slavnosti. * Školní besídky a akademie. 	<ul style="list-style-type: none"> * Kvalitní webové stránky. * Dny otevřených dveří. * Školní časopis. * Veřejné školní akademie. * Možnost aktivní účasti rodičů ve výuce v malotřídních školách. * Propagace školy v regionálních médiích.

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	<ul style="list-style-type: none"> * Vstřícný přístup nejen k dětem a žákům, ale i k rodičům. * Časté snahy o přenesení zodpovědnosti za výchovu na školu. * Bezpečnost dětí a žáků. * Ochrana před možnou šikanou. * Nezatěžovat školními problémy. * Nezatěžovat přemírou domácích úkolů. 	<ul style="list-style-type: none"> * Bezpečnost dětí a žáků. * Ochrana před šikanou. * Ponižování osobnosti žáka. * Malá tolerance učitelů k připomínkám rodičů. * Elektronická žákovská knížka. 	<ul style="list-style-type: none"> * Rodičovské schůzky. * Individuální konzultace s TU, VP, případně zřizovatelem školy. * Společenské akce pro veřejnost (zahradní slavnosti, divadelní představení, školní plesy ap.). 	<ul style="list-style-type: none"> * Tvořivá odpoledne pro děti a rodiče. * Školní besídky a akademie. * Osobní účast na neformálních akcích. * Školní časopis. * Funkční a efektivní školská rada.
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	<ul style="list-style-type: none"> * Zábavná forma výuky. * Moderní vybavení učeben. * Větší tolerance chování dětí a žáků ze strany učitelů. 	<ul style="list-style-type: none"> * Snižující se zodpovědnost za své chování a jednání. * Možnost šikany při nekonformním jednání a chování. * Menší zodpovědnost při plnění školních povinností s přibývajícím věkem žáků. 	<ul style="list-style-type: none"> * Osobní kontakt při řešení problémů. * Využití výuky a zájmových kroužků v ŠD a ŠK. * Možnost uplatnit svůj názor na výuku i na pedagogii. 	<ul style="list-style-type: none"> * Kvalitní ŠVP a jeho pravidelná a efektivní evaluace. * Besedy a přednášky s odborníky z praxe. * Žákovský parlament. * Dotazníky a ankety dle věku dětí a žáků. * Efektivní využívání podnětů ze „schránky důvěry“. * Komunikace s TU a VP. * Zapojení se či pokračování v programu KPP (Komplexní Preventivní Program).

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Pedagogové a další zaměstnanci	<ul style="list-style-type: none"> * Finanční ohodnocení učitelů dát do souladu s vysokoškolsky vzdělávanými lidmi v jiných oborech. * Lepší připravenost dětí a žáků pro vstup do školy v oblasti společenských, hygienických a sebeobslužných návyků. * Setkávání zaměstnanců škol se zřizovatelem. * Větší prestiž učitelského povolání. * Kariérní řád. 	<ul style="list-style-type: none"> * Nedostatek mzdových prostředků. * Ztráta pracovního místa. * Rozsáhlá administrativa ředitelů i učitelů. * Neúcta k učitelům. * Snižující se prestiž učitelské profese. 	<ul style="list-style-type: none"> * Pedagogické a provozní porady. * Předmětové komise. * Častější setkávání učitelů ZŠ a MŠ. * Účast pedagogů na zasedání zastupitelstva. * Metodické kabinety a kluby. 	<ul style="list-style-type: none"> * Navýšení finančních prostředků MŠMT. * Možnost zřizovatele finančně ocenit nejlepší učitele. * Využití programů EU, rozvojových programů MŠMT, regionálních operačních programů a dotací na činnost. * Setkávání pedagogů dle odborností v rámci mikroregionu nebo ORP.
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	<ul style="list-style-type: none"> * Udržet existenci škol v obci (škola jako atribut obce). * Větší zapojenost škol do života obce. * Poradenský servis pro zřizovatele. 	<ul style="list-style-type: none"> * Kdo zabezpečí servis. * Jak bude tato služba hrazena. * Menší aktivita školy směrem ke zřizovateli. 	<ul style="list-style-type: none"> * Větší oboustranná aktivita při komunikaci. * Aktivní účast dětí a žáků na společenských akcích obce (např. vítání občánků, setkání se seniory apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> * Komunitní školy. * Nastavit systém vzájemné komunikace škola x zřizovatel. * Meziobecní spolupráce a spolupráce s ORP.
Představitelé obce, kde není škola (ZŠ nebo MŠ)	<ul style="list-style-type: none"> * Zapojení dětí a rodičů do života obce. * Bezpečná doprava dětí a žáků do škol. * Bezproblémová dopravní sjízdnost dětí a žáků do škol. 	<ul style="list-style-type: none"> * Malý zájem zastupitelů o problematiku školství. 	<ul style="list-style-type: none"> * Aktivní účast dětí a žáků na společenských akcích obce. 	<ul style="list-style-type: none"> * Dětské dny. * Volnočasové aktivity (RC a NNO).

Analýza rizik byla rozdělena do pěti oblastí s nejméně významnými riziky

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P ¹	D ²	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek finančních prostředků na běžný provoz a opravy.	3	4	12	* Efektivní využívání finančních prostředků.	Obec zřizující ZŠ a MŠ
Nedostatek finančních prostředků na investice a vybavení.	3	4	12	* Využití fondů EU. * Využití regionálních operačních programů. * Strategie obce v oblasti školství.	Obec zřizující ZŠ a MŠ
Nedostatek finančních prostředků na platy.	3	4	12	* Změna legislativy. * Efektivnější využívání finančních prostředků MŠMT. * Meziobecní spolupráce se SMO a centrálními orgány. * Spolupráce s ČMOS ve školství.	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území.	1	1	1		Obce daného území
Nedostatek dětí (nepříznivý demografický vývoj).	3	4	12	* Meziobecní spolupráce.	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťujících dopravu dětí do a ze školy (ZŠ, MŠ).	2	3	6	* Komunikace mezi provozovatelem dopravy, obcí a ředitelem školy.	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci.	2	3	6	* Komunikace a setkávání zřizovatele se zaměstnanci školy.	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje.	3	3	9	* Meziobecní spolupráce a jednání s Ol. krajem.	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů).	3	4	12	* Meziobecní spolupráce se SMO a centrálními orgány. * Spolupráce s ČMOS ve školství.	Obce daném území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku.	3	3	9	* Meziobecní spolupráce se SMO a centrálními orgány. * Spolupráce s ČMOS ve školství.	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ.	2	4	8	* Strategie obce v oblasti plánování finančních prostředků.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení.	2	4	8	* Strategie obce v oblasti plánování finančních prostředků.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Stálá (mnohdy vynucená) inovace IT.	2	3	6	* Strategie v oblasti plánování finančních prostředků.	Obec zřizující ZŠ, MŠ

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P ¹	D ²	V = P*D		
Věcné riziko					
Špatné řízení školy.	2	4	8	* Průběžné vzdělávání v rámci DVPP v oblasti řízení, ekonomiky a pedagogického procesu. * Spolupráce s ČŠI.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky.	3	3	9	* Spolupráce s ČŠI. * Metodická sdružení. * Předmětové komise. * Spolupráce škol v ORP.	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ.	2	2	4	* Akce pro veřejnost. * Dny otevřených dveří. * Kvalitní webové stránky. * Informace v regionálních médiích.	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (nekvalifikovanost, fluktuace, věk, ...).	2	4	8	* Vyčlenit ve spolupráci se zřizovatelem obecní byt pro učitele. * Meziobecní spolupráce škol. * Spolupráce se SPgŠ a PdF.	Konkrétní ZŠ, MŠ
Výměna vedení obce, případně rady a zastupitelstva (zřizovatel)	2	3	6	* Dlouhodobá strategie školství v obci. * Podrobné seznámení vedení obce (rady, zastupitelstva) se školstvím v obci a jeho pravidlech.	Obec zřizující ZŠ a konkrétní ZŠ
Pozn.: 1) P = pravděpodobnost; D = dopad					

3.1.4 SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání

Na základě všech analytických rozborů ve sledovaném období lze stanovit nejen silné a slabé stránky školství v ORP, ale také příležitosti k dalšímu kvalitnějšímu a efektivnějšímu rozvoji školství. Upozornění na možné hrozby by měly vést k tomu, aby se zřizovatelé škol nad těmito některými fakty zamysleli a více mezi sebou komunikovali a spolupracovali.

Silnou stránkou základního a předškolního vzdělávání je skutečnost, že síť ZŠ a MŠ v ORP Šumperk je stabilizovaná s dostatečnou kapacitou. Nabídka zájmového a uměleckého vzdělávání a dalších volnočasových aktivit je široká a pestrá, ale je nabízena zejména v Šumperku ve SVČ a ZpDVPP Doris, v ostatních obcích je to prostřednictvím školních družin a školních klubů, které jsou součástí ZŠ. V Hanušovicích a Jindřichově působí odloučené pracoviště ZUŠ Šumperk. Obec Vernířovice (přestože nezřizuje MŠ ani ZŠ) se může pochlubit tím, že na jejich území „funguje“ Středisko ekologické výchovy Švagrov, které je součástí SVČ a ZpDVPP Doris Šumperk a nabízí velké množství pestrých aktivit nejen pro žákovské a dětské kolektivy, ale i pro individuální účast a veřejnost. Volnočasové aktivity nabízí Sbor dobrovolných hasičů, nestátní neziskové organizace, např. Junák, Pionýr, Česká tábornická unie, Sokol, Tělovýchovná jednota, rodinná centra, komunitní školy apod.

Již několik let je realizována spolupráce ředitelů škol a dle potřeby i jejich zřizovatelů s odborem školství, kultury a vnějších vztahů MěÚ Šumperk, obce s rozšířenou působností.

Mezi **slabé stránky** patří nejen nedostatek finančních prostředků na rekonstrukci a modernizaci škol, ale také náklady na jejich provoz, protože finanční prostředky z RUD nestačí tyto potřeby pokrýt. V roce 2013 získaly obce v ORP prostřednictvím RUD 67% finančních prostředků nezbytných na zajištění provozu škol. Srovnání příjmů a výdajů na provoz škol je pouze informativní, protože vychází z roku 2013 (RUD) a 2012 (náklady na provoz).

Příležitosti se nabízí poměrně mnoho. Mezi nejdůležitější v oblasti ekonomické patří efektivnější využívání evropských fondů, rozvojových programů, regionálních operačních programů apod., dále větší a širší meziobecní spolupráce při získávání finančních prostředků. Intenzivnější podpora volnočasových aktivit dětí a žáků s využitím vlastního potenciálu obcí.

Hrozbou z pohledu demografického vývoje je stagnace a následně stále mírně klesající počet dětí v MŠ. Problémem je také realizace kvalitního inkluzivního vzdělávání a bezbariérovost škol. Demotivující pro pedagogické pracovníky byl nedostatek finančních prostředků na platy, i když mezi priority všech vlád bylo zvýšení platů pedagogickým pracovníkům a zavedení kariérního systému.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> * Stabilizovaná síť a dostatečná kapacita ZŠ i MŠ. * Převážně dobrý stav vzdělávací infrastruktury. * Stabilizace pracovníků ve školství. * Nízký počet nekvalifikovaných pedagogických pracovníků. * Efektivní činnost metodických kabinetů a klubů v ORP v rámci DVPP SVČ Doris Šumperk. * Velmi dobrá komunikace a spolupráce nejen škol, ale dle potřeby i zřizovatelů v ORP s odborem ŠKV MěÚ Šumperk. * Spolupráce a komunikace mezi obcemi ORP díky aktivitě a iniciativě starosty města Šumperka, Mgr. Zdeňka Brože. * Zapojení ZŠ v ORP (23 z 30) do Komplexního preventivního programu Šumperk zaměřeného na rizikové jednání žáků v regionu. * Široká nabídka zájmových a volnočasových aktivit (SVČ Doris Šumperk, SEV Švagrov, ZUŠ, Šumperský dětský sbor Motýli apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> * Nedostatek finančních prostředků na vnitřní rekonstrukci a modernizaci škol. * Malá zkušenost s čerpáním finančních prostředků z fondů EU, zejména škol s malým počtem žáků. * Problém budování bezbariérových škol a integrovaného vzdělávání. * Problematika inkluzivního vzdělávání. * Absence či horší kvalita školních hřišť a sportovišť.

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> * Efektivnější využívání evropských fondů, Regionálních operačních programů, rozvojových programů apod. * Spojit úsilí škol a jejich zřizovatelů při zpracovávání projektů na výzvy Olomouckého kraje, MŠMT, MPSV, MŽP apod. k získávání finančních prostředků. * Vybudování venkovních sportovišť a relaxačních zón u škol a dále obnova zahradních a hracích prvků. * Vytváření kvalitních vzdělávacích programů a jejich pravidelná evaluace. * Možnost poskytnutí obecního bydlení pro mladého kvalifikovaného učitele. * Podpora volnočasových aktivit dětí a žáků s využitím vlastního potenciálu obcí, komunitní školy v malých obcích. * Vybudování bezbariérové školy společné pro několik k sobě spádových obcí v periferních částech ORP. * Vytváření personálních podmínek pro zavádění inkluzivní vzdělávání. * Podpora mezinárodní spolupráce škol a výměnných stáží a pobytů. 	<ul style="list-style-type: none"> * Velmi náročná administrativa projektů EU. * Náročná organizace činnosti komunitní školy a riziko vandalismu. * Růst výskytu sociálně patologických jevů. * Nedostatek odborně zdatných učitelů pro inkluzivní vzdělávání. * Zajištění bezbariérovosti a vybavení školy případnými kompenzačními pomůckami a jejich následné bezpečné udržování je neúměrné finančním možnostem zřizovatele. * Nedostatek finančních prostředků na platy pedagogických pracovníků. * Zvyšující se finanční zatížení zřizovatelů v souvislosti s provozem ZŠ a MŠ. * Pokles dětí a žáků v MŠ a ZŠ nejen v důsledku stěhování rodin za prací, ale zejména nepříznivý demografický vývoj.

3.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Školství v ORP Šumperk je stabilizované a představuje dobře fungující systém základního a předškolního vzdělávání, na který navazuje poměrně široká nabídka zájmového a uměleckého vzdělávání a volnočasových aktivit.

Kapacita ZŠ i MŠ je v ORP dostatečná. Ve školním roce 2012/2013 byla využita kapacita ZŠ na 67 % a kapacita MŠ na 92,6 %. Ve školním roce 2013/2014 dochází, zatím k velmi mírnému, ale očekávanému úbytku dětí v MŠ. Ve srovnání se školním rokem 2012/2013, např. ve městě Šumperku došlo v MŠ zřizovaných městech k poklesu o 0,8 % (19 dětí). Výhledově budou počty dětí v MŠ ORP stále klesat vzhledem k nepříznivému demografickému vývoji. U ZŠ by mělo docházet od školního roku 2014/2015 do roku 2018 k mírnému růstu počtu žáků v ZŠ. Ve školním roce 2013/2014 ve srovnání se školním rokem 2012/2013 došlo v ZŠ zřizovaných městech Šumperkem k velmi mírnému nárůstu počtu žáků (40), což činí 0,7 %.

Pedagogičtí pracovníci ve školství jsou stabilizovaní a zvyšuje se kvalifikovanost výuky. Důležitou roli sehrává i zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je součástí SVČ a ZpDVPP Doris Šumperk. Předávání pedagogických zkušeností a příkladů dobré praxe je realizováno prostřednictvím metodických kabinetů a klubů v rámci DVPP. Vzdělávací semináře a kurzy jsou v ORP Šumperk dle požadavků ZŠ efektivně využívány pedagogickými pracovníky škol.

Zájmové a umělecké vzdělávání poskytuje ve svých zájmových útvarech SVČ a ZpDVPP Doris Šumperk s odloučeným pracovištěm Střediska ekologické výchovy Švagrov a ZŠ v ŠD a ŠK. Umělecké vzdělávání v oborech: hudební, taneční, výtvarný a literárně dramatický zabezpečuje ZUŠ Šumperk se svými odloučenými pracovišti. Jednotlivci, ale i skupiny se velmi úspěšně prezentují na různých společenských akcích, zúčastňují se soutěží a přehlídek nejen na okresní, krajské či republikové úrovni, ale i mezinárodní.

Soukromá Hudební škola YAMAHA plní obdobné cíle jako ZUŠ a poskytuje srovnatelné služby v hudebním oboru.

Volnočasové aktivity dále nabízí Sbor dobrovolných hasičů, nestátní neziskové organizace, např. Junák, Pionýr, Česká táborská unie, Sokol, Tělovýchovná jednota apod.

Školní stravování je poskytováno nejen žákům, dětem a zaměstnancům škol, ale pro efektivnější využití kapacity školních jídelen je stravování nabízeno i v doplňkové činnosti tzv. „cizím strávníkům“.

Zabezpečování provozu škol klade na zřizovatele různě vysoké nároky na jejich dofinancování z rozpočtu obce. V rámci celého ORP bylo dorovnáno z rozpočtů obcí cca 33 % potřebných nákladů, což činilo 30 mil. Kč. Celkové náklady na provoz škol byly v roce 2012 ve výši 92 mil. Kč a finanční prostředky z RUD v roce 2013 byly ve výši 62 mil. Kč.

Zefektivnění provozu škol většina zřizovatelů již zrealizovala tím, že spojila ZŠ a MŠ pod jedno ředitelství a v rámci prostorových možností obě školy soustředila do jedné budovy. I do budoucna je možné vést diskusi o další finanční efektivizaci školství v ORP s tím, že ji ovšem nelze v žádném případě realizovat na úkor kvality vzdělávání žáků a dětí.

Obecně platí doporučení, aby nejen zřizovatelé, ale i samotné školy více využívaly evropské fondy, rozvojové programy, integrované operační programy apod., a tím získávaly tolik potřebné finanční prostředky do svých škol.

Meziobecní spolupráce je již částečně realizována několik let díky aktivitě a iniciativě starosty města Šumperka, Mgr. Zdeňka Brože, který 2 - 3x do roka zve starosty v rámci ORP Šumperk na společná setkání, kde jsou diskutovány nejen otázky školství, ale všechny problémy týkající se života obcí,

změn v legislativě, návrhů na možné společné řešení problémů, zejména na získávání finančních prostředků z evropských fondů.

3.2 Návrhová část v oblasti předškolního a základního vzdělávání

3.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma „Školství“.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců ředitelů základních a mateřských škol z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma „Školství“.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

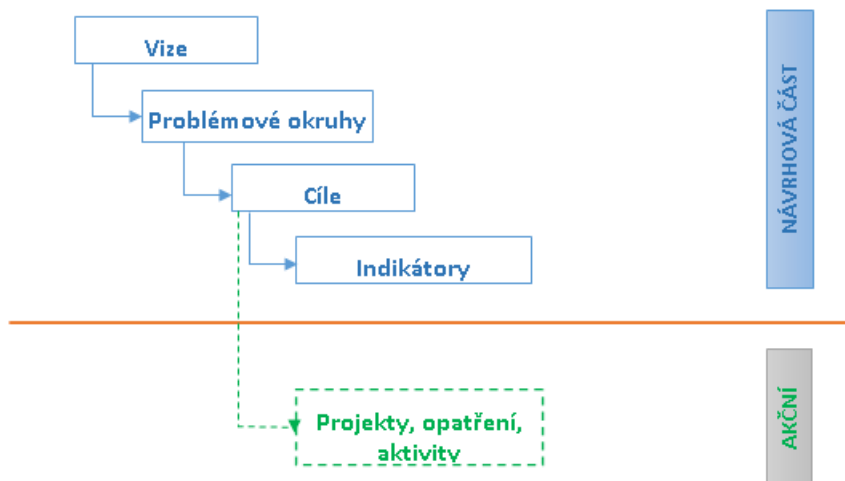
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojených do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a současně zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací stra-

tegického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma „Školství“. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům i ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2 Vize pro ORP Šumperk

Naše motto:

Šumpersko – značka kvality a různorodosti života všech jeho obyvatel

Vize území SO ORP Šumperk pro rok 2020:

Ekonomicky silný region se stabilními pracovními příležitostmi, rozvíjený hospodářstvím s přidanou hodnotou. Obyvatelům regionu jsou poskytovány veřejné služby efektivně. Služby zahrnují především kvalitní vzdělávání s důrazem na jeho dostupnost, moderní a atraktivní vybavení v návaznosti na technické, přírodovědné a IT vzdělávání.

V regionu je poskytováno široké spektrum sociálních služeb, které podporují i sociální začlenění rizikových skupin a zároveň umožňují uplatnění všech na trhu práce. Funguje zde moderní systém odpadového hospodářství, který přinese nejen finanční úspory, ale také zkvalitní služby pro občany a sníží zátěž na životní prostředí. Region je vybaven kvalitním zázemím pro cestující veřejnou dopravou, která umožňuje multimodální dopravu, která je bezpečná, bezbariérová a propojuje výhody hromadné dopravy a cyklodopravy.

3.2.3 Problémové oblasti (PO)

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Školství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

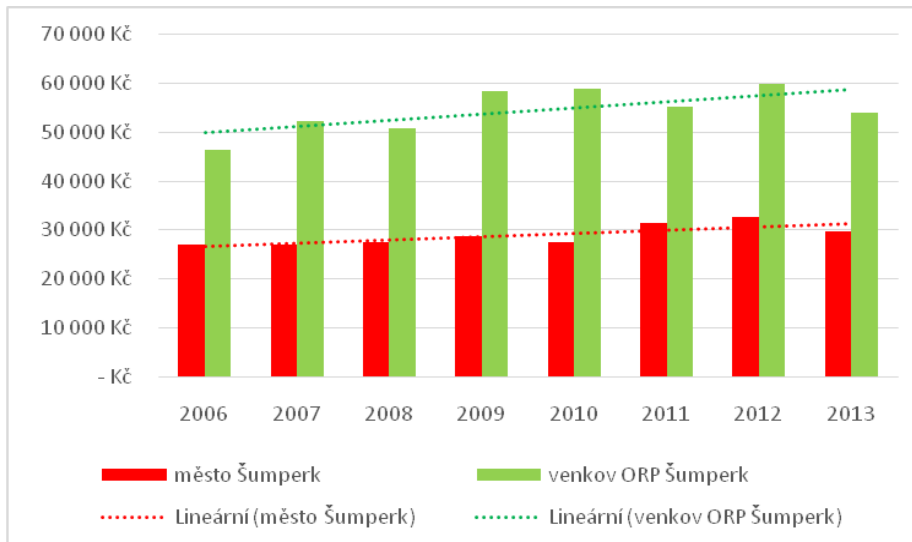
Vize meziobecní spolupráce				
Obyvatelům regionu jsou poskytovány veřejné služby efektivně. Služby zahrnují především kvalitní vzdělávání s důrazem na jeho dostupnost, moderní a atraktivní vybavení v návaznosti na technické, přírodovědné a IT vzdělávání.				
Školství	Problémy	PO 1 Růst provozních nákladů MŠ a ZŠ, nízká naplněnost tříd některých ZŠ a riziko omezení dostupnosti předškolního a základního vzdělávání	PO 2 Nekvalifikovaní pedagogové v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků	PO 3 Neexistence bezbariérových ZŠ na venkově
	Cíle	C1 Snížení provozních nákladů MŠ a ZŠ při zachování dostupnosti předškolního a základního vzdělávání.	C2 Podpora kvalitního vzdělávání	C3 Zajištění bezbariérových škol v periferních spádových mikrorregionech SO ORP Šumperk.
	Díličí cíle		C2.1 Snížení % nekvalifikovaných učitelů v ZŠ. C2.2 Vytvoření podmínek pro sdílení učitelů cizích jazyků - rodilého mluvčího, školního psychologa či školního logopeda. C2.3 Zajistit v základních školách odpovídající vybavení a materiální zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání.	

PO 1 Růst provozních nákladů MŠ a ZŠ, nízká naplněnost tříd některých ZŠ a riziko omezení dostupnosti předškolního a základního vzdělávání

Věcné argumenty:

Růst cen spojený s inflací je přirozený proces, přesto považujeme za problém tempo rostoucích nákladů na provoz škol na venkově. Celkově meziroční změny v provozních nákladech střídavě rostou v závislosti na intenzitě zimy, protože topení je hlavním provozním nákladem škol. Za sledované období let 2006 až 2013 došlo k celkovému nárůstu provozních nákladů o více jak pětinu (14 % bodů). Zajímavé je, že růst provozních nákladů nastává především u venkovských škol (o 16 % bodů). Město Šumperk a jím zřízené MŠ a ZŠ mají celkový nárůst provozních nákladů za období 2006 až 2013 pod 9 % body. To dokazuje, že růst provozních nákladů škol nevychází pouze z přirozeného růstu cenové hladiny, ale i technických podmínek a managementu.

Graf č. 9: Meziroční růst provozních nákladů MŠ a ZŠ zřízených obcemi (v tis. Kč)

Zdroj: www.rozpočetobce.cz, vlastní zpracování

Příčiny problémů:

Kromě rostoucích provozních nákladů z důvodů inflace, je dalším důležitým hlediskem srovnání provozních nákladů s počtem dětí a žáků vzhledem k tomu, že obce získávají ze sdílených daní (RUD) finanční prostředky přímo na žáka. Z tohoto pohledu obecně vychází nepříznivěji menší školy. Nižší uvedené údaje v tabulce č. 68a/68b ukazují důležitost naplněnosti tříd. Malá škola (malotřídní), byť je neúplná, ale je poměrně dobře naplněna žáky, může mít provozní náklady srovnatelné s městskými školami, které mají nižší naplněnost tříd. Z důvodu mnohdy malé naplněnosti tříd starostové menších obcí v dotazníkovém šetření uváděli, že by uvítali meziobecní spolupráci při zajištění optimální naplněnosti tříd. Bohužel demografický vývoj a pokles porodnosti povede ke zhoršení situace v naplněnosti tříd a vyšším finančním nákladům na zajištění provozu školy z rozpočtu obce.

Tab. č. 68a: Srovnání provozních nákladů škol z rozpočtů obcí, které provozují školu bez výjimky dle vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Název obce	Druhy školy a charakter ZŠ ¹⁾	Počet dětí na třídu v MŠ (škol. rok 12/13)	Počet žáků na třídu v ZŠ (škol. rok 12/13)	Roční provozní náklady na jednoho žáka+dítě		Výše provozních nákladů ²⁾
				2012	2013	
Bludov	ZŠ, MŠ	22,4	20,3	14 000 Kč	10 000 Kč	průměrná
Bohdíkov	ZŠ + MŠ (neú)	25,5	18,0	15 000 Kč	10 000 Kč	průměrná
Bušín	ZŠ + MŠ (neú)	28,0	15,0	10 000 Kč	20 000 Kč	nadprůměrná
Dolní Studénky	MŠ, ZŠ + MŠ (neú)	24,0	10,0	23 000 Kč	19 000 Kč	nadprůměrná
Hanušovice	ZŠ + MŠ	25,0	21,6	9 000 Kč	9 000 Kč	podprůměrná
Chromeč	MŠ, ZŠ (neú)	28,0	14,0	17 000 Kč	22 000 Kč	nadprůměrná
Libina	MŠ, ZŠ	27,5	21,3	13 000 Kč	12 000 Kč	průměrná
Malá Morava	MŠ	15,0		35 000 Kč	35 000 Kč	vysoce nadprů-
Nový Malín	ZŠ + MŠ	21,8	22,2	8 000 Kč	8 000 Kč	podprůměrná
Olšany	ZŠ + MŠ (neú)	25,0	16,0	16 000 Kč	11 000 Kč	průměrná
Ruda nad Moravou	MŠ, ZŠ, ZŠ + MŠ (neú)	24,0	22,5	13 000 Kč	10 000 Kč	průměrná
Šumperk	3 MŠ, 5 ZŠ	27,4	22,4	10 000 Kč	9 000 Kč	
Velké Losiny	ZŠ + MŠ	23,8	17,4	13 000 Kč	12 000 Kč	průměrná
Vikýřovice	ZŠ + MŠ (neú)	25,0	18,0	15 000 Kč	13 000 Kč	průměrná
Svazková škola ÚD ³⁾	ZŠ + MŠ	26,7	16,2	11 000 Kč	14 000 Kč	průměrná
Průměr ve venkovských obcích		25,4	19,5	10 000 Kč	12 000 Kč	11 000 Kč

1) ZŠ + MŠ = spojené ředitelství; (neú) = neúplná škola
2) Srovnání provozních nákladů s průměrem ve venkovských obcích ORP Šumperk.
3) Součet údajů za obce Rapotín, Petrov nad Desnou a Sobotín provozující svazkovou školu Údolí Desné.

Zdroj: www.rozpocetobce.cz, interní materiály MěÚ Šumperk

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že malé neúplné malotřídní školy mohou být dobře naplněné a nevyžadují tak vysoké dofinancování provozu školy z rozpočtu obce (například školy v obci Bohdíkov, Olšany či Vikýřovice).

Stejně tak školy i s menší naplněností tříd mohou být hospodárné a nevyžadují nadprůměrné dofinancování provozu z rozpočtu obce, a to díky dobrému technickému stavu budovy (např. Staré Město, Sudkov, přičemž jsou to obě školy „výjimečné“ a zřizovatel doplácí na platy učitelů).

Na druhou stranu obce, které provozují více budov a mají budovy nezateplené či nevyhovující topná média, tak i přes dobrý průměr naplněnosti tříd mohou doplácet na provoz školních budov více z rozpočtu obce než je obvyklé (např. Ruda nad Moravou).

Tab. č. 68b: Srovnání provozních nákladů škol z rozpočtů obcí, které provozují školu s výjimkou dle vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Název obce	Druhy školy a charakter ZŠ ¹⁾	Počet dětí na třídu v MŠ	Počet žáků na třídu v ZŠ	Roční provozní náklady na jednoho žáka+dítě		Výše provozních nákladů ²⁾
				2012	2013	
Bohutín	ZŠ, MŠ (neú)	22,5	13,5	28 000 Kč	17 000 Kč	vysoce nadprůměrná
Bratrušov	ZŠ + MŠ (neú)	22,0	14,0	27 000 Kč	26 000 Kč	vysoce nadprůměrná
Hrabišín ³⁾	ZŠ + MŠ	25,0	27,0	13 000 Kč	11 000 Kč	průměrná
Jindřichov	ZŠ + MŠ (neú)	28,0	12,8	29 000 Kč	24 000 Kč	vysoce nadprůměrná
Loučná nad Desnou	ZŠ + MŠ	28,0	13,0	25 000 Kč	23 000 Kč	vysoce nadprůměrná
Oskava	ZŠ + MŠ	23,0	13,6	16 000 Kč	19 000 Kč	nadprůměrná
Písařov	ZŠ + MŠ (neú)	25,0	12,5	20 000 Kč	15 000 Kč	nadprůměrná
Staré Město	ZŠ + MŠ	21,3	14,8	14 000 Kč	12 000 Kč	průměrná
Sudkov	ZŠ + MŠ	27,5	16,3	11 000 Kč	12 000 Kč	průměrná
Průměr ve výjimečných školách		24,4	15,2	16 000 Kč	18 000 Kč	17 000 Kč
Průměr ve venkovských obcích		25,2	18,2	13 000 Kč	12 000 Kč	12 500 Kč

1) ZŠ + MŠ = spojené ředitelství; (neú) = neúplná škola
2) Srovnání provozních nákladů s průměrem ve venkovských obcích ORP Šumperk.
3) ZŠ a MŠ Hrabišín je úplnou školou, ale na 1. stupni jsou spojeny některé ročníky do jedné třídy, a tím se zvýšil průměrný počet žáků na třídu

Zdroj: www.rozpocetobce.cz, interní materiály MěÚ Šumperk

Dalším faktorem, který ovlivňuje finanční zátěž pro některé zřizovatele základní školy, je tzv. „výjimečná škola“. Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje nejnižší průměrný počet žáků na třídu. V § 23 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zřizovatel může povolit výjimku z nejnižšího počtu žáků ve třídě za předpokladu, že uhradí rozdíl mezi skutečnou potřebou na platy a přiděleným normativním rozpočtem. Obec tak kromě provozních nákladů musí hradit i část mzdových nákladů, které jsou zahrnuty do provozu školy a jsou závislé na započítání délky odborné praxe. Tím však dochází k výraznému zvýšení provozních výdajů v přepočtu na jednoho žáka (viz tabulka č. 68b). Například v obci Bohutín a Dolní Studénky dostaly jimi zřízené ZŠ výjimku v roce 2012, což výrazně zvýšilo provozní náklady ve srovnání s následujícím rokem 2013, kdy o výjimku školy nemusely žádat (tyto změny zachycuje níže uvedená tabulka č. 69).

Výjimečné školy se každoročně mění z důvodu kolísavého počtu žáků ve škole, ale některé ZŠ se více či méně stávají pravidelně „výjimečnou“ školou. Přehled ZŠ, které byly v posledních šesti letech výjimečné, uvádí níže uvedená tabulka.

Tab. č. 69: ZŠ s výjimkou od roku 2009 do roku 2014

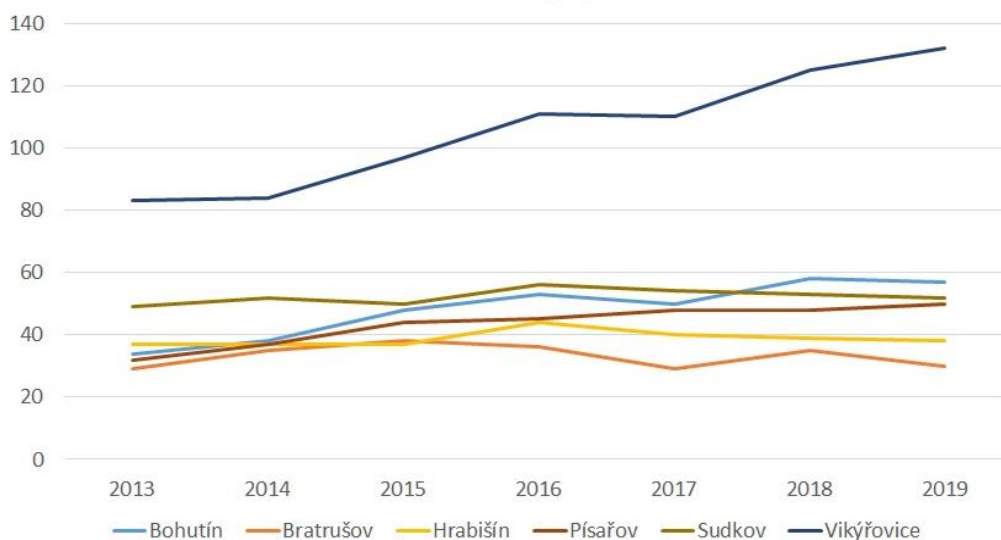
Školní rok	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Název obce	Bohutín	Bratrušov	Bratrušov	Bohutín	Hrabišín	Dolní Studénky
	Bratrušov	Dolní Studénky	Dolní Studénky	Bratrušov	Jindřichov	Hrabišín
	Dolní Studénky	Hrabišín	Hrabišín	Hrabenov (obec Ruda n. M.)	Loučná n. D.	Jindřichov
	Hrabišín	Jindřichov	Jindřichov	Hrabišín	Oskava	Loučná n. D.
	Jindřichov	Loučná n. D.	Loučná n. D.	Jindřichov	Staré Město	Oskava
	Oskava	Oskava	Oskava	Loučná n. D.	Sudkov	Staré Město
	Písařov	Sudkov	Písařov	Oskava		Sudkov
	Vikýřovice	Vikýřovice	Sudkov	Písařov		
			Vikýřovice	Staré Město		
			Sudkov			
Součet	Celkem 8	Celkem 8	Celkem 9	Celkem 10	Celkem 6	Celkem 7

Zdroj: Interní materiál MěÚ Šumperk

Z údajů o výši provozních nákladů, naplněnosti tříd a tzv. výjimce pro základní školu lze definovat jako rizikové níže uvedené obce, které jsou seřazeny abecedně s uvedením počtu výjimek za posledních 6 let: Bohutín (2x), Bratrušov (4x), Dolní Studénky (4x), Hrabenov (1x), Hrabišín (6x), Jindřichov (6x), Loučná nad Desnou (5x), Oskava (6x), Písařov (3x), Staré Město (3x), Sudkov (5x), Vikýřovice (3x).

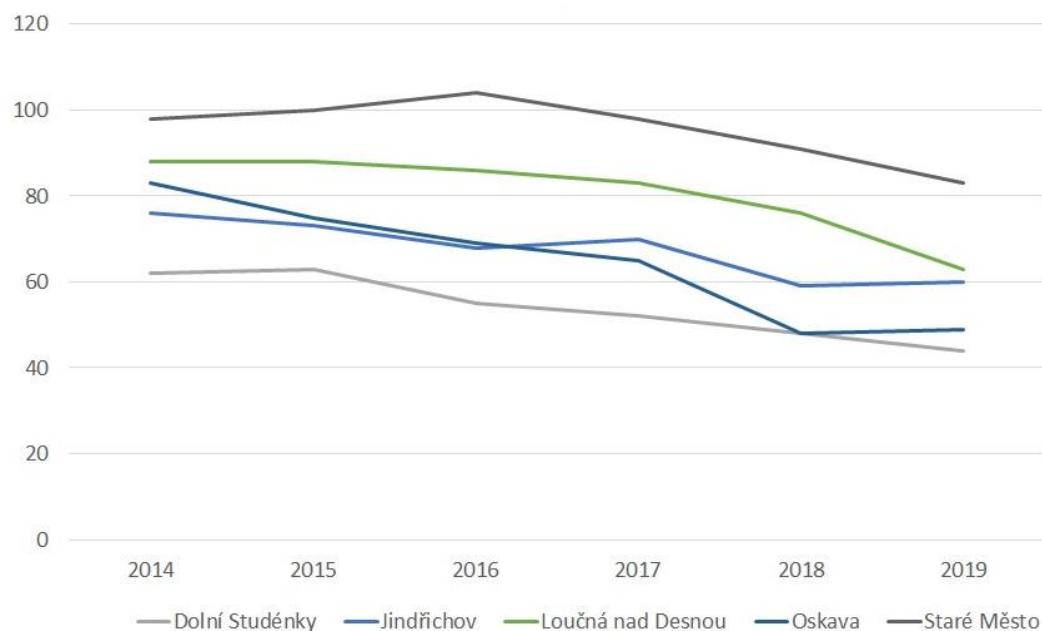
Některé ze základních škol, kterým byla zřizovatelem udělena výjimka z minimálního počtu žáků, by v následujících letech díky migraci a přirozenému přírůstku obyvatel nemusely o tuto výjimku zřizovatele žádat, a tím by se nezatížil rozpočet obce a část mzdových prostředků, dříve financovaných z jeho rozpočtu, bude hrazena z rozpočtu státního. Následující grafy č. 10 a č. 11. znázorňují počet dětí ve věku od 6 – 10 let v obci dle porodnosti v letech 2003 – 2013. První graf obsahuje údaje v obcích, kde ve sledovaných letech 2003 a 2013 došlo k růstu porodnosti, což bude znamenat **pozitivní vývoj** počtu dětí ve školním věku v následujících letech. Z tohoto důvodu může dojít k vyššímu počtu dětí zapsaných do ZŠ v obci Vikýřovice, Bohutín či Písařov, ale záleží na rozhodnutí rodičů, zda zapíší své dítě do ZŠ v dané obci. Lze předpokládat, že nárůst počtu dětí v obci Vikýřovice bez větších problémů absorbují ZŠ v sousedním městě Šumperku či svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné.

Graf č. 10: Předpokládaný pozitivní vývoj počtu žáků ZŠ v obcích s výjimkovou ZŠ

V řadě obcí s výjimkovou školou dojde k dalšímu poklesu žáků, a to díky **negativnímu vývoji** porodnosti v daných obcích. Většinou se jedná o periferní a horské obce, kde dochází k dlouhodobému úbytku obyvatel vystěhováním. Výjimkou je obec Dolní Studénky, která je sousední obcí města Šumperka, kde dochází k poklesu porodnosti díky přirozenému stárnutí populace. V těchto obcích (graf č.11) bude pro zřizovatele školy velmi obtížné a finančně náročné udržení základní školy.

Graf č. 11: Předpokládaný negativní vývoj počtu žáků ZŠ v obcích s výjimkovou ZŠ

Důsledky problémů:

Obce, které nejvíce doplácí na provoz svých škol, nemají v současné době optimálně naplněné třídy. Jedná se často o periferní či malé obce, které nejsou spádové pro žádnou z okolních obcí. Navíc v těchto obcích dochází k odlivu obyvatel a minimální porodnosti. V následujících letech bude pro tyto obce velmi finančně náročné udržet stávající školu. Jelikož v celém území SO ORP Šumperk dochází k poklesu porodnosti, lze předpokládat, že tyto malé a periferní obce budou navíc „postiženy“ odlivem dětí a žáků do MŠ a ZŠ ve větších spádových obcích a městech.

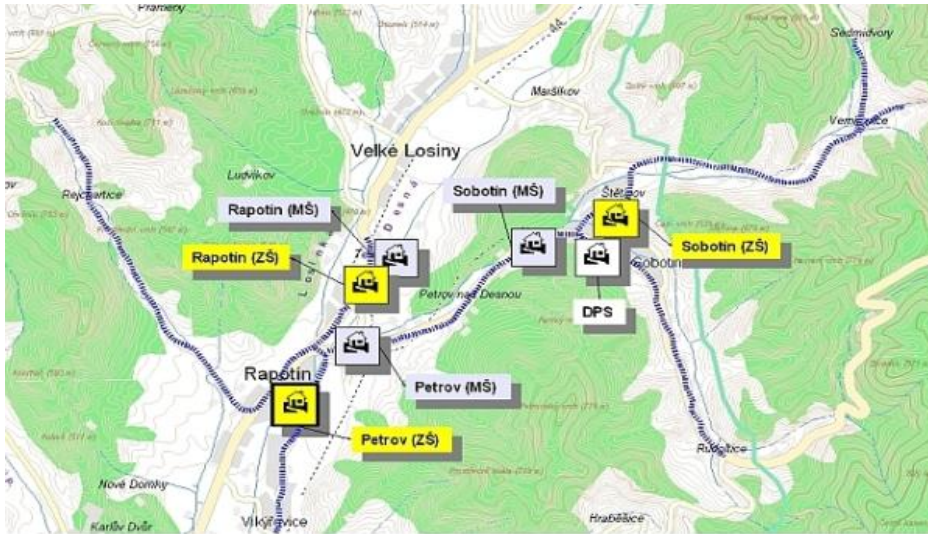
Od ledna 2013 došlo ke změně systému financování provozních nákladů mateřských a základních škol zřízených obcemi, a to díky novele zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Vzhledem k této změně obce, které zřizují školu, získávají ze sdílených daní (RUD) finanční prostředky přímo na žáka. Finanční prostředky jsou přerozděleny v rámci sdílených daní (RUD) a obec získá na jednoho žáka v obecní MŠ či ZŠ cca 8000 Kč za rok. Průměrná výše ročních provozních nákladů na žáka ve venkovské obci ve SO ORP Šumperk dosahují cca 12 500 Kč. **I přes růst cen na provoz školy lze očekávat, že finanční prostředky ze sdílených daní (RUD) nebudou v nejbližších letech navýšovány.**

Řada obcí pro snížení provozních nákladů škol přistoupila k investicím do snížení energetické náročnosti budov (zateplení, výměna oken), výměně topných médií, v případě prostorových možností umístění MŠ a ZŠ do jedné budovy, a tím možnost snížení počtu školních budov. Přes uvedená opatření mohou být provozní náklady a případné nezbytné investice či doplatky na platy zaměstnanců školy u výjimečných škol pro obec finančně neúnosné a obec se může proto rozhodnout pro změnu organizace školství v obci. V případě zrušení školy je důležité dbát na zajištění dostupnosti předškolního a základního vzdělávání. Optimálním řešením v takovémto případě je zajištění školního autobusu do spádové školy na základě meziobecní spolupráce, tak jako je tomu u svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné.

Obrázek č. 1: Svazková škola Údolí Desné

Obrázek č. 2: Rozmístění budov svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné

PO 2 Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků v ZŠ i MŠ

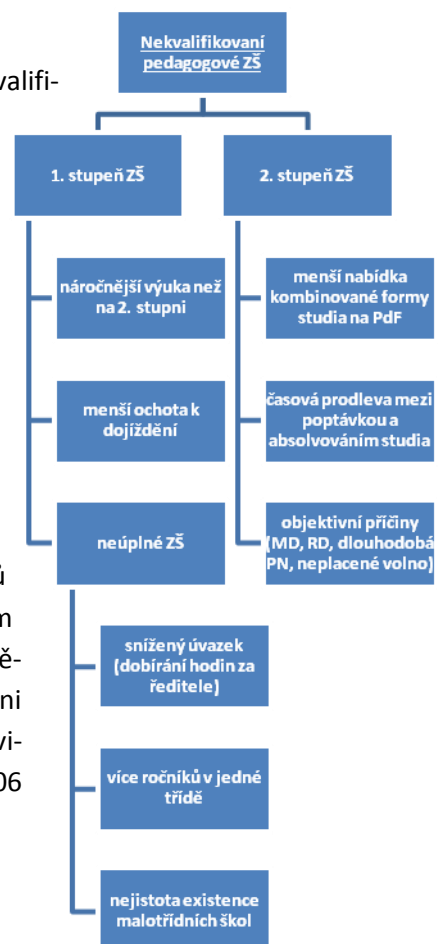
Nekvalifikovaný učitel v ZŠ je ten, který nesplňuje odbornou kvalifikaci získanou vysokoškolským vzděláním v akreditovaném magisterském studijním programu tak, jak ukládá zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

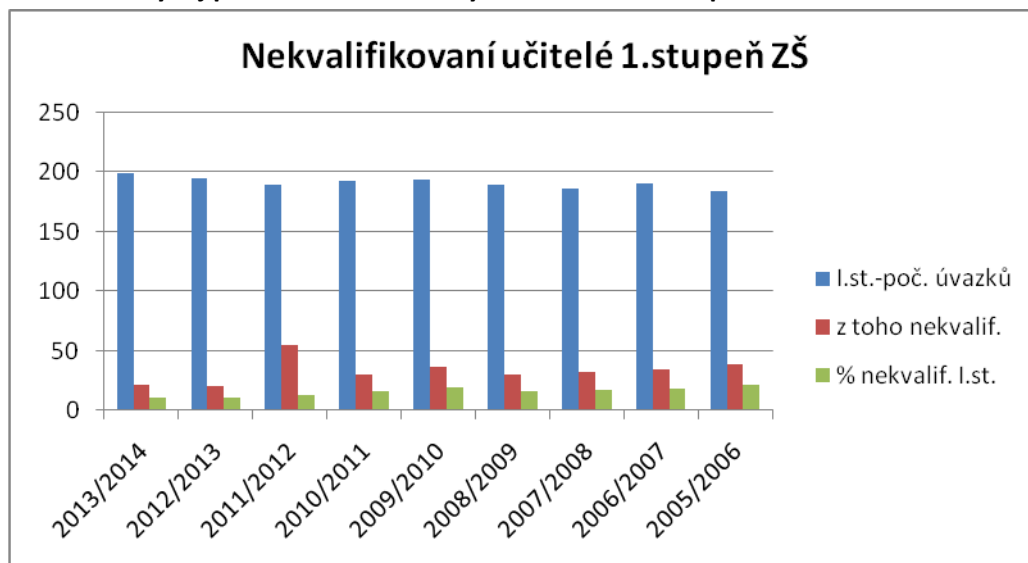
Vysokoškolským studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd doplněné jazykovou zkouškou C 1 a didaktikou cizího jazyka získá učitel požadovanou kvalifikaci pouze pro výuku cizího jazyka.

Věcné argumenty

Ve SO ORP Šumperk má procento nekvalifikovaných učitelů v ZŠ meziročně klesající tendenci, z celkových 16% ve školním roce 2005/2006 až po 8,7% ve školním roce 2013/2014. Poněkud rozdílná situace je na jednotlivých stupních ZŠ. Na 1. stupni ZŠ je procento nekvalifikovaných vyšší, i když údaje vykazují evidentní meziroční pokles, z 21% ve školním roce 2005/2006 na 10,6% ve školním roce 2013/2014.

Obrázek č. 3: Strom problémů

Graf č. 12: Vývoj počtu nekvalifikovaných učitelů na 1. stupni ZŠ

Zdroj: Výkaz MŠMT - R 13-01 (výkaz o ředitelství škol), vlastní zpracování.

Tab. č. 70a: Učitelé v ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Šumperk

Školní rok	1. stupeň ZŠ			2. stupeň ZŠ			Podíl nekval. z celkového počtu úvazků v % (B+D)/(A+C)
	Celkový počet úvazků	Počet úvazků nekval.	Podíl v %	Celkový počet úvazků	Počet úvazků nekval.	Podíl v %	
	A	B	B/A	C	D	D/C	
2013/2014	199,0	21,2	10,6	182,6	12,1	6,6	8,7
2012/2013	193,7	20,5	10,6	180,8	14,7	8,1	9,4
2011/2012	188,7	24,4	12,9	184,4	20,4	11,1	12,0
2010/2011	192,3	30,3	15,8	185,4	12,6	6,8	11,4
2009/2010	192,9	36,8	19,1	189,0	13,5	7,1	13,2
2008/2009	188,7	30,0	15,9	202,5	24,4	12,1	13,9
2007/2008	185,7	32,7	17,6	220,0	29,5	13,4	15,3
2006/2007	189,7	33,8	17,8	236,5	27,7	11,7	14,4
2005/2006	183,7	38,6	21,0	245,4	29,9	12,2	16,0

Zdroj: Výkaz MŠMT - R 13-01 (Výkaz o ředitelství škol)

Podrobnější analýza dat týkající se nekvalifikovaných učitelů na 1. stupni neúplných základních škol a 1. stupni úplných základních škol ve školních letech 2009/2010 až 2013/2014 jednoznačně vychází v neprospěch neúplných malotřídních ZŠ.

V níže uvedené tabulce je svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné zahrnuta do části 1. stupeň úplných základních škol, protože takto je zpracován výkaz MŠMT o ředitelství škol R 13 – 01, i když dvě pracoviště svazkové školy jsou neúplné ZŠ (Sobotín a Rapotín). Problém s nekvalifikovanými učiteli na 1. stupni škola řeší v rámci celého ředitelství.

Tab. č. 70b: Přehled úvazků učitelů na 1. stupni základních škol

Školní rok	1. stupeň neúplných ZŠ			1. stupeň úplných ZŠ		
	Úvazky celkem	z toho nekvalifik.	% nekvalifikovaných	Úvazky celkem	z toho nekvalifik.	% nekvalifik.
2013/2014	34,3	10,1	29,4	164,7	11,1	6,7
2012/2013	35,2	8,8	25,0	158,5	11,7	7,4
2011/2012	35,5	10,7	30,1	153,2	13,7	8,9
2010/2011	35,7	10,5	29,4	156,6	19,8	12,6
2009/2010	35,2	12	34,1	157,7	24,8	15,7

Zdroj: Výkaz MŠMT - R 13-01 (Výkaz o ředitelství škol)

Příčiny problému

Příčiny problému nekvalifikovaných učitelů jsou odlišné nejen na jednotlivých stupních ZŠ, ale i podle toho, zda je základní škola úplná či neúplná.

Obecně lze konstatovat, že výuka na 1. stupni ZŠ je náročnější než na 2. stupni. **Náročnost** spočívá v přípravě učitele na výuku, tzn. vhodného výběru metod a forem práce vzhledem k věku žáků, výuka musí být pro žáky zajímavá se spoustou doprovodných a obohacujících činností apod.

Velmi důležitá je i spolupráce s rodiči, která v tomto věku žáků je velmi citlivou záležitostí. Učitel si musí získat důvěru nejen žáků, ale i rodičů, a to bývá mnohdy obtížné.

Dalším faktorem, který ovlivňuje % nekvalifikovaných učitelů na 1. stupni ZŠ je menší počet absolventů PdF se studijním oborem Učitelství pro 1. stupeň ZŠ nebo Učitelství pro 1. stupeň ZŠ a speciální pedagogika.

Je nutné si připomenout skutečnost, že pokud učitel s kvalifikací na 2. stupeň ZŠ učí svůj celý úvazek na 1. stupni, je pro tuto činnost považován za nekvalifikovaného.

Počet nekvalifikovaných učitelů je mnohdy ovlivněn nabídkou neúplných úvazků (dobírání hodin za ředitele) zejména na neúplných malotřídních školách.

Neúplnost úvazků lze teoreticky řešit jejich sloučením např. na dvou či třech blízkých neúplných školách. Toto řešení je ovšem obtížně realizovatelné nejen s ohledem na četnost dopravních spojů, ale i rozdílností školních vzdělávacích programů a mnohdy i učebnic.

Dalším faktorem ovlivňujícím % nekvalifikovanosti je i malá ochota (zejména absolventů) učit na „vesnických“ malých školách, kde je spojeno více ročníků do jedné třídy, a z toho vyplývající nejen náročnost přípravy na výuku, ale i vlastní výuka. K tomu se může přidat problém s bydlením, dojížděním (časová a finanční náročnost) a v neposlední řadě je nutné vzít v úvahu i určitou nejistou existenci malotřídních škol. Procento nekvalifikovanosti může ovlivnit i mateřská dovolená, rodičovská dovolená, dlouhodobá pracovní neschopnost či neplacené volno. Ve všech uvedených případech jsou to pracovní smlouvy na dobu určitou a ještě k tomu s jistou mírou nejistoty datem ukončení pracovní smlouvy.

Důsledky problému:

- Odchod žáků do „lepších a větších škol“, a tím ohrožení samotné existence malých neúplných malotřídních škol.
- Méně stabilní pedagogický sbor.
- Může se projevit i nižší kvalita výuky.

Důležitý faktor, který ovlivní procento nekvalifikovaných učitelů v ZŠ, je novela zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 01. 01. 2015.

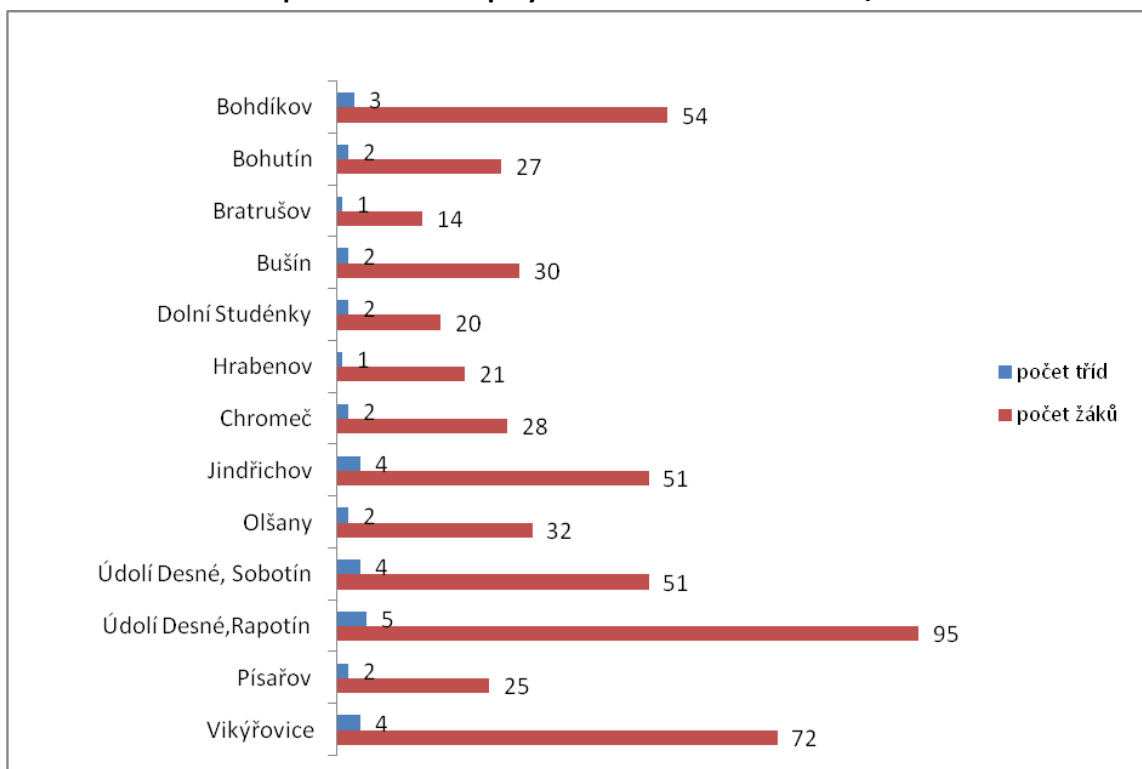
Novela stanoví, za jakých podmínek může zaměstnavatel (ředitel školy) přijmout do pracovního poměru (na nezbytně nutnou dobu) nekvalifikovaného učitele.

S problematikou nekvalifikovaných učitelů a nízkým počtem žáků v některých neúplných malotřídních ZŠ souvisí i přání některých zřizovatelů, aby třídy byly optimálně naplněny vzhledem ke způsobu výpočtu finančního příspěvku na provoz školy ze sdílených daní (RUD), od kterého se odvíjí výše vynaložených finančních prostředků na provoz školy z rozpočtu zřizovatele.

Neúplné ZŠ jsou ve třinácti obcích, z nichž v jedenácti případech je ZŠ spojena s MŠ pod jedno ředitelství (Bohdíkov, Bratrušov, Bušín, Dolní Studénky, Jindřichov, Olšany, Písařov, Ruda nad Moravou – Hrabenov, svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné – pracoviště Rapotín, svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné – pracoviště Sobotín a Vikýřovice) a ve dvou případech jsou ZŠ samostatné (Bohutín a Chromeč). V ZŠ a MŠ Bratrušov a ZŠ a MŠ Hrabenov je všech 5 ročníků spojeno do jedné třídy.

V neúplných ZŠ je celkem 34 tříd s 520 žáky.

Graf č. 13: Počet tříd a počet žáků v neúplných ZŠ ve školním roce 2013/2014.

Zdroj: Výkaz MŠMT – M 3, vlastní zpracování

V dalších analýzách již nejsou zahrnuty neúplné školy v rámci svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné (pracoviště Sobotín a pracoviště Rapotín), jejichž organizační řešení je operativnější a snazší jak z pohledu zřizovatele – svazku obcí, tak z pohledu ředitele.

Kapacita jedenácti neúplných ZŠ je 761 žáků, ale vzdělává se v nich celkem 374 žáků, což znamená 387 volných míst. Kapacita neúplných ZŠ je naplněna na 49%. Je ovšem nutné vzít v úvahu skutečnost, že mnozí ředitelé škol nebo jejich zřizovatel nepožádal o snížení kapacity v rejstříku škol, ačkoli volné prostory tříd využívají jiným způsobem.

Průměrný počet žáků na třídu v neúplných školách se pohybuje v rozpětí 10 – 16, výjimečně 18 (Bohdíkov a Vikýřovice).

Je nutné také analyzovat velikost a naplněnost jednotlivých neúplných škol, jejich spádovost buď k úplným ZŠ nebo dalším neúplným ZŠ. Důležitý je i demografický vývoj v jednotlivých obcích spojený i s výhledem nabídky stavebních parcel pro výstavbu bydlení.

Neúplné základní školy ZŠ a MŠ Bohdíkov a ZŠ a MŠ Vikýřovice jsou školy s nejvyšším počtem žáků a jsou „života schopné“.

Samozřejmě, že budoucnost malých neúplných malotřídních škol je velmi citlivé téma a **je potřeba zdůraznit, že jakoukoli zásadní změnu v organizaci či samotné existenci školy musí schválit nejvyšší orgán obce, a to zastupitelstvo.**

Obecně lze konstatovat malou vůli zřizovatelů neúplných malotřídních základních škol k jakékoli změně.

V rámci meziobecní spolupráce by měla být zahájena diskuse k optimální naplněnosti tříd ZŠ a zpracování strategie ve školství - výhledových studií o potřebnosti kapacity nejen ZŠ, ale i MŠ.

Při řešení výše uvedeného návrhu se nabízí možnost zavedení školních autobusů za předpokladu dodržení bezpečnosti žáků při nástupu do školního autobusu, vlastní cestě, výstupu a přesunu žáků do školní budovy.

Obrázek č. 4: Školní autobus ZŠ a MŠ Údolí Desné

Prioritou každého ředitele ZŠ je, aby se na výuce podíleli pouze kvalifikovaní učitelé.

Jednou z důležitých součástí výuky v ZŠ je **výuka cizího jazyka** a kvalitní základy jsou předpokladem pro jeho další rozvoj.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

Z výše uvedeného vyplývá jednoznačná nutnost, aby výuku cizího jazyka prováděl kvalifikovaný učitel, a jako přidaná hodnota **je vhodný podíl rodilého mluvčího na hodinách konverzace, který může působit na více ZŠ.**

Kvalitní vzdělávání velmi úzce souvisí a je ovlivňováno kvalitou úrovně klimatu nejen třídy, ale i celé školy. Vytvořit pozitivní klima třídy a školy je úkol nejen učitelů, ale i dalších odborníků v oblasti školství. Čím jsou žáci mladší, tím je důležitější, aby atmosféra ve škole byla přívětivá a laskavá. K tomu

je potřeba vytvořit zdatně odborný tým nejen učitelů, ale i dalších odborníků, zejména **školního psychologa**, který vykonává konzultační, poradenské, diagnostické a informační činnosti, pracuje se žáky, pedagogy i s rodiči. Samozřejmostí je dodržování etického kodexu při poskytování psychologických služeb žákům, učitelům, rodičům, výchovným poradcům, ředitelům nebo jiným pracovníkům, kteří se podílejí na výchově a vzdělávání.

Dalším odborníkem může být **školní logoped**, který se podle potřeby podílí na správném vývoji řeči a komunikace. Těžiště jeho činnosti je v MŠ, ale je možné v případě potřeby jeho využití i v ZŠ zejména tam, kde je spojeno ředitelství ZŠ a MŠ.

V současné době tito výše uvedení odborní pracovníci na školách chybí.

PO 3 Neexistence bezbariérových ZŠ na venkově

V SO ORP Šumperk nebyl zaznamenán problém s umístěním žáka do ZŠ, který se pohybuje na invalidním vozíku. I přes tuto skutečnost je vznik dvou až tří bezbariérových ZŠ vhodný nejen k rozlehlosti ORP, ale také problematické dopravní sjízdnosti z některých částí území ORP do Šumperka.

Vybudování bezbariérové školy v periferních částech SO nevychází z analytické části „školství“, ale z dotazníkového šetření u zřizovatelů základních škol.

V ORP nabízejí svoje služby níže uvedené bezbariérové školy:

- *ZŠ Šumperk, 8. května 63, 787 01 Šumperk*
- *ZŠ a MŠ Sudkov, Sudkov 176, 788 21 Sudkov*
- *ZŠ a MŠ Bohdíkovo, Bohdíkovo 48, 789 64 Bohdíkovo, okres Šumperk*
- *Soukromá Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a Mateřská škola logopedická Schola Viva, o.p.s., Erbenova 2298/16, 787 01 Šumperk*
- *Soukromá Základní škola a střední škola Pomněnka o.p.s., Šumavská 13, 787 01 Šumperk. Škola je určena pro žáky s mentálním postižením a kombinovaným postižením.*

Území ORP Šumperk je možné na základě socioekonomických analýz, především dle spádovosti a dopravní sjízdnosti, rozdělit na čtyři mikroregiony (Hanušovicko, Region Ruda, Šumperský venkov a Údolí Desné). Na základě analýzy sjízdne dostupnosti periferních částí regionu lze považovat za vhodné vytvořit spádové bezbariérové školy pro mikroregion Hanušovicko (ve městě Hanušovice), Region Ruda (v obci Ruda nad Moravou), Šumperský venkov (v obci Libina) a Svazek obcí Údolí Desné (v obci Rapotín).

Svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné zvažuje vybudovat bezbariérovou školu na pracovišti v Rapotíně. Budova školy je prostorově vhodná pro realizaci bezbariérové školy. Velkou výhodou je již existující školní autobus, který může být využit i pro dopravu žáka na invalidním vozíku.

Další uvažované spádové školy jsou prostorově i dopravní sjízdností vhodné pro zřízení bezbariérové školy a vedení obce zvažuje její realizaci.

V případě výše uvažovaných bezbariérových škol by se na jejich realizaci (stavební úpravy a vybavení potřebnými kompenzačními a didaktickými pomůckami) podílely obce příslušného mikroregionu v rámci meziobecní spolupráce.

3.2.4 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Globální cíl:

Podpora kvalitního, dostupného a hospodárneho vzdělávání všem dětem v MŠ a žákům v ZŠ.

Cíle a dílčí cíle:

- 1) Snížení nákladů MŠ a ZŠ při zachování dostupnosti předškolního a základního vzdělávání
- 2) Nekvalifikovaní učitelé a rozšíření odborných pracovníků
  - 2.1 Snížení % nekvalifikovaných učitelů v ZŠ na 1. stupni ZŠ
  - 2.2 Vytvoření podmínek pro společné sdílení učitele cizích jazyků – rodilého mluvčího a školního psychologa či školního logopeda
  - 2.3 Zajistit v základních školách odpovídající zázemí pro technické, přírodovědné vzdělávání (problém č. 3 je popsán v rámci tématu „Podpora podnikání a zaměstnanosti“)
- 3) Vytvoření podmínek pro zajištění bezbariérové školy v periferních spádových mikroregionech SO ORP Šumperk

Problémový okruh 1	Růst provozních nákladů MŠ a ZŠ, nízká naplněnost tříd některých ZŠ a riziko omezení dostupnosti předškolního a základního vzdělávání
Cíl 1	Snížení provozních nákladů ZŠ a MŠ při zachování dostupnosti předškolního a základního vzdělávání
Popis cíle	<p>Snížení energetické náročnosti budovy je jedním z důležitých faktorů snížení nákladů na provoz školy. Většina zřizovatelů škol již využila možnosti Státního fondu životního prostředí a realizovala komplexní rekonstrukci budovy školy nebo pouze výměnu oken, zateplení střechy či zateplení budovy.</p> <p>Síť ZŠ a MŠ v SO ORP Šumperk je stabilizovaná s dostatečnou kapacitou, ale finanční náročnost provozu některých základních škol je mnohdy neúměrná počtu žáků v nich. Mnozí zřizovatelé malých neúplných malotřídních škol „volají“ po optimální naplněnosti tříd, ale existuje malá vůle k realizaci opatření v rámci meziobecní spolupráce, která by vedla k optimálnější naplněnosti tříd.</p> <p>Proto je společným cílem dále pokračovat ve snižování energetické náročnosti budov ZŠ a MŠ v regionu, ať už formou individuálních či společných (meziobecních) projektů. „Zateplení“ školních budov by mělo probíhat v obcích s dostatečným množstvím dětí a žáků pro zachování školy během udržitelnosti projektu. Rizikové jsou výjimečné školy s negativním demografickým vývojem v obci.</p> <p>Dílčím cílem je podpora obcí, které usilují o umístění svých škol (ZŠ a MŠ) do menšího počtu budov.</p> <p>V případě zrušení školy je důležitým opatřením zajištění školního autobusu pro děti a žáky dané obce či více spádových obcí bez školy.</p>

Problémový okruh 1	Růst provozních nákladů MŠ a ZŠ, nízká naplněnost tříd některých ZŠ a riziko omezení dostupnosti předškolního a základního vzdělávání
Hlavní opatření	<p>1.1 Snížení nákladů na provoz budov ZŠ a MŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> Vytvoření demografického výhledu obcí s obtížnou udržitelností školy - Projednání problémů a variant řešení s vedením obce snížení energetické náročnosti budov, <p>1.2 Efektivně a smysluplně využít budovu ZŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> případě prostorových možností umístit ZŠ a MŠ do jedné budovy, <p>1.3 Zavedení školního autobusu pro zajištění dostupnosti předškolního a základního vzdělávání</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>I.1 Zastavení růstu provozních nákladů</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>I.1.1 Snížení energetické náročnosti budov</p> <p>I.1.2 Umístění ZŠ a MŠ do jedné budovy</p> <p>I.1.3 Počet obcí využívajících školní autobus</p>
Správce cíle	Starostové obcí Dolní Studénky, Loučná nad Desnou, Staré Město, Jindřichov, Oskava

Problémový okruh 2	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků
Cíl 2	Podpora kvalitního vzdělávání
Dílčí cíl 2.1	Snižovat % nekvalifikovaných učitelů na 1. stupni ZŠ
Popis cíle	Prioritou každého ředitele školy je poskytovat všem žákům kvalitní základní vzdělávání prostřednictvím motivovaných, vysoce kvalifikovaných, odborně i metodicky erudovaných učitelů s laskavým přístupem k žákům zejména na 1. stupni základní školy.
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> Aktivně vyhledávat učitele s potřebnou kvalifikací. V rámci meziobecní spolupráce vytvořit podmínky pro sdílení potřebného kvalifikovaného učitele na výuce pro několik ZŠ. Umožnit, podporovat a motivovat účast učitelů na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP). Podporovat a rozvíjet předávání pedagogických zkušeností a příkladů dobré praxe nejen mezi školami v regionu, ale i v celé ČR. Využívat a zapojovat se do činnosti metodických kabinetů a klubů v rámci DVPP. Podporovat účast učitelů na vzdělávacích seminářích pořádaných pedagogicko-psychologickou poradnou.

Problémový okruh 2	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků
Název indikátorů k hodnocení cíle	<i>Indikátory výsledků</i> 1.2.1 Odborná způsobilost učitele <i>Indikátory výstupů</i> 1.2.1.1 Odborná způsobilost učitele na 1. stupni ZŠ
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov

Problémový okruh 2	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků
Cíl 2	Podpora kvalitního vzdělávání
Dílčí cíl 2.2	Vytvoření podmínek pro sdílení učitele cizího jazyka – rodilého mluvčího, školního psychologa a školního logopeda
Popis cíle	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalitní základy cizího jazyka jsou předpokladem pro jeho další rozvoj. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Z výše uvedeného vyplývá jednoznačná nutnost, aby výuku cizího jazyka prováděl kvalifikovaný učitel a jako přidaná hodnota je vhodný podíl rodilého mluvčího na hodinách konverzace. 2. Kvalitní vzdělávání velmi úzce souvisí a je ovlivňováno kvalitou úrovně klimatu nejen třídy, ale i celé školy. Vytvořit pozitivní klima třídy a školy je úkol nejen učitelů, ale i dalších odborníků v oblasti školství. Čím jsou děti a žáci mladší, tím je důležitější, aby atmosféra ve škole byla přívětivá a laskavá. K tomu je potřeba vytvořit zdatně odborný tým nejen učitelů, ale i dalších odborníků, zejména školního psychologa. 3. Školní logoped se podílí na správném vývoji řeči a komunikace. Těžiště činnosti školního logopeda je v MŠ. V dnešní době brzdí vývoj řeči i moderní technologie – počítač, tablet, mobil. Děti i žáci mají malou slovní zásobu, a tím se obtížněji vyjadřují a většinou tvoří jednoduché věty. Školní logoped by měl tyto problémy společně se školou a s rodiči odstraňovat.
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> 1. V rámci meziobecní spolupráce vytvořit podmínky pro sdílení učitele cizího jazyka- rodilého mluvčího na výuce pro několik ZŠ bez finanční zátěže školy (např. zajištění úvazku kmenově na jedné škole + přefakturace sdílejícím školám nebo jako OSVČ). 2. V rámci meziobecní spolupráce vytvořit podmínky pro sdílení pozice školního psychologa pro několik ZŠ bez finanční zátěže ZŠ (např. zajištění úvazku kmenově na jedné škole + přefakturace sdílejícím školám nebo jako OSVČ). 3. V rámci meziobecní spolupráce vytvořit podmínky pro sdílení pozice školního logopeda pro několik MŠ, případně ZŠ bez finanční zátěže ZŠ (např. zajištění úvazku kmenově na jedné škole + přefakturace sdílejícím školám nebo jako OSVČ).

Problémový okruh 2	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátory výsledků 1.2.2 Počet sdílených odborných pracovníků Indikátory výstupů 1.2.2.1 Sdílený učitel cizího jazyka – rodilý mluvčí 1.2.2.2 Sdílený školní psycholog 1.2.2.3 Sdílený školní logoped
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov

Problém „Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle“ byl definovaný v rámci tématu „Podpora podnikání a zaměstnanosti“, který je blíže analyzován v kapitole č. 6 této strategie. Problém „Nesouladu nabídky a poptávky po pracovní síle“ úzce souvisí s oblastí školství, a je zapříčiněn nezájmem o technické, přírodovědné a řemeslné obory studia na středních a vysokých školách mezi žáky základních škol. V oblasti školství je cílem „podpora kvalitního vzdělávání“ a na základě výše uvedeného problému je dílčím cílem „Zajistit v základních školách odpovídající vybavení a materiální zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání“.

Problémový okruh 3	Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle (nezaměstnanost absolventů a nízký zájem studentů o technické a řemeslné obory)
Cíl 2	Podpora kvalitního vzdělávání
Dílčí cíl 2.3	Zajistit v základních školách odpovídající vybavení a materiální zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání (Problém je popsán v rámci tématu „Podpora podnikání a zaměstnanosti“.)
Popis cíle	Absence či malá podpora technického a přírodovědného vzdělávání došla do situace, která se stala téměř kritickou zejména pro rozvoj strojírenského průmyslu v regionu. Školy by měly obnovit technické a materiální zázemí pro praktickou technickou a přírodovědnou výuku, která byla v současné době utlumena. Je nutné vybudovat či obnovit tzv. „dílny“ a zavést nebo rozšířit praktická cvičení. K této činnosti je potřebný „spotřební“ materiál (dřevo, kov, plast apod.) a jeho např. čtvrtletní zásoby ve škole. Pro docílení co nejnižší ceny tohoto spotřebního materiálu se nabízí meziobecní spolupráce obcí v mikroregionech. V budování kladného vztahu k technickým předmětům a případně následnou volbu povolání v technické oblasti je žádoucí začít se zajímavými technickými a obohacujícími činnostmi již v MŠ a pokračovat na 1. stupni ZŠ prostřednictvím situačních her, stavebnic, deskových a polytechnických her i výtvarných námětů. Nabídnout žákům široké spektrum technických kroužků.
Hlavní opatření	Technické a materiálové vybavení škol: 1. Venkovní polytechnické vybavení MŠ, včetně přírodní zahrady s využitím i pro ZŠ v případech spojených ředitelství. 2. Vybavení ZŠ odpovídajícími technickými a přírodovědnými pomůckami včetně fyzikálních a chemických laboratoří.

Problémový okruh 3	Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle (nezaměstnanost absolventů a nízký zájem studentů o technické a řemeslné obory)
	<p>3. Vybavení či zřízení technických dílen se zázemím.</p> <p>4. Zavedení či obnovení praktických cvičení.</p> <p>5. Spolupráce obcí ve spádových regionech při zajišťování spotřebního materiálu pro praktické činnosti pro docílení co nejnižší ceny.</p> <p><i>Doprovodné aktivity v tématu zaměstnanost:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Spolupráce škol s aktéry trhu práce (zaměstnavatelé a úřad práce)</i> 2. <i>Zajištění exkurzí a kampaní podporujících zájem o technické vzdělávání</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>I.2.3 Snížení podílu nezaměstnaných absolventů mezi uchazeči o práci</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>I.2.3.1 Odborné učebny a zázemí technického vzdělávání</p>
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví a MAS Šumperský venkov

Problémový okruh 3	Neexistence bezbariérových ZŠ na venkově
Cíl 3	Vytvoření podmínek pro zajištění bezbariérových škol v periferních spádových mikroregionech
Popis cíle	<p>Vytvořit podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména žáků s tělesným handicapem.</p> <p>V SO ORP Šumperk nebyl zaznamenán problém s umístěním žáka do ZŠ, který se pohybuje na invalidním vozíku. I přes tuto skutečnost je vybudování dvou až tří bezbariérových ZŠ vhodný nejen k rozlehlosti ORP, ale také k problematické dopravní sjízdnosti z některých částí území ORP do Šumperka.</p> <p><u>Nutnost provést analýzu potřebnosti vybudování bezbariérových škol z důvodu finanční náročnosti a následného provozu.</u></p> <p>Vybudování bezbariérové školy nevychází z analytické části „školství“, ale z dotazníkového šetření u zřizovatelů základních škol.</p>
Hlavní opatření	Vytvořit spádové bezbariérové školy pro mikroregion Hanušovicko (ve městě Hanušovice), Region Ruda (v obci Ruda nad Moravou), Šumperský venkov (v obci Libina) a Svazku obcí Údolí Desné (v obci Rapotín).
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>I.3 Odstranění bariér v ZŠ v periferních mikroregionech ORP</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>I.3.1 Bezbariérová škola na venkově</p>
Správce cíle	Starosta/ka města Hanušovice, obce Ruda nad Moravou, obce Libina, obce Rapotín ve spolupráci s řediteli ZŠ.

3.2.5 Indikátory

Indikátory výsledků k PO 1:

Problémový okruh	Růst provozních nákladů MŠ a ZŠ, nízká naplněnost tříd některých ZŠ a riziko omezení dostupnosti předškolního a základního vzdělávání		
Číslo indikátoru	I.1		
Název indikátoru	ZASTAVENÍ RŮSTU PROVOZNÍCH NÁKLADŮ		
Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2012	2017	2020
Plán		12000 Kč	12000 Kč
Skutečnost	12000 Kč		
Popis měřítka:	Snížení energetické náročnosti školní budovy je jedním z důležitých faktorů snížení nákladů na provoz školy. Dalším faktorem snížení provozních nákladů je, v rámci možností, soustředění MŠ a ZŠ do jedné budovy.		
Metodika a výpočet:	Provozní náklady v daném fiskálním roce budou děleny celkovým počtem dětí a žáků v daném školním roce (2012/2013; 2017/2018; 2020/2021).		
Zdroj čerpání dat:	www.rozpocetobce.cz , www.minitor.statnipokladna.cz výroční zprávy ZŠ		

Indikátory výstupů k cíli 1:

Cíl	Snížení nákladů na provoz budov ZŠ a MŠ		
Číslo indikátoru	I.1.1		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOV		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Snížení energetické náročnosti budovy je jedním z důležitých faktorů snížení nákladů na provoz školy.		
Metodika a výpočet:	Budou započítány budovy, kde došlo ke komplexní rekonstrukci, nebo výměně oken, střechy, zateplení budovy či jinému efektivnímu opatření.		
Zdroj čerpání dat:	MS 2014+ (IROP, OPŽP), Regionální akční plán RSK OK		

Cíl	Efektivně a smysluplně využít budovu ZŠ.		
Číslo indikátoru	I.1.2		
Název indikátoru	UMÍSTĚNÍ ZŠ A MŠ DO JEDNÉ BUDOVY		
Měrná jednotka	počet budov		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		0	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vytvořit demografický výhled obce s obtížnou udržitelností školy. V případě prostorových možností, ale i v případě nutnosti drobných stavebních úprav, zejména sociálního zařízení, přemístit MŠ do budovy ZŠ, a tím zefektivnit provoz.		
Metodika a výpočet:	V obci, kde dojde k přesunu MŠ do budovy ZŠ, bude započítána jedna budova.		
Zdroj čerpání dat:	Starosta obce, ředitel školy		

Cíl	Zavedení školního autobusu pro zajištění dostupnosti předškolního a základního vzdělávání.		
Číslo indikátoru	I.1.3		
Název indikátoru	POČET OBCÍ VYUŽÍVAJÍCÍ ŠKOLNÍ AUTOBUS		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		4	6
Skutečnost	4		
Popis měřítka:	Obec se může rozhodnout pro změnu organizace školství v obci ve spolupráci se spádovými obcemi a školami. V případě zrušení školy je důležité dbát na zajištění dostupnosti předškolního a základního vzdělávání. Optimálním řešením v takovémto případě je zajištění školního autobusu do spádové školy na základě meziobecní spolupráce, tak jako je tomu u svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné.		
Metodika a výpočet:	Budou započítány obce, ze kterých je zajištěno svážení dětí a žáků do ZŠ či MŠ v jiné obci.		
Zdroj čerpání dat:	Starosta obce, ředitel školy		

Indikátory výsledků k PO 2:

Problémový okruh	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků v ZŠ a MŠ		
Číslo indikátoru	I.2.1		
Název indikátoru	ODBORNÁ ZPŮSOBILOST UČITELE (% nekvalifikovanosti z celku)		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		8,0 %	5,0 %
Skutečnost	10,6 %		
Popis měřítka:	Poskytování kvalitního základního vzdělávání prostřednictvím kvalifikovaných učitelů na 1. stupni základní školy.		
Metodika a výpočet:	Přepočet kvalifikovaných učitelů na úvazky, přepočet nekvalifikovaných učitelů na úvazky a následně vydělení podílu nekvalifikovaných úvazků na celkovém počtu úvazků učitelů v SO ORP Šumperk v daném školním roce.		
Zdroj čerpání dat:	Připravovaný registr pedagogických pracovníků, který povede MŠMT		

Problémový okruh	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků v ZŠ a MŠ		
Číslo indikátoru	I.2.2		
Název indikátoru	POČET SDÍLENÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ		
Měrná jednotka	počet úvazků		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		3,0	5,0
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pro zajištění kvalitního základního vzdělávání a příznivého klimatu třídy a školy je nutná činnost nejen učitelů, ale žádoucí je i činnost dalších odborných pracovníků.		

Problémový okruh	Nekvalifikovaní učitelé v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků v ZŠ a MŠ
Metodika a výpočet:	Velikost úvazku odborného pracovníka/počet sdílených ZŠ + MŠ
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy škol

Indikátory výstupů k cíli 2:

Cíl	Snižovat % nekvalifikovaných učitelů.		
Číslo indikátoru	I.2.1.1		
Název indikátoru	ODBORNÁ ZPŮSOBILOST UČITELE NA 1. STUPNI ZŠ (% nekvalifikovanosti z celku)		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		8,0 %	5,0 %
Skutečnost	10,6 %		
Popis měřítka:	Prioritou každého ředitele školy je poskytovat všem žákům kvalitní vzdělávání prostřednictvím motivovaných, vysoce kvalifikovaných, odborně i metodicky erudovaných učitelů s laskavým přístupem k žákům zejména na 1. stupni základní školy.		
Metodika a výpočet:	Přepočet kvalifikovaných učitelů na úvazky, přepočet nekvalifikovaných učitelů na úvazky a následně vydělení podílu nekvalifikovaných úvazků na celkovém počtu úvazků učitelů v SO ORP Šumperk v daném školním roce. Pouze 1. stupeň.		
Zdroj čerpání dat:	Přístup do připravovaného registru pedagogických pracovníků, který povede MŠMT nebo omezený přístup (SO ORP Šumperk, Výkaz MŠMT R 13-01 – výkaz o ředitelství škol) do „Statistiky školství – sběr dat – regionální školství“, kterou vede Analyticko-statistický odbor MŠMT.		

Cíl	Vytvoření podmínek pro sdílení učitele cizího jazyka – rodilého mluvčího.		
Číslo indikátoru	I.2.2.1		
Cíl	SDÍLENÝ UČITEL CIZÍHO JAZYKA – RODILÝ MLUVČÍ		
Měrná jednotka	velikost úvazku		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		1,0	2,0
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Kvalitní základy cizího jazyka jsou předpokladem pro jeho další rozvoj. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Je žádoucí, aby výuku cizích jazyků prováděl kvalifikovaný učitel a jako přidaná hodnota je vhodný podíl rodilého mluvčího na hodinách konverzace. Indikátor umožňuje sledovat vznik pozice sdíleného učitele cizího jazyka-rodilého mluvčího a počet sdílených ZŠ.		
Metodika a výpočet:	Velikost úvazku sdíleného učitele cizího jazyka-rodilého mluvčího /počet sdílených ZŠ.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, ředitelé ZŠ a starostové obcí zapojených prostřednictvím svých škol do sdílení učitele cizího jazyka-rodilého mluvčího.		

Vytvoření podmínek pro sdílení školního psychologa.			
Číslo indikátoru	I.2.2.2		
Cíl	SDÍLENÝ ŠKOLNÍ PSYCHOLOG		
Měrná jednotka	velikost úvazku		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		1,0	2,0
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	<p>Kvalitní vzdělávání velmi úzce souvisí a je ovlivňováno kvalitou úrovně klimatu nejen třídy, ale i celé školy. Vytvořit pozitivní klima třídy a školy je úkol nejen učitelů, ale i dalších odborníků v oblasti školství. Čím jsou děti a žáci mladší, tím je důležitější, aby atmosféra ve škole byla přívětivá a laskavá. K tomu je potřeba vytvořit zdatně odborný tým nejen učitelů, ale i dalších odborníků, zejména školního psychologa.</p> <p>Indikátor umožňuje sledovat vznik pozice školního psychologa, počet zapojených ZŠ.</p>		
Metodika a výpočet:	Velikost úvazku školního psychologa/počet sdílených ZŠ.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, ředitelé ZŠ a starostové obcí zapojených prostřednictvím svých škol do sdílení školních psychologů.		

Vytvoření podmínek pro pozici sdíleného školního logopeda.			
Cíl	Vytvoření podmínek pro pozici sdíleného školního logopeda.		
Číslo indikátoru	I.2.2.3		
Název indikátoru	SDÍLENÝ ŠKOLNÍ LOGOPED		
Měrná jednotka	velikost úvazku		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		1,0	1,0
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	<p>Školní logoped se podílí na správném vývoji řeči a komunikace. Těžiště činnosti školního logopeda je v MŠ. V dnešní době brzdí vývoj řeči i moderní technologie – počítač, tablet, mobil. Děti i žáci mají malou slovní zásobu, a tím se obtížněji vyjadřují a většinou tvoří jednoduché věty. Školní logoped by měl tyto problémy společně se školou a s rodiči odstraňovat.</p> <p>Indikátor umožňuje sledovat vznik pozice školního logopeda a počet zapojených ZŠ a MŠ (spojená ředitelství).</p>		
Metodika a výpočet:	Velikost úvazku školního logopeda/počet sdílených ZŠ + MŠ.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, ředitelé ZŠ, MŠ a starostové obcí zapojených prostřednictvím svých škol do sdílení školních logopedů.		

Indikátory výsledků k PO 3 v oblasti podpory podnikání a zaměstnanosti:

Problémový okruh	Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle		
Číslo indikátoru	I.2.3		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ PODÍLU NEZAMĚSTNANÝCH ABSOLVENTŮ MEZI UCHAZEČI O PRÁCI		
Měrná jednotka	procento		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4 %	3 %
Skutečnost	5 % (259 abs. /5470 UoP)		
Popis měřítka:	Nezaměstnanost absolventů je velmi významným problémem v řadě zemí EU. Přestože v ORP Šumperk nehrozí vznik fenoménu ztracené generace, tak nezaměstnanost absolventů je systematický problém, který souvisí s informovaností rodičů a žáků a vzdělávacím systémem. Dosažení výsledku vyžaduje systematickou spolupráci více aktérů trhu práce, škol, společnosti.		
Metodika a výpočet:	Bude využito dat MPSV resp. Úřadu práce ČR k 31. 12. 2017 a 31. 12. 2020 o počtu nezaměstnaných absolventů (abs.) a počtu uchazečů o práci (UoP). Počet abs. Je dělen počtem UoP a převeden na procenta.		
Zdroj čerpání dat:	Data Úřad práce, vlastní zpracování		

Indikátory výstupů k cíli 2:

Cíl	Zajistit v základních školách odpovídající vybavení a materiální zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání.		
Číslo indikátoru	I.2.3.1		
Název indikátoru	ODBORNÉ UČEBNY A ZÁZEMÍ TECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ		
Měrná jednotka	počet učeben		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	12
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Absence či malá podpora technického a přírodovědného vzdělávání došla do situace, která se stala téměř kritickou zejména pro rozvoj strojírenského průmyslu v regionu. Školy by měly obnovit materiální zázemí pro praktickou technickou a přírodovědnou výuku, která byla v současné době utlumena ve prospěch výpočetní techniky. Je nutné vybudovat či obnovit tzv. „dílny“ a zavést nebo rozšířit praktické činnosti. K tomu je nutný „spotřební“ materiál (dřevo, kov, plast apod.) a jeho např. čtvrtletní zásoby ve škole. Pro docílení co nejnižší ceny tohoto spotřebního materiálu se nabízí meziobecní spolupráce obcí v mikroregionech. V budování kladného vztahu k technickým předmětům a případně následnou volbu povolání v technické oblasti je žádoucí začít se zajímavými technickými a obohacujícími činnostmi již v MŠ. Zřizovat a využívat venkovní polytechnické vybavení MŠ, včetně přírodní zahrady s provázaností na 1. stupeň ZŠ v případě spojených ředitelství ZŠ a MŠ. Dále prohlubovat zájem o techniku na 1. stupni ZŠ prostřednictvím situačních her, stavebnic, deskových a polytechnických her i výtvarných námětů. Nabídnout žákům široké spektrum technických kroužků. Indikátor umožňuje sledovat vývoj počtu technických učeben s odpovídajícím zázemím.		
Metodika a výpočet:	Počet vybudovaných odborných učeben v ZŠ a počet MŠ s technickým zázemím		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy škol, MS 2014+ (OP VVV, IROP)		

Indikátory výsledků k PO 3:

Problémový okruh	Neexistence bezbariérových ZŠ na venkově		
Číslo indikátoru	I.3		
Název indikátoru	ODSTRANĚNÍ BARIÉR V ZŠ V PERIFERNÍCH MIKROREGIONECH ORP		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		1	3
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Počet ZŠ, ve kterých dojde ke stavebním úpravám směřujícím k bezbariérovosti škol, což vytvoří příznivé podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žákům s tělesným handicapem.		
Metodika a výpočet:	Počet nových bezbariérových škol/periferní mikroregiony ORP		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ		

Indikátory výstupů k cíli 3:

Cíl	Vytvoření podmínek pro zajištění bezbariérové školy v periferních spádových mikroregionech SO ORP Šumperk.		
Číslo indikátoru	I.3.1		
Název indikátoru	BEZBARIÉROVÁ ŠKOLA NA VENKOVĚ		
Měrná jednotka	počet škol		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Školní roky	2012/2013	2016/2017	2019/2020
Plán		1	3
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Vytvořit podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména žáků s tělesným handicapem na vybraných venkovských úplných základních školách. Indikátor umožňuje sledovat vývoj počtu bezbariérových venkovských škol.		
Metodika a výpočet:	Počet bezbariérových škol ve správním obvodu ORP Šumperk dle místního šetření a výročních zpráv ZŠ.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, starosta obce		

Souhrn hlavních cílů v SO ORP Šumperk.

Globální cíl vyjadřující podporu kvalitního, dostupného a hospodárneho vzdělávání všem dětem v MŠ a žákům v ZŠ je prioritní a nezpochybnitelný pro všechny obce, a nejen pro ty, které zřizují školu.

Další **cíle** týkající se předškolního a základního vzdělávání lze seřadit na ty, které jsou plně **v kompetenci zřizovatele školy**, tzn. obce, ale v součinnosti s ředitelem školy a **odborné cíle**, které jsou plně **v kompetenci ředitele školy**, ale ve spolupráci se zřizovatelem. Samozřejmě pořadí cílů se může lišit nejen u jednotlivých zřizovatelů škol v závislosti na možnostech rozpočtu obce, „osvěcnosti“ vedení obce a iniciativy a aktivity ředitelů škol, ale i u cílů odborného charakteru.

Hlavním cílem, od jehož realizace se odvíjejí další cíle, je snížit vhodným a efektivním způsobem provozní náklady MŠ a ZŠ a ušetřené finanční prostředky vložit do rozvoje dané školy.

V rámci meziobecní spolupráce se nabízí diskuse na téma „Zachovat existenci všech stávajících MŠ a ZŠ?“, zejména těch s malým počtem dětí a žáků, ale s přihlédnutím k dojezdové vzdálenosti k nejbližší MŠ či ZŠ.

Vyzkoušeným a osvědčeným řešením při možné změně stávající sítě škol v ORP Šumperk jsou školní autobusy. Příkladem dobré praxe je svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné.

Vytvoření podmínek pro zajištění bezbariérové ZŠ v periferních spádových mikroregionech SO ORP Šumperk je cíl, který byl podpořen zejména těmi zřizovateli ZŠ, jejichž školy jsou z hlediska územní polohy v periferních mikroregionech vhodné pro realizaci bezbariérové školy.

Další cíle jsou **odborného charakteru**, ať již se týkají snížení % nekvalifikovaných učitelů v ZŠ nebo rozšíření o sdílené odborné pracovníky ve školách (učitele cizích jazyků – rodilého mluvčího a školního psychologa či školního logopeda).

Realizace důležitého cíle, a to zajištění odpovídajícího zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání v základních školách, se neobejde bez úzké spolupráce se zřizovatelem školy vzhledem ke zvýšené finanční náročnosti nad rámec běžného rozpočtu na provoz školy.

3.3 Pravidla pro řízení strategie

3.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánu, který může rozhodovat, a tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny

Ing. Radim Sršeň Ph.D – předseda MAS Šumperský venkov
Ing. František Winter – předseda správní rady MAS Horní Pomoraví
Mgr. Zdeněk Brož – starosta města Šumperka

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je kontrolní činnost ve smyslu plnění cíle. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude správce cíle tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přiblížování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správci cílů
1	Snížení nákladů MŠ a ZŠ při zachování dostupnosti předškolního a základního vzdělávání	starostové obcí (viz kap. 3.2.4)
2	Nekvalifikovaní pedagogové v ZŠ a rozšíření odborných pracovníků	manažeři MAS v území ORP: Ing. Renata Baslerová Mgr. Jakub Dolníček
2.1	Snížení % nekvalifikovaných učitelů v ZŠ	
2.2	Vytvoření podmínek pro společné sdílení učitele cizích jazyků – rodilého mluvčího a školního psychologa či školního logopeda	
2.3	Zajistit v základních školách odpovídající zázemí pro technické, přírodovědné vzdělávání	
3	Vytvoření podmínek pro zajištění bezbariérové školy v periferních spádových mikroregionech SO ORP Šumperk	starosta/ka obce Hanušovice, Libina a Ruda nad Moravou; předseda Svazku obcí Údolí Desné

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zajištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
I.1	Zastavení růstu provozních nákladů	manažeři MAS v území ORP: Ing. Renata Baslerová Mgr. Jakub Dolníček
I.1.1	Snížení energetické náročnosti budov	
I.1.2	Umístění ZŠ a MŠ do jedné budovy	
I.1.3	Počet obcí využívající školní autobus	
I.2.1	Odborná způsobilost učitele	
I.2.1.1	Odborná způsobilost učitele 1. stupni ZŠ	
I.2.2	Počet sdílených odborných pracovníků	
I.2.2.1	Sdílený učitel cizího jazyka – rodilý mluvčí	
I.2.2.2	Sdílený školní psycholog	
I.2.2.3	Sdílený školní logoped	
I.2.3.1	Odborné učebny a zázemí technického vzdělávání	
I.3	Odstranění bariér v ZŠ v periferních mikroregionech ORP	
I.3.1	Bezbariérová škola na venkově	

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim odpovídající metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také určen jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. čtvrtletí (dle výzev ESIF)
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovanými rozpočty obcí a dalšími zapojenými subjekty pro následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které jsou z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok. V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

3.4 Závěr a postup zpracování

3.4.1 Shrnutí

Pro zřizovatele základních a mateřských škol, tedy obce a města, nejen z území ORP Šumperk je téma „Školství“ jednou z priorit. Řada starostů a starostek na společných jednáních i při individuálních rozhovorech uvedla, že jejich škola, ať už základní či mateřská, je srdcem obce. Proto kvalita a udržitelnost školy je hlavní prioritou, a to i přesto, že mnoho obcí doplácí vysoké částky na provoz či „výjimku“ své školy.

Udržitelnost škol či snížení provozních nákladů v obcích, kde jsou díky technickému stavu či počtu školských budov vysoké náklady, je jedním z cílů této strategie, a to prostřednictvím modernizace budov, sestěhování MŠ a ZŠ do jedné budovy či zajištění školního autobusu v obcích/místních částech bez školy.

Další prioritou pro starosty a starostky z SO ORP Šumperk je kvalita výuky na ZŠ, kde je společným cílem zajištění kvalifikovaných učitelů a odborných pracovníků i v neúplných malotřídních školách. S kvalitou výuky na ZŠ je spojen cíl, který je společný pro témata „Školství“ a „Podpora podnikání a zaměstnanosti“, a to modernizace učeben pro technické, přírodovědné a řemeslné vzdělávání. Zástupci obcí a členové fokusní skupiny vidí výhodu společných projektů více škol především ve snížené administrativě. V území ORP Šumperk jsou bezbariérové úplné školy pouze ve městě Šumperku a v obci Sudkov, proto je součástí strategie vytvoření bezbariérových podmínek v některých spádových úplných školách pro periferní části regionu.

3.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie je postavena na údajích zjištěných v analytické části strategie a problémech, které identifikovali zástupci obcí a ředitelé/ky škol v území ORP Šumperk. Na základě těchto údajů a podkladů byly zformulovány problémové okruhy. Naplnění definovaných cílů by mělo přispět k odstranění popsaných problémů.

3.5 Přílohy

3.5.1 Seznam zkratk

CŽV	celoživotní vzdělávání
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	dům dětí a mládeže
G	gymnázium
MŠ	mateřská škola
NG	nižší gymnázium
NNO	nestátní neziskové organizace
RUD	rozpočtové určení daní
RC	rodinné centrum
SŠ	střední škola
SVČ a ZpDVPP	středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠK	školní klub
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

3.5.2 Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

3.5.3 Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce, a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, a nebo konektivita celých škol.

4. Téma II.: Sociální služby

4.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat. Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31.12.2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednic-

tvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2 Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

V rámci ORP Šumperk má své sídlo nebo kontaktní pracoviště celkem 33 zařízení sociálních služeb. Většina zařízení sociálních služeb má své sídlo či pracoviště přímo ve městě Šumperku, na území ORP se dále nachází denní/týdenní stacionář ve Vikýřovicích, Domov pro osoby se zdravotním postižením v Olšanech, Domovy pro seniory/Domovy se zvláštním režimem v Sobotíně a v Libině, Chráněné bydlení v Bludově a v Nových Losinách (sídlo poskytovatele služby je však v Šumperku), Dům na půl cesty v Sobotíně.

Tab. č. 71: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	3
Týdenní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	3
Chráněné bydlení	3
Azylové domy	3
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
Noclehárny	1
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	5
Sociálně terapeutické dílny	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	4
Pracoviště rané péče	
Intervenční centra	
Služby následné péče	
Ostatní	
Celkem	33

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

V oblasti sociálních služeb se výrazně ukazuje dominantní postavení města Šumperka. Další zařízení se nacházejí pouze ve Víkřovicích, v Sobotíně, Libině a Olšanech.

Také z výsledků dotazníkového šetření mezi starosty ORP lze sledovat odlišné vnímání sociální oblasti. V obcích v nichž sídlí některá ze zařízení poskytovatelů sociálních služeb, jsou sociální problémy vnímány daleko výrazněji. V obcích bez zařízení poskytovatelů sociálních služeb starostové mnohdy ani nevnímají terénní pracovníky sociálních služeb, kteří do obce dojíždějí a služby jejich občanům poskytují.

Typy zařízení sociálních služeb na území odpovídají potřebám sociálních skupin - nejvíce zařízení je zaměřeno na poskytování služeb osobám, které žijí v sociálně slabém prostředí a seniorům. Vychází to z celkové socio-demografické situace v ORP Šumperk, kdy demografický vývoj potvrzuje stárnutí obyvatelstva (celkový počet obyvatel v ORP je cca 70 tis., počet seniorů ve věku 65+ převyšuje o cca 2 tisíce počet dětí ve věku do 14 let). Ekonomicky aktivních obyvatel regionu je méně než 50% a nezaměstnanost ve skupině ekonomicky aktivních se pohybuje kolem 13%, což je dlouhodobě výrazně nad celorepublikovým průměrem. Na jedno pracovní místo je přibližně 30 nezaměstnaných.

Nezaměstnanost v některých částech regionu zasáhla více členů rodin (velmi často byl tento jev spojen s uzavíráním větších výrobních firem) a výrazně ovlivňuje jejich sociální status. Ztížené podmínky pro tvorbu nových pracovních míst v některých částech regionu a mnohdy špatná dopravní dostupnost pro dojížděku do zaměstnání způsobují dlouhodobou neschopnost obyvatel okrajových částí ORP Šumperk nalézt zaměstnání. Tyto okrajové části (např. Hanušovicko, Staroměstsko) jsou nejvíce zasaženy problémy spojenými se sociálně slabým prostředím rodin, avšak zařízení sociálních služeb mají své sídlo ve městě Šumperku a poskytování služeb v okrajových částech regionu může být problematické (chybí zde kontaktní pracoviště - např. nízkoprahové zařízení, případně je třeba posílit terénní formu poskytování služeb).

V rámci ORP Šumperk sídlí domov Paprsek Olšany pro osoby se zdravotním postižením, který neprošel procesem transformace. Poptávka po službách je omezená skutečností, že toto zařízení přijímá klienty ve věku nad 18 let (existuje zde předpoklad, že do tohoto věku se rodiče zpravidla o klienta postarají sami). Zařízení by uvítalo zřízení služby chráněného bydlení pro své klienty v regionu, což by způsobilo uvolnění kapacity.

Tab. č. 72: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	3
Týdenní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	3
Chráněné bydlení	4
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Nízkoprahová denní centra	1

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	1
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	5
Sociálně terapeutické dílny	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	3
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	1
Služby následné péče	
Ostatní	2
Celkem	35

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk; vlastní šetření

Tab. č. 73: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území ORP působících v rámci SO ORP Šumperk

Pořadové číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1.	Poradenské centrum sociálních služeb Olomouckého kraje - poradna pro rodinu Šumperk	sociální poradna	příspěvková organizace	Olomouc
2.	Společně – Jekhetane	sociální poradna	občanské sdružení	Ostrava - Přívoz
3.	Středisko rané péče SPRP Olomouc	středisko rané péče	občanské sdružení	Olomouc

Zdroj: Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk, vlastní šetření

V rámci místního šetření byla v rámci ORP Šumperk identifikována další zařízení sociálních služeb, která mají sídlo mimo ORP Šumperk, ale své služby poskytují i občanům ORP formou možnosti návštěvy zařízení, případně realizace konkrétního projektu.

Přehled zařízení sociálních služeb

1. Centrum denních služeb: Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR
2. Denní stacionáře - Duha centrum sociálních služeb Vikýřovice, PONTIS Šumperk o.p.s. 2x – VOLBA a MATÝSEK
3. Týdenní stacionáře - Duha centrum sociálních služeb Vikýřovice.
4. Domov pro osoby se zdravotním postižením - Domov Paprsek Olšany
5. Domov pro seniory - Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně; Domov důchodců Šumperk p.o.; Domov důchodců Libina
6. Domovy se zvláštním režimem - Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně; Domov důchodců Šumperk p.o.; Domov důchodců Libina
7. Chráněné bydlení - Sociální služby Šumperk 1) Vančurova Šumperk; 2) Lázeňská Bludov; 3) Nové Losiny - Jindřichov; Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR - Šumavská Šumperk

8. Azylové domy - Armáda spásy, PONTIS Šumperk - Dům pro osamělé rodiče s dětmi - kapacita 14 klientů; v Registru poskytovatelů sociálních služeb je uveden u PONTISu ještě jeden Azylový dům s kapacitou 24 klientů - ten však byl místním šetřením vyloučen (údaj není aktuální).
9. Domy na půl cesty - Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně
10. Zařízení pro krizovou pomoc - PONTIS Šumperk o.p.s.
11. Nízkoprahová denní centra - Armáda spásy v ČR
12. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - PONTIS Šumperk o.p.s.; v Registru poskytovatelů sociálních služeb je uvedeno Občanské sdružení SAVORE, to však dle šetření na místě ukončilo svou činnost v roce 2008
13. Noclehárny - Armáda spásy;
14. Sociální poradny - PONTIS Šumperk o.p.s.; SONS ČR; Společně - JEKHEANE, o.s.; SSP Olomouc - Poradna pro rodinu Šumperk; Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR;
15. Centra sociálně rehabilitačních služeb - Dětský klíč Šumperk, o.p.s.; Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením ČR; TyfloCentrum Olomouc, o.p.s.
16. Pracoviště rané péče - Středisko rané péče SPRP Olomouc
17. Intervenční centra - SSP Olomouc - Poradna pro rodinu Šumperk
18. Ostatní - 1x Kontaktní centrum - PONTIS Šumperk o.p.s.; 1x pobytové zařízení lůžkové péče - Šumperská nemocnice, a.s.

Tab. č. 74: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	Počet
	Sociální poradenství	5
Služby sociální péče	Osobní asistence	2
	Pečovatelská služba	4
	Tísňová péče	
	Průvodcovské a předčitatelské služby	
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	3
	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	2
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	3
	Domovy se zvláštním režimem	3
	Chráněné bydlení	2
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	
Služby sociální prevence	Raná péče	
	Telefonická krizová pomoc	
	Tlumočnické služby	
	Azylové domy	2
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	1

Druh sociální služby	Počet
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
Noclehárny	1
Služby následné péče	
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	3
Sociálně terapeutické dílny	
Terapeutické komunity	
Terénní programy	
Sociální rehabilitace	3

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk

Celkem je v ORP Šumperk nabízeno 22 typů sociálních služeb, přičemž některé služby jsou nabízeny více poskytovateli, takže rozsah nabízených služeb je v rámci šetření až dvojnásobný. Nejvíce je v ORP zastoupena služba sociálního poradenství (5x) a pečovatelská služba (4x), vícekrát (3x) se v rámci ORP také objevují odlehčovací služby, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a sociální rehabilitace. Nižší uvedená tabulka obsahuje pouze zařízení, která provozovala svou činnost v roce 2012 do současnosti.

Tab. č. 75: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

Druh sociální služby	Počet
Sociální poradenství	5
Služby sociální péče	
Osobní asistence	2
Pečovatelská služba	5
Tísňová péče	
Průvodcovské a předčitatelské služby	
Podpora samostatného bydlení	1
Odlehčovací služby	3
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	2
Týdenní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	3
Chráněné bydlení	4
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1*
Služby sociální prevence	
Raná péče	1
Telefonická krizová pomoc	
Tlumočnické služby	
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	1

	Druh sociální služby	Počet
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	1
	Služby následné péče	
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	3
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	3
	Sociálně terapeutické dílny	
	Terapeutické komunity	
	Terénní programy	2
	Sociální rehabilitace	3

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk; vlastní šetření

Při místním šetření bylo zjištěno celkem až 26 typů poskytovaných sociálních služeb, přičemž celkový rozsah nabízených služeb je až 52. Nárůst je především v rámci služeb - pečovatelská služba (tuto činnost např. provádí v ORP Šumperk také Charita Zábřeh, která sídlí v rámci sousedního ORP Zábřeh), chráněná bydlení (služba je poskytována dvěma poskytovateli, ale celkem ve čtyřech zařízeních, která mají sídlo ve čtyřech obcích ORP).

Přehled služeb dle poskytovatelů:

1. Sociální poradenství - PONTIS Šumperk; SONS; SPOLEČNĚ - JEKHEANE, o.s.; SSP Olomouc - Poradna pro rodinu Šumperk; Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR
2. Osobní asistentství - Dětský klíč Šumperk; Charita Šumperk
3. Pečovatelská služba - Diakonie ČCE- středisko v Sobotíně; Charita Šumperk; PONTIS Šumperk o.p.s.; Sociální služby Šumperk; Charita Zábřeh - v okrajových částech ORP poskytuje služby charitní zařízení jiného ORP (efektivnější dle dojezdových vzdáleností)
4. Podpora samostatného bydlení - SPMP v ČR
5. Odlehčovací služby - Dětský klíč Šumperk, o.p.s.; Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně; SPMP v ČR
6. Centra denních služeb - SPMP v ČR¹
7. Denní stacionáře - Duha-centrum sociálních služeb Vikýřovice; PONTIS Šumperk o.p.s.
8. Týdenní stacionáře - Duha-centrum sociálních služeb Vikýřovice
9. Domovy pro osoby se zdravotním postižením - Domov Paprsek OLŠANY
10. Domovy pro seniory - Diakonie ČCE- středisko v Sobotíně; Domov důchodců Libina, Domov důchodců Šumperk
11. Domovy se zvláštním režimem - Diakonie ČCE- středisko v Sobotíně; Domov důchodců Libina, Domov důchodců Šumperk
12. Chráněné bydlení - Sociální služby Šumperk 1) Vančurova Šumperk; 2) Lázeňská Bludov; 3) Nové Losiny - Jindřichov; Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR - Šumavská Šumperk
13. Raná péče - Středisko rané péče SPRP Olomouc - sídlo mimo ORP

¹ SPMP v ČR = Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR

14. Azylové domy - Armáda spásy, PONTIS Šumperk - Dům pro osamělé rodiče s dětmi
15. Dům na půl cesty - Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně
16. Kontaktní centra - PONTIS Šumperk o.p.s.
17. Krizová pomoc - PONTIS Šumperk o.p.s.
18. Intervenční centra - SSP Olomouc - Poradna pro rodinu Šumperk
19. Nízkoprahová denní centra - Nízkoprahová denní centra - Armáda spásy v ČR
20. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - PONTIS Šumperk o.p.s.
21. Noclehárny - Armáda spásy v ČR
22. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - Fond ohrožených dětí - sídlo mimo ORP (Zábřeh); SOLEČNĚ - JEKHETANE, o.s.; Středisko rané péče SPRP Olomouc - sídlo mimo ORP
23. Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením - PONTIS Šumperk o.p.s.; SONS ČR; Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR
24. Terénní programy - Město Šumperk; SPOLEČNĚ - JEKHETANE, o.s.
25. Sociální rehabilitace - Dětský klíč Šumperk, o.p.s.; SPMP v ČR; TyfloCentrum Olomouc

Tab. č. 76: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Šumperk					
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb						1
Denní stacionáře		1				2
Týdenní stacionáře		1				
Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1				
Domovy pro seniory		2		1		
Domovy se zvláštním režimem		2		1		
Chráněné bydlení			3			1
Azylové domy				1		1
Domy na půl cesty				1		
Zařízení pro krizovou pomoc						1
Nízkoprahová denní centra				1		
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1
Noclehárny				1		
Terapeutické komunity						
Sociální poradny						5
Sociálně terapeutické dílny						
Centra sociálně rehabilitačních služeb						3
Pracoviště rané péče						1
Intervenční centra		1				
Služby následné péče						
Ostatní						2
Celkem	0	8	3	6	0	18

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk

Podstatnou část sociálních služeb poskytují ve svých zařízeních neziskové organizace (kategorie "jiný", která tvoří 51% z celkového výčtu), jedná se o občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti. V ORP Šumperk nemá sídlo žádné zařízení zřizované MPSV, sídlí zde však 8 zařízení Olomouckého kraje, 6 církevních zařízení a 3 obecní zařízení.

Kategorie "jiný" zahrnuje neziskové organizace (o.p.s. a o.s.) + 1x akciovou společnost

Tab. č. 77: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

	Typ sociální služby	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
	Sociální poradenství						5
Služby sociální péče	Osobní asistence				1		1
	Pečovatelská služba			1	3		1
	Tísňová péče						
	Průvodcovské a předčitatelské služby						
	Podpora samostatného bydlení						1
	Odlehčovací služby				1		2
	Centra denních služeb						1
	Denní stacionáře		1				1
	Týdenní stacionáře		1				
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1				
	Domovy pro seniory		2		1		
	Domovy se zvláštním režimem		2		1		
	Chráněné bydlení		3				1
	Soc. služby poskytované ve zdrav. zařízeních ústavní péče						1*
	Služby sociální prevence	Raná péče					
Telefonická krizová pomoc							
Tlumočnické služby							
Azylové domy					1		1
Domy na půl cesty					1		
Kontaktní centra							1
Krizová pomoc							1
Intervenční centra			1				
Nízkoprahová denní centra					1		
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež							1
Noclehárny					1		
Služby následné péče							
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi							3
Soc. aktivizační služby pro seniory a osoby se zdrav. postiž.							3
Sociálně terapeutické dílny							
Terapeutické komunity							
Terénní programy				1			1
Sociální rehabilitace						3	
	Celkem	0	11	2	11	0	28

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk; vlastní šetření

Více než polovinu sociálních služeb poskytují neziskové organizace (54%), podstatnou část služeb zajišťují církve a Olomoucký kraj (více než 20%), obce se podílejí na poskytování sociálních služeb pouze 4%.

Tab. č. 78: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	Finanční prostředky						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje
Ostatní	10 006 446	2 043 149	3 525 524	349 093	5 823 787		7 986 550
Celkem za všechna zařízení	32 006 446	2 833 951	2 556 476	12 321 000	72 891 203	0	18 327 862

Zdroj: MěÚ Šumperk, odbor sociálních věcí

Vlastním šetřením se podařilo získat pouze souhrnná data za všechny uvedené služby (z důvodu ochrany citlivých dat - v ORP je např. poskytovatel některého druhu služby pouze jeden, tzn. lze identifikovat jeho zdroje). Řádek ostatní obsahuje služby dle §39; §40; §43; §44; §52; §59; §65; §66; §69. Z uvedených dat vyplývá, že uživatelé se podílí na úhradě služeb více než 50%. Podstatnou část finančních prostředků zařízení sociálních služeb tvoří také dotace MPSV (více než 20%).

Tab. č. 79: Kapacita zařízení sociálních služeb

	Pobytová		Ambulantní				Terénní		
	Klienti	Lůžka	Klienti	Kontakty	Intervence	Lůžka	Klienti	Kontakty	Intervence
Centra denních služeb			35						
Denní stacionáře			40						
Týdenní stacionáře	11	11							
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	65	65							
Domovy pro seniory	299	299							
Domovy se zvláštním režimem	136	136							
Chráněné bydlení	57	57							
Azylové domy	45	55							
Domy na půl cesty	11	12							
Zařízení pro krizovou pomoc		1							
Nízkoprahová denní centra			20		20				
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež			130		130				
Noclehárny			133			26			
Terapeutické komunity									
Sociální poradny			1587	12	2101		11	3	43

	Pobytová		Ambulantní				Terénní		
	Klienti	Lůžka	Klienti	Kontakty	Intervence	Lůžka	Klienti	Kontakty	Intervence
Sociálně terapeutické dílny									
Centra sociálně rehabilitačních služeb			32		20		15		
Pracoviště rané péče									
Intervenční centra									
Služby následné péče									
Ostatní									

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Kapacita zařízení sociálních služeb je zpracovaná primárně z Registru poskytovatelů sociálních služeb. Tato statistická data bohužel neobsahují všechna data dle uvedeného členění v tabulce a informaci nebylo možné v celém rozsahu doplnit ani vlastním šetřením, jelikož ani poskytovatelé sociálních služeb nevykazují data v uvedeném členění. Při ověřování dat jsme také narazili na problém v upřesnění pojmů kontakty x intervence x hovory.

Výsledná data jsou uvedena pouze u sledovaných položek.

Tab. č. 80: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčitatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumovací služby
Příjmy z úhrad uživatelů								
Výdaje								
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	29,6	13,18	0	0	32,26	18,29	0	0

Zdroj: MěÚ Šumperk, odbor sociálních věcí

Na základě informací z odboru sociálních věcí Městského úřadu Šumperk byly k analýze poskytnuty pouze výsledné údaje o podílu úhrad uživatelů na celkové službě.

V rámci financování terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením tvoří největší podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu podpora samostatného bydlení (32%), pečovatelská služba (téměř 30%), odlehčovací služby (18%), osobní asistence (13%).

Tab. č. 81: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012

Název služby	Počet neuspokojených žadatelů
Pečovatelská služba	13
Osobní asistence	0
Tísňová péče	-
Průvodcovské a předčitatelské služby	-
Podpora samostatného bydlení	0
Odlehčovací služby	0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	16

Zdroj: MěÚ Šumperk, odbor sociálních věcí

V rámci ORP Šumperk je evidován velmi malý počet neuspokojených žadatelů o poskytnutí terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením, a to celkem 13 neuspokojených žadatelů o pečovatelskou službu a 16 neuspokojených žadatelů o sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Tab. č. 82: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

	Centra denních služeb		Denní stacionáře		Zařízení pro krizovou pomoc	
	dospělí		dospělí		dospělí	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
ORP Šumperk - celkem	21	15	20	13	0	23

	Sociální poradny		Sociálně terapeutické dílny		Sociální rehabilitace	
	dospělí		dospělí		dospělí	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
ORP Šumperk - celkem	686	911			13	22

	Pracoviště rané péče		Intervenční centra		Služby následné péče	
	dospělí		dospělí		dospělí	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
ORP Šumperk - celkem	74	56	5	38		

	Týdenní stacionáře		Domov pro osoby se zdravotním postižením		Domovy pro seniory	
	dospělí		dospělí		dospělí	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
ORP Šumperk - celkem	5	3	65		86	226

	Domovy se zvláštním režimem		Chráněné bydlení		Azylové domy	
	dospělí		dospělí		dospělí	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
ORP Šumperk - celkem	26	86	19	33	83	39

	Domy na půl cesty		Terapeutické komunity		Ostatní	
	dospělí		dospělí		dospělí	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
ORP Šumperk - celkem	8	3			734	1110

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Adresář poskytovatelů sociálních služeb města Šumperk; informace MěÚ Šumperk, odbor sociálních věcí

Počty klientů v jednotlivých zařízeních jsou statisticky vykazovány ve členění muži/ženy, tzn. nesledujeme kategorii děti a mládež do 18 let. V rámci vlastního šetření se podařilo data získat pouze od některých poskytovatelů.

Položka ostatní zahrnuje data o službách dle §39; §40; §43; §44; §52; §59; §65; §66; §69

Nejvyšší počty klientů vykazují sociální poradny (3 800 klientů/rok); nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (260 osob/rok); noclehárny (160 osob/rok).

Většina zařízení v rámci ORP naplňuje svou kapacitu (např. centra denních služeb 35 osob/den; denní stacionáře 40 osob/den; nízkoprahová denní centra 40 osob/den).

Tab. č. 83: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP		
	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP			
z toho Občanská sdružení	1		1
z toho Církevní právnické osoby			
z toho Obecně prospěšné společnosti			1
Z toho krátkodobá			
Z toho dlouhodobá	1		2
Z toho krátkodobá i dlouhodobá			

Zdroj: Seznam akreditovaných projektů dobrovolnické služby Ministerstva vnitra ČR

Organizace vykonávající dobrovolnickou péči dle zákona o dobrovolnické službě. SONS, o.s. - projekt dobrovolnictví dle databáze MV. Dva projekty jsou vedeny na centrále s celorepublikovou působností (v letech 2010, 2012 Dobrovolná dopomoc lidem se zrakovým postižením). Informace o dobrovolnictví ve SO ORP jsou potvrzeny místním šetřením.

SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o. p. s. - projekt v roce 2012, organizace se sídlem v Ostravě realizovala projekt pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj, dobrovolnictví se týkalo i ORP.

Dobrovolníci prováděli svou činnost i u dalších poskytovatelů sociálních služeb v ORP, ale nejednalo se o dobrovolnictví ve smyslu zákona o dobrovolnické službě.

Tab. č. 84: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012

Pomoc:	Počet projektů		
	2010	2011	2012
Osobám zdravotně postiženým	1		1
Příslušníkům národnostních menšin			1

Zdroj: Seznam akreditovaných projektů dobrovolnické služby Ministerstva vnitra ČR

Dobrovolnictví je u sledovaných projektů prováděno v rámci pomoci pro osoby se zdravotním postižením či pomoci příslušníkům národnostních menšin.

Poskytovatelé sociálních služeb v regionu nejčastěji využívají dobrovolníky mimo zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, který upravuje statut dobrovolníka v ČR. Vyhýbají se tak zvýšené administrativě spojené s akreditací dobrovolnických programů.

4.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1	Zadavatelé sociálních služeb (obce)	- uspokojení potavy vlastníků občanů - efektivní poskytování sociálních služeb v potřebném rozsahu a co nejvyšší kvalitě - optimalizace výdajů na příspěvky nebo dotace poskytovatelům	- neinformovanost zástupců obcí o sociální problematice - nedostatečný pocit zainteresovanosti v systému poskytování soc. služeb	- pravidelná společná setkání - tiskové informační materiály	- komunitní plánování sociálních služeb na území ORP Šumperk - zajistit přítomnost koordinátora komunitního plánování sociálních služeb (KPSS) na jednáních starostů

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
2	Poskytovatelé služeb	<ul style="list-style-type: none"> - dostatek finančních prostředků - dostupný kvalitní personál - zájem uživatelů - zájem zadavatelů 	<ul style="list-style-type: none"> - absence služby - nízká kvalita poskytované služby - dostatek profesionálního personálu - dlouhodobě neudržitelný způsob financování 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná společná setkání - systém pravidelné elektronické komunikace v rámci KPSS 	<ul style="list-style-type: none"> - živý proces KPSS - aktivní koordinátor KPSS
3	Dobrovolníci	<ul style="list-style-type: none"> - možnost naplnovat potřebu pomáhat v bezpečném prostředí - společenské uznání statusu dobrovolníka 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatky spojené se zákonem o dobrovolnické službě (vztahuje se pouze na státem podporované dobrovolnictví, vykonávané organizacemi, které mají akreditovaný program) 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná společná setkání - tiskové informační materiály 	<ul style="list-style-type: none"> - osvěta a informovanost pro potenciální dobrovolníky / pro veřejnost - informace na školách - informace při akcích neziskového sektoru sociálních služeb
4	Uživatelé služeb	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní a finančně dostupná služba - zacílená služba, kterou má zájem uživatel užívat v případě potřeby 	<ul style="list-style-type: none"> - nezájem o podílení se na financování služby - neinformovanost - nezájem o formu, kterou je služba poskytována 	<ul style="list-style-type: none"> - zapojení do procesu KPSS - tiskové informační materiály - osobní jednání - webová prezentace 	<ul style="list-style-type: none"> - živý proces KPSS - pravidelná informační a osvětová činnost - větší důraz na terénní služby
		Požadované služby			Návrh opatření
	Děti, mládež a rodina	<ul style="list-style-type: none"> - sociální poradenství - azylové domy - sociálně aktivizační služby - raná péče 			<ul style="list-style-type: none"> - posílení možností pro poskytování poradenství - větší důraz na terénní služby - důraz na preventivní programy, volnočasové aktivity

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
	Osoby se zdravotním postižením	<ul style="list-style-type: none"> - chráněné bydlení - odlehčovací služby, respitní péče - osobní asistence - denní/týdenní stacionáře - sociálně aktivizační služby 			<ul style="list-style-type: none"> - nárůst kapacity pro samostatné bydlení - prostor pro sociálně aktivizační činnost
	Senioři	<ul style="list-style-type: none"> - pečovatelská služba - sociální poradenství - sociálně aktivizační služby - chráněné bydlení - domovy pro seniory - osobní asistence - centra denních služeb 			<ul style="list-style-type: none"> - důraz na zachování osob v přirozeném prostředí - podpora terénní práce - prostor pro sociálně aktivizační činnost - ověření kapacit a neuspokojených žadatelů o chráněné bydlení/umístění v domově pro seniory
	Etnické menšiny	<ul style="list-style-type: none"> - sociální prevence - navazující aktivity v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti 			<ul style="list-style-type: none"> - podpora preventivních programů - posílení terénních programů - prostor pro sociálně aktivizační činnost (volnočasové aktivity, sociální zaměstnávání)
	Osoby v krizi	<ul style="list-style-type: none"> - krizová informační centra - krizové bydlení - azylové domy 			<ul style="list-style-type: none"> - posílení informovanosti - vybudování přehledného informačního systému v rámci ORP
	Osoby ohrožené návykovým jednáním	<ul style="list-style-type: none"> - telefonická krizová pomoc - azylové domy - kontaktní centra - krizová pomoc - služby následné péče - terénní programy 			<ul style="list-style-type: none"> - informační činnost - ověření kapacit pobytových zařízení a potenciálních klientů - posílení terénní práce

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
	Osoby sociálně vyloučené	<ul style="list-style-type: none"> - sociální poradenství - azylové domy - nízkoprahová centra - terénní programy 			<ul style="list-style-type: none"> - posílení možností pro poskytování poradenství - větší důraz na terénní služby - důraz na preventivní programy, sociálně-aktivizační činnost, volnočasové aktivity
5	Rodinní příslušníci uživatelů	<ul style="list-style-type: none"> - dobrá dostupnost služby - vysoká kvalita služby - nízká cena služby - dostatečné informace o službě a možnostech jejího využití 	<ul style="list-style-type: none"> - nezájem o službu - nedostatečná informovanost - neadekvátní požadavky 	<ul style="list-style-type: none"> - tiskové informační letáky - osobní komunikace - webová prezentace - informace v tisku - informace od známých, kteří již službu využili 	<ul style="list-style-type: none"> - prověření nabídky a informačních kanálů
6	zaměstnavatelé	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní a spolehlivá pracovní síla - stabilní legislativní prostředí - podpora ze strany společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - nízká motivace pro zaměstnávání rizikových sociálních skupin 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná společná setkání - tiskové informační materiály 	<ul style="list-style-type: none"> - podpora budování sociálních podniků
7	Školy	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení kvality vzdělávání v rámci klíčových kompetencí 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečná informovanost o sociálních službách a možnostech využití potenciálu oblasti v rámci vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> - setkání se zadavateli a poskytovateli - tiskové informační materiály - studijní texty a materiály 	<ul style="list-style-type: none"> - podpora začlenění oblasti sociálních služeb/ dobrovolnictví do systému vzdělávání
8	Veřejnost (nečerpající služby)	<ul style="list-style-type: none"> - dostatečná nabídka služeb (rozsah, kapacita) - nízké náklady na službu - efektivita služby 	<ul style="list-style-type: none"> - nezájem o sektor sociálních služeb - pocit "protěžování" některých skupin obyvatel - pocit zneužívání služeb 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentace služeb (médiu, web, tiskoviny) 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelné informování - komunitní plánování sociálních služeb - zlepšit komunikaci s médii

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
9	Kraj	<ul style="list-style-type: none"> - uspokojení poptávky občanů na území kraje - optimalizace sítě zřízení - optimalizace výdajů na služby poskytované krajem - předat služby poskytované krajem na obce - zmapování poptávky 	<ul style="list-style-type: none"> - nevhodná alokace zdrojů, struktura financování - nejasná strategie, časté změny požadavků, nereálná očekávání - špatné rozmístění poskytovatelů v rámci kraje - nedostatečná komunikace kraj x obce - preference krátkodobých řešení bez udržitelného rozměru 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikace s odborníky, zástupci poskytovatelů - jednání s obcemi - jednání se státem 	<ul style="list-style-type: none"> - podpora meziobecní spolupráce - prosazování společných zájmů krajů a obcí (legislativních, ekonomických)
10	Stát	<ul style="list-style-type: none"> - uspokojení poptávky občanů na území ČR - optimalizace sítě zřízení - optimalizace výdajů na poskytované služby - zmapování poptávky 	<ul style="list-style-type: none"> - nevhodná alokace zdrojů, struktura financování zejména z veřejných zdrojů - nejasná strategie, časté změny požadavků, nereálná očekávání - špatné rozmístění poskytovatelů v rámci ČR - vrchnostenský přístup státu (nedostatečná komunikace) 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikace se zástupci obcí, krajů, se zájmovými sdruženími, zástupci poskytovatelů, s odborníky 	<ul style="list-style-type: none"> - prosazování zájmů společných veřejné správě (legislativních, ekonomických) - jasné vymezení kompetencí mezi státem, krajem a obcemi
11	Partneři poskytovatelů	<ul style="list-style-type: none"> - dobré fungování a kvalita služby - propagace partnera 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek zdrojů u sponzorů - přerušení spolupráce - ztráta důvěry v poskytovatele - neadekvátní zásahy do rozhodování o službě 	<ul style="list-style-type: none"> - standardní 	<ul style="list-style-type: none"> - motivovat pro spolupráci - vysvětlovat role - propagace, zveřejňovat dobré příklady
12	Zaměstnanci v sociálních službách	<ul style="list-style-type: none"> - dobré pracovní podmínky včetně odměňování - prestiž - stabilita zaměstnání 	<ul style="list-style-type: none"> - přetíženost příslušnou administrativou - stárnoucí pracovní síla 	<ul style="list-style-type: none"> - standardní 	<ul style="list-style-type: none"> - využití fondů EU a dalších zdrojů ke zlepšení vybavení a pracovních podmínek - podpůrné nástroje (péče o zaměstnance)

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
13	Média	- podklady pro čtivé články (senzace)	- negativní tvář poskytovatelů a obcí	- partnerství s médii	- pravidelná komunikace - nabízet příklady dobré praxe

V rámci analýzy cílových skupin bylo vytipováno celkem 13 skupin, které jsou v problematice zainteresovány.

Výstupem analýzy je potřeba spolupráce mezi cílovými skupinami minimálně formou komunikace a informovanosti o sobě a svých očekáváních navzájem. Způsobem, jak naplnit tuto potřebu v rámci posuzovaného území je rozšíření procesu komunitního plánování sociálních služeb (KPSS) z města Šumperka na celé ORP Šumperk a také prostřednictvím posílení meziobecní spolupráce. Fungující meziobecní spolupráce může být dostatečně silnou platformou pro prosazování společných zájmů (legislativních, ekonomických) na krajské či celostátní úrovni.

Další možnosti rozvoje sociálních služeb nabízí společné projekty, které je efektivní připravovat ve spolupráci obcí, jako zadavatelů sociálních služeb, poskytovatelů sociálních služeb a uživatelů či rodin uživatelů - jedná se o oblast, kde je vhodné využít tzv. komunitní spolupráci. Potenciál stávajících služeb je možné více využít prostřednictvím zlepšení informovanosti o sociálních službách v celém regionu.

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V=P*D		
Finanční rizika					
Nedostatek financí na zkvalitňování služeb	2	3	6	- využití fondů EU - meziobecní spolupráce	- poskytovatelé
Nevyjasněnost způsobu financování	3	5	15	- prosazování zájmů společných veřejné správě (legislativních, ekonomických) - jasné vymezení kompetencí mezi státem, krajem a obcemi	- obec - poskytovatelé
Nedostatek financí na zajištění běžného provozu	3	5	15	- získat sponzory - jednat s obcemi/kraje o kofinancování - snížit provozní výdaje - stanovení standardu (prostorových a materiálně-technických podmínek - např. pasportizace) - meziobecní spolupráce	- obec - poskytovatelé
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	2	6	- využití fondů EU - meziobecní spolupráce	- poskytovatelé
Neochota uživatelů spolupodílet se na financování nákladů za sociální služby	3	3	9	- osvěta, informovanost	- poskytovatelé

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V=P*D		
Jednoleté financování projektů	4	3	12	- hledat zdroje financování	- obec - poskytovatelé
Udržitelnost projektů financovaných ze strany EU - neschopnost udržet službu	3	3	9	- hledat další zdroje financování - meziobecní spolupráce	- obec - poskytovatelé
Organizační rizika					
Nedostatečná informovanost o poskytovaných sociálních službách	4	4	16	- osvěta v oblasti soc. služeb - informace starostům - distribuce materiálů	- uživatelé soc. služeb - obce
Stále se zvyšující požadavky na odbornost a profesionalizaci pracovníků	2	4	8	- systém vzdělávání v oblasti soc. služeb	- poskytovatelé
Malá angažovanost některých obcí v sociální problematice	2	3	6	- osvěta a informovanost	- obce - poskytovatelé
Příliš mnoho uživatelů v čase (demografický vývoj)	3	3	9	- meziobecní spolupráce - projekty financované z fondů EU	- obce
Špatné uplatnění cílových skupin na trhu práce	4	3	12	- informovanost zaměstnavatelů - systém podpor - rozvoj sociálního podnikání	- uživatelé - zaměstnavatelé
Nedostatečné využívání systému dobrovolnictví	4	4	16	- větší informovanost - komunikace mezi poskytovateli, školami, veřejností - vytvoření systému pro "hodnocení"; "uznání" práce dobrovolníka	- poskytovatelé - dobrovolníci - školy
Právní rizika					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	3	4	12	- upozornění na dopady změn legislativy	- obce
Nevhodné reformy či změny zákonů	2	5	10	- upozornění na dopady změn legislativy	- obce
Neprovázanost oblasti soc. služeb, vzdělávání, zaměstnanosti a bydlení	2	3	6	- tvorba podpůrných dokumentů pro provázání oblastí (vyhlášky, strategie, plány...)	- obce

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V=P*D		
Technická rizika					
Nevhodné prostory, špatný technický stav budov	3	3	9	- využití fondů EU a jiných zdrojů	- obce - poskytovatelé
Zastaralé či nevyhovující vybavení	2	3	6	- využití fondů EU a jiných zdrojů	- obce - poskytovatelé
Bezbariérový pohyb na veřejných prostranstvích	4	2	8	- budování/opravy komunikací s ohledem na bezbariérový pohyb	- obce
Chybí vhodné prostory pro aktivity cílových skupin	3	3	9	- využití vhodných prostor pro soc. oblast	- obce - uživatelé
Věcná rizika					
Nezájem uživatelů či rodinných příslušníků o konkrétní službu	2	5	10	- vysvětlování problematiky - meziobecní spolupráce	- poskytovatelé
Personální rizika (nedostatečné nebo nevhodné personální zabezpečení služeb)	3	3	9	- vzdělávání zaměstnanců	- poskytovatelé
Chybí preventivní programy	3	4	12	- příprava preventivních programů	- obce - poskytovatelé
Nepřipravenost stávajícího systému na demografický vývoj	3	4	12	- příprava strategických plánů - sledování demografie - meziobecní spolupráce - spolupráce poskytovatelů	- obce - poskytovatelé

Vysvětlivky: P...pravděpodobnost výskytu rizika

D... dopad rizika

Zásadní rizika byla identifikována v následujících oblastech:

- 1) **Financování služeb** - chybí jasná a stabilní pravidla (legislativní, ekonomická) pro zajištění nejen rozvoje, ale i běžného provozu stávajících služeb
- 2) **Informovanost o poskytovaných sociálních službách** - navzdory kvalitním výstupům z komunitního plánování sociálních služeb ve městě Šumperku je v širším regionu ORP Šumperk nízká informovanost o sociálních službách, jejich rozsahu a formách poskytování, především mezi zástupci obcí
- 3) **Uplatnění cílových skupin na trhu práce** - jedná se o riziko spojené s prohlubováním sociálního vyloučení osob, které díky své sociální situaci mají ztížený přístup na trh práce, což jejich problém ještě zhoršuje
- 4) **Využití systému dobrovolnictví** - jedná se o zajímavou možnost rozvoje sociálních služeb a zvýšení zainteresovanosti veřejnosti v oblasti sociálních služeb, která však není v regionu dostatečně využívána

5) **Preventivní programy** - chybí programy, které by sloužily jako prevence před výskytem sociálně-patologických jevů v regionu. Problém ve vztahu k nedostatečnému využití a v některých částech regionu (Hanušovicko, Staroměstsko) i pokrytí terénními službami.

6) **Stárnutí obyvatelstva a nepřipravenost systému sociálních služeb** - jedná se o riziko spojené s demografickým vývojem, kdy bude stále narůstat poptávka po službách spojených s potřebami seniorů.

4.1.4 SWOT analýza oblasti

Současnost	<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existence komunitních plánů pro město Šumperk a Hanušovicko - Vzájemná komunikace, spolupráce a informovanost mezi poskytovateli sociálních služeb - Široké spektrum a kvalita poskytovaných služeb - Sociální služby jsou z velké části poskytovány neziskovými organizacemi = flexibilita služeb - Využití dobrovolnické práce - Působení Agentury pro sociální začleňování v regionu 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neexistence KPSS za celé ORP Šumperk - Nízká informovanost o sociálních službách v rámci ORP Šumperk (nesystematická prezentace propagace) - Malá angažovanost některých obcí v sociální problematice - Nedostatečný rozsah sociálních služeb pro seniory - Nezájem rodinných příslušníků o konkrétní službu - Nedostatečné služby pro cílovou skupinu (děti a mladiství ze sociálně slabého prostředí) - Chybí motivační /preventivní programy pro eliminaci sociálně-patologických jevů - Malá spolupráce mezi obcemi a poskytovateli sociálních služeb - Nedostupné sociální bydlení - Nemožnost integrace obyvatel sociálně vyloučených lokalit - Neprovozanost oblasti sociálních služeb, vzdělávání, zaměstnanosti a bydlení - Nedostatek pracovních příležitostí pro cílové skupiny - Nevhodné prostory, špatný technický stav objektů sociálních služeb (neexistence bezbariérového přístupu) - Chybí vhodné prostory pro aktivity cílových skupin - Nezájem škol o preventivní programy / programy zaměřené na informovanost o sociálních službách - Existence ohrožených lokalit v rámci SO ORP
------------	---	---

Budoucnost	<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spolupráce obcí ve SO ORP v rámci komunitního plánování sociálních služeb - Nastavení jednotného a propojeného systému informovanosti o sociálních službách - Široké a systémové využití potenciálu dobrovolnictví - Navázání partnerské spolupráce s VŠ, VOŠ, SŠ, případně ZŠ - Využití finančních prostředků ze zdrojů EU pro poskytovatele sociálních služeb - Rozvoj služeb preventivních a aktivizačních a služeb poskytovaných terénní formou - Zvyšování profesionalizace a odbornosti pracovníků sociálních služeb - Možnost práce na částečný úvazek pro matky s dětmi - Zvyšování odbornosti a profesionalizace pracovníků sociálních služeb - Medializace sociální problematiky – propagace poskytovatelů soc. služeb - Cílená výchova mladých lidí 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nestabilní prostředí pro poskytovatele služeb (legislativní/ekonomické)/ nevhodné reformy či změny zákonů - Nevyjasněnost způsobu financování do budoucna - Nedostatek financí na provoz, investice a vybavení - Změny legislativy, které povedou k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů - Neochota uživatelů spolupodílet se na financování nákladů za sociální služby - Příliš mnoho uživatelů určitého typu služby v čase (demografický vývoj) - Špatné uplatnění cílových skupin na trhu práce - Malý zájem zaměstnavatelů o tvorbu pracovních míst pro cílové skupiny - Neochota spolupráce mezi obcemi v sociální oblasti (zvláště po komunálních volbách) - Rozvoj komunitních škol a jejich využití v sociálních službách (nizkoprahové zařízení pro děti a mládež; sociálně-aktivizační služby pro seniory, případně osoby sociálně znevýhodněné)

4.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Sociální služby v ORP Šumperk jsou poskytovány v širokém spektru a tvoří téměř optimální síť, která odpovídá požadavkům cílových skupin. Poskytovatelé sociálních služeb jsou ve SO ORP většinou neziskové organizace, dále církve, případně se jedná o krajská či obecní zařízení. Většina služeb je soustředěna ve městě Šumperku. V rámci analýzy však byla vytipována okrajová území regionu, v nichž by měla být posílena sociální činnost minimálně formou lepší informovanosti, poskytováním terénních služeb či vybudováním určitých typů sociálních zařízení.

V rámci analýz a dotazníkových šetření v obcích byly vytipovány dvě klíčové cílové skupiny pro sociální služby, a to senioři a osoby sociálně vyloučené či osoby, jimž sociální vyloučení hrozí. Aktivita poskytovatelů a zadavatelů sociálních služeb v rámci této oblasti tak budou do budoucna zaměřeny na poskytování základních životních potřeb pro tyto skupiny – především důstojného bydlení s dostupnými zdravotními a sociálními službami a také na umožnění opětovného sociálního začlenění, například formou návratu sociálně vyloučených na trh práce.

Potenciál pro zvýšení efektivity poskytování sociálních služeb má meziobecní spolupráce a komunitní plánování sociálních služeb na území celého regionu, v rámci něhož se uplatní spolupráce veřejného, neziskového a soukromého sektoru. Dalším prvkem pro zkvalitňování a zvyšování informovanosti o sociálních službách může být také systém dobrovolnictví.

4.2 Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zaměstnanců sociálního odboru Města Šumperk, zástupců poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

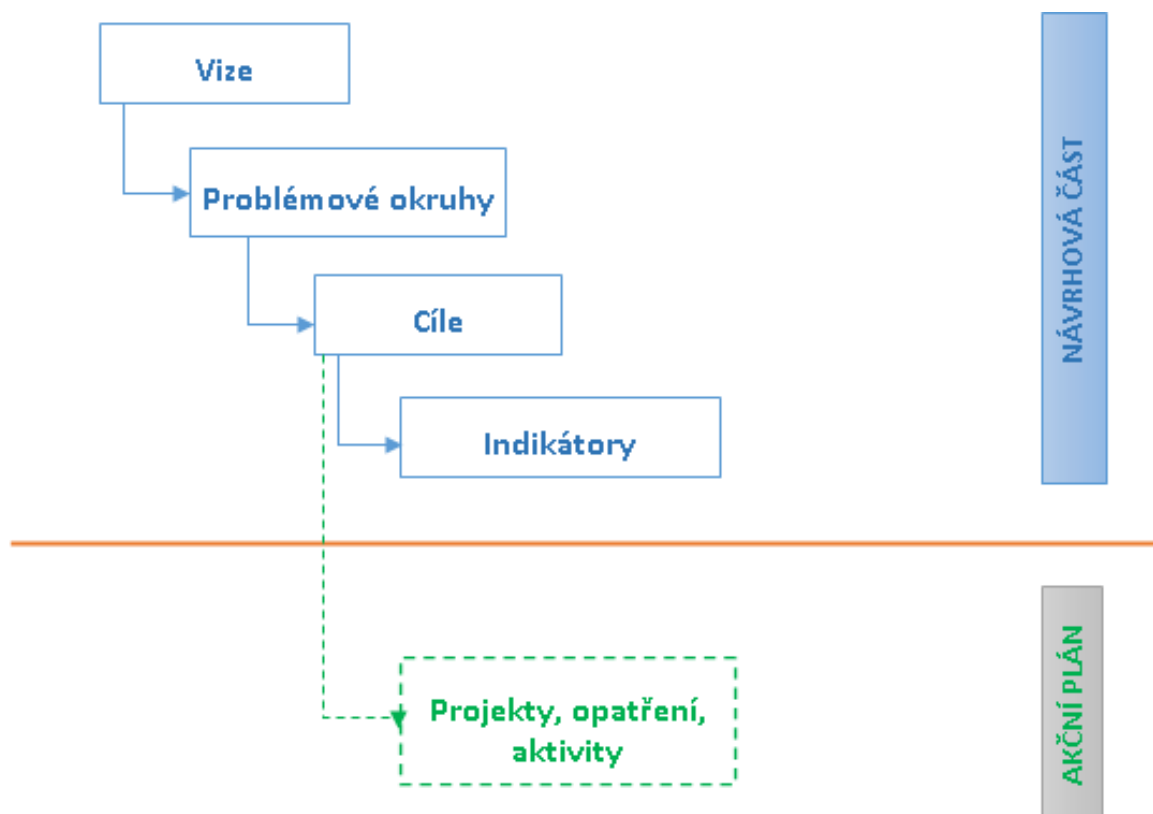
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2 Vize pro ORP Šumperk

Naše motto:

Šumpersko – značka kvality a různorodosti života všech jeho obyvatel

Vize území SO ORP Šumperk pro rok 2020:

Ekonomicky silný region se stabilními pracovními příležitostmi, rozvíjený hospodářstvím s přidanou hodnotou. Obyvatelům regionu jsou poskytovány veřejné služby efektivně. Služby zahrnují především kvalitní vzdělávání s důrazem na jeho dostupnost, moderní a atraktivní vybavení v návaznosti na technické, přírodovědné a IT vzdělávání.

V regionu je poskytováno široké spektrum sociálních služeb, které podporují i sociální začlenění rizikových skupin a zároveň umožňují uplatnění všech na trhu práce. Funguje zde moderní systém odpadového hospodářství, který přinese nejen finanční úspory, ale také zkvalitní služby pro občany a sníží zátěž na životní prostředí. Region je vybaven kvalitním zázemím pro cestující veřejnou dopravou, která umožňuje multimodální dopravu, která je bezpečná, bezbariérová a propojuje výhody hromadné dopravy a cyklodopravy.

4.2.3 Problémové okruhy

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce						
V regionu je poskytováno široké spektrum sociálních služeb, které podporují i sociální začlenění rizikových skupin a zároveň umožňují uplatnění všech na trhu práce.						
Problémové okruhy v sociálních službách	Problémy	PO 1 Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit		PO 2 Stárnutí obyvatelstva a nepřipravenost systému sociálních služeb	PO 3 Nedostatečné využívání systému dobrovolnictví	PO 4 Nízká informovanost o poskytovaných sociálních službách na venkově
		PO 1.1 Nedostatek preventivních programů a terénních služeb v blízkosti SVL	PO 1.2 Nízké uplatnění sociálně vyloučených na trhu práce			
	Cíle	C1.1 Minimalizovat sociální vyloučení pomocí rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu	C1.2 Minimalizovat sociální vyloučení pomocí zvýšení uplatnitelnosti sociálně vyloučených osob (včetně ohrožených) na trhu práce (sociální ekonomika)	C2 Přizpůsobení nabídky sociálních služeb demografickým změnám a všestranný rozvoj sociálních služeb v regionu	C3 Rozvoj systému dobrovolnictví	C4 Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách

PO 1 Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit

Významným tématem souvisejícím se sociálními službami na venkově je vznik a „rozvoj“ sociálně vyloučených lokalit (SVL), které vznikají a dále se rozšiřují především v periferních částech regionů, kde obce nejsou připraveny a schopny řešit problémy spojené s integrací sociálně vyloučených osob, protože zde neexistuje dostatečná síť sociálních a preventivních služeb, pracovních příležitostí a jiných podmínek pro efektivní cestu z chudoby.

U sociálně vyloučených jedinců a často i celé komunity žijící v SVL dochází ke kumulaci znevýhodnění (handicapů). Jedná se například o:

- osoby s nízkým stupněm vzdělání
- dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnané,
- osoby s mentálním či fyzickým handicapem,
- osoby trpící nějakým druhem závislosti,
- imigranty a příslušníky (etnicky, nábožensky aj.) menšin,
- lidi, kteří se ocitli v těžké životní situaci, s níž si sami nedokáží pomoci

Sociálně vyloučené lokality se ve SO ORP Šumperk dle dostupných studií² vyskytují „pouze“ ve třech městech, a to přímo ve městě Šumperku, Hanušovicích a Starém Městě. Bohužel tyto údaje nejsou příliš aktuální a navíc k tématu sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit se nikdo příliš nehlásí. To je možným důvodem, proč se starostové během dotazníkových šetření a individuálních rozhovorů nebyli ochotni k tomu tématu příliš vyjadřovat. Nová zpráva MPSV k sociálně vyloučeným lokalitám, kterou tvoří opět GAC, s.r.o., díky metodickému zadání nebude obsahovat nové SVL, které například vznikly díky ubytovněm v obci Sudkov aj. Z důvodu neaktuálnosti dat o SVL byl analyzován i počet osob pobírajících dávky hmotné nouze a míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích, které potvrzují, že ve městě Šumperku a na Hanušovicích (SO POÚ) je vyšší počet osob v tíživé sociální situaci či v chudobě. V roce 2012 byl v Olomouckém kraji průměrný podíl osob pobírajících dávky hmotné nouze 1,6%. Pod touto průměrnou úrovní je většina venkovských obcí v SO POÚ Šumperk, ale naopak výrazně vyšší hodnoty jsou ve městě Šumperku a na Hanušovicích (SO POÚ Hanušovice), kde podíl osob v hmotné nouzi dosahuje 6,4 %, což je třikrát více jako průměr v kraji.

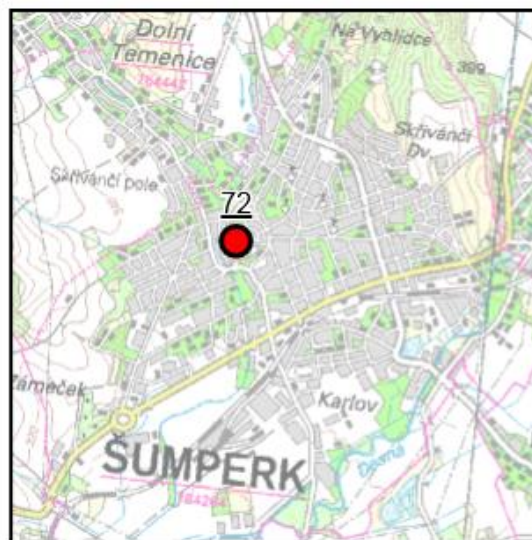
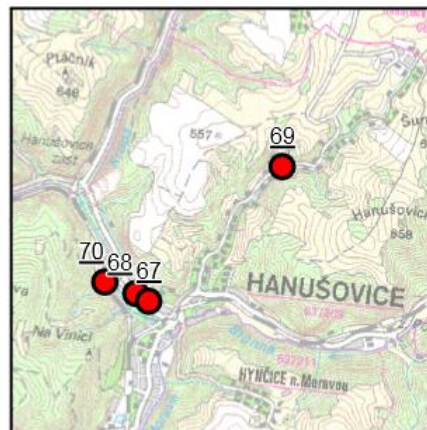
Tab. č. 85: Počet osob pobírajících dávky hmotné nouze

Území	Počet osob v pobírajících příspěvek na živobytí ¹⁾	Podíl osob v hmotné nouzi ¹⁾	Počet uchazečů o práci ²⁾	Podíl nezaměstnaných osob ²⁾
SO POÚ Šumperk	1 227	1,9%	3 890	8,7%
SO POÚ Hanušovice	399	6,4%	759	14,2%
MAS Šumperský venkov	365	1,4%	1 645	8,5%
MAS Horní Pomoraví	523	3,4%	1 263	10,4%
Město Šumperk	735	2,7%	1 741	9,5%
Celkem ORP	1 626	2,3%	4 649	9,3%
1) data od Úřadu práce ČR k srpnu 2014				
2) data od Úřadu práce ČR k červnu 2014				

² 1) Zjišťování potřeb uživatelů a zadavatelů v jednotlivých oblastech sociálních služeb v Olomouckém kraji, 2010, zadavatel: Olomoucký kraj, zhotovitel: SocioTrendy.cz; 2) Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti, 2006, zadavatel: MPSV, zhotovitel: GAC spol. s r. o.

Vymezené sociálně vyloučené lokality v rámci ORP Šumperk dle aktuálních studií³:

- 67 Hanušovice Pražská
- 68 Hanušovice Pražská
- 69 Hanušovice Údolní
- 70 Hanušovice Za Moravou
- 71 Staré Město sídliště Budovatelů
- 72 Šumperk Obytný dům města 12

Zdroj: www.kr-olomoucky.cz/clanky/aktuality/socialne-vyloucene-lokality-v-okrese-sumperk-vykres-i-6.pdf

PO 1.1 Nedostatek preventivních programů a terénních služeb v blízkosti SVL

Díky aktivitě města Šumperka v oblasti sociálních služeb lze konstatovat, že i přes existující problém v oblasti sociálního vyloučení a chudoby, zde existuje dostatečná kapacita preventivních programů a sociálních služeb, které přispívají k řešení problémů a minimalizaci sociálních konfliktů.

Naopak ve správním obvodu POÚ Hanušovice, nejen dle Komunitního plánu sociálních služeb na Hanušovicku, ale i zainteresovaných aktérů, je nezbytné situaci řešit vznikem preventivních programů, sociálně aktivizačních služeb, nízkoprahového zařízení pro děti a mládež či zajištěním terénních sociálních služeb, které by sloužily jako prevence před dalším výskytem sociálně-patologických jevů v tomto mikroregionu.

Na druhou stranu město Hanušovice zřídilo v roce 2014 Městskou policii, jako reakci na množství se problémy veřejného pořádku.

PO 1.2 Nízké uplatnění sociálně vyloučených osob na trhu práce

Jedná se o problém spojený s prohlubováním sociálního vyloučení osob, které díky své sociální situaci mají ztížený přístup na trh práce, což jejich problém ještě zhoršuje. Z hlediska ORP Šumperk

³ 1) Zjišťování potřeb uživatelů a zadavatelů v jednotlivých oblastech sociálních služeb v Olomouckém kraji, 2010, zadavatel: Olomoucký kraj, zhotovitel: SocioTrendy.cz

se nejedná o problém, který by byl výjimečným ve srovnání s vyšší nezaměstnaností specifických skupin na trhu práce v rámci Olomouckého kraje či České republiky.

Ale pokud se podíváme na problém na úrovni sub-regionů ORP Šumperk, zjistíme, že se zde nachází výrazně problémová lokalita Hanušovicka, která především ve skupině dlouhodobě nezaměstnaných (24měs.+) v porovnání s počtem EaO v dané lokalitě výrazně překračuje průměrné hodnoty.

Tab. č. 86: Počty uchazečů o zaměstnání v roce 2013 dle specifických skupin trhu práce v sub-regionech

	Údolí Desné	Hanušovicko	Region Ruda	Šumperský venkov	Město Šumperk
Osoby se zdravotním postižením	115	79	59	136	189
Osoby nad 50 let věku	277	285	129	328	499
Absolventi	58	30	19	65	87
Dlouhodobě nezaměstnaní (24 měs.)	250	331	110	336	590
Celkový počet uchazečů o zaměstnání	1 019	920	451	1 179	1 901
PNO (v %)	12 %	16 %	9 %	11 %	10 %

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Z hlediska sociálního začleňování se jedná o skupinu znevýhodněných osob, které jsou evidovány na úřadu práce déle než 24 měsíců a zpravidla mají vzhledem ke svému vzdělání, věku, zdravotnímu stavu či dalším okolnostem ztíženou schopnost nalézt vhodné zaměstnání ani na sekundárním trhu práce, proto by pro řešení sociálního vyloučení měl být vytvořen systém dostupného zaměstnávání v sociálních podnicích, komunitních podnicích a návazně u jiných zaměstnavatelů.

Dostupné zaměstnání je nezbytné pro integraci osob, které díky dlouhodobé nezaměstnanosti postupně ztrácí pracovní návyky a pracovní režim (příp. je doposud ani nezískaly), často nejsou schopny dodržovat stanovený režim a ztrácí sociální návyky.

V důsledku dlouhodobé neschopnosti nalézt vhodné zaměstnání pak dochází k hromadění finančních a sociálních problémů (mnohanásobné exekuce), což zpětně podporuje neochotu pracovat, dále se prohlubují sociální problémy – v komunikaci i běžném styku s okolím, špatná (žádná) hygiena → sociální vyloučení.

Tématu se z hlediska zaměstnanosti dále věnuje téma 4. Podpora podnikání a zaměstnanosti (aglomerace)

PO 2 Stárnutí obyvatelstva a nepřipravenost systému sociálních služeb

Definice problému a věcné argumenty:

Stárnutí populace je celoevropským problémem, který dopadá na ČR a samozřejmě se týká i území ORP Šumperk. Stárnutí populace má dopad na trh práce a především strukturu požadovaných veřejných služeb a rozsah a zaměření služeb sociálních. Přirozeně by tam měl v následujících letech pokračovat růst poptávky po sociálních službách pro seniory.

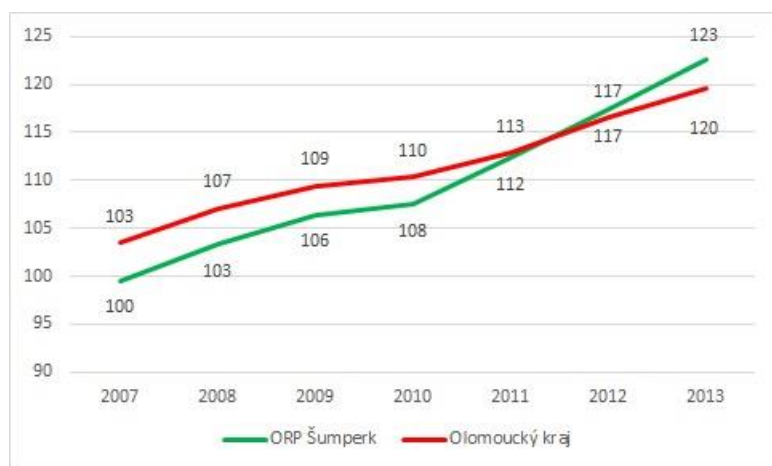
Přestože v řadě venkovských obcí v Olomouckém kraji (v okolí velkých měst) je demografický vývoj pozitivně ovlivňován trendem suburbanizace, ve SO ORP Šumperk díky perifernosti regionu dochází k vyššímu tempu stárnutí populace. Stárnutí populace je možné popsat růstem absolutního počtu osob nad 65 let, tak i srovnáním s celkovým počtem obyvatel (podíl osob nad 65 let) či srovnáním s počtem osob do 15 let, který je označován jako index stárání. Všechna tato srovnání jsou obsažena v níže uvedené tabulce a grafu.

Tab. č. 87: Počet a podíl osob nad 65 let

Rok	ORP Šumperk		Olomoucký kraj	
	počet osob nad 65 let	podíl osob nad 65 let na celkové populaci	počet osob nad 65 let	podíl osob nad 65 let na celkové populaci
2007	10488	14,5%	94601	14,7%
2008	10766	14,9%	97156	15,1%
2009	11053	15,3%	99489	15,5%
2010	11232	15,6%	101279	15,8%
2011	11664	16,4%	104919	16,4%
2012	12186	17,2%	108869	17,1%
2013	12704	18,0%	112439	17,7%

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ

Graf č. 14: Index stáří v letech 2007 až 2013

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ

Příčiny problému:

Jak tyto tabulky a grafy odhalují, v ORP Šumperk dochází k proměně věkové struktury obyvatelstva rychleji než je průměr v Olomouckém kraji. Na počátku sledovaného období byla situace ve SO ORP Šumperk dokonce lepší než v celém Olomouckém kraji, ale díky nižší porodnosti a především migraci mladých lidí za prací do větších města a jejich zázemí – suburbanizace, je tempo stárnutí populace v našem regionu vysoké.

Důsledky neřešení problému:

Tyto demografické změny budou mít v našem regionu dopad především na sociální služby. Lze očekávat, že v souvislosti s tímto trendem poroste poptávka po kapacitě i individuálnosti sociálních služeb osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku. Rovněž lze očekávat, že bude kladen stále větší důraz na kvalitu sociálních služeb poskytovaných tomuto okruhu osob.

Jednoznačným trendem je podpora a rozvoj terénních a pečovatelských služeb pro klienty, tak aby mohli lidé potřebující pomoc, strávit co nejvíce času ve svém přirozeném prostředí. Tyto služby navíc nevyžadují vysoké investiční náklady, které jsou spojené se vznikem nových kapacity pobytových služeb. Podstatnou roli v tomto konceptu sehrává i podpora rodinných příslušníků, kteří pečují

o osobu blízkou, a to formou zajištění podpůrných služeb (např. denní stacionáře, pobytová forma odlehčovací služby apod.). Rozvoj terénních služeb v závislosti na poptávce umožňuje velmi flexibilní vznik nových služeb či kapacit. V souvislosti s poptávkou po terénních sociálních službách na venkově byl starosty v rámci dotazníků a individuálních rozhovorů definován problém č. 4 „Nízká informovanost o poskytovaných sociálních službách na venkově“, který níže blíže rozpracovává skrytý potenciál vyšší poptávky po terénních sociálních službách na venkově.

V rámci rozvojových plánů některých obcí regionu ORP Šumperk se objevují plány na rekonstrukce stávajících nevyužívaných objektů na pobytové zařízení pro seniory. Z výstupů z dotazníkového šetření mezi starosty obcí vyplývá stále poměrně velký zájem ze strany obcí o zřizování pobytových zařízení pro seniory či bydlení pro seniory ve spolupráci se soukromými investory. Ovšem tato potřeba není chápána pouze jako nástroj pro řešení sociálního problému seniorů, ale je to současně řešení kombinace problému s nevyužívanými objekty (nejčastěji opuštěné budovy škol) a neexistence pracovních míst.

V rámci dotazníkové šetření se vyjádřilo 25 z celkového počtu 36 oslovených zástupců obcí

Obce uvažující o zřízení pobytové služby pro seniory	Obce, které mají pobytové zařízení pro seniory	Obce, které nepreferují řešení otázky bydlení seniorů pobytovou službou
9	5	11

Zřízení pobytové služby pro seniory s sebou nese kromě vstupní investice také další finanční zátěž pro budoucí obecní rozpočet, což není vždy v plánech obcí zohledněno. V regionu se objevují také iniciativy soukromých investorů, kteří v sektoru bydlení pro seniory vidí potenciál pro své investice či uplatnění svého sociálně odpovědného podnikání. Nejedná se o vznik nových sociálních služeb, ale nájemní bydlení pro seniory. Příkladem mohou být projekty: Senzion Velké Losiny (<http://senzion.cz/>), který nabízí samostatné nájemní bydlení s možností objednání sociálních a zdravotních službami od registrovaných poskytovatelů sociálních služeb působící v regionu. Seniorské apartmány Nový Malín (www.seniorskeapartmany.cz/novy-malin) jsou nově postavené družstevní byty přizpůsobené potřebám seniorů.

PO 3 Nedostatečné využívání systému dobrovolnictví

Jedná se o zajímavou možnost rozvoje sociálních služeb a zvýšení zainteresovanosti veřejnosti v oblasti sociálních služeb, která však není v regionu dostatečně využívána.

Problémem je špatná dostupnost informací o možnostech dobrovolnictví v regionálních organizacích, neexistence uceleného zdroje informací pro zájemce o dobrovolnictví a obecně nízká „prestiž“, nedoceníení statutu dobrovolníka.

Poskytovatelé sociálních služeb v regionu nejčastěji využívají dobrovolníky, kteří nepracují v režimu mimo zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, který upravuje statut dobrovolníka v ČR. Vyhýbají se tak zvýšené administrativě spojené s akreditací dobrovolnických programů.

Přínosy dobrovolné činnosti jsou pak jednoznačně to, že pomáhají stávajícím pracovníkům. Vždy se s činností dobrovolníků pojí určité náklady a především rizika. Přínosem mohou být nové zkušenosti a názory, kterých je dobrovolník nositelem. Kromě toho dobrovolníci mohou fungovat jako zpětná vazba a do organizace mohou přinést kritické názory na její fungování, umožňují organizacím obohacovat poskytované služby. Přínos dobrovolníků pro poskytovatele lze tedy identifikovat jako

finanční i personální. Pokud je dobrovolná služba odvedena bezproblémově, může šíření dobrého jména organizace dobrovolníky působit jako účinná forma propagace.

Dobrovolnictví je ale spojeno i s riziky – je proto vhodné předcházet možným následkům škod využitím vhodného pojištění a vyjasněním způsobů řešení rizikových situací ještě před započítáním práce, jako je zranění svěřených osob nebo samotného dobrovolníka, poškození vybavení apod. Dobrovolníci by měli být systematicky vedeni koordinátorem dobrovolníků, jejich činnost by měla být kontrolována.

V ORP Šumperk aktuálně nepůsobí žádné dobrovolnické centrum. Spolupráce poskytovatelů s dobrovolnickými centry je zpravidla výraznou pomocí pro fungující systém dobrovolnictví. Centra zajistí smlouvu o dobrovolné činnosti s dobrovolníkem, zajistí pojištění, mlčenlivost, základní výcvik, seznámí s kodexem dobrovolníka a pořádá pravidelné supervize.

PO 4 Informovanost o poskytovaných sociálních službách

Navzdory kvalitním výstupům z komunitního plánování sociálních služeb ve městě Šumperku je v širším regionu ORP Šumperk stále relativně nízká informovanost o sociálních službách, jejich rozsahu a formách poskytování na venkově.

Výsledkem nedostatečné informovanosti je nízký zájem zástupců obcí o spolupráci s poskytovateli sociálních služeb, nezájem o vytváření stabilních nástrojů pro financování služeb z obecních rozpočtů. Problémová oblast zahrnuje také nedostatečnou informovanost samotných klientů nejen o rozsahu poskytovaných služeb a možnostech jejich využití, ale také o formách financování těchto služeb, o skutečnosti, že mohou službu financovat z vlastních zdrojů, případně zdrojů jim poskytovaných systémem sociálního zabezpečení.

4.2.4 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Globální cíl:

Podporovat šíření informací o sociálních službách a zefektivnit tak jejich využívání a také vnímání ze strany veřejnosti. Udržení stávající nabídky a kvality sociálních služeb a zajištění jejich flexibility dle aktuální potřeby klientů a regionu. Přizpůsobit se potřebám stárnoucí populace regionu.

Minimalizovat sociální vyloučení a přispívat k rovnoměrnému socio-ekonomickému rozvoji regionu.

Vytvářet a využívat nástroje prevence sociální exkluze s důrazem na začlenění sociálně vyloučených osob či osob, jimž toto vyloučení hrozí, na trh práce.

Díličí cíle:

1. Minimalizovat sociální vyloučení pomoci:
  - 1.1. rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu (tzn. odstraňování bariér v přístupu ke vzdělávání)
  - 1.2. zvýšení uplatnitelnost sociálně vyloučených osob (včetně ohrožených) na trhu práce (sociální ekonomika)
2. Přizpůsobení nabídky sociálních služeb demografickým změnám a všestranný rozvoj sociálních služeb v regionu
3. Rozvoj systému dobrovolnictví
4. Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách

Problémový okruh 1.1	PO 1 Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit; PO 1.1 Nedostatečná síť preventivních programů a terénních služeb v blízkosti SVL
Cíl 1.1	Minimalizovat dopady sociální exkluze pomocí rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu
Popis cíle	<p>Cílem je zajistit ve venkovských obcích s výskytem sociálně vyloučených lokalit (především město Hanušovice a Staré Město) sociálně aktivizační služby, preventivní programy; sociální, právní a dluhového poradenství. Součástí těchto služeb bude i vytvoření nízkoprahového zařízení pro děti a mládež ve městě Hanušovice, které by umožňovalo systematickou práci s cílovou skupinou, doučování a zajištění mimoškolních aktivit.</p> <p>Díličím cílem Komunitního plánu sociálních služeb pro Hanušovicko 2014-2017 je vtáhnout sociálně vyloučené i do komunitního života v městě Hanušovicích.</p>
Hlavní opatření	<p>1. Zajištění terénních sociálních služeb</p> <p>Terénní sociální práce zaměřené pomoc lidem nacházejícím se v nepříznivé sociální situaci nebo lidem žijícím v sociálně vyloučených lokalitách. Terénní sociální práce bude poskytována prostřednictvím terénních programů zaměřených na tyto činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, • pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. <p>Jedná se o soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Důležitým znakem terénních programů je jejich poskytování v přirozeném sociálním prostředí, které vymezuje jako rodinu a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života.</p> <p>Do těchto služeb patří např. sociální, právní a dluhové poradenství.</p> <p>2. Zajištění preventivních programů, sociálně aktivizačních služeb</p> <p>Preventivní programy - výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální, terapeutické či jiné intervence, které směřují k předcházení výskytu rizikového chování, zamezují jeho rozvoji, minimalizují existující projevy rizikového chování nebo pomáhají řešit jeho důsledky.</p> <p>Mezi rizikové chování můžeme zařadit například: agresí a šikana, násilí, vandalismus, intoleranci, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobii, homofobii, záškoláctví, závislostní chování, užívání všech návykových látek, gambling nebo sexuální rizikové chování.</p> <p>Většinou takto vyjmenovaných projevů rizikového chování jsou ohroženy děti a mladiství vyrůstající v sociálně vyloučených lokalitách. Je proto velmi důležité, aby se tyto děti od útlého věku pravidelně účastnily různých preventivních programů, které přispějí ke snížení jejich inklinace k rizikovému chování. Těmito</p>

Problémový okruh 1.1	PO 1 Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit; PO 1.1 Nedostatečná síť preventivních programů a terénních služeb v blízkosti SVL
	<p>programy mohou být různé přednášky, hry, zážitkové programy, ale i odbornější pomoc. Poskytovateli takových programů mohou být jednak vzdělávací zařízení, poskytovatelé volnočasových aktivit (nizkoprahová zařízení pro děti a mládež), policie nebo různé neziskové organizace, které mohou do uvedených zařízení přijít s připraveným programem. Svůj preventivní dopad mají i běžné volnočasové aktivity určené různým vrstvám dětí a mládeže, které nejsou úzce spojeny se sociopatologickými jevy a které přispívají k harmonickému rozvoji osobnosti jednotlivce.</p> <p>3. Zřízení nizkoprahového zařízení pro děti a mládež</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků II.1 Zastavení vzniku nových sociálně vyloučených lokalit</p> <p>Indikátory výstupů II.1.1.1 Zajištění pracovníků pro terénní sociální služby, preventivní programy a poradenství (opatření 1.+2.+3.) II.1.1.2 Zajištění terénních sociálních služeb/ preventivních programů/ sociálně aktivizačních služeb II.1.1.3 Zřízení nizkoprahového zařízení pro děti a mládež:</p>
Správce cíle	Starostka města Hanušovice Starosta města Staré Město

Problémový okruh 1.2	PO 1 Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit; PO 1.2 Nízké uplatnění sociálně vyloučených na trhu práce
Cíl 1.2	Minimalizovat sociální vyloučení pomocí zvýšení uplatnitelnosti sociálně vyloučených osob (včetně ohrožených) na trhu práce
Popis cíle	<p>Cílem je na základě spolupráce zainteresovaných aktérů v regionu (obce, v nichž se nachází SVL, úřad práce, místní zaměstnavatelé, případně vzdělávací instituce) vytvořit systém prostupného zaměstnávání v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, sociálních podniků, komunitních podniků a u dalších zaměstnavatelů.</p> <p>Dílčím cílem je zapojení Hanušovicka do Koordinovaného přístupu v sociální začleňování realizovaný Agenturou sociálního začleňování při Úřadu vlády ČR a vytvoření komunitní strategie pro dlouhodobou práci s osobami sociálně vyloučenými a pro zlepšení jejich postavení na trhu práce (prostupné zaměstnání).</p>
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajištění spolupráce zainteresovaných aktérů na vzniku prostupného zaměstnávání v regionu (APP, VPP, SUPM, sociální podnik) 2. Vytvoření a zavedení do praxe programu pro podporu sociálního podnikání v regionu 3. Založení společné komunitní firmy obcemi pro zapojení dlouhodobě nezaměstnaných osob na trh práce

Problémový okruh 1.2	PO 1 Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit; PO 1.2 Nízké uplatnění sociálně vyloučených na trhu práce
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátory výsledků II.1 Zastavení vzniku nových sociálně vyloučených lokalit Indikátory výstupů II.1.2.1 Prostupné zaměstnávání - počet podpořených účastníků v rámci programu II.1.2.2 Prostupné zaměstnávání - zapojené subjekty
Správce cíle	Manažer MAS Horní Pomoraví a MAS Šumperský venkov

Problémový okruh 2	PO 2 Stárnutí obyvatelstva a nepřipravenost systému sociálních služeb
Cíl 2	Podpora procesů společného komunitního plánování s důrazem na služby pro seniory, jako reakci na demografické změny v regionu.
Popis cíle	Rozvinutá síť sociálních služeb v regionu – cílem je všestranný rozvoj sociálních služeb v širším regionu ORP. Zajištění široké nabídky kvalitních služeb, které budou klienty efektivně využívány. Rozsah a kvalita služeb bude průběžně sledována prostřednictvím komunitního plánu sociálních služeb v rámci celého SO ORP Šumperk. Rozvinutá síť sociálních služeb pro seniory s důrazem především na terénní služby – poskytované služby výrazně ovlivňuje trend stárnutí populace. Součástí cíle pro cílovou skupinu seniorů je aktivizace seniorů a jejich zapojení/udržení v rámci veřejného života, dále poskytování služeb přímo v domácnostech, snahou je udržet seniory co nejdéle v domácím prostředí se zabezpečením jejich aktuálních individuálních potřeb. Síť bude zahrnovat také širokou škálu podpůrných služeb tak, aby péče o potřebné mohla být vykonávána v co nejširší míře především rodinnou. Jedná se o související aktivity, které nejsou sociální službou dle zákona, ale síť sociálních služeb vhodně doplňují. Bez těchto aktivit by pomoc a podpora osobám v nepříznivé situaci byla neúplná (např. vzdělávání, volnočasové aktivity, alternativní doprava apod.).
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozvíjení sítě sociálních služeb prostřednictvím komunitního plánování v regionu 2. Rozvíjení sítě terénních služeb pro seniory <ul style="list-style-type: none"> • zvýšení efektivity místní a časové dostupnosti stávajících pečovatelských služeb 3. Zajištění aktivizačních a podpůrných sociálních služeb pro seniory <ul style="list-style-type: none"> • aktivizace seniorů a jejich zapojení do veřejného života • podpora rozvoje sociální služby denní stacionáře, zaměřené na potřeby seniorů • podpora rozvoje dalších podpůrných/odlehčovacích služeb dle aktuálních potřeb • senior taxi – alternativní formy dopravy pro potřebné

Problémový okruh 2	PO 2 Stárnutí obyvatelstva a nepřipravenost systému sociálních služeb
	<p>4. Zajištěný dostupných pobytových zařízení pro seniory</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajištění pobytových služeb pro seniory formou odlehčovací služby • rekonstrukce nevyužívaných objektů na pobytová zařízení či bydlení pro seniory
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků II.2 Počet registrovaných sociálních služeb pro seniory SO ORP Šumperk</p> <p>Indikátory výstupů II.2.1 Nově registrované/ související/návazné služby pro seniory v SO ORP Šumperk</p>
Správce cíle	Koordinátor komunitního plánování města Šumperk

Problémový okruh 3	PO 3 Nedostatečné využívání systému dobrovolnictví
Cíl 3	Rozvoj systému dobrovolnictví
Popis cíle	<p>Propagace systému dobrovolnictví s důrazem na venkovské obce, zvýšení zainteresovanosti veřejnosti v oblasti sociálních služeb, představení různých forem dobrovolnické činnosti a především zvýšení tzv. prestiže dobrovolníka.</p> <p>Poskytovatelé sociálních služeb ve městě Šumperku využívají pomoc dobrovolníků úspěšně a dlouhodobě i mimo zákon o dobrovolnické službě. Cílem v rámci tohoto problémového okruhu je širší propagace v regionu, vytvoření fungující sítě dobrovolníků i ve venkovských obcích a fungujícího systému dobrovolnické činnosti, který bude schopen efektivně využít přínosy zákona o dobrovolnické službě (podpora při sepisování dohod organizací s dobrovolníky, pojištění, vzdělávání apod.).</p>
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagace dobrovolnické činnosti <ul style="list-style-type: none"> • propagace dobrovolnictví ve školách, na veřejných akcích, osvěta pro rodiče na rodičovské dovolené, seniory či nezaměstnané spojená se zachováním aktivní role na trhu práce • zveřejňování informací o možnostech dobrovolnické práce (i na úřadech práce), uveřejňování příkladů dobré praxe, aktualizace přehledu o akreditovaných dobrovolnických organizacích • propagace různých forem dobrovolnictví – firemní/virtuální 2. Zvyšování prestiže dobrovolníka <ul style="list-style-type: none"> • vzdělávání, další motivace, ocenění za dobrovolnickou činnost • podpora jednotlivců a organizací prostřednictvím oceňování a uznávání dobrovolnických aktivit 3. Podpora účelných projektů zaměřených na oblast dobrovolnictví 4. Vznik dobrovolnického centra

Problémový okruh 3	PO 3 Nedostatečné využívání systému dobrovolnictví
Název indikátorů k hodnocení cíle	<i>Indikátory výsledků</i> II.3 Počet dobrovolníků <i>Indikátory výstupů</i> II.3.1 Vznik dobrovolnického centra II.3.2 Dobrovolníci se smlouvou (dle platné právní úpravy)
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví, MAS Šumperský venkov

Problémový okruh 4	PO 4 Nízká informovanost o poskytovaných sociálních službách na venkově
Cíl 4	Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách
Popis cíle	Zajištění průběžného vysokého povědomí veřejnosti o sociálních službách, jejich rozsahu a formách poskytování v rámci celého SO ORP Šumperk. Zvýšení zainteresovanosti zástupců obcí ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb a vytvoření systému pro kofinancování sociálních služeb a rozvoj spolupráce při realizaci sociálních projektů v obcích. Dosažení užšího propojení poskytovatelů sociálních služeb s obcemi, což bude realizováno prostřednictvím vytvoření sítě kontaktních osob – „poradců“ v obcích či mikroregionech, z řad jejich zastupitelů či aktivních obyvatel, zájemců o sociální práci. Tyto osoby budou poskytovateli prvotní pomoci potenciálním klientům přímo v místě bydliště, budou podporovat poptávku po sociálních službách a budou aktivně zapojeni do KPSS ve SO ORP.
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vytvoření sítě poradců v obcích či mikroregionech a jejich zapojení do KPSS v rámci celého SO ORP <ul style="list-style-type: none"> • realizace projektu vytvářející sítí poradců sociálních služeb na venkově (na zkrácený úvazek) • vytvoření sítě poradců v obcích/mikroregionech v oblasti sociálních služeb a zapojení těchto osob do KPSS 2. Realizace společné informační kampaně <ul style="list-style-type: none"> • součást projektu iniciující sítí poradců 3. Nastavení systému kofinancování sociálních služeb <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření grantového systému pro financování sociálních služeb v rámci ORP
Název indikátorů k hodnocení cíle	<i>Indikátory výsledků</i> II.4 Informační zdroje <i>Indikátory výstupů</i> II.4.1 Sítí poradců sociálních služeb
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví, MAS Šumperský venkov, koordinátor komunitního plánování města Šumperk

4.2.5 Indikátory

Indikátory výsledků k PO 1:

Problémový okruh	Vznik a rozvoj sociálně vyloučených lokalit		
Číslo indikátoru	II.1		
Název indikátoru	ZASTAVENÍ VZNIKU NOVÝCH SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT		
Měrná jednotka	počet SVL		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0 až 6	0 až 6
Skutečnost	6		
Popis měřítka:	Do plnění indikátoru budou započítány všechny významné SVL v regionu.		
Metodika a výpočet:	Do indikátoru budou započítány SVL evidované Agenturou sociálního začleňování, MPSV (Gabalova zpráva) či Krajským úřadem.		
Zdroj čerpání dat:	Studium analýzy ASZ, MPSV či KUOK a místní šetření		

Indikátor výstupu k cíli 1:

Cíl	Minimalizovat dopady sociální exkluze pomocí rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu		
Číslo indikátoru	II.1.1.1		
Název indikátoru	ZAJIŠTĚNÍ PRACOVNÍKŮ PRO TERÉNNÍ SOCIÁLNÍ SLUŽBY, PREVENTIVNÍ PROGRAMY A PORADENSTVÍ		
Měrná jednotka	počet pracovníků		
Správce měřítka	manažerka MAS Horní Pomoraví a město Hanušovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	3
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Indikátor bude řešen jen v rámci území SO POÚ Hanušovice, kde existují sociálně vyloučené lokality a vysoký podíl osob v hmotné nouzi.		
Metodika a výpočet:	Bude započítána každá osoba zaměstnaná (i na 0,5 úvazku) na zajištění terénních sociálních služeb, preventivních programů a poradenství pro osoby sociálně vyloučené či ohrožené sociálním vyloučením. V současné době působí na celou oblast pouze jeden pracovník společnosti Jekhetane.		
Zdroj čerpání dat:	Vyhodnocení Komunitního plánu sociálních služeb na Hanušovicku, MS 2014+ (OP Z)		

Cíl	Minimalizovat dopady sociální exkluze pomoci rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu		
Číslo indikátoru	II.1.1.2		
Název indikátoru	ZAJIŠTĚNÍ TERÉNNÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB/ PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ/ SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽEB		
Měrná jednotka	počet programů		
Správce měřítka	město Hanušovice a Staré Město		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~0~~	2	3
Skutečnost	0	~~0~~	~~0~~
Popis měřítka:	Indikátor bude řešen jen v rámci území SO POÚ Hanušovice, kde existují sociálně vyloučené lokality a vysoký podíl osob v hmotné nouzi.		
Metodika a výpočet:	Bude započítána každá nově registrovaná sociální služba / preventivní program či sociálně aktivizační služba v SO POÚ.		
Zdroj čerpání dat:	Registr sociálních služeb, vyhodnocení Komunitního plánu sociálních služeb na Hanušovicku.		

Cíl	Minimalizovat dopady sociální exkluze pomoci rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu		
Číslo indikátoru	II.1.1.3		
Název indikátoru	ZŘÍZENÍ NÍZKOPRAHOVÉHO ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ		
Měrná jednotka	počet zařízení		
Správce měřítka	město Hanušovice a Staré Město		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~0~~	1	2
Skutečnost	0	~~0~~	~~0~~
Popis měřítka:	Indikátor bude řešen jen v rámci území SO POÚ Hanušovice, kde existují sociálně vyloučené lokality a vysoký podíl osob v hmotné nouzi.		
Metodika a výpočet:	Bude započítána každé nízkoprahové zařízení v SO POÚ bez vazby na délku otevírací doby či počtu zaměstnanců.		
Zdroj čerpání dat:	Vyhodnocení Komunitního plánu sociálních služeb na Hanušovicku, MS 2014+ (OP Z)		

Cíl	Minimalizovat sociální vyloučení pomoci zvýšení uplatnitelnost sociálně vyloučených osob (včetně ohrožených) na trhu práce		
Číslo indikátoru	II.1.2.1		
Název indikátoru	PROSTUPNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ – OSOBY		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~0~~	2	10
Skutečnost	0	~~0~~	~~0~~

Popis měřítka:	Cílem prostupného zaměstnávání je podpora sociální inkluze a zajištění zaměstnání pro osoby za hranicí chudoby. Úvodní aktivity (APP) jsou zaměřeny na obnovení pracovních návyků. Další fáze VPP a SÚPM jsou doplňovány vzděláváním a poradenstvím, které minimalizuje návrat osoby pod hranici chudoby.
Metodika a výpočet:	Do indikátoru budou započítány osoby ze sociálně vyloučené lokality, které projdou všemi úrovněmi prostupného zaměstnání (APP, VPP, SUPM) až na otevřený trh práce (většinou sekundární trh práce). Budou sledovány nově založené a funkční sociální firmy, programy na podporu podnikání.
Zdroj čerpání dat:	Vyhodnocení Komunitního plánu sociálních služeb na Hanušovicku

Cíl	Minimalizovat sociální vyloučení pomoci zvýšení uplatnitelnost sociálně vyloučených osob (včetně ohrožených) na trhu práce		
Číslo indikátoru	II.1.2.2		
Název indikátoru	PROSTUPNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ – ZAPOJENÉ SUBJEKTY		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Cílem prostupného zaměstnávání je podpora sociální inkluze a zajištění zaměstnání pro osoby za hranicí chudoby. Úvodní aktivity (APP) jsou zaměřeny na obnovení pracovních návyků. Další fáze VPP a SÚPM jsou doplňovány vzděláváním a poradenstvím, které minimalizuje návrat osoby pod hranici chudoby.		
Metodika a výpočet:	Do indikátoru budou započítány subjekty pracující s osobami ze sociálně vyloučených lokalit. Sledováno bude: počet obcí, které se zapojí do programu; založené a funkční sociální firmy a programy na podporu podnikání.		
Zdroj čerpání dat:	Portál MPSV, MS 2014+		

Indikátory výsledků k PO 2:

Problémový okruh	Stárnutí obyvatelstva a nepřipravenost systému sociálních služeb		
Číslo indikátoru	II.2		
Název indikátoru	POČET REGISTROVANÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY SO ORP ŠUMPERK		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		14	15
Skutečnost	13		
Popis měřítka:	Počet registrovaných sociálních služeb, které jsou primárně zaměřeny na pomoc seniorům, SO ORP Šumperk, jako domov pro seniory, pečovatelská služba aj.		
Metodika a výpočet:	Celkový počet registrovaných sociálních služeb poskytovaných v ORP Šumperk v daném roce.		
Zdroj čerpání dat:	Registr poskytovatelů sociálních služeb		

Indikátor výstupu k cíli 2:

Cíl	Přizpůsobení nabídky sociálních služeb demografickým změnám a všestranný rozvoj sociálních služeb v regionu		
Číslo indikátoru	II.2.1		
Název indikátoru	NOVĚ REGISTROVANÉ/ SOUVISEJÍCÍ/NÁVAZNÉ SLUŽBY PRO SENIORY V SO ORP ŠUMPERK		
Měrná jednotka	registrovaná/související/návazná služba		
Správce měřítka	koordinátorka KPSS (MěÚ Šumperk)		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Sociální služba je činnost, kterou zabezpečují poskytovatelé sociálních služeb na základě oprávnění dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách. Také související/návazné služby mohou přispět ke zlepšení situace jednotlivce, ale nelze je monitorovat.		
Metodika a výpočet:	Nově registrovaná sociální služba/ související / návazná služba pro seniory		
Zdroj čerpání dat:	Registr poskytovatelů sociálních služeb (iregistr.mpsv.cz)		

Indikátory výsledků k PO 3:

Problémový okruh	Nedostatečné využívání systému dobrovolnictví		
Číslo indikátoru	II.3		
Název indikátoru	POČET DOBROVOLNÍKŮ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet dobrovolníků v daném kalendářním roce.		
Metodika a výpočet:	Do plnění indikátorů bude započítán počet dobrovolníků v celém uplynulém roce 2017 respektive 2020.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření mezi NNO		

Indikátor výstupu k cíli 3:

Cíl	Rozvoj systému dobrovolnictví		
Číslo indikátoru	II.3.1		
Název indikátoru	VZNIK DOBROVOLNICKÉHO CENTRA		
Měrná jednotka	počet dobrovolnických center		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Cílem opatření spojených s naplněním cíle 4, rozvoj systému dobrovolnictví v ORP Šumperk vedou k naplnění indikátoru vznik dobrovolnického centra.		

Cíl	Rozvoj systému dobrovolnictví
Metodika a výpočet:	Dobrovolnické centrum bude registrováno u Ministerstva vnitra ČR, které je resortním ministerstvem pro oblast dobrovolnictví.
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy dobrovolnického centra, registr MVČR

Cíl	Rozvoj systému dobrovolnictví		
Číslo indikátoru	II.3.2		
Název indikátoru	DOBROVOLNÍCI SE SMLOUVOU (DLE PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY)		
Měrná jednotka	počet dobrovolníků		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	6
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Cílem opatření spojených s naplněním cíle 4, rozvoj systému dobrovolnictví v ORP Šumperk vedou k rozvoji dobrovolnictví v regionu		
Metodika a výpočet:	Počet dobrovolníků se smlouvou dle platné právní úpravy.		
Zdroj čerpání dat:	Registr MVČR		

Indikátory výsledků k PO 4:

Problémový okruh	Informovanost o poskytovaných sociálních službách		
Číslo indikátoru	II.4.		
Název indikátoru	INFORMAČNÍ ZDROJE		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	4
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Díky komunitnímu plánování sociálních služeb v ORP Šumperk nyní existují dva základní zdroje o sociálních službách v našem regionu, a to adresář poskytovatelů sociálních služeb a portál poskytovatelů sociálních služeb. Tyto informační zdroje poskytují všechny potřebné informace, ale nejsou pro čtenáře, klienta příliš uživatelsky přívětivé. Proto by měli vzniknout nové uživatelsky zajímavější zdroje, jako jsou happeningy, kampaně, poradci, adresáře šité na míru jednotlivým cílovým skupinám či mikroregionům.		
Metodika a výpočet:	Bude započítán každý informační zdroj o poskytovatelích sociálních služeb v ORP Šumperk (adresář, portál, kampaň/happening aj.)		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření		

Indikátor výstupu k cíli 4:

Cíl	Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách		
Číslo indikátoru	II.4.1		
Název indikátoru	SÍŤ PORADCŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB		
Měrná jednotka	poradce		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Komunitní plánování sociálních služeb pro ORP Šumperk realizované v letech 2007-2013 vytvořilo kvalitní informační bázi pro plánování na krajské úrovni. Bohužel na místní úrovni (na venkově) není informovanost o dostupných službách poskytovatelů sociálních služeb na dostatečné úrovni - proto je vhodné vytvořit na venkově síť informovaných zástupců obce (člen sociální komise, zaměstnanec obecního úřadu), který by byl schopen informovat občany v případě potřeby řešení životní situace za pomoci sociálních služeb či dávek.		
Metodika a výpočet:	Naplnění toho indikátoru dojde pomocí projektu v OP Zaměstnanost, kde budou sledovány počty poradců.		
Zdroj čerpání dat:	Realizovaný projekt v OP Zaměstnanost (MS2014+ OPZ)		

4.3 Pravidla pro řízení strategie

4.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánu, který může rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Ing. Radim Sršeň Ph.D. – předseda MAS Šumperský venkov
Ing. František Winter – předseda správní rady MAS Horní Pomoraví
Mgr. Zdeněk Brož – starosta města Šumperka

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle do-

sahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správci cílů
1.1	Minimalizovat dopady sociální exkluze pomocí rozvoje preventivních programů a terénních služeb v regionu	starostka města Hanušovice
1.2	Minimalizovat sociální vyloučení pomocí zvýšení uplatnitelnosti sociálně vyloučených osob (včetně ohrožených) na trhu práce	manažer MAS Horní Pomoraví a MAS Šumperský venkov
2	Přizpůsobení nabídky sociálních služeb demografickým změnám a všestranný rozvoj sociálních služeb v regionu	koordinátor komunitního plánování města Šumperk
3	Rozvoj systému dobrovolnictví	manažeri MAS Horní Pomoraví, MAS Šumperský venkov
4	Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách	manažeri MAS Horní Pomoraví, MAS Šumperský venkov, koordinátor komunitního plánování města Šumperk

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zajištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
II.1	Zastavení vzniku nových sociálně vyloučených lokalit	manažeri MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov
II.2	Počet registrovaných sociálních služeb pro seniory SO ORP Šumperk	
II.3	Počet dobrovolníků	
II.4	Informační zdroje	
II.1.1.1	Zajištění pracovníků pro terénní sociální služby, preventivní programy a poradenství	manažerka MAS Horní Pomoraví a město Hanušovice
II.1.1.2	Zajištění terénních sociálních služeb/ preventivních programů/ sociálně aktivizačních služeb	město Hanušovice a Staré Město
II.1.1.3	Zřízení nízkoprahového zařízení pro děti a mládež	město Hanušovice a Staré Město
II.1.2.1	Prostupné zaměstnávání – osoby	manažeri MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov
II.1.2.2	Prostupné zaměstnávání – zapojené subjekty	
II.2.1	Nově registrované/ související/návazné služby pro seniory v SO ORP Šumperk	koordinátorka KPSS (MěÚ Šumperk)
II.3.1	Vznik dobrovolnického centra	manažeri MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov
II.3.2	Dobrovolníci se smlouvou (dle platné právní úprav)	
II.4.1	Síť poradců sociálních služeb	

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. čtvrtletí (dle výzvy v ESIF)
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejednalo-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovanými rozpočty obcí a zapojených subjektů pro následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

4.4 Závěr a postup zpracování

4.4.1 Shrnutí

Díky dlouhodobému komunitnímu plánování sociálních služeb pro SO ORP Šumperk řízené Městským úřadem Šumperk, existuje široká nabídka poskytovatelů sociálních služeb, kteří zajišťují odpovídající služby pro potřebné. Řada starostů nevnímá nedostupnost sociálních služeb ve své obci jako problém.

Jako problém byly identifikovány sociálně vyloučené lokality, tempo stárnutí obyvatelstva a nízká informovanost o sociálních službách na venkově.

Proto je cílem této strategie v sociální oblasti minimalizovat sociální vyloučení pomocí rozvoje preventivních programů a zlepšení uplatnitelnosti dlouhodobě nezaměstnaných na trhu práce (prostupné zaměstnávání, komunitní podnikání). Jelikož se problém se sociálně vyloučenými lokalitami týká především obcí na Hanušovicku (SO POÚ Hanušovice), implementace cílů by tak měla probíhat pouze v tomto mikroregionu. Dále je cílem přizpůsobení nabídky sociálních služeb demografickým změnám a zlepšení informovanosti obyvatel venkova pomocí kampaní a kontaktních pracovníků na obecních úřadech (komise obce).

4.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie je postavena na údajích zjištěných v analytické části strategie a problémech, které identifikovali zástupci obcí a poskytovatelů sociálních služeb v území ORP Šumperk. Na základě těchto údajů a podkladů byly zformulovány problémové okruhy. Naplnění definovaných cílů by mělo přispět k odstranění identifikovaných problémů.

4.5 Přílohy k tématu 2: sociální oblast

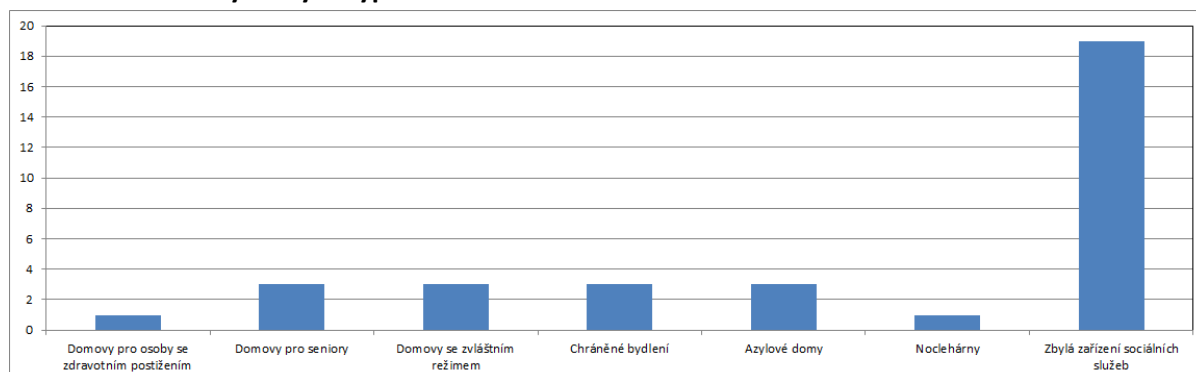
Seznam zkratk

ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
EaO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EU	Evropská unie
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
KPSS	Komunitní plánování sociálních služeb
MAS	místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
ORP	obec s rozšířenou působností
PNO	podíl nezaměstnaných obyvatel
POÚ	pověřený obecní úřad
SC	specifický cíl
SONS	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SPMP	Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením
SPRP	Společnost pro ranou péči
SSP	Středisko sociální prevence
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučené lokality
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola

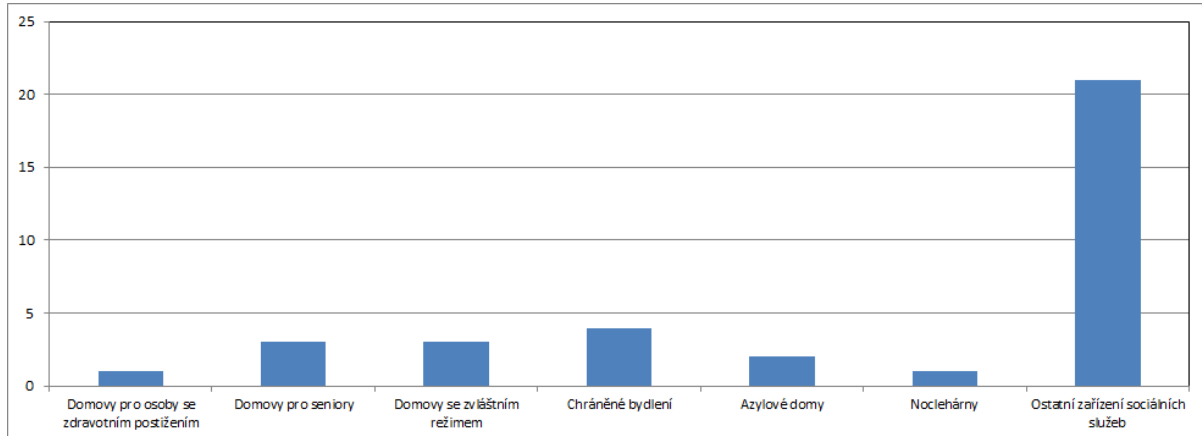
4.5.1 Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Níže uvedené grafy číslo 15 až 23 byly vytvořeny na základě dat MPSV a Svazu měst a obcí ČR.

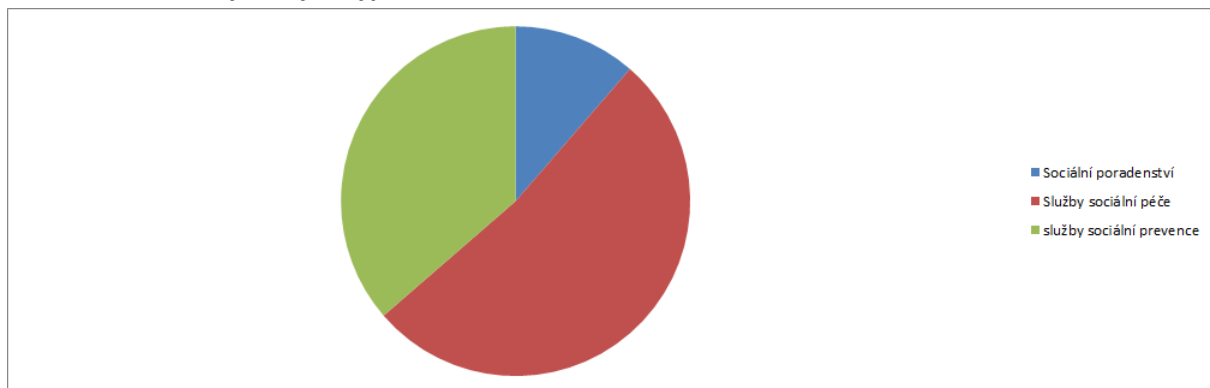
Graf č. 15: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

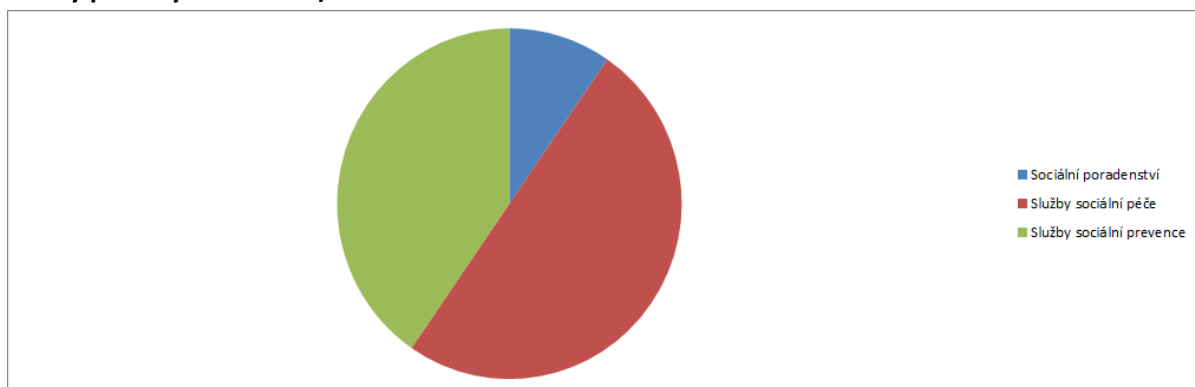
Graf č. 16: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

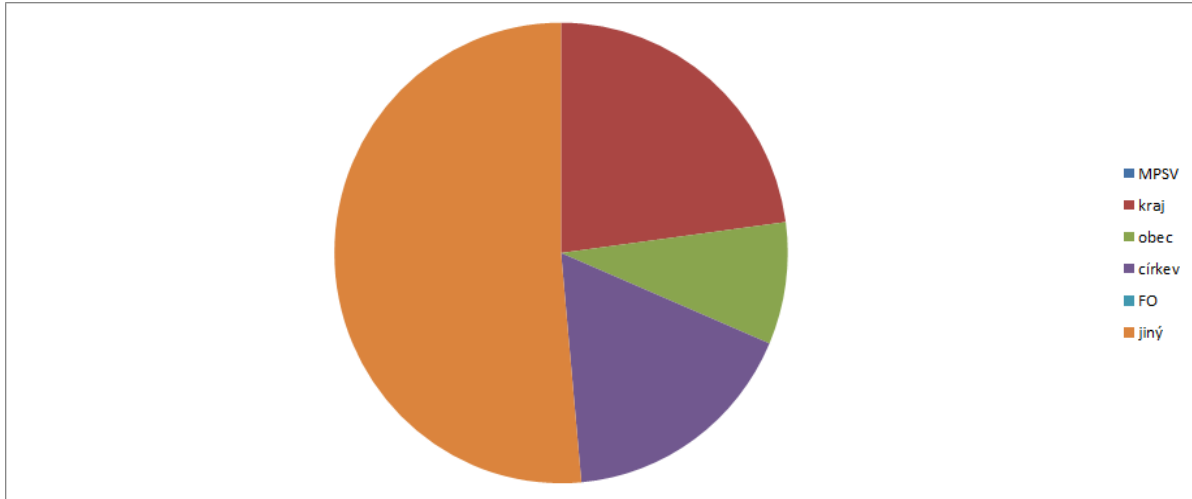
Graf č. 17: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

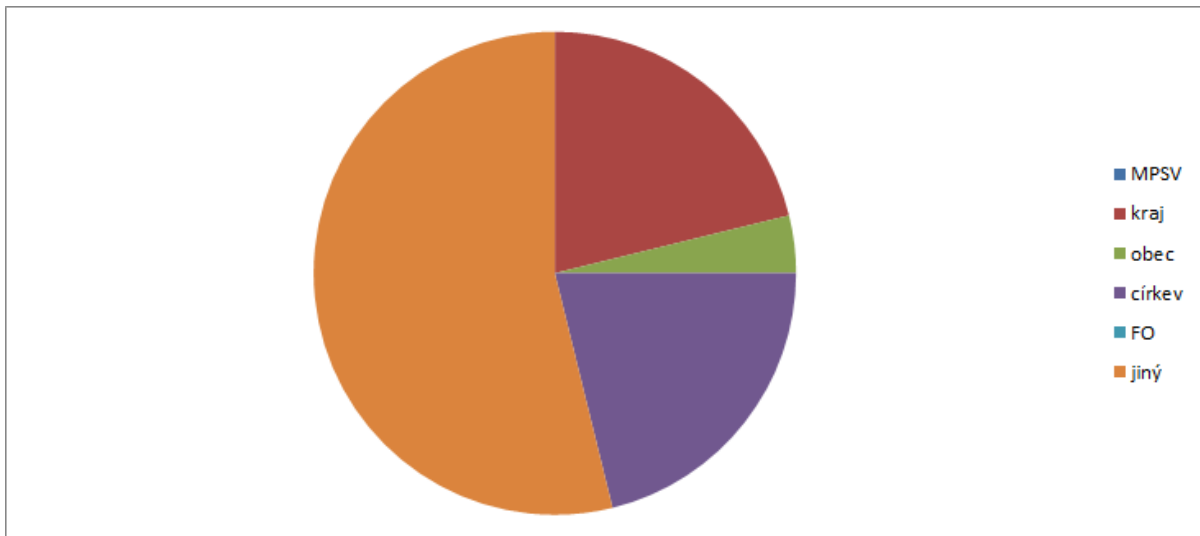
Graf č. 18: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

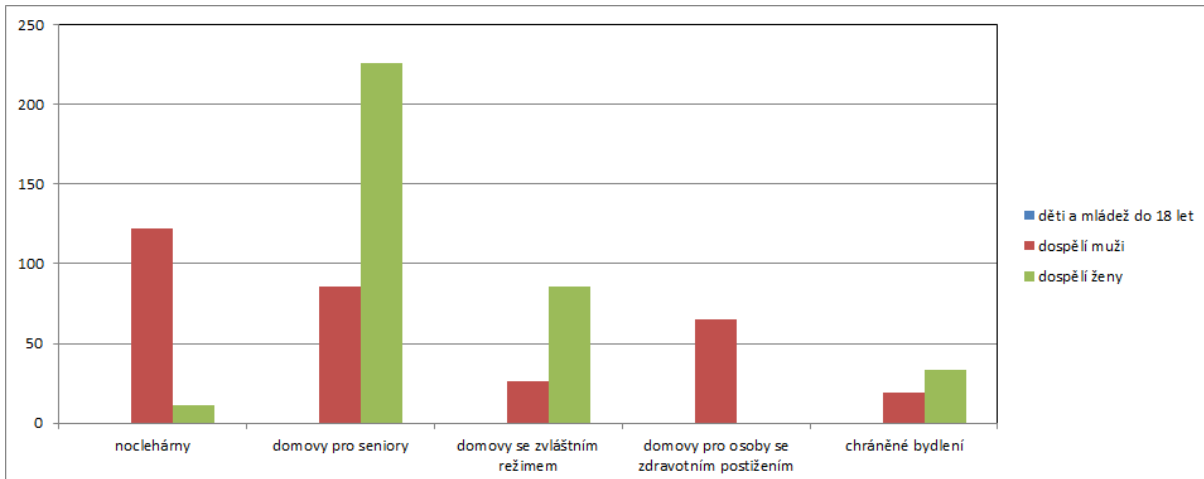
Graf č. 19: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

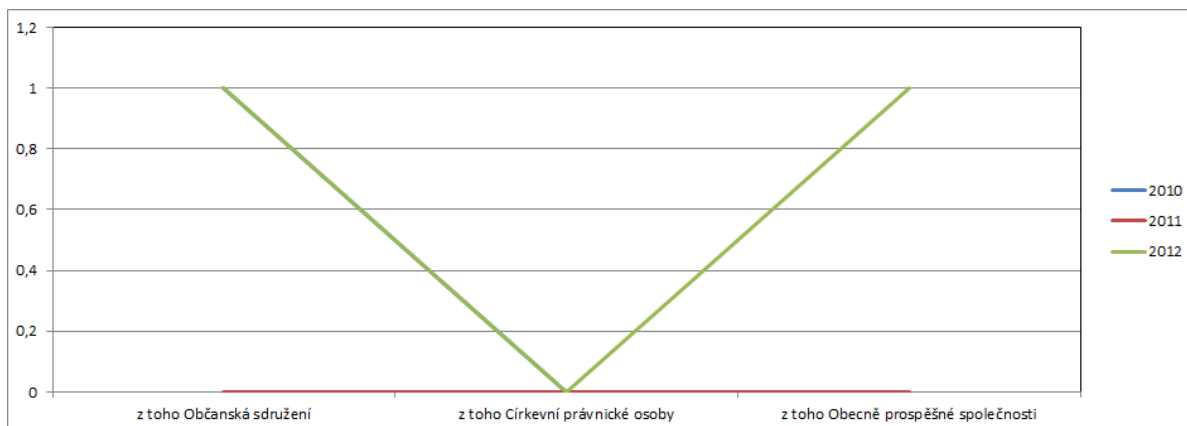
Graf č. 20: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

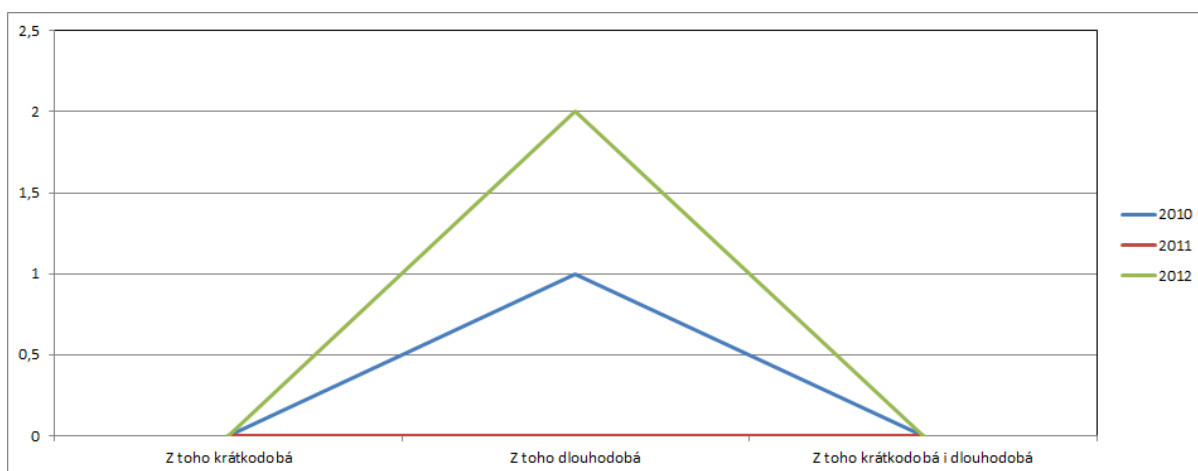
Graf č. 21: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Graf č. 22: Dobrovolnická činnost v ORP

Graf č. 23: Dobrovolnická činnost v ORP

5. Téma III.: Odpadové hospodářství

5.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

Obce v oblasti odpadového hospodářství definovaly jako hlavní problém další zefektivnění nakládání s odpady v obcích, neochotu obyvatel třídit odpad a s tím spojenou neznalost a neinformovanost obyvatel v tématu odpadového hospodářství. Tento problém především malých obcí mimo jiné způsobuje relativně nízký podíl separace odpadů (plasty, sklo, papír) a případně i vznik malých černých skládek (odhozeného objemného odpadu či stavební suti mimo intravilán). Dále je problematika třídění odpadu v malých obcích zapříčiněna nastavením sběrné sítě pro třídění odpadů a chybějících míst pro odkládání odpadu. Vznik malých černých skládek okolo cesty č. 446 je starosty připisován majitelům rekreačních nemovitostí v podhůří Jeseníků.

Dalším problémem odpadového hospodářství obcí v SO ORP je chybějící obecní infrastruktura pro další efektivizaci nakládání s odpady, jako jsou kompostárny, sběrná místa a s tím spojená vybavenost území nádobami ke sběru odpadu. Tento problém se týká především větších obcí nad 1000 obyvatel. Samostatnou okolností odpadového hospodářství ve SO ORP Šumperk je jedinečné postavení provozovatele skládky Rapotín, proto řada starostů vzdálených od skládky podporuje vznik Integrovaného systému nakládání s odpady Olomouckého kraje, který může přispět k rozvoji tržního prostředí.

Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

V území SO ORP Šumperk existují dva dobrovolné svazky obcí, a to Svazek obcí údolí Desné a DSO Region Ruda, jejichž agenda není primárně zaměřena na odpadové hospodářství. Dle informací starostů je téma odpadového hospodářství řešeno na předsednictvech DSO jen neformálně a především formou výměny zkušeností a bilaterální spolupráci obcí při vzniku větších projektů financovaných z OPŽP (sběrný dvůr, kompostárna).

5.1.2 Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu

Největší svozovou společností na území ORP Šumperk je firma SITA, a.s. Ta se stará o svoz směšného komunálního odpadu (dále SKO) i separovaného odpadu u většiny obcí. Další větší místní firmou je JK Morava, spol. s.r.o., která se specializuje na sběr a svoz tříděného odpadu. V dojezdové vzdálenosti (cca 30 minut jízdy) za hranicí území ORP působí 3 obecní firmy: Služby města Králíky s.r.o., EKO servis Zábřeh s.r.o., EKO-UNIMED s.r.o. a soukromá firma REMIT s.r.o. (dceřiná spol. Marius Pedersen a.s.). Ty mají uzavřeny smlouvy o svozu KO s některými místními obcemi. V ORP Šumperk se nachází ještě další svozové společnosti, které se soustředí na některé složky separovaného sběru odpadů. Průměrná hodnota jednotkových nákladů (v Kč/t) na sběr, svoz a odstranění SKO vychází za celé území ORP 1 837 Kč. Hodnota je v souladu s intervalem vypočteným Institutem pro udržitelný rozvoj měst a obcí (IURMO) ve studii Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (za rok 2012)⁴. Zde se uvádí rozmezí 1 131 – 1 916 Kč pro ORP Šumperk. Dále uvedený průměr za Olomoucký kraj činí 2 138 Kč/t a je tak o 16 % vyšší oproti průměru za ORP Šumperk. Průměrné jednotkové náklady na tříděný sběr jsou rovny částce 1 629 Kč/t. Opět je tato hodnota v rozmezí intervalu 1 182 – 3 062 Kč, který analyzoval IURMO, o.p.s. Průměrné jednotkové náklady na tříděný sběr využitelných odpadů za Olomoucký kraj jsou dle IURMO, o.p.s. 3 079 Kč/t, což je v porovnání s průměrem za ORP Šumperk o 89 % více. Námi vypočtené hodnoty vychází z množství svezeneho

⁴ Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s., Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (za rok 2012), Praha 2013

SKO a tříděného odpadu předaného k využití a nákladů těch obcí, které poskytly dané informace a podklady. Podklady poskytlo 15 obcí, takže necelá polovina ze všech obcí SO ORP Šumperk.

Průměrná výše poplatků za komunální odpad je 429,12 Kč na občana, přičemž 65 % obcí má poplatek vyšší, než je tato průměrná výše poplatku. Výše poplatku se pohybuje v rozmezí od 90 Kč (v obci Rapotín, ve které se nachází skládka) do 612 Kč (v městě Šumperk).

Částka, kterou obce doplácí na občana, vychází z rozdílu nákladů na sběr a svoz odpadů (paragrafy 3721, 3722, 3723) a příjmů v podobě poplatků vybraných od občanů (položky 1337 a 1340). Průměrná částka, kterou obec za občana doplácí na OH, činí 272,12 Kč. 39 % obcí však doplácí více, než je tato průměrná částka. Nejaktuálnější dostupné hodnoty jsou z roku 2012. Je nutno podotknout, že příjmy obcí neobsahují příjmy za zpětný odběr surovin (EKO-KOM apod.), což tvoří také významný podíl na celkových příjmech obcí. Celkové částky, které obce doplácí na občana, se ve skutečnosti výrazně liší a jsou tedy o dost menší. Příjmy EKO-KOMu nemůžeme zahrnout, jelikož vyplněné dotazníky neposkytly všechny obce.

Většina obcí vybírá poplatky za občana paušálně. Pouze občané obcí Hraběšice a Nový Malín platí za každý jednotlivý výsyp popelnice (částka stanovena podle velikosti popelnice). V Novém Malíně mají také možnost zaplatit jednorázový roční poplatek za celoroční svoz popelnice.

Data v následujících tabulkách č. 88 – 100 vychází z těchto zdrojů: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje, ČSÚ, webové stránky jednotlivých obcí a vlastní šetření. Případný další zdroj je uveden u příslušné tabulky.

Tab. č. 88: Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Denní max. kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	SITA CZ a.s.	Příčná 3155/23	Šumperk	523704	14,32	S	Sběr: biologický odpad, komp. obaly, kov, NO, papír, plast, pneu, sklo, objem. odpad, elektrozařízení, stavební odpad; 13 ks velkoobjemových kontejnerů, válcový drtič na hutnění odpadu, mostní váha
2.	JK Morava, spol. s.r.o.	Anglická 1	Šumperk	523704		S	Sběr: kov, NO, elektrozařízení, pneumatiky, stav. odp.
3.	JK Morava, spol. s.r.o.	Hlavní 92	Hanušovice	535532		S	Sběr: kov, papír, plast, sklo, elektrozařízení, NO
4.	Obec Libina	Náměstí 523	Libina	539961		O	Sběr: papír, plast, sklo, komp. obaly, kov, NO, objem. odpad
5.	SITA CZ a.s.	Na střelnici 633	Rapotín	540862		S	Centrální sběrný dvůr, areál pronajatý od obce; papír, plast, sklo, komp. obaly, kov, NO, objem. odpad, stavební odp.

Zdroj: Provozovatelé zařízení, Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Sběrné dvory jsou důležitým prvkem odpadového hospodářství obcí, který může sloužit nejen občanům obce, ve které je situován, ale také občanům dalších obcí, když tento vztah bude smluvně zajištěn. Ošetřením smluvních vztahů mezi obcí, která vlastní a zajišťuje provoz sběrného dvora a obcemi, které jej využívají, lze dosáhnout např. spolufinancování provozních nákladů.

Tab. č. 89: Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/ vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Obec Bludov	8. května	Bludov	525588	O	Sběr: papír, plast, sklo, elektrozařízení; bezplatně také pro občany obcí Chromeč, Bohutín, Sudkov, Olšany
2.	Provozovní Nový Malín s.r.o.	Nový Malín 83	Nový Malín	540501	O	Papír, plast, sklo, komp. obaly, NO, elektrozařízení
3.	Obec Oskava	Oskava	Oskava	540544	O	Papír, plast, sklo, komp. obaly, NO, elektrozařízení, biologický odpad, kov, objem. odpad
4.	Obec Sobotín	Sobotín 89	Sobotín	540986	O	Zpětný odběr elektrozařízení
5.	Město Staré Město	blízko Hanušovická 351	Staré Město	541079	O	Papír, plast, sklo, komp. obaly, NO, elektrozařízení, kov, objem. odpad
6.	Obec Velké Losiny	Osvobození 350	Velké Losiny	541265	O	Papír, plast, sklo, NO, elektrozařízení, objem. odpad

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Sběrná místa plní v obci funkci sběrného dvora, ale nejsou povoleným zařízením dle zákona o odpadech. Mají tedy v systému odpadového hospodářství také podobný význam. Z hlediska využití sběrného místa pro více obcí by bylo nutno dořešit legislativní překážky z hlediska evidence odpadů (evidovat množství odpadu zvláště za občany jednotlivých obcí, tak jak je tomu u sběrného dvora). Dále pak je potřeba ošetřit odevzdání nebezpečných odpadů od občanů ostatních obcí, protože toto je ze zákona nemožné.

Tab. č. 90: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/ vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	HOPR TRADE CZ s.r.o.	Jílová 657/2	Šumperk	523704	S	výkupna kovů
2.	Naja servis s. r. o.	areál zemědělského družstva	Libina	539961	S	výkupna kovů
3.	TSR Czech Republic s.r.o.	Žerotínova 39	Šumperk	523704	S	výkupna kovů
4.	Metalšrot Tlumačov a.s.	Jesenická 43	Šumperk	523704	S	výkupna kovů
5.	ECOPAK, spol. s r.o.	Vikýřovická 402	Šumperk	523704	S	výkup plastových surovin, papíru

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Výkupny odpadů mohou být po dohodě s provozovatelem, zařazeny obcí do jejího systému nakládání s komunálními odpady obce. Jedná se ale o nestabilní prvek v odpadovém hospodářství, protože odpad vykupují pouze, když je o něj zájem na trhu (příklad krize druhotných surovin 2008 - 2009). V době vysokých cen druhotných surovin výkupny odebírají odpady, ale v době poklesu cen omezují odběr či jej zastaví úplně. Mají z hlediska odpadového hospodářství obcí diskutabilní význam. Bohužel ve stále větší míře vykupují věci/odpady, které pocházejí z trestné činnosti (rozkrádání a ničení soukromého a veřejného majetku, ukradeného vybavení obcí). Část odpadů (např. papír) je také vykrádána z obecní sběrné sítě, což v konečném důsledku vede k nárůstu nákladů obcí za provoz odpadového hospodářství (snížení odměn za vytríděný papír).

Na území ORP se nachází 5 zařízení s povolením ke sběru odpadů, které plní funkci sběrného dvora. Jedná se o sběrné dvory ve městě Šumperku na ulici Anglická a Příčná, které provozují společnosti JK Morava, spol. s.r.o. resp. SITA a.s. JK Morava také spravuje sběrný dvůr ve městě Hanušovice. Dále společnost SITA a.s. provozuje centrální sběrný dvůr v Rapotíně. V obci Libina se nachází sběrný dvůr provozovaný obcí.

Dalších 6 sběrných míst, které plní funkci sběrného dvora, provozují samy obce (viz tab. č. 89 Sběrná místa na území ORP).

Na území ORP se dále nachází výkupny odpadů, nejčastěji se vykupují kovy. Společnost ECOPAK, spol. s r.o. mimo to vykupuje plastové suroviny a papír.

U většiny sběrných dvorů a sběrných míst není přesně specifikována kapacita zařízení, většinou jde o omezení kapacity skladovacími prostory a objemem kontejnerů. Pouze společnost SITA CZ, a.s. uvádí u sběrného dvora v Šumperku denní kapacitu 14,32 tun.

Tab. č. 91: Třídící linky na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	ECOPAK, spol. s r.o.	Vikýřovická 402	Šumperk	523704	7 000	S
2.	SITA CZ a.s.	Na střešnici 633	Rapotín	540862		S

Zdroj: Oddělení odpadu a ovzduší ORP Šumperk, provozovatelé zařízení, Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Přítomnost třídící linky v blízkosti území má pro obce velký význam, a to z hlediska úpravy odpadů k jejich dalšímu využití. Z hlediska provozních nákladů je nutno dimenzovat třídící linku pro obsluhu většího území (především většího počtu obyvatel), než je území ORP. Rentabilní se jeví zařízení dimenzovaná pro spádovou oblast 70-100 tisíc obyvatel (Zdroj: Strategie rozvoje odpadového hospodářství měst a obcí ČR, aktualizace 2011 (SMO ČR)).

Tab. č. 92: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční max. kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Technické služby Jeseník a.s.	Otakara Březiny 168/41	Jeseník	536385	3 700	O
2.	EKO servis Zábřeh s.r.o.	Dvorská 19	Zábřeh	541354		O

Zdroj: Provozovatelé zařízení, Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Tab. č. 93: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	SITA CZ a.s.	Na střelnici 633	Rapotín	54086 2	Bludov, Bohdík, Bohutín, Bratrušov, Bušín, Dolní Studénky, Hraběšice, Chro- meč, Jakubovice, Jindřichov, Kopřivná, Loučná nad Desnou, Nový Malín, Olšany, Petrov nad Desnou, Rapotín, Rejchartice, Ruda nad Mo- ravou, Sobotín, Šléglov, Šumperk, Velké Losiny, Ver- nířovice, Vikantice, Vikýřovi- ce	S
2.	ECOPAK, spol. s r.o.	Vikýřovická 402	Šum- perk	52370 4	Hraběšice, Jakubovice, Ko- přivná, Loučná nad Desnou, Nový Malín, Olšany, Písařov, Sudkov, Šumperk	S
3.	EKO servis Zábřeh s.r.o.	Dvorská 19	Zábřeh	54135 4	Dlouhomilov, Sudkov	O

Zdroj: Oddělení odpadu a ovzduší ORP Šumperk, Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Na území ORP Šumperk se nachází dvě třídící linky - jednu vlastní soukromá společnost ECOPAK, spol. s r.o. a druhou provozuje společnost SITA CZ a.s. Linka firmy ECOPAK obsahuje automatický horizontální lis o max. tlaku 85 tun - slouží k lisování sběrových papírů, plastů, textilu. Další součástí je drtící a skartovací zařízení s kapacitou 5 tun/hod. Ta slouží ke skartování dokumentů a těžko lisovatelných materiálů, jako jsou knihy.

V blízkosti území ORP se nacházejí další 2 třídící linky - v Jeseníku a v Zábřehu (obě linky mají na starosti společnosti zřízené obcemi). Třídící linky dotřídí tyto druhy odpadu – plast, papír a nápojové kartony.

Jako koncové zařízení se využívají linky spol. SITA CZ, a.s., ECOPAK, spol. s.r.o. a EKO Servis Zábřeh s.r.o.

Většina obcí SO ORP Šumperk spolupracuje s EKO-KOMem a.s. a využívá finanční odměny za zajištění tříděného sběru. Stejně tak obce využívají odměn za zajištění zpětného odběru elektrozařízení v rámci kolektivních systémů.

Tab. č. 94: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	SITA CZ a.s.	Na Střelnici 765	Rapotín	540862	15000		S	kompostárna
2.	František Zatloukal	Dr. Březiny 415	Bludov	525588	1000	1000	S	kompostárna - svoz ze Šumperka
3.	Obec Libina	Náměstí 523	Libina	539961			O	kompostárna
4.	Obec Nový Malín		Nový Malín	540501	150		OK	komunitní kompostárna, využívá jen NM
5.	Šumperská provozní vodohospodářská společnost, a.s.	Zábřežská	Šumperk	523704			S	kogenerační jednotka ČOV Šumperk
6.	První bioplynová Šumperk, s.r.o.	Potoční	Šumperk	523704			S	Zemědělská bioplynová stanice Temenice

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Z hlediska zařízení pro nakládání s BRKO mají význam kompostárny, které jsou schopny zpracovat vytríděné bioodpady od obcí (především rostlinné zbytky z domácností a z údržby zahrad) a dále bioodpady z údržby veřejné zeleně. Komunitní/obecní kompostárna není zařízením pro nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech a nemůže sloužit více než jedné obci⁵. Nicméně může být pro některé obce vhodným řešením. Zemědělské bioplynové stanice většinou nemohou přijímat odpady z komunální sféry, zpracovávají pouze zemědělské odpady, tudíž nejsou prvkem, který lze využít v odpadovém hospodářství obcí.

⁵ - Daná skutečnost plyne ze zákona o odpadech, více v metodickém návodu MŽP dostupném na http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4045843, kapitola 11., bod 3

Tab. č. 95: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Městské služby Rýmařov, s.r.o.	Palackého 11	Rýmařov	597783			O	kompostárna - tráva, listí, větve - štěpky
2.	EKO servis Zábřeh, s.r.o.	Leštinská 36	Zábřeh	541354			O	kompostárna
3.	EKOZIS spol. s.r.o.	Na Křtaltě 980/21	Zábřeh	541354			S	kompostárna - drcení dřevní hmoty
4.	REMIT s.r.o.	Uničovská č. 2250/64	Šternberk	505188			S	provozuje sběr a svoz bioodpadu
5.	Jesenická vodohospodářská společnost, spol. s r.o.	Tovární 202	Jeseník	536385	400	400	O	kompostárna - 8 provzdušněných kontejnerů
6.	Milan Michálek	Dobrovského I	Lanškroun	580511	1200	1500	S	klasické kompostování
7.	Technické služby Uničov, spol. s r.o.	Šumperská 941	Uničov	505587	1000	1000	O	kompostárna - odpad ze zeleně, z údržby zelených ploch města
8.	Šumperská provozní vodohospodářská společnost, a.s.	Leštinská	Zábřeh	541354			S	kogenerační jednotka ČOV Zábřeh
9.	Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí, a.s.	Lidická	Lanškroun	580511			O, S	ČOV Lanškroun
10.	Bioplyn Třeština s.r.o.	Třeština	Třeština	553336			S	BPS Třeština
11.	ÚSOVSKO a. s.	Klopina 33	Klopina	536687			S	BPS Klopina

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Tab. č. 96: Koncová zařízení pro nakládání s BRO (z obcí řešeného území ORP), souč. stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	SITA CZ a.s.	Na Střelnici 765	Rapotín	540862	Bludov, Bohdíkov, Dolní Studénky, Hanušovice, Petrov nad Desnou, Rapotín, Sobotín, Šumperk, Víkovičovice	S
2.	EKOZIS spol. s.r.o.	Na Křtaltě 980/21	Zábřeh	541354	Loučná nad Desnou	S
3.	REMIT s.r.o.	Uničovská č. 2250/64	Šternberk	505188	Nový Malín	S

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Na území ORP mají povolení provozovat kompostárnu 3 zařízení. Obce však využívají zejména svozu do kompostárny firmy SITA a.s. v Rapotíně (9 obcí). Dále jedna obec využívá služeb společnosti REMIT s.r.o. ze Šternberka a jedna obec si nechává odvážet biologicky rozložitelný odpad společností EKOZIS spol. s.r.o. ze Zábřehu (obě spol. jsou ze sousedního ORP). V Novém Malíně se dále nachází komunitní kompostárna. Síť kompostáren je v současnosti dostačující, ale existuje výrazný potenciál separace biologicky rozložitelného odpadu, a v tom případě by existující kapacity byly nedostatečné. Velký potenciál dokazují i výstupy ze sběru projektových záměrů. Důležitou okolností vzniku dalších kompostáren v území ORP je garance (smluvní zajištění) odběru vytvořeného kompostu.

V Šumperku se nachází jedna kogenerační jednotka v ČOV a jedna bioplynová stanice. Další kogenerační jednotka je umístěna v Rapotíně. Tyto typy zařízení však nemají pro odpadové hospodářství obcí význam, protože zpracovávají specifické druhy odpadu, které obce neprodukují.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

V současné době se na území ani v blízkosti území ORP Šumperk nenachází žádná spalovna nebo zařízení pro energetické využití odpadů. Nejbližší spalovna nebezpečného odpadu se nachází v areálu FN Olomouc, provozuje ji společnost SITA, a.s. Tato spalovna slouží převážně k odstranění odpadů ze zdravotní a veterinární péče (v r. 2012 spáleno 913 tun odpadu). Větší spalovna pro nebezpečné odpady z různých odvětví průmyslové činnosti, odpadní obaly a sorbenty, odpadní oleje, zdravotnické odpady je postavena v Prostějově, spalovnu provozuje MEGAWASTE-EKOTERM, s.r.o (v r. 2012 spáleno 3523 tun odpadu).

Dále existuje možnost, že bude postaveno zařízení pro energetické využití odpadů (dále jen ZEVO) v Prostějově či Přerově v rámci vznikajícího Integrovaného systému nakládání s odpady Olomouckého kraje. Jednou z možností, jak financovat vybudování těchto ZEVO, je využití dotací v rámci nového Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020.

Tab. č. 97: Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	SITA CZ a.s.	Na střelnici 633	Rapotín	540862	OO, NO	z celkové kapacity 1 662 731 m ³ využita cca polovina - životnost dalších asi 17 let	S

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Sklárky odpadů jsou velmi důležitým prvkem v systému nakládání s odpady. Dochází na nich k odstraňování téměř veškerého směsného komunálního odpadu, který tvoří ze 70 % právě odpad původem z obcí. Skládkování je nejrozšířenější způsob nakládání se směsným komunálním odpadem zvláště proto, že v ČR dosud nejsou dostatečné kapacity k jiným způsobům nakládání s ním.

Tab. č. 98: Nejblíže sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	EKO-UNIMED s.r.o.	Medlov 187	Medlov	552372	OO	kapacita 639 000 m ³ stačí na dalších cca 8 let	O
2.	Technické služby Lanškroun, s.r.o.	Dolní Třešňovec	Dolní Třešňovec	580333	OO	kapacita 71 000 m ³	O

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Tab. č. 99: Koncová zařízení (sklárky a ZEVO z obcí řešeného ORP), souč. stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	SITA CZ a.s.	Na stělnici 633	Rapotín	540862	Bludov, Bohdík, Bohutín, Bratrušov, Bušín, Dolní Studénky, Hanušovice, Hraběšice, Hrabíšín, Chromeč, Jakobovice, Janoušov, Jindřichov, Kopřivná, Loučná nad Desnou, Nový Malín, Olšany, Petrov nad Desnou, Písařov, Rapotín, Rejchartice, Ruda nad Moravou, Sobotín, Staré Město, Šléglov, Šumperk, Velké Losiny, Vernířovice, Vikantice, Víkýřovice	S
2.	EKO-UNIMED s.r.o.	Medlov 187	Medlov	552372	Libina, Oskava	O

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Tab. č. 100: Další zařízení pro nakládání s odpady v území i v blízkosti území ORP, souč. stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	BC Ecotech a.s.	Sudkov 293	Sudkov	541109	3.2.0 Drcení odpadu	S
2.	KAR-mobil s.r.o.	Žerotínova 63	Šumperk	523704	3.1.1 Demontáž autovraku, 11.1.1 Sběr autovraku	S
3.	TSR Czech Republic s.r.o.	Žerotínova 39	Šumperk	523704	11.1.1 Sběr autovraku, 11.1.0 Sběr odpadu, 3.1.2 Mechanické úpravy elektroodpadu	S
4.	Rostislav Siegel - autoopravna	Bohdíkovská 95	Šumperk	523704	3.1.1 Demontáž autovraku, 11.1.1 Sběr autovraku	S
5.	Schneider Roman	Kopřivná 73	Kopřivná	553247	3.1.1 Demontáž autovraku, 11.1.1 Sběr autovraku	S
6.	Metalšrot Tlumačov a.s.	Jesenická 43	Šumperk	523704	11.1.0 Sběr odpadu, 11.1.1 Sběr autovraku	S
7.	Vladimír Pešek	areál LIGRA	Staré Město	541079	3.1.1 Demontáž autovraku, 11.1.0 Sběr odpadu, 11.1.1 Sběr autovraku	S

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje

Na území ORP se nachází jedna velká skládka v obci Rapotín. Ta umožňuje ukládat nebezpečné odpady (S-NO) a odpady kategorie ostatní (S-OO2, S-OO3). Skládku provozuje soukromá společnost SITA, a.s., která zajišťuje odvoz a odstranění směsného komunálního odpadu i separované složky odpadu u většiny obcí správního obvodu ORP. Životnost skládky se odhaduje na 17 let. Další využívanou skládkou je skládka v Medlově, tu provozuje společnost EKO-UNIMED s.r.o., která je napůl vlastněna obcí Medlov a městem Uničov. EKO-UNIMED zajišťuje svoz a nakládání s KO pro tyto obce z SO ORP Šumperk: Libina a Oskava.

Na území ORP Šumperk se nachází 6 autovrakovišť a jedna společnost zabývající se drcením odpadů.

Doplňující informace - černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

V ORP Šumperk se s problémem černých skládek potýká zejména obec Bohdíkovo, a to v oblasti Raškov Dvůr, kde se dříve nacházela skládka komunálního odpadu. Tato skládka byla zrušena před více než dvaceti lety, ale lidé se zde stále nezákonně zbavují odpadu. Občané Bohdíkova dokonce za odstranění černé skládky sepsali petici.

Jak bylo uvedeno v jedné z úvodních kapitol (Identifikace problémů), v některých obcích SO ORP dochází ke vzniku drobných černých skládek v extravilánu okolo cesty č. 446, které jsou obcemi okamžitě likvidovány. Drobné skládky (objemný odpad, stavební suť či několik pytlů KO) občas vznikají v každé obci ORP a obce se je pokouší okamžitě odstranit za pomoci svých zaměstnanců, v rámci veřejně prospěšných prací či za pomoci svozové firmy. Ve městě Šumperku se několikrát do roka založí menší černé skládky, ale téměř pokaždé se podařilo původce skládky odhalit a na náklady původce skládku odstranit. Většina ostatních obcí se naštěstí s černými skládkami neseťkává.

Mezi ekologické zátěže patří také bývalá skládka u silnice z Temenice na Hrabenov. Tato skládka prošla rekultivací před několika lety. Šlo o největší skládku na Šumpersku, kam vozila odpad většina obcí. Dalšími rizikovými místy jsou bývalé skládky TKO v Chromči, v Sudkově, mezi Rapotínem a Rejcharticemi, průmyslová skládka mezi Jindřichovem a Hanušovicemi (dřevozpracující a papírenský průmysl) a kontaminovaný areál bývalé VELAMOS v Sobotíně.

Produkce odpadů

V této části se analýza zabývá zjištěním produkce odpadů od všech původců v ORP (rok 2008 – 2012, zdroj: Veřejná databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>) a dále identifikací odpadů, jejichž původcem je obec (rok 2012, zdroj: ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.).

Tab. č. 101: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce OO	160 226	139 925	174 780	114 152	90 702	117 097
Produkce NO	25 191	20 299	17 200	14 101	18 533	7 853
Celková produkce	182 920	160 223	191 981	128 253	109 235	124 950

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Podíl produkce nebezpečného odpadu na celkové produkci odpadů od roku 2008 klesá, lze pozorovat téměř lineární klesající trend. V letech 2010 a 2011 došlo k mírnému nárůstu podílu produkce NO na celkové produkci odpadů, což je způsobeno zejména výrazným poklesem produkce ostatního odpadu. V roce 2010 kleslo množství NO meziročně o cca 3 100 tun, tj. o 18 %. V roce 2011 došlo k silnějšímu nárůstu produkce NO.

V případě OO se trend jeví také jako klesající, ovšem v letech 2009 a 2012 došlo k výraznému navýšení produkce oproti předchozímu roku. S tím souvisí také zvýšená celková produkce odpadů v těchto letech. V roce 2009 dokonce došlo k vyšší produkci odpadů, než je hodnota DZ 2000. Následující roky je pokles produkce oproti DZ 2000 výrazný. Pro identifikaci těchto výrazných změn v produkci OO je možno využít tabulku č. 103: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů. Nárůst produkce OO v roce 2009 je výrazně ovlivněn téměř dvojnásobnou produkcí stavebních a demoličních odpadů (skupina odpadů s číslem 17) oproti předcházejícímu roku (absolutní nárůst činí cca 54 tis. tun). Následující roky se produkce stavebních a demoličních odpadů pohybuje okolo původní úrovně produkce. Nízká produkce OO v roce 2011 je zapříčiněna nižší produkcí odpadů, jako jsou odpady z tepelných procesů (skupina odpadů 10) a stavební a demoliční odpady (odpady skupiny 17). Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 se rok od roku snižuje, kromě roku 2011. V roce 2010 byla měrná produkce NO oproti měrné produkci DZ 2000 o více než 40 %, což je v souladu s cílem POH.

Tab. č. 102: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Šumperk	70 838	526,41	7,43	37 017,19	522,56	37 543,60	529,99
Olomoucký kraj	637 609	7 762,33	12,17	347 668,29	545,27	355 430,62	557,44

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 102 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 30 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 6,7 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 70 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce těchto subjektů.

Jak je z tabulky č. 102 zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Olomoucký kraj vykazuje ORP Šumperk nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 4,7 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 12,8 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tab. č. 103: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	2	0	0	0	0
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	305	220	6 549	245	169
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	5 419	10 793	11 064	9 529	9 376
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	349	370	526	614	680
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0	0	0	0	0
06	Odpady z anorganických chemických procesů	150	92	165	181	157
07	Odpady z organických chemických procesů	40	70	33	119	123
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	155	144	121	126	154
09	Odpady z fotografického průmyslu	10	9	9	6	5
10	Odpady z tepelných procesů	7 216	5 819	6 212	894	1 950
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	138	112	77	80	147
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	2 376	2 431	3 011	2 608	2 289
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	275	258	175	224	197
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	23	22	20	11	4

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	10 070	3 298	3 153	3 625	2 793
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	2 429	2 342	1 971	1 865	1 933
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	60 308	114 255	51 512	36 871	62 832
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	232	265	280	313	314
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	23 259	19 064	12 162	17 869	6 909
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	47 467	32 416	31 214	34 057	34 917
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0	0	0	0	0
Celková produkce odpadů [t]		160 223	191 980	128 253	109 235	124 950

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Nejvíce odpadů bylo v roce 2012 vyprodukováno v následujících 5 skupinách (seřazeno sestupně):

- 17 - Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst),
- 20 - Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru,
- 03 - Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky,
- 19 - Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely,
- 15 - Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené.

Na území ORP neustále dochází k výstavbě bytových a nebytových budov, během této činnosti vzniká velké množství stavebního odpadu. Proto tento odpad tvoří nejvýznamnější složku v produkci odpadů

na území ORP Šumperk. Na produkci komunálního odpadu se podílí všechny subjekty (domácnosti, soukromé společnosti), proto je v žebříčku produkce odpadů na druhém místě. Nejvíce těchto odpadů však pochází od obcí.

Zajímavá je vyšší produkce odpadů ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky. To je nejspíše způsobeno poměrně velkým počtem firem zabývajících se výrobou papíru, které se na území nacházejí. Zejména jde o společnost OP papírna s.r.o. v Olšanech. Dále se jedná o Papírnu Aloisov a.s. a Ruční papírnu Velké Losiny a.s.

Vyšší zastoupení odpadů z kategorie 19 je způsobeno vyšší produkcí odpadu hodnoceného jako nebezpečný, částečně stabilizovaný (190304), který zřejmě vznikl úpravou nebezpečných odpadů na skládce v Rapotíně, dále pak odpadů vzniklých z dotřídování.

Poslední skupinou s největším zastoupením odpadů na území ORP je skupina 15, zejména díky vysoké produkci papírových a lepenkových obalů, které opět produkují veškeré subjekty.

Domníváme se, že v DB ISOH jsou špatně uvedeny odpady s kódem 200101 a 150102 za rok 2008. V případě papíru a lepenky (200101) jsou hodnoty oproti následujícímu roku o 1470 % vyšší, u plastových obalů (150102) je udávána hodnota vyšší o 885 % (oproti roku 2007 jsou obě hodnoty podobně vysoké). Zřejmě došlo k nesprávnému zadání jednotek u některého subjektu (kg místo t) do informačního systému, případně mohlo dojít ke špatné agregaci dat. Agregované databáze od roku 2009 obsahují dopočetná data (např. produkci odpadů od neohlašujících subjektů) podle aktuální metodiky pro zpracování matematického vyjádření výpočtu Soustavy indikátorů OH pro daný rok.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočetnými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně.

ně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. č. 104: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	160 223	191 980	128 253	109 235	124 950
Celková produkce KO	57 356	35 588	34 234	37 561	37 567
Celková produkce SKO	22 212	19 304	20 911	20 196	20 909

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Z předchozí tabulky je patrné, že se daří postupně snižovat celkovou produkci odpadů. V roce 2009 došlo k razantnímu navýšení produkce všech odpadů zejména díky vysokému množství stavebního odpadu (Zemina a kamení neuvedené pod číslem 170503).

Do analýz nezahrneme rok 2008, jelikož nám údaje v tomto roce hodně zkresluje špatně vykázané množství odpadů s katalogovým číslem 150102 a 200101.

Podíl KO na celkové produkci odpadu se od roku 2009 (podíl 18,54 %) zvyšuje až do roku 2011 (podíl 34,38 %), ale v posledním sledovaném roce 2012 je podíl 30,07 %. Nízký poměr v roce 2009 je však způsoben vyšším celkovým množstvím odpadů, toto množství klesá do roku 2011 a v roce 2012 dojde opět k mírnému nárůstu.

Celková produkce SKO se příliš nemění, průměrná produkce SKO za roky 2008 – 2012 je 20 706 tun, v posledních dvou letech byla změna pouze $\pm 3,5$ %. Také podíl SKO na produkci KO se od roku 2009 příliš nemění a pohybuje se v rozmezí 54 – 61 %.

Produkce přepočtená na jednoho obyvatele KO od roku 2009, kdy dosahovala hodnoty 493,39 kg/obyv., se nejprve v roce 2010 snížila (475,52 kg/obyv.), ovšem následně došlo k razantnímu navýšení na hodnotu 527,48 kg/obyv. V roce 2012 se tento ukazatel příliš nezměnil a dosahoval hodnoty 529,82 kg na obyvatele. Oproti roku 2009 tedy došlo k růstu o 7,3 %. V porovnání s indikátorem za celou ČR (493,7 kg/obyv.) můžeme konstatovat, že v průměru každý občan na území ORP vyprodukoval o 36 kg (tj. 7,3 %) více KO. Tyto hodnoty jsou ale ovlivněny zejména produkcí odpadů v podnikové sféře, ze kterých byla přepočtena produkce na obyvatele.

Produkce SKO přepočtená na jednoho obyvatele měla opačný trend, nejprve došlo k navýšení produkce, následně k poklesu a v posledním roce ukazatel opět narostl. V roce 2012 se produkce SKO na obyvatele oproti roku 2009 zvýšila o 10,18 %. Porovnáme-li opět produkci SKO přepočtenou na obyvatele s údaji za celou republiku (279,1 kg/obyv.), dojdeme k závěru, že lidé na Šumpersku vytvoří o 15,78 kg na obyvatele více SKO, tzn. o 5,65 % více v relativním porovnání. Je ale nutno podotknout, že tyto hodnoty jsou přepočteny z celkové produkce SKO od všech původců odpadu v ORP.

Tab. č. 105: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Šumperk	70 838	30 100,18	424,92	17 633,30	248,92	213,75
Olomoucký kraj	637 609	236 785,47	371,36	140 717,76	220,70	229,34

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 105 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 80,1 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 84,3 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 19,9 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 55,3 kg vyšší hodnoty měrné produkce KO a o 38,7 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH jsou započítáni producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

V roce 2012 bylo z komunálního odpadu nejvíce vyprodukováno následujících 5 druhů odpadu (seřazeno sestupně):

- 200301 - Směsný komunální odpad,
- 200140 - Kovy,
- 200201 - Biologicky rozložitelný odpad,
- 200307 - Objemný odpad,
- 150101 - Papírové a lepenkové obaly.

Nejvíce bylo vyprodukováno samozřejmě směsného komunálního odpadu. Za posledních 5 sledovaných let se produkce tohoto opadu meziročně střídavě snižuje a zvyšuje. Postupně jsou však změny menší. V roce 2012 byla oproti roku 2008 vykázaná produkce o 6 % menší.

V případě kovů se produkce meziročně zvyšuje až do roku 2011. V roce 2012 došlo k poklesu produkce o téměř 5 %. Za vyšší produkci odpadů této skupiny mohou zřejmě velké průmyslové podniky, zejména společnosti Pars nova a.s. (modernizace, oprava a výroba kolejových vozidel), Pramet Tools, s.r.o. (výroba obráběcích nástrojů) a EPCOS s.r.o. (výroba elektrických motorů, transformátorů a generátorů).

Produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) se rok od roku zvyšuje, meziroční nárůsty jsou s přibývajícím rokem větší. V roce 2012 byla oproti roku 2008 produkce zvýšena o 114 %. Tento nárůst je nejspíše způsoben větším důrazem na třídění tohoto odpadu, jehož využití je daleko levnější než v případě ostatních odpadů. Na produkci biologicky rozložitelného odpadu se nejvíce podílí obce.

Produkce objemného odpadu mezi lety 2008 a 2009 výrazně vzrostla, avšak během následujícího roku došlo k výraznému poklesu. Během dalších let dochází k mírnému meziročnímu poklesu.

V případě papírových a lepenkových obalů se produkce meziročně snižuje; kromě roku 2011, ve kterém došlo k meziročnímu nárůstu o 26,2 %.

Tab. č. 106: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	18 433	2 682	2 581	4 589	3 367
Sklo	150107, 200102	893	816	819	873	883
Plast	150102, 200139	7 220	1 069	1 287	1 883	1 381
Nápojové kartony	150105	33	49	50	77	71
Celkem separovaný sběr		26 580	4 616	4 737	7 422	5 702

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Na území SO ORP Šumperk je nejvíce převažující složkou separovaného sběru papír (150101, 200101). Druhou nejvýznamnější složkou je plast.

Řada obcí kromě výše uvedených odpadů třídí také textil a využívají zpětného odběru elektrozařízení (většinou formou mobilního sběru několikrát do roka). Větší obce mají kontejnery na oblečení celoročně (např. v Šumperku je 7 kontejnerů). Část obcí třídí také kovy a hliníkové obaly.

Při provádění analýz opět zanedbáme vliv nepřesného množství produkovaného papíru a plastu v roce 2008.

V roce 2010 došlo meziročně k mírnému nárůstu celkového množství separovaného odpadu, v roce 2011 byl nárůst razantní (56,7 %), ovšem v roce 2012 došlo k poklesu téměř o čtvrtinu oproti roku 2011. Celkový trend je takový, že se produkce separovaného sběru zvyšuje (od roku 2009 zvýšení o 23,5 %). Měrná produkce za celé období vzrostla o 25,6 %.

V případě meziročních změn produkce papíru došlo k významnému zvýšení třídění v roce 2011, následující rok však separace tohoto odpadu opět klesla. V roce 2012 bylo oproti roku 2009 vytříděno o 25,5 % více papírového odpadu. Podobnou tendenci má i měrná produkce tříděného papíru - z hodnoty 37,19 kg/obyv. v roce 2009 vzrostl ukazatel na hodnotu 47,49 kg/obyv. v roce 2012 (27,7% navýšení).

Množství skleněné složky separovaného sběru meziročně narůstá v řádu jednotek procent. Měrná produkce v roce 2012 vzrostla o 10 % oproti roku 2009.

Množství tříděného plastového odpadu od roku 2009 postupně meziročně stoupá, ale v roce 2012 opět klesá. V roce 2012 se vytřídilo o 29,15 % více plastu než v roce 2009. Měrná produkce tříděného plastu vzrostla mezi roky 2009 a 2012 o 31,4 %.

K významné změně v oblasti třídění nápojových kartonů došlo v roce 2011, kdy množství vytříděných nápojových kartonů narostlo o 54,96 %, následující rok množství mírně pokleslo. Za celé sledované období (vč. r. 2008) došlo k nárůstu o více než 112 %. Měrná produkce vzrostla o 54 %.

Tab. č. 107: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Šumperk	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	70 838	1 261,70	17,81	23,04
Sklo	(150107, 200102)		803,70	11,35	10,46
Plast	(150102, 200139)		715,40	10,10	10,12
Nápojové kartony	(150105)		70,92	1,00	0,40
Kovy	(200140, 150104)		4 919,35	69,45	42,55

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 107 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Sběr tříděného odpadu probíhá pomocí sběrných nádob nebo pytlů, sběrných míst a dvorů. Menší obce preferují pytlový sběr tříděného odpadu, větší obce využívají nádob (v rámci sběrných hnízd). Každá obec přistupuje k nastavení systému sběru dle místních podmínek a finančních možností obce (levnější pytlový sběr). Větší obce a města, která většinou využívají sběrných nádob, provádí ve svých místních částech pytlový sběr. Mobilní sběr využívají obce pro sběr nebezpečného odpadu, objemného odpadu a zejména elektroodpadu. Produkce papíru od obcí tvoří 37,5 %, produkce skla tvoří 91 %, produkce plastů tvoří 51,8 % a produkce nápojových kartonů tvoří 99,9 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že polovinu (50,01 %) vytříděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí, kromě papíru a částečně plastů, na jejichž produkci mají značný vliv právnické osoby a podnikatelské subjekty.

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj téměř stejná. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj o málo vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů za ORP vzhledem k průměrným hodnotám měrné produkce za ČR nižší u papíru a vyšší u skla, nápojových kartonů a kovů. V případě plastů jsou hodnoty téměř stejné. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytříděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,6, skla 11, plastů 10, nápojových kartonů 0,3 a kovů 40,6 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni (kromě papíru a plastů).

Tab. č. 108: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Šumperk	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	70 838	17,82	19,63
Plast	(150102, 200139)		10,35	10,23
Sklo	(150107, 200102)		11,40	10,77
Nápojové kartony	(150105)		0,83	0,44
Kovy	(200140, 150104)		16,22	33,83

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 108 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytříděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytříděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z tabulky č. 108, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nepatrně vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj téměř dvojnásobně vyšší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u papíru a kovů a vyšší u skla, plastů a nápojových kartonů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytříděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,1, skla 11, plastů 9,7, nápojových kartonů 0,3 a kovů 20 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni v případě papíru a kovů, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tab. č. 109: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Olomoucký kraj	19,14	10,35	10,52	0,43	28,07	68,51
(0 až 500 obyv. včetně)	5,62	10,50	11,74	0,38	2,56	30,80
(501 až 1000 obyv. včetně)	7,94	10,82	10,84	0,38	2,72	32,71
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,36	11,80	10,82	0,44	18,74	54,17
(4001 až 10000 obyv. včetně)	21,12	9,98	8,91	0,24	49,18	89,44
(10001 až 20000 obyv. včetně)	22,23	9,39	10,36	0,30	49,97	92,25
(20001 až 50000 obyv. včetně)	25,14	8,07	9,45	0,33	33,69	76,68
(50001 až 100000 obyv. včetně)	36,32	10,66	11,18	0,79	44,75	103,70
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Olomouckém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích do 500 obyvatel. V OPR Šumperk do této velikostní skupiny spadají obce Branná, Bušín, Dlouhomilov, Hraběšice, Jakubovice, Janoušov, Kopřivná, Rejchartice, Šléglov, Vernířovice a Vikantice. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 50001 do 100000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídá žádné město v ORP. V případě velikostních skupin, které zahrnují obce ORP Šumperk, nejvíce odpadu vytřídili občané města Šumperka, které jako jediné spadá do velikostní kategorie od 20001 do 50000 obyvatel. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 132 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji hustější, přičemž hustota sběrné sítě v Olomouckém kraji je 144 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Prostějov a ORP Přerov, hustota 175 resp. 174 obyv./prům. sběrné hnízdo) vykazuje ORP Šumperk vyšší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je nadprůměrná. Ze všech 13 ORP v Olomouckém kraji jde o 5. nejvyšší průměrnou hustotu sběrné sítě.

Tab. č. 110: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	4 663	10 408	10 480	9 006	8 887
200201	Biologicky rozložitelný odpad	1 574	1 530	1 672	2 157	3 373
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	3 097	751	1 182	1 401	1 266
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	317	302	482	564	598
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	272	63	262	186	234

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Nejvýznamnějším BRO jsou výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění (kat. číslo 030310), což je odpad podskupiny odpady z výroby a zpracování celulózy a lepenky. Velké množství tohoto odpadu je zřejmě zapříčiněno přítomností papíren na území SO ORP Šumperk, největší zásluhu bude zřejmě mít OP Papírna s.r.o. v Olšanech. Produkce tohoto odpadu v roce 2009 meziročně výrazně vzrostla o 123 %, po dalším mírném nárůstu v roce 2010 dochází k postupnému klesání produkce tohoto odpadu na hodnotu 8 886,76 t v roce 2012 (produkce je o 90,6 % vyšší než v r. 2008).

Dalším významným druhem BRO je biologicky rozložitelný odpad (200201), na jehož produkci mají největší podíl obce. Množství vyprodukovaného odpadu postupně roste a v roce 2012 dosahuje 214,4 % hodnot produkce roku 2008.

Odpad s katalogovým číslem 190805 - kaly z čištění komunálních odpadních vod se na 3. místě v žebříčku 5 hlavních druhů BRO objevil zřejmě kvůli přítomnosti ČOV Šumperk, do které svádí odpadní vody obce Šumperk, Rapotín, Vikýřovice, Petrov nad Desnou a Sobotín. Nejvyšších hodnot dosahoval tento odpad v roce 2008, poté množství vyprodukovaného odpadu kleslo o 75 %, během následujících let však došlo ke zvýšení produkce kalů. Za celé zkoumané období však došlo k poklesu o 60 % na hodnotu 1 265,62 tun.

Dalším hojně zastoupeným BRO jsou odpady z nezpracovaných textilních vláken (040221), a to zejména díky rozvinutému textilnímu průmyslu na Šumpersku (i když oproti minulosti značně utluštěnému) - zástupci velkých textilních společností jsou SUMTEX CZ s.r.o., PRO LEN s.r.o. a TILAK, a.s. Od roku 2008 produkce odpadu 040221 vzrostla do roku 2012 postupně o 88,8 %.

Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci (030308) opět souvisí s papírenskou výrobou. Produkce tohoto odpadu během let střídavě klesala a rostla. Minimální množství odpadu bylo vykázáno v roce 2009 - 62,74 tun. V roce 2012 bylo vyprodukováno 86 % odpadu roku 2008.

V tabulce č. 111 (Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty také druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108,

200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v tabulce č. 111 primárně vystihují, jaký podíl zauímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Tab. č. 111: Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	55 623	44 152	47 209	40 922	41 621
z toho celková produkce BRKO	44 077	28 488	25 955	27 307	28 124

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Tato analýza je opět nejspíš zatížena chybou dat v odpadech roku 2008 (papír a lepenka a plastové obaly). Proto mezi roky 2008 a 2009 došlo k významnému poklesu produkce BRO, resp. BRKO o 20,62 %, resp. o 35,37 %.

V roce 2010 došlo k poklesu produkce BRKO, zatímco produkce BRO vzrostla. Rok 2011 měl trendy opačné - produkce BRKO vzrostla a produkce BRO klesla. Rok 2012 znamenal růst BRO i BRKO v řádu jednotek procent.

Podíl BRKO na celkové produkci BRO se pohybuje okolo 60 %. Tento poměr je v roce 2012 (67,57 %) oproti roku 2009 větší o 3 procentní body.

Lineární trend v grafu značí budoucí snižování produkovaného BRO i BRKO, pokud bychom ovšem odstranili datovou chybu v roce 2008, mohli bychom dostat rostoucí trend.

Měrná produkce BRO (po vynechání dat z roku 2008) kolísá a z hodnoty 612,12 kg/obyv. v roce 2009 se do roku 2012 změnila na hodnotu 587 kg/obyv. (tj. o 4,1 %).

Měrná produkce BRKO (po vynechání dat z roku 2008) se nejprve snižuje, následně roste, až v roce 2012 vzroste na původní hodnotu. To jsou dobré hodnoty, jelikož počet obyvatel za tu dobu klesl zhruba o 1300, takže produkce bioodpadu stoupá.

Tab. č. 112: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Šumperk	70 838	23 356,65	329,72	2 497,56	35,26
Olomoucký kraj	637 609	184 305,18	289,06	13 135,51	20,60

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 112 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 83 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 17 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO vyprodukovaného obcemi je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 41,6 kg vyšší hodnoty měrné produkce BRKO a o 15,7 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden v obci Nový Malín. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden v obcích Bludov, Libina a Rapotín.

V roce 2012 z celkového počtu 36 obcí vykazovalo produkci biologicky rozložitelného komunálního odpadu pouze 11 obcí. Většina z těchto obcí pořádá sběr biologicky rozložitelného komunálního odpadu ve formě přistavení velkoobjemového kontejneru na tento odpad několikrát do roka. V současnosti má pouze 7 obcí (Bludov, Dolní Studénky, Hanušovice, Petrov nad Desnou, Rapotín, Šumperk, Vikýřovice) zaveden sběr biologicky rozložitelného komunálního odpadu pomocí nádob a kontejnerů specializovaných na sběr a svoz tohoto odpadu.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tab. č. 113: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	77 526	119 289	157 745	100 811	84 875	108 554
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		42,38	74,45	82,17	78,60	77,70	86,88
	Energetické využití	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	76 742	119 290	157 745	100 811	84 875	108 554
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
	41,95	74,45	82,17	78,60	77,70	86,88	
Celková produkce odpadů		182 920	160 223	191 981	128 253	109 235	124 950
Odstranění	Skládkování	95 184	39 173	32 684	41 907	44 949	40 640
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		39 173	32 684	41 907	44 949	40 640

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

Na území SO ORP Šumperk se nenachází žádná spalovna odpadů ani žádné zařízení pro jiné uložení odpadů, proto jsou příslušné hodnoty v tabulce nulové a jediným způsobem odstraňování odpadů na území ORP je skládkování. Je to z důvodu přítomnosti skládky na území ORP (v Rapotíně).

Velká část odpadů je materiálově využita (energetické využití je kromě 35 kg v roce 2008 nulové). Mezi nejvíce materiálově využitých odpadů (v roce 2012) patří „zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03“ (katalog. č. 17 05 04), „licí formy a jádra použitá k odlévání neuvedená pod číslem 10 09 07“ (katalog. č. 10 09 08) a kovy (katalog. č. 20 01 40). Tyto materiálově využitých odpady tvoří 55 % všech materiálově využitých odpadů v ORP Šumperk. Nejčastějšími způsoby materiálového využití v roce 2012 bylo „využití odpadů na terénní úpravy s výjimkou využívání kalů“ (kód nakládání BN1), „aplikace do půdy, která je přínosem pro zemědělství nebo zlepšuje ekologii“ (kód nakládání BR10) a „ukládání odpadů jako technologický materiál na zajištění skládky“ (kód nakládání BN12). Těmito třemi způsoby bylo materiálově využito 59 % ze všech materiálově využitých odpadů. K materiálovému využití odpadů dochází díky činnosti třídících linek společností SITA CZ a.s. a ECOPAK spol. s.r.o.

Ve všech sledovaných letech se podíl využití odpadů z celkové produkce pohyboval nad 74 %. V roce 2012 byl podíl dokonce 86,88 %, což je v souladu s cílem POH. Trend materiálového využití je kolísavý

a kopíruje trend celkové produkce odpadů. Je však důležité poznamenat, že se na území ORP materiálově využívají i odpady původem z okolních územních celků a konečné materiálové využití odpadů vyprodukovaných na území ORP se materiálově využívá mimo ORP. V porovnání s celorepublikovým průměrem dojdeme k závěru, že materiálové využití odpadů je v roce 2012 lepší o víc jak 11 procentních bodů.

Množství odpadu odstraněného skládkováním se pohybuje okolo hodnoty 40 000 tun. Hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky klesl oproti DZ 2000 (95 184 t) ve všech letech o více jak 52 %. V roce 2010 je změna téměř 56%, takže se dá konstatovat, že i druhý Cíl POH se daří plnit.

Tab. č. 114: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	3 018	11 071	15 532	6 314	13 549	18 260	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
			10,84	19,30	43,64	18,44	36,07	48,61	
		Energetické využití	0	0,04	0	0	0	0	
			Celkem vybrané způsoby využití						
			2 774	11 071	15 532	6 314	13 549	18 260	
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
		9,96	19,30	43,64	18,44	36,07	48,61		
		Celková produkce KO [t]		27 848	57 356	35 588	34 234	37 561	37 567
	Odstranění	Skládkování		26 216	25 144	33 820	37 724	34 382	
Spalování		0	0	0	0	0			
Jiné uložení		0	0	0	0	0			
Celkem vybrané způsoby odstranění		26 216	25 144	33 820	37 724	34 382			
SKO	Využití	Materiálové využití	0	0	0	200,85	0		
		Energetické využití	0	0	0	0	0		
		Celkem vybrané způsoby využití	0	0	0	200,85	0		
	Odstranění	Skládkování		21 006	21 050	28 368	32 479	29 735	
		Spalování		0	0	0	0	0	
		Jiné uložení		0	0	0	0	0	
		Celkem vybrané způsoby odstranění		21 006	21 050	28 368	32 479	29 735	

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Hlavními způsoby nakládání s KO jsou materiálové využití a skládkování. Nejvíce se materiálově využívají odpady vyjmenované v následující tabulce. Nejvíce používaným způsobem materiálového využití jsou „prodej odpadu jako suroviny („druhotné suroviny“)“ s kódem nakládání BN10 a „získání / regenerace organických látek“ s kódem nakládání BR3. Těmito dvěma způsoby je materiálově využito

89 % z celkového množství materiálově využitého KO. Množství materiálově využitého komunálního odpadu meziročně postupně stoupá (kromě roku 2010, kde došlo k poklesu na méně než polovinu oproti předchozímu roku). Vzhledem k cílům POH jde o pozitivní vývoj. Oproti celorepublikovému údaji v roce 2012 je podíl materiálového využití KO k celkové produkci KO v ORP Šumperk lepší o 18,3 procentních bodů (nicméně ORP vzhledem k absenci potřebných zařízení zaostává v oblasti energetického využití).

Jediným způsobem odstranění KO je skládkování. Množství odstraněného odpadu skládkováním se meziročně střídavě snižuje a zvyšuje, za celé období 2008-2012 však došlo k nárůstu o 31,2 %.

V případě SKO došlo k materiálovému využití pouze ojedinele v roce 2011.

Skládkování SKO má podobný trend jako skládkování KO - od roku 2008 došlo v roce 2012 k navýšení skládkování o 41,55 %. Lze říci, že veškerý SKO vyprodukovaný na území SO ORP byl odstraněn skládkováním.

Tab. č. 115: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	8 988	5 477	2 544	7 923	4 828
		Energetické využití	0,04	0	0	0	0
		Odstranění	383,07	264,30	268,27	289,54	58,67
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0	0	0	0	10,01
		Energetické využití	0	0	0	0	0
		Odstranění	29,43	5,70	28,99	36,03	61,24
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	448,37	643,26	1395,75	2172,22	1087,36
		Energetické využití	0	0	0	0	0
		Odstranění	798,98	504,84	579,86	602,34	421,62
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	11,94	40,07	31,94	110,81	62,24
		Energetické využití	0	0	0	0	0
		Odstranění	18,67	34,02	31,93	33,88	5,21

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Z předchozí tabulky č. 115 je zřejmé, že nejvíce se materiálově využívá papír. Množství materiálově využitého papíru do roku 2010 klesá, následně v roce 2011 došlo k razantnímu růstu a rok 2012 znamenal opět pokles - za celé sledované období množství papíru, které bylo materiálově využito, kleslo o 46 %.

Nejčastějším způsobem materiálového využití je „získání / regenerace organických látek“ (kód nakládání BR3) a „prodej odpadu jako suroviny („druhotné suroviny“)" (kód nakládání BN10). Těmito způsoby je využito přes 88 % všech materiálově využitých separovaných odpadů.

Množství papíru odstraněného skládkováním postupně ubývá, v roce 2012 bylo odstraněno jen 58,67 tun papíru, což je v porovnání s rokem 2008, kdy bylo odstraněno 383 tun, téměř o 85 % méně. Nutno však podotknout, že v roce 2012 bylo odstraněno výrazně méně papírového odpadu oproti minulým rokům. Zde jde o odstranění odpadu, který nebyl využitelný a pochází i z okolních ORP. Obecně dochází ke skládkování pouze nevyužitelných nebo znečištěných složek odpadů.

Dalším hojně materiálově využívaným odpadem jsou plasty. Množství takto využitých plastů je rok od roku vyšší, i když v posledním roce 2012 byla využita jen asi polovina množství oproti předchozímu roku. Naopak množství plastů odstraněné skládkováním postupně klesá - v roce 2012 bylo na skládku odvezeno pouze 53 % hmotnosti plastových odpadů odstraněných v roce 2008.

Objem materiálového využití skla a nápojových kartonů je ve srovnání s materiálovým využitím papíru zanedbatelné, proto se do grafu č. 8 v příloze 9 kapitoly 5 tyto odpady téměř vůbec nepromítanou. Sklo bylo materiálově využito pouze v roce 2012 a množství tohoto odpadu činilo pouze 10 tun. Počet odstraněných tun skla se postupně zvyšuje, v roce 2012 je množství odstraněného skla dvojnásobné oproti roku 2008. Materiálové využití nápojových kartonů se cyklickým rostoucím trendem zvyšuje - množství využitého odpadu v roce 2012 bylo o 421 % vyšší než v roce 2008. Množství odstraněných nápojových kartonů v letech 2009-2011 vzrostlo, ale v posledním roce výrazně kleslo pod úroveň roku 2008. Obecně lze říci, že veškerý vylámaný odpad je po dotřídění na jednotlivé využitelné složky prodán k dalšímu materiálovému využití.

Tab. č. 116: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem na území ORP

Hmotnostní ukazatele	Způsob nakládání	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s BRO [t]						
Využití	Materiálové využití	13 528	9 934	12 554	13 198	12 310
	Energetické využití	0,04	0	0	0	0
Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)	25 331	25 043	33 996	36 963	33 614
	Spalování	0	0	0	0	0
	Jiné uložení	0	0	0	0	0

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ – počet obyvatel

Materiálové využití BRO meziročně střídavě klesalo a rostlo. V rámci celého sledovaného období došlo k poklesu materiálového využití BRO o 9 %.

Množství skládkovaného BRO (v původních hmotnostech odpadu) bylo v letech 2008 a 2009 zhruba stejné, v roce 2010 došlo k navýšení skládkování (o 35,75 %) a okolo této hodnoty se množství skládkovaného BRO pohybovalo i v následujících dvou letech. V roce 2012 tak bylo odvezeno na skládku o 33 % BRO více než v roce 2008. Skládkování je u BRO v takovýchto hodnotách, protože byl do skládkování započítán i SKO, který obsahuje okolo 48 % biologicky rozložitelné složky.

K žádnému systematickému energetickému využití, spalování nebo jinému uložení BRO na území ORP nedochází.

Tab. č. 117: Nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem na území ORP

Hmotnostní ukazatele	Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s BRKO [t]	Využití							
	Materiálové využití		8 641	5 927	4 333	9 822	8 694	
	Energetické využití		0	0	0	0	0	
Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	23 633	23 527	32 085	35 940	33 105	
		Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	14 812	18 977	18 892	25 764	28 860	26 583
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv ⁻¹] ↓					
			148,00	262,72	261,92	357,88	405,29	374,92
	Spalování		0	0	0	0	0	0
	Jiné uložení		0	0	0	0	0	0
Počet obyvatel v území ORP			72 233	72 130	71 992	71 207	70 905	

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ – počet obyvatel

Nejvíce se materiálově využívá biologicky rozložitelný odpad s katalogovým číslem 20 02 01. V největší míře dochází ke kompostování odpadu (kód nakládání BN13). Odpad obcí, které využívají sběru a svozy biologicky rozložitelného komunálního odpadu pomocí bionádob (Bludov, Dolní Studénky, Hanušovice, Petrov nad Desnou, Rapotín, Šumperk a Vikýřovice), končí na kompostárně v Rapotíně. Materiálové využití BRKO v letech 2008-2010 klesá na téměř polovinu hodnoty roku 2008, následně dojde k výraznému růstu takto využívaného odpadu a v roce 2012 je množství materiálově využitého BRKO téměř stejně jako na začátku sledovaného období v roce 2008.

Sledováním trendu množství BRKO odstraněného skládkováním dojdeme k závěru, že toto množství s přibývajícím roky narůstá. Pro analýzu je zvolena přepočtená hmotnost odpadu na biologicky rozložitelnou složku odpadu. Cíl POH je přesně opačný, tedy aby se množství BRKO odstraněné skládkováním snížilo.

Jiné způsoby nakládání s BRKO nejsou na území ORP využity, protože se zde nenachází příslušná zařízení (např. ZEVO, spalovna).

Finanční analýza

Tab. č. 118: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	2 150 120	1 996 770	1 812 100
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	39 791 700	38 980 450	40 320 380
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	93 980	235 710	283 330
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	-	-	-
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	5 057 670	5 375 780	5 885 870
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	-	77 900	42 480
3727	Prevence vzniku odpadů	-	-	-
3728	Monitoring nakládání s odpady	-	-	-
3729	Ostatní nakládání s odpady	206 550	142 850	313 950
Celkové náklady		47 300 020	46 809 460	48 658 110

Zdroj: Ministerstvo financí

U položky sběr a svoz nebezpečných odpadů (par. 3721) dochází k postupnému snižování nákladů. Tento trend bude způsoben rozvojem zpětného odběru domácích spotřebičů a jiných zařízení spadajících do NO.

Náklady za sběr a svoz komunálních odpadů (3722) se v letech 2010-2012 pohybují v rozmezí $\pm 3\%$ okolo částky 40 mil. Kč.

V případě paragrafu 3723 - sběr a svoz ostatních odpadů byl meziroční nárůst značný. Mezi prvními 2 roky došlo k navýšení nákladů o 150 % a v roce 2012 došlo k dalšímu navýšení o 20 %.

Za využívání a zneškodňování komunálních odpadů (par. 3725) v roce 2010 subjekty zaplatily 5 057 670 Kč, další roky se tato částka postupně zvyšovala řádově o stovky tisíc Kč (jednotky procent).

V roce 2010 nebyly vynaloženy žádné náklady na položku s paragrafem 3726 - Využívání a zneškodňování ostatních odpadů. V roce 2011 náklady činily 77 900 Kč a další rok poklesly téměř na polovinu. Náklady za položku 3729 - Ostatní nakládání s odpady se nejprve ponížily o 31 %, následně došlo k výraznému nárůstu o 120 %.

Ostatní položky byly v celém sledovaném období nulové.

Celkové náklady za celé ORP v roce 2010 činily 47 300 020 Kč a následující roky se náklady pohybovaly plus mínus pár procent okolo této částky.

Tab. č. 119: Vybrané příjmy z odpadového hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Podseskupení položek	Položky	Příjmy v Kč/rok		
		2010	2011	2012
1333	Poplatky za uložení odpadů	19 895 490	21 827 482	19 987 403
1337	Poplatek za komunální odpad	27 998 210	27 478 588	3 742 931
1338	Registrační a evidenční poplatky za obaly	-	-	-
1340	Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	-	-	26 144 622
1359	Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené	-	41 362	-
Celkové příjmy		47 893 700	49 347 432	49 874 956

Zdroj: Ministerstvo financí

Příjmy obcí ORP za položku 1333 Poplatky za uložení odpadů v roce 2010 činily 19 895 490 Kč, v roce 2011 se příjmy zvedly o 9,7 % a následující rok došlo k poklesu o 8,5 % téměř na hodnotu roku 2010. V případě položky 1337 došlo od roku 2012 k rozdělení položky na položky 1337 a 1340. Proto pro porovnání budeme v roce 2012 hodnoty obou položek slučovat. V roce 2010 přijaly obce 27 998 210 Kč za poplatky za komunální odpad. V roce 2011 došlo k mírnému téměř 2% snížení příjmů. V roce 2012 dosahovaly sloučené položky 1337 a 1340 hodnoty 29 887 553 Kč, takže došlo k meziročnímu zvýšení příjmů o víc jak 2,4 mil. Kč, tj. o 8,8 %.

Příjmy za položku 1338 byly ve všech sledovaných letech nulové.

Položka 1359 je v letech 2010 a 2012 nulová, v roce 2011 příjmy dosahovaly hodnoty 41 362 Kč.

Do příjmů nejsou zahrnuty příjmy z odměn od EKO-KOM a od kolektivních systémů. Jelikož tyto příjmy nejsou kompletní, nelze je srovnávat s náklady.

5.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané	dostatečný (jak často) a pravidelný (žádné změny termínu) svoz nádob na odpadky	v případě pytlového sběru nebezpečí rozptýlení odpadků po okolí (zvěř, vítr,...)	brožura "Průvodce odpadů domácností na Šumpersku"	zajištění dostatečného a pravidelného svozu dle potřeb občanů
		ne příliš vysoká cena na svoz	zakládání černých skládek	Standardní komunikační kanály (www, TV)	vysvětlit, jak správně třídit
		důkladné vysypání nádob	neplacení poplatků za odvoz	inzerce ve zpravodajích	analyzovat rozmístění kontejnerů
		čistota u kontejnerů	špatné třídění nevědomé		provádět úklid okolo kontejnerů
		svoz odpadu, který se nevejde do kontejneru a umístí se vedle něj	netřídění - NO a složky separovaného sběru ve směsném odpadu - lenost, nezájem o ekologii		vysvětlit, jak správně třídit - letáky, popisy na popelnících na tříděné složky odpadu
		kontejnery na separovaný sběr/velkoobjemové kontejnery v dostatečné blízkosti			zveřejňovat výsledky opatření
		dostatečné rozmístění odpadkových košů			
2.	Úředníci obcí ORP	zisk prostředků na nakládání s odpady ze zpětného odběru	špatně investované prostředky do OH	přímá komunikace mezi obcemi	zdražení poplatků za směsný KO

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		minimalizovat náklady na provoz odpadového hospodářství (OH)	nepodaří se vybrat dostatek peněz na poplatcích		zpřístupnění údajů o cenách za svoz odpadů mezi obcemi
		efektivně vybírat poplatky za svoz odpadu	nedodržují zákon - pokuty		meziobecní spolupráce
		zefektivnit třídění odpadů -> větší výťažnost			
		zajistit dostatečnou sběrnou síť			
		jinak vhodně investovat do OH			
3.	Malé a střední podniky	minimalizovat náklady na OH	nezákonné zba- vování se odpadů (černé skládky, vhazování odpadů do popelnic ob- čanů)	běžné způsoby komunikace	provádění kontrol
4.	Velké podniky	minimalizovat náklady na OH	nebezpečí vzniku ekologické zátěže	běžné způsoby komunikace	pravidelné prová- dění kontrol
		maximalizovat opě- tovné využití odpadů	nedodržování zákonů		
5.	Svozové firmy	provádět svoz pro co nejvíce subjektů	špatné odstraňo- vání odpadů	běžné způsoby komunikace	vypovězení smlouvy a výběr jiné svozové spo- lečnosti
		efektivněji odstraňo- vat odpad	nekvalitní sběr/výsyp odpa- dů		Sankce
		maximalizace zisku	neplnění smluv- ních podmínek		

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
6.	Skládky a jiná zařízení	maximalizace zisku	špatné odstraňování odpadů	běžné způsoby komunikace	sankce, pokuty
		efektivní ukládání/spalování odpadu	porušení stanovených limitů		kontroly životního prostředí
			vznik ekologických zátěží		modernizace zařízení
7.	Zpětní odběratelé	větší efektivita třídění	nedostatečná motivace ke zpětnému odběru	běžné způsoby komunikace	odměna za zpětně odebrané výrobky
		menší míra skládkování	nebezpečí úniku nebezpečných látek při nesprávné demontáži		
		zvýšení znovuvyužití starých materiálů - recyklace			
		snižovat zátěž životního prostředí			
		zamezení vzniku černých skládek nebezpečného odpadu			
8.	Školy	zlepšení úrovně separovaného sběru	špatné nebo nedostatečné třídění	běžné způsoby komunikace	soutěže v recyklaci mezi třídami a školami
		ekologická výchova		pravidelná zasedání s představiteli škol	
9.	médiá	nalezení atraktivního tématu pro konzumenta daného média	zveřejnění nepřesných informací		pravidelná komunikace
		šíření ekologické výchovy	šíření špatného povědomí o obci		

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		nalezení inzerentů v oblasti ekologie			
10.	Ekologičtí aktivisté	předcházet negativním vlivům na životní prostředí	protestní akce	veřejná jednání	začlenění aktivistů do vzdělávání v oblasti ochrany životního prostředí
		poskytování právní pomoci v oblasti ochrany ŽP	laické připomínkování	běžné způsoby komunikace	
		propagace osvěty ochrany ŽP	extrémní ekoterrorismus		
		účast v rozhodovacích procesech ohrožujících ochranu přírody			
11.	Nepravidelní náhodní původci odpadů (turisté, návštěvníci kulturních a sportovních akcí)	dostatečné rozmístění odpadkových košů	nárazový vznik velkého množství odpadků		"samosběr" - akce typu "za x kelímků od piva jedno pivo zdarma"
			zakládání černých skládek		Použití speciálních zálohovaných kelímků
					kontrola rozmístění odpadkových košů a četnosti jejich výsypů

Zdroj: vlastní šetření

V analýze cílových skupin (CS) bylo identifikováno 11 kategorií CS existujících či působících ve správním obvodu ORP Šumperk. Mezi hlavní cílové skupiny v odpadovém hospodářství patří obce, jejich představitelé a jejich občané a dále společnosti, které poskytují služby v oblasti odpadového hospodářství.

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P*D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek finančních prostředků na běžný provoz systému OH	1	5	5	Efektivnější vybírání poplatků za svoz Optimalizace systému svozu Vysoutěžení lepších podmínek	Obec
		Nedostatek finančních prostředků na modernizaci technického vybavení	3	2	6	Využití dotací	Obec
		Velká část občanů přestane platit poplatky za odpad	1	4	4	Efektivnější vybírání poplatků za svoz	Obec
		Ostatní původci odpadu přestanou platit poplatky za odpad	1	3	3	Efektivnější vybírání poplatků za svoz	Obec
		Vrácení schválených finančních prostředků při nedodržení podmínek pro přidělení dotace	2	5	10	Důsledné monitorování a plnění podmínek pro přidělené dotace	Obec
		Vznik výdajů na neobvyklé záležitosti - odstranění černých skládek, svoz mimořádného odpadu	3	1	3	Pokuty Ekologická výchova Dostatek sběrných dvorů a míst	Obec

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P*D		
2.	Organizační riziko	Špatný systém svozu odpadů	2	3	6	Optimalizace svozu Meziobecní spolupráce	Obec
		Obce nejsou ochotny spolupracovat	3	3	9	Meziobecní spolupráce	Obce
3.	Právní riziko	Změna legislativy	4	2	8	Uvědomění si a upozornění na vlivy legislativních změn	Obec
4.	Technické riziko	Zastaralá technika a vybavení pro odstraňování odpadů	2	2	4	Investice do techniky spolufinancovaných z jiných zdrojů	Obec Svozová společnost Zařízení pro odstraňování odpadů
		Svoz z problémových míst nepřístupných svozové technice	2	1	2	Ruční manipulace, investice do menších	Obec Svozová společnost
5.	Věcné riziko	Vznik černých skládek	1	2	2	Kontrola, vzdělávání, okamžité odstranění černé skládky	Obec

Zdroj: vlastní šetření

Nejpočetnější skupinou rizik je skupina Finanční riziko, ta obsahuje celkem 6 jednotlivých rizik. Celkem bylo identifikováno 12 jednotlivých rizik. Nevýznamnějším rizikem je riziko spjaté s vrácením schválených finančních prostředků při nedodržení podmínek pro přidělení dotace, jehož významnost byla ohodnocena hodnotou 10. Další významná rizika jsou neochota obcí spolupracovat a změna legislativy.

5.1.4 SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Silné stránky	Slabé stránky
1. Produkce odpadu v souladu s cíli POH	1. Absence zařízení pro energetické využití odpadu na území ORP ani v blízkosti ORP
2. Nárůst sběru a recyklace separovatelných složek KO	2. Pouze každá 4. obec má sběrné místo
3. Umístění skládky s novou třídící linkou v Rapotíně téměř uprostřed území ORP a v blízkosti největšího města (Šumperk)	3. Slabší komunikace mezi obcemi v souvislosti s OH
4. Existence další skládky v bezprostřední blízkosti ORP - Medlov	4. Relativně nízký počet komunitních kompostáren
5. Dostatečný počet místních svozových společností	5. Málo obcí třídí BRKO
6. Přítomnost druhé třídící linky	
7. Umístění sběrných míst ve městech	
8. Minimální problémy s černými skládkami v regionu	
9. Dobrý stav zařízení a techniky	
10. Dobrá platební morálka občanů v případě placení poplatků za svoz KO	
11. Většina obcí nemusí moc doplácet na provoz OH (po započtení fin. příspěvků od společností zabývajících se zpětným odběrem)	
Příležitosti	Hrozby
1. Zvýšení konkurence mezi svozovými společnostmi - snížení nákladů na OH	1. Negativní vliv změny legislativy
2. Meziobecní spolupráce, vznik regionálního svazku obcí - snížení nákladů na OH	2. Nebezpečí vzniku černých skládek
3. Ekologická výchova a osvěta vedoucí k zodpovědné spotřebě - minimalizace produkce odpadu, větší míra recyklace	3. Rostoucí náklady na odpadové hospodářství
4. Uskutečnění projektů spolufinancovaných z jiných zdrojů (fondy EU a dotace)	4. V dohledné době zřejmě nevznikne na území ke skládkování žádná alternativa typu spalovna, ZEVO, ...
5. Zvýšit třídění BRKO, které sníží náklady na OH	
6. Zvýšení počtu sběrných míst	

Zdroj: vlastní šetření

Výsledek a obsah SWOT analýzy bude diskutován, doplněn a měněn na jednáních se starosty, které budou blíže zaměřeny na tvorbu integrovaných projektových záměrů v odpadovém hospodářství.

5.1.5 Souhrn výsledků analýz

Na území správního obvodu ORP Šumperk působí jedna z největších společností zabývajících se odpadovým hospodářstvím v České republice - společnost SITA CZ a.s. Ta se stará o svoz směsného komunálního odpadu pro 30 obcí. Přičemž SO ORP Šumperk je složen celkem z 36 obcí. V případě tříděného sběru sváží SITA CZ a.s. odpad z 25 obcí. Jediná skládka je situována v obci Rapotín. Hned vedle skládky je umístěna třídící linka. Skládku i třídící linku provozuje opět společnost SITA CZ a.s. Další větší firmy zabývajících se zejména sběrem separovaných složek odpadů jsou společnosti JK Morava, spol. s.r.o. a ECOPAK, spol. s.r.o. Firma ECOPAK provozuje další třídící linku.

Ve SO ORP Šumperk je 5 sběrných dvorů, z toho 2 jsou postaveny v největším městě Šumperku, 1 ve městě Hanušovice a po 1 v obcích Libina a Rapotín. Tyto sběrné dvory jsou provozovány některými z výše uvedených společností, pouze v Libině sběrný dvůr provozuje obec. Dalších 6 menších sběrných míst si spravují samy obce.

Nejvíce využívanou kompostárnou je rapotínská kompostárna v blízkosti skládky. V Rapotíně se také nachází kogenerační jednotka. Další kogenerační jednotka je umístěna v šumperské ČOV, v Šumperku se také nachází jedna bioplynová stanice.

V současné době se na území ani v blízkosti území ORP Šumperk nenachází žádná spalovna nebo zařízení pro energetické využití odpadů.

Z hlediska jednotlivých skupin Katalogu odpadů je kromě komunálních odpadů a stavebních a demoličních odpadů na území SO ORP Šumperk vykázána větší produkce odpadů ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky. Příčinou je přítomnost většího počtu firem zabývajících se výrobou papíru.

Na území SO ORP Šumperk se nenachází žádná spalovna odpadů ani žádné zařízení pro jiné uložení odpadů, jediným dostupným způsobem odstraňování odpadů je skládkování.

Produkce všech odpadů od obcí tvoří 30 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Podíl produkce nebezpečného odpadu na celkové produkci odpadů od roku 2008 meziročně klesá, jedinou výjimkou je rok 2011, ve kterém došlo k mírnému nárůstu NO. Podařilo se snížit měrnou produkci NO o 20 % do roku 2010 v porovnání s rokem 2000, což je v souladu s cílem POH. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 6,7 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. V porovnání s průměrnými hodnotami za Olomoucký kraj, vykazuje ORP Šumperk nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj.

Produkce KO od obcí tvoří 80,1 % celkové produkce KO v území ORP. Porovná-li se měrná produkce komunálního odpadu za rok 2012 na území SO ORP Šumperk s krajskými údaji, dá se konstatovat, že v průměru každý občan ORP vyprodukoval o 14,4 % více KO (cca 54 kg).

Produkce SKO z obcí tvoří 84,3 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. V případě měrné produkce SKO každý obyvatel v roce 2012 vyprodukoval o 15,59 kg méně odpadu oproti údaji za Olomoucký kraj, což v relativním porovnání představuje 6,7 % krajských hodnot.

Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů za ORP vzhledem k průměrným hodnotám měrné produkce za ČR nižší u papíru a vyšší u skla,

nápojových kartonů a kovů. V případě plastů jsou hodnoty téměř stejné. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými průměry na horší úrovni (kromě papíru a plastů).

Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 132 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji hustější, přičemž hustota sběrné sítě v Olomouckém kraji je 144 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. Ze všech 13 ORP v Olomouckém kraji jde o 5. nejvyšší průměrnou hustotu sběrné sítě.

Produkce BRKO od obcí tvoří 83 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 17 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší.

Téměř všechny hodnoty porovnávané s cíli POH se vyvíjí pozitivně. Problémy jsou pouze s plněním cílů v oblasti BRKO.

5.2 Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a jiných aktérů odpadového hospodářství z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

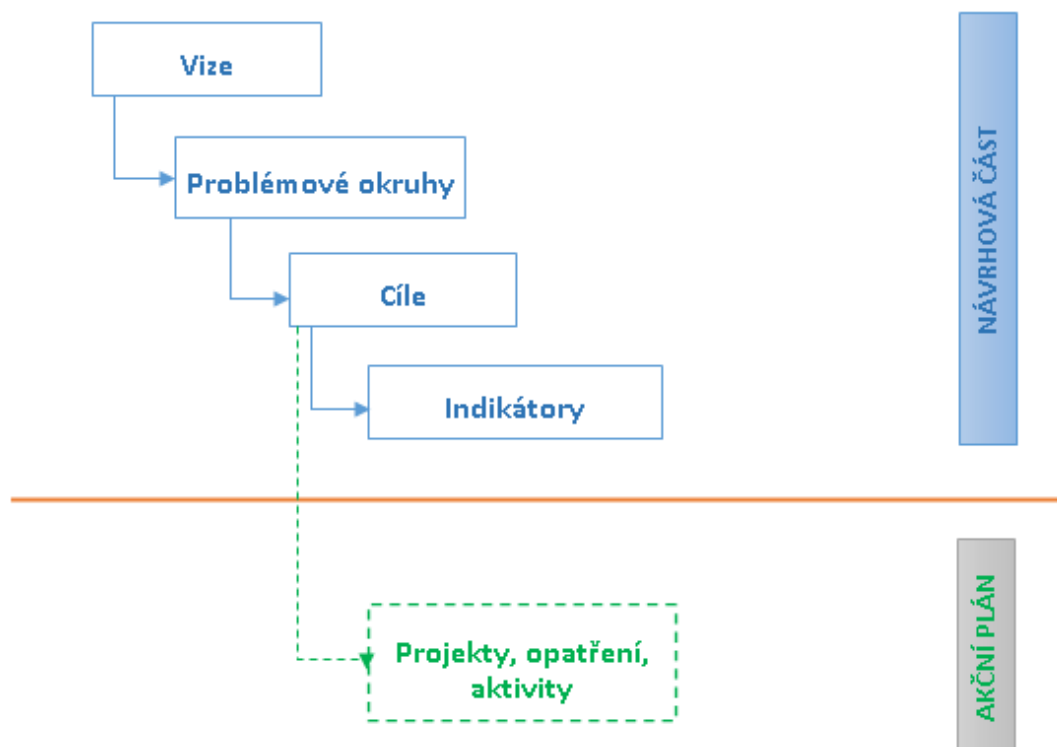
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2 Vize pro ORP Šumperk

Naše motto:

Šumpersko – značka kvality a různorodosti života všech jeho obyvatel

Vize území SO ORP Šumperk pro rok 2020:

Ekonomicky silný region se stabilními pracovními příležitostmi, rozvíjený hospodářstvím s přidanou hodnotou. Obyvatelům regionu jsou poskytovány veřejné služby efektivně. Služby zahrnují především kvalitní vzdělávání s důrazem na jeho dostupnost, moderní a atraktivní vybavení v návaznosti na technické, přírodovědné a IT vzdělávání.

V regionu je poskytováno široké spektrum sociálních služeb, které podporují i sociální začlenění rizikových skupin a zároveň umožňují uplatnění všech na trhu práce. Funguje zde moderní systém odpadového hospodářství, který přinese nejen finanční úspory, ale také zkvalitní služby pro občany a sníží zátěž na životní prostředí. Region je vybaven kvalitním zázemím pro cestující veřejnou dopravou, která umožňuje multimodální dopravu, která je bezpečná, bezbariérová a propojuje výhody hromadné dopravy a cyklodopravy.

5.2.3 Problémové okruhy

Pro dosažení výše uvedené vize meziobecní spolupráce stojí v cestě tři základní problémy v území ORP Šumperk v oblasti odpadového hospodářství. Tyto problémy jsou uvedeny níže ve schématu znázorňující vazby mezi problémy (barierami) a dílčími cíli, které vedou k dosažení vize. Problém č. 1 „Rostoucí náklady za odpadové hospodářství u venkovských obcí“ má vazbu na všechny níže uvedené dílčí cíle v kapitole 5.2.4. Problém č. 2 „Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí“ v území ORP Šumperk je možné řešit při dosahování dílčího cíle č. 2, ale také průřezového cíle č. 4, kterým je „Zajištění hospodárného chování občanů při nakládání s odpadem pomocí informačních/vzdělávacích kampaní a místních motivačních systémů“. Problém č. 3 („Minimální separování BRKO v řadě obcí“) má samostatný cíl č. 3 „Snížit množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaného na skládky“ a výše uvedený průřezový cíl č. 4.

Vize meziobecní spolupráce

Funguje zde moderní systém odpadového hospodářství, který přinese nejen finanční úspory, ale také zkvalitní služby pro občany a sníží zátěž na životní prostředí.

Odpadové hospodářství	Problémy	PO 1 Rostoucí náklady za odpadové hospodářství (OH) u venkovských obcí PO 1.1 Různá úroveň a roztržitost OH v regionu	PO 2 Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí	PO 3 Minimální separování BRKO v řadě obcí
	Cíle	C1 Zefektivnění systému OH a zvýšení ekonomické hodnoty odpadu pomoci modernizace odpadové hospodářství regionu	C2 Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálové využití	C3 Snížit množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaného na skládky
		Cíl č. 2		
	C4 Zajistit hospodárné chování občanů při nakládání s odpadem pomoci informačních/vzdělávacích kampaní a místních motivačních systémů.			

PO 1 Rostoucí náklady za odpadové hospodářství u venkovských obcí ORP Šumperk

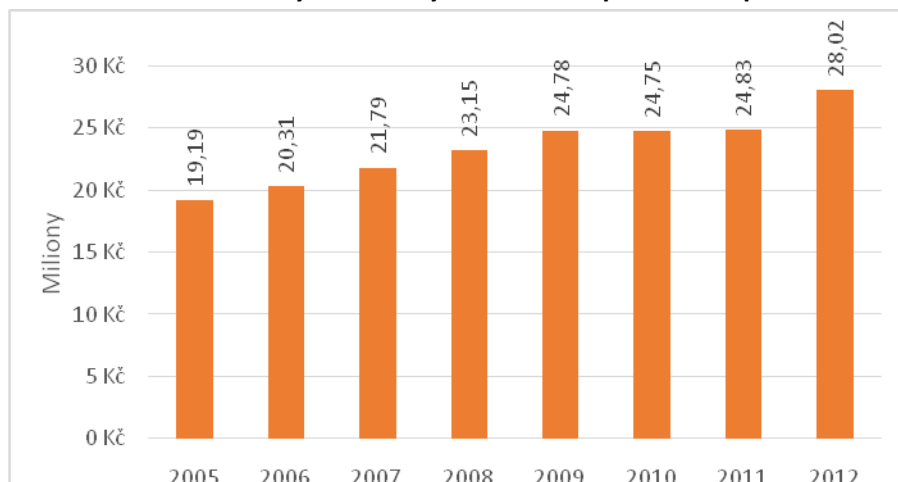
Odpadové hospodářství je jednou z činností obcí, která se týká všech i těch nejmenších obcí. Dohromady za celý správní obvod ORP Šumperk obce ročně uhradí výdaje za služby odpadového hospodářství v hodnotě 48 mil. Kč⁶, což znamená, že výdaje na jednoho občana dosahují cca 670 Kč/ročně. Největší část je tvořena výdaji města Šumperka (19 mil. Kč). Venkovské obce celkově uhradí za tyto služby 28 mil. Kč ročně. Výše nákladů jednotlivých obcí se odvíjí od množství odpadu, se kterým nakládaly, respektive počtu obyvatel, ale i od jiných specifických aspektů, proto jsme jednotlivé obce srovnávali a analyzovali v kontextu sub-regionu či velikostních skupin.

Základním východiskem pro definování problému „Rostoucí náklady za odpadové hospodářství u venkovských obcí ORP Šumperk“ vychází z dat z rozpočtů obcí v období 2000 – 2012⁷. V roce 2000 dosahovaly náklady pouhých 7 mil. Kč, ale legislativní a technické podmínky v letech 2000 až 2005 jsou s rokem 2014 nesrovnatelné, proto u definování tohoto problému nadále budeme pracovat s daty v období roku 2005 až 2012. Z grafu č. 24 vyplývá, že roční nárůst nákladů se pohybuje okolo jednoho milionu Kč, a lineárně roste. Pouze v pokrizových letech 2010 a 2011 došlo ke stagnaci, která byla srovnána nárůstem v roce 2012 o 3,3 mil. Kč.

⁶ Data za rok 2012.

⁷ Zdroj: www.rozpocetobce.cz

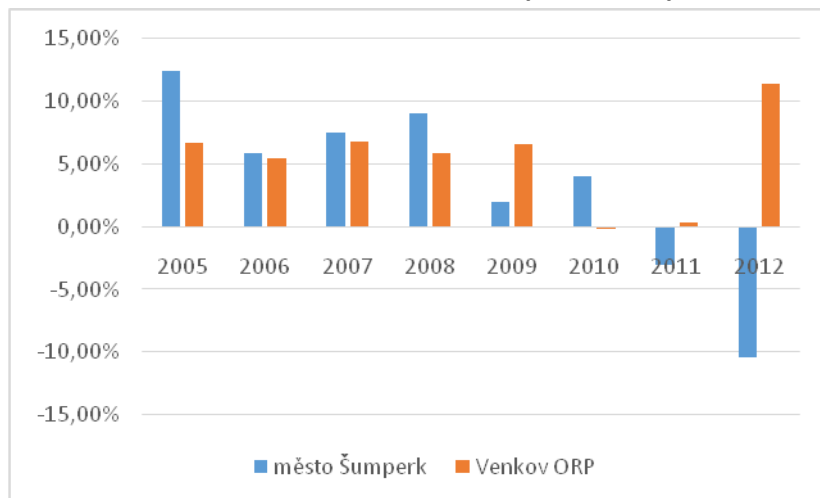
Graf č. 24: Roční náklady venkovských obcí na odpadové hospodářství

Zdroj: vlastní zpracování, data – www.rozpocetobce.cz

Při analýze růstu nákladů za odpadového hospodářství jsme jej převedli do procentuálního vyjádření a následně s rovnali s vývojem nákladů ve městě Šumperk, kde do roku 2008 byl meziroční růst nákladů vyšší než na venkově. Od roku 2009 dochází ve městě Šumperk ke zpomalení růstu nákladů a následně k masivnímu poklesu v letech 2011 a 2012, což je dle vyjádření zástupců města způsobeno realizovanými soutěžemi na dodavatele služeb, které svým zadáním vytvářely konkurenční prostředí.

Graf č. 25: Meziroční změna nákladů na odpadové hospodářství

Zdroj: vlastní zpracování, data – www.rozpocetobce.cz

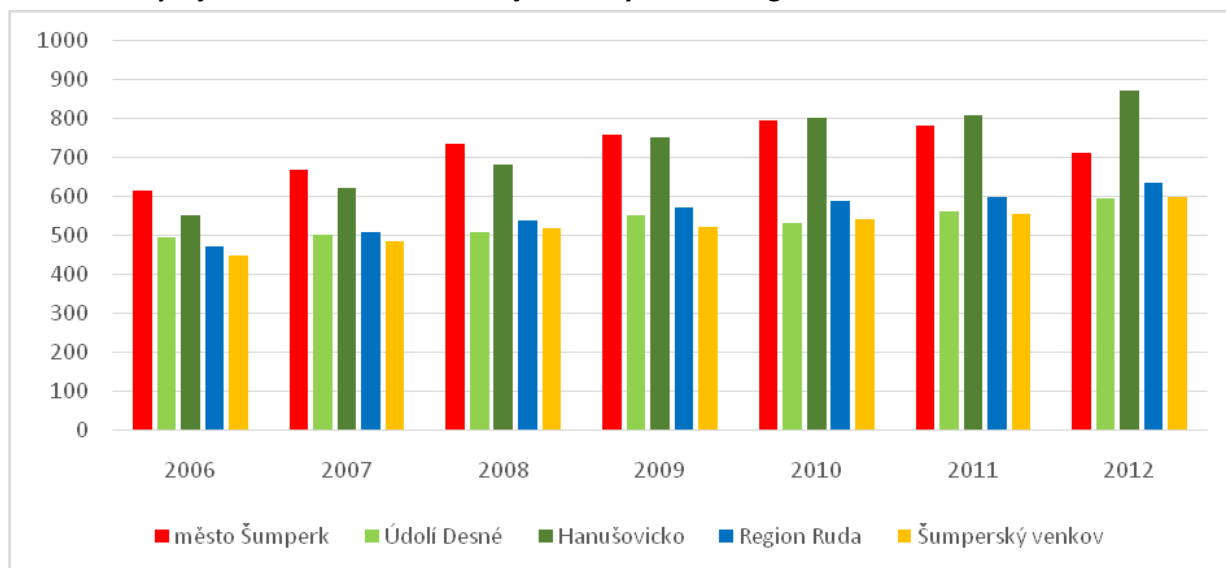
Kromě meziročních změn nákladů OH je důležité i srovnání per capita, kde jsme přistoupili i k analýze dle jednotlivých mikroregionů v rámci území ORP Šumperk. Na počátku sledovaného období v roce 2006 mělo město Šumperk nejvyšší náklady na OH na občana (614 Kč). V průběhu sledovaného období došlo k nárůstům nákladů u všech mikroregionů i města Šumperka, jak odhaluje tabulka č. 119. K největšímu nárůstu nákladů došlo na Hanušovicku (o více jak polovinu) a naopak nejnižší nárůst nastal ve městě Šumperku (o 98 Kč) a Údolí Desné (o 101 Kč), které leží v bezprostřední blízkosti skládky v Rapotíně. V Regionu Ruda a Šumperský venkov došlo k nárůstu nákladů o více jak třetinu.

Tab. č. 120: Náklady za OH na občana v jednotlivých mikroregionech

	2006	2012	Rozdíl	Podíl nárůstu
	A	B	B-A	(B-A)/A
Údolí Desné	494	596	101	20,5%
Hanušovicko	551	873	322	58,5%
Region Ruda	471	634	164	34,7%
Šumperský venkov	448	599	150	33,5%
Město Šumperk	614	712	98	16,0%

Zdroj: vlastní zpracování, data – www.rozpocetobce.cz

Graf č. 26: Vývoj nákladů OH na občana v jednotlivých mikroregionech

Zdroj: vlastní zpracování, data – www.rozpocetobce.cz

Růst nákladů odpadového hospodářství může být zapříčiněn různým vývojem podílu separovaného odpadu, jehož nakládání je pro obce výrazně levnější (díky odměnám od EKO-KOMU a kolektivních systémů), či smluvními podmínkami s odpadovými společnostmi v jednotlivých obcích.

PO 1.1 Různá úroveň a roztržitost odpadového hospodářství v regionu

Jedná se o dílčí problém související s cenou služeb v odpadovém hospodářství, které je řešeno výše. Roztržitost odpadového hospodářství v SO ORP Šumperk se kromě různého systému výběru poplatku za nakládání s odpady (na popelnici a za občana) projevuje především v systému zajištění služeb, které jsou u venkovských obcí na velmi odlišné úrovni a liší se cenovými podmínkami. Venkovské obce často nemohou využít konkurenčního prostředí, které vytvářejí společnosti provozující služby v OH, a služby OH zajišťují na základě objednávek a bez veřejné soutěže. Různá úroveň rozsahu služeb odpadového hospodářství obcí souvisí s neexistencí či sdílením sběrných dvorů, kompostáren ve spádových mikroregionech, které by umožňovaly bezplatný (resp. zpoplatněný v rámci poplatku za odpad) sběr objemného, stavebního a biologického odpadu po celý rok.

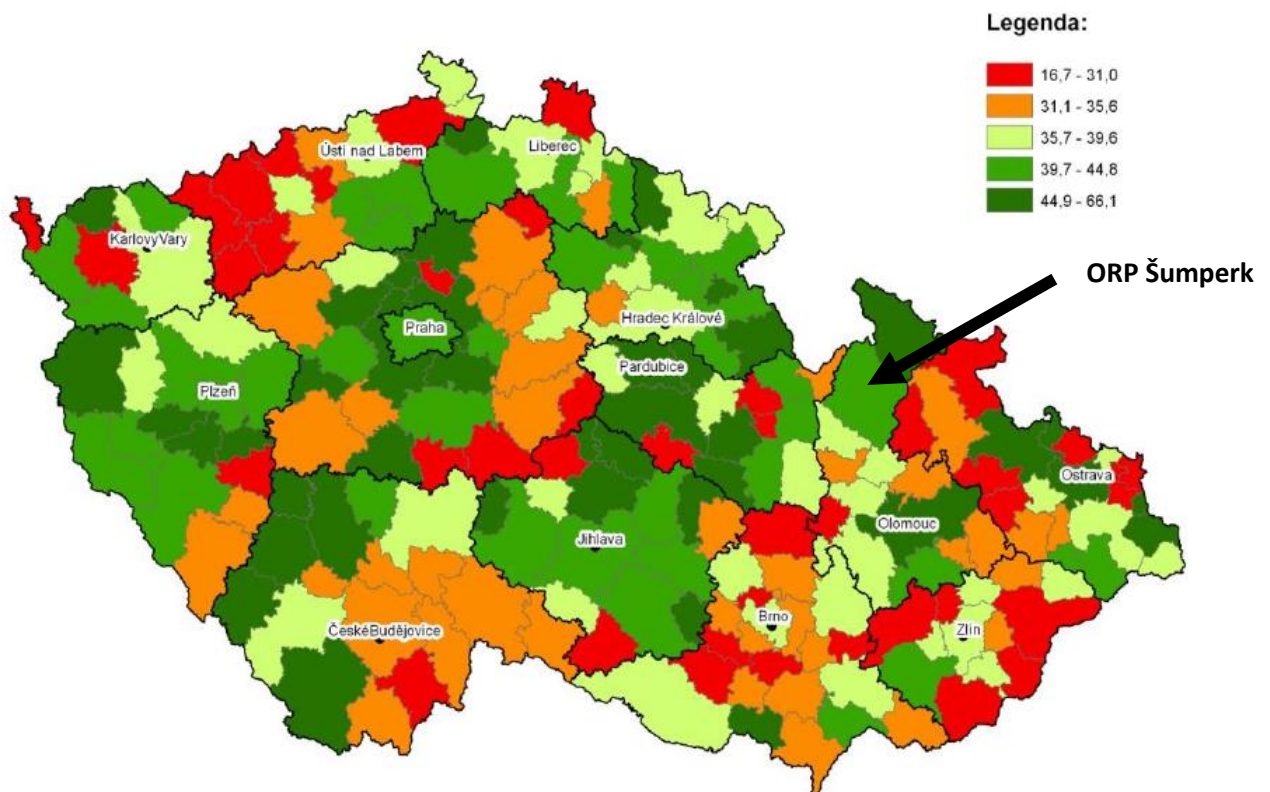

PO 2 Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí

Průměrně jeden obyvatel ČR za rok vytrídí 33 kg papíru, skla, nápojových kartonů a plastů, které by jinak skončily ve směsném komunálním odpadu. Díky tomu občané snižují svým obcím náklady za nakládání s komunálním odpadem, jelikož za vyseparované odpady mající druhotné využití získává obec odměny od společnosti EKO-KOM (prodej odpadu jako suroviny). Problém **Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí má vazbu na výše uvedený problém č. 1.**

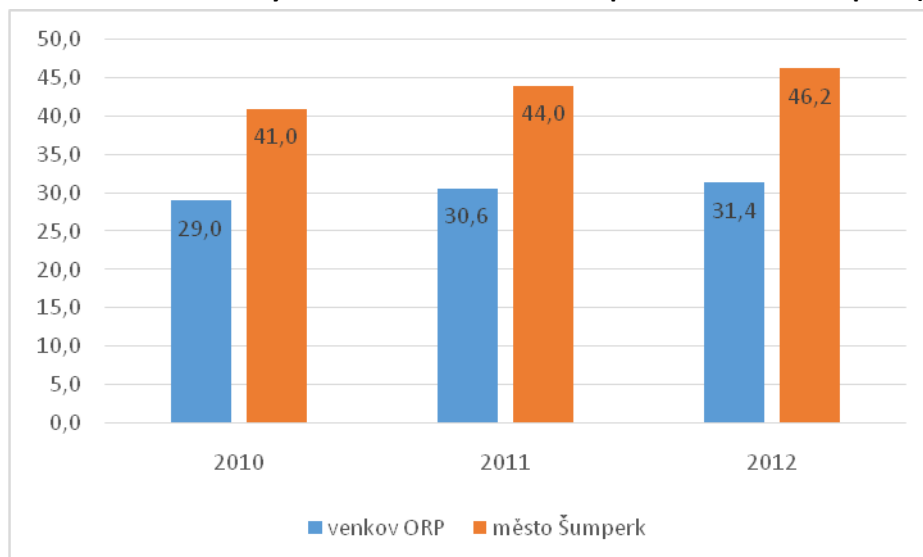
Ve správním obvodu ORP Šumperk jsou opět významné rozdíly mezi situací ve městě Šumperku a ve venkovských obcích, proto i u tohoto problému se spíše zaměříme na stav na venkově, kde je podíl separovaného odpadu nižší. Podle kartogramu ze studie „Hodnocení nákladů na hospodaření s KO v obcích ČR“ (mapa č. 5) náš region patří k lepším („zeleným“), což je mimo jiné způsobeno množstvím vytríděného odpadu obyvatel města Šumperk. Rozdíl v rámci území SO ORP Šumperk odhaluje graf č. 27.

Mapa č. 5: Množství vytríděného komunálního odpadu v ČR dle ORP (kg/obyvatel; rok 2012)

Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s KO v obcích ČR

Graf č. 27: Množství vytríděného komunálního odpadu v SO ORP Šumperk (kg/obyvatel; rok 2012)

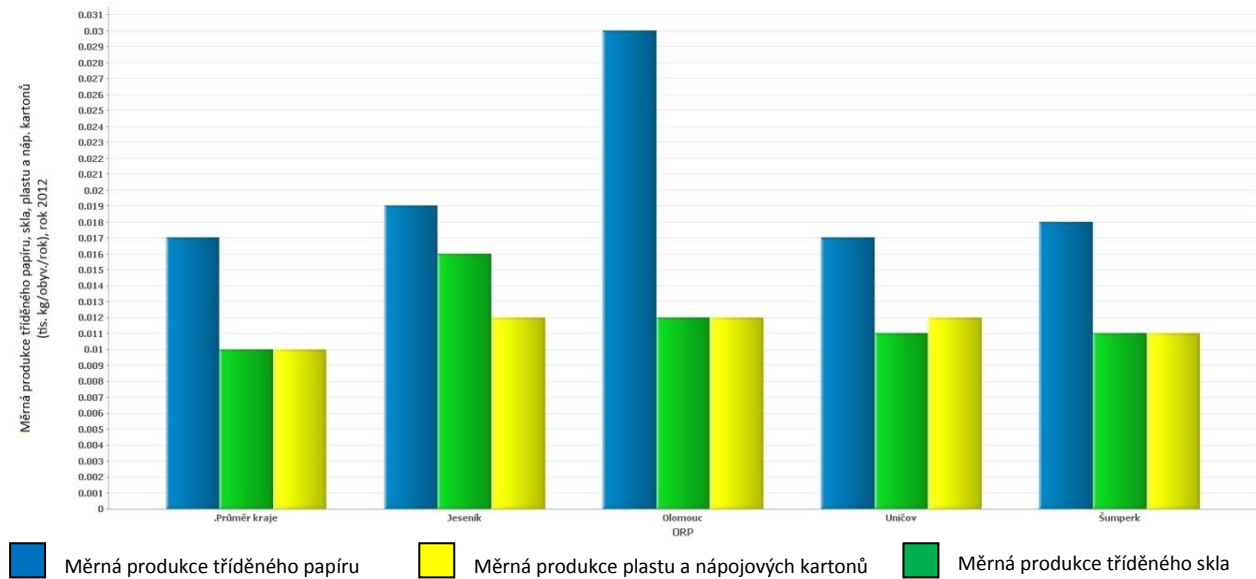

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle dat o množství vyseparovaného odpadu na obyvatele dochází k meziročnímu nárůstu, a to jak u města Šumperka, tak u venkovských obcí, u kterých jsou významné rozdíly. Primát má v tomto obec Branná na Hanušovicku, kde dlouhodobě obyvatelé vytrídí více jak 70 kg/obyv. skla, papíru a plastu za rok. Na druhou stranu jsou v území ORP Šumperk i obce, kde nevytrídí 20 kg na obyvatele. V této souvislosti je nutné uvést, že podle výzkum prof. Jiřího Hřebíčka z roku 2009⁸ v té době ve SO ORP Šumperk separovala čtyři druhy odpadu pouze necelá polovina obcí. V roce 2012 všechny obce až na jednu výjimku umožňují separaci většiny druhů odpadů. V rámci území ORP Šumperk nalezneme velké rozdíly v míře separace mezi jednotlivými velikostními skupinami obcí, což potvrzují jak údaje v tabulce č. 109 analytické části, tak data z benchmarkingu SO ORP v Olomouckém kraji, kdy správní obvody s velkým městem měly vyšší měrnou produkci na občana než převážně venkovské SO ORP. Tyto rozdíly platí především pro produkci separovaného papíru.

⁸ Zdroj: Realizace integrovaného systému nakládání s odpady v regionu Šumpersko, Jiří Hřebíček

Graf č. 28: Měrná produkce tříděného papíru, skla, plastu na občany ve vybraných SO ORP v Olomouckém kraji (v 1.000 kg/obyvatele/rok)

Zdroj: SMO ČR, Benchmarking SO ORP v ČR; Měrná produkce, rok 2012

Přestože benchmarking v rámci Olomouckého kraje i srovnání měrné produkce separovaného odpadu (tabulka č. 108 analytické části) odhalili, že SO ORP Šumperk ve třech hlavních sledovaných složkách tříděného odpadu (papír, sklo, plasty) dosahuje mírně nadprůměrných hodnot, tak lepší výsledky ostatních regionů v rámci Olomouckého kraje ukazují potenciál dalšího rozvoje separace odpadu i v SO ORP Šumperk.

PO 3 Minimální separování BRKO

V řadě obcí ORP Šumperk nebyly učiněny kroky k vedoucí k minimalizaci biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky, a to přesto, že směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů (včleněna do Plánu dopadového hospodářství České republiky) mimo jiné ukládá povinnost omezovat skládkování biologicky rozložitelných komunálních odpadů. To znamená zvýšit úroveň separování komunálního odpadu na oddělitelné složky skupin odpadů spadající do kategorie BRKO a následné materiálové či energetické využití těchto odpadů.

Skládkovaný bioodpad kromě snižování životnosti skládky kvůli zvýšenému množství skládkového odpadu způsobuje nestabilitu skládky (rozkládáním organických látek a hromaděním vzniklého plynu) a přispívá ke skleníkovému efektu produkcí metanu.

Na území ORP je nedostatečně vyvinutá síť kompostáren. Ve správním obvodu ORP Šumperk jsou kompostárny či jiná zařízení na nakládání s BRO provozovány v obci Bludov, Libina, Nový Malín, Rapotín, Šumperk (viz mapa níže). Pouze dvě ze zařízení (v obci Libina a Nový Malín) jsou zřízeny a provozovány obcí. Kompostárna v Rapotíně, která je součástí komplexu skládky provazované firmou SITA, a.s., je využívána pro nakládání s BRKO z okolních obcí. Ostatní zařízení pro nakládání s BRO ve SO ORP Šumperk jsou v soukromých rukou a slouží především podnikatelským subjektům (bioplynová stanice aj.). Jak odhaluje i mapa č. 6, tak v západní části SO ORP Šumperk se nenachází ani jedno zařízení pro nakládání s BRKO.

V posledních třech letech došlo k rozvoji infrastruktury a především služeb pro separování BRKO (pronájem nádob, svoz), proto při plánování dalších zařízení pro nakládání s BRKO bude důležité vycházet z neaktuálnějších informací o zařízeních (kapacita) a množství separovaných BRKO.

Mapa č. 6: Rozmístění kompostáren v SO ORP Šumperk

I přes nízký počet kompostáren v území SO ORP 11 obcí v roce 2012 vyprodukovalo 2 424 tun biologicky rozložitelného odpadu (s katalogovým č. 20 02 01). Se zvyšujícím zájmem třídit biologicky rozložitelný komunální odpad roste nejen počet obcí, které pro své občany zajistily nádoby a kontejnery, ale i celkový počet vyseparovaných tun BRKO za ORP Šumperk. Tabulka č. 121 znázorňuje, kolik obcí třídí BRKO včetně vykázané produkce BRKO těchto obcí za roky 2010 – 2012. V roce 2012 nejvíce BRKO bylo vyprodukováno ve městě Šumperku (996 t) dále v obcích Dolní Studénky (363 t) a Vikýřovice (310 t). Obce produkující významnější množství BRKO (nad 10 t) se nachází v okolí kompostárny Rapotín, která má maximální kapacitu 15 tis. tun/rok.

Tab. č. 121: Produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu (200201) obcemi SO ORP Šumperk

Rok	2010	2011	2012
Počet obcí třídících BRKO	8	9	11
Produkce BRKO (t)	755,6	1 205,6	2 424,8
Produkce BRKO na obyv. (kg)	18,1	28,0	49,3

Zdroj: Hlášení o produkci a nakládání s odpady obcí

Na základě zkušeností dvou obcí z SO ORP Šumperk, které v roce 2011 zavedly rozsáhlý svoz biologického odpadu z domácností svých občanů, je možné hodnotit dopady separace BRKO na celkové množství jejich skládkovaného směšného komunálního odpadu. Obec Petrov nad Desnou zavedla v roce 2011 a 2012 díky dotaci z OPŽP separování biologicky rozložitelného odpadu pomocí bionádob, jejichž odpad se odváží na kompostárnu. Díky tomu kleslo množství SKO z 294,4 t (2010) na 287,82 t (2012), což znamená pokles o necelá 3 %, přičemž v roce 2012 bylo v obci Petrov nad Desnou vyprodukováno 256 tun BRKO. Naopak obec Dolní Studénky, která zavedla separování BRKO v roce 2011, kdy v obci vzniklo 358,43 tun SKO a rok poté 320,91 tun SKO, produkce SKO poklesla až o 11 %.

Jedním z principů využívání BRKO je, že by měla být vždy zajišťována co nejbližší původci, proto je důležité, aby byla zajištěna infrastruktura (kompostárny + nádoby či domácí kompostéry) i v ostatních částech SO ORP Šumperk. Zařízení pro nakládání s BRKO chybí v okolí Hanušovic, Rudy nad Moravou či Postřelmově, který je mimo SO ORP Šumperk, ale je spádový pro obce na jihu regionu.

Z toho pohledu lze považovat za strategické, že obce DSO Region Ruda připravují zřízení kompostárny v obci Bohdíkov, která bude k dispozici pro všechny členské obce DSO. Obce ze správního obvodu POÚ Hanušovice nemají v blízkosti kapacitu pro využití BRKO.

5.2.4 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Globální cíl:

Finanční úspory v odpadovém hospodářství díky efektivizaci a zkvalitnění systému/služeb pro občany/obce.

Cíle a dílčí cíle:

- 1) Zefektivnění systému OH a zvýšení ekonomické hodnoty odpadu pomoci modernizace odpadového hospodářství regionu
- 2) Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálového využití
- 3) Snížit množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky
- 4) Zajistit hospodárné chování občanů při nakládání s odpadem pomoci informačních/vzdělávacích kampaní a místních motivačních systémů

Problémový okruh 1	PO 1 Rostoucí náklady za odpadové hospodářství (OH) u venkovských obcí PO 1.1 Různá úroveň a roztržitěnost odpadového hospodářství v regionu
Cíl 1	Zefektivnění systému OH a zvýšení ekonomické hodnoty odpadu pomocí modernizace odpadového hospodářství regionu
Popis cíle	Hlavním cílem této strategie v odpadovém hospodářství je zefektivnění a modernizace odpadového hospodářství, která povede ke snížení nákladů pro obce. Tohoto cíle bude dosaženo pomoci rozvoje konkurenčního prostředí mezi dodavateli služeb, společných veřejných soutěží na dodavatele, zvýšení ekonomické hodnoty odpadu. Následující cíle 2 a 3 také přispívají ke splnění tohoto hlavního cíle.
Hlavní opatření	<ol style="list-style-type: none"> 1. Právní analýza <ul style="list-style-type: none"> • zpracování právního rozboru jednotlivých smluvních vztahů obcí • nastavení harmonogramu ukončování stávajících smluv • příprava smluv na sdílení existující infrastruktury OH 2. Ekonomická analýza <ul style="list-style-type: none"> • rozbor ekonomické výhodnosti jednotlivých stávajících smluv • zpracování variant řešení pro snížení nákladů (příprava společné veřejné soutěže na dodavatele služeb x založení komunitního podniku) 3. Realizace veřejné soutěže a výběr nejlevnějších dodavatelů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<i>Indikátory výsledků</i> III.1 Zastavení růstu nákladů za odpadové hospodářství <i>Indikátory výstupů</i> III.1.1. Počet obcí zapojených do výběrového řízení na dodavatele služeb OH
Správce cíle	Manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov

Problémové okruhy 1, 2	PO 1 Rostoucí náklady za odpadové hospodářství (OH) u venkovských obcí PO 2 Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí
Cíl 2	Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálového využití
Popis cíle	Zvýšení množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla aj.) při zajištění jeho materiálového využití musí být realizováno v kontextu cíle č. 1, kterým je snížení nákladů obcí na OH. Jedním z důvodů, proč zvýšit separaci odpadu, jsou rostoucí náklady na odstraňování odpadů skládkováním. Zvýšenou separací dojde ke snížení množství SKO ukládaného na skládky, což vede ke snížení nákladů na odstranění odpadu. K dalšímu snížení nákladů dojde díky druhotnému využití vyseparovaných odpadů. Hlavně se však sníží negativní dopady na životní prostředí (delší životnost skládek).
Hlavní opatření	Realizace společných projektů na pořízení sběrných hnízd (podzemních i nadzemních) Realizace společných projektů na pořízení sběrných nádob Realizace individuálních projektů na pořízení sběrných hnízd a nádob
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátory výsledků III.2 Měrná produkce separovaného odpadu ORP Šumperk Indikátory výstupů III.2.1 Obce zajišťující separaci odpadu (plastů, papíru, skla, kovů, kompozitních obalů) III.2.2 Podíl vytříděného odpadu k celkové produkci komunálních odpadů (%) III.2.3 Počet projektů zaměřených na pořízení zázemí a vybavení pro separaci odpadu
Správce cíle	Manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov

Problémové okruhy 1, 3	PO 1 Rostoucí náklady za odpadové hospodářství (OH) u venkovských obcí PO 3 Minimální separování BRKO v řadě obcí
Cíl 3	Snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky
Popis cíle	<p>Tento cíl navazuje na hlavní cíl v oblasti odpadového hospodářství, kterým je snížení nákladů na realizaci odpadového hospodářství (cíle č. 1), protože jeho realizací dojde ke snížení množství odpadu ukládaného na skládky v rámci odstranění smíšeného komunálního odpadu.</p> <p>Přestože separace a nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) je spojené s investičními a provozními náklady (nádoby, kompostéry, svozy, kompostárny), díky snížení množství SKO by mělo dojít k úspoře. Záleží na místních podmínkách každé obce resp. místní části, jakým způsobem bude cíle dosaženo, jestli pořízením nádob, domácích kompostérů či zřízením kompostárny (malého zařízení, komunitní kompostárny aj.). Pořízení nádob a svoz BRKO je vhodné realizovat v hustší zástavbě rodinných domů. Domácí kompostéry je vhodné pořídit v řídké obydlených obcích/místních částech.</p>
Hlavní opatření	<p>Vznik komunitních a mikroregionálních kompostáren</p> <p>Realizace společných projektů na pořízení domovních kompostérů</p> <p>Realizace společných projektů na vytvoření sběrných hnízd a pořízení sběrných nádob (240 l, 1100 l či velkoobjemové kontejnery)</p> <p>Realizace individuálních projektů na pořízení sběrných hnízd a nádob</p> <p>Realizace projektu na pořízení společné techniky pro nakládání s bioodpadem</p> <p>Společná realizace veřejné zakázky na zajištění nakládání s bioodpady</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>III.3 Měrná produkce BRKO</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>III.3.1 Obce se systémem sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady</p> <p>III.3.2 Množství vytríděných bioodpadů SO ORP Šumperk (kg/obyvatel/rok)</p> <p>III.3.3 Počet projektů zaměřených na pořízení zázemí a vybavení pro separaci bioodpadu</p>
Správce cíle	Manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov

Problémové okruhy 1, 2, 3	PO 1 Rostoucí náklady za odpadové hospodářství (OH) u venkovských obcí PO 2 Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí PO 3 Minimální separování BRKO v řadě obcí
Cíl 4	Zajistit hospodárné chování občanů při nakládání s odpadem pomocí informačních/vzdělávacích kampaní a místních motivačních systémů
Popis cíle	Pro zajištění finančních úspor obcí v odpadovém hospodářství je nezbytné informovat a vzdělávat občany o vhodném a hospodárném chování občana při nakládání s odpadem. Proto hrají důležitou roli vzdělávací akce a kampaně zaměřené na nakládání s odpady, ale také různé projekty motivující občany k šetrnému nakládání s odpady vůči životnímu prostředí. Cílem je realizovat společnou informační kampaň o prospěšnosti třídění odpadu a předcházení vzniku odpadu pro rozpočet dané obce, což se následně promítá do místních poplatků.
Hlavní opatření	Vzdělávací akce a exkurze Kampaně, happeningy Motivační prvky – vážení očištěných popelnic, cenové zvýhodňování občanů třídících odpad
Název indikátorů k hodnocení cíle	<i>Indikátory výstupů</i> III.4.1 Projekty meziobecní spolupráce zaměřené na informační a vzdělávací kampaně
Správce cíle	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov

5.2.5 Indikátory

Indikátor výsledků k PO 1:

Problémový okruh	Rostoucí náklady na odpadové hospodářství u venkovských obcí ORP Šumperk		
Číslo indikátoru	III.1		
Název indikátoru	ZASTAVENÍ RŮSTU NÁKLADŮ ZA ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ		
Měrná jednotka	Průměrné náklady OH na občana		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2012	2017	2020
Plán		680 Kč	675 Kč
Skutečnost	685 Kč		
Popis měřítka:	Průměrné náklady na jednoho občana na zajištění odpadového hospodářství v roce 2012 v ORP Šumperk dosahovaly 685 Kč. Na základě rozpočtů obcí budou v dalších letech opět srovnány celkové náklady na OH v obcích ORP Šumperk s celkovým počtem obyvatel našeho regionu.		

Problémový okruh	Rostoucí náklady na odpadové hospodářství u venkovských obcí ORP Šumperk
Metodika a výpočet:	Z rozpočtů obcí (např. monitor.statnipokladna.cz) budou sečteny všechny provozní náklady na odpadové hospodářství v daném roce, které budou následně děleny celkovým počtem obyvatel ORP Šumperk k danému roku.
Zdroj čerpání dat:	MF ČR (www.monitor.statnipokladna.cz), ČSÚ

Indikátory výstupů k cíli 1:

Cíl	Zefektivnění systému OH a zvýšení ekonomické hodnoty odpadu pomocí modernizace odpadové hospodářství regionu		
Číslo indikátoru	III.1.1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ NA DODAVATELE SLUŽEB OH		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	7
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Důležitým hlediskem při snižování nákladů na služby OH bude vyjednávací síla obcí. Ta je přímo úměrná počtu obcí zapojených do přípravy a realizace veřejné soutěže na dodavatele těchto služeb.		
Metodika a výpočet:	Do indikátoru budou započítány všechny obce, které se během sledovaného období zapojí do společného soutěžení služeb OH.		
Zdroj čerpání dat:	Smlouva mezi zapojenými obcemi		

Indikátory výsledků k PO 2:

Problémový okruh	Nízký podíl separovaného odpadu u venkovských obcí		
Číslo indikátoru	III.2		
Název indikátoru	MĚRNÁ PRODUKCE SEPAROVANÉHO ODPADU ORP ŠUMPERK		
Měrná jednotka	Kg za rok na občana		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2012	2017	2020
Plán		38 kg	39 kg
Skutečnost	36 kg		
Popis měřítka:	Ve sledovaném roce bude sečtena celková produkce papíru, plastů, skla (dle katalogových čísel výše definovaných; zdroj: hlášení o produkci a nakládání s odpady) ze všech obcí ORP Šumperk a následně vydělena celkovým počtem obyvatel regionu (UAP, ČSÚ).		
Metodika a výpočet:	Za ORP Šumperk bude celkový počet kg separovaného odpadu v daném roce dělen celkovým počtem obyvatel v daném roce.		
Zdroj čerpání dat:	UAP, ČSÚ, hlášení o produkci a nakládání o odpady		

Indikátory výstupů k cíli 2:

Cíl	Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálového využití		
Číslo indikátoru	III.2.1		
Název indikátoru	OBCE ZAJIŠŤUJÍCÍ SEPARACI ODPADU		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		28	36
Skutečnost	24		
Popis měřítka:	Řada obcí v ORP Šumperk přistupuje k odpadovému hospodářství různě, což se projevuje i v množství a počtu kategorií odpadů, které separuje. Proto je důležité i v menších obcích umožnit občanům separaci alespoň pěti druhů komunálního odpadu. Mezi obce zajišťující separaci odpadů budou započítány obce, které zajišťují separaci a evidují alespoň 4 z 5 níže uvedených druhů odpadů.		
Metodika a výpočet:	Do indikátoru obce zajišťující separaci odpadu budou započítány všechny obce v daném roce evidující alespoň čtyři z pěti zde uvedených druhů komunálního odpadu (papír: 150101, 200101; plast: 150102, 200139; sklo - 150107 , 200102; kompozitní obaly – 150105, kovy – 150104, 200140 viz benchmarkingová databáze SMO)		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, hlášení o produkci a nakládání s odpady obcí		

Cíl	Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálové využití		
Číslo indikátoru	III.2.2		
Název indikátoru	PODÍL VYTŘÍDĚNÉHO ODPADU K CELKOVÉ PRODUKCI KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40,0 %	50,0 %
Skutečnost	34,1 %		
Popis měřítka:	Jedná se o hlavní indikátor pro cíl „Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálové využití“ protože jej zcela reflektuje.		
Metodika a výpočet:	V daném roce bude za celé ORP Šumperk stanoven podíl množství tun separovaného KO (papír: 150101, 200101; plast: 150102, 200139; sklo - 150107 , 200102; kompozitní obaly - 150105 kovy – 150104, 200140, bioodpad – 200201) na celkové produkci KO. V roce 2013 se jednalo o 10.263 t (separovaného KO) / 30.100 t (KO) v SO ORP Šumperk.		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, hlášení o produkci a nakládání s odpady obcí		

Cíl	Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálové využití		
Číslo indikátoru	III.2.3		
Název indikátoru	POČET PROJEKTŮ ZAMĚŘENÝCH NA POŘÍZENÍ ZÁZEMÍ A VYBAVENÍ PRO SEPARACI ODPADU		
Měrná jednotka	počet projektů		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jedná se o dílčí indikátor, který má za cíl průběžně sledovat aktivitu aktérů odpadového hospodářství (obce, firmy, NNO) v ORP Šumperk při získávání finančních zdrojů na zkvalitnění odpadového hospodářství a separaci KO v rámci 2. specifického cíle 3. prioritní osy OPŽP 2014-2020. Bude se jednat především o tyto aktivity: pořízení nádob na separaci uvedených druhů KO, svozové techniky, třídících linek či překladišť.		
Metodika a výpočet:	Bude sledován kumulovaný počet projektů. Započítány všechny projekty zaměřené na rozvoj separace KO realizované v OPŽP 2014-2020 (prioritní osy 3) s dopadem na území SO ORP Šumperk za sledované období (tzn. 2013-2017 a 2013-2020). Projekty mimo OPŽP nebudou do plnění indikátoru započítány pro vysokou náročnost monitoringu a nízkou relevanci.		
Zdroj čerpání dat:	MS2014+ (monitorovací systém 2014+ pro implementaci Evropských sociálních a investičních fondů v ČR – složka OPŽP)		

Indikátory výsledků k PO 3:

Problémový okruh	Minimální separování BRKO		
Číslo indikátoru	III.3		
Název indikátoru	MĚRNÁ PRODUKCE BRKO		
Měrná jednotka	Kg na obyvatele		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2012	2017	2020
Plán		37 kg	40 kg
Skutečnost	34 kg		
Popis měřítka:	Ve sledovaném roce bude sečtena celková produkce BRKO (dle hlášení o produkci a nakládání s odpady) za všechny obce ORP Šumperk a následně vydělena celkovým počtem obyvatel našeho regionu (UAP, ČSÚ).		
Metodika a výpočet:	Za ORP Šumperk bude celkový počet kg evidovaného BRKO v daném roce dělen celkovým počtem obyvatel v daném roce.		
Zdroj čerpání dat:	UAP, ČSÚ, hlášení o produkci a nakládání s odpady obcí		

Indikátory výstupů k cíli 3:

Cíl	Snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky		
Číslo indikátoru	III.3.1		
Název indikátoru	OBCE SE SYSTÉMEM SBĚRU A DALŠÍHO NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI BIOODPADY		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		25	36
Skutečnost	11		
Popis měřítka:	Řada obcí nevytváří podmínky pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem pro své občany. Do tohoto indikátoru jsou započítány obce umožňující sběr a nakládání s bioodpady.		
Metodika a výpočet:	Do indikátoru budou započítány obce, které zajišťují nakládání s bioodpady svým občanům v souladu s platnou prováděcí vyhláškou Ministerstva životního prostředí ČR. V roce 2013 jsou započítány obce, které nahlásili biologicky rozložitelný odpad (200201) do ISPOP.		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, hlášení o produkci a nakládání s odpady obcí		

Cíl	Snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky		
Číslo indikátoru	III.3.2		
Název indikátoru	MNOŽSTVÍ VYTŘÍDĚNÝCH BIOODPADŮ SO ORP ŠUMPERK		
Měrná jednotka	kg/obyvatel/rok		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40	50
Skutečnost	35		
Popis měřítka:	Řada obcí nevytváří podmínky pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem pro své občany, přesto obce v ORP Šumperk v roce 2013 využily více jak 2,4 tis tun biologicky rozložitelného odpadu (200201). To znamená, že na jednoho občana bylo využito 35 kg (200201).		
Metodika a výpočet:	Roční množství biologicky rozložitelného odpadu (200201) v kg bude děleno aktuálním počtem obyvatel SO ORP Šumperk (ČSÚ)		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, hlášení o produkci a nakládání s odpady obcí		

Cíl	Snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky		
Číslo indikátoru	III.3.3		
Název indikátoru	POČET PROJEKTŮ ZAMĚŘENÝCH NA POŘÍZENÍ ZÁZEMÍ A VYBAVENÍ PRO SEPARACI BIOODPADU		
Měrná jednotka	počet projektů		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		

Cíl	Snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jedná se o dílčí indikátor, který má za cíl průběžně sledovat aktivitu aktérů odpadového hospodářství (obce, firmy, NNO) v ORP Šumperk při získávání finančních zdrojů na zkvalitnění separace bioodpadů či její úplný rozvoj. Do plnění indikátoru budou především započítány tyto aktivity: pořízení nádob na separaci BRKO, svozové techniky, kompostérů, kompostáren (malé zařízení, komunitní kompostárna, mikroregionální kompostárna). Do indikátoru budou započítány i projekty firem (zemědělců či odpadových společností), které jsou určeny pro BRKO z více jak 50 %.		
Metodika a výpočet:	Bude sledovány kumulovaný počet projektů zaměřených na rozvoj separace bioodpadů (nádoby, kompostéry, kompostárny, mechanizace). Započítány budou všechny projekty zaměřené na separaci odpadů realizované v OPŽP 2014-2020 (prioritní osy 3) s dopadem na území SO ORP Šumperk za sledované období (tzn. 2013-2017 a 2013-2020). Projekty mimo OPŽP nebudou do plnění indikátoru započítány pro vysokou náročnost monitoringu a nízkou relevanci.		
Zdroj čerpání dat:	MS2014+ (monitorovací systém 2014+ pro implementaci Evropských sociálních a investičních fondů v ČR – složka OPŽP)		

Indikátory výstupů cíle č. 4:

Cíl	Zajistit hospodárné chování občanů při nakládání s odpadem pomocí informačních/vzdělávacích kampaní a místních motivačních systémů		
Číslo indikátoru	III.4.1		
Název indikátoru	PROJEKTY MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE ZAMĚŘENÉ NA INFORMAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ KAMPANĚ		
Měrná jednotka	počet projektů		
Správce měřítka	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pro zajištění hospodárneho chování občanů při nakládání s odpadem je důležitým prvkem osvěta občanů v této oblasti. Proto hrají důležitou roli vzdělávací akce a kampaně zaměřené na nakládání s odpady, ale také různé projekty motivující občany k šetrnému nakládání s odpady vůči životnímu prostředí. Indikátor sleduje počet projektů, akcí a kampaní realizovaných na základě meziobecní spolupráce.		
Metodika a výpočet:	Sečtou se všechny relevantní projekty, kampaně a akce realizované díky meziobecní spolupráci za sledované období. Vyhodnocování indikátoru bude kumulativní.		
Zdroj čerpání dat:	místní šetření správce měřítka		

5.3 Pravidla pro řízení strategie

5.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánu, který může rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny	
Ing. Radim Sršeň Ph.D – předseda MAS Šumperský venkov	
Ing. František Winter – předseda správní rady MAS Horní Pomoraví	
Mgr. Zdeněk Brož – starosta města Šumperka	

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správci cílů
1	Zefektivnění systému OH a zvýšení ekonomické hodnoty odpadu pomocí modernizace odpadového hospodářství regionu	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov
2	Zvýšit množství separovaného odpadu (papíru, kovu, plastu, skla) při zajištění jeho materiálového využití	
3	Snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky	
4	Zajistit hospodárné chování občanů při nakládání s odpadem pomocí informačních/vzdělávacích kampaní a místních motivačních systémů	

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
III.1	Zastavení růstu nákladů za odpadové hospodářství	manažer MAS Horní Pomoraví, manažer MAS Šumperský venkov
III.1.1	Počet obcí zapojených do výběrového řízení na dodavatele služeb OH	
III.2	Měrná produkce separovaného odpadu ORP Šumperk	
III.2.1	Obce zajišťující separaci odpadu	
III.2.2	Podíl vytríděného odpadu k celkové produkci komunálních odpadů	
III.2.3	Počet projektů zaměřených na pořízení zázemí a vybavení pro separaci odpadu	
III.3	Měrná produkce BRKO	
III.3.1	Obce se systémem sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady	
III.3.2	Množství vytríděných bioodpadů SO ORP Šumperk	
III.3.3	Počet projektů zaměřených na pořízení zázemí a vybavení pro separaci bioodpadu	
III.4.1	Projekty meziobecní spolupráce zaměřené na informační a vzdělávací kampaně	

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. čtvrtletí (dle výzvě v ESIF)
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovanými rozpočty obcí a zapojených subjektů pro následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

5.4 Závěr a postup zpracování

5.4.1 Shrnutí

Odpadové hospodářství je pro řadu obcí v území ORP Šumperk spojené se zbytečnou byrokracií a nepovažují jej za svou prioritu, přesto drtivá většina obcí zajišťuje separaci více druhů/kategorií odpadů. Rozsah a kvalita služeb odpadového hospodářství pro občany je odlišná obec od obce. Tím pádem i náklady na odpadové hospodářství jsou velmi rozdílné mezi jednotlivými obcemi. Obecně platí, že menší a periferní obce zajišťují méně služeb, ale za vyšší cenu. Proto je cílem strategie podnítit meziobecní spolupráci při zajišťování služeb odpadového hospodářství a sdílení existující infrastrukturu (sběrné dvory, kompostárny).

Hlavním cílem strategie v oblasti odpadového hospodářství je efektivizace a finanční úspora celého systému v rámci území ORP Šumperk. S tímto cílem je spojen rozvoj separace odpadu pro jeho druhotné využití a snížení množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaného na skládky. Horizontálním cílem souvisejícím se všemi výše uvedenými cíli v odpadovém hospodářství je vzdělávání a informování obyvatel, podnikatelů a návštěvníků našeho regionu o hospodárném chování při nakládání s odpadem.

5.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie je postavena na údajích zjištěných v analytické části strategie a problémech, které identifikovali starostové a starostky. Na základě těchto údajů a podkladů byly zformulovány problémové okruhy. Naplnění definované cíle by mělo přispět k odstranění identifikovaných problémových okruhů.

5.5 Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DB	databáze
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

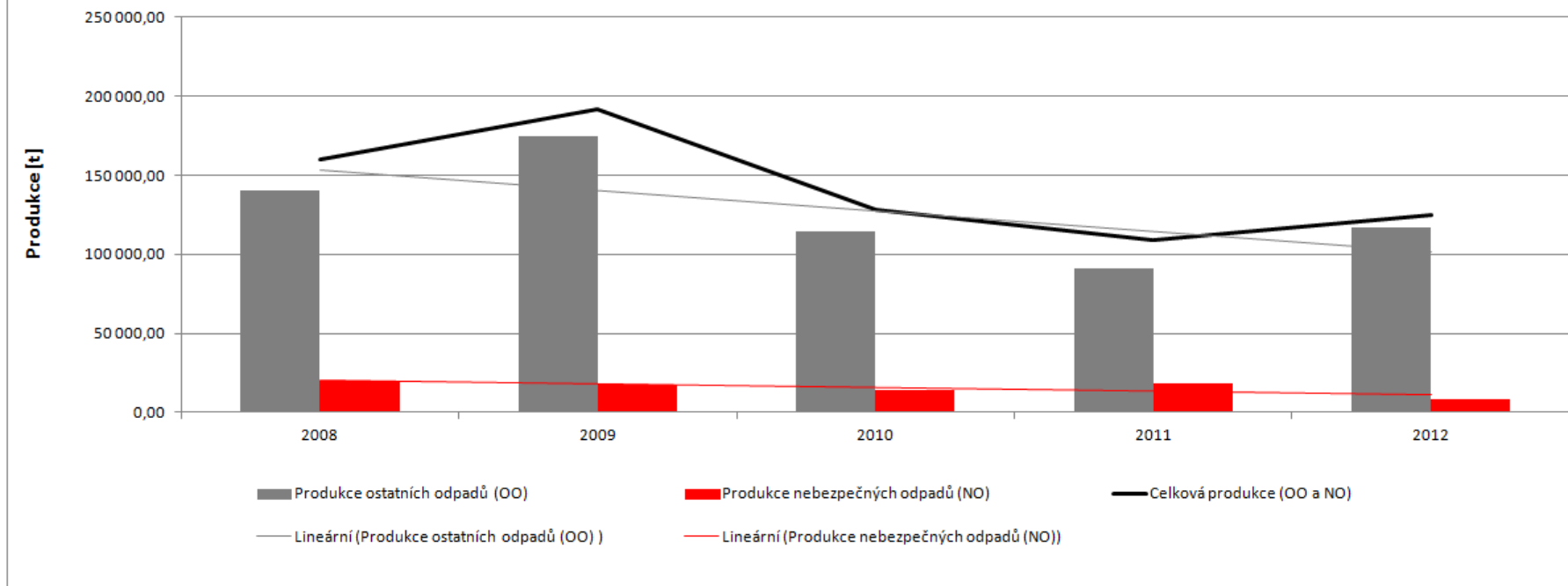
Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkcí odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	160 225,93	139 924,66	174 780,03	114 152,25	90 702,37	117 096,99	87,33	109,08	71,24	56,61
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	25 191,11	20 298,56	17 200,46	14 101,10	18 532,81	7 853,15	80,58	68,28	55,98	73,57
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						-19,42	-31,72	-44,02	-26,43
Celková produkce (OO a NO)	182 920,00	160 223,21	191 980,49	128 253,35	109 235,18	124 950,14	87,59	104,95	70,11	59,72
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-12,41	4,95	-29,89	-40,28
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů			87,33	91,04	89,01	83,03	93,71			
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů			12,67	8,96	10,99	16,97	6,29			
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv. ⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP*			72 233	72 130	71 992	71 207	70 905			
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)			2 218,14	2 661,59	1 781,49	1 534,05	1 762,22			
Měrná produkce OO			1 937,13	2 423,13	1 585,62	1 273,78	1 651,46			
Měrná produkce NO	300,20		281,01	238,46	195,87	260,27	110,76			
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →			93,61	79,44	65,25	86,70	36,89			
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →			-6,39	-20,56	-34,75	-13,30	-63,11			

Zdroj: Data ČSÚ, Databáze GROUP ISOH (MŽP)

* - pozn.: počet obyvatel odpovídá střednímu stavu obyvatelstva daného roku

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	16 604,92	1 128,73	1 200,13	2 846,42	1 650,54
200102	Sklo	O	490,76	439,93	417,88	642,97	814,48
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	17,84	69,39	24,17	12,19	28,75
200110	Oděvy (BRKO)	O	1,19	0,00	0,00	9,38	81,46
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	0,21	0,00	1,60	1,28	6,10
200113*	Rozpouštědla	N	15,00	0,07	0,06	0,03	0,03
200114*	Kyseliny	N	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,00	0,12	0,00	0,03	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,13	0,17	0,15	0,24	0,09
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	1,06	1,52	0,88	0,99	1,45
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky	N	1,31	1,23	0,94	0,73	1,27
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,98	2,60	3,06	2,33	3,47
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	3,08	4,83	3,01	2,41	3,45
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	34,87	29,38	28,21	26,78	20,83
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,02	0,05	0,03	0,02	0,15
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,85	1,20	1,34	1,34	1,44
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	1,75	7,12	0,87	0,26	0,14
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	9,79	4,83	4,65	2,94	5,03
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	36,54	63,78	44,54	17,67	14,17

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	0,00	0,14	9,48	0,00	0,21
200139	Plasty	O	219,68	278,41	222,18	530,10	771,58
200140	Kovy	O	2 036,40	2 324,32	4 009,97	4 983,48	4 738,66
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	1 573,52	1 529,93	1 671,54	2 156,88	3 373,13
200202	Zemina a kameny	O	0,00	250,00	0,00	0,00	0,00
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	47,00	3,46	6,72	24,15	5,28
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	22 212,07	19 303,95	20 911,42	20 195,57	20 908,55
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	1,64	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	447,03	518,21	517,68	515,47	414,71
200304	Kal ze septiků a žump	O	44,79	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	3 664,29	6 452,92	2 133,73	2 083,01	2 072,22
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	1 827,95	1 553,65	1 380,65	1 742,32	1 716,86
150102	Plastové obaly	O	7 000,53	790,65	1 065,28	1 353,22	609,18
150103	Dřevěné obaly	O	14,98	189,06	18,03	5,73	68,43
150104	Kovové obaly	O	533,03	16,58	2,45	7,22	6,14
150105	Kompozitní obaly	O	33,44	49,44	49,99	77,47	71,07
150106	Směsné obaly	O	26,26	149,03	43,76	31,25	34,27
150107	Skleněné obaly	O	402,41	375,63	401,08	229,97	68,14
150109	Textilní obaly	O	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	50,89	44,24	58,26	56,64	75,45
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,00	3,55	0,00	0,01	0,00
Celková produkce KO			57 356,43	35 588,12	34 233,72	37 560,50	37 566,86
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			44 076,65	28 487,66	25 955,12	27 307,06	28 124,43
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			29 960,61	13 932,56	13 587,18	15 344,59	15 779,54

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

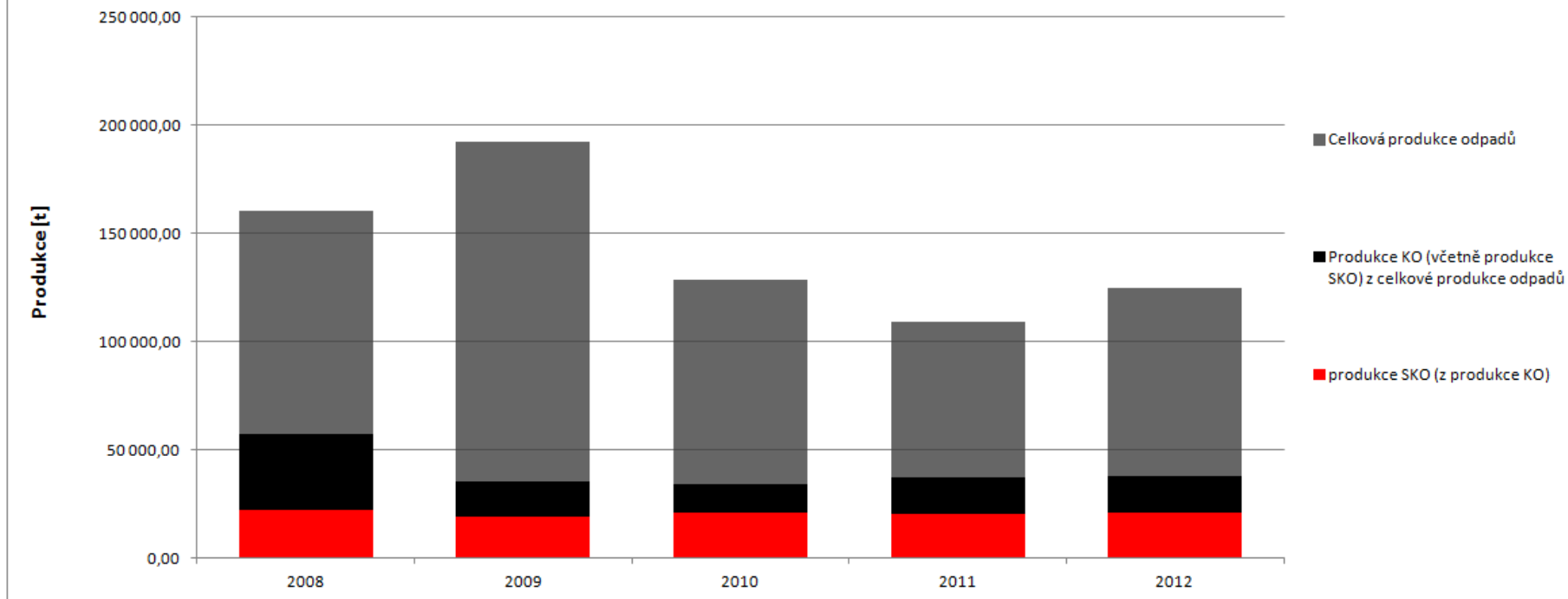
OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOSTSvaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKYPODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz**Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012**

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	160 223,21	191 980,49	128 253,35	109 235,18	124 950,14	+19,82	-33,19	-14,83	+14,39
Celková produkce KO	57 356,43	35 588,12	34 233,72	37 560,50	37 566,86	-37,95	-3,81	+9,72	+0,02
Celková produkce SKO	22 212,07	19 303,95	20 911,42	20 195,57	20 908,55	-13,09	+8,33	-3,42	+3,53
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010	2011		2012	
Podíl KO na celkové produkci odpadů	35,80		18,54		26,69	34,38		30,07	
Podíl SKO na produkci KO	38,73		54,24		61,08	53,77		55,66	
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010	2011		2012	
Počet obyvatel v území ORP*	72 233		72 130		71 992	71 207		70 905	
Měrná produkce KO	794,05		493,39		475,52	527,48		529,82	
Měrná produkce SKO	307,51		267,63		290,47	283,62		294,88	

Zdroj: Data ČSÚ, Databáze GROUP ISOH (MŽP)

* - pozn.: počet obyvatel odpovídá střednímu stavu obyvatelstva daného roku

Graf č. 2 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

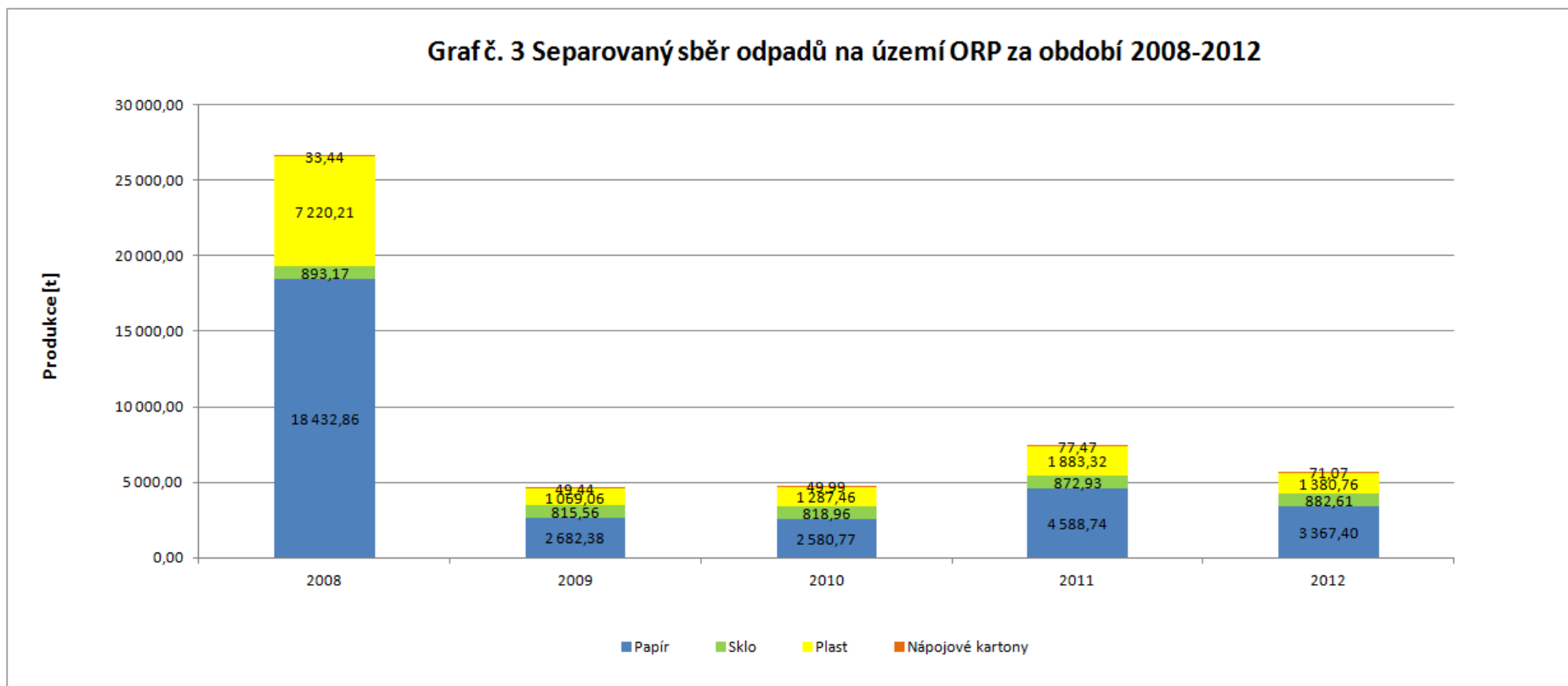
Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	18 432,86	2 682,38	2 580,77	4 588,74	3 367,40	-85,45	-3,79	+77,80	-26,62
Sklo	150107, 200102	893,17	815,56	818,96	872,93	882,61	-8,69	+0,42	+6,59	+1,11
Plast	150102, 200139	7 220,21	1 069,06	1 287,46	1 883,32	1 380,76	-85,19	+20,43	+46,28	-26,68
Nápojové kartony	150105	33,44	49,44	49,99	77,47	71,07	+47,83	+1,12	+54,96	-8,27
Celkem separovaný sběr		26 579,68	4 616,44	4 737,19	7 422,47	5 701,85	-82,63	+2,62	+56,69	-23,18
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP*		72 233		72 130		71 992		71 207		70 905
Měrná produkce tříděného papíru		255,19		37,19		35,85		64,44		47,49
Měrná produkce tříděného skla		12,37		11,31		11,38		12,26		12,45
Měrná produkce tříděného plastu		99,96		14,82		17,88		26,45		19,47
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,46		0,69		0,69		1,09		1,00
Měrná produkce tříděného odpadu		367,97		64,00		65,80		104,24		80,42

Zdroj: Data ČSÚ, Databáze GROUP ISOH (MŽP)

* - pozn.: počet obyvatel odpovídá střednímu stavu obyvatelstva daného roku

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOSTSvaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKYPODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz**Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně**

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	2,00	4,85
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	130,07	27,22	0,00	0,00	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	6 406,10	0,00	0,47
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	22,91	0,00	0,00	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	126,22	136,48	108,13	105,53	119,72
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo	O	13,16	36,01	13,37	15,75	4,06

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Svaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKY

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
	zpracování						
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	6,33	7,89	7,56	6,18	4,09
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	174,56	100,26	95,46	128,73	89,34
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvláknování odpadního papíru a lepenky	O	309,86	221,28	226,61	208,04	165,22
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	272,11	62,74	262,46	186,14	234,24

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	4 662,95	10 408,26	10 479,71	9 005,60	8 886,76
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	4,00	0,48	1,44	2,78	1,60
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	39,36	0,00	0,00	16,88
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	316,90	302,07	482,33	564,01	598,17
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	24,49	28,07	38,63	46,93	62,01
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	1 827,95	1 553,65	1 380,65	1 742,32	1 716,86
150103	Dřevěné obaly	O	14,98	189,06	18,03	5,73	68,43
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26
170201	Dřevo	O	348,16	378,18	450,76	113,97	127,71

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	810,95	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	3 096,94	750,68	1 181,73	1 400,63	1 265,62
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	30,77	12,79	14,89	22,17	30,99
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	536,09	0,00	0,00	0,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	118,56	63,15	86,26	58,04	98,78
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

evropský
sociální
fond v ČR

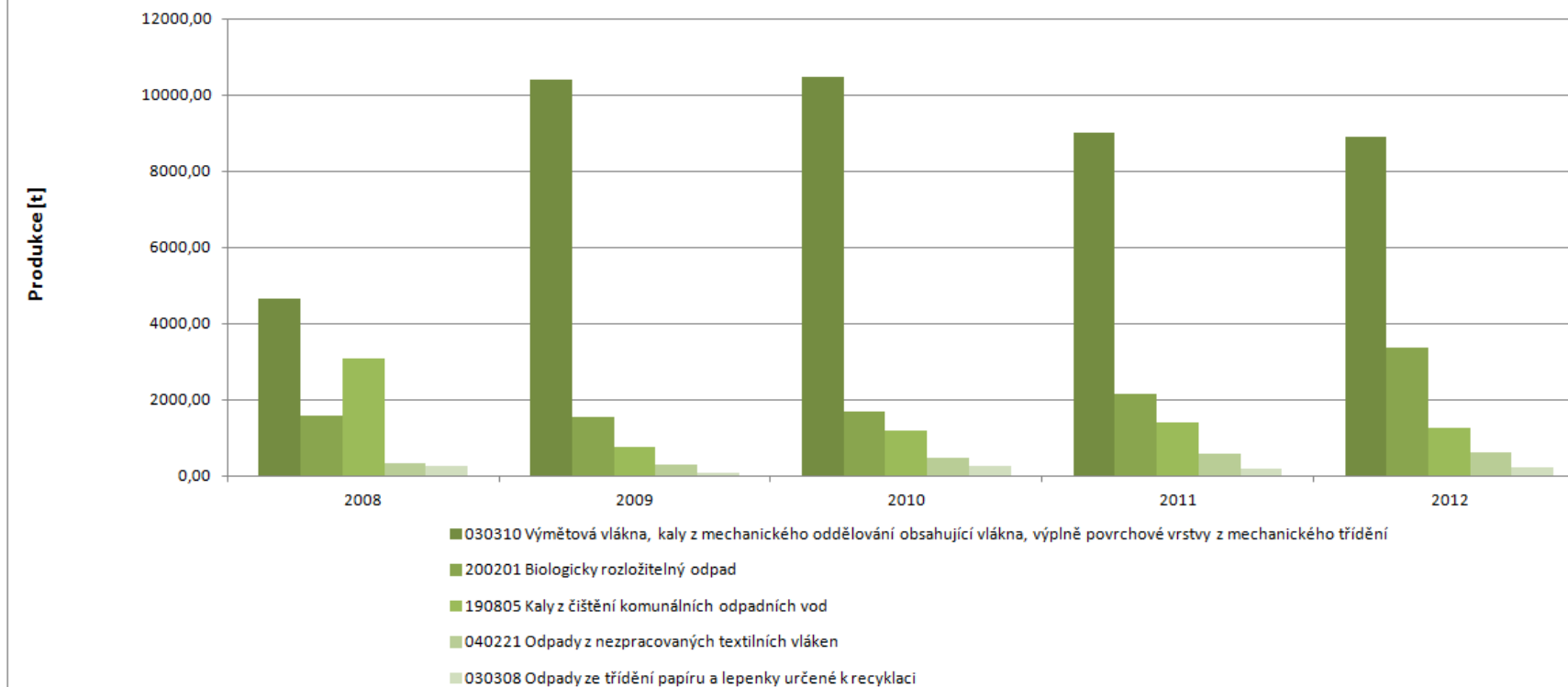
EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOSTSvaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKYPODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
191201	Papír a lepenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	16 604,92	1 128,73	1 200,13	2 846,42	1 650,54
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	17,84	69,39	24,17	12,19	28,75
200110	Oděvy	O	1,19	0,00	0,00	9,38	81,46
200111	Textilní materiály	O	0,21	0,00	1,60	1,28	6,10
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,98	2,60	3,06	2,33	3,47
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	0,00	0,14	9,48	0,00	0,21
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	1 573,52	1 529,93	1 671,54	2 156,88	3 373,13
200301	Směsný komunální odpad	O	22 212,07	19 303,95	20 911,42	20 195,57	20 908,55
200302	Odpad z tržišť	O	1,64	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	44,79	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	3 664,29	6 452,92	2 133,73	2 083,01	2 072,22
Celková produkce BRO			55 623,14	44 152,32	47 209,25	40 921,61	41 621,27

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad). Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

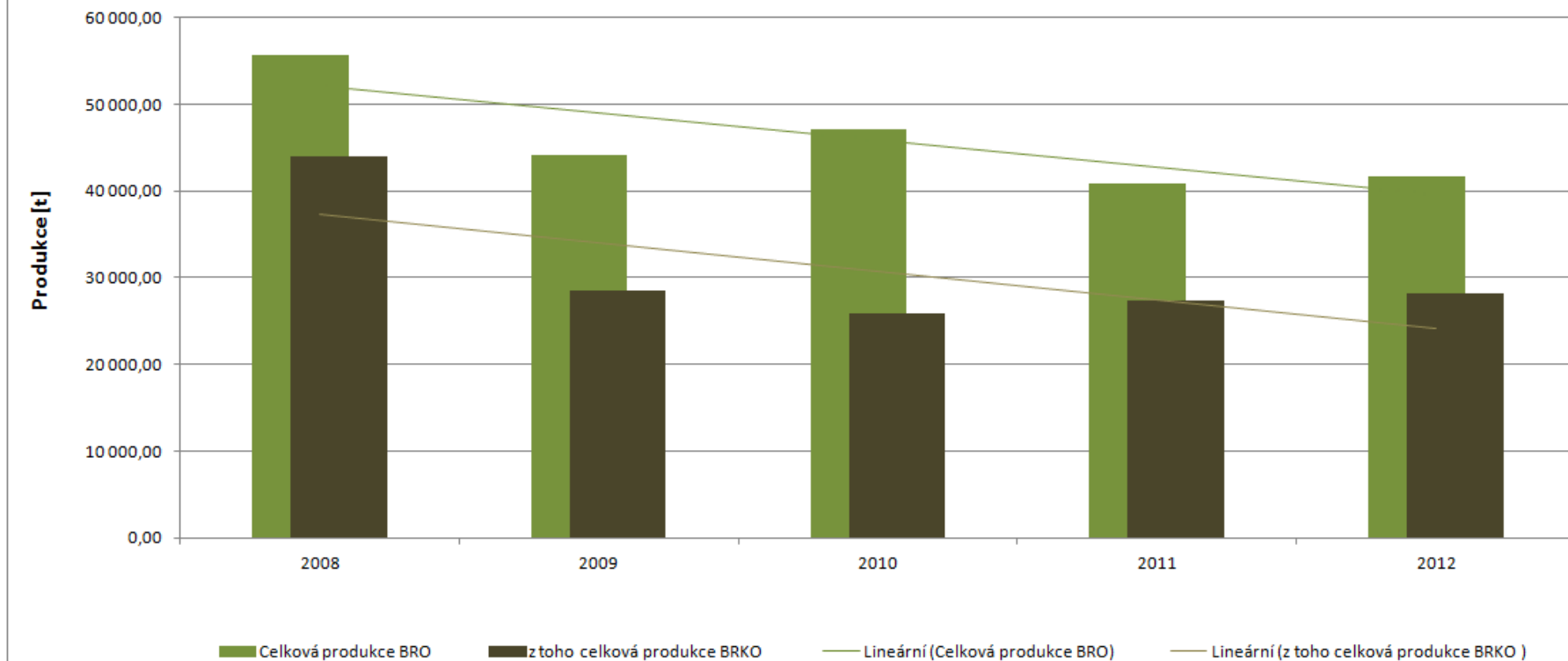
Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	55 623,14	44 152,32	47 209,25	40 921,61	41 621,27	-20,62	6,92	-13,32	1,71
z toho celková produkce BRKO	44 076,65	28 487,66	25 955,12	27 307,06	28 124,43	-35,37	-8,89	5,21	2,99
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	79,24		64,52		54,98		66,73		67,57
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP*	72 233		72 130		71 992		71 207		70 905
Měrná produkce BRO	770,05		612,12		655,76		574,69		587,00
Měrná produkce BRKO	610,20		394,95		360,53		383,49		396,65

Zdroj: Data ČSÚ, Databáze GROUP ISOH (MŽP)

* - pozn.: počet obyvatel odpovídá střednímu stavu obyvatelstva daného roku

Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

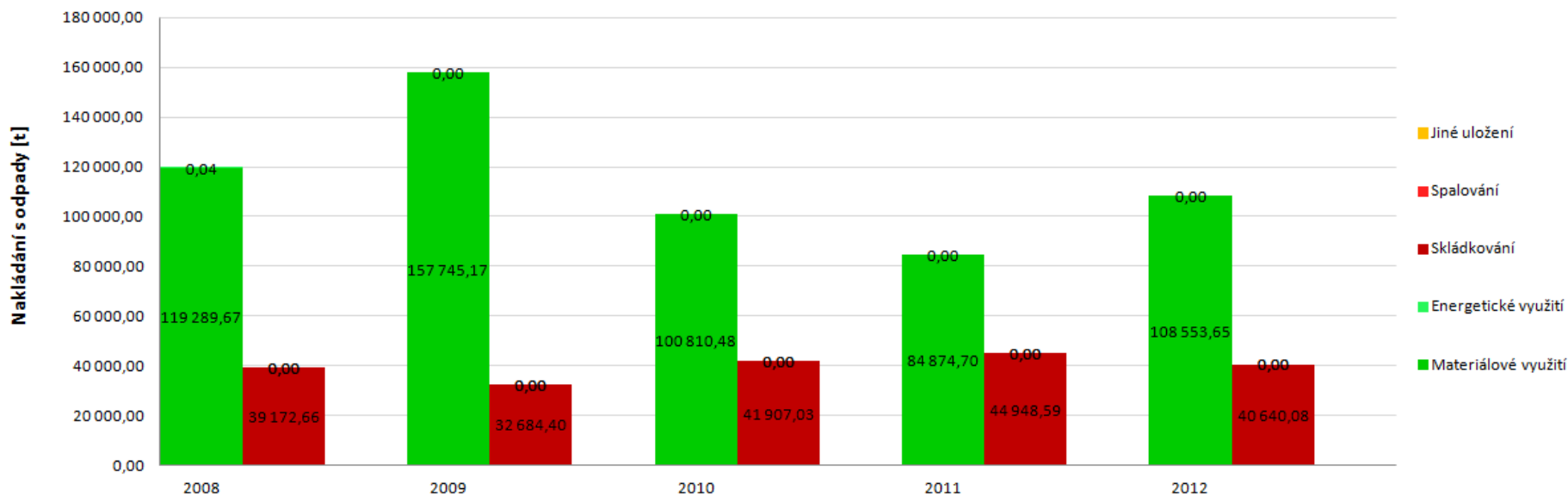
Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
								2008	2009	2010	2011	
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]												
Využití	Materiálové využití	77 526,09	119 289,67	157 745,17	100 810,48	84 874,70	108 553,65	153,87	203,47	130,03	109,48	
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		42,38	74,45	82,17	78,60	77,70	86,88					
	Energetické využití	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1023,25	0,00	0,00	0,00	
	Celkem vybrané způsoby využití	76 742,27	119 289,70	157 745,17	100 810,48	84 874,70	108 553,65	155,44	205,55	131,36	110,60	
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		41,95	74,45	82,17	78,60	77,70	86,88					
Celková produkce odpadů		182 920,00	160 223,21	191 980,49	128 253,35	109 235,18	124 950,14					
Odstranění	Skládkování	95 184,10	39 172,66	32 684,40	41 907,03	44 948,59	40 640,08	41,15	34,34	44,03	47,22	
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →										
	Spalování							Meziroční změna [%] ↓				
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	
								-	-	-	-	
Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-		
Celkem vybrané způsoby odstranění		39 172,66	32 684,40	41 907,03	44 948,59	40 640,08	-16,56	28,22	7,26	-9,59		

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

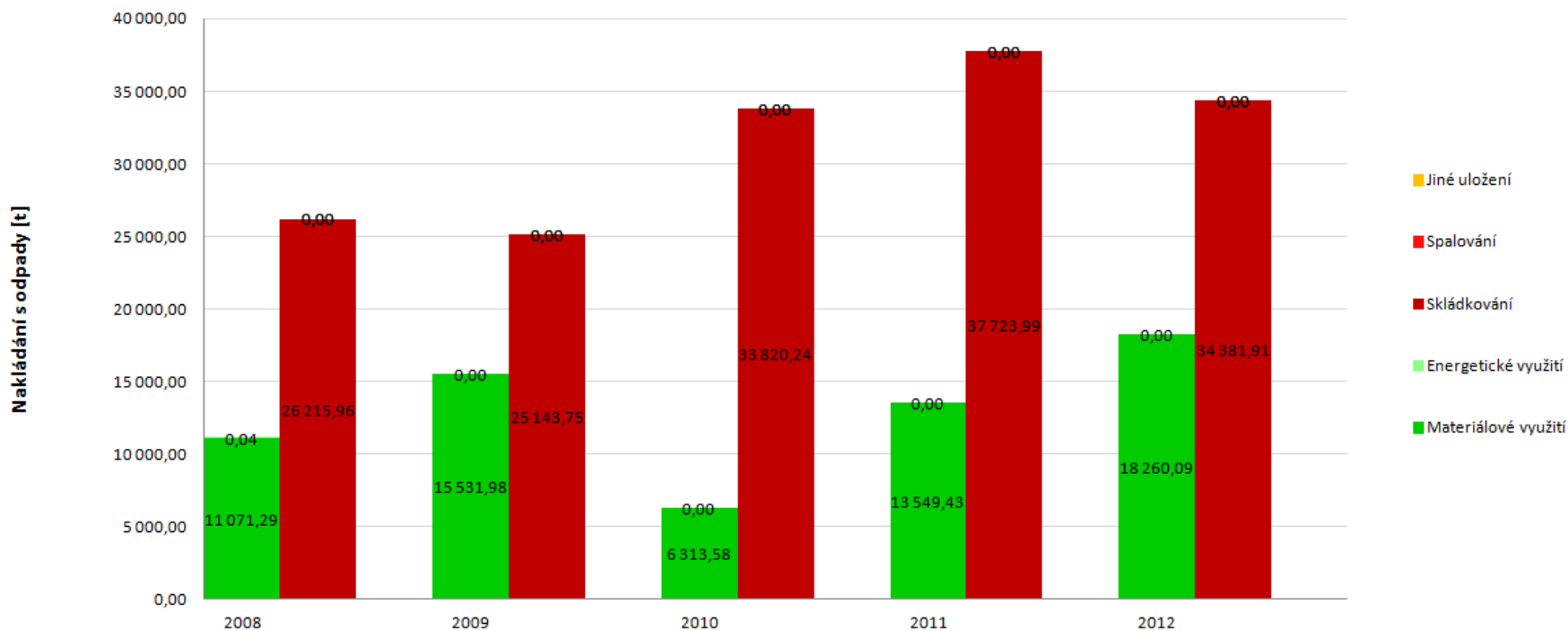
Příloha č. 8 - Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓					
									2008	2009	2010	2011		
Nakládání s odpady [t]														
KO	Využití	Materiálové využití	3 017,92	11 071,29	15 531,98	6 313,58	13 549,43	18 260,09	366,85	514,66	209,20	448,97	Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓	
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓												
				10,84	19,30	43,64	18,44	36,07	48,61	266,85	414,66	109,20	348,97	
			Energetické využití	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	3 619,25	0,00	0,00	0,00	
			Celkem vybrané způsoby využití	2 773,69	11 071,32	15 531,98	6 313,58	13 549,43	18 260,09	399,15	559,97	227,62	488,50	
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓												
			9,96	19,30	43,64	18,44	36,07	48,61	Meziroční změna [%] ↓					
		Celková produkce KO [t]		27 847,88	57356,43	35588,12	34233,72	37560,50	37566,86	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
		Odstranění	Skládkování		26 215,96	25 143,75	33 820,24	37 723,99	34 381,91	-4,09	34,51	11,54	-8,86	
			Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-			
	Celkem vybrané způsoby odstranění		26 215,96	25 143,75	33 820,24	37 723,99	34 381,91	-4,09	34,51	11,54	-8,86			
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	200,85	0,00	-	-	-	-100,00		
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-		
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	200,85	0,00	-	-	-	-	-100,00	

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000	Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
								2008	2009	2010	2011	
Nakládání s odpady [t]												
Odstranění	Skládkování		21 006,31	21 049,59	28 367,81	32 479,23	29 734,94	0,21	34,77	14,49	-8,45	
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
	Celkem vybrané způsoby odstranění		21 006,31	21 049,59	28 367,81	32 479,23	29 734,94	0,21	34,77	14,49	-8,45	

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

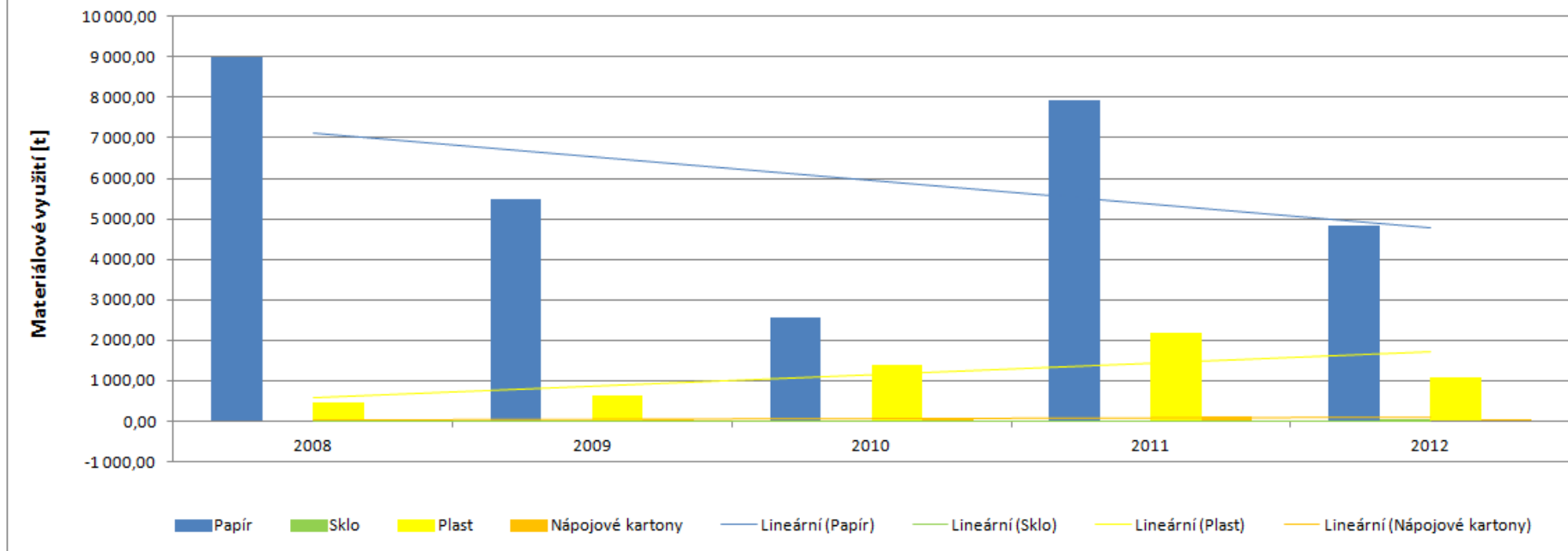
Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	8987,72	5476,70	2543,84	7923,33	4828,03	-39,06	-53,55	211,47	-39,07
		Energetické využití	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	-	-	-
		Odstranění	383,07	264,30	268,27	289,54	58,67	-31,00	1,50	7,93	-79,74
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	10,01	-	-	-	-
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	29,43	5,70	28,99	36,03	61,24	-80,63	408,37	24,29	69,98
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	448,37	643,26	1395,75	2172,22	1087,36	43,47	116,98	55,63	-49,94
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	798,98	504,84	579,86	602,34	421,62	-36,81	14,86	3,88	-30,00
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	11,94	40,07	31,94	110,81	62,24	235,60	-20,30	246,96	-43,83
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	18,67	34,02	31,93	33,88	5,21	82,27	-6,14	6,11	-84,63

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 8 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

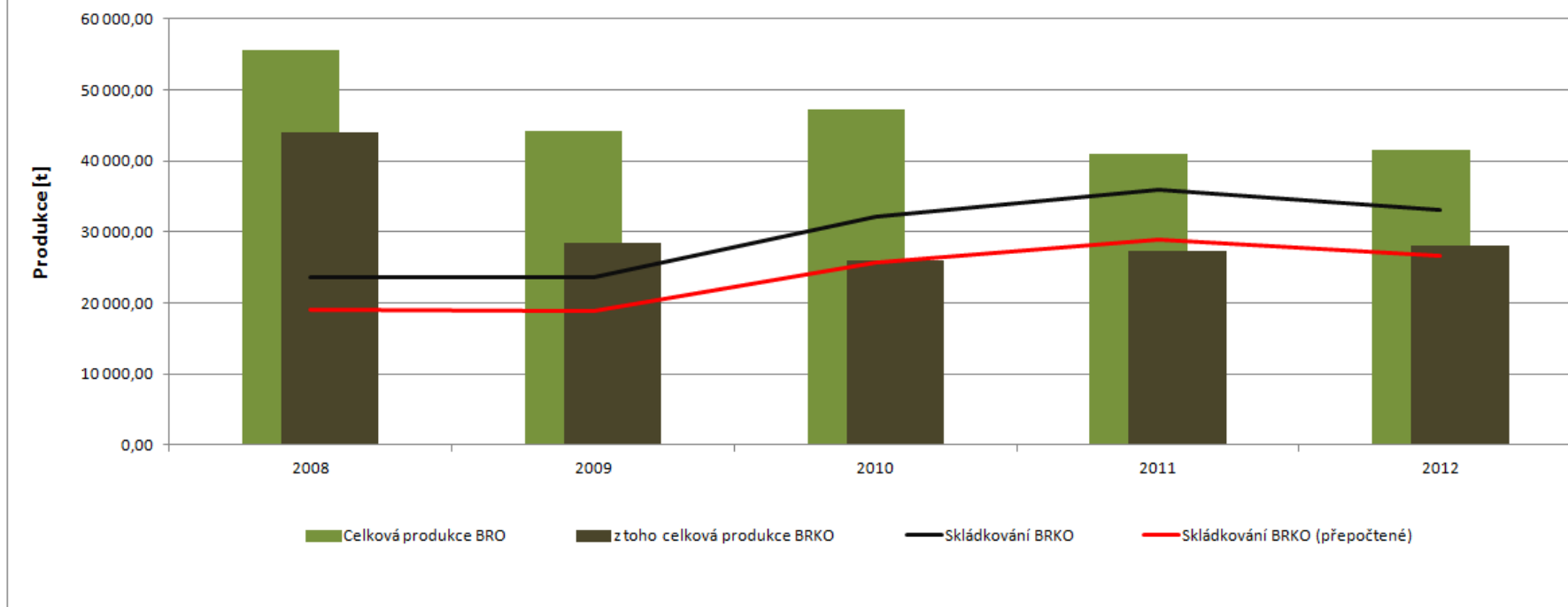
Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
BRO	Využití	Materiálové využití		13 527,59	9 934,39	12 554,34	13 198,47	12 309,52	-26,56	26,37	5,13	-6,74
		Energetické využití		0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	-	-	-
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		25 331,27	25 042,80	33 995,86	36 963,25	33 613,96	-1,14	35,75	8,73	-9,06
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
BRKO	Využití	Materiálové využití		8 640,82	5 926,90	4 333,26	9 821,60	8 693,55	-31,41	-26,89	126,66	-11,49
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	23 632,62	23 527,31	32 085,28	35 939,77	33 105,15	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	14 811,93	18 977,00	18 892,43	25 764,48	28 859,63	26 583,43	127,55	173,94	194,84

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995	Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓						
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012			
Nakládání s BRO a BRKO [t]														
	Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓												
		148,00	262,72	261,92	357,88	405,29	374,92	176,97	241,81	273,85	253,32			
		Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →						76,97	141,81	173,85	153,32			
	Spalování							Meziroční změna [%] ↓						
		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012			
		-	-	-	-	-	-							
	Jiné uložení	0,00						-	-	-	-			

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 9 Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

6. Téma IV.: Infrastruktura veřejné dopravy a cyklodopravy

6.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Dopravní dostupnost regionu a jeho napojení na dopravní „tahy“ trasy je důležitým faktorem hospodářského rozvoje regionu a vzniku pracovních míst, což je téma řešené v předchozí kapitole „Podpora podnikání a zaměstnanosti“, které bylo vybráno zástupci obcí a realizačního týmu pro téma aglomerace. Dopravní dostupnost jednotlivých obcí do spádových měst či mikroregionálních center, které disponují pracovními příležitostmi, větším rozsahem služeb, je tak důležitým faktorem kvality života těchto obcí. Dojíždka za prací, do škol, či za službami může být

- individuální (například motocykl, osobní automobil, kolo)
- hromadnou (například autobus, vlak).

Dopravu lze obdobně dělit také na:

- neveřejnou (vlastní automobil, zvláštní linková doprava (školní autobusy – v Hanušovicích a Rapotíně)), smluvní jízda, sdílená doprava (rychle se rozvíjející doprava v souvislosti s rozvoje ICT))
- veřejnou (hromadná veřejná doprava a také například taxislužba).

Dopravní dostupnost obcí respektive dojíždění za prací a do školy má významnou vazbu na téma školství (kap. č. 2) a podporu zaměstnanosti (kap. 5), i z tohoto důvodu zástupci obcí na svém 1. oficiálním jednání starostů/tek správního obvodu ORP Šumperk dne 12. 5. 2014 v Rudě nad Moravou, jednomyslně vybrali jako volitelné téma této Strategie území správního obvodu ORP Šumperk zdánlivě nesourodé téma infrastruktura veřejné dopravy a cyklodoprava.

Následující analýza bude zaměřena především na místní dopravní infrastrukturu, dopravu veřejnou se zaměřením jak na individuální, tak hromadnou.

Doprava je účelný a zamýšlený pohyb dopravních prostředků po dopravních cestách. Produktem dopravy je přeprava. Dopravní technologie sestávají z dopravních prostředků, dopravní infrastruktury a organizace dopravy.

6.1.1.1 Veřejná doprava

Veřejná hromadná doprava je doprava provozovaná za předem určených a vyhlášených přepravních a tarifních podmínek a přístupná každému zájemci. Pojem se používá zejména u osobní dopravy. Veřejná doprava se provozuje zejména jako železniční a silniční linková doprava (zejména autobusová).

Hromadná veřejná doprava je zpravidla organizována jako linková s pevným jízdním řádem. Může však mít i některé rysy poptávkové dopravy, například spoje na zavolání (radiobus). Veřejná doprava může mít jak síťový charakter, tak probíhat na jednotlivých linkách. V různých zemích existují různé tradice a právní podmínky pro financování veřejné dopravy; někde je provozována na čistě komerční bázi, někde jsou některé formy dopravy, zejména lokální a regionální, objednávány veřejnoprávními subjekty (obce, mikroregiony, kraje) a financovány z veřejných peněz.

Základní významy veřejné dopravy

1. Sociální hledisko - občan, který nemůže nebo nechce používat individuální automobilovou dopravu, se musí dostat do školy a školských zařízení, k lékaři, k úřadům, k soudům, do zaměstnání za cenu, která bude pro něj přijatelná.
2. Prostorové hledisko - individuální automobilová doprava je prostorově náročná, zajištění tohoto prostoru, včetně dopravy v klidu, je ve městech velmi obtížný úkol. Ve městech končí často i cesty z regionu.
3. Ekologické hledisko - veřejná doprava jako celek produkuje výrazně méně měrných emisí než individuální automobilová doprava. Pro dobrou ekologickou bilanci na jednotlivých dopravních službách ale potřebuje odpovídající přepravní proudy.
4. Bezpečnost - ve srovnání s použitím individuální automobilové dopravy zaznamenává veřejná doprava na přepraveného cestujícího výrazně méně nehod. Velkou roli zde hraje kolejová doprava provozovaná po zabezpečené dopravní cestě.
5. Vyváženost regionálního rozvoje - kvalitní veřejná doprava významně přispívá k rovnoměrnému regionálnímu rozvoji, má vliv např. na zaměstnanost, zabraňuje vysídlování venkovských oblastí.

Z výše uvedených významů bude tato strategie zaměřena zejména na sociální, bezpečnostní a regionální aspekt veřejné dopravy. Stejný nebo obdobný význam má i cyklo doprava, která rozšiřuje možnosti individuální dopravy s výše uvedenými dopady v menším regionu.

6.1.1.2 Cyklo doprava

Cyklo doprava (též dopravní cyklistika) je druh cyklistiky, kdy jízdní kolo plní dopravní funkci. Používání jízdního kola tedy nemá za hlavní cíl ani sport, ani zlepšování fyzické kondice, ani rekreaci ve formě cykloturistiky, ale přepravu z místa A do místa B. Celosvětově se jedná o nejobvyklejší formu cyklistiky a o jednu z nejběžnějších forem dopravy lidskou silou a tedy udržitelné dopravy.

Cyklistiku lze tedy rozdělit na cyklo dopravní, která z hlediska kompetencí spadá do oblasti dopravní obslužnosti a na cykloturistiku, která je součástí cestovního ruchu a potažmo také regionálního rozvoje. Předmětem zájmu naší analýzy bude pouze cyklo doprava.

Cyklistická doprava je nedílnou součástí dopravního systému, a proto je nutné ji rozvíjet jako součást zdravého životního stylu šetrného k životnímu prostředí a podporujícího zdraví obyvatel regionu.

Její pozitiva jsou zřejmá – bezhlučnost a nulové emise, finanční a prostorová nenáročnost. Během posledních několika málo let přestává být cyklistika pouze individuální záležitostí a plynule přechází do městského i regionálního plánování, koexistuje s dalšími druhy dopravy a přirozenou cestou vznikají nároky uživatelů na dopravní prostor a odpovídající vybavení. Cyklistika jako forma dopravy není menšinovým trendem, ale alternativou k dalším druhům dopravy. Nabízí značnou flexibilitu při pohybu v městském prostředí a částečně řeší i dopravní obsluhu v regionech. Propojení cyklistické infrastruktury formou městských sítí cyklostezek a regionálních sítí cyklotras umožňuje současně plynulý pohyb cyklistů i cykloturistů. Cykloturistika se tak výrazně projevuje i v městském prostředí. Městské cyklotrasy nás mohou dovést bez dopravní zácpy a kolapsů na silnicích do historického jádra města, do městských parků, rezervací, rekreačních oblastí, na koupaliště apod. Cyklistika je vhodnou alternativou cest do škol i zaměstnání.

Významy cyklodopravy

1. Sociální hledisko - občan, který nemůže používat individuální automobilovou dopravu, se musí dostat do školy, školského zařízení, k lékaři, do úřadů, k soudům a do zaměstnání za cenu, která bude pro něj přijatelná.
2. Prostorové hledisko – cyklodoprava není náročná na dopravu v klidu, přestože uskladnění kol může vyžadovat investice obce či zaměstnavatele
3. Ekologické hledisko – cyklodoprava má minimální dopad na životní prostředí

Strategie je zaměřena na podporu veřejné dopravy s důrazem na rozvoj infrastruktury a nových technologií (informační a komunikační systémy) a rozvoj cyklodopravy. Druhotně řeší také zvýšení bezpečnosti silniční, cyklistické a pěší dopravy.

Problematika budování a financování infrastruktury pro cyklodopravu

Nutno zmínit, že problematika budování infrastruktury pro cyklisty není v ČR řešena systémově, stejně jako dosud není dostatečně rozvinut princip partnerství při výstavbě a i následné údržbě cykloturistických tras. Náprava obou výše uvedených nedostatků však není zcela v moci samospráv či jiných územních celků a tyto nedostatky nebudou tedy z tohoto důvodu blíže rozpracovávány.

Největší bariérou rozvoje infrastruktury je také velká finanční náročnost na budování cyklistických stezek a cyklotras. Ke spolufinancování výstavby či údržby cyklostezka je samozřejmě možné využít doplňkově dotačních zdrojů z EU, státního rozpočtu či krajského rozpočtu (např. SFDI, v předchozím programovacím období také ROP NUTS II Střední Morava). Podmínky spolufinancování z těchto zdrojů však také nejsou mnohdy nastaveny zcela ideálně (např. problematické financování cyklopruhů z SFDI).

V rámci komplexnějších investic do dopravní infrastruktury je nezbytné řešit integraci dopravy, zlepšení propustnosti území, ale také řešení rizik a zvyšování bezpečnosti v dopravě ve vazbě právě na cyklodopravu. V této oblasti je tedy nezbytná součinnost obcí se státem a jeho organizacemi v návaznosti na velké dopravní stavby.

Definice typů infrastruktury pro cyklodopravu

Stežka pro cyklisty (cyklostezka, cyklistická stezka) je pozemní komunikace nebo její jízdní pás, který je vyhrazen dopravní značkou pro jízdu na jízdním kole. Je určena pouze pro cyklistickou dopravu. Automobilová a motocyklová doprava je z ní vyloučena. Pravidla silničního provozu v České republice povolují užití cyklostezky též například jezdcům na kolečkových bruslích, lyžařům apod.

Jsou budovány rovněž **stežky pro chodce a cyklisty, které jsou** oproti pouhé

cyklostezce přístupné též chodcům. Od roku 2001 umožňují v České republice dopravní značky rozlišit cyklostezky podle míry oddělení provozu - zda je stezka pro chodce a cyklisty rozdělena na samostatné pruhy, nebo zda celá šířka stezky je určena chodcům i cyklistům dohromady.

Cyklistický jízdní pruh zkráceně "cyklopruh" je typ vyhrazeného jízdního pruhu. Jde o jízdní pruh, který je podélnou čarou a zpravidla i barevným odlišením povrchu a vodorovnou dopravní značkou se symbolem jízdního kola vyznačen přímo na vozovce, přičemž musí být na začátku (t. j. za každou křižovatkou) vyznačen i svislým dopravním značením.

Pojem cyklostezka není jednoduše definovatelný, protože se zde rozchází terminologie zákona 361/2000 Sb. o silničním provozu, použitá také v TP 179 a terminologie ČSN 73 6110 (vycházející ze zákona 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích).

Problematika budování infrastruktury pro cyklisty není řešena systémově a není dostatečně rozvinut princip partnerství při výstavbě a údržbě cykloturistických tras. Vyšší finanční náročnost na budování cyklistických stezek a cyklotras brzdí jejich rozvoj. Ke spolufinancování výstavby či údržby cyklostezek je možné využít také doplňkově dotačních zdrojů z EU či státního rozpočtu.⁹

Rozvoj cyklistických prvků (zejména stezek a pruhů pro cyklisty) postupuje velmi pomalu, což je terčem stále silnější kritiky veřejné správy, laickou i odbornou veřejností. Rychlejšímu rozvoji brání dle veřejné správy především dva následující problémy:

- nedostatek finančních prostředků (cyklistické prvky jsou vnímány jako drahé),
- nedostatek místa pro zřizování cyklistických prvků na stávajících komunikacích.

Nejdůležitějším faktorem volby jízdního kola jako dopravního prostředku je tedy nabídka infrastruktury („mít kde jezdit“) a její bezpečnost. Úroveň bezpečnosti (či rizika), které jsou cyklisté při jízdě vystaveni, je velmi závislá na kvalitě a podobě dopravního prostředí.

Asociace cykloměst

Jedná se o celostátní, dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizaci založenou jako zájmové sdružení právnických osob. Členy Asociace jsou obce, města a svazky. V rámci řešeného území je členem asociace město Šumperk. Asociace měst pro cyklisty je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci. Podílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních i nelegislativních opatření týkajících se oblasti městské mobility, zejména cyklistické dopravy. Činnost Asociace je založena především na aktivitě starostů, primátorů a členů zastupitelstev obcí a měst, kteří se nad rámec svých povinností věnují i obecným problémům spojených s cyklistickou dopravou.

Asociace
cykloměst

Cíle asociace souvisejí s cyklistickou dopravou jsou následující:

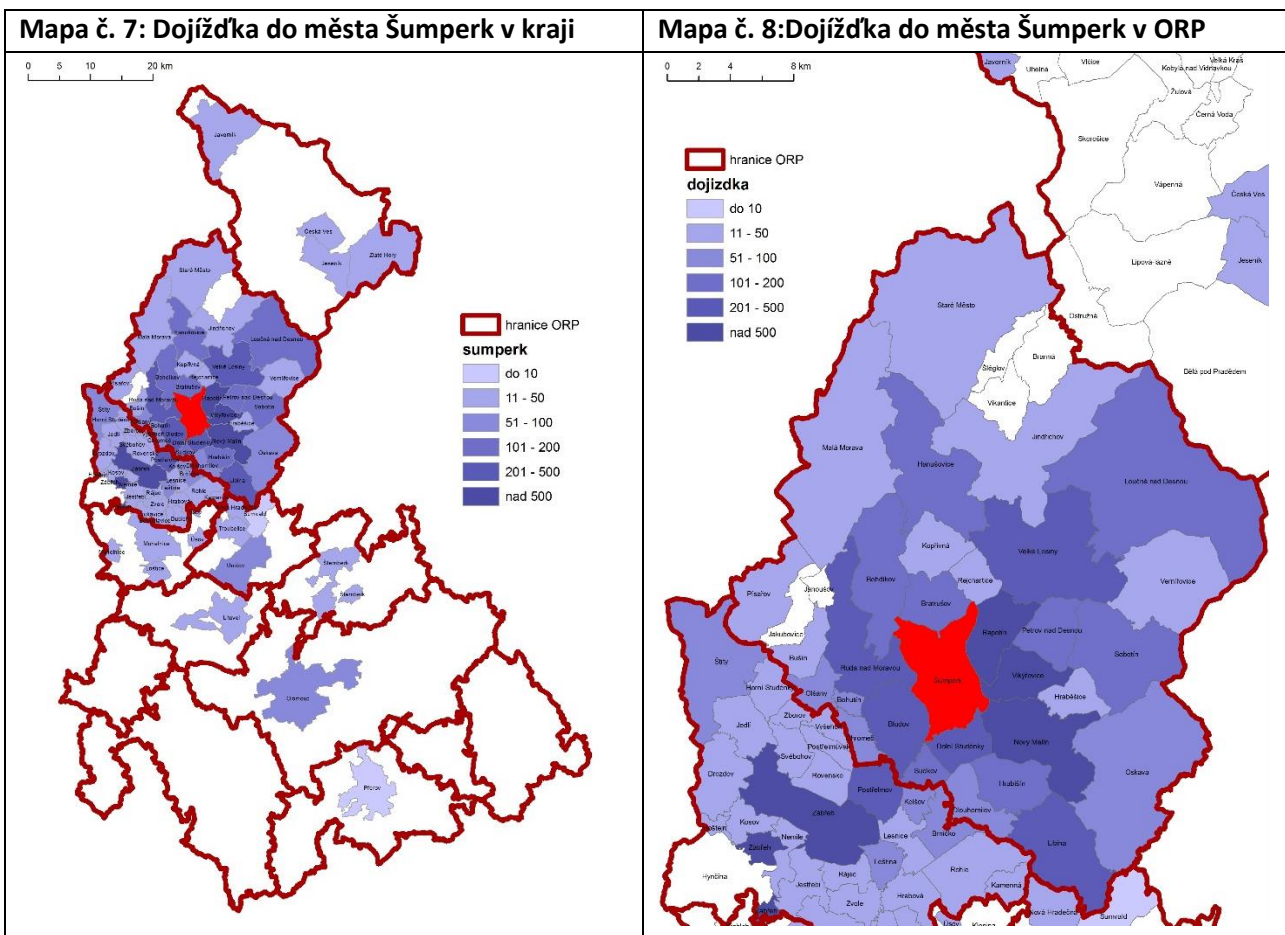
- usilovat o systémové změny ve financování rozvoje dopravní infrastruktury v ČR s ohledem na cyklistickou dopravu (nejde jen o přímé financování cyklostezek, ale také o realizaci nízkonákladových opatření, která mají rovněž vliv na zvyšování bezpečnosti cyklistů),
- usilovat o změny v legislativě ČR směřující ke zrovnoprávnění cyklistické dopravy,
- podporovat výměnu zkušeností mezi českými a moravskými městy formou workshopů (včetně účasti zástupců ze zahraničí),
- zviditelnovat cyklistiku a dostávat ji do centra pozornosti v oblasti územního plánování a politického uvažování,
- inspirovat a podněcovat stále více měst, aby podnikala konkrétní kroky v propagaci cyklistiky a učila se navzájem jeden od druhého a vyhnula se objevenému,
- poradenství pro členy asociace v oblasti plánování rozvoje cyklistiky a městské mobility,
- vyměňovat si zkušenosti s řešením, plánováním a propagací politických snah a praktických řešení v terénu,
- podporovat rozvoj městské mobility jako systému s vyváženou dělbou přepravní práce mezi jeho jednotlivými složkami a PR aktivitami ve prospěch cyklistické dopravy a cykloturistiky.

⁹ SFDI, příslušné regionální operační programy v programovacím období 2007-2013

6.1.2 Popis ve správním obvodu

Dopravní proudy ve SO ORP Šumperk

Hlavním zdrojem informací o každodenní dojíždce lidí do práce či školy mimo svou obec jsou data ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. Nám tyto data poslouží k analýze a interpretaci hlavních dopravních proudů ve správním obvodu ORP Šumperk. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole č. 6, přirozeným sídlem našeho regionu s vysokým pozitivním saldem dojíždky je město Šumperk, do kterého každý den dojíždí necelých 5 tisíc osob. Na druhou stranu z města Šumperka denně vyjíždí za prací 1 557 osob. K těmto údajům je však nutné připočítat osoby dojíždějící méně často (týdenní intervaly) a především žáky a studenty středních a základních škol. Díky započítání těchto osob se město Šumperk dostává k počtu 7 685 dojíždějících osob a 2 357 vyjíždějících. Rozsah a strukturu proudů dojíždky do města Šumperka dle jednotlivých obcí vyjíždky (obec kde bydlí osoba dojíždějící do Šumperka) znázorňují níže uvedené mapy č. 7 a 8. Hlavní dopravní proudy jsou z obcí ve SO ORP Šumperk a Zábřeh.

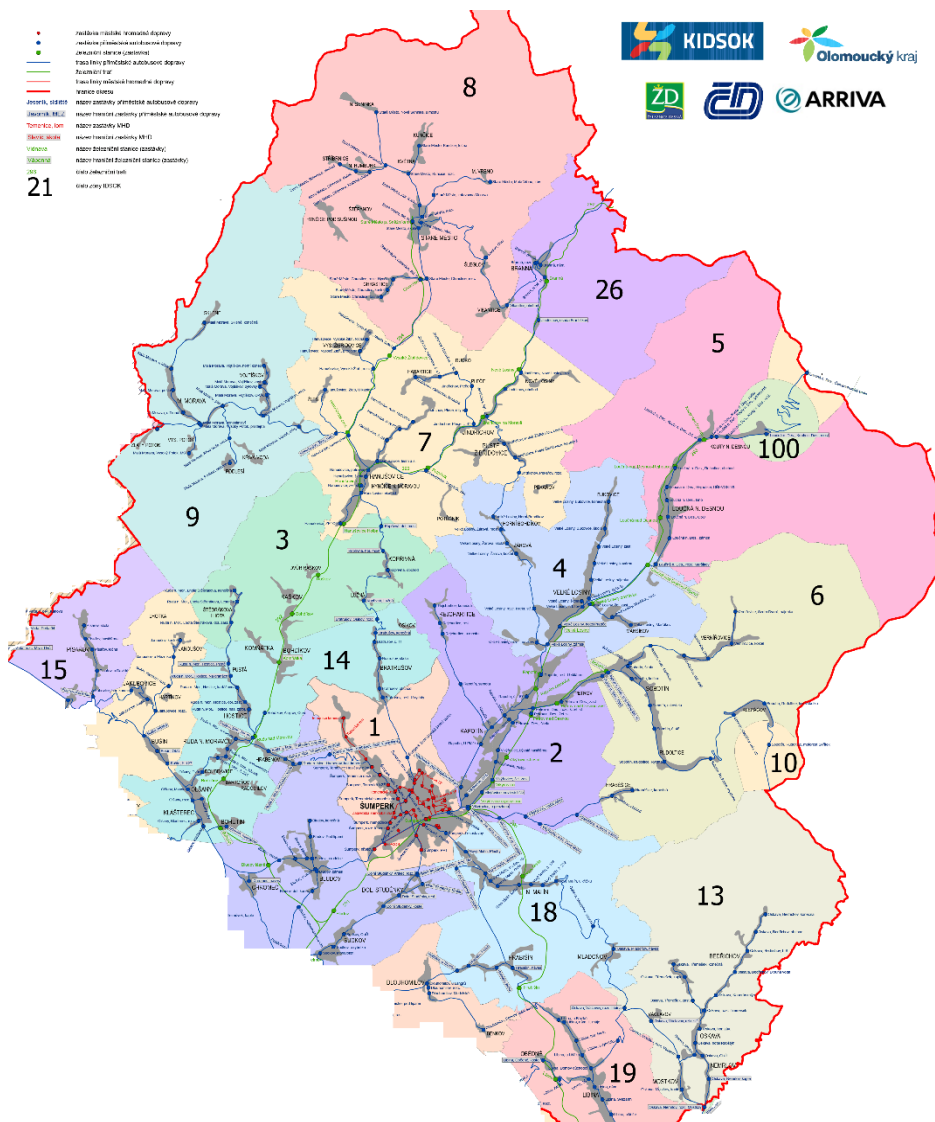

Zdroj: vlastní zpracování, data SLDB 2011

Jak již bylo řešeno v předchozích kapitolách dle spádovosti a socio-ekonomických rozdílů lze ve správním obvodu ORP Šumperk definovat čtyři sub-regiony, a to Hanušovicko (SO POÚ), Údolí Desné (DSO), Region Ruda (rozšířené DSO) a Šumperský venkov. Dopravní proudy po městě Šumperku způsobené denní dojíždkou lze analyzovat i na základě těchto sub-regionů, protože individuální i veřejná

příměstská doprava využívá stejné hlavní komunikace¹⁰. Ze směru Hanušovicka do Šumperka dojíždí 426 osob, což je nejméně z výše uvedeným sub-regionů a je to způsobeno nízkým počtem obyvatel Hanušovicka a časovou náročností dojížděky. Z Regionu Ruda včetně Bludova a Chromče dojíždí 1200 obyvatel, z Šumperského venkova 1750 obyv. a nejvíce osob dojíždí z Údolí Desné – 1865 osob, což je způsobeno vysokým počtem obyvatel sub-regionu a jeho dobrou dopravní a časovou dostupností (kvalitní železniční i autobusové spojení).

Mapa č. 9: Spoje v rámci KIDSOK v území ORP Šumperk

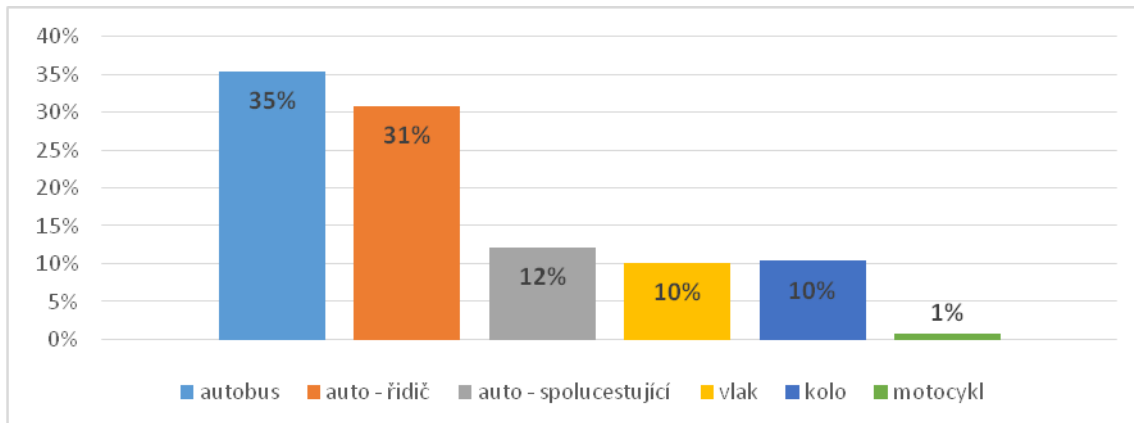

Zdroj: KIDSOK

¹⁰ Město Šumperk a Hanušovicko spojuje přes Bratrušov silnice II/446; Region Ruda – silnice III/36916 a přes Chromeč a Bludov silnice II/11; Údolí Desné – silnice II/11; Šumperský venkov – II/446 a přes Dolní Studénky III/3703.

Výše uvedené proudy dojížděky do města Šumperka z jednotlivých sub-regionů jsou v rámci SLDB 2011 strukturovány i podle typu použitého dopravního prostředku. Data jsou ale neúplná a nepřesná, proto nám spíše slouží pro ilustraci významu jednotlivých forem dopravy. Nejvíce osob dojíždí do města Šumperka autem (31 % řidiči; 12 % spolucestující), pravidelnou autobusovou linkou dojíždí 2239 osob.

Graf č. 29: Formy dojížděky do města Šumperka (SLDB 2011)

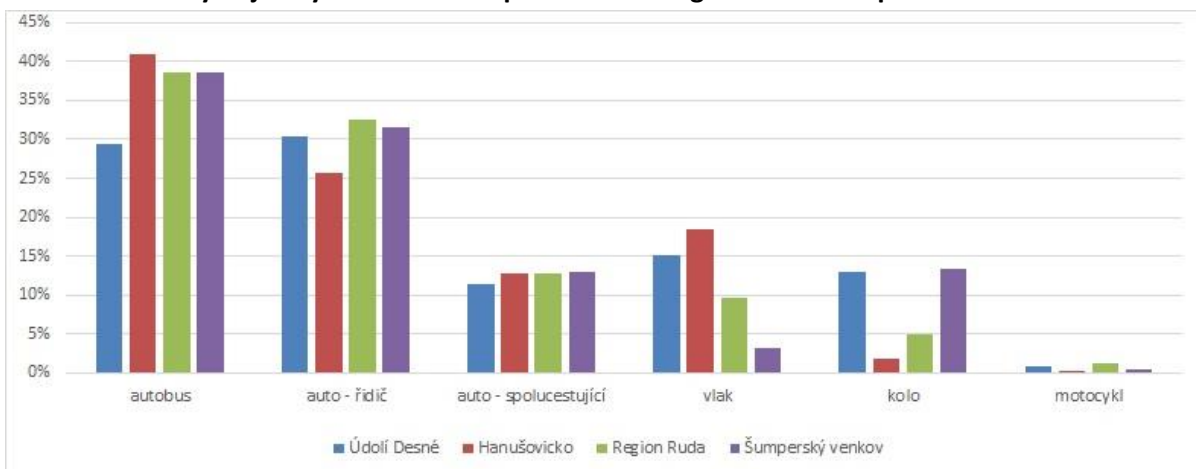

Zdroj: vlastní zpracování, data SLDB 2011

Dojíždka autem či autobusem z jednotlivých sub-regionů je relativně stejná. Význam dalších forem dojížděky (vlak a kolo) jsou velmi závislé na dostupnosti města Šumperka a vybavenosti obcí patřičnou infrastrukturou (cyklostezky, železnice).

Vlak při dojíždění využívají především obyvatelé z Hanušovicka (19 %) a Údolí Desné (15 %), kde existuje relativně kvalitní dopravní spojení a zastávky jsou obyvatelům dostupné. Kolo využívají k dojížděce do Šumperka především obyvatelé Údolí Desné a Šumperského venkova, které leží v těsné blízkosti města a nejsou odděleny kopci/Hanušovickou vrchovinou, jako je tomu u Regionu Ruda a Hanušovicko (oba regiony v údolí řeky Moravy). Bližší informace o struktuře dojížděky z jednotlivých sub-regionů ORP Šumperk nabízí graf č. 30.

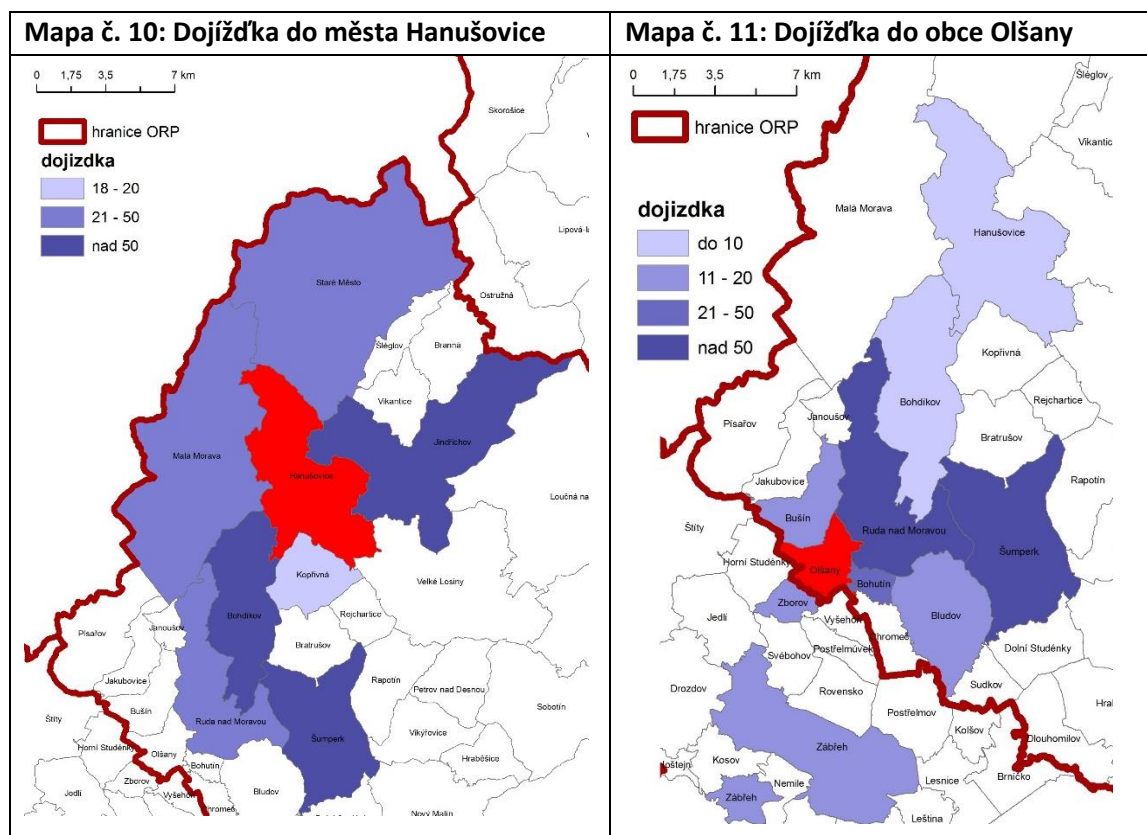
Graf č. 30: Formy dojížděky do městě Šumperka ze sub-regionů ORP Šumperk

Zdroj: vlastní zpracování, data SLDB 2011

Přestože město Šumperk díky své velikosti je spádové pro území větší než je SO ORP Šumperk (viz mapa č. 7), tak i v rámci tohoto regionu existují města a větší sídla, do kterých významné množství osob dojíždí za prací či školou. Jak již bylo řešeno v předchozí kapitole č. 6, tak významné postavení má město Hanušovice s 3253 obyvateli¹¹, kam dojíždí 366 osob, z nichž 61 jsou žáci místní ZŠ. Nejvíce osob do Hanušovic dojíždí ze sousední obce Jindřichov, a to 77 osob (44 pracujících, 33 žáků).

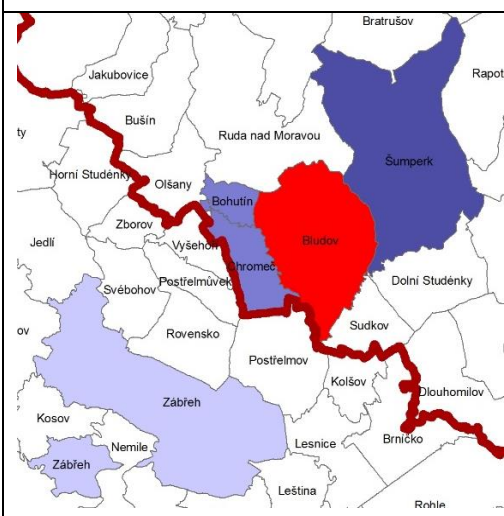
Zdroj: vlastní zpracování, data SLDB 2011

Nejvýznamnějším centrem dojíždky z řad obcí správního obvodu ORP Šumperk je obec Olšany (mapa č. 11), kde sídlí jeden z největších podniků v regionu a to OP papírny, které zaměstnávají více jak 500 zaměstnanců. Díky tomu do Olšan denně dojíždí 302 osob (z toho pouze 1 žák). Nejvíce osob dojíždějících za prací v Olšanech cestuje z Rudy nad Moravou a Šumperka (nad 50 osob).

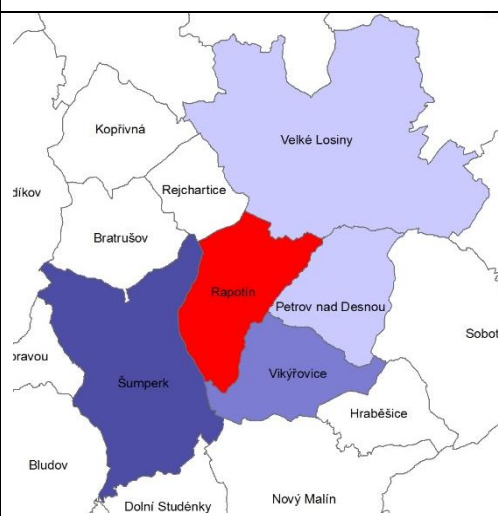
Další významnější obcí s vysokým počtem dojíždějících v SO ORP Šumperk jsou obce Bludov (231 osob), Rapotín (201 os.), Velké Losiny (198 os.), Ruda nad Moravou (177 os.) a leží v blízkosti města Šumperka, odkud také dojíždí nejvíce osob (225 z 807 os.). Přesto tyto obce jsou pro okolní menší obce spádovým centrem, které jejich obyvatelům poskytují pracovní místa či služby. Do Bludova dojíždí z okolních obcí (Chromeč a Bohutín) především žáci. Naopak Rapotín je pro okolní obce (Vikýřovice -25 os., Velké Losiny – 20 os. a Petrov nad Desnou – 17 os.) především zdrojem pracovních míst, a to pro 51 občanů. Stejně tak do Velkých Losin, kam lidé dojíždí především kvůli práci (192 dojíždějících za prací).

¹¹ Zdroj: SLDB 2011

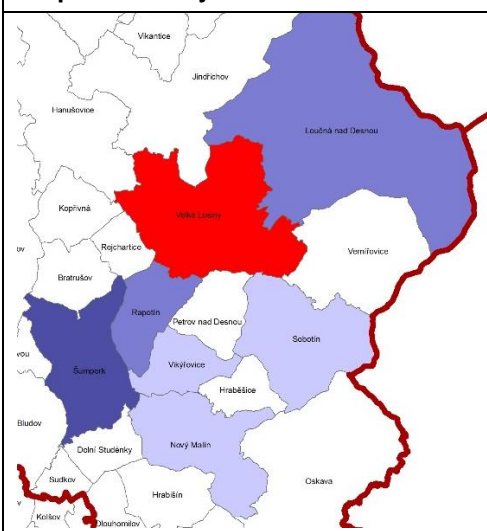
Mapa č. 12: Dojíždka do obce Bludov

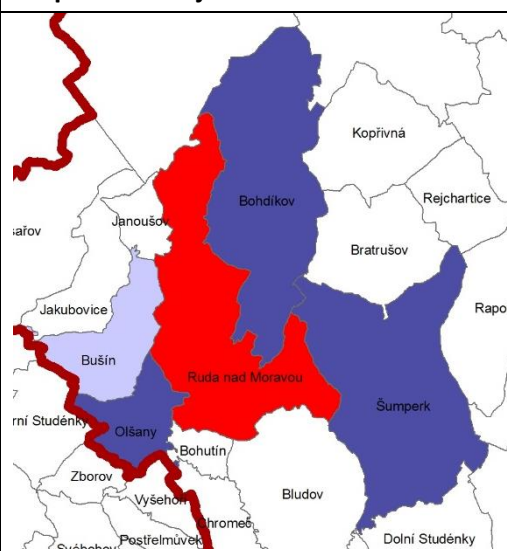
Mapa č. 13: Dojíždka do obce Rapotín

Mapa č. 14: Dojíždka do obce Velké Losiny

Mapa č. 15: Dojíždka do obce Ruda n. M.

Zdroj: vlastní zpracování, data SLDB 2011

Kromě hlavních cílů denní dojíždky data ze SLDB 2011 umožňují analyzovat význam jednotlivých forem dopravy. Nutno podotknout, že tyto data o jednotlivých proudech dle dopravního prostředku nepostihují celkovou mobilitu v území, a to díky chybám v šetření (respondent neodpověděl) a jiným důvodům. Při analýze výše uvedených významnějších venkovských sídel SO ORP Šumperk zjistíme, že dojíždka osobním automobilem je nejčastější (25 % až 45 %). Vysoký podíl dojíždějících autem (45 % - řidič, 10 % - spolujezdec) do obce Rapotín způsobují obyvatelé města Šumperka (40 osob), kteří využívají individuální osobní dopravu i přes kvalitní dopravní spojení veřejnou hromadnou dopravou či cyklo dopravou.

Význam dalších forem dojíždky je závislý na místních podmínkách (dostupnost železniční stanice, kvalitní spojení cyklostezkou). Díky dobré lokaci železniční stanice v Rudě nad Moravou do této obce dojíždí 37 % osobním vlakem. Obdobně významný podíl dojíždky je ve městě Hanušovice (20 %). Kolo využívají k dopravě do práce především osoby dojíždějící do Olšan (31 % - 62 os.), Rapotína (22 % - 27 os.).

6.1.3 Analýza infrastruktury pro cyklo dopravu

6.1.3.1 Cyklistické vazby na město Šumperk

Obce jihovýchodně od Šumperka (mikroregion Šumperský venkov)

Cyklostezka Šumperk – Nový Malín

V roce 2003 byla vytvořena **Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v mikroregionu Šumperský venkov**. Její součástí byl i návrh na vybudování stezky pro chodce a cyklisty podél silnice II/446 Uničov - Šumperk a to v úseku Nový Malín – Šumperk. V roce 2004 pak byl schválen územní plán obce, který mj. počítal s danou stezkou. Nejvyšší intenzity byly při sčítání dopravy naměřeny právě na úseku Nový Malín - Šumperk, kdy dle zpracované studie SÚS intenzita automobilové dopravy v roce 2005 činila 6012 motorových vozidel/den, přičemž na území města je tato intenzita ještě vyšší. V letních měsících je nárůst dopravy vyšší asi o 25%. Intenzita cyklistické dopravy je dle měření Správy a údržby silnic Olomouckého kraje z 24 hodinového opakovaného měření hodnocena stupněm III. (provoz silný).

V roce 2005 byla vybudována první etapa této stezky a bylo možné konstatovat, že se plně osvědčila. Cyklisté po části nebezpečné silnice č.II/446 prakticky přestali jezdit a využívali vybudovanou část společné komunikace pro chodce a cyklisty, která již byla také hojně využívána v podzemních, zimních i jarních měsících nejen cykloturisty a pěšími turisty, ale zejména místními obyvateli, kteří pracují ve městě. Díky vybudovanému osvětlení umožňuje bezpečnou jízdu i ve večerních hodinách či za snížené viditelnosti. V průběhu dalších let byly realizovány další návazné etapy cyklostezky.

Přínos stezky pro pěší a cyklisty je spatřován především ve větší bezpečnosti všech účastníků silničního provozu, zejména cyklistů a efektivnímu spojení obce s městem. Dle bližšího rozboru dojíždí 80% cyklistů na kole do zaměstnání, 10% lidí využívá komunikaci jako spojnicí za rekreací do CHKO Jeseníky a 10% zejména dětí a studentů dojíždějí do školy. Nehodovost se dlouhodobě pohybovala před úpravami mezi 6-8/osobami za rok.

Důvodem vysokého počtu cyklistů používající silnici II/446 byla absence náhradních tras (ani polní cesty nenabízely ve spojení se Šumperkem alternativu, jsou neúplné a představují nepříjemné zájezdky). Proto bylo snahou zástupců samosprávy vybudovat samostatnou komunikaci pro cyklisty v koridoru silnice II/446, která byla za účasti dotačních zdrojů nakonec zrealizována.

Tab. č. 122: Etapy výstavby cyklostezky Šumperk – Nový Malín

Rok	Délka	Náklady	Finanční zdroje	Poznámky
2005	418	6 936 000,00 Kč	Olomoucký kraj Obec Nový Malín	Společná stezka pro cyklisty i chodce mimo současné těleso komunikace vč. osvětlení
2006	522	6 869 000,00 Kč	Olomoucký kraj Obec Nový Malín	Obousměrná, společná pro pěší i cyklisty
2007	680	11 268 585,00 Kč	Olomoucký kraj SFDI Obec Nový Malín	Obousměrná, společná pro pěší i cyklisty
2009		7 390 000 Kč	ROP Střední Morava Obec Nový Malín	Obousměrná, společná pro pěší i cyklisty

Zdroj: vlastní zpracování

Koncepce mikroregionu Šumperský venkov rovněž navrhuje k realizaci tyto úseky:

- Libina, vybudování cyklostezky k nádraží, které je mimo obec (blíže k místní části Obědné), vzhledem k budoucímu většímu významu kolejové regionální dopravy
- Šumperk – Dolní Studénky, vybudování cyklostezky (variantní návrhy) pro dojíždění do zaměstnání, školy, v pracovní dny (z Dolních Studének) a za rekreací ve volné dny (do Dolních Studének), v další etapě je třeba řešit cyklo dopravu ve vlastní obci (úprava komunikace, cyklopasy, částečně cyklostezka) a její pokračování do Sudkova – v současné době realizováno

Kromě cyklostezek uvedených v koncepci bude v nejbližší době realizováno:

- Cyklostezka Mostkov – Václavov – realizátor obec Oskava, přiznána dotace ze SFDI ve výši 7 679 tis. Kč

Obce severovýchodně od Šumperka (Cyklotrasa Desná)

V daném území obcí ležících v údolí řeky Desné bylo již dlouhou dobu usilováno o odklonění cyklistů z frekventovaných silnic I/11 a I/44. Na základě zpracované vyhledávací studie Cyklotrasa Desná bylo v posledních letech plánováno pro větší bezpečnost cyklistů vybudování několika desítek kilometrů cyklistických tras, které by měly propojit obce a města směrem na Jeseník a spojit Kouty nad Desnou podél toku řeky Desné přes katastry obcí Loučná nad Desnou, Velké Losiny, Rapotín, Vikýřovice, Šumperk. Délka celé cyklotrasy je 31,74 km a předběžné náklady byly v době vzniku studie vyčísleny na 79,162 mil. Kč.

Smíšená stezka Rapotín – ul. Šumperská (3,2 km)

Výstavba první etapy této cyklostezky proběhla v roce 2012 a byla spolufinancována ze SFDI. Na samostatném tělese mimo frekventované hlavní silnice I/11 bylo vybudováno celkem 1,5 km nové cyklostezky – od odbočky ze silnice I/11 na Holubí vrch a končí u restaurace Zlatá hvězda.

Druhá, návazná část výstavby cyklostezky byla realizována v roce 2013, kdy došlo vybudování dalšího úseku vedoucího od autobusové zastávky U Ptáčka a ukončeného zaústěním na odstavnou plochu u nově vybudovaného turistického informačního centra obce Rapotín (KKC Rapotín). Tato etapa cyklostezky je v celé své délce umístěna v souběhu se silnicí I/11 (ul. Šumperská) v přidruženém dopravním prostoru. Stezka je navržena pro provoz chodců a cyklistů ve společném pásu základní šířky 2,50m, který může být lokálně redukován z důvodu nesouhlasu záboru sousedních soukromých po-

zemků k hodnotě 2,00 m. Součástí stezky je i vybudování autobusových zastávek u Ptáčka, u pily a u hřiště. Celková délka této etapy je 1,670 metrů. Celkový rozpočet celé investiční akce (II. etapy) činil 16 mil. Kč, z toho ze SFDI byla přiznána dotace celkem ve výši cca 8 mil. Kč.

Stezka patří do kategorie smíšených, to znamená, že je určena nejen pro cyklisty a bruslaře, ale i pro chodce. Ti na ní budou mít vyznačen zvláštní pruh včetně vodicí linie pro slepce.

Obec Rapotín plánuje vybudování také 3. etapy cyklostezky, která bude navazovat na již vytvořené úseky a bude končit u rapotínských skláren. Již nyní je jasné, že není možné, aby cyklostezka lemovala v celém svém úseku silnici I/11, neboť to není v některých úsecích nelze realizovat.

Návazně bude město Šumperk v roce 2015 realizovat obnovu vodorovného a svislého dopravního značení cyklostezky na I/11 ve směru na Jesenickou ulici.

Obrázek č. 5: Cyklostezka Šumperk - Rapotín

Zdroj: Šumperský a jesenický deník

Obce jihozápadně od Šumperka (obce Bludov, Chromeč, Sudkov)

Cyklostezka Šumperk - Bludov

V dané spojnici mezi Bludovem a Šumperkem se mnoho let plánovalo vybudování cyklostezky, která by zajistila odklon cyklistů z frekventované silnice I/11. Stavebně se propojení obou obcí dlouhodobě nedařilo zrealizovat kvůli komplikovaným majetkoprávním vztahům.

Obec Bludov zrekonstruovala cesty až na hranice s Šumperkem v roce 2011 a následně se čekalo na stavební aktivitu ze strany města, které v roce 2013 konečně dokončilo propojení obou obcí. Jedná se o příjemnou a nenáročnou trasu, která začíná v Bludově za kostelem a dále vede mírným stoupáním mezi poli a sady (místní říkají po Trhovici) ke krátkému úvozu a lipové aleji. Zde se nachází také některé drobné památky, jako např. kříž na začátku aleje, kaple sv. Anny, či sloup sv. Rosálie. Cyklotrasa nás přivede k místu zvanému „Na Bludovečku“ mineme objekt známý jako Zámeček, v minulosti známé výletní místo Šumperáků, kde v současné době opět vzniká restaurace vč. zázemí pro děti. Následně se cesta mírně svažuje do Šumperka, kde končí v Bludovské ulici nebo je možné odbočit ul. Polní a vyjet na frekventované ul. Zábřežské.

Cyklostezka podél železniční tratě (u Habermannova mlýna)

V roce 2014 byly realizovány stavební práce na polní cestě vedoucí podél železniční tratě od účelové komunikace u Lázní Bludov, přes komunikaci I/44 dále směrem k účelové komunikaci propojující Bludov se Sudkovem. Tuto asfaltovou stezku o šířce 3 metry s celkovou délkou 2,7 km je možné využívat mj. pro cyklo dopravu. Tato akce byla pod názvem „Realizace výstavby polní cesty HC2 v k. ú. Bludov“ spolufinancována z Programu rozvoje venkova ČR (opatření I.1.4 Pozemkové úpravy).

Cyklostezka Šumperk – Dolní Studénky

Jedná se o řešení cyklo dopravy návazné na šumperskou část cyklostezky. Výstavba nové cyklostezky na obou částech - šumperské i dolnostudénské probíhalo v nedávné době a reagovalo jednak na značnou frekvencovanost trasy cyklisty i automobily i potřebu zvýšení bezpečnosti pro cyklisty. Předělem obou katastrálních území je řeka Desná, jejíž přemostění je začátkem dolnostudénské části cyklostezky. Odtud vede cyklostezka v extravilánu obce. Pokračování trasy je vedeno společným pásem pro cyklisty a chodce v území zastavěném nebo určené k zastavění, mimo hlavní dopravní prostor (v přidruženém dopravním prostoru). Na začátku obce je styková křižovatka na obec Králec. V křižovatce je situován také mostek přes Sudkovský potok. Za křižovatkou na Králec je samostatná cyklostezka oddělena hmatným pásem od chodníku a nástupiště pro autobus. Stezka je ukončena před křižovatkou směrem na Nový Malín u kříže, kde je cyklostezka zúžena a napojena na stávající chodník.

Cyklostezka vede uživatele přímo do centra obce, kde se nachází obecní úřad, pošta, restaurace, hřbitov, sportovní a kulturní areál obce. Celková délka cyklostezky činí 1 140 metrů a její vybudování bylo spolufinancováno z ROP Střední Morava.

Cyklostezka Dolní Studénky – Sudkov

Jedná se o návaznou část na cyklostezku Šumperk – Dolní Studénky. Obyvatelé obce Sudkov, ale také okolních obcí (Kolšov, Postřelmov, Bludov) hojně využívali komunikaci vedoucí přes Sudkov dále do Studének a Šumperka pro dojíždění do zaměstnání i do škol, která je poměrně frekvencovaná a tedy pro cyklisty nebezpečná. Z uvedeného důvodu je v současné době za finanční spoluúčasti ROP Střední Morava budována cyklostezka v délce 1 100 m, která začíná na katastrální hranici mezi Dolními Studénkami a Sudkovem a dále vede do intravilánu obce. Cyklostezka je vedena z drtivé většiny jako samostatné těleso – samostatným jízdním pruhem mimo hlavní komunikaci, část cyklostezky v intravilánu je umístěna v levé části silnice za obrubníkem. Fyzická realizace cyklostezky právě je právě ve svém finále a po následné kolaudaci bude sloužit cyklistům.

Cyklostezka Bludov – Chromeč

Dle Koncepce cyklistické dopravy je navrhováno řešit usek Bludov – Chromeč (most přes Moravu). Doporučuje vybudovat samostatnou cyklostezku podél I/11. Předpokládaná délka má činit min. 1,5 km – po vybudování této cyklostezky je zde možné převést trasu Moravské cyklostezky.

Obce severozápadně od Šumperka

Město Šumperk v současné době neplánuje vybudování cyklostezky směřující do obce Bratrušov či směrem na Bohdík.

6.1.3.2 Cyklodoprava v Šumperku

Ve městě Šumperku dosud neexistuje ucelená síť cyklistických tras.

Dlouhodobým cílem města je vybudování funkční páteří sítě cyklistických komunikací, která by umožnila cyklistům nejen bezpečnou segregaci od automobilové dopravy v rámci vnitroměstských vztahů, ale i bezpečnější průjezd Šumperkem a propojila centrum města s okolními obcemi - Novým Malínem, Vikýřovicemi, Dolními Studénkami, Horní Temenicí a silnicí II/446 na Bratrušov. Tento cíl se představitelům města daří v dlouhodobém horizontu postupně naplňovat.

Tab. č. 123: Stávající cyklokomunikace ve městě Šumperku

Lokalita	Způsob vedení	Délka v metrech
Žerotínova – Havlíčkova (od okružní křižovatky po světelnou křižovatku (Temenická x Langerova))	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	750
Temenická (od křiž. Temenická x Sládkova po křiž. Temenická x Šumavská)	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	100
Temenická (od křiž. Temenická x Šumavská po křiž. Temenická x Finská)	Obousměrný cyklistický pás v přidruženém prostoru	550
Lidická – Uničovská (až po začátek obce Nový Malín)	Stezka pro chodce a cyklisty se společným provozem	950
Parková stezka u potoka Temenec (mezi ul. Fibichova a Langerova)	Stezka pro chodce a cyklisty se společným provozem	220
Jiráskovy sady	Stezka pro chodce a cyklisty se společným provozem	230
Smetanovy sady	Stezka pro chodce a cyklisty se společným provozem	400
Okružní křižovatka Zábřežská - Jesenická	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	100
Křižovatka u Hypernovy	Jednosměrný oboustranný cyklistický pruh ve vyhrazeném prostoru	100
J. z Poděbrad (od křiž. Temenická – Langerova po okružní křižovatku)	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	620
Husitská (od kruhového objezdu po výjezd z parkoviště za dalším kruhovým objezdem)	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	180
Jiřího z Poděbrad (od kruhového objezdu po křiž. Vítězná)	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	410
Žerotínova (od kruhového objezdu u ZUŠ po areál ČSAD)	Vyhrazený oboustranný cyklistický pruh v hlavním dopravním prostoru	1 075

Lokalita	Způsob vedení	Délka v metrech
Žerotínova (od ČSAD po náhon)	Jednosměrný oboustranný cyklistický pruh v přidruženém dopravním prostoru	430
Žerotínova (od náhonu po k. ú. Dolních Studének)	Jednosměrný oboustranný cyklistický pruh ve vyhrazeném prostoru mimo hlavní dopravní prostor)	424
CELKEM		6 539

Zdroj: vlastní zpracování, stav k 31.8.2014

Celkem je tedy v Šumperku a v nejbližším okolí vybudováno 6 539 m cyklostezek a opatření pro cyklisty.

Pro větší bezpečnost cyklistů je plánováno také několik desítek kilometrů cyklistických tras, které by měly propojit obce a města směrem na Jeseník a spojit Kouty nad Desnou podél toku řeky Desné přes katastry obcí Loučná nad Desnou, Velké Losiny, Rapotín, Vikýřovice, Šumperk, Dolní Studénky, Sudkov s obcí Postřelmov. Tyto cyklotrasy jsou součástí zpracované Vyhledávací studie cyklokomunikace Desná. Jenom "šumperská" část této cyklistické komunikace „Desná“ bude měřit celkem skoro 4 km.

Cyklotrasa Desná v Šumperku

Zpracovaná technická dokumentace navrhuje vybudovat cyklotrasu na vikýřovický katastr u mostu před křižovatkou u Jirsáka, povede po levém břehu řeky k zahrádkářské kolonii, na most přes řeku Desná a na lávku přes náhon. Dále trasa povede k železničnímu přejezdu na Hybešově ulici a podél železniční trati ulicí Příčnou až k Lidické, po níž bude pokračovat ke krytému bazénu. U bazénu by nová stezka pro cyklisty měla navázat na stávající stezku pro chodce a cyklisty ve směru na Nový Malín. Trasa Šumperkem bude pokračovat dále ul. Uničovskou směrem do města až k "viaduktu", dále ul. Dolnostudénskou k PARSu.

Odtud je již část cyklostezky v současné době vybudována (cyklostezka ul. Žerotínova), pokračuje dále podél ulice Žerotínovy, vrátí se k řece Desné a návazně vede podél silnice k Dolním Studénkám.

Současně je plánována také cykloturistická varianta, která se vyhýbá centru města a vede podél řeky v úseku od malínské stezky pro pěší a cyklisty (u Luží) kolem náhonu a zahrádek zpevněnou cestou kolem areálu Sumtexu na ul. Žerotínovu a dále na Dolní Studénky. Pokud se jedná o technické řešení, předpokládá se na "průtahu" městem oboustranné vyhrazené cyklistické pruhy v hlavním dopravním prostoru, již vybudovaná část cyklotrasy směrem na Dolní Studénky – zde jsou cyklisté vedeni na samostatném tělese s živičným povrchem podél stávající silnice.

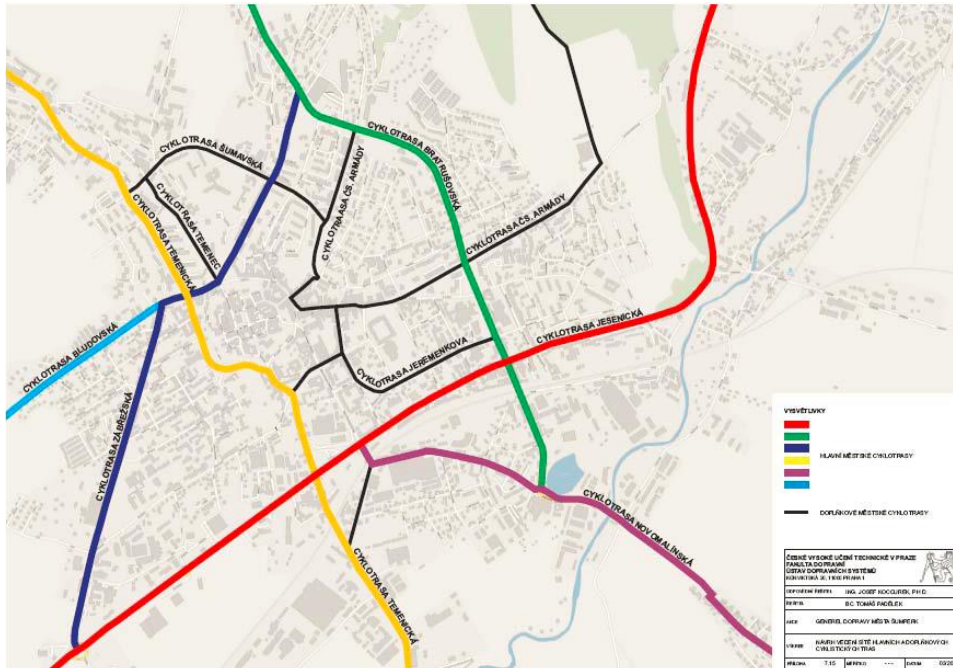
Cyklotrasa Šumperk - Bludov

Dalším nedávno zrealizovaným záměrem města bylo propojení Moravské cyklotrasy Bludov - Šumperk. Z okrajové části města (ul. Bludovská) došlo k rekonstrukci povrchu polních cest vedoucích od zahrádkářské kolonie až na hranici katastru obce Bludova, kde došlo k napojení na již opravenou asfaltovou komunikaci do Bludova. Současně došlo také k rekonstrukci povrchu propojovací cesty směrem k ulici Polní, takže je nyní možné na kole pohodlně a bezpečně sjet od Bludova i na Zábřežskou ulici kolem nově vybudovaného depa České pošty.

Komunikace má v jednotlivých úsecích šířku 2,5 až 3 metry, její povrch je z asfaltbetonu a slouží nejen pro cyklisty, ale také pro in-line bruslaře a pro chodce.

Mapa č. 16: Návrh sítě hlavních a vedlejších cyklistických tras v Šumperku

Zdroj: Generel dopravy města Šumperka

6.1.3.3 Cyklistické vazby v údolí řeky Moravy

V daném koridoru se jedná především o odklonění cyklistů z frekventovaných silnic I/11 a II/369.

Na základě zpracovaného dokumentu „Marketingová strategie rozvoje cyklotras“ z roku 2007, jsou definovány zejména tyto úseky:

Vedení cyklistů mimo silnici I/11

- Olšany - Bušín
- Intravilán v obci Bušín
- Bohutín (od řeky přes Moravu) – Klášterec (napojení na obslužnou komunikaci ve směru na Olšany)

Vedení cyklistů mimo II/369

- Olšany – Ruda (extravilán, podél II/369)
- Ruda, Aloisov

Cyklostezka Ruda nad Moravou

Obec Ruda nad Moravou se od roku 2006 systematicky pokouší budovat cyklostezku na svém území v souladu se zpracovanou koncepcí. Dosud byly zrealizovány tyto dílčí úseky:

- úsek cyklostezky od nádraží ČD ke křižovatce na Hrabenov – délka 40 m, r. 2006, spolufinancováno z Olomouckého kraje,

- úsek od křižovatky na Hrabenov ve směru k mostu přes řeku Moravu – délka 290 m, r. 2007, spolufinancováno z Olomouckého kraje,
- úsek podél hlavní komunikace (II/369) v centru obce – délka 100 m, realizováno v r. 2007, spolufinancováno z Olomouckého kraje,
- dokončení cyklostezky přes celé území k. ú. Ruda nad Moravou – od již vybudovaných úseků u nádraží ČD do centra obce a odtud na hranici k. ú. Bartoňov – délka 700 metrů, realizováno v r. 2013, spolufinancováno z ROP Střední Morava. Součástí akce je také vybudování odpočívadla v bezprostřední blízkosti cyklostezky (u zámku), kde se mj. nachází i cyklo servis s prodejnou jízdních kol.

Všechny výše uvedené dílčí úseky na území obce Ruda nad Moravou, které jsou zároveň součástí tzv. Moravské stezky, se plně osvědčily a umožnily bezpečný průjezd cyklistů po obci mimo frekventovanou komunikaci II/369.

Ostatní dílčí úseky, které byly navrženy ve zpracované strategii cyklotras vedoucí např. přes obce Bušín, Olšany či Bohdíkov nebyly dosud realizovány a jsou ve stádiu změn územních plánů.

Město Hanušovice - Moravská stezka

V obci Hanušovice by bylo vhodné řešit vedení cyklistické dopravy. Jedná se zejména o úsek 300 m od kř. II/369 / II/446 až po ulici Školní. V současné době je zde nelegálně po chodníku vyznačena Moravská stezka.

Cyklostezka Staré Město – Kunčice

Jedná se o poměrně ojedinělý počín na Hanušovicku, který je v současné době ve fázi zpracování projektové dokumentace a vyřizování územního rozhodnutí. Jde o izolovaný úsek cyklostezky vedoucí ze Starého Města do místní části Kunčice bez jakýchkoli návazností na cyklostezky uvedené ve strategii Mikroregionu Ruda či další návaznosti. Investorem je obec Staré Město.

6.1.3.4 Statistika nehodovosti v cyklo dopravě

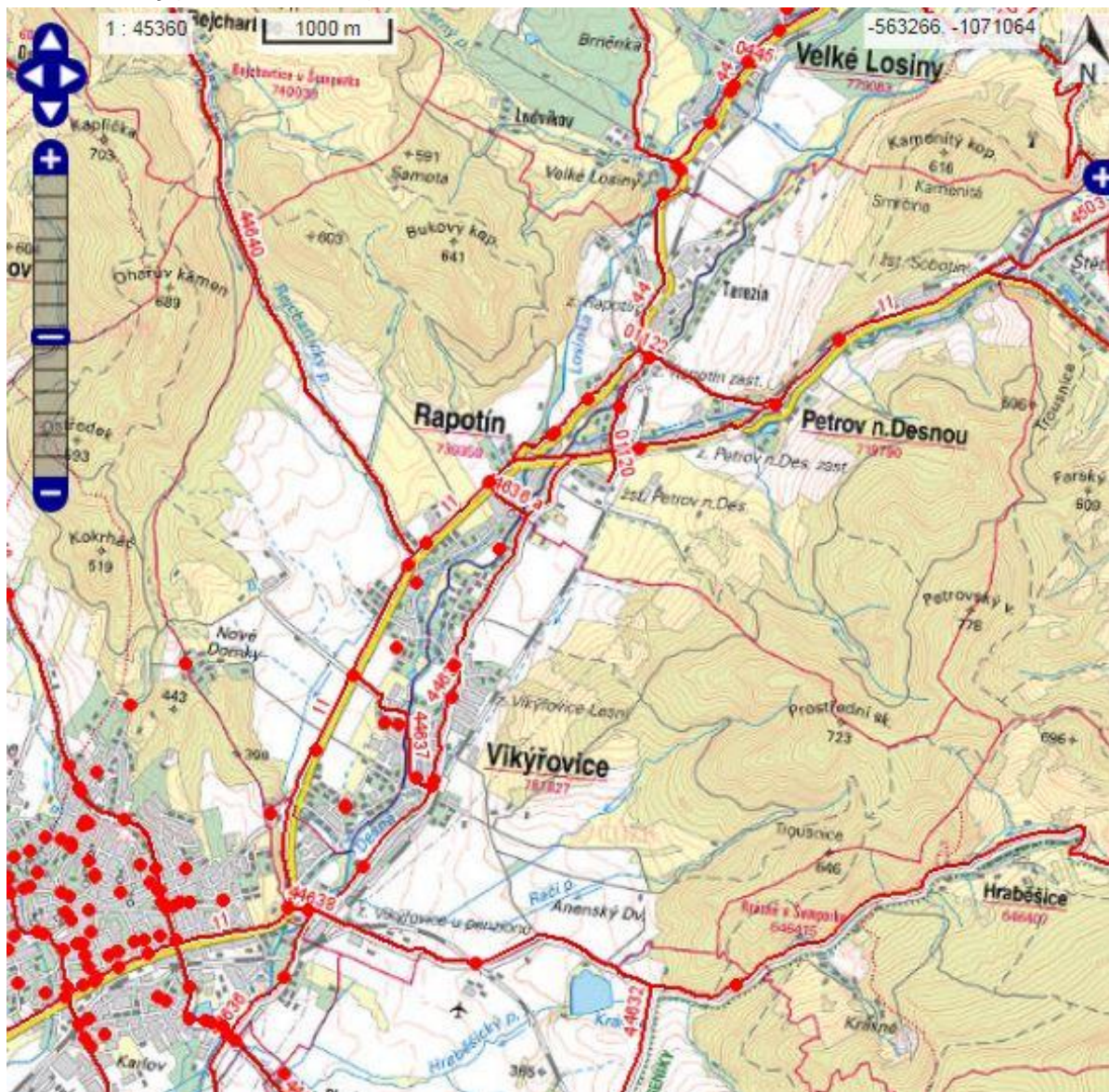
Dopravní nehoda je nepředvídaná kolize jednoho nebo více dopravních prostředků, při níž dojde ke hmotné škodě nebo ke zranění. Obvykle se termínem *dopravní nehoda* označuje nehoda v provozu na pozemních komunikacích, ale nehodami jsou též obdobné události v drážní, vodní nebo letecké dopravě.

Statistika nehodovosti čili dopravních nehod byla analyzována pro potřeby této strategie pouze v návaznosti na cyklo dopravu. Byly tedy sledovány pouze nehody a střety jejichž aktéry byli cyklisté. Zdrojem dat pro tuto analýzu byla „Jednotná dopravní vektorová mapa“, která zobrazuje statistiky nehod a je součástí webové prezentace Ministerstva dopravy.

Dopravní nehody cyklistů na území ORP

Z výše uvedeného portálu byly analyzovány střety cyklistů ve sledovaném období od 1.1.2017 do 31.7.2014. Statistické vyhodnocení bylo promítnuto formou absolutních hodnot za území jednotlivých MAS a dále také výřezy ze samostatných map MAS s uvedením té části MAS, která přiléhá k Šumperku, kde je díky dopravním proudům do škol a zaměstnání hustota cyklo dopravy největší. Nehody s cyklisty jsou v mapkách označeny červenými body. Promítnutí nehod na mapovém podkladu za území celé MAS se ukázalo jako nepřehledné a nepoužitelné.

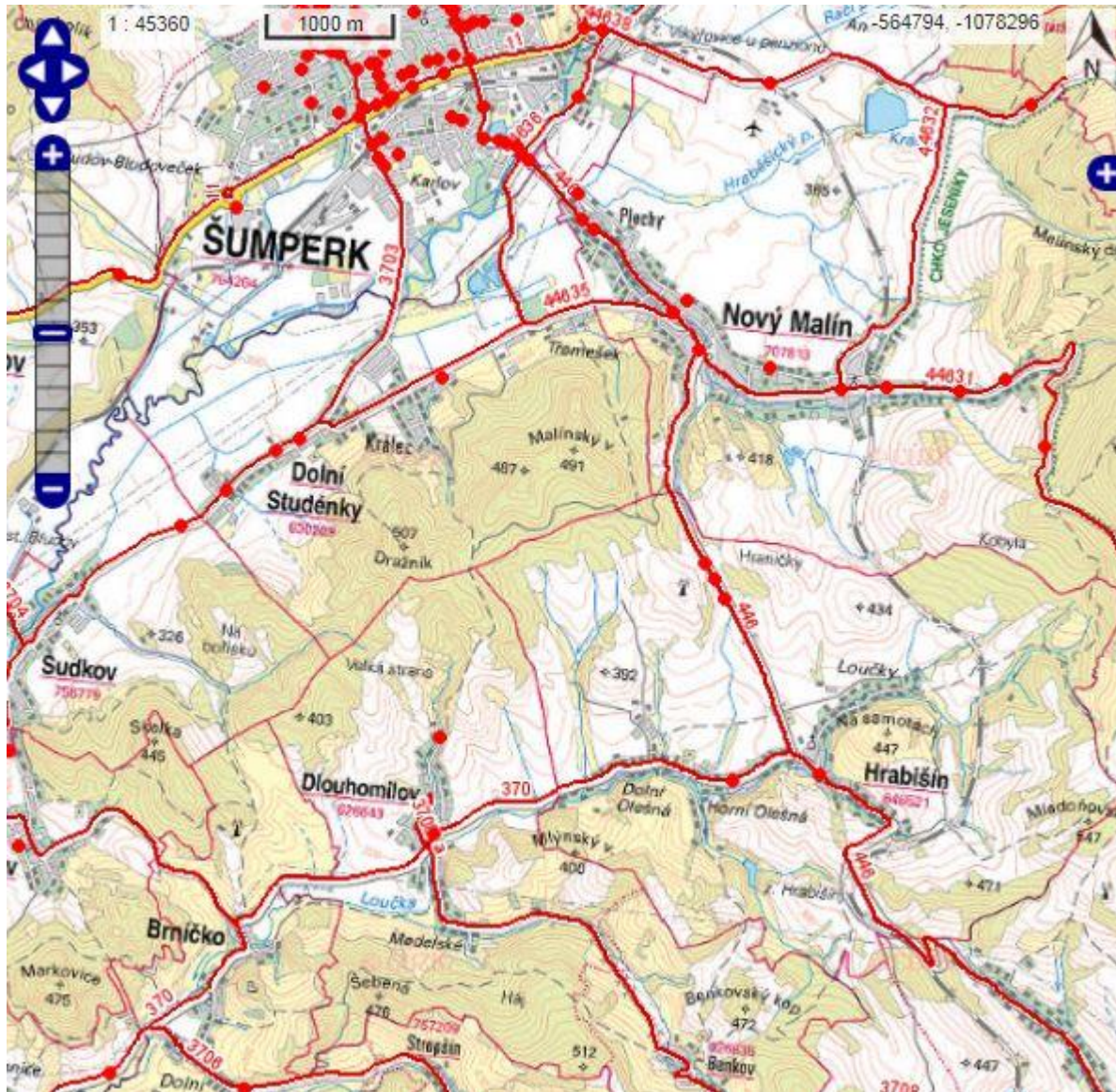
Mapa č. 17: Nehodovost cyklistů ve městě Šumperk a obcích Víkýřovice, Rapotín, Petrov n. D a Velké Losiny (tzn. Údolí Desné)

Zdroj: Zdroj: www.dopravniinfo.cz

Z výše uvedeného mapového podkladu je zřejmé že na frekventované komunikaci I/11 byla z důvodu nemožnosti separace cyklistů značná nehodovost. Tato skutečnost byla dlouhodobě známá a obec Rapotín na ni v nedávné době reagovala výstavbou nové cyklostezky, která situaci vyřešila. Mapa zobrazuje nehody v době, kdy cyklostezka neexistovala a střety s cyklisty zde byly časté.

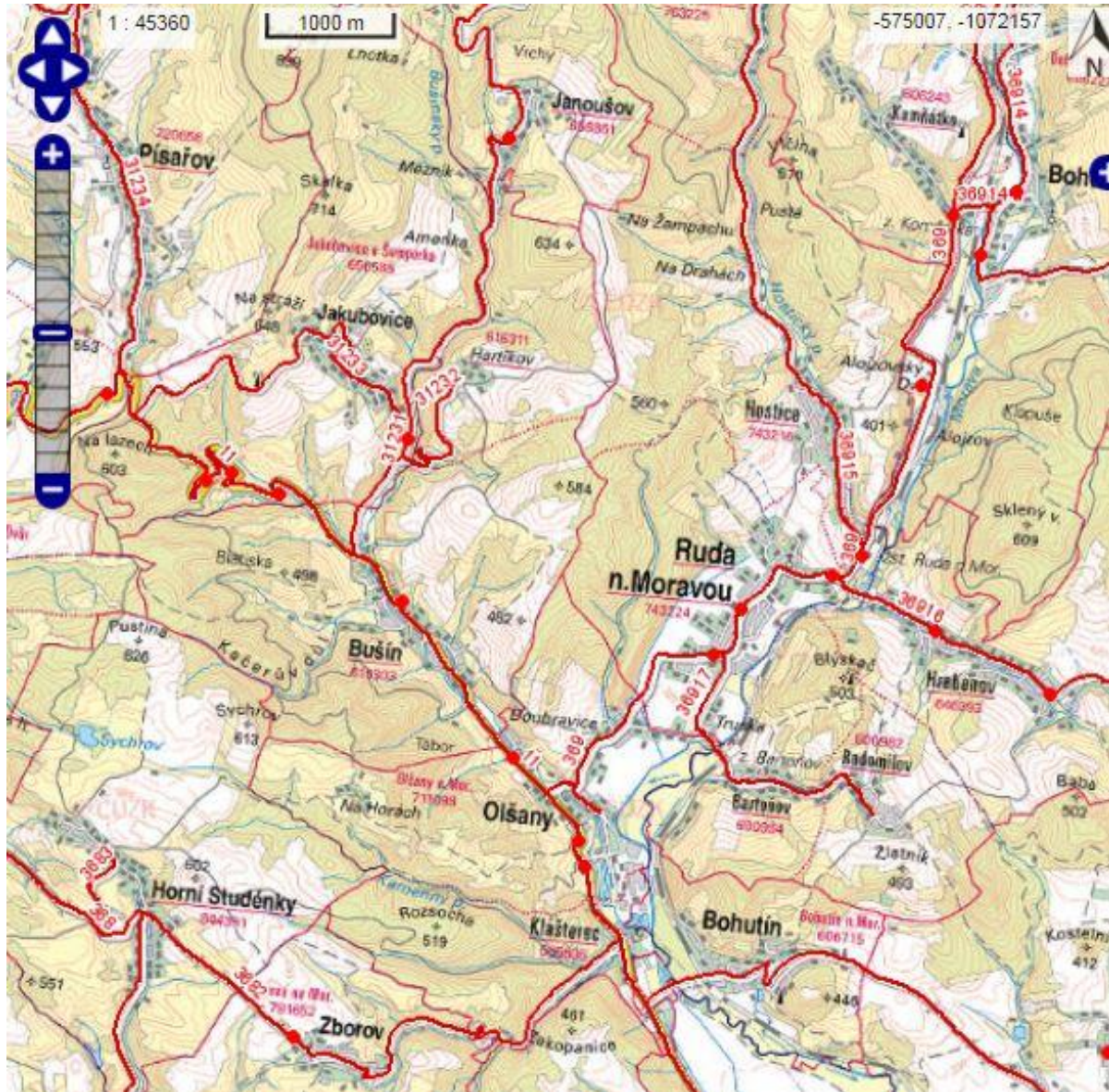
Mapa č. 18: Nehodovost cyklistů ve městě Šumperku a obcích Nový Malín, Dolní Studénky, Hrabšíšín, Sudkov (tzn. Šumperský venkov)

Zdroj: www.dopravniinfo.cz

Poměrně značné množství červených bodů je patrné na trase Šumperk – Nový Malín, kde se však jedná o situaci v mezidobí 2007 – 2009, tedy před vybudování nové stezky pro cyklisty. Tato stezka separovala cyklistickou dopravu od ostatního provozu a nehodovost je zde nyní minimální.

Mapa č. 19: Nehodovost cyklistů ve obcích mikroregionu Region Ruda

Zdroj: www.dopravniinfo.cz

Z mapky je patrné, že k nehodám cyklistů dochází na komunikaci I/11 (obce Olšany, Bušín) a II/369 (Ruda nad Moravou, Bohdíkov). Problém nehodovosti cyklistů na katastrálním území obce Ruda nad Moravou byl do značné míry vyřešen vybudováním cyklostezek na území této obce, které umožnily separaci cyklo dopravy často i zcela mimo hlavní průtah obcí. Návaznost komunikace pro cyklisty ve směru na Bohdíkov a dále na Hanušovice v nejbližší době řešena nebude, stejně tak odklon cyklistů z hlavního tahu Klášterec – Olšany, Bušín.

Tab. č. 124: Počet dopravních nehod cyklistů na území MAS

Území MAS	Počet nehod v letech						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Údolí Desné	7	8	8	3	9	10	10
Šumperský venkov	7	6	8	7	5	9	1
Horní Pomoraví	6	6	11	11	3	4	6
CELKEM	20	20	27	21	17	23	17
Celkem v SO ORP Šumperk	145						

Zdroj: www.dopravniinfo.cz

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že vývoj nehodovosti v oblasti cyklodopravy v ORP Šumperk je poměrně vyrovnaný s nepatrně klesající tendencí. Tato je možná způsobena postupným budování cyklostezek.

6.1.3.5 Intenzita dopravy cyklodopravy

Intenzita dopravy je množství dopravních prostředků, které projede určitým úsekem za danou jednotku času. Zjišťuje počet vozidel, která projedou daným kontrolním bodem za hodinu, z čehož se vypočítává celodenní průměr. Uvedenou definici budeme pro účely této analýzy aplikovat pouze na sčítání cyklistické dopravy, údaje za sčítání vozidel nejsou pro naše účely relevantní. Doplňkově se budeme zabývat také intenzitou autobusové dopravy v návaznosti na využitelnosti jednotlivých autobusových zastávek.

Komplexní měření intenzity cyklistické dopravy v jednotlivých částech ORP není v současné době realizováno. Ostatní obce ORP Šumperk sčítání dopravy provádí pouze v návaznosti na dotační zdroje pro spolufinancování budování cyklostezek, které při posuzování žádostí o dotace informaci o frekventovanosti jednotlivých úseků vyžadují (zejména ROP Střední Morava). Dle metodiky dotačních titulů obce provádějí měření intenzity cyklodopravy před budování cyklostezky a návazně po jejím vybudování (po roce od ukončení). Vždy se však jedná o měření dílčích a poměrně krátkých úseků bez dalších návazných měření a jednotlivé údaje nejsou tedy pro analýzu intenzity cyklodopravy v ORP Šumperk použitelné.

Jedinou výjimkou je měření intenzity cyklodopravy na území města Šumperka, kde je intenzita měřena a výsledky jsou součástí zpracovaného dokumentu Generel dopravy Města Šumperk. Měření probíhá ve stanovených bodech a je následně zanášeno do mapových podkladů a využíváno pro plánování a budování cyklistické infrastruktury v intravilánu města.

Průzkum intenzit cyklistické v Šumperku

V rámci generelu dopravy byl proveden dne 13.5.2009 v Šumperku na důležitých cyklistických tazích ověřovací průzkum intenzit cyklistické dopravy. Intenzita byla sledována na deseti hlavních stanovištích, kde probíhalo celodenní sledování a 5 doplňkových, kde byla sledována pouze špičková intenzita cyklistické dopravy. Přehled měřicích stanovišť je znázorněn na mapě č. 20. Měření probíhalo od 6 do 19 hod. Celodenní intenzity, které zohledňují noční provoz, byly stanoveny podle nových TP 189 - Stanovení intenzit dopravy na pozemních komunikacích. Největších intenzit dosahují cyklisté v ulici Žerotínova a to 1713 cykl./den. Špičkových hodnot cyklistická doprava nabývá v době mezi 14 a 15

hodinou. Podíl cyklistické dopravy na ostatním provozu v pracovním dni činí 12 %. Ve špičce na zatížených místních komunikacích byl zjištěn podíl cyklistické dopravy dokonce 21 %. V době provádění průzkumu byla zcela uzavřena ulice Jiřího z Poděbrad, kde probíhaly stavební práce v rámci celkové rekonstrukce uličního prostoru. Intenzity cyklistické dopravy byly proto kvůli objíždění uzavřené místní komunikace sledovány ve dvou profilech v ulici Šumavská, kde část cyklistů jezdilo ulicí Gen. Svobody a další část využívalo neznačené stezky podél Bratrušovského potoka.

Mapa č. 20: Intenzita cyklistické dopravy v Šumperku

Zdroj: *Generel dopravy města Šumperk*

6.1.3.6 Cyklostezky - projektové záměry obcí

Popis	Délka	Odhad nákladů	Připravenost	Gestor
Nový Malín od samoobsluhy CBA – konec obce směrem na Libinu (C9)	0,5	2,5	Problém s výkupem pozemků – 4 majitelé odmítají jednat. Úsek prozatím pozastaven.	Obec Nový Malín
Olšany - Bušín	1,1	6,0	Koncepce rozvoje cyklotras mikroregionu Ruda	Obec Olšany
Intravilán v obci Bušín	1,5	7,5	Koncepce rozvoje cyklotras mikroregionu Ruda	Obec Bušín
Olšany – Ruda (extravilán, podél II/369)	0,5	2,5	Koncepce rozvoje cyklotras mikroregionu Ruda	Obec Olšany
Ruda – Aloisov	0,5	2,5	Koncepce rozvoje cyklotras mikroregionu Ruda	Obec Ruda
Bohutín (od řeky přes Moravu) – Klášterec (napojení na obslužnou komunikaci ve směru na Olšany)	0,7	3,5	Koncepce rozvoje cyklotras mikroregionu Ruda	Obec Olšany

Zdroj: vlastní zpracování.

Cyklistická doprava – dílčí problémy ve městě

- Pro cyklisty nevýhodné ukončení vyhrazených jízdních pruhů před křižovatkou „Temnická - Šumavská,, (severní vjezd). Ukončení vyhrazených jízdních pruhů pro cyklisty před křižovatkou obecně snižuje bezpečnost cyklistů i ostatních účastníků silničního provozu.
- Pro cyklisty nevýhodné ukončení vyhrazených jízdních pruhů před okružní křižovatkou „Žerotínova - Dr. E. Beneše,, (severní vjezd). Ukončení vyhrazených jízdních pruhů pro cyklisty před křižovatkou obecně snižuje bezpečnost cyklistů i ostatních účastníků silničního provozu. Tato situace ale zatím nelze řešit jinak, neboť v podmínkách ČR neexistují zatím platné předpisy pro jednoduché řešení vedení cyklistů v okružní křižovatce.
- Stezka pro chodce a cyklisty vedená parkem „Jiráskovy sady“ je ukončena bez adekvátní návaznosti a dalšího směřování cyklistů. Takovéto náhlé změny v systému cyklistických komunikací obecně snižují bezpečnost cyklistů i ostatních účastníků silničního provozu. V době vypracování tohoto generelu je výše popsán problém již projekčně řešen.

- Stezka pro chodce a cyklisty vedená parkem „Smetanovy sady“ je ukončena bez adekvátní návaznosti a dalšího směřování cyklistů. Takovéto náhlé změny v systému cyklistických komunikací obecně snižují bezpečnost cyklistů i ostatních účastníků silničního provozu.
- Stezka pro chodce a cyklisty vedená podél silnice II/446 (ulice Uničovská) je v blízkosti autobusové zastávky „Šumperk, Lesostavby“ ukončena bez adekvátní návaznosti a dalšího směřování cyklistů. Takovéto náhlé změny v systému cyklistických komunikací obecně snižují bezpečnost cyklistů i ostatních účastníků silničního provozu.
- Převedení vyhrazeného jízdního pruhu pro cyklisty přes křižovatku „Žerotínova - Slovanská“ je provedeno nevhodně, kdy trasa v krátkém úseku opouští hlavní dopravní prostor. Cyklisté ve značném množství případů v tomto krátkém úseku tuto stezku nevyužívají, jezdí po silnici a tento krátký úsek v přidruženém prostoru pak nemá využití.

Řešení výše uvedených dílčích, z hlediska cyklodopravy problémových, lokalit není v současné době aktivně realizováno.

6.1.4 Dopravní obslužnost regionu veřejnou dopravou

Podle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů se **dopravní obslužností rozumí zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu.**

Základní dopravní obsluha území veřejnou dopravou se **považuje za součást základních sociálních práv občana EU.** Dopravní obslužnost regionů je také garantem základní mobility obyvatel. Základní dopravní obslužnost je státem či nižším územním celkem zajišťovaná, dopravní obslužnost v rámci společenské solidarity a zajištění přístupu k základním sociálním potřebám. Dopravní obslužnost regionu je svým charakterem nástroj ke snížení sociálních rozdílů společnosti a z toho vyplývající životní úroveň.

Rozsah sítě a přepravní možností linkové autobusové dopravy i železniční osobní dopravy jsou zásadně ovlivněny finančními možnostmi veřejných rozpočtů, které jsou odpovědné za jejich financování. Je bezpodmínečně nutné zkvalitnit nabídku pro cestujícího podle jednotných norem. **Aby veřejná osobní hromadná doprava byla dostatečně silným konkurentem dopravy individuální, je zapotřebí optimalizovat stávající systém dopravní obsluhy území.** Je důležité se systematicky zabývat optimalizací dopravní obsluhy území ve svých regionech, neboť pouze tak lze kvalifikovaně reagovat na stávající situaci ve veřejné osobní dopravě a zbrzdřit trvalý pokles přepravovaných osob a omezování spojů a optimálně využít finanční prostředky na udržení potřebné dopravní obsluhy regionů.

6.1.4.1 Optimalizace dopravního systému v Olomouckém kraji

Za organizaci veřejné dopravy v Olomouckém kraji a potažmo tedy také v ORP Šumperk zodpovídá **Koordinátor integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje, příspěvková organizace (KIDSOK)** se sídlem Jeremenkova 40b, 779 11 Olomouc.

Jedná se o příspěvkovou organizaci Olomouckého kraje – dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (kraj-

ské zřízení). Obsluha veřejné dopravy je pro Olomoucký kraj oblast velmi významná. Olomoucký kraj vydává na dopravní obslužnost zhruba 700 miliónů Kč ročně.

Hlavním smyslem zřízení této organizace je centralizace veřejné dopravy a její globální systémové řízení z jednoho místa.

Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje (IDSOK) spojuje do jednoho dopravního systému dopravce provozující železniční, autobusovou a tramvajovou dopravu. Cestující tak může integrovanými vlaky a autobusy na vybraných tratích cestovat na jízdenky IDSOK, které si dopravci vzájemně uznávají. Veřejná doprava se tak stává konkurenceschopnou individuální automobilové dopravě.

Charakteristiky IDSOK:

- jednotnými tarifními a smluvními přepravními podmínkami na celém území IDSOK
- jednotným jízdním dokladem
- vzájemným uznáváním jízdních dokladů mezi dopravci

Při dodržení časové a zónové platnosti jízdenky přináší začlenění linek do IDSOK cestujícím následující výhody:

- možnost přestupu mezi dopravci a jejich dopravními prostředky v rámci jedné zóny
- možnost přestupů mezi dopravci včetně přestupu na MHD

Například měsíční jízdenku na zóny 41-44 je možné zakoupit i u ČD, a.s. a v těchto zónách pak cestovat v rámci časové platnosti také s dopravci AUTOBUSOVÁ DOPRAVA PAVEL STUDENÝ s. r. o., FTL – First Transport Lines, a. s. nebo Arriva Morava a. s.

6.1.4.2 Financování veřejné dopravy v Olomouckém kraji

Veřejnou dopravou může být jak doprava objednaná nebo financovaná veřejnými subjekty (stát, kraj, obec), tak doprava, jejíž provoz je plně hrazen z jízdného nebo dotován soukromým subjektem. Zajišťování dopravní obslužnosti v režimu závazku veřejné služby objednávkou ze strany veřejného subjektu upravuje od r. 2010 zákon č. 194 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících. Tento zákon jednotně upravuje pravidla pro poskytování osobní veřejné dopravy a její plánování.

Zákon nahrazuje části nynějších zákonů o silniční dopravě a o dráhách a zahrnuje i některá témata, která dosud podrobně upravovala jen prováděcí vyhláška (např. ohledně prokazatelné ztráty při zajišťování dopravní obslužnosti) a odstranit nejasnosti a rozpory v dosavadních právních předpisech, kvůli nimž byla zpochybňována některá výběrová řízení na autobusové i železniční dopravce.

V současné době tedy **probíhá transformace financování veřejné dopravy v Olomouckém kraji**. V předchozím systému byl poměr financování veřejné dopravy rozdělen mezi kraj a jednotlivé obce (obce 15 %, kraj 85 %). Nyní byla zavedena jednotná platba ve výši 70,- Kč na 1 obyvatele. V konečném důsledku dojde u drtivé většiny obcí k úspoře výdajů za veřejnou dopravu, naopak u měst se tyto výdaje v součtu zvýší.

Výběr dopravců bude probíhat na základě transparentního výběrového řízení na úrovni kraje a obce tak budou zproštěny nutnosti vyhlášovat soutěže a výběrová řízení, na které nemají ani kapacity ani odborné zázemí. Bude tedy vybrán dopravce a tedy i cena, která nejlépe splní poptávaná kritéria.

6.1.4.3 Stávající dopravní obslužnost v ORP

Autobusová doprava

Příměstská, regionální a dálková autobusová doprava

Příměstská autobusová doprava do okolních obcí a je zajišťována linkami systému IDSOK.

Regionální autobusovou dopravu v rámci Olomouckého kraje zajišťují regionální autobusové linky, rovněž integrované do systému IDSOK. Dálkové autobusové spoje propojují Šumperk přímými linkami se sousedními regiony. Město Šumperk má přímé autobusové spojení do Prahy, Brna, Ostravy a Hradce Králové.

Tab. č. 125: Příměstské linky – Arriva Morava

Linka č.	Trasa	Úsek zařazený do IDSOK	Dopravce
930201	Šumperk-Bruntál-Opava-Ostrava	Šumperk, aut.st. - Sobotín, Rudoltice, motorest Skřítek	ARRIVA MORAVA
930202	Šumperk-Ruda nad Moravou	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930203	Šumperk-Sudkov-Brničko-Dlouhomilov	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930204	Šumperk-Hrabišín-Libina-Oskava	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930205	Šumperk-Nový Malín-Oskava	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930206	Šumperk-Olšany-Bušín-Písařov-Štítý	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930207	Šumperk-Vyšehorí-Postřelmov-Zábřeh	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930208	Šumperk-Rapotín-Loučná nad Desnou, ČHS	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930209	Šumperk-Bratrušov-Kopřivná-Hanušovice	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930210	Šumperk-Vikýřovice-Rejchartice	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930212	Šumperk-Hrabišín-Dlouhomilov-Brničko	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930213	Hanušovice-Staré Město	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930214	Šumperk-Vikýřovice-Hraběšice	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930215	Šumperk-Sobotín-Rudoltice-Vernířovice	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930216	Šumperk-Bratrušov-Hanušovice-Malá Morava-Sklené	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930217	Šumperk-Leština-Zábřeh-Úsov-Klopina	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930218	Šumperk-Rapotín-Velké Losiny	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930219	Šumperk-Ruda nad Moravou-Bušín-Janoušov	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930220	Šumperk-Jindřichov-Hanušovice-Branná	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930222	Šumperk-Bludov	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930223	Šumperk-Bludov-Olšany-Bušín	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930227	Hanušovice-Malá Morava	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930228	Hanušovice-Malá Morava	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930229	Šumperk-Nový Malín-Libina-Kamenná	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930230	Staré Město-Branná	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930379	Šumperk-Zábřeh-Jedlí-Cotkytle	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA
930775	Šumperk-Olomouc	linka v celé délce	ARRIVA MORAVA

Zdroj: Arriva Morava, a.s.

Městská hromadná doprava v Šumperku (MHD)

Městskou hromadnou dopravu v Šumperku zajišťuje 6 pravidelných autobusových linek. Vedení linek vhodně obsluhuje celé území města. Městskou autobusovou dopravu provozuje v rámci systému IDSOK dopravní společnost Arriva Morava, a.s.

Trasy autobusových linek MHD:

Linka trasa 1: Žerotínova, SUMTEX - Jesenická, žel.st. - Štefánikova, centrum - Vančurova 41 - Zábřežská, samoobsl. - Temenice, hasič. dům - Horní Temenice a zpět

Linka trasa 2 - okružní linka: Žerotínova, SUMTEX - Lidická, bazén - Uničovská, Pramet - Jesenická, žst. - Štefánikova, centrum - (zavlek Temenice, hasič. dům) - Šumavská, křiž. Temenická - Jiřího z Poděbrad 28 - Domov důchodců - Jiřího z Poděbrad 73 - Husitská, Jiráskovy sady - Revoluční, obch. dům - Jesenická aut. st. - Uničovská, Pramet - Lidická, bazén - Uničovská, Pramet - Žerotínova, SUMTEX

Linka trasa 3 – okružní linka: Jesenická, žel. st. - Jeremenkova 17 - Lidická, křiž. 8. května - Domov důchodců - Jiřího z Poděbrad 73 - Šumavská, štř. odb. škola - (zavlek Temenice, hasič. dům) - Temenická, Mountfield - (zavlek Zábřežská, roz. k nem.) - Vančurova 41 - Štefánikova, centrum - Jesenická, žel. st.

Linka trasa 4 – okružní linka: Jesenická, aut. st. - Štefánikova, centrum - Vančurova 16 - Nemocnice - Zábřežská, křiž. Nemocniční - (zavlek Zábřežská, krematorium hřbitov) - Nemocnice - Vančurova 16 - Náměstí Republiky - Husitská, Jiráskovy sady - Wolkerova 16 - Nezvalova, Na Vyhlídce - Krameriova 4 - Jeremenkova 17 - Jesenická, aut. st.

Linka trasa 5: Žerotínova, SUMTEX - Náměstí Republiky - Jiřího z Poděbrad 73 - Reissova 27 - Lidická, křiž. 8. května - Jesenická, žel. st. - Jesenická, aut. st. - EPCOS a zpět

Linka trasa 6: Žerotínova, SUMTEX - Jesenická, žel.st. - Štefánikova, centrum - Temenice, hasič. dům - Horní Temenice a zpět

Železniční doprava

Šumperk leží na křižovatce 3 železničních tratí:

- 290 : Olomouc - Uničov – Šumperk
- 291 : Zábřeh na Moravě – Šumperk
- 293 : Šumperk - Kouty nad Desnou / - Sobotín

Trať č. 290 představuje významné dopravní spojení v rámci Olomouckého regionu. Trať č. 291 slouží jako spojení na tranzitní železniční koridor do Zábřehu na Moravě. Trať č. 293 má lokální dopravní význam.

Železniční dopravu na území ORP provozují 2 subjekty – ČD a Železnice Desná (ARRIVA MORAVA a. s.).

Všechny 3 železniční tratě jsou plně zintegrovány v systému IDSOK.

Tab. č. 126: linky železniční dopravy

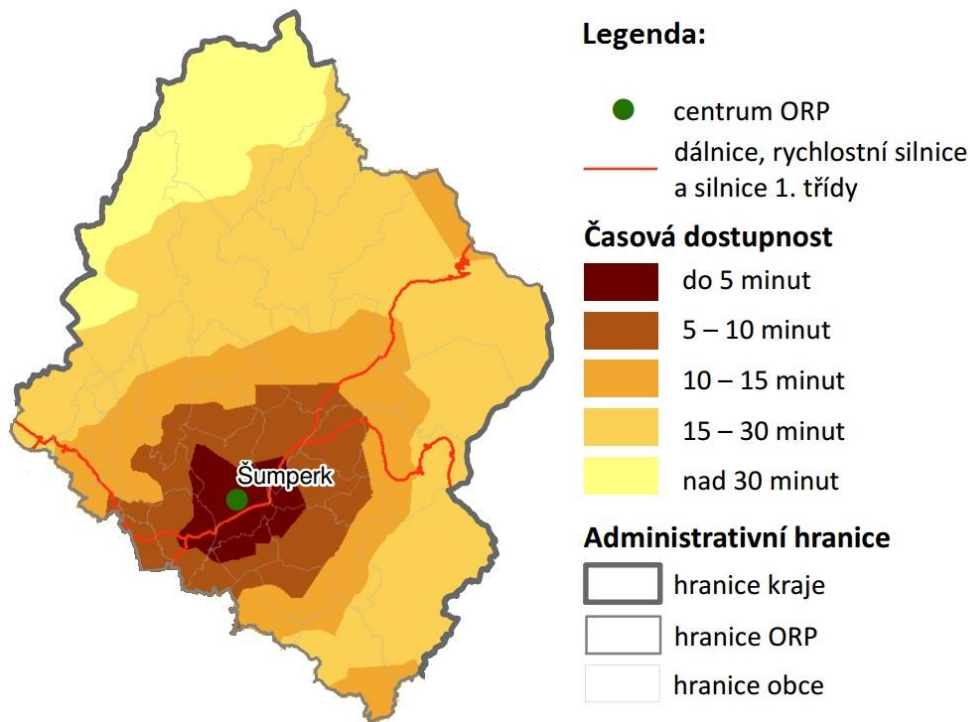
Linka č.	Trasa	Úsek zařazený do IDSOK	Poznámka	Dopravce
291	Zábřeh na Moravě – Šumperk	trať v celé délce	IDSOK také ve vlacích R1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1410, 1411, 1412, 1413	ČD
292	Krnov - Šumperk	Mikulovice – Šumperk	v úseku Zábřeh na Moravě - Jeseník platí IDSOK také ve vlacích R 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1410, 1411, 1412, 1413	ČD
293	Šumperk-Kouty nad Desnou, Petrov nad Desnou-Sobotín	trať v celé délce	Železnice Desná	ARRIVA MORAVA
294	Hanušovice - Staré Město pod Sněžníkem	trať v celé délce	-	ČD

Zdroj: <http://www.arriva-morava.cz/res/data/006/000748.pdf>

Radiobus či spoj na zavlání

Jedná se o linkové autobusové nebo minibusové formy dopravy, při kterých jsou sice v jízdním řádě uvedeny konkrétní spoje v určenou trasou a časy jízdy, avšak spoj vyjede pouze za podmínky, že alespoň jeden cestující potvrdí (například telefonicky), že hodlá spoj použít. Jedná se tedy o druh poptávkové dopravy, která má tradici již desítky let v mnoha zemích. Tato forma dopravy se na území ORP Šumperk nevyskytuje. Tato forma veřejné dopravy se jeví vhodná např. pro seniory cestující za službami či pro vykrytí nenavazující spojů na stávající vlakové či autobusové spojení. Jedná se tedy o tzv. seniortaxi, které spadá sociální oblasti.

Mapa č. 21: Dostupnost města Šumperk v rámci SO ORP Šumperk pomocí individuální dopravy

Zdroj: Sídelní studie Olomouckého kraje, KUOK

6.1.4.4 Analýza využitelnosti zastávek

Autobusové zastávky jsou součástí dopravní infrastruktury, která je v majetku obce na jejím katastrálním území se nachází. Z toho důvodu budou v rámci tohoto dokumentu analyzovány jednotlivá autobusová stanoviště dle intenzity jejich užívání, tj. dle četnosti spojů, které zde zastavují. Výsledkem analýzy budou nejfrekventovanější autobusové zastávky, které budou dále zkoumány z hlediska jejich technického a stavebního stavu, přičemž návazně budou navržena patřičná opatření k jejich rekonstrukci. Cílem analýzy je zmapovat infrastrukturu pro autobusovou dopravu, která může být předmětem čerpání dotačních zdrojů (v minulém programovacím období např. ROP Střední Morava). Do této analýzy nebudou zahrnuty autobusové zastávky na území města Šumperka, neboť ty byly v minulých letech řešeny v rámci projektu „Rozvoj integrovaného dopravního systému v Šumperku – rekonstrukce zastávek MHD“, který byl realizován v roce 2009 za spoluúčasti ROP Střední Morava a řešil obnovu nejvýznamnějších autobusových stanovišť ve městě.

Četnost spojů

Investice do zastávek by měly být z hlediska efektivity vynaložení finančních prostředků podmíněny také intenzitou využití. Nemá valný smysl investovat značné prostředky do autobusových zastávek, ve kterých zastavuje minimum dopravních spojů.

Autobusové zastávky ORP Šumperk dle frekventovanosti

V návaznosti na projektové záměry obcí z území ORP Šumperk i dostupných dotačních možností pro financování projektových záměrů byla do této analýzy zahrnuta i oblast infrastruktury pro veřejnou dopravu, konkrétně autobusové zastávky. Jedná se o stavby, které jsou v majetku jednotlivých obcí a je tedy v jejich zájmu o tuto infrastrukturu pečovat a obnovovat.

Analýza vycházela z databáze dopravce (ARRIVA Morava, a. s.) o prodeji cestovních dokladů. Ze všech autobusových zastávek v ORP Šumperk byly vybrány ty nejfrekventovanější (více než 2000 nástupů a výstupů). Nutno zmínit, že statistika nezohledňuje pravidelné uživatele užívající předplacené jízdenky, je tedy mírně zkreslená. Cílem bylo určení těch nejfrekventovanějších zastávek, k čemuž je tato statistika vhodným klíčem.

Tab. č. 127: Nejfrekventovanější autobusové zastávky na území mikroregionu Údolí Desné

Název zastávky	Počet nástupních jízdenek	Počet výstupních jízdenek	Celkem
Velké Losiny, hotel Praděd	15907	29469	45376
Rapotín, rest. U skláren	10789	3003	13792
Rapotín, u hřiště	6582	1737	8319
Petrov, OÚ	3195	4715	7910
Velké Losiny, hřbitov	4494	3232	7726
Rapotín, pila	3994	1306	5300
Rapotín, U Ptáčka	4283	1014	5297
Loučná n. Des., OÚ	3848	1391	5239
Rapotín, kostel	3033	1071	4104
Vikýřovic, pod Hol. vrchem	2521	5962	8483
Vikýřovice, žel. zast.	2023	3230	5253
Rapotín, č. 167	2345	637	2982
Vikýřovice, nové sídliště	2586	284	2870

Zdroj: MěÚ Šumperk, vlastní zpracování

Tab. č. 128: Nejfrekventovanější autobusové zastávky na území mikroregionu Šumperský venkov

Název zastávky	Počet nástupních jízdenek	Počet výstupních jízdenek	Celkem
Libina, nám.	16364	9774	26138
Nový Malín, obchod	11389	12195	23584
Bludov, u zámku	9125	8449	17574
Bludov, zámek	10173	4006	14179
Bludov, škola	10449	2655	13104
Nový Malín, Plechy	6741	5085	11826
Dolní Studénky, kostel	3055	6254	9309
Dlouhomilov, u Langrů	3993	4856	8849

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Název zastávky	Počet nástupních jízdenek	Počet výstupních jízdenek	Celkem
Bludov,,dol.konec	3633	4749	8382
Bludov,,Nealko	6144	876	7020
Dolní Studénky,,rest.	5733	1005	6738
Nový Malín,,kostel	4938	1153	6091
Libina,,Domov důchodců	3394	1172	4566
Nový Malín,,škola	3793	543	4336
Oskava,Mladoňov,náves	2573	6018	8591
Libina,,u Cásků	2169	6023	8192
Oskava,,hotel Rabštýn	2161	3133	5294
Dolní Studénky,Králec,rozc.	2096	3164	5260
Hrabišín,,Fibich	2348	1224	3572
Hrabišín,,škola	2477	640	3117
Libina,,hor.škola	2348	766	3114
Dolní Studénky,Králec,	2549	392	2941
Oskava,OÚ	2201	333	2534
Libina,,u Lišáka	2038	355	2393

Zdroj: MěÚ Šumperk, vlastní zpracování

Tab. č. 129: Nejfrekventovanější autobusové zastávky na území MAS Horní Pomoraví (MR Hanušovicko a Ruda)

Název zastávky	Počet nástupních jízdenek	Počet výstupních jízdenek	Celkem
Hanušovice,,Potraviny	16942	18202	35144
Olšany,,záv.	11122	10277	21399
Ruda n.Mor.,,žel.st.	5601	11396	16997
Chromeč,,náves	8928	6847	15775
Hanušovice,,viadukt	8033	7676	15709
Ruda n.Mor.,,samoobsluha	7936	2150	10086
Postřelmov,,žel.st.	4153	5346	9499
Jindřichov,,žel.st.	5347	4137	9484
Sudkov,,u rybníka	7725	1135	8860
Olšany,Kláštorec,	3778	4266	8044
Písařov,,točna	4681	2877	7558
Ruda n.Mor.,Hrabenov,kaple	4464	3072	7536
Bušín,OÚ	5708	1589	7297
Sudkov,OÚ	5774	1518	7292
Sudkov,,Moravolen	4038	1940	5978
Olšany,,rozc.	3917	1509	5426
Bratrušov,,rest.U rychty	4252	973	5225
Staré Město,,škola	3153	2068	5221
Ruda n.Mor.,Hrabenov,obchod	3352	838	4190
Staré Město,,nám.	2462	1974	4436
Hanušovice,,škola	2428	1522	3950
Kopřivná,,obchod	2694	1115	3809

Název zastávky	Počet nástupních jízdnek	Počet výstupních jízdnek	Celkem
Hrabenov, dol. zst.	2586	926	3512
Štítý, „Na pilníku	2427	1063	3490
Bratrušov, „obchod	2084	745	2829
Jakubovice, „kostel	2318	113	2431
Pusté Žibřidovice, kostel	2183	196	2379

Zdroj: MěÚ Šumperk, vlastní zpracování

Součástí této analýzy je pouze výčet nejfrekventovanějších autobusových zastávek. Neexistují žádné analýzy stávajícího stavu zastávek, ze kterých by bylo patrné, které autobusové zastávky jsou např. nevyhovující dle dopravních požadavků na bezbariérovost či zklidnění dopravy. Případně které autobusové zastávky postrádají zázemí v podobě přístřešků pro cestující.

Nutno zmínit, že díky existenci dotačních titulů v minulém programovacím období 2007-2013 (např. ROP Střední Morava) byla předmětem investic některých obcí právě obnova této infrastruktury. Např. na území města Šumperka byla na základě zpracované studie provedena obnova nevyhovujících autobusových zastávek. Obdobně komplexně bylo realizováno také na katastru obce Ruda nad Moravou. Samozřejmě, že některé obce provedly také obnovu jen některých autobusových zastávek na svém území, např. s dotační spoluúčastí z krajských peněz (Program obnovy venkova).

6.1.4.5 Zhodnocení dopravní obslužnosti

Nejvyšší nezaměstnanost ve správním obvodu je v periferních částech správního obvodu, jako jsou obce na Hanušovicku a jiné horské a podhorské obce (Oskava, Sobotín), kde se nezaměstnanost pohybuje od 18 % do 30 %. V obce Jindřichov vlivem uzavření jindřichovské papírny přišlo v roce 2008 o práci 235 lidí a nezaměstnanost v obci se vyhoupla v roce ukončení činnosti papírny až na 36%, zvýšené procento nezaměstnanosti se v obci projevuje doposud (okolo 30 %).

Důležitým a negativním jevem vyjížděky do zaměstnání je její časová náročnost. Největší podíl osob denně vyjíždějící více jak 30 minut je přirozeně v okrajových obcích, jako Loučná nad Desnou (162 osob), Staré Město či se špatnou dopravní dostupností (Hanušovice, Oskava), kde cca 50 % dojíždějících každý den cestuje více jak 30 minut. Celkově v ORP Šumperk vyjíždí za prací více jak 30 minut více jak 2,5 tisíce zaměstnanců. Specifikem je město Šumperk, do kterého denně dojíždí řada zaměstnanců více jak 30 minut, i z měst mimo ORP Šumperk i mimo Olomoucký kraj.

6.1.5 Bezpečnostní prvky

Bezpečnostní prvky se týkají míst s velkou nehodovostí a jsou opatřením pro její snížení a zvýšení bezpečnosti všech účastníků silničního provozu.

Bezpečnostní prvky jsou dle povahy členěny následovně:

1. ve vazbě na dopravu obecně

Jedná se o tyto typy opatření:

- zpomalovací ostrůvky na vjezdech do obcí
- ostrůvky usměrňující dopravu v průtazích obcemi
- opticko-psychologické brzdy na vozovce
- malé okružní křižovatky
- stavební úpravy přechodů pro chodce

- nasvětlení přechodů
- radary – měřiče rychlosti

Financování této problematické oblasti je na krajské úrovni každoročně řešeno formou příspěvků dopravně inženýrská opatření ke zvýšení bezpečnosti na pozemních komunikacích v OC kraji – bezpečnostní prvky na silnicích I., II. a III. třídy. Velké množství obcí správního obvodu o této možnosti financování ví a některé této dotace své záměry s touto podporou taky uskutečnily. Byly tak realizovány např. osvětlené přechody pro chodce, ostrůvky a velmi častou investicí jsou měřiče rychlosti (radary) umísťované při vjezdech do intravilánu obcí.

2. ve vazbě na pěší i cyklodopravu

Jedná se zejména o samotnou infrastrukturu pro cyklodopravu, do které řadíme např. cyklostezky či cyklopruhy vč. nasvětlení. Právě tyto stavby vedou k segregaci cyklodopravy od dopravy motorové, čímž dochází k eliminaci kolizí mezi cyklisty a automobily. Bližší informace k již vybudovaným cyklostezkám ve správním území viz odst. 7.1.5.

3. ve vazbě na hromadnou dopravu

Jedná se o ta opatření, která zvyšují bezpečnost provozu městské hromadné dopravy, zejména autobusů v intravilánech obcí. Neduhy se opět týkají nevyhovující infrastruktury, mezi kterou řadíme nejčastěji nevyhovující autobusové zastávky a bus zálivy. Zastávky i jejich umístění neodpovídají dopravnímu významu dotčených komunikací a intenzitě spojů, které projíždí, nejsou v souladu s relevantními předpisy a nevyhovují požadavkům na bezpečné uspořádání, dopravního prostoru neodpovídá moderním požadavkům na bezpečnost silničního provozu a zklidňování dopravy v průjezdných úsecích. Hranice zastávek často nejsou vymezeny, nejsou osazeny či jsou v nevyhovujícím stavu.

Autobusové zastávky jsou dopravní infrastrukturou, která je ve vlastnictví obcí. Z tohoto důvodu mohou obce využívat k jejich obnově existující dotační zdroje (v minulém programovacím období např. ROP Střední Morava).

6.1.6 Doprava v klidu

Jako „doprava v klidu“ bývá označována statická doprava. Parkování je na začátku a na konci každého dopravního procesu individuální automobilové dopravy. Mnohdy strávíme parkovacím procesem více času než vlastní jízdou. Neustále jsme svědky značných problémů, neboť disponibilní prostor pro parkování – odstavování vozidel je menší než poptávka.

P+R (Park & Ride, česky: „zaparkuj a jed“)

Jedná se o formu kombinované přepravy s návazností individuální automobilové dopravy na veřejnou hromadnou dopravu. Umožňuje se budováním parkovišť v blízkosti nádraží a jiných terminálů veřejné dopravy nebo zřizováním parkovišť spojených s městem speciální linkou veřejné hromadné dopravy. Budování parkovišť P+R je důležitým nástrojem podpory veřejné hromadné dopravy a integrovaných dopravních systémů. Parkoviště P+R mohou být hlídaná nebo nehlídaná s bezobslužným provozem. Tato forma parkování se v poslední době rozvíjí na celém území ČR, samozřejmě bývá např. v blízkosti vlakových uzlů. Bohužel ve správním obvodu Šumperk není tento trend příliš rozvinut, např. právě v samotném Šumperku je takových míst nedostatek.

B+R (Bike+Ride, česky: „přijed' na kole a jed“)

Jedná se o záchytná parkoviště umístěná v blízkosti nádraží a jiných terminálů veřejné dopravy a jsou určena pouze pro cyklisty. Na takových B+R je stojan na kola umístěn v blízkosti objektu obsluhy P+R. Uzamčení kola bývá často možné i zámekem, který zapůjčí obsluhu parkoviště proti záložce. Klíč od takového zámku se uschová u obsluhy parkoviště a cyklista obdrží kontrolní kartu, proti které mu bude po návratu opět vydán klíč. Samotná úschova kola bývá zdarma.

Tato forma parkování bicyklů se v území vyskytuje pouze u několika vlakových stanic, kde je možné od výpravčí zapůjčit klíč od prostoru, kde jsou zaparkována jízdní kola. Bohužel ve spádovém městě Šumperku se tato možnost nenachází.

K+R (Kiss+Ride, česky: „polib a jed“)

Místa pro krátkodobé zastavení, která bývají umístěna zejména u železničních stanic. Jsou určena pro vystoupení osob přepravených řidičem osobního automobilu k prostředku veřejné dopravy. Obdobně lze tato místa použít i v opačném směru.

Tato forma krátkodobého parkování se v ORP nevyskytuje.

6.1.7 Zdroje

Informace ze strategických a obdobných dokumentů:

Národní strategie cyklodopravy

Strategie cyklodopravy Olomouckého kraje

Plán dopravní obslužnosti Olomouckého kraje

Generel dopravy Města Šumperk

Jedná se o nejvýznamnější dokument pro oblast dopravy na území města Šumperka. Byl zpracován v roce 2009, zpracovatelem bylo ČVUT Praha, fakulta dopravní. Problematika cyklodopravy, která je hlavním tématem tohoto dokumentu, je předmětem kapitoly č. 7 Cyklistická a pěší doprava.

Vyhledávací studie Cyklokomunikace Desná

Dokument řeší cykloturistiku a cyklistickou dopravu v údolí řeky Desné, s návazností na okolí. Hlavní myšlenkou je vybudování cykloturistické trasy s úseky po nových cyklostezkách podél toku řeky Desné, a to na středním a dolním toku této řeky až k jejímu zužštění do řeky Moravy. Zpracovatelem projektu je firma Dopravní projektování, spol. s r.o., zpracováno v r. 2008.

Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v mikroregionu Šumperský venkov (Dopravní projektování, spol. s r. o., prosinec 2003)

Jedná se o strategický dokument, který řeší problematiku cyklodopravy v mikroregionu Šumperský venkov. Specifikuje, jakým směrem se má ubírat rozvoj cyklodopravy a je podkladem pro další rozvoj cykloturistiky, cyklostezek a cyklotras v této oblasti. Byl zpracován v roce 2003 firmou Dopravní projektování, spol. s r.o.

Marketingová strategie rozvoje cyklotras Regionu Ruda

Dokument řeší cyklodopravu na území regionu Ruda. Strategie byla zpracována v roce 2006, zpracovatelem je Ing. Jaroslav Martinek z Centra dopravního výzkumu.

Strategické dokumenty

- Národní strategie cyklodopravy
- Strategie cyklodopravy Olomouckého kraje
- Plán dopravní obslužnosti Olomouckého kraje
- Generel dopravy města Šumperka
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v mikroregionu Šumperský venkov (Dopravní projektování, spol. s r. o., prosinec 2003)
- Marketingová strategie rozvoje cyklotras Regionu Ruda

Další dokumenty

- Prezentace – Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji (Dopravní projektování, spol. s r. o., červen 2010)
- Cyklistická doprava v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Olomouckém kraji

Projektové dokumentace

- Vyhledávací studie Cyklokomunikace Desná
- Cyklostezka Staré Město – Kunčice (Dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, souhrnná technická zpráva)

Webové prezentace

- <https://cs.wikipedia.org>
- www.kidsok.cz
- <http://www.jdvm.cz/cz/s477/Rozcestnik/c7315-Statistika-nehod-v-mape>
- www.arriva.cz
- www.sfdi.cz
- www.rr-strednimorava.cz
- www.rapotin.cz
- www.sumperk.cz
- www.rej.cz
- <http://www.ropid.cz>

6.1.8 Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Cílovou skupinou analýzy v oblasti dopravy jsou obyvatelé obcí v ORP Šumperk dojíždějící za prací, do škol a za službami.

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1	Uživatelé veřejné dopravy	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní infrastruktura (zastávky, přístřešky, buszálivy) - dostupná a efektivně fungující veřejná doprava - kvalitní informační systémy (např. v místech dopravních uzlů) - bezbariérový přístup k veřejné dopravě 	<ul style="list-style-type: none"> - upřednostnění individuální motorové dopravy - místo veřejné hromadné dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> - tiskové zprávy - informace na veřejných prostranstvích 	<ul style="list-style-type: none"> - ve spolupráci s okolními obcemi či dalšími subjekty zajistit např. spoje na zavolání (reflektuje momentální potřeby cestujících) - spolupráce s KIDSOK při plánování dopravní obsluhy veřejnou hromadnou dopravou - využívání dotačních zdrojů na obnovu infrastruktury i informační systémy
2	Uživatelé cyklo dopravy	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní infrastruktura pro cyklo dopravu (cyklostezky, cyklopruhy) - doprovodné zázemí (parkoviště kol, hlídaná parkoviště) - bezpečnost při jízdě (především segregace cyklo dopravy zejména na frekv. místech) - zdravý životní styl 	<ul style="list-style-type: none"> - upřednostnění individuální motorové dopravy - místo cyklo dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> - tiskové zprávy - informace na veřejných prostranstvích - zdravotnická osvěta např. ve školách na téma zdravý životní styl ☺ 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní přístup obcí při budování a rekonstrukci infrastruktury pro cyklo dopravu

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
3	Zástupci obce a samospráv	- kvalitní infrastruktura pro cyklodopravu i veřejnou dopravu - dobrá dostupnost obcí veřejnou dopravu	- nedostatek zdrojů pro budování a obnovu dopravní infrastruktury - nezáměr vedení obce o infrastrukturu dopravy a dopravní dostupnost	- tiskové zprávy - informace na veřejných prostranstvích	- spolupráce s okolními obcemi v oblasti dopravní infrastruktury a zajištění patřičných návazností - při stavebních akcích na komunikacích nezapomínat na cyklodopravu
4	Dopravci (autobusy, železnice)	- kvalitní infrastrukturu odpovídající intenzitě dopravy a vyhovující moderním požadavkům na bezpečnost silničního provozu, bezbariérovost a zklidňování dopravy v průjezdných úsecích	- zajištění provozu bez návaznosti na stav infrastruktury, která je v majetku obcí	- informace v dopravních prostředcích - informace v tisku - informace na webu či v obecních rozhledech (např. o výlukách)	- spolupráce dopravců a obcí

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V=P*D		
Finanční rizika					
Nedostatek financí na zkvalitňování budování infrastruktury pro cyklo dopravu	4	3	12	- využití fondů EU - využití národních zdrojů - využití krajských zdrojů	- obce - sdružení obcí
Nedostatek financí na budování či opravu doprovodné infrastruktury pro veřejnou dopravu – aut. zastávky, bus zálivy	4	3	12	- využití fondů EU	- obce - sdružení obcí
Nedostatek financí na budování informačních systémů	3	3	9	- využití fondů EU	- obce - sdružení obcí
Nedostatek financí na budování doprovodného zázemí pro cyklo dopravu	3	3	9	- využití fondů EU	- obce - sdružení obcí
Dostupnost finančních zdrojů v čase výstavby – CASH-FLOW	1	2	2	- kvalitní finanční řízení CASH-FLOW	- obce - sdružení obcí
Nesplnění závazných podmínek udržitelnosti projektů	1	2	2	- reálné stanovení monitorovacích indikátorů v žádosti	- obce - sdružení obcí
Organizační rizika					
Malá míra meziobecní spolupráce při řešení problémů s veřejnou i cyklo dopravou	4	3	12	- meziobecní spolupráce	- obce daném území
Absence komplexních řešení v dopravě – při opravách komunikací nezapomínat na segregaci cyklo dopravy, doprovodnou infrastrukturu	2	4	8	- systematický přístup při plánování a přípravě investic	- obec na svém území
Právní rizika					
Nevhodně nastavená legislativa či nejednoznačná legislativa (např. v problematice cyklo dopravy)	3	4	12	- Meziobecní spolupráce se SMO a centrálními orgány	- obce - sdružení obcí
Nevhodně nastavené zaměření dotačních zdrojů např. v cyklo dopravě	3	4	12	- Meziobecní spolupráce se SMO a centrálními orgány	- obce - sdružení obcí
Komplikované či nemožné řešení společných projektů z dotačních zdrojů	3	3	9	- Meziobecní spolupráce se SMO a centrálními orgány	- obce - sdružení obcí

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V=P*D		
Komplikace ve stavebním řízení	2	4	8	- kvalitní projektová příprava	- obce - sdružení obcí
Objednavatel veřejné dopravy (KIDSOK) omezí spoje v periferních částech regionu bez alternativy	1	4	4	- Meziobecní spolupráce při lobby a komunikaci se zástupci Olomouckého kraje	- obce - sdružení obcí
Technická rizika					
Omezený prostor v intravilánech obcí pro segregaci cyklo dopravy z hlavního dopravního prostoru	3	4	12	- existence variantních řešení v rámci obce - kvalitní projektová příprava	- obce - sdružení obcí
Omezený prostor v intravilánech obcí pro zklidnění dopravy – např. BUSzálivy, zastávky	3	3	9	- kvalitní dopravní značení	- obce - sdružení obcí
Nevyjasněné či komplikované majetkové vztahy	3	4	12	- kvalitní projektová příprava - komunikace s vlastníky v předstihu	- obce - sdružení obcí
Záměry nejsou zaneseny do územních plánů	2	4	8	- kvalitní územně-plánovací dokumentace	- obce - sdružení obcí
Věcná rizika					
Nízké počty uživatelů nově vybudované infrastruktury (cyklostezky, zastávky..)	2	4	8	- komunikace s veřejností - kvalitní analýza potřeb	- obce - sdružení obcí

Shrnutí rizik dle jednotlivých oblastí:

- 1) **Finanční rizika** – hlavní bariérou pro nákladné budování dopravní infrastruktury jsou finanční zdroje
- 2) **Organizační rizika** – zejména malý podíl meziobecní spolupráce při plánování a realizaci projektů zaměřených na dopravu
- 3) **Právní rizika** – jedná se zejména o rizika nedořešené legislativy a nevhodná zaměření některých dotačních zdrojů
- 4) **Technická rizika** – jedná se o rizika, která nejčastěji souvisí s kvalitní projektovou přípravou investičních záměrů
- 5) **Věcná rizika** – vyhodnoceno pouze riziko malého počtu uživatelů nové infrastruktury

6.1.9 Finanční analýza

Byla sledována relevantní data, která deklarují výdaje z obecních rozpočtů do oblasti dopravy, konkrétně pozemních komunikací (třídění dle rozpočtové skladby, odvětvové hledisko, paragraf 221). Jedná se o investiční i neinvestiční výdaje, které jsou vynakládány do komunikací, cyklostezek, chodníků, zastávek a dalších obdobných dopravních staveb týkajících se pozemních komunikací.

Data byla sledována za rok 2012, která byla členěna zvláště na výdaje města Šumperka a ostatních obcí SO ORP Šumperk (dále jen venkov) a jsou uvedena v níže uvedené tabulce, ze které vyplývá, že v roce 2012 bylo z obecních rozpočtů v ORP Šumperk financována 116 mil. Kč na údržbu, obnovu a investice do pozemních komunikací v majetku obcí. V tomto roce byla více než polovina nákladů (tzn. 62 mil. Kč) zaměřených na pozemních komunikací byla neinvestičního charakteru (údržba a obnova). Nejzajímavější rozdíl je v rozsahu investičních nákladů ve městě Šumperku (11 mil. Kč) a v okolních venkovských obcích ORP Šumperk (43,5 mil. Kč), z čehož vyplývá, že venkovské obce v roce 2012 výrazně investují do nové infrastruktury pozemních komunikací.

Tab. č. 130: Výdaje obcí na paragraf 221 – pozemní komunikace v roce 2012

Pododdíl	Výdaje v tis. Kč					
	město Šumperk			venkov ORP Šumperk		
	neinvest.	inves.	celkem	neinvest.	inves.	celkem
2212 - Silnice	19 300	9 000	28 300	17 900	17 800	35 700
2219 - Ostatní pozemní komunikace	11 100	1 800	12 900	13 700	25 700	39 400
CELKEM	30 400	10 800	41 200	31 600	43 500	75 100

Zdroj: UFIS, vlastní zpracování

6.1.10 SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ aktivní přístup většiny nejbližších obcí spadujících do Šumperka k budování infrastruktury pro cyklo dopravu ➤ aktivní a systematický přístup k cyklo dopravě ve městě Šumperku a podpora návazností do okolních obcí ➤ existence a využívání dotačních zdrojů (EU, SR, krajské) ke spolufinancování infrastruktury pro veřejnou dopravu i cyklo dopravu ➤ ukončena transformace financování veř. dopravy, snížení plateb za veřejnou dopravu pro většinu obcí, KIDSOK 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ minimální spolupráce obcí v oblasti cyklo i veřejné dopravy, izolovanost investic, chybějící návaznosti ➤ nebezpečná cyklo doprava - kolize a střety s automobily ➤ bariérovost infrastruktury – autobusové zastávky ➤ projektová nepřipravenost pro budování nové infrastruktury – dokumentace, povolení, majetkové vztahy, ÚP... ➤ absence doplňkových služeb a zázemí pro cyklo dopravu – parkování atd.

Silné stránky	Slabé stránky
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ absence informačních systémů na území větších dopravních uzlů ➤ nejednoznačná či nevhodně nastavená legislativa – např. v oblasti cyklo dopravy
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ➤ meziobecní spolupráce v oblasti cyklo dopravy – návaznost při budování cyklostezek ➤ meziobecní spolupráce v oblasti veřejné dopravy – společná řešení – např. spoje na zavolání atd. ➤ zvýšení preference cyklo dopravy k dojížděcí do zaměstnání, škol a služeb ➤ větší osvěta pro vedení obcí a následně i využívání dotačních zdrojů pro budování dopravní infrastruktury (cyklostezky, zastávky) ➤ efektivnější využívání dotačních zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatek zdrojů nejen na budování ale také na pravidelnou údržbu dopravní infrastruktury ➤ izolované projekty zejména v oblasti cyklo dopravy bez dalších návazností ➤ zvyšující se podíl individuální automobilové dopravy ➤ rizika kolizí střetu cyklistů s automobily v dopravně neuspořádaných úsecích ➤ špatná dopravní dostupnost obcí – izolace a vylidňování venkovských oblastí

6.1.11 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Poměrně široká oblast dopravy byla na základě analýzy i díky informacím zjištěným konzultací s dotčenými starosty obcí pro potřeby tohoto dokumentu poměrně radikálně zúžena, a to v návaznosti na tu infrastrukturu, která je ve vlastnictví obcí a okrajově na dopravní dostupnost obcí. Právě vlastnictví infrastruktury – tedy zejména cyklostezek, autobusových zastávek, či doprovodné infrastruktury, případně informačních systémů umožňují obcím s majetkem disponovat a libovolně realizovat investice či další zásahy do této infrastruktury.

Jak známo, dopravní infrastruktura je z hlediska financí velmi nákladnou oblastí, která se bohužel ani na území ORP Šumperk reálně neobejde bez externích finančních zdrojů. Představitelé obcí se již za poslední roky většinou naučili přizpůsobovat své záměry dostupným dotačním zdrojům a spolufinancovat tak své záměry. Nejinak je tomu také v oblasti dopravy – konkrétně tedy u cyklostezek, autobusových zastávek, obnovy prostranství, bezpečnostních prvků na komunikacích atd. Bohužel ne vždy je nastavení dotačních zdrojů vyhovující a z hlediska potřeb žadatelů nejefektivnější.

Infrastrukturní projekty v oblasti dopravy také vyžadují poměrně náročnou a časově delší fázi projektové přípravy, ať už jde o zpracování projektů (kde práci někdy komplikuje nedořešená či nevyjasněná legislativa), tak např. majetkové vztahy, územně-plánovací dokumentace a návazná stavební rozhodnutí, ale také spolupráce s dalšími subjekty (např. sousedními obcemi). Oblast spolupráce obcí není v oblasti dopravy běžná, a to jak při společném plánování a budování či obnově infrastruktury, tak při řešení dopravní dostupnosti obcí.

6.2 Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „infrastruktury veřejné dopravy a cyklodopravy“. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a odboru dopravy Města Šumperk. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

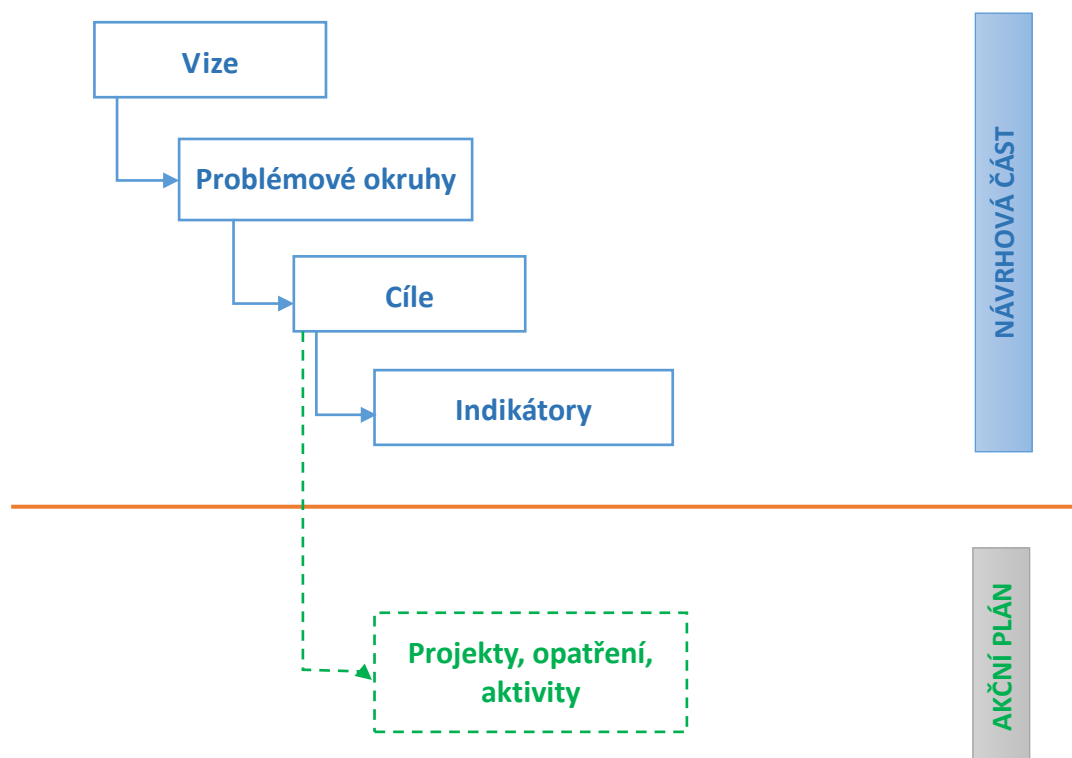
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům, aglomeračnímu tématu a ke vybranému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2 Vize pro ORP Šumperk

Naše motto:

Šumpersko – značka kvality a různorodosti života všech jeho obyvatel

Vize území SO ORP Šumperk pro rok 2020:

Ekonomicky silný region se stabilními pracovními příležitostmi, rozvíjený hospodářstvím s přidanou hodnotou. Obyvatelům regionu jsou poskytovány veřejné služby efektivně. Služby zahrnují především kvalitní vzdělávání s důrazem na jeho dostupnost, moderní a atraktivní vybavení v návaznosti na technické, přírodovědné a IT vzdělávání.

V regionu je poskytováno široké spektrum sociálních služeb, které podporují i sociální začleňování rizikových skupin a zároveň umožňují uplatnění všech na trhu práce. Funguje zde moderní systém odpadového hospodářství, který přinese nejen finanční úspory, ale také zkvalitní služby pro občany a sníží zátěž na životní prostředí. Region je vybaven kvalitním zázemím pro cestující veřejnou dopravou, která umožňuje multimodální dopravu, která je bezpečná, bezbariérová a propojuje výhody hromadné dopravy a cyklo-dopravy.

6.2.3 Problémové okruhy

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Infrastruktury veřejné dopravy a cyklo-dopravy“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce:						
Region je vybaven kvalitním zázemím pro cestující veřejnou dopravou, která umožňuje multimodální dopravu, bezpečné, bezbariérové a propojuje výhody hromadné dopravy a cyklo-dopravy.						
Infrastruktura veřejné dopravy a cyklo-dopravy	Problémy	PO 1 Nedostatečná infrastruktura a zázemí pro rozvoj cyklo-dopravy		PO 2 Bezpečnostní rizika pro silniční, cyklo a pěší dopravu	PO 3 Nevyhovující infrastruktury pro veřejnou dopravu	
	Cíle	C1.1 Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklo-dopravu	C1.2 Vybudování zázemí pro cyklo-dopravu	C2.1 Vybudování bezpečnostních prvků v rizikových lokalitách	C3.1 Obnova infrastruktury pro hromadnou dopravu	C3.2 Budování parkovišť typu P+R

PO 1 Nedostatečná infrastruktura a zázemí pro rozvoj cyklodopravy

V analýze bezmotorové dopravy v regionu (viz kapitola 7.1) bylo zjištěno, že hlavními bariérami pro zvýšení její mobility jsou:

Chybějící infrastruktura pro cyklodopravu

Situace stávající infrastruktury v cyklodopravě je podrobně popsána v kapitole 7.1.5. Pro ilustraci jsou níže v mapce schematicky vyznačeny existující cyklistické stezky. Při definici problému kromě stavu stávající infrastruktury vycházíme i z rozsahu denní dojížděky do města Šumperka, kam spádují obyvatelé přilehlých i vzdálenějších obcí, a též denní dojížděky většího rozsahu do ostatních obcí (viz kapitola 7.1.2).

Mapy č. 22: Schematické vyznačení návazností infrastruktury pro cyklisty ve vazbě na město Šumperk

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného náčrtu je zřejmé že v současné době se okolním obcím (často ve spolupráci s městem Šumperkem) podařilo vytvořit infrastrukturu pro cyklodopravu, kterou mohou obyvatelé obcí využívat k dojížděce do města Šumperka za prací, do škol i za službami. Do města Šumperka se na kole bezpečně a bez větších problémů dostanou obyvatelé Sudkova, Dolních Studének, Nového Malína, Bludova a od roku 2014 také z Vikýřovic a Rapotína.

Je patrné, že v současné době neexistuje napojení cyklistů z města Šumperka pouze ve směru severovýchodním z obce Bratrušov. Směrem na Bratrušov není v současné a zřejmě ani dohledné době plánováno vybudování cyklostezky a to i přes to, že je tato komunikace pro cyklisty velmi nebezpečná, zejména z důvodu nepřehlednosti a vysoké rychlosti projíždějících vozidel. Situace je bohužel komplikovanější z toho důvodu, že téměř celá, více než 6 kilometrová trasa, náleží k šumperskému

katastru. Náklady na realizaci výstavby cyklostezky by tedy připadaly na vrub města Šumperka (nikoli obce Bratrušov), což není, a zřejmě také nebude, prioritou v investičních výhledech města.

Významnou bariérou pro další rozvoj cyklo dopravy v nejbližším okolí města Šumperka je neexistence dalších návazností „Cyklotrasy Desná“ (vyhledávací studie Cyklotrasa Desná) z obce Rapotín směrem na sever (obce Velké Losiny, Loučná nad Desnou) a zároveň směrem na jih (Postřelmov, Zábřeh).

Nutno zmínit také absenci systémového řešení infrastruktury pro cyklo dopravu v samotné obci Rapotín, kde místní obyvatelé po ukončení nově vybudované cyklostezky (prochází jen částí obce) pokračují po chodníku či po vedlejších komunikacích (např. místní komunikace za sklárnami) bez návaznosti na katastr sousední obce Velké Losiny. V návrhové části bude tedy řešena i varianta výstavby další etapy cyklostezky, samozřejmě v návaznosti na možné využití dotačních titulů.

Denní dojíždka mezi těmito dotčenými obcemi a městy, které přes relativní blízkost nejsou propojeny cyklistickou infrastrukturou, dosahuje dle kapitola č. 7.1.3 takřka dvou tisíc osob.

Samostatnou kapitolou je neexistence infrastruktury pro cyklo dopravu v obcích poblíž řeky Moravy, kde denně dojíždí stovky osob za prací do Olšan, Hanušovic a Rudy na Moravou.

Výše uvedené neexistující cyklostezky a návaznosti budou spolu s plány na území města Šumperka předmětem návrhové části.

Chybějící zázemí pro cyklo dopravu

Doplňková infrastruktura pro cyklo dopravu je v analytické části řešena pouze okrajově. Jako potřebná se jeví např. místa pro parkování kol u významných dopravních uzlů, např. u vybraných železničních zastávek. Svě opodstatnění by tato parkoviště měla např. u železniční stanice v Šumperku, či některých dalších dopravních uzlech – např. Hanušovice, Petrov nad Desnou či Bludov. Samostatnou kapitolou, která však nebude dále rozpracovávána, jsou např. na odpočívadla u cyklostezek, která však plní funkci spíše rekreační. Patří sem i forma parkování P+R, která je zmíněna také u následující problémové oblasti.

PO 2 Bezpečnostní rizika pro silniční, cyklo a pěší dopravu

Po analýze bezpečnosti v dopravě v regionu bylo zjištěno, že hlavními bariérami jsou:

Chybějící infrastruktura

Pro potřeby této analýzy byla podrobně sledována a rozpracována zejména infrastruktura v oblasti cyklo dopravy, která je zrekapitulována u předchozí problémové oblasti. Právě separace cyklistů z hlavního frekventovaného dopravního prostoru nejvýznamněji přispívá k bezpečnosti jak automobilové, tak cyklo dopravy.

Chybějící bezpečnostní prvky

Bezpečnostní prvky jsou vždy realizovány v lokalitách, kde je nejvíce kolizí a dopravních nehod. Realizace opatření pro zvýšení bezpečnosti jsou vždy v režii té které obce na svém katastrálním území.

Na základě analýzy bezpečnostních prvků, která se nachází v odst. 7.1.7, bude zaměřena pozornost na ta, která se týkají bezpečnosti dopravy v obcích obecně – tzn. zpomalovací ostrůvky, přechody pro chodce, nasvětlení přechodů, měřiče rychlosti atd. Dále také na infrastrukturu pro veřejnou autobusovou dopravu – tj. zastávky, nástupiště atd.

Bezpečnost u cyklo dopravy se týká především vyčlenění cyklistů mimo hlavní dopravní prostor – tj. na cyklostezku či cyklopruh, čehož se týká předchozí problémový okruh.

Obce dle svých potřeb řeší krizová místa ve svém katastrálním území, kde realizují doporučená dopravně-inženýrská opatření pro zvýšení bezpečnosti provozu. Krizová místa se nejčastěji týkají frekventovaných komunikací, které nejsou v majetku obcí, proto obce nemají ambice ani zdroje realizovat zde velké stavební zásahy. Drobné investice pro zvýšení bezpečnosti např. v centrech obcí (např. přechody, nasvětlení, ostrůvky) se snaží realizovat s podporou dotačních zdrojů, které jsou k dispozici. Posouzení dopravně krizových míst v území obcí v ORP Šumperk je bohužel náročné a je tedy záležitostí autorizovaných inženýrů v oboru dopravní stavby, od kterých většinou vychází i samotná navržená opatření pro zvýšení bezpečnosti provozu. Potřebnost zvýšení bezpečnosti silničního provozu považují za relevantní problém a prioritu také místní starostové, což vyplynulo z realizovaného dotazníkového šetření.

Chybějící veřejné osvětlení

Kvalitní osvětlení poskytuje prevenci vážných či dokonce smrtelných nehod a výrazně snižuje míru úrazů chodců a pomáhá lidem cítit se v noci na ulicích bezpečně. Veřejné osvětlení v nočních hodinách výrazně pomáhá činit dopravní prostor bezpečnějším. Na základě průzkumů zabývajících se vyhodnocením dopravních nehod v nočních hodinách před provedenou rekonstrukcí veřejného osvětlení a po ní byla jasně prokázána přímá souvislost mezi kvalitou osvětlení a bezpečností chodců i řidičů i plynulostí silničního provozu.

Dle Společnosti pro rozvoj veřejného osvětlení **bylo** na základě vyhodnocení **nehodovost prokázáno, že v lokalitách, kde došlo k výraznému zhoršení úrovně hladiny osvětlení, došlo celkově k nárůstu dopravních nehod.** Naproti tomu v lokalitách, kde došlo k výraznému zlepšení úrovně hladiny osvětlení, došlo celkově ke snížení dopravních nehod.

Z výše uvedeného vyplývá, že kvalitní veřejné osvětlení je významné z hlediska snížení počtu kolizí a nehod způsobených špatnou viditelností. Absence veřejného osvětlení například v blízkosti cyklostezek může být také příčinou, proč cyklisté tuto infrastrukturu nevyužívají ve večerních či nočních hodinách.

Tab. č. 131: Vývoj nehodovosti v okrese Šumperk v letech

Rok	Počet dopravních nehod
2010	633
2011	717
2012	733
2013	786
CELKEM	3 594

Zdroj: Jednotná dopravní vektorová mapa, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmý meziroční nárůst nehodovosti na území okresu Šumperk. Tyto statistiky jen potvrzují názory starostů obcí, kteří pozitivně přijímají možnosti dotací na bezpečnostní prvky na kolizních místech ve svých obcích.

PO 3 Nevyhovující infrastruktura pro veřejnou a klidovou dopravu

Po provedené analýze v regionu bylo zjištěno, že hlavními problémy v oblasti infrastruktury pro veřejnou a klidovou dopravu jsou:

Nevyhovující infrastruktura pro veřejnou hromadnou dopravu

Byly analyzovány zejména drobné dopravní stavby v majetku obcí – autobusové zastávky. Drtivá většina autobusových zastávek na území ORP nevyhovuje dopravním normám, požadavkům na bezbariérovost či zklidnění dopravy, chybí zázemí v podobě přístřešků pro cestující, a přesto jsou využívány desítkami cestujících denně.

Obnova a investice do infrastruktury pro veřejnou dopravu je řešena individuálně dle finančních možností jednotlivých obcí. Drobné investice (např. nové přístřešky atd.) a údržba bývají nejčastěji hrazeny z obecních rozpočtů, rekonstrukce zahrnující drahé stavební práce většinou (např. nová nástupiště) s užitím zdrojů dotačních (např. ROP Střední Morava). Provedené dotazníkové šetření potvrdilo, že starostové mají o investice do této infrastruktury zájem a jsou si vědomi nevyhovujícího stávajícího stavu. Jako jedna z možností obnovy autobusových zastávek se nabízí integrované projekty, tedy společné projekty např. sousedních obcí. Bylo by zajímavé zmapovat, kolik autobusových zastávek na území obcí je vyhovujících, tzn. odpovídá platným normám, bohužel toto posouzení je v silách pouze odborníka. Velmi často jsou autobusové zastávky součástí velkých investic zahrnujícím např. revitalizaci ucelených území či křižovatek.

Nutno zmínit i případy vzniku nových zastávek např. v místních částech obcí či posun zastávek na jiné, např. vhodnější místo.

Jako nedílnou součást obnovy autobusových zastávek by bylo vhodné na frekventovaných dopravních tepnách řešit také ICT tabule pro lepší informovanost cestujících – např. o návaznostech spojů, aktuálních zpožděních, apod.

Chybějící infrastruktura pro klidovou dopravu

V rámci rozvoje veřejné dopravy na území ORP Šumperk se jeví jako potřebné uvažovat o vzniku parkování typu P+R. Tento druh parkování má v celorepublikovém měřítku stoupající trend a je vhodný i pro některé uzly veřejné dopravy tepny ve správním území.

Za zmínku určitě stojí rozvoj těchto míst u železniční stanice v Šumperku či některých dalších dopravních uzlech – např. Hanušovice, Olšany (u papírny), Petrov nad Desnou, Bludov případně pro sezónní užití také v rozmáhajícím se turistickém centru - Koutech nad Desnou. Nutno zmínit, že někde jsou tato místa pro odstavení vozidel vytvořena, pouze zde chybí oficiální označení P+R (např. u nádraží ČD v Rudě nad Moravou).

6.2.4 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nedostatečná infrastruktura a zázemí pro rozvoj cyklo dopravy
Cíl 1.1	Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklo dopravy
Popis cíle	<p>I přes značné investice do budování cyklostezek zejména v návaznosti na spádové město Šumperk, stále není infrastruktura pro cyklo dopravy dobudována. Některé cyklostezky zcela chybí a u některých chybí návazné úseky, takže cyklisté např. pokračují dále po frekventovaných komunikacích.</p> <p>Cílem je tedy dobudování sítě cyklostezek a vytvoření tak ucelené páteřní sítě infrastruktury pro cyklisty, zejména pro dojížděku místních obyvatel.</p> <p>Jedná se zejména o tyto chybějící cyklostezky či úseky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cyklostezka Šumperk – Bratrušov vč. případných návazností dále na Hanušovice - Pokračování cyklotrasy Desná (severní směr - Rapotín – Velké Losiny a dále směr Loučná nad Desnou a Kouty nad Desnou, jižní směr – Sudkov – Postřelmov a dále na Zábřeh na Moravě) - Návaznosti na vybudovanou cyklostezku Ruda nad Moravou (Moravská stezka) – směr Olšany, Bušín i Bohdíkov a dále Hanušovice
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudování cyklostezky Šumperk - Bratrušov • Vybudování pokračování cyklotrasy Desná • Vybudování pokračování Moravské stezky
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>IV.1 Počet obcí napojených na páteřní síť cyklostezek a spádových center</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>IV.1.1.1 Délka nově vybudovaných cyklostezek</p> <p>IV.1.1.2 Počet uživatelů nových cyklostezek</p>
Správce cíle	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví

Problémový okruh 1	Nedostatečná infrastruktura a zázemí pro rozvoj cyklo dopravy
Cíl 1.2	Vybudování zázemí pro cyklo dopravy
Popis cíle	<p>Snahy podporovat zdravý životní styl a motivovat obyvatelé obcí k preferenci cyklo dopravy jsou závislé jak vytvoření vhodných podmínek pro cyklo dopravy. Nejde jen o kvalitní cyklostezky, ale také zázemí, které umožní bezstarostné parkování kol a elektro kol na frekventovaných lokalitách, např. u významných dopravních uzlů, zejména železničních.</p> <p>Samostatnou kapitolou je rozvoj podmínek pro elektro kola, která potřebují bezpečné zajištění (hlídané odstavení) a dobíjení. Tento specifický sektor individuální dopravy není zatím příliš rozvinut, ale skýtá významný potenciál, který je třeba podporovat tvorbou zázemí.</p>

Problémový okruh 1	Nedostatečná infrastruktura a zázemí pro rozvoj cyklodopravy
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudování zázemí pro parkování kol/elektrokol u železničních zastávek v údolí řeky Moravy (např. Hanušovice, Bludov aj.) • Vybudování zázemí pro parkování kol/elektrokol u železničních zastávek Údolí Desné • Vybudování zázemí pro parkování kol v Šumperku • Vybudování zázemí pro kola/elektro kola v jiných frekventovaných lokalitách • Rozvoj zázemí pro elektrokola
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátory výsledků IV.1 Počet obcí napojených na páteřní síť cyklostezek a spádových center Indikátory výstupů IV.1.2.1 Počet nově vybudovaných zázemí doprovodné infrastruktury pro cyklodopravu
Správce cíle	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví

Problémový okruh 2	Bezpečnostní rizika pro silniční, cyklo a pěší dopravu
Cíl 2.1	Vybudování bezpečnostních prvků v rizikových lokalitách
Popis cíle	Cílem je odstranění rizikových míst v dopravě na území jednotlivých obcí. Situace a přístup k této oblasti ve městě Šumperk a v okolních obcích se poměrně liší. Na území města jsou realizovány mj. hlavně stavební zásahy (např. kruhové objezdy atd.), kdežto obce řeší jen menší investice, zahrnující např. budování přechodů pro chodce, osvětlení, měřiče rychlosti, chodníky, ostrůvky, opticko-psychologické brzdy na vozovce, atd.). Bariérou zásadních investic do zvýšení bezpečnosti je především nedostatek finančních zdrojů a majetkové vztahy (právě frekventované silnice jsou v majetku krajů).
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhodnocení dopravně-rizikových míst na katastrálním území obce • Příprava potřebné dokumentace pro vybudování dopravně-inženýrských opatření (projektová dokumentace, stavební řízení či jiné vyjádření stavebního úřadu, vyjádření dalších orgánů (správce komunikace, Policie ČR.), cenový průzkum (např. na nákup měřičů rychlosti atd.) • Příprava podkladů pro podání žádosti o dotaci
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátory výsledků IV.2 Snížení nehodovosti a kolizí Indikátory výstupů IV.2.2.1 Počet nově vybudovaných bezpečnostních prvků
Správce cíle	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví

Problémový okruh 3	Nevyhovující infrastruktura pro veřejnou a klidovou dopravu
Cíl 3.1	Obnova infrastruktury pro hromadnou dopravu
Popis cíle	Jedná se o obnovu drobných dopravních staveb v majetku obcí – autobusových zastávek, které jsou v majetku obcí. Autobusové zastávky velmi často nevyhovují patřičným dopravním normám a požadavkům na bezbariérovost či zklidnění dopravy, chybí zázemí v podobě přístřešků pro cestující.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zmapování a analýza frekventovaných autobusových zastávek z hlediska požadavků dopravních norem, bezbariérovosti atd. • Návrh opatření pro obnovu autobusových zastávek a projektová příprava, stavební řízení a vyjádření dotčených orgánů • Analýza dostupných dotačních zdrojů pro spolufinancování obnovy
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>IV.3 Zvýšení počtu osob využívajících veřejnou hromadnou dopravu</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>IV.3.1.1 Počet nově vybudovaných a rekonstruovaných zastávek veřejné dopravy</p>
Správce cíle	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví

Problémový okruh 3	Nevyhovující infrastruktura pro veřejnou a klidovou dopravu
Cíl 3.2	Budování parkovišť typu P+R
Popis cíle	Jedná se o celorepublikový trend budování parkovišť typu P+R u významných dopravních uzlů. Bezpečné odstavení vozidla v blízkosti nádraží je pro mnoho lidí důležitým rozhodovacím kritériem zda upřednostnit veřejnou či individuální dopravu.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudování parkoviště P+R v Hanušovicích • Vybudování parkoviště P+R v Petrově nad Desnou • Vybudování parkoviště P+R v Bludově
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků</p> <p>IV.3 Zvýšení počtu osob využívajících veřejnou hromadnou dopravu</p> <p>Indikátory výstupů</p> <p>IV.3.2.1 Počet nově vybudovaných parkovišť typu P+R</p>
Správce cíle	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví

6.2.5 Indikátory

Indikátory výsledků k PO 1:

Problémový okruh	Nedostatečná infrastruktura a zázemí pro rozvoj cyklodopravy		
Číslo indikátoru	IV.1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ NAPOJENÝCH NA PÁTEŘNÍ SÍŤ CYKLOSTEZEK A SPÁDOVÝCH CENTER		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	10
Skutečnost	5		
Popis měřítka:	Indikátor řeší počet obcí, které budou díky nově vybudované infrastruktuře pro cyklodopravu napojeny na stávající páteřní síť či přirozená spádová centra.		
Metodika a výpočet:	Prostý součet počtu napojených obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření		

Indikátory výstupů k cíli 1:

Cíl	Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklodopravu		
Číslo indikátoru	IV.1.1.1		
Název indikátoru	DĚLKA NOVĚ VYBUDOVANÝCH CYKLOSTEZEK		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	22
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor řeší vybudování nové infrastruktury pro cyklisty, zejména pro denní dojížděku do práce místních obyvatel. Indikátor zahrnuje počet kilometrů nově vybudovaných cyklostezek a cyklopruhů.		
Metodika a výpočet:	Hodnotu indikátoru udává tzv. staničení komunikace, které je uvedeno v dokumentaci, která je podkladem pro vydání stavebního povolení. Staničení komunikace je vztaženo k ose komunikace, tzn. uprostřed jízdního pásu, příp. dělicího pásu a od této osy se odvíjí kilometrické staničení.		
Zdroj čerpání dat:	MS 2014 + (IROP), Regionální akční plán RSK Olomouckého kraje		

Cíl	Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklodopravu		
Číslo indikátoru	IV.1.1.2		
Název indikátoru	POČET UŽIVATELŮ NOVÝCH CYKLOSTEZEK		
Měrná jednotka	počet uživatelů/rok		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4500	13500
Skutečnost	0		

Cíl	Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklo dopravu
Popis měřítka:	Indikátor řeší vytvoření nové infrastruktury pro cyklisty, zejména pro denní dojíždku do práce místních obyvatel. Indikátor zahrnuje počet uživatelů na daném úseku podpořené cyklostezky.
Metodika a výpočet:	Podkladem pro stanovení hodnoty indikátoru je provedení průzkumu, který bude realizován sčítáním uživatelů cyklostezek na zvoleném úseku podpořené cyklostezky. Hodnota se vykazuje až za období jednoho kalendářního roku následujícího po roce dokončení projektu. Do hodnoty monitorovacího indikátoru lze započítat i chodce a in-line bruslaře.
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření dle platné metodiky IROP či SFDI

Cíl	Vybudování zázemí pro cyklo dopravu		
Číslo indikátoru	IV.1.2.1		
Název indikátoru	POČET NOVĚ VYBUDOVANÝCH ZÁZEMÍ DOPROVODNÉ INFRASTRUKTURY PRO CYKLODOPRAVU		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	25
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor řeší vytvoření nové doprovodné infrastruktury pro cyklisty. Pod pojmem zázemí je myšleno ucelené prostranství vybavené dílčími prvky infrastruktury (stojany na kola, lavičky, koše, informační cedule, přístřešek na kryté parkování atd.)		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru je tvořena počtem ucelených vybavených prostranství, které budou sloužit jako doprovodná infrastruktura pro cyklisty.		
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření, případně dokumenty potřebné pro vydání kolaudačního souhlasu		

Indikátory výsledků k PO 2:

Problémový okruh	Bezpečnostní rizika pro silniční, cyklo a pěší dopravu		
Číslo indikátoru	IV.2		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ NEHODOVOSTI A KOLIZÍ		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor řeší snížení dopravní nehodovosti díky odstranění rizikových míst v dopravě, prostřednictvím vybudování přechodů pro chodce, osvětlení, měřičů rychlosti, chodníků, ostrůvků, opticko-psychologické brzd na vozovce, atd.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru je tvořena procentuální změnou nehodovosti před a po realizaci opatření.		
Zdroj čerpání dat:	Policie ČR, (případně vyhodnocení dopadů projektů: Regionální akční plán RSK, SFDI, MS 2014+ (IROP))		

Indikátor výstupů k cíli 2:

Cíl	Vybudování bezpečnostních prvků v rizikových lokalitách		
Číslo indikátoru	IV.2.2.1		
Název indikátoru	POČET NOVĚ VYBUDOVANÝCH BEZPEČNOSTNÍCH PRVKŮ		
Měrná jednotka	bezpečnostní prvek		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	35
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor řeší aktivity související s odstraněním rizikových míst v dopravě. Zahrnuje např. budování přechodů pro chodce, osvětlení, měřiče rychlosti, chodníky, ostrůvky, opticko-psychologické brzdy na vozovce, atd.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru je tvořena prostým součtem všech dílčích nově vybudovaných bezpečnostních prvků.		
Zdroj čerpání dat:	Regionální akční plán RSK, SFDI, MS 2014+ (IROP)		

Indikátory výsledků k PO 3:

Problémový okruh	Nevyhovující infrastruktura pro veřejnou a klidovou dopravu		
Číslo indikátoru	IV.3		
Název indikátoru	ZVÝŠENÍ POČTU OSOB VYUŽÍVAJÍCÍCH VEŘEJNOU HROMADNOU DOPRAVU		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor řeší navýšení počtu osob využívajících veřejnou hromadnou dopravu v souvislosti s vybudováním kvalitní infrastruktury pro veřejnou dopravu (autobusové zastávky, odstavná parkoviště).		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru je tvořena procentuální změnou počtu osob užívajících veřejnou hromadnou dopravu před a po realizaci opatření.		
Zdroj čerpání dat:	MS 2014+ (IROP), vlastní šetření před realizací projektů a při jejich udržitelnosti		

Indikátor výstupů k cíli 3:

Cíl	Obnova infrastruktury pro hromadnou dopravu		
Číslo indikátoru	IV.3.1.1		
Název indikátoru	POČET NOVĚ VYBUDOVANÝCH A REKONSTRUOVANÝCH ZASTÁVEK VEŘEJNÉ DOPRAVY		
Měrná jednotka	zastávka		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0	18
Skutečnost	0		

Cíl	Obnova infrastruktury pro hromadnou dopravu
Popis měřítka:	Indikátor řeší výstavbu i obnovu infrastruktury pro hromadnou dopravu. Cílem je nejen zvýšení bezpečnosti a kvality zázemí pro veřejnou dopravu, ale i zvýšení zájmu obyvatel o využívání hromadné dopravy, které má nižší dopad na životní prostředí než individuální motorová doprava.
Metodika a výpočet:	Zastávkou se rozumí jednotlivé místo - bod, sloužící k nástupu, výstupu či přestupu cestujících na spoje zahrnuté do tarifního systému regionální dopravní obslužnosti.
Zdroj čerpání dat:	MS 2014+ (IROP)

Cíl	Budování parkovišť typu P+R		
Číslo indikátoru	IV.3.2.1		
Název indikátoru	POČET NOVĚ VYBUDOVANÝCH PARKOVIŠŤ TYPU P+R		
Měrná jednotka	parkovací místo		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	20
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor řeší počet nově vytvořených parkovišť u zastávek hromadné dopravy a podporuje tedy multimodální dopravu a zvýšení zájmu obyvatel o veřejnou dopravu v regionu.		
Metodika a výpočet:	Hodnotu indikátoru tvoří počet nově vybudovaných ploch, na kterých byly prokazatelně provedeny stavební úpravy za účelem vybudování parkování typu P+R.		
Zdroj čerpání dat:	MS 2014+ (IROP)		

6.3 Pravidla pro řízení strategie

6.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánu, který může rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Ing. Radim Sršeň Ph.D – předseda MAS Šumperský venkov
Ing. František Winter – předseda správní rady MAS Horní Pomoraví
Mgr. Zdeněk Brož – starosta městě Šumperka

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude

v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správci cílů
1.	Zvýšení mobility bezmotorové dopravy v regionu	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví
1.1	Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklodopravu	
1.2	Vybudování zázemí pro cyklodopravu	
2.	Zajištění bezpečnosti silniční, cyklo a pěší dopravy	
2.1	Dobudování chybějící infrastruktury pro cyklodopravu	
2.2	Vybudování bezpečnostních prvků v rizikových lokalitách	
3.	Zajištění kvalitní, bezbariérové a technologicky vyspělé infrastruktury pro veřejnou dopravu	
3.1	Obnova infrastruktury pro hromadnou dopravu	
3.2	Budování parkovišť typu P+R	

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
IV.1	Počet obcí napojených na páteřní síť cyklostezek a spádových center	Manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví
IV.2	Snížení nehodovosti a kolizí	
IV.3	Zvýšení počtu osob využívajících veřejnou hromadnou dopravu	
IV.1.1.1	Délka nově vybudovaných cyklostezek	
IV.1.1.2	Počet uživatelů nových cyklostezek	
IV.1.2.1	Počet nově vybudovaných zázemí doprovodné infrastruktury pro cyklodopravu	
IV.2.2.1	Počet nově vybudovaných bezpečnostních prvků	
IV.3.1.1	Počet nově vybudovaných a rekonstruovaných zastávek veřejné dopravy	
IV.3.2.1	Počet nově vybudovaných parkovišť typu P+R	

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 7.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. čtvrtletí (dle výzvě v ESIF)
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejednalo-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem obcí a zapojených subjektů pro následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

6.4 Závěr a postup zpracování

6.4.1 Shrnutí

Cílem obcí je podnítit občany a návštěvníky obcí v ORP Šumperk k častějšímu využívání veřejné hromadné či individuální bezmotorovou dopravu díky bezpečné, kvalitní a propojené infrastruktuře. Na tento cíl navazují dílčí cíle v oblasti rozvoje infrastruktury pro cyklodopravu, bezpečnostních prvků a obnovy zázemí pro veřejnou/multimodální dopravu.

6.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie je postavena na údajích zjištěných v analytické části strategie a problémech, které identifikovali starostové a starostky. Na základě těchto údajů a podkladů byly zformulovány problémové okruhy. Naplnění definované cíle by mělo přispět k odstranění identifikovaných problémových okruhů.

7. Téma V.: Podpora podnikání a zaměstnanosti

7.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

7.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Pro aglomeraci ve správním obvodu ORP Šumperk bylo vybráno téma podpory podnikání a zaměstnanosti. Téma bylo zvoleno na základě úvodních osobních setkání se starosty v SO ORP Šumperk, kteří naráží na hlavní problém našeho regionu, a tím je nezaměstnanost a nízký počet pracovních míst (bližší informace kap. 7.1.2.3.).

Pro lepší popis specifik a konkretizaci jednotlivých jevů a trendů v rámci statistických údajů byl správní obvod ORP Šumperk rozdělen na sub-regiony:

Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ) Šumperk, kam patří:

- město Šumperk
- Údolí Desné
- Šumperský venkov
- Region Ruda

a správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ) Hanušovice, kam patří:

- Hanušovicko a Staroměstsko, město Hanušovice poskytuje svému spádovému regionu služby, pracovní příležitosti a je z mnoha pohledů specifickým sub-regionem (např. z hlediska struktury zaměstnanosti, nezaměstnanosti, vzdělanosti, sociálního prostředí atd.)

SO POÚ Šumperk a SO POÚ Hanušovice mají absolutně odlišné socio-ekonomické a hospodářské podmínky. Mapa definující správní obvody pověřeného obecního úřadu Šumperk a Hanušovice je na titulní straně této strategie.

7.1.2 Analýza podnikatelského prostředí a trhu práce

7.1.2.1 Vazby mezi městy a obcemi správního obvodu z pohledu zaměstnanosti

Správní území obce s rozšířenou působností Šumperk se nachází v severní části Olomouckého kraje a je tvořeno územím obcí Bludov, Bohdíkov, Bohutín, Branná, Bratrušov, Bušín, Chromeč, Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hanušovice, Hrabíšín, Hraběšice, Jakubovice, Janoušov, Jindřichov, Kopřivná, Libina, Loučná nad Desnou, Malá Morava, Nový Malín, Olšany, Oskava, Petrov nad Desnou, Písařov, Rapotín, Rejchartice, Ruda nad Moravou, Sobotín, Staré Město, Sudkov, Šléglov, Šumperk, Velké Losiny, Vernířovice, Vikantice a Vikýřovice. Uvedených 36 obcí je tvořeno celkem 96 katastrálními územími, celková výměra území je 857,35 km². Z 36 obcí náleží třem statut města, a to Hanušovicím, Starému Městu a sídlu ORP městu Šumperku.

Největší sídla území a nejhustší komunikační síť jsou situovány v intenzívně osídlené nížinné části ORP, v ose **Bludov – Šumperk – Loučná nad Desnou**, velikost a četnost sídel (stejně jako hustota komunikační sítě) razantně klesá směrem do hornaté části území.

Největší zaměstnavatelé sídlí především ve městě Šumperku (viz níže uvedená kapitola č. 1.2.2) a na rozvojové ose – Bludov – Šumperk – Loučná nad Desnou. Výjimkou je OP papírna, s.r.o., která má provozovnu a sídlo v obci **Olšany**, která leží nejen mimo výše uvedenou osu, ale i rozvojové osy dle Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje, které definují v ORP Šumperk rozvojovou osu nadregionálního významu OR 2 Mohelnice – Zábřeh – Šumperk – Jeseník – Mikulovice – Polsko, která obsahuje výše uvedenou místní osu Bludov – Šumperk – Loučná nad Desnou.

Mimo tuto osu je i město **Hanušovice**, které je obcí s pověřeným úřadem (POÚ) a přirozeným střediskem pro oblast Hanušovicka a Staroměstska. Nachází se zde odpovídající občanská vybavenost, úřady a základní služby. V obci působí druhý největší zaměstnavatel v SO ORP mimo katastr města Šumperka, kterým je ZKL Hanušovice, a.s. zaměstnávající více než 250 zaměstnanců. Mimo jiné i díky tomuto zaměstnavateli do města dojíždí 360 osob.

Další významnější obcí z hlediska zaměstnanosti (také v oblasti cestovního ruchu) jsou **Velké Losiny**, které jsou lázeňskou obcí. Působí zde třetí největší zaměstnavatel v SO ORP mimo katastr města Šumperk – firma KUBÍČEK VHS, s.r.o. Firma zaměstnává více než 200 zaměstnanců. Díky lázeňství, základním službám a firmě Kubíček VHS do obce dojíždí až 200 osob denně (67 z města Šumperka). Tato obec leží na výše uvedených rozvojových osách.

Dle sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 (SLDB) je v celém správním obvodu ORP Šumperk 32 241 ekonomicky aktivních obyvatel (EAO), z nichž 87 % má zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost. Největší část z EAO v SO ORP Šumperk tvoří obyvatelé města Šumperka v počtu 12 537 EAO, kteří tvoří 39 % celkové pracovní síly regionu. Další v počtu ekonomicky aktivních obyvatel jsou obce Nový Malín (1 532 EAO), Hanušovice (1 512 EAO) a Libina (1 506 EAO) následované dalšími obcemi ležícími na výše uvedené rozvojové ose (Bludov, Rapotín, Velké Losiny, Vikýřovice).

Při srovnání úrovně zaměstnanosti v jednotlivých obcích zjistíme, že vyšší podíl ekonomicky aktivních se zaměstnáním je v okolí podniku OP papírny (obec Bušín, Bohutín, Olšany), kde je navíc dobrá dopravní dostupnost a vzdělanostní struktura. V těchto třech obcích bylo v roce 2011 méně než 8 % nezaměstnaných z EAO. Nezaměstnanost v rozmezí 8,1 % - 12 % je v obcích na ose Bludov – Šumperk – Loučná n. D., kde ze 14 obcí dojíždí do práce do města Šumperka 2 751 občanů (viz seznam největších zaměstnavatelů regionu, tab. č. 137).

Nejvyšší nezaměstnanost ve správním obvodu je v periferních částech správního obvodu, jako je Hanušovicko a jiné horské a podhorské obce, kde se nezaměstnanost pohybuje od 18 % do 30 %. V obci Jindřichov vlivem uzavření jindřichovské papírny přišlo v roce 2008 o práci 235 lidí a nezaměstnanost v obci se vyhoupla v roce ukončení činnosti papírny až na 36%. Zvýšené procento nezaměstnanosti se v obci projevuje doposud (okolo 30 %).

Dojíždka

Dojíždka do zaměstnání je důležitým hlediskem vazeb v rámci aglomerace. Přirozeným sídlem správního obvodu ORP Šumperk i řady významných regionálních zaměstnavatelů je město Šumperk. Velké podniky společně s řadou institucí a menších firem vytváří necelých 10 tisíc pracovních míst pro obyvatele města a více jak 5 tisíc pracovních míst pro obyvatele okolních i vzdálenějších obcí a měst. Denně do města Šumperka dojíždí 4 749 osob, z nichž více jak 2 tisíce pracují v průmyslu. Na druhou stranu z města Šumperka vyjíždí za prací 1 557 osob, přesto je saldo mobility pracovní síly (dojíždky a vyjíždky) pozitivní a dosahuje 3 859 osob, a zvyšuje tak denní velikost sídelního města.

Obec Olšany, kde má sídlo výše uvedený podniky OP papírny se díky dojíždě za prací rozrostle o 300 osob, za prací vyjíždí 142 osob, saldo mobility je tedy také pozitivní a dosahuje 159 osob.

Pozitivní saldo z obcí ORP Šumperk má již jen město Hanušovice, jedná se ale o minimální počet osob, a to 47, ostatní obce v území dosahují negativní saldo mobility – jedná se o obce, které leží buď v těsné blízkosti města Šumperk, nebo mají do Šumperka dobrou dopravní dostupnost.

Tab. č. 132: Mobilita pracovní síly v obcích nad 400 obyvatel

Název obce	EAO	počet dojíždějících	počet vyjíždějících	saldo mobility pracovní síly	podíl vyjíždějících na EAO
Bludov	1 325	192	572	-380	43,17%
Bohdíkov	543	32	246	-214	45,30%
Dolní Studénky	546	10	295	-285	54,03%
Hanušovice	1 254	305	258	47	20,57%
Libina	1 294	90	511	-421	39,49%
Loučná nad Desnou	667	156	167	-11	25,04%
Nový Malín	1 355	75	714	-639	52,69%
Olšany	425	301	142	159	33,41%
Oskava	520	59	179	-120	34,42%
Rapotín	1 235	184	568	-384	45,99%
Ruda nad Moravou	1 013	93	370	-277	36,53%
Staré Město	640	53	113	-60	17,66%
Šumperk	11 084	5416	1557	3859	14,05%
Velké Losiny	1 088	192	426	-234	39,15%
Vikýřovice	1 020	150	547	-397	53,63%

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ, SLDB 2011

Vyjíždka

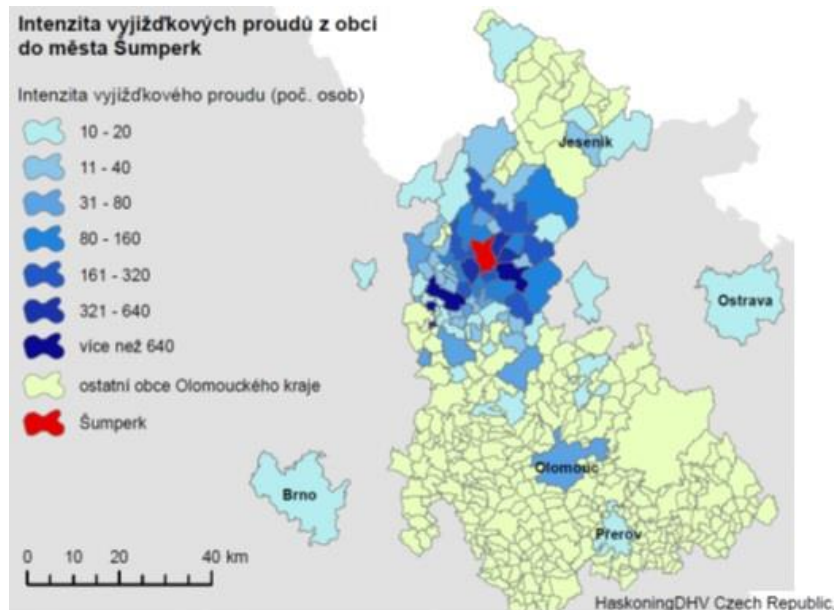
Z více jak 28 tisíc ekonomicky aktivních osob (EAO) žijících ve SO ORP Šumperk jich 8 470 dojíždí do zaměstnání mimo svou obec.

Nejvyšší počet vyjíždějících do zaměstnání (viz tabulka č. 132) mimo svou obec je ve městě Šumperku (1 557 osob), který je následovaný obcí Nový Malín (714 osob). Při srovnání s celkovým počtem ekonomicky aktivních osob v dané obci zjistíme, že podíl osob vyjíždějících do zaměstnání v obci Nový Malín, Vikýřovice a Dolní Studénky tvoří více jak 50 %. Naopak z města Šumperk vyjíždí za prací pouze 14 % EAO, což je nejmenší podíl vyjížděky v celém správním obvodu ORP Šumperk.

Důležitým a negativním jevem vyjížděky do zaměstnání je její časová náročnost. Největší podíl osob denně vyjíždějící více jak 30 minut je přirozeně v okrajových obcích, jako Loučná nad Desnou (162 osob), Staré Město či se špatnou dopravní dostupností (Hanušovice, Oskava), kde cca 50 % dojíždějících každý den cestuje více jak 30 minut. Celkově v ORP Šumperk vyjíždí za prací více jak 30 minut více jak 2,5 tisíce zaměstnanců. Specifikem je město Šumperk, do kterého denně dojíždí řada zaměstnanců více jak 30 minut, i z měst mimo ORP Šumperk i mimo Olomoucký kraj.

Za prací mimo SO ORP Šumperk vyjíždí 1 679 osob žijících v našem regionu, takřka třetina z nich pracuje v průmyslu. Nejvíce osob dojíždějících za prací mimo SO ORP Šumperk cestuje za prací do města Zábřeh (457 osob), Praha (300), Olomouc (276) a Uničov (208).

Mapa č. 22: Intenzita vyjíždkových proudů z obcí do města Šumperk

Zdroj: Analytický profil města Šumperka

7.1.2.2 Ekonomická aktivita a zaměstnanost

Z celkových 69 405 obyvatel¹² žijících ve správním obvodu ORP Šumperk je pouze 46 % ekonomicky aktivních, přičemž průměrný podíl EAO na celkové populaci v Olomouckém kraji i v ČR dosahuje 48 %, což v absolutních číslech představuje cca 1 300 EAO chybějících v regionu. Stejně jako ve zbytku ČR je i v našem regionu významný rozdíl mezi podílem EAO žen a mužů na celkové populaci, což je způsobeno především vyšší délkou dožití žen.

Tab. č. 133: Ekonomická aktivita obyvatel SO ORP Šumperk

		celkem	muži	ženy	
Celkový počet obyvatel		69 405	33 898	35 507	
Ekonomicky aktivní celkem (EAO)		32 241	17 730	14 511	
v tom:	Zaměstnaní	28 123	15 621	12 502	
	z toho podle po- stavení	zaměstnanci	22 167	11 680	10 487
		zaměstnavatelé	1 026	751	275
		pracující na vlastní účet	3 547	2 556	991
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	1 021	531	490
		ženy na mateřské dovolené	535	0	535
Nezaměstnaní		4 118	2 109	2 009	
Ekonomicky neaktivní celkem		34 699	14 806	19 893	
z toho	nepřpracující důchodci	17 732	6 903	10 829	
	žáci, studenti, učni	10 316	5 193	5 123	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		2 465	1 362	1 103	

Zdroj: ČSÚ, UAP

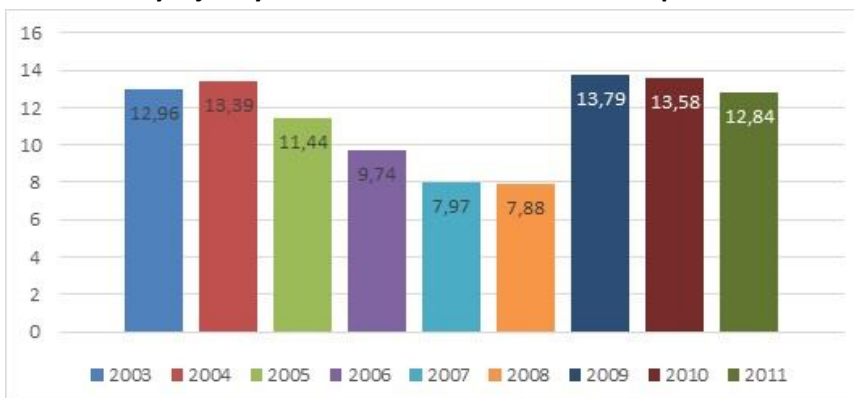
¹² Zdroj: SLDB 2011

Důležitým údajem o ekonomické situaci v území je výše nezaměstnanosti, která byla již z územního hlediska částečně řešena v předchozí kapitole. Podle sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo v území ORP Šumperk nezaměstnaných 4 118 osob, což představuje 12,7 % PNO (podíl nezaměstnaných osob). Nyní se na tuto důležitou charakteristiku území podíváme z dlouhodobého hlediska a dle jednotlivých typů nezaměstnaných.

Na počátku 21. tisíciletí docházelo v ORP Šumperk stejně jako ve zbytku ČR k růstu nezaměstnanosti, ale dopady hospodářské krize v našem regionu byl mnohem rasantnější než ve zbytku ČR. V roce 2003 byl rozdíl v míře nezaměstnanosti mezi SO ORP Šumperk (12,96 %) a ČR (7,8 %) více jak 5 procentních bodů. Rozdíl v míře nezaměstnanosti v našem regionu a ČR nejvíce klesl před hospodářskou krizí v roce 2008, kdy nezaměstnanost v SO ORP Šumperk dosahovala 7,88 % (viz graf č. 29).

Díky administrativním změnám nejsou za rok 2012 dostupná data za územní celky nižší než okresy. Od roku 2013 došlo ke změně metodiky výpočtu, který znamená statistické snížení podílu nezaměstnaných osob cca o 4 procentní body. Nejaktuálnější výroční data o podílu nezaměstnaných osob (PNO), který je vypočítán na základě nové metodiky, odhaluje v SO ORP Šumperk 11 % PNO na konci roku 2013. To znamená, že 31. 12. 2013 bylo v našem regionu registrováno 5 470 uchazečů o práci. Jedná se tak o historické maximum v počtu nezaměstnaných osob v regionu. Stejně tak i v celém Olomouckém kraji počet nezaměstnaných dosáhl historického maxima. Úroveň PNO v SO ORP Šumperk (10,9 %) byla nad průměrem Olomouckého (10,0 %) a Moravskoslezského (10,5 %) kraje.

Graf č. 31: Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Šumperk

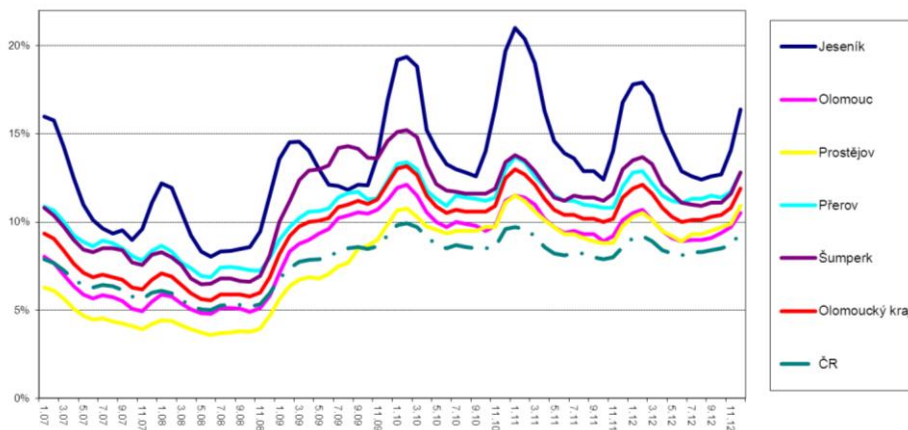
Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV

Nejaktuálnější data o PNO v SO ORP Šumperk byla dostupná k 30. 6. 2014, kdy díky sezonním pracím a mírnému hospodářskému oživení, došlo k poklesu počtu i podílu nezaměstnaných. Počet uchazečů o zaměstnání klesl z výše uvedených 5470 na 4649, což znamená pokles o 821 osob. Při relativním vyjádření (PNO - 9,3%) došlo k poklesu o 1,6 % bodu.

Území Olomouckého kraje je i v rámci srovnání nezaměstnanosti v okresech výrazně diferencované. Odlišnosti mezi centrální (okr. Olomouc, Prostějov a Přerov) a severní částí kraje (okr. Jeseník a Šumperk), se pak promítají i do charakteru a stupně rozvoje ekonomiky či infrastruktury. Pro zjednodušení můžeme rozdělit trh práce na okresy horské (Jeseník a Šumperk – viz graf č. 32) a „hanácké“ okresy (Olomouc, Prostějov a Přerov).

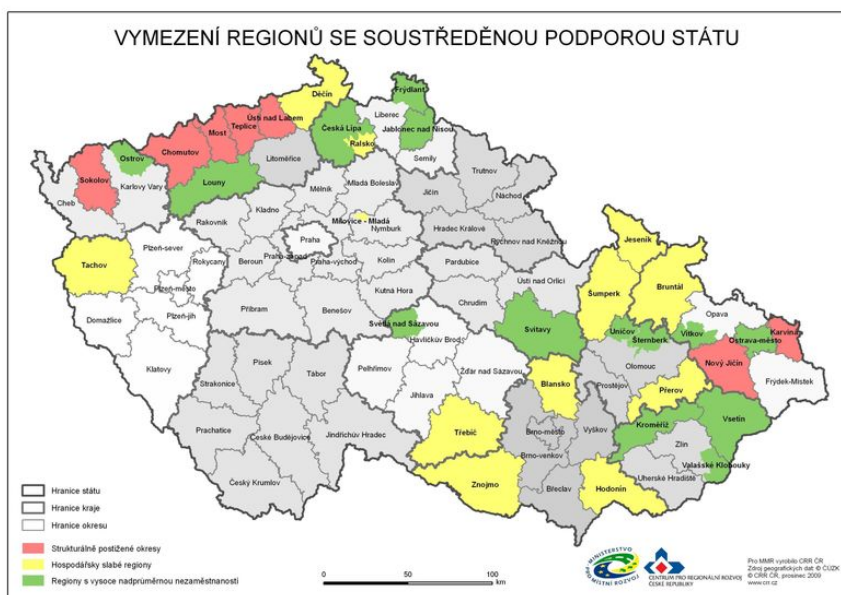
Graf č. 32: Vývoj míry nezaměstnanosti v okresech Olomouckého kraje a ČR 2007 – 2012

Zdroj: web Olomouckého kraje (data MPSV)

Uvedené údaje o míře nezaměstnanosti v okrese i SO ORP Šumperk jsou jednou z příčin proč je náš region na základě usnesení Vlády ČR již dlouhodobě zařazen mezi regiony se soustředěnou podporou státu a na základě metod Ministerstva pro místní rozvoj definován jako hospodářsky slabý region (viz mapa č. 23). Bližší informace o stavu hospodářství jsou obsažené v kapitole 1.2.3.

Mapa č. 23: Regiony se soustředěnou podporou státu

Zdroj: MMR, CRR

Nezaměstnanost specifických skupin trhu práce, jako jsou osoby se zdravotním postižením (OZP), absolventi a dlouhodobě nezaměstnaní (déle než 12 měsíců v evidenci Úřadu práce) se dlouhodobě pohybuje na úrovni srovnatelné, jak v rámci Olomouckého kraje, tak České republiky (viz tabulka č. 124). Jelikož tabulka obsahuje podíly specifických skupin trhu práce na celkovém počtu nezaměstnaných (uchazečů o zaměstnání), tak přestože v absolutním počtu došlo díky krizi k významnému nárůstu nezaměstnaných z řad absolventů, tak v relativním srovnání tabulky č. 134 tyto absolutní nárůsty nejsou vidět. Proto tabulka č. 135 obsahuje údaje o absolutním počtu nezaměstnaných v jednotlivých specifických skupinách trhu práce.

Tab. č. 134: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP (v %)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013
Osoby se zdrav. postižením	12,8	14,3	16,0	17,8	19,8	18,5	12,7	14,4	12,7	10,6
Absolventi	7,8	7,4	6,7	5,2	4,8	4,7	5,7	5,5	5,4	4,7
Dlouhodobě nezam. (12 měs.)	43,7	42,4	47,5	44,4	43,7	34,4	26,2	39,2	41,7	29,6 ¹⁾
Míra nezaměstnanosti (%)	12,9	13,4	11,4	9,7	7,9	7,9	13,8	13,6	12,8	10,9 ²⁾

1) použita jiná data o podíl dlouhodobě nezaměstnaných - nad 24 měsíců
2) použita jiná metodika výpočtu – podíl nezaměstnaných osob (PNO)

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Níže uvedená data (tabulka č. 125) zachycuje počet uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce v období před hospodářskou krizí a během ní. Tabulka absolutního počtu uchazečů o zaměstnání odhaluje významný nárůst u osob nad 50 let věku, absolventů, a postupný nárůst dlouhodobě nezaměstnaných. Specifické postavení mají osoby se zdravotním postižením, u kterých došlo také k nárůstu, nikoliv ale dramatickému.

Tab. č. 135: Počty uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce ve SO ORP

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby se zdravotním postižením	587	665	748	629	-	578
Osoby nad 50 let věku	953	1 424	1 512	1 306	-	1 518
Absolventi	149	299	286	268	-	259
Dlouhodobě nezaměstnaní (24 měsíců)	749	706	943	1 266	-	1 617
Celkový počet uchazečů o zaměstnání	3 167	5 238	5 207	4 934	-	5 470

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Při analýze specifických skupin trhu práce v jednotlivých částech aglomerace zjistíme, že největší podíl uchazečů o zaměstnání na počtu ekonomicky aktivních obyvatel je dlouhodobě na Hanušovicku, a to u všech specifických skupin trhu práce vyjma absolventů. Údaje o nezaměstnanosti v tomto sub-regionu převyšují ostatní části správního obvodu ORP Šumperk i přestože se jedná o relativně menší region. Naopak nejmenší nezaměstnanost, a to jak absolutně, tak i u specifických skupin trhu práce, je v DSO Region Ruda¹³, ve kterém působí jeden z největších zaměstnavatelů v regionu (OP papírny) a má relativně dobrou dopravní dostupnost do města Šumperk, Hanušovice i Zábřeh, kde se soustřeďují pracovní příležitosti.

Tab. č. 136: Počty UoZ v roce 2013 dle specifických skupin trhu práce v sub-regionech

	Údolí Desné	Hanušovic- ko	Region Ruda	Šumperský venkov	Město Šumperk
Osoby se zdravotním postižením	115	79	59	136	189
Osoby nad 50 let věku	277	285	129	328	499
Absolventi	58	30	19	65	87
Dlouhodobě nezaměstnaní (24 měs.)	250	331	110	336	590
Celkový počet uchazečů o zaměstnání	1 019	920	451	1 179	1 901
PNO (v %)	12 %	16 %	9 %	11 %	10 %

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

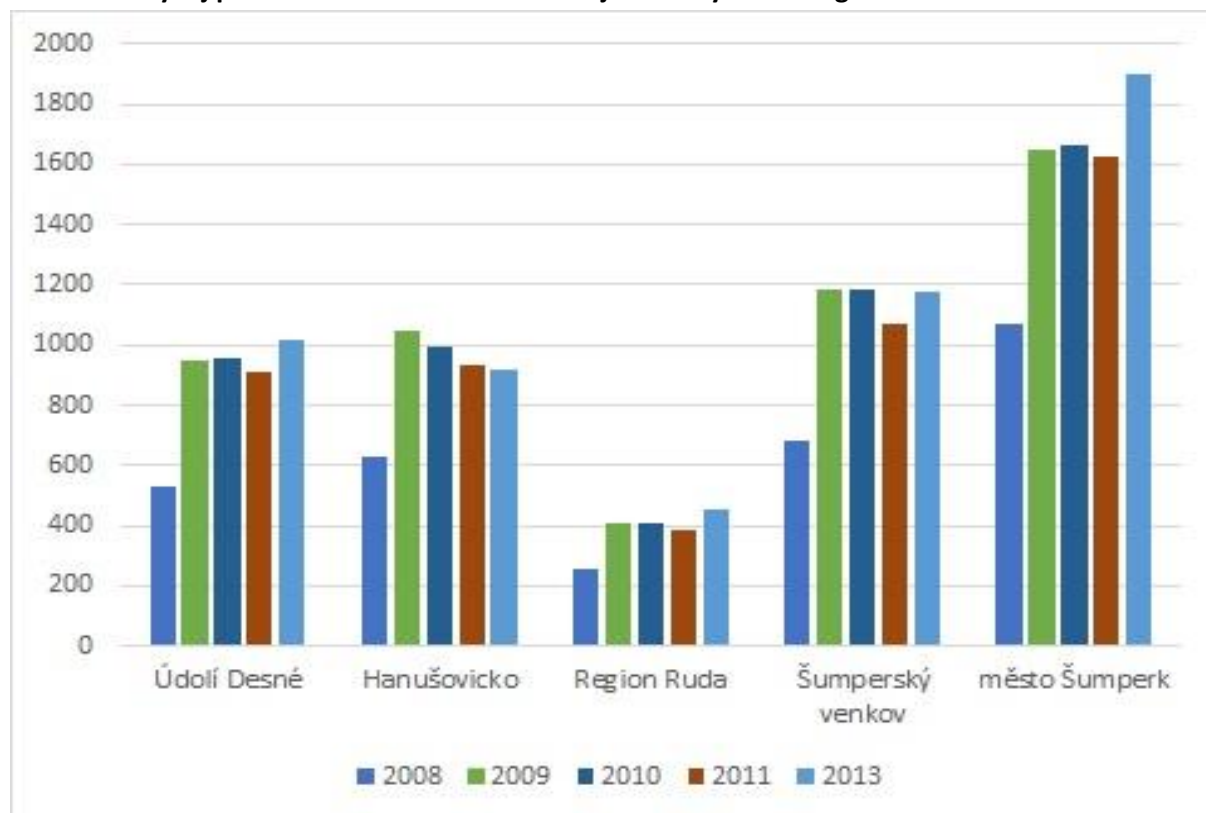
¹³ Rozšíření o Bohutín a Písařov

V jednotlivých sub-regionech území ORP Šumperk jsou relativně významné rozdíly v podílu nezaměstnaných osob (PNO – viz výše uvedená tabulka č. 136). V roce 2013 byla nejvyšší nezaměstnanost na Hanušovicku (16 %) a nejnižší v Regionu Ruda (9 %).

Pro lepší představu o vývoji počtu nezaměstnaných v letech 2008 až 2012 v jednotlivých částech (sub-regionech) správního obvodu ORP Šumperk byl vytvořen graf č. 33. Z tohoto grafu vyplývá, že díky hospodářské krizi v roce 2008 došlo k nárůstu počtu uchazečů o práci. Tento nárůst se pohyboval od 50 % na Hanušovicku (nárůst o 418 osob) až k 100 % v Údolí Desné (nárůst o 492 osob). Hospodářská krize překvapivě způsobila vyšší nárůstu nezaměstnanosti v regionech hospodářsky silnějších.

Naopak na Hanušovicku dochází od roku 2009 k mírnému poklesu nezaměstnaných osob, a to zřejmě především díky aktivní politice zaměstnanosti. Největší nárůst počtu uchazečů o zaměstnání v absolutních číslech byl ve městě Šumperku, kde došlo k nárůstu o 833 osob, což tvoří nárůst o 78 % bodu. Z něho je jasně patrné tempo růstu nezaměstnanosti v jednotlivých částech regionu i pozvolný pokles uchazečů o zaměstnání na Hanušovicku od roku 2009. Naopak graf odhaluje nejmenší počet uchazečů o zaměstnání v Regionu Ruda, což souvisí s jeho velikostí (žije zde pouze 4 865 osob v produktivním věku) i nízkou mírou nezaměstnanosti.

Graf č. 33: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v jednotlivých sub-regionech

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

7.1.2.3 Největší zaměstnavatelé ve správním obvodu ORP Šumperk

Nejvíce pracovních míst ve správní obvodu ORP Šumperk tvoří průmysl, přesto je největším zaměstnavatelem Šumperská nemocnice a.s. s více jak jedním tisícem zaměstnanců. Ve velikostní kategorii zaměstnavatelů od 500 do 999 zaměstnanců jsou právě průmyslové podniky sídlící v městě Šumperku, jako EPCOS (nově TDK), Pars Nova, Pramet Tools a jeden z mála velkých zaměstnavatelů působící na venkově – OP Papírny sídlící v Olšanech.

Tab. č. 137: Největší zaměstnavatelé v SO ORP Šumperk:

Název podniku	Počet zaměstnanců	Obor činnosti	Místo
Šumperská nemocnice a.s.	1000 – 1499	ústavní zdravotní péče	Šumperk
EPCOS s.r.o.	500 - 999	výroba elektrických motorů a generátorů	Šumperk
OP papírna, s.r.o.	500 - 999	výroba papíru a lepenky	Olšany
Pars nova a.s.	500 - 999	výroba lokomotiv a vozového parku	Šumperk
Pramet Tools, s.r.o.	500 - 999	výroba nástrojů a nářadí	Šumperk
CeramTec Czech Republic, s.r.o.	250 - 499	výroba technických keramických výrobků	Šumperk
Město Šumperk	250 - 499	všeobecné činnosti veřejné správy	Šumperk
Střední odborná škola a SOÚ	250 - 499	střední odborné vzdělávání	Šumperk
ZKL Hanušovice, a.s.	250 - 499	výroba dílů a příslušenství pro mot. vozidla	Hanušovice
FORTEX - AGS, a.s.	200 - 249	výstavba bytových a nebytových budov	Šumperk
KUBÍČEK VHS, s.r.o.	200 - 249	výroba ostatních čerpadel a kompresorů	Velké Losiny

Zdroj: ČSÚ, RES, 2011

7.1.2.4 Struktura ekonomiky a trhu práce v regionu

Struktura hospodářství, podle dat o počtu zaměstnanců v jednotlivých kategoriích hospodářství, se v Olomouckém kraji mezi roky 2001 a 2011 (data SLDB) významně změnila. Jelikož nejsou dostupná data, která by umožňovala srovnání vývoje ve správních obvodech ORP v Olomouckém kraji, tak můžeme maximálně využít správní členění dle okresů.

Ve všech okresech Olomouckého kraje včetně Šumperského došlo k poklesu podílu zaměstnanců v zemědělství a lesnictví, a to z 9 % (SLBD 2001) na 6 % (SLBD 2011). Největší podíl zaměstnanců byl a je v průmyslových odvětvích, a to přesto, že zde došlo k největšímu poklesu (o 4 % body) za sledované období.

Z tabulky č. 138 je jasné zřejmé, že okres Šumperk (tzn. SO ORP Mohelnice, Šumperk a Zábřeh) je nejprůmyslovější oblastí Olomouckého kraje, což je způsobeno působením velkých průmyslových podniků především v Mohelnici.

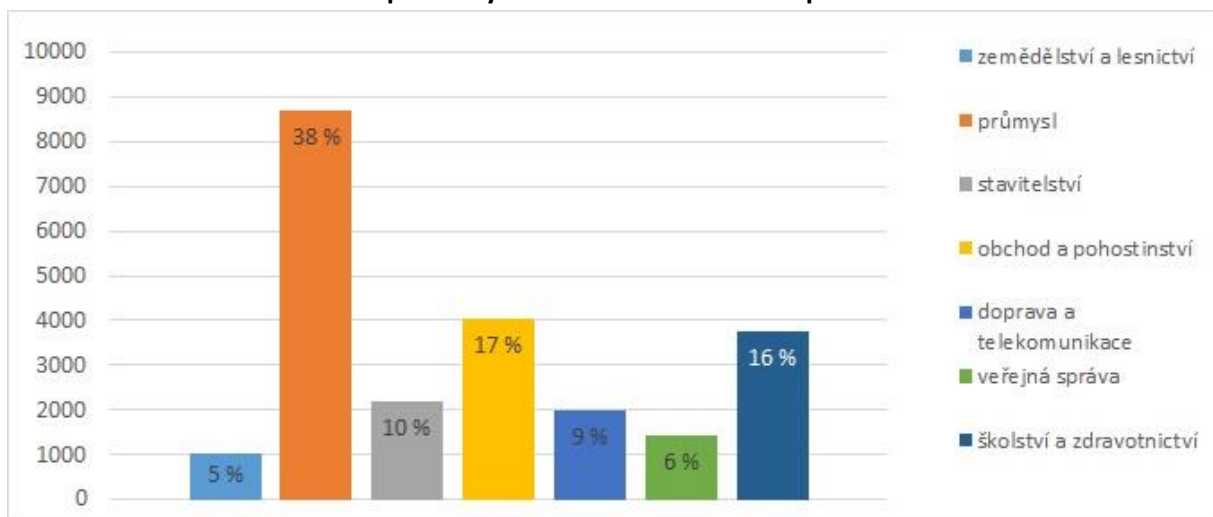
Tab. č. 138: Změna struktury hospodářství dle počtu zaměstnanců (SLBD 2001, 2011)

Okres	Rok	Zemědělství a lesnictví	Průmysl	Stavitelství	Obchod a pohostinství	Doprava a telekomunikace	Veřejná správa	Školství a zdravotnictví
Jeseník	2001	9%	33%	16%	10%	6%	10%	16%
	2011	6%	26%	12%	17%	8%	10%	21%
Olomouc	2001	6%	35%	11%	14%	8%	9%	17%
	2011	4%	31%	9%	17%	10%	9%	20%
Prostějov	2001	8%	42%	12%	12%	7%	7%	12%
	2011	6%	35%	10%	16%	9%	8%	15%
Přerov	2001	7%	38%	13%	12%	10%	8%	13%
	2011	4%	36%	10%	16%	10%	9%	16%
Šumperk	2001	7%	45%	10%	11%	8%	6%	12%
	2011	5%	44%	9%	14%	8%	6%	14%

Zdroj: ČSÚ, SLBD 2001, SLBD 2011

Nejvíce zaměstnanců v území ORP Šumperk je v průmyslových odvětvích. Význam těchto oborů je ve srovnání s okresem Šumperk menší (o 6 % bodů), ale přesto při srovnání s průměry v Olomouckém kraji se jedná o nadprůměr. Dalšími nejvýznamnějšími sektory zaměstnávajícími obyvatele SO ORP Šumperk je obchod a pohostinství s 17 %, následováno školstvím a zdravotnictvím (16 %). Ve městě Šumperku sídlí nemocnice, jejíž oddělení jsou spádové pro řadu okolních SO ORP, a stejně tak i střední odborné školy poskytují vzdělání řadě studentům žijících v okolních ORP (více jak 400 studentů).

Graf č. 34: Zaměstnanci dle hospodářských sektorů v SO ORP Šumperk

Zdroj: SLDB 2011, vlastní zpracování

V souvislosti s dopady hospodářské recese došlo ve všech okresech Olomouckého kraje od roku 2007 k rychlému úbytku volných pracovních míst. Celkově z 5224 volných pracovních míst v roce 2007 v Olomouckém kraji došlo k poklesu až na 821 v roce 2009. Nastal tak pokles až o 80 %. Okresy potýkající se se strukturálními problémy hospodářství již před recesí nedisponovaly významným počtem volných pracovních míst, tudíž zde pokles počtu volných pracovních míst nebyl tak markantní. V okrese Jeseník tak došlo k poklesu pouze o 50 %.

Ve správním obvodu ORP Šumperk došlo poklesu volných pracovních míst ze 485 (rok 2007) na 170 (v roce 2009), což představuje pokles o 64 %. V roce 2013 nastal v okrese Šumperk (data za SO ORP Šumperk nejsou dostupná) vrchol počtu uchazečů na jedno pracovní místo, kdy na konci roku bylo k dispozici 218 pracovních míst pro 8 904 uchazeči o zaměstnání, tzn. na jedno místo 41 uchazečů.

Na počátku roku 2014 nastal pozitivní propad nezaměstnanosti jak v Olomouckém kraji, tak v okrese Šumperk, což bylo významně způsobeno nástupem sezonních prací a celkovým hospodářským růstem v ČR. Díky tomu v 3. kvartálu bylo v okrese Šumperk k dispozici 573 volných pracovních míst, což bylo nejvíce od roku 2008.

Tab. č. 139: Trh práce volná pracovní místa

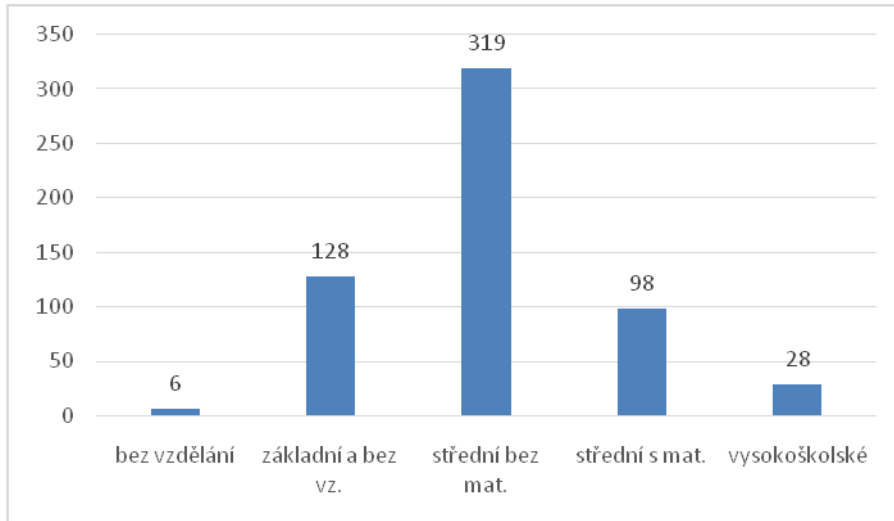
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	3Q 2014
Volná pracovní místa v okrese Špk.	968	703	241	391	252	217	218	573
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	5	8	38	22	32	39	41	13
Volná pracovní místa ve SO ORP Špk.	485	475	170	290	158	--	--	
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	7	7	31	18	31	--	--	

Zdroj: MPSV a ČSÚ

Pro aktuálnost analýzy volných pracovních míst jsme použili kvartální data o struktuře volných pracovních míst, přestože průběžná data z roku 2014 jsou diametrálně odlišná od výročních dat předchozích dvou let (2012 a 2013), tak byla data za 3. kvartál roku 2014 použita. Po více jak šesti letech klesl počet uchazečů na jedno pracovní místo pod 20 osob a počet volných pracovních míst přesáhl 500, také po více jak šesti letech.

Zaměstnavatelé z okresu Šumperk podle těchto dat z 3. kvartálu roku 2014 požadovali nejčastěji osoby s výučním listem. Toto zjištění souvisí s dlouho avizovanými problémy průmyslových podniků, kterým na trhu práce chybí profese jako obráběči kovů, svářeči, klempíři, stolaři aj.

Graf č. 35: Požadovaná úroveň vzdělání u volných pracovních míst v okrese Šumperk (3Q 2014)

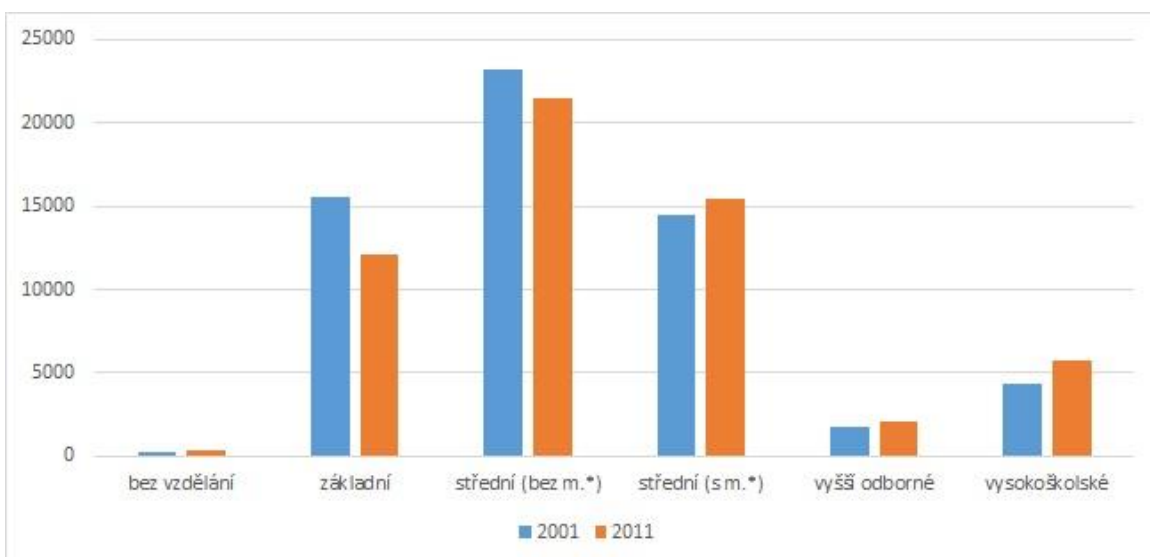
Zdroj: MPSV 2014, vlastní zpracování

Bližší informace a srovnání vzdělanostní struktury uchazečů o práci požadované kvalifikace u volných pracovních míst je obsažen v následující kapitole.

7.1.2.5 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Úroveň formálního vzdělání je důležitým aspektem při uplatnitelnosti nezaměstnaného na trhu práce. Dle zjištění Analytické části Koncepce rozvoje venkova OK došlo k významným změnám vzdělanostní struktury na venkově a přiblížení se parametrům vzdělanostní struktury ve městech Olomouckého kraje. Důvodem je především masifikace vysokoškolského vzdělání, vyšší propustnost vzdělávacího systému a především suburbanizace v aglomeracích. K tomuto procesu došlo i v aglomeraci města Šumperka, kde ve srovnání let 2001 a 2011 došlo k úbytku osob se základním a středním vzděláním (bez maturity) a naopak došlo k nárůstu počtu osob s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním.

Graf č. 36: Vývoj vzdělanostní struktury v SO ORP Šumperk

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Specifickou skupinou jsou osoby bez vzdělání, jejichž nárůst je v rozporu s výše uvedenými trendy zlepšování vzdělanostní struktury. Přestože se jedná o početně marginální skupinu, tak růst počtu osob bez vzdělání je relativně významný. Ve srovnání roku 2001 a 2011 došlo k nárůstu počtu osob bez vzdělání o pětinu (+20 %). K největšímu nárůstu došlo ve městě Šumperku (o 28 osob), Olšany (12 osob) a Bludov (8 osob).

Srovnání růstu a poklesu u dalších skupin vzdělanostní struktury v SO ORP Šumperk poskytuje tabulka č. 140. Tabulka navíc obsahuje i srovnání s vývojem v celém Olomouckém kraji. Při porovnání našeho regionu s Olomouckým krajem zjistíme, že až na osoby bez vzdělání a vysokoškolsky vzdělané jsou změny mezi roky 2001 a 2011 takřka identické. Nižší nárůst vysokoškolsky vzdělaných osob v našem regionu lze přičítat nižšímu uplatnění vysokoškoláků na místním trhu práce (problém odlivu mladých lidí do větších center).

Tab. č. 140: Srovnání vzdělanostní struktury a jejího vývoje v ORP Šumperk a Olomouckém kraji

	SO ORP Šumperk			Olomoucký kraj		
	2001	2011	srovnání (2011/2001)	2001	2011	srovnání (2011/2001)
Bez vzdělání	296	353	119,3%	3 087	3 124	101,2%
Základní	15 508	12 136	78,3%	127 135	99 716	78,4%
Střední (bez maturity)	23 235	21 445	92,3%	210 075	192 098	91,4%
Střední (s maturity)	16 258	17 546	107,9%	148 415	167 064	112,6%
Vysokoškolské	4 402	5 779	131,3%	43 490	63 860	146,8%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

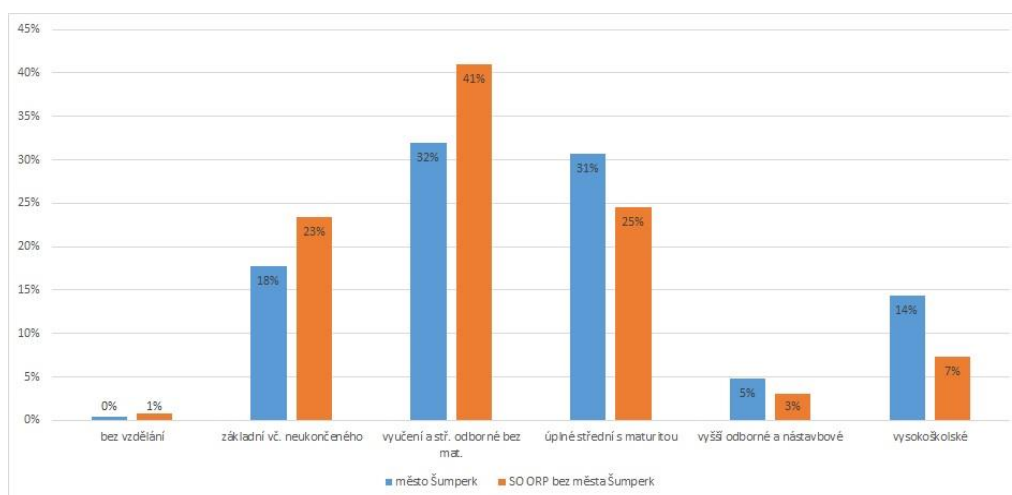
Důležitým aspektem je i rozdílná úroveň vzdělanostní struktury v rámci území správního obvodu ORP Šumperk. Například při sčítání lidu v roce 2001 v Olomouckém kraji mělo na venkově vysokoškolské vzdělání 5 % obyvatel, zatím co ve městech vysokoškolsky vzdělaní tvořili 11 % z celkové populace. Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 byl tento rozdíl vysokoškolsky vzdělaných osob obdobný, to znamená na venkově (9 %) a ve městech (15 %). Počet vysokoškolsky vzdělaných osob na venkově se zvýšil, přesto zde žije větší podíl osob se základním vzděláním a výučním listem než v městech.

Ve správním obvodu ORP Šumperk jsou rozdíly mezi vzdělanostní strukturou sídelního města Šumperk a zbytku SO ORP velmi různé. Jak zachycuje graf č. 37, tak na venkově v našem regionu tvoří takřka polovinu populace osoby s vyučením a ve srovnání s venkovským prostorem celého Olomouckého kraje je náš region nadprůměrný i v počtu osob se základním vzděláním, jako nejvyšším dosaženým stupněm formálního vzdělání.

Na druhou stranu při srovnání vývoje vzdělanostní struktury na venkově a městě Šumperku mezi roky 2001 a 2011 zjistíme, že tempo růstu počtu osob s vysokoškolským vzděláním, vyšším odborným a i středoškolským vzděláním s maturitou na venkově je mnohem vyšší než ve městě Šumperku. I přes vyšší tempo růstu počtu osob s vyšším vzděláním, je na tom venkov stále hůře ve srovnání s městem Šumperkem. Růst počtu osob s vyšším vzděláním je způsoben především suburbanizačními procesy v zázemí města Šumperka.

Graf č. 37: Srovnání vzdělanostní struktury ve městě Šumperk a ve správním obvodu

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Jelikož se suburbanizace netýká celého území SO ORP Šumperk, předpokládali jsme tedy, že i vzdělanostní struktura bude v rámci SO ORP Šumperk odlišná, proto jsme se rozhodli analyzovat vzdělanostní strukturu i podle sub-regionů, které respektují hranice SO POÚ Hanušovice, DSO Údolí Desné, DSO Region Ruda¹⁴ a neformálního mikroregionu Šumperský venkov¹⁵.

Tab. č. 141: Srovnání vzdělanostní struktury v rámci SO ORP Šumperk

	Bez vzdělání	Základní vč. neukončeného	Vyučení a stř. odborné bez mat.	Úplné střední s maturitou	Vyšší odborné a nástavbové	Vysokoškolské
Údolí Desné	0,5%	21,1%	39,7%	24,3%	3,2%	8,0%
Hanušovicko	0,9%	28,3%	39,0%	19,7%	2,3%	5,0%
Region Ruda	1,6%	21,5%	38,4%	25,7%	3,0%	6,8%
Šumperský venkov	0,4%	21,3%	40,5%	24,4%	2,9%	7,7%
Město Šumperk	0,4%	17,2%	30,8%	29,7%	4,7%	13,9%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Při srovnání sub-regionů v rámci správního obvodu ORP Šumperk jasně vyplývá významně horší vzdělanostní struktura na Hanušovicku, kde podíl vysokoškolsky vzdělaných osob dosahuje pouze 5 % (340 os.) a naopak je zde nejvyšší podíl osob se základním vzděláním (28 % = 1 927 os.). V souvislosti se suburbanizací je nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných mimo město Šumperk přirozeně v jeho nejbližším okolí, tedy především v Údolí Desné. Specifikem DSO Regionu Ruda je vysoký počet osob bez vzdělání, což je způsobeno umístěním pobytového zařízení pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením v obci Olšany.

¹⁴ Rozšíření o Bohutín a Písařov

¹⁵ Bludov, Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hrabišín, Chromeč, Libina, Nový Malín, Oskava, Sudkov

Vzdělanostní struktura uchazečů o práci

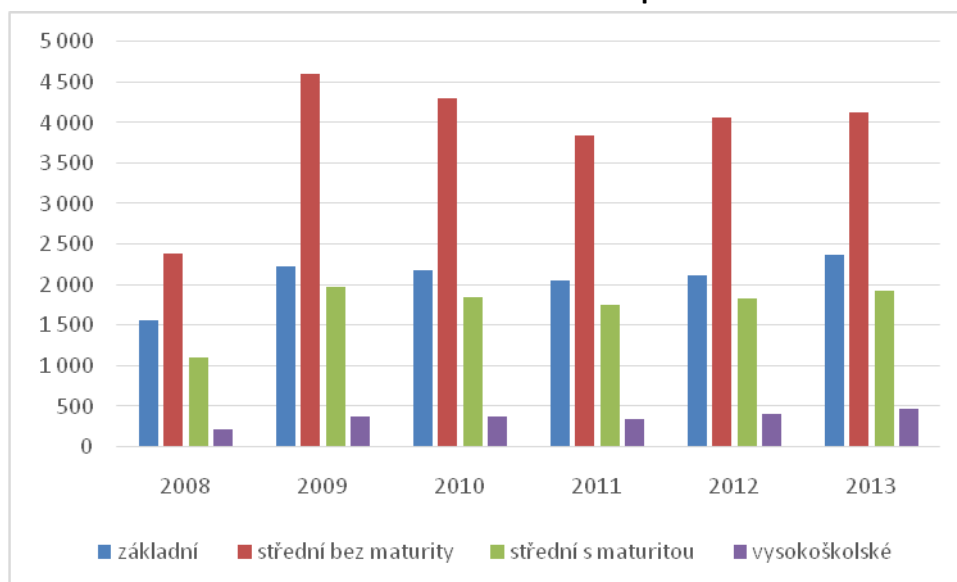
Od roku 2008, kdy byla v okrese Šumperk dlouhodobě nejnižší nezaměstnanosti, došlo ke skokovému nárůstu nezaměstnanosti u všech vzdělanostních skupin. V následujících letech 2009 až 2013 docházelo ke stagnaci ve všech vzdělanostních skupinách, ale s mírným negativním vývojem u kategorie osob se středoškolským vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním, u kterých se zvýšil jejich podíl mezi nezaměstnanými z 21 % na 22 %, respektive ze 4 % na 5 % během sledovaného období (viz tabulka č. 142).

Tab. č. 142: Vzdělanostní struktura UoP v okrese Šumperk (k 31. 12.)

Rok	Základní	Vyučení a stř. odborné bez mat.	Úplné střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
2008	1 564	2 389	1 113	219	5 285
2009	2 236	4 611	1 976	373	9 196
2010	2 186	4 306	1 845	375	8 712
2011	2 056	3 845	1 749	352	8 002
2012	2 125	4 064	1 839	413	8 441
2013	2 372	4 127	1 923	482	8 904

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Graf č. 38: Vzdělanostní struktura UoP v okrese Šumperk

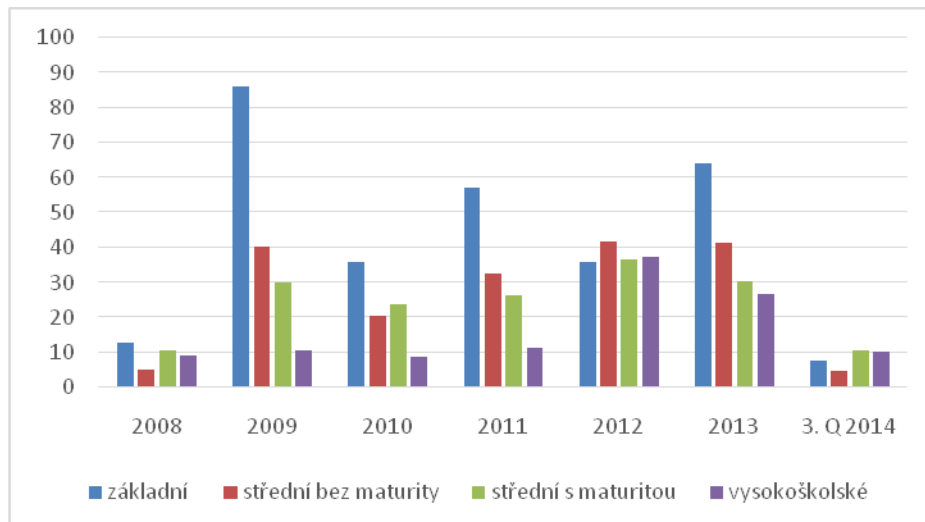

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Při srovnání údajů o vzdělanostní struktuře uchazečů o práci (UoP) s požadovanou úrovní vzdělání u volných pracovních míst v okrese Šumperk zjistíme, že úvod hospodářské krize (rok 2009) v našem regionu dopadl tvrdě na osoby s nižším vzděláním (základní a střední bez maturity). Ve sledovaném období se postupně srovnávají pozice jednotlivých vzdělanostních kategorií (nejvíce v roce 2012).

V průběhu roku 2014 došlo k významnému hospodářskému oživení, díky kterému se razantně snížil počet volných pracovních míst na jednoho uchazeče o práci. Přestože se jedná o průběžná data (3. kvartál), tak byly využity pro analytickou část.

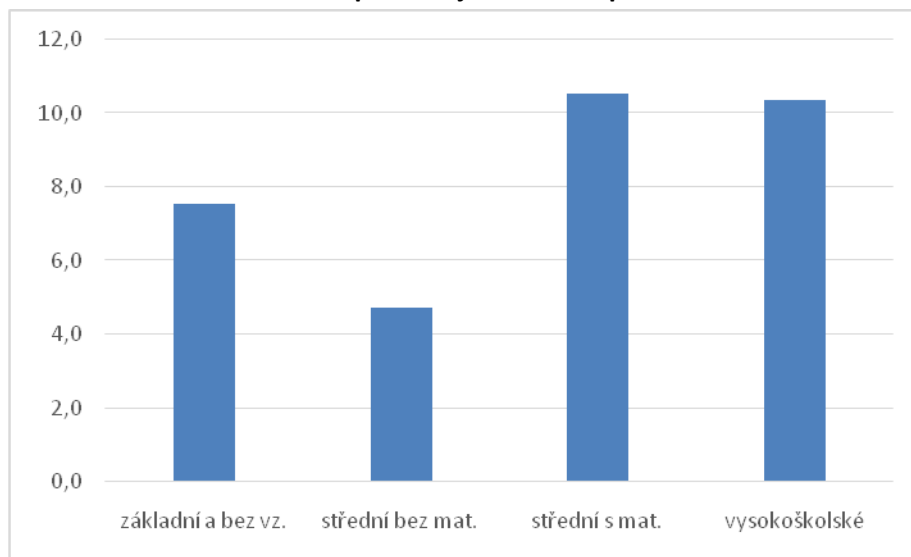
Graf č. 39: Vývoj počtu volných pracovních míst na jednoho UoP v okrese Šumperk

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Při analýze volných pracovních míst v roce 2014 jsme provedli srovnání s vzdělanostní strukturou uchazečů o práci, ze kterého vyplývá, že na jedno pracovní místo pro vysokoškolsky vzdělaného připadá více uchazečů než na pracovní místo s požadavkem na osobu s výučním listem (viz výše i níže uvedený graf č. 39 a č. 40). V regionálním měřítku okresu Šumperk je tímto porušen obecný předpoklad, že výhodnější pozici na trhu práce mají vysokoškolsky vzdělaní. Zároveň se ale vysvětluje trend odlivu mladých vzdělaných lidí z regionu, jejich odchod za zaměstnáním do regionálních center. Toto srovnání volných pracovních míst a uchazečů o zaměstnání zřejmě odhaluje, že nezáleží na úrovni vzdělání, ale spíše na jeho zaměření (humanitní x technické) vzhledem k uplatnitelnosti na trhu práce.

Graf č. 40: Počet uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo v okrese Šumperk (3Q 2014)

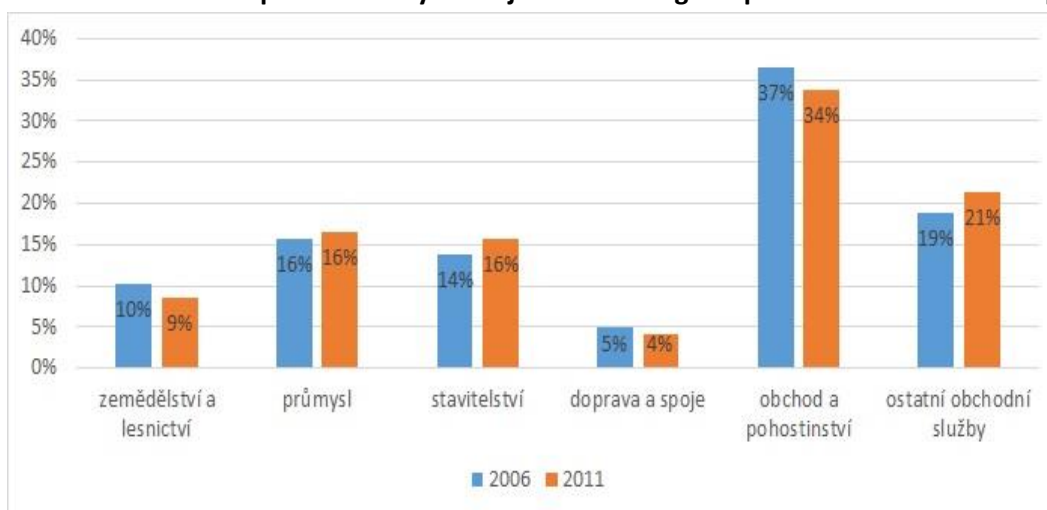
Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

7.1.2.6 Struktura podnikatelského prostředí

Základní struktura hospodářství podle počtu zaměstnanců v jednotlivých sektorech byla popsána a analyzována v předchozí kapitole, proto se nyní zaměříme na podnikatelskou aktivitu dle sektorů, velikosti, využívání dotačních možností a specifika hospodářství, kterým je význam high-tech sektoru.

V roce 2011 bylo v Olomouckém kraji 135 584 ekonomických subjektů. Nejvíce jich působilo v kategorii „Obchod a pohostinství“, a to 40 997 subjektů, což tvořilo 30 % z celkového počtu ekonomických subjektů. Na venkově (obce mimo sídla ORP) měli podnikatelé v kategorii „Obchod a pohostinství“ také největší zastoupení (27 %).¹⁶ Díky významu cestovního ruchu ve SO ORP Šumperk, který se vyznačuje vysokým počtem malých podnikatelských subjektů, je tato kategorie podnikatelských subjektů (4 733 podnikatelů) na celkovém počtu 13 983 podnikatelských subjektů v našem regionu (viz graf č. 41) velmi výrazně zastoupena.

Graf č. 41: Struktura podnikatelských subjektů dle kategorie podnikání v SO ORP Šumperk

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Struktura podnikatelských subjektů dle kategorie (oboru) podnikání se mezi lety 2006 a 2011 proměnila. Mezi těmito roky došlo k mírnému nárůstu celkového počtu podnikatelských subjektů, který byl tvořen především růstem počtu podnikatelů v průmyslu (nárůst 156 podnikatelů), stavitelství (292 podnikatelů), a ostatními obchodními službami (414 podnikatelů). V ostatních kategoriích došlo k úbytku o 619 podnikatelských subjektů.

I když se jedná o mírný nárůst, trend změny podnikatelské struktury lze považovat za pozitivní, protože růst nastal především v průmyslu a sektoru služeb s vyšší přidanou hodnotou (ostatní obchodní služby), kde jsou zařazeni podnikatelé/podniky z oboru informačních technologií, finančnictví, vědecké činnosti či umělecké tvorby.

Negativním jevem výše zmíněných změn podnikatelské struktury je vznik brownfieldů. Ty vznikají především jako výsledek útlumu podnikatelských činností s nízkou přidanou hodnotou produkce (těžký průmysl a zemědělství). Veřejná sféra, tak často stojí před problémem s využitím a revitalizací opuštěných budov/areálů. Obnovu již využitého a poškozeného území komplikují nejasné majetkové vztahy k daným nemovitostem. Obce mají omezené nástroje k řešení problémů spojených s brownfieldy na svém území, ale jedním z možných řešení je komunikace s majiteli a iniciace znovuvyužití nemovitosti.

¹⁶ Zdroj: Analytická část Konceptce rozvoje venkova Olomouckého kraje, 2014

Podnikatelská aktivita na venkově

Jelikož většina pracovních míst a podnikatelských subjektů je situována do města Šumperka, tak po poznání stavu ekonomického prostředí je důležité analyzovat venkovské prostředí (obce mimo sídla ORP) samostatně. Srovnání venkova na úrovni SO ORP v rámci Olomouckého kraje odhaluje, že podnikatelská aktivita (tzn. poměrový ukazatel „počet podnikatelských subjektů“ na 1000 obyvatel) je nejvyšší na venkově v ORP Jeseník (216) a Šumperk, kde existuje 181 podnikatelů na 1000 obyvatel. Až poté následují hospodářsky silné regiony jako SO ORP Olomouc s 163,9 podnikateli na 1000 obyvatel. Naopak nejméně podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel je v ORP Zábřeh (135), Konice (141) a Přerov (145).

Tab. č. 143: Struktura podnikatelského prostředí na venkově v Olomouckém kraji dle SO ORP

SO ORP	Zemědělství a lesnictví	Průmysl	Stavitelství	Doprava a spoje	Obchod a pohostinství	Ostatní obchodní služby	Celkem podnikatelů	Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyv.
Hranice	13%	23%	17%	4%	28%	16%	2 454	155
Jeseník	13%	17%	23%	5%	29%	13%	6 185	216
Konice	16%	27%	14%	3%	30%	10%	1 095	141
Lipník n. B.	10%	18%	20%	4%	32%	16%	1 082	152
Litovel	10%	20%	16%	5%	33%	16%	2 064	150
Mohelnice	12%	21%	13%	5%	33%	15%	1 405	153
Olomouc	5%	18%	19%	4%	33%	20%	10 198	164
Prostějov	8%	22%	19%	4%	33%	15%	8 492	157
Přerov	9%	20%	18%	4%	34%	15%	4 541	144
Šternberk	16%	17%	24%	3%	26%	15%	1 462	145
Šumperk	13%	18%	19%	4%	31%	15%	7 978	181
Uničov	10%	20%	23%	4%	31%	12%	1 601	145
Zábřeh	11%	19%	20%	5%	29%	17%	2 660	135
Olomoucký k.	11%	20%	19%	4%	31%	15%	11%	157

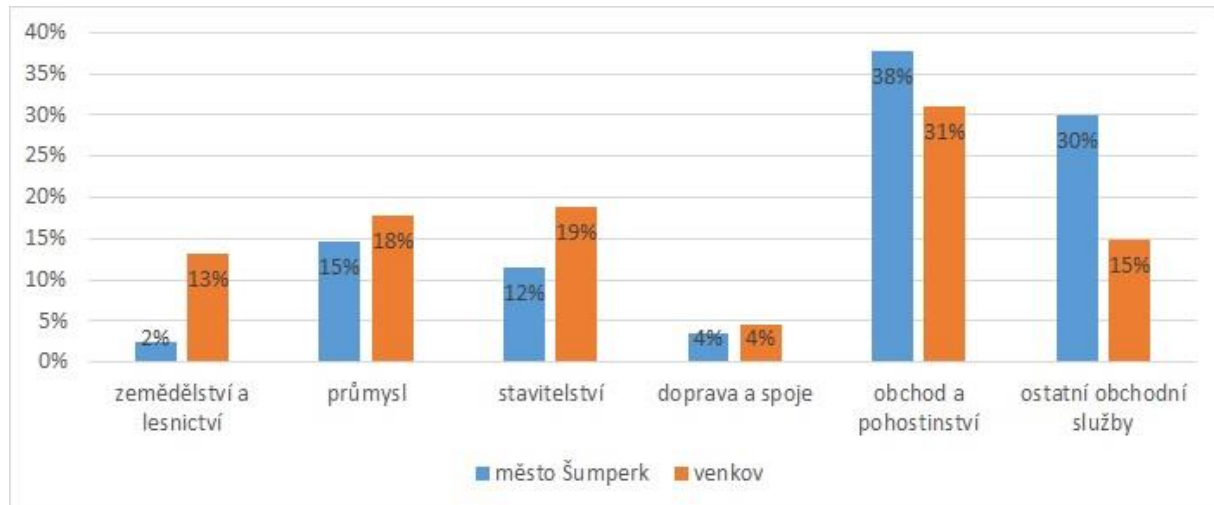
Zdroj: ČSÚ, UAP obcí a RES, rok 2011

Z tabulky meziregionálního srovnání vyplývá, že venkov má v SO ORP Šumperk strukturu podnikatelského prostředí obdobnou jako je průměr celého Olomouckého kraje. Při aktualizaci analýzy struktury podnikatelského prostředí nebyly zjištěny významnější změny, které by v SO ORP Šumperk nastaly v roce 2012 a 2013.

Následující graf č. 42 velmi zajímavě srovnává zastoupení pěti nejpočetnějších kategorií podnikatelských subjektů na venkově v ORP Šumperk a městě Šumperku. Jedná se o kategorie zemědělství, průmysl, stavitelství, obchod a ostatní obchod. Z grafu je jasně zřejmá dominance počtu podnikatelů v oblasti obchodu a služeb v urbánním prostoru ve srovnání s počtem podnikatelů na venkově. Přestože na venkově jsou také nejpočetnější kategorií podnikatelských subjektů „Obchod a pohostinství“,

tak rozdíl v jejich zastoupení není tak dominantní. Obdobné rozdíly venkova a urbánních oblastí jsou v celém Olomouckém kraji.

Graf č. 42: Srovnání struktury podnikatelských subjektů na venkově a městě Šumperku

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Důležitým aspektem podnikatelského prostředí je počet aktivních neboli živých ekonomických subjektů, které dle ČSÚ vykazují činnost. Bohužel tyto data o živých subjektech nejsou strukturována podle sektoru, takže je možné učinit jen základní srovnání v čase a územních celcích.

V roce 2008 ve správním obvodu ORP Šumperk působilo 7 684 živých subjektů z celkových 8 840, což představuje 86,9 %. O čtyři roky později v roce 2012 je obdobný podíl živých subjektů, ale při celkovém počtu 8 010 živých subjektů. Z územního hlediska, tedy při srovnání SO POÚ Hanušovice a Šumperk, zjistíme, že v obou regionech došlo nárůstu živých subjektů (o cca 5 %), ale došlo také k rozdílné změně v podílu živých subjektů na celkovém počtu. Minimální rozdíl v podílu živých subjektů mezi sub-regiony v roce 2008 byl vystřídán růstem na Šumpersku a poklesem na Hanušovicku. V roce 2012 tak rozdíl v podílu živých subjektů mezi těmito sub-regiony dosahoval 2 procentní body, nejedná se tedy o významné rozdíly.

Obecně platná kategorizace velikostních skupin podnikatelských subjektů definuje počtem zaměstnanců a obratem. Pro naši analýzu využijeme parametr počtu zaměstnanců. Specifikaci velikostních skupin podnikatelských subjektů obsahuje níže uvedená tabulka č. 144.

Tab. č. 144: Velikostní kategorie MPS

Velikost podniku	Charakteristika dané kategorie MPS
Drobný (mikro) podnik	do 10 zaměstnanců
Malý podnik	do 50 zaměstnanců
Střední podnik	do 250 zaměstnanců

Ve správním obvodu ORP Šumperk stejně jako ve zbytku ČR výrazně převažují mikropodniky, u kterých jako jediných došlo k nárůstu při srovnání počtu podnikatelských subjektů roce 2006 a 2011. Tento nárůst byl především tvořen podnikatelskou aktivitou ve venkovských obcích, kde během pěti let došlo k nárůstu o 257 mikropodniků. Počet malých, středních a velkých podniků ve sledovaném období klesl. Výjimku tvořily střední podniky na venkově, kde došlo k nárůstu o 6 subjektů. Od roku 2006 došlo k nárůstu podnikatelské aktivity, a to jak na venkově, tak i ve městě Šumperku samotném.

Tab. č. 145: Počet mikro, malých, středních a velkých podniků v SO ORP Šumperk

	Venkov		Město Šumperk		Celkem (2011)	Rozdíl (2011 – 2006)
	2006	2011	2006	2011		
Mikro podnik	3230	3487	2483	2492	5979	+ 266
Malý podnik	160	122	138	128	250	- 48
Střední podnik	24	30	48	41	71	- 1
Velký podnik	4	2	7	7	9	- 2
Celkem	3 418	3 641	2 676	2 668	6309	+ 215
Míra podnikatelské aktivity	175	181	214	222	196	+ 6

Zdroj: ČSÚ, RES, rok 2006 a 2011

Čerpání dotací z fondů EU zaměřených na podporu podnikání (OPPI)

Na podporu rozvoje podnikatelského prostředí je zaměřený Operační program Podnikání a inovace (OPPI), který dále podporuje přenos výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe.

Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi. OPPI obsahuje 7 prioritních os:

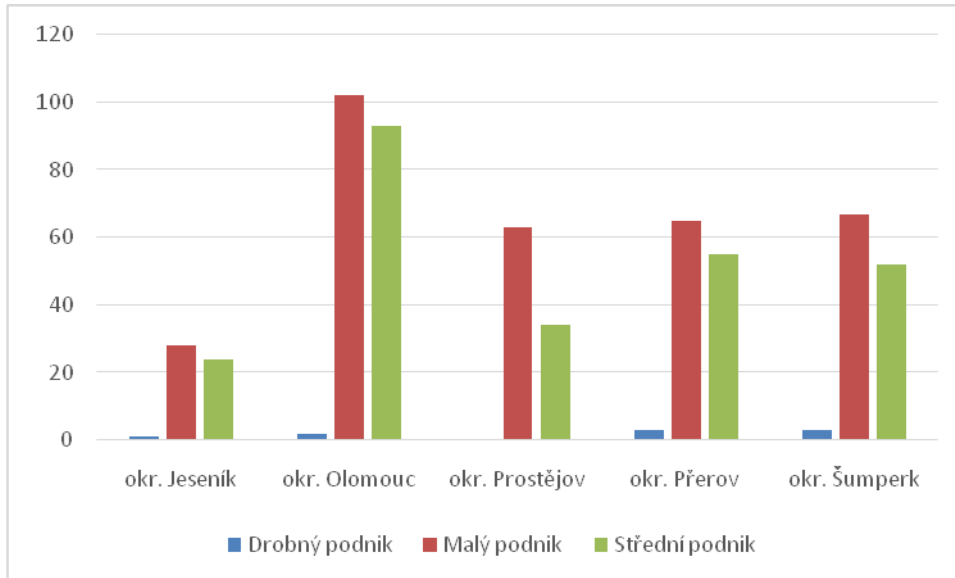
- Vznik firem
- Rozvoj firem
- Efektivní energie
- Inovace
- Prostedí pro podnikání a inovace
- Služby pro rozvoj podnikání

Příjemci podpory jsou v rámci OPPI především malé a střední podniky (MSP), ale drobné (mikro) podniky nezískalo dotaci na rozvoj svého podnikání. Projekty jsou realizovány mimo jiné i v regionech se soustředěnou podporou státu. ORP Šumperk patří mezi tzv. hospodářsky slabé regiony dle usnesení vlády č. 141/2010.

V Olomouckém kraji bylo z OPPI podpořeno necelých 600 projektů drobných, malých a středně velkých podniků. Podniky celkově získaly více jak 3,2 mld. Kč dotací. Přirozeně nejvíce dotací získali podnikatelé z okresu Olomouc (5 886 podniků s více jak 1 zaměstnancem), kde působí nejvíce podnikatelů v Olomouckém kraji, a naopak nejméně z okresu Jeseník (902 podniků s více jak 1 zaměstnancem). Pouze 9 drobných (do 10 zaměstnanců) podnikatelů z celého Olomouckého kraje za poslední 7 let implementace OPPI získalo nějakou dotaci na svůj rozvoj.

Níže uvedený graf nabízí meziokresní srovnání čerpání podpor z OPPI v rámci Olomouckého kraje, přičemž příjemci podpory jsou dále členěni na drobné, malé a střední podnikatele. V grafu lze sledovat významné postavení ORP Šumperk v rámci Olomouckého kraje, kdy v celkovém čerpání dotací podnikateli v rámci OPPI je na třetím místě, přičemž v rámci čerpání drobnými podnikateli vykazuje nejvyšší podíl přijatých dotací.

Graf č. 43: Počet projektů OPPI dle okresů Olomouckého kraje

Zdroj: www.czechinvest.org; vlastní zpracování

Graf č. 44: Výše dotace přidělena podnikům z OPPI dle okresů Olomouckého kraje (v mil. Kč)

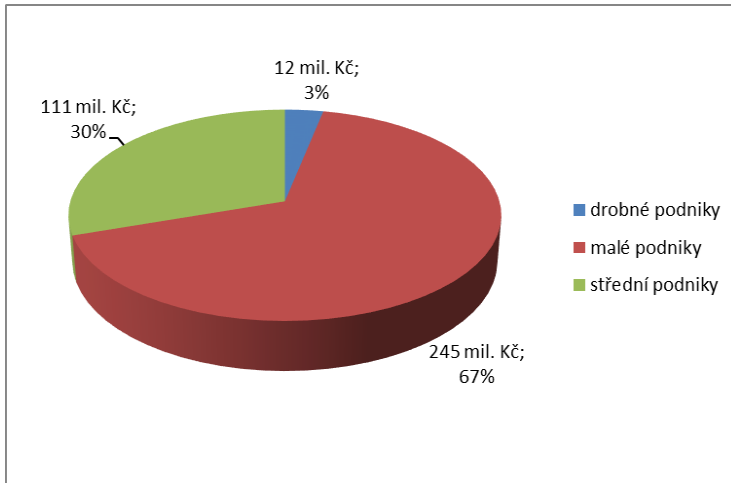

Zdroj: www.czechinvest.org; vlastní zpracování

Celkově bylo v rámci aktuálního programového období k červnu 2014 v ORP Šumperk schváleno 75 projektů s celkovou výší dotace přes 367,5 mil. Kč. Více než polovinu těchto dotačních finančních prostředků čerpaly malé podniky, tedy subjekty zaměstnávající méně než 50 osob a mající roční obrat (či bilanční sumu roční rozvahy) do 10 milionů EUR.

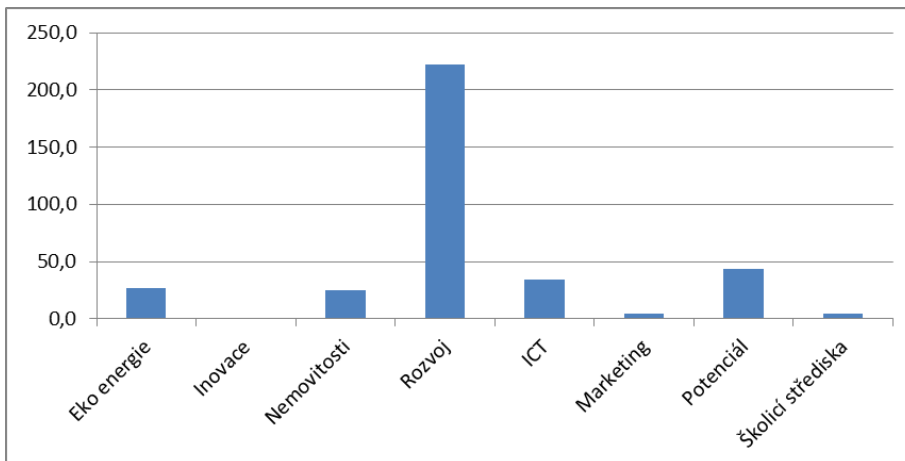
Graf č. 45: Dotace dle velikosti podniku v SO ORP Šumperk

Zdroj: www.czechinvest.org; vlastní zpracování

V rámci programu jsou v maximální míře podporovány subjekty, které jsou schopny zvyšovat svůj inovační potenciál a rozvoj znalostí. Tomuto také odpovídá nejvíce čerpaná oblast podpory – program Rozvoj, který prostřednictvím investic do moderních technologií podněcuje rozvoj firem. Další často využívanou oblastí podpory je program Potenciál, který pomáhá podnikatelským subjektům zavádět a rozšiřovat kapacity potřebné pro realizaci výzkumných, vývojových a inovačních aktivit - umožňuje získat investice do zřízení nebo rozšíření vývojového centra zaměřeného na výzkum a vývoj výrobků nebo technologií.

Graf č. 46: Zaměření dotací v oblasti podnikání v území ORP Šumperk (v Kč)

Zdroj: www.czechinvest.org; vlastní zpracování

High-tech sektor

Specifikem správního obvodu ORP Šumperk je relativně vysoký podíl zaměstnanců v high-tech sektoru. Dle definice Českého statistického úřadu respektive Eurostatu je high-tech sektor chápán jako kombinace ekonomických činností produkujících výrobky a poskytujících služby používající ve velké míře vyspělé technologie. High-tech odvětví představuje souhrnné označení ekonomických činností, které

se zabývají výrobou produktů, procesů, technologií či poskytováním služeb vysoce náročných na nejnovější a nejvyspělejší technologie. Blíže k definici webové stránky Eurostatu.¹⁷

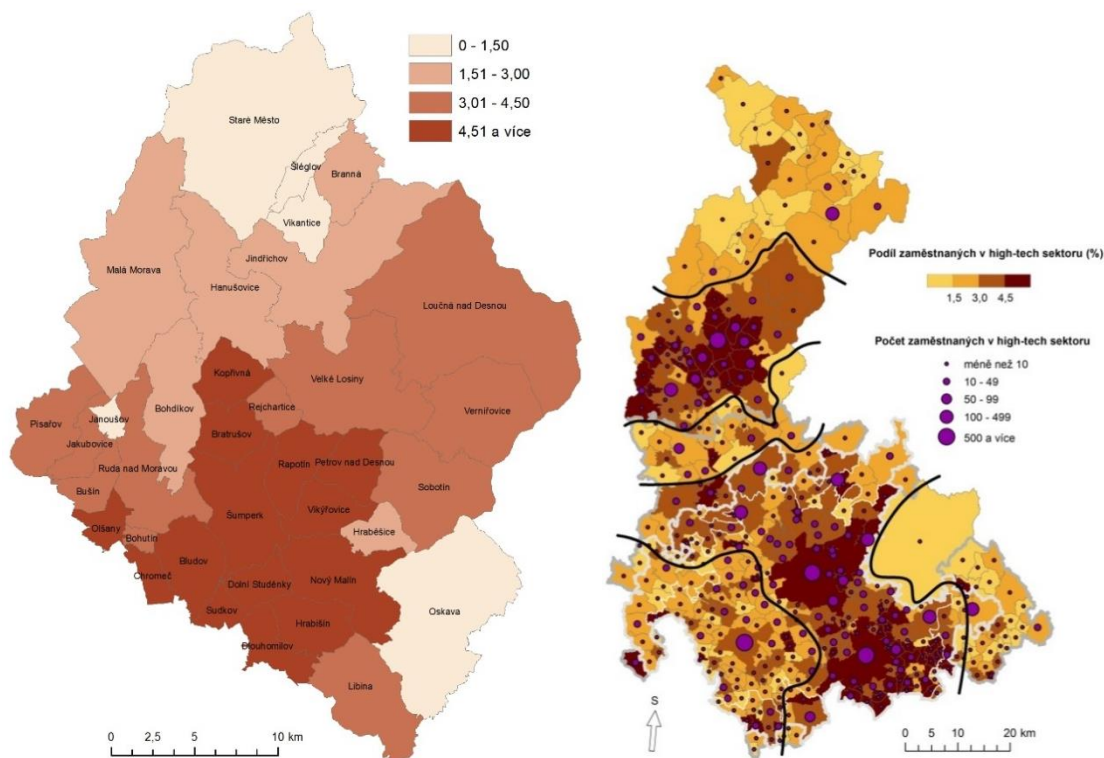
Níže uvádíme mapu č. 24 s kartogramy správního obvodu ORP Šumperk a Olomouckého kraje, z kterých vyplývá relativně vysoké zastoupení zaměstnanců high-tech sektoru ve srovnání se středomoravskou aglomerací¹⁸ pro jejíž ITI¹⁹ byl kartogram tvořen. Ve SO ORP Šumperk dle dat ČSÚ pracuje v high-tech sektoru přesně 1300 zaměstnanců, což za celý region znamená zastoupení 5,2 % ze všech zaměstnaných. Přičemž v celém Olomouckém kraji dosahuje zastoupení zaměstnanců v high-tech sektoru 3,7 % a v samotné středomoravské aglomeraci 3,8 %.

Velmi nadprůměrné výsledky SO ORP Šumperk v této statistice jsou zapříčiněny takřka 6% (absolutně 629 osob) zastoupením těchto zaměstnanců ve městě Šumperku, kde 160 zaměstnanců pracuje ve výrobě počítačů, elektronických a optických zařízení, 127 v oblasti informačních technologií a 53 zaměstnanců pracuje ve výzkumu a vývoji.

Na druhou stranu na venkově je podíl zaměstnanců v high-tech sektoru velmi různý. V nejbližším okolí města Šumperka podíl těchto zaměstnanců dokonce přesahuje statistiky města. Například v Dolních Studénkách je 40 místních obyvatel zaměstnáno v high-tech sektoru, což znamená 7,5 % z celkového počtu zaměstnaných. Tito zaměstnanci stejně jako většina místních obyvatel vyjíždí za prací do města Šumperka.

Naopak na Hanušovicku (SO POÚ Hanušovice) je v tomto oboru zaměstnáno pouze 46 osob a jejich podíl na celkovém počtu zaměstnaných v tomto sub-regionu dosahuje pouze 1,7 %.

Mapa č. 24: Podíl zaměstnanců high-tech sektoru v ORP Šumperk a Olomouckém kraji

Zdroj: vlastní zpracování, Palackého univerzita Olomouc

¹⁷ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/en/htec_esms.htm.

¹⁸ Tvořenou statutárními městy Olomouc, Prostějov, Přerov a jejich zázemím

¹⁹ Integrated Territorial Investment neboli integrovaná územní investice

7.1.2.7 Sociální ekonomika

Sociální podnikání je v regionu doposud novým typem podnikání. V současné době je na vzestupu a zajímá se o něj čím dál více organizací především v neziskovém sektoru.

Sociální podnikání zahrnuje podnikatelské aktivity prospívající společnosti a životnímu prostředí, hraje důležitou roli v místním rozvoji a často vytváří pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním nebo společenským znevýhodněním. Zisk je z větší části určen pro další rozvoj sociálního podniku.

Příkladem činnosti sociálních podniků může být:

- Specifická výroba
- Stavební firma
- Služby – úprava veřejných prostranství, soukromých pozemků, úklid a správa objektů, hlídání objektů, drobné montáže práce, práce v domácnosti, praní a žehlení prádla, masáže apod.

Sociální podniky v regionu

V regionu ORP Šumperk aktuálně působí dva sociální podniky:

Kavárna PředMěstí

Gen. Svobody 30; 787 01 Šumperk

Stylová kavárna s výjimečným interiérem, která se specializuje výhradně na regionální produkty a nabízí i cateringové služby. Kavárna roku 2012 v soutěži Czech Gastronomy Awards.

Kavárna vytváří pracovní příležitosti pro osoby znevýhodněné na trhu práce – mladí dospělí z dětských domovů, lidé se zdravotním omezením, osoby pečující o osobu blízkou či cizinci a členové diskriminovaných etnik.

BEC družstvo - Business and Employment Co-operative

Zábřežská 786/20; 787 01 Šumperk

Organizace, která podporuje zaměstnanost prostřednictvím podnikatelsko-zaměstnaneckých center. Družstvo poskytuje podporu pro sebezaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce.

Rozvoji sociálního podnikání brání řada úskalí a problémů, patří mezi ně obecně neznalost konceptu sociálního podnikání a jeho nejednotný a nejasný výklad veřejností, státní správou a samosprávou i podnikateli. Sociální podnikání dosud nemá pevné zakotvení v české legislativě ani většinový odborný výklad. Sociální podnikání se v ČR významněji rozvíjí od roku 2009 především kvůli podpoře z evropských fondů, kdy jsou vyhlašovány výzvy podporující vznik nových sociálních podniků, problémem však zůstává následná udržitelnost, životaschopnost sociálního podniku i po vypršení doby, v rámci níž je sociální podnikání podporováno.

Cílem sociálního podnikání je vytváření zisku a získání dotační nezávislosti, avšak zároveň respektuje zájmy a individuální potřeby svých zaměstnanců, což zpravidla bývá důvodem, který znesnadňuje dosažení dotační nezávislosti v době udržitelnosti projektů. Jedním z řešení této situace je převod sociálního podnikání na tzv. chráněné dílny/pracoviště.

Chráněné dílny

Jedná se o pracoviště, které vymezuje zaměstnavatel po dohodě s úřadem práce a přizpůsobuje jej zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dle § 76 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti). Na tomto pracovišti je v průměrném ročním přepočteném stavu zaměstnáno nejméně 60% zaměstnanců se zdravotním postižením (plně invalidní, částečně invalidní či zdravotně znevýhodněné osoby).

Alternativou pro plnění povinnosti dle §81 zákona 435/2004 o povinném zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením (zaměstnavatel zaměstnávající více než 25 zaměstnanců v pracovním poměru musí zaměstnat 4% osob ze ZPS z celkového počtu zaměstnanců) je odebrání výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50% zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům nebo odebráním výrobků z chráněných pracovních dílen.

Tab. č. 146: Podniky se statutem chráněné dílny (pracoviště) v ORP Šumperk

Název firmy	Sídlo	Výrobní zaměření	Počet osob se ZPS	Pozn.
Bartoň a Partner s.r.o.	Olomouc, provozní středisko Šumperk	Společnost poskytuje služby celorepublikově, provozní středisko má i v Šumperku, celorepublikově zaměstnává cca 156 osob. Je významným poskytovatelem služeb v oblasti správy a údržby nemovitostí, provádí fyzickou ostrahu, recepční služby.	156 osob v ČR	http://www.bp-olomouc.cz
Dana Čmakalová - DANTEX	Šumperk	Firma zaměstnává 80% zaměstnanců se ZPS, provádí šití a výrobu pracovních oděvů, prodej ochranných pracovních pomůcek. P	3 osoby	http://www.dantex.cz/
MACTE, spol. s r.o.	Šumperk	Firma se zabývá textilní výrobou, součástí firmy je krejčovská dílna, jejíž hlavní náplní je zakázkové šití profesních oděvů.	5 osob	http://www.macte.cz/cz
OBZOR, výrobní družstvo Zlín, závod Šumperk	Zlín, závod Šumperk	Zaměřuje se na výrobu a distribuci drobných elektromechanických výrobků dílů pro automobilový průmysl, kovových dílů, vstřikování plastů a výsek těsnění.	320 osob v ČR	http://www.obzor.cz/
OTEX Bludov s.r.o.	Bludov	Česká rodinná firma založená v roce 2004 se zaměřením na technické tkaniny a výrobky převážně pro průmyslovou filtraci.	2,5 osoby	http://www.otex.cz/
PMEC, spol. s r.o.	Šumperk	Firma vyrábí toroidální cívky s feritovými, nanokrystalickými, sendustovými permalloy a železopracovými jádry všeho druhu, s jednoduchým i vícenásobným vinutím.	18 osob	http://www.pmec.cz/

Název firmy	Sídlo	Výrobní zaměření	Počet osob se ZPS	Pozn.
RAUDO - výrobní družstvo invalidů	Šumperk	Výrobní družstvo invalidů se statutem chráněné dílny. Podniká v oblasti lesního hospodářství, dopravy, stavebnictví a veřejných služeb	168 osob	http://www.raudo.cz
Dana Stryková	Nový Malín	účetnické a auditorské činnosti, daňové poradenství, poradenství v oblasti řízení	samozaměstnávání	
Papírnictví Valenta	Šumperk	prodej kancelářských potřeb	1 osoba	http://www.valenta.cz

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/katalogorganizaceozp/>; stránky jmenovaných firem

Aktivní politika zaměstnanosti

Souhrnem opatření, která směřují k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti je aktivní politika zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečuje ministerstvo a úřady práce, podle situace na trhu práce spolupracují při její realizaci s dalšími subjekty:

Nástroje, jimiž je realizována aktivní politika zaměstnanosti, jsou zejména:

- rekvalifikace – jedná se o získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající kvalifikace uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání
- veřejně prospěšné práce – pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činností ve prospěch obcí. Jedná se o termínované pracovní příležitosti, které jsou využívány k umístování obtížně umístitelných uchazečů o zaměstnání (bez vzdělání, bez odborné kvalifikace nebo s nízkou kvalifikací, z regionů se špatným dopravním spojením, dlouhodobě nezaměstnaní apod.)
- aktivizační pracovní příležitosti
- vyhrazená a zřízená společensky účelná pracovní místa – pro obtížně umístitelné uchazeče skumulovanými handicapami na trhu práce: vyšší věk, matky s malými dětmi, osoby bez rekvalifikace, zdravotní problémy apod.
- zřízení a provoz chráněných pracovních míst
- příspěvek na zpracování, překlenovací příspěvek, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Vedení obce využívají pro podporu zaměstnanosti ve své obci nejčastěji nástroje Úřadu práce ČR: veřejně prospěšné práce (VPP) a aktivizační pracovní příležitosti (APP).

Tab. č. 147: Podpora pracovních míst ze strany obcí ORP Šumperk v roce 2014

Příjemce	Nástroj	Podpora prac. míst	Celkem za obec
Obec Dlouhomilov	SÚPM	2	2
Obec Bohdík	VPP	3	3
Obec Rapotín	VPP	4	4
Obec Malá Morava	VPP	8	8
Obec Dlouhomilov	VPP	1	1
Obec Písařov	APP	3	8
Obec Písařov	VPP	5	
Obec Bušín	VPP	1	1
Obec Jakubovice	VPP	4	4
Obec Kopřivná	VPP	4	4
Obec Jindřichov	APP	10	10
Obec Rud nad Moravou	VPP	1	5
Rudská provozní	VPP	4	
Obec Janoušov	VPP	1	1
Obec Libina	VPP	8	8
Obec Libina	CHPM pro OZP - na provoz 44.000,- Kč		
Obec Velké Losiny	VPP	7	7
Obec Nový Malín	VPP	7	22
Provozní Nový Malín	VPP	10	
Provozní Nový Malín	VPP	5	
Obec Sobotín	APP	5	
Obec Sobotín	VPP	10	15
Obec Sudkov	VPP	5	5
Obec Vernířovice	APP	5	10
Obec Vernířovice	VPP	5	
Obec Vikýřovice	VPP	6	6
Obec Petrov nad Desnou	VPP	6	6
Obec Hradišín	VPP	4	4
Obce ORP Šumperk			134

Zdroj: portal.mpsv.cz

Vysvětlivky k tabulce:

VPP ... veřejně prospěšné práce max. 10 000,- Kč /měs. na skutečně vynaloženou mzdu

APP ... aktivizační pracovní příležitost 6,- Kč/hod./3 měsíce

SÚPM ... společensky účelné pracovní místo (vyhrazené) max. 15 000,- Kč/10 000,- Kč/měs.

SÚPM ... společensky účelné pracovní místo (zřízení) max. 100 000,- Kč

CHPM ... chráněné pracovní místo (zřízení) max. 120 000,- Kč

CHPM ... chráněné pracovní místo (provoz) max. 48 000,- Kč

Celkem bylo v roce 2014 obcemi využito 134 opatření aktivní politiky zaměstnanosti, z toho 109 osob bylo zaměstnáno na veřejně prospěšné práce (VPP) a 23 osob na aktivizační pracovní příležitost (APP). Obcemi bylo zřízeno jedno chráněné pracovní místo a byla vyhrazena 2 společensky účelná pracovní místa.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Provozní společnosti zajišťujících hospodářskou činnost obcí

Další možností podpory zaměstnanosti v obci jsou pracovní místa zřizovaná u provozních společností obcí. Náplň činnosti těchto společností zpravidla bývá údržba veřejných ploch, zeleně, komunikací, stavební práce, správa majetku apod.

Jedná se o společnosti zajišťující hospodářskou činnost obcí a zároveň zajišťující správu a údržbu obecního majetku.

Tab. č. 148: Pracovní místa v rámci společností obcí

Obec	Název společnosti	Sídlo	IČ	Vlastnický podíl	Činnost	Zaměstnanci
Bludov	Obecní lesy Bludov	8. května 906, 78961 Bludov	25364481	100%	- zahradnictví, lesnictví, stavebnictví - silniční motorová doprava - prodej kvasného lihu - výroba tepelné energie	4
Hanušovice	Hanušovická obchodní s.r.o.	Hlavní 116, 788 33 Hanušovice	64617068	100%	- správa a údržba nemovitostí - doprava do 5 t - údržba zeleně, sečení travníků, kácení dřevin - prodej uhlí, dřeva, štěrků, písků a kameniva - opravy a úklidové služby	5
Jindřichov	Jindřichovská obchodní s.r.o.	Jindřichov 78, 788 23 Jindřichov	26838699	100%	- správa a údržba nemovitostí - poskytování technických služeb - provozování vodovodů a kanalizací	3
Nový Malín	Provozní Nový Malín s.r.o.	Nový Malín 240, 788 03 Nový Malín	25861905	100%	- stavební činnost (kanalizace, vodovod, cyklostezka, infrastruktura, komunikace)	24
Ruda nad Moravou	Rudská provozní s.r.o.	9.května 40; 789 63 Ruda nad Moravou	28630351	100%	- přeprava materiálu, zednické práce, pokládání zámkové dlažby, vodovodní a topenářské práce, montáže a opravy elektro	6
Rapotín	RAPOS, s.r.o.	Družstevní 125 78814 Rapotín	25356470	100 %	- pronájem nebytových prostor v obci, teplárenství	3
Rapotín	RAPOS, s.r.o.	Družstevní 125 78814 Rapotín	25356470	100 %	- pronájem nebytových prostor v obci, teplárenství	3
Staré Město	Staroměstská provozní s. r.o.	nám. Osvození 166, 788 32 Staré Město	27831388	100%	- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona	3

Obec	Název společnosti	Sídlo	IČ	Vlastnický podíl	Činnost	Zaměstnanci
Šumperk	Podniky města Šumperka a.s.	Slovanská 255/21; 787 01 Šumperk	65138163	100%	- pronájem majetku - výroba a distribuce tepla - lesní hospodářství - využití areálů - realizace správy majetku - správa a veřejných prostranství, veřejného osvětlení,	6

Zdroj: webové stránky obcí a jejich provozních společností

7.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

7.1.3.1 Analýza aktérů (dotčených) skupin

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1	Město Šumperk /Město Hanušovice	1. Hospodářský rozvoj území města 2. Vybudování atraktivního prostředí pro rozvoj podnikání. 3. Existence velkého množství zaměstnavatelů 4. Nízká míra nezaměstnanosti	1. Nepřipravenost na rozvoj - neaktuální ÚP, chybějící strategické dokumenty 2. Neexistence zázemí pro rozvoj podnikání - volné objekty, plochy, dostupná infrastruktura 3. Nedostupnost/nedostatek bydlení a služeb pro pracovní sílu	1. Pravidelná setkání zástupců měst a hlavních zaměstnavatelů v území 2. Účast zaměstnavatelů na jednáních městských zastupitelstev	1. Pravidelná komunikace 2. Vytvoření pozice v rámci struktury městských úřadů, která bude zaměřená na rozvoj podnikání a zaměstnanost 3. Strategie pro rozvoj zaměstnanosti a podporu podnikání 4. Vytvoření on-line informačního systému o volných objektech, plochách vč. info o jejich vybavenosti
2	Další města a obce SO ORP Šumperk	1. Hospodářský rozvoj širšího regionu 2. Existence a rozvoj především drobného a malého podnikání také ve venkovských obcích - především v oblasti výroby a služeb 3. Nízká míra nezaměstnanosti	1. Nezáměr o spolupráci v regionu - tvorba společných strategií, hledání společných řešení apod. 2. Nepřipravenost nabízet vhodné prostory pro rozvoj drobného podnikání (např. pro kadeřnictví, masáže apod. služby) 3. Složitá vlastnická struktura v opuštěných areálech /brownfields znemožňující obcím prostory a plochy dále nabízet k využití	1. Pravidelná setkání 2. Systém pravidelné elektronické komunikace	1. Pravidelná komunikace 2. Společná strategie pro rozvoj zaměstnanosti a podporu podnikání 3. Vytvoření on-line informačního systému o volných objektech, plochách v regionu vč. info o jejich vybavenosti

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
3	Klíčovní zaměstnavatelé (velké a střední podniky)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupnost kvalifikované pracovní síly a vhodné podmínky pro pracovní výkon i regeneraci 2. Připravené prostředí pro rozvoj firmy 3. Dopravní dostupnost a napojení na síť 4. Investiční pobídky 5. Vstřícné jednání ze strany veřejné správy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukončení činnosti klíčového zaměstnavatele / přesun výroby do jiného regionu 2. Znečištění životního prostředí plynoucí z charakteru výroby 3. Přísun pracovní síly z jiných regionů/nevyužití místního potenciálu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pravidelná setkávání 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupná a aktuální prezentace nabídky - prostor a ploch pro podnikání; on-line informace 2. Spolupráce při přizpůsobování kvalifikace pracovní síly potřebám trhu práce 3. Informovanost v oblasti dotačních zdrojů a investičních pobídek
4	Malí a drobní podnikatelé /živnostníci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupnost kvalitní pracovní síly 2. Vhodné prostory pro podnikání - eliminace omezení bránící rozvoji firem 3. Kupní síla obyvatel regionu 4. Vstřícné jednání ze strany veřejné správy / veř. zakázky příp. i propagace 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formální změny sídla podnikání z důvodu četnosti finančních kontrol 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Účast na plánování rozvoje regionu / v komunitním plánování 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informovanost o veřejných zakázkách 2. Informovanost v oblasti dotačních zdrojů a investičních pobídek
5	Obyvatelé - zaměstnanci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilní a dobře placené zaměstnání 2. Snadná dopravní dostupnost do zaměstnání 3. Společenské uznání 4. Dobré pracovní podmínky 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odchod kvalifikovaných příp. mladých lidí z regionu do center za prací 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informace obcí poskytované jejich obyvatelům (internet, místní média, vývěsky, rozhlas, účast na veřejných zastupitelstvech apod.) 2. On-line informace o trhu práce 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vytváření /podpora pracovních příležitostí pro rizikové skupiny/ mladé lidi 2. Vytvoření podmínek pro regeneraci (např. kvalitní bydlení; dostupnost služeb) 3. Programy dalšího vzdělávání zaměřené na změnu/doplnění kvalifikace
6	Obyvatelé - uchazeči o zaměstnání	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nalezení vhodného zaměstnání / zdroje příjmů dle své kvalifikace 2. Získání odpovídajících schopností pro výkon zaměstnání 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objektivní neschopnost uplatnit se na trhu práce bez dalších opatření (např. zdravotní omezení apod.) 2. Nezájem o práci - setrvávání v rámci sociální sítě 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Komunikace přes úřady práce 2. Komunikace přes „místní lídry“ v rámci specifické skupiny obyvatel 3. Články v médiích (pozitivní příklady, dobrá praxe) 4. On-line informace o trhu práce 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagace aktivního přístupu k životu (práce je součástí života, je základním zdrojem příjmů) 2. Usnadnění přístupu ke vzdělávání / změně kvalifikace 3. Využití nástrojů APZ, programů zacílených na návrat na trh práce 4. Rozvoj sociálního podnikání

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
7	Školy	1. Zájem žáků o vyučované obory 2. Spolupráce se zaměstnavateli v poskytování praktických dovedností	1. Struktura vzdělávání neodpovídá potřebám trhu práce	1. Pravidelná setkávání (školy, obce, ÚP, firmy....)	1. Existence strategie pro podporu podnikání a zaměstnanosti 2. Pravidelná komunikace 3. Společné projekty zacílené na regionální trh práce
8	Kraj / Stát	1. Hospodářský rozvoj území regionu 2. Budování atraktivního prostředí pro rozvoj podnikání 3. Nízká míra nezaměstnanosti (eliminace sociálněpatologických jevů).	1. Nedostatečná podpora (legislativní, ekonomická, daňová, administrativní apod.) pro rozvoj podnikání 2. Nestabilní prostředí	1. komunikace s odborníky / úřady státní správy / krajskými a celostátními organizacemi	1. Účast zástupců měst/podnikatelů/regionu v celostátních organizacích ovlivňujících tvorbu prostředí 2. Meziobecní a mezisektorová spolupráce
9	MAS a mikroregiony	1. Hospodářský rozvoj regionu 2. Spokojení obyvatelé regionu (kvalifikovaná pracovní síla; aktivní občané) 3. Účast dotčených skupin na plánování rozvoje regionu a naplňování stanovených cílů	1. Nefunkčnost MAS či mikroregionu - nízká míra spolupráce v regionu 2. Nepřípravenost MAS a mikroregionů na nové programové období 3. Změny v rámci meziobecní spolupráce způsobené volbami	1. Pravidelná setkávání 2. Pravidelná emailová komunikace 3. Účast na společném plánování rozvoje území a realizaci společných projektů	1. Společné strategické plánování rozvoje regionu 2. Meziobecní a mezisektorová spolupráce 3. Realizace společných projektů
11	Úřady práce	1. Nízká míra nezaměstnanosti 2. Kvalifikovaná pracovní síla 3. Vyrovnání poptávky po zaměstnání nabídky pracovních míst	1. Nestabilní prostředí 2. Přílišná administrace	1. Pravidelná setkávání 2. Účast na společném plánování rozvoje území a realizaci společných projektů	1. Realizace společných programů na zvyšování kvalifikace pracovní síly dle požadavků trhu práce 2. Spolupráce v oblasti vzdělávání s vazbou na aktuální prostředí na trhu práce 3. Spolupráce v rámci aktivní politiky zaměstnanosti
12	Média	1. Podklady pro čtivé články (senzace)	1. Negativní tvář regionu, měst a obcí / případně zaměstnavatelů	1. Partnerství s médii	1. Pravidelná komunikace 2. Nabízet příklady dobré praxe

V rámci analýzy cílových skupin bylo vytipováno celkem 12 skupin, které jsou dotčenými skupinami. Výstupem analýzy je potřeba užší spolupráce mezi cílovými skupinami především obcemi/mikroregiony/MAS a podnikateli minimálně formou vzájemné komunikace a informovanosti o sobě a svých očekáváních navzájem, dále formou spolupráce na plánování a naplňování aktivit směřujících k rozvoji regionu.

7.1.3.2 Analýza rizik v oblasti zaměstnanosti a trhu práce

Č.	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V=P*D		
Finanční rizika						
1	Nedostatek financí na přípravu podnikatelských ploch a objektů / průmyslových zón	4	4	16	- meziobecní spolupráce ve vytipování ploch a snaze najít finance na jejich přípravu pro vstup podnikatele	Města a obce SO ORP Šumperk
2	Neefektivní investice do potenciálních ploch a objektů ve snaze přilákat investora	2	4	8	- meziobecní spolupráce, vytipování ploch a objektů, společná příprava a propagace	Města a obce SO ORP Šumperk
3	Neexistence cílené podpory ze strany obcí - vymezení části financí z rozpočtu na pravidelnou podporu zaměstnanosti	4	4	16	- informace pro zástupce obcí o významu pravidelného financování aktivit zaměřených na rozvoj zaměstnanosti/podnikání	Města a obce SO ORP Šumperk
4	Neefektivní investice do výroby v oblasti s nedostatkem pracovní síly	2	5	10	- vhodný podnikatelský plán / prověření podmínek pro zahájení/rozvoj podniku - spolupráce s veřejnou správou	Podnikatelé
Organizační rizika						
5	Chybějící zprostředkovatel komunikace/spolupráce	5	3	15	- identifikace pracovní pozice pro rozvoj zaměstnanosti a trhu práce	- Město Šumperk/ Město Hanušovice
6	Chybějící strategické plánování v této oblasti	2	3	8	- vytvoření strategického dokumentu pro ORP, zahrnutí identifikovaných cílových skupin do přípravy dokumentu	- Město Šumperk/ Město Hanušovice
7	Zájem ze strany podnikatelů / zaměstnavatelů účastnit se na rozvoji regionu	4	3	12	- informovanost, komunikace s podnikateli	- Město Šumperk/ Město Hanušovice

Č.	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V=P*D		
Právní rizika						
8	Nestabilní legislativní prostředí	2	4	8	- upozornění na dopady změn legislativy	Města a obce SO ORP Šumperk
9	Přílišná legislativní omezení a daňová zátěž bránící rozvoji podnikání	3	3	9	- upozornění na dopady omezení a zátěže	Města a obce SO ORP Šumperk
10	Neprovázanost oblasti zaměstnanosti, soc. služeb, vzdělávání a bydlení	2	3	6	- tvorba podpůrných dokumentů pro provázání oblastí (vyhlášky, strategie, plány...)	Města a obce SO ORP Šumperk
Technická rizika						
11	Nízká spolupráce klíčových aktérů v rámci regionu (firem, obcí, ÚP, škol, ...)	4	5	20	- zvýšení informovanosti, komunikace, společné strategické plánování v oblasti zaměstnanosti a trhu práce	Města a obce SO ORP Šumperk
12	Nepřipravenost území na podnikatelské aktivity - neaktuální ÚP, nevytipování ploch a objektů, apod....	4	4	16	- příprava dokumentů v rámci meziobecní spolupráce mapujících potenciální podnikatelské prostory a plochy	Města a obce SO ORP Šumperk
13	Nepružnost při přizpůsobování pracovní síly požadavkům trhu práce	2	4	8	- vzájemná spolupráce klíčových aktérů	Města a obce SO ORP Šumperk, školy, podnikatelé
Věcná rizika						
14	Nezájem ze strany obcí a měst o rozvoj podnikání - spojeno s rizikem poškození ŽP	2	5	10	- komunikace s podnikateli, s dalšími obcemi - meziobecní spolupráce	Města a obce SO ORP Šumperk
15	Nezájem ze strany podnikatelů - předchozí negativní zkušenost při jednání s veřejnou správou	2	5	10	- vstřícný postup veřejné správy	Podnikatelé; Města a obce SO ORP Šumperk
16	Nízká pružnost pracovní síly - velké procento nezaměstnaných s objektivní příčinou, která jim omezuje vstup na trh práce	3	5	15	- podpora vzniku a rozvoje sociálního podnikání	Města a obce SO ORP Šumperk; Podnikatelé

7.1.4 SWOT analýza oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozice města Šumperka jako významného ekonomického centra Olomouckého kraje. - Existence diferencované ekonomické struktury zastoupené kombinací moderních výroby s vysokou přidanou hodnotou a tradičních oborů, opírajících se o kvalifikované pracovní síly s mnohaletou pracovní zkušeností z velkých podniků. - Lokalizace zahraničních investorů především ve městě Šumperku potvrzující příhodné podmínky pro podnikání. - Existence velkých podniků/ zaměstnavatelů i mimo území města Šumperka - Relativně vysoký podíl zaměstnanců v high-tech sektoru. - Poměrně vysoký počet podnikatelských subjektů na tisíc obyvatel i na venkově v rámci ORP Šumperk. - Využívání nástrojů pro zaměstnávání znevýhodněných skupin obyvatel – nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, zaměstnávání v rámci provozních společností obcí, existence chráněných dílen a prvních dvou sociálních podniků v regionu (jako příklady dobré praxe). 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jedná se o hospodářsky slabý region v celorepublikovém srovnání. - Míra nezaměstnanosti dlouhodobě překračující celorepublikovou i krajskou úroveň nezaměstnanosti. - Nedostatečná nabídka pracovních míst projevující se jak velkým počtem uchazečů na jedno volné pracovní místo, tak i vysokým podílem dlouhodobě nezaměstnaných; málo pracovních míst pro mladé lidi. - Málo zaměstnavatelů v obcích regionu. - Nesoulad kvalifikace pracovní síly s aktuálními požadavky na trhu práce. - Existence dlouhodobě hospodářsky výrazně slabšího regionu v rámci SO ORP – Hanušovicko, Staroměstsko (ovlivněno dopravní dostupností; nízkou vzdělaností obyvatel; doprovázeno sociálními problémy). - Obsazenost stávajících rozvojových ploch a zároveň nedostatek ploch volných/ vyčleněných pro podnikatelské aktivity v územních plánech obcí. - Nedostatečná informovanost podnikatelských subjektů o programech, fondech a dalších možnostech podpory.
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jedná se o region se soustředěnou podporou státu. - Výstavba čtyř-pruhové komunikace Mohelnic-Šumperk, která zatraktivní oblast pro další podnikání. - Vytváření podmínek pro vznik nových pracovních příležitostí. - Možnost využití finančních prostředků strukturálních fondů EU. - Revitalizace brownfields. - Využití nebytových prostor pro podnikání. - Rozvoj obchodních vazeb s příhraniční oblastí Polska. - Využití lokalizace severní části SO ORP jako výchozího místa pro oblast Jeseníků v rozvoji cestovního ruchu. 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odliv mladých lidí za prací do větších center. - Hospodářský pokles regionu a s tím spojený růst nezaměstnanosti, sociálních problémů a stárnutí obyvatelstva. - Další růst sociálních a hospodářských rozdílů mezi jednotlivými částmi regionu. - Eskalace sociálních problémů v periferních částech správního obvodu a sociálně vyloučených lokalitách. - Rostoucí skupina občanů s objektivními obtížemi při uplatnění na trhu práce (osoby se změněnou pracovní schopností, absolventi, osoby bez kvalifikace). - Snižování podílu prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti v rámci politiky zaměstnanosti. - Rostoucí konkurence v oblasti obchodu, výroby a služeb z Polska.

SWOT analýza poskytuje celkový obraz o území z hlediska podnikatelských aktivit, podpory podnikání a zaměstnanosti vnímaného z pohledu místních subjektů, který je ale rovněž utvářen vlivy vnějšího prostředí. Tato analýza hraje důležitou roli při vytváření strategií. Koncept SWOT analýzy je zaměřen na současnost i na možný budoucí vývoj.

V rámci analýzy byly identifikovány zásadní oblasti pro rozvoj území, a to důraz na diferencovanou ekonomickou strukturu regionu potýkající se ale s problémem nízké mobility, špatné dopravní dostupnosti a problémem nesouladu kvalifikace pracovní síly a stávající nabídky pracovních míst a s tím související nezaměstnanosti specifických cílových skupin a dlouhodobé nezaměstnanosti především v některých specifických částech regionu.

Příležitostí pro rozvoj regionu je prohlubování spolupráce podnikatelského sektoru a veřejné správy, pro zvýšení pozitivního efektu pak napomůže také meziobecní spolupráce a společný postup obcí ORP Šumperk v oblasti podpory podnikání a zaměstnanosti.

Specifická situace regionu vychází i z lokace území – příhraniční oblast s Polskem a z toho vyplývajících mezinárodních obchodních vazeb, které mohou být nejen příležitostí pro region, ale také ohrožením z pohledu silné konkurence polského levnějšího zboží.

7.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Z pohledu popisu tématu zaměstnanosti je region ORP Šumperk dělen na 2 sub-regiony, a to Šumperk a jeho okolí a samostatně Hanušovicko a jeho okolí, které mají výrazně odlišné socio-ekonomické a hospodářské podmínky.

Město Šumperk je centrem aglomerace a z hlediska dojížděky za zaměstnání a za vzděláním, je také sídlem většiny firem – velkých zaměstnavatelů; leží na regionální rozvojové ose a je nejatraktivnějším místem pro zahájení podnikatelských aktivit v regionu (nachází se zde průmyslové zóny a rozvojové plochy pro podnikatelské investice).

Zároveň jsou zde dostupné služby pro zahájení a rozvoj podniků – je zde sídlo veřejných institucí, orgánů veřejné správy, bankovních institucí, apod.

ORP Šumperk je oblastí s průmyslovou tradicí a aktuální struktura hospodářství tomu odpovídá, je zde silné zastoupení průmyslových podniků, následuje kategorie obchod a pohostinství a školství a zdravotnictví, což je dáno skutečností, že ve městě Šumperku sídlí nemocnice a je zde síť vzdělávacích zařízení, přičemž přímo ve městě jsou nejen učiliště a střední školy, ale jsou zde pracoviště také vysokých škol: VŠB – TU Ostrava – Fakulta strojní a Ekonomická fakulta, ČZU – Provozně ekonomická fakulta.

Jedná se o region s nadprůměrným podílem zaměstnanců v high-tech sektoru, přesto na druhé straně zde nenachází pracovní uplatnění především vysokoškolsky vzdělaní lidé a odchází z regionu („odliv mozků“).

Z hlediska nezaměstnanosti je ORP Šumperk region s dlouhodobě nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti, a to především díky slabému sociálně-hospodářskému postavení sub-regionu Hanušovicka. V této části regionu jsou spojeny problémy s dlouhodobou nezaměstnaností, nízkou mobilitou pracovních sil, nižší vzdělanostní úrovní obyvatel s problémy sociálními.

Podpora zaměstnanosti je obcemi ORP Šumperk prováděna několika opatřeními, k nimž patří např. využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, či provozování obecních obchodních společností, které zaměstnávají problémové skupiny obyvatel a poskytují např. služby spojené s údržbou veřejných prostranství, péčí o veřejnou zeleň apod..

Novým nástrojem pro zaměstnávání obtížně zaměstnatelných pracovníků je také sociální podnikání, které se v regionu teprve rozvíjí, ale činnost sociálních podniků může být do budoucna pro region významným přínosem.

Výrazná potřeba změn vyplývá také z charakteru volných pracovních míst a kvalifikace uchazečů o zaměstnání. Projevuje se zde potřeba přizpůsobení vzdělávacího systému potřebám trhu práce (posílení technických, přírodních oborů a manuálních schopností absolventů škol) a trendům rozvoje hospodářství především v oblasti služeb a díky regionálním specifickým také služeb v sociální oblasti.

7.2 Návrhová část pro oblast volitelného tématu

7.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Podpora podnikání a zaměstnanosti“. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a podnikatelských asociací z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

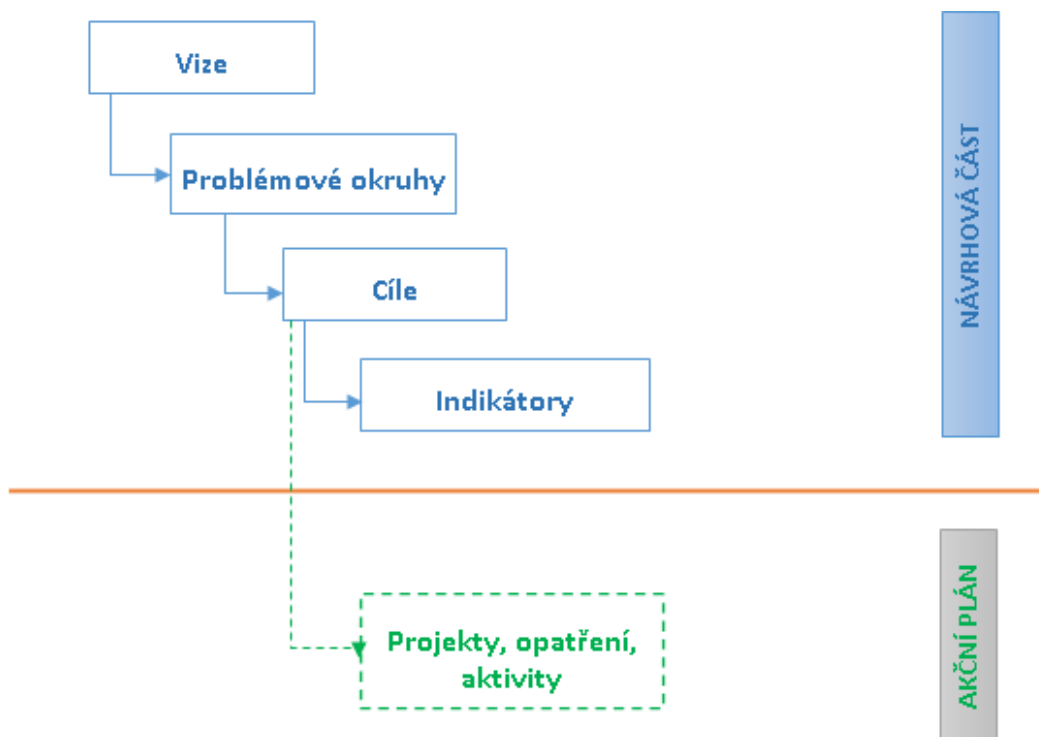
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům, aglomeračnímu tématu a k vybranému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

7.2.2 Vize pro ORP Šumperk

Naše motto:

Šumpersko – značka kvality a různorodosti života všech jeho obyvatel

Vize území SO ORP Šumperk pro rok 2020:

Ekonomicky silný region se stabilními pracovními příležitostmi, rozvíjený hospodářstvím s přidanou hodnotou. Obyvatelům regionu jsou poskytovány veřejné služby efektivně. Služby zahrnují především kvalitní vzdělávání s důrazem na jeho dostupnost, moderní a atraktivní vybavení v návaznosti na technické, přírodovědné a IT vzdělávání.

V regionu je poskytováno široké spektrum sociálních služeb, které podporují i sociální začlenění rizikových skupin a zároveň umožňují uplatnění všech na trhu práce. Funguje zde moderní systém odpadového hospodářství, který přinese nejen finanční úspory, ale také zkvalitní služby pro občany a sníží zátěž na životní prostředí. Region je vybaven kvalitním zázemím pro cestující veřejnou dopravou, která umožňuje multimodální dopravu, která je bezpečná, bezbariérová a propojuje výhody hromadné dopravy a cyklo dopravy.

7.2.3 Problémové okruhy

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Podpora podnikání a zaměstnanosti“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce				
Ekonomicky silný region se stabilními pracovními příležitostmi, rozvíjený hospodářstvím s přidanou hodnotou.				
Podpora podnikání a zaměstnanosti	Problémy	PO 1 Existence nevyužitých nemovitostí vhodných pro podnikání (brownfieldy)	PO 2 Vysoká nezaměstnanost specifických skupin	PO 3 Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle
	Cíle	C1 Revitalizace brownfieldů	C2 Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce	C3 Sladění kvalifikace zaměstnanců s požadavky na trhu práce

PO 1 Existence nevyužitých nemovitostí vhodných pro podnikání (brownfieldy)

Ze strany podnikatelů je v regionu vnímána nedostatečná podpora obcí při rozvoji jejich podnikatelské činnosti, spočívající v poskytování informací, vstřícnosti při vyřizování potřebných dokumentů pro zahájení a rozvoj podnikání, nabídce využitelných prostor a ploch vhodných pro

podnikání, informací o dotačních možnostech či veřejných zakázkách. Takovýto seznam nedostatků z pohledu podnikatelů vygenerovalo dotazníkové šetření mezi podnikateli působících v ORP Šumperk, které bylo realizováno díky podpoře města Šumperka a Okresní hospodářské komory Šumperk.

Řada z těchto nedostatků vychází ze subjektivního hodnocení, které lze jen obtížně ověřit, výjimkou je pouze prodej či pronájem prostor a ploch vhodných pro podnikání. Když pomíneme pronájem drobných nebytových prostor, tak z pohledu podnikatelů a jejich asociací jsou důležité:

- Volné plochy pro podnikání (nejlépe s vytvořenou infrastrukturou) = průmyslové zóny
- Nevyužité nemovitosti vhodné pro podnikání = brownfieldy
- Iniciativy podporující začínající podnikatele = podnikatelské inkubátory či BEC

Jak už bylo zmíněno v analytické části (kap. 6.1.2.2) ORP Šumperk je dle usnesení vlády ČR řadí mezi hospodářsky slabé regiony, kde došlo k hospodářské restrukturalizaci, tak na území našeho regionu je řada brownfieldů, a to jak ve městech, tak i na venkově, ale není připravena žádná průmyslová zóna. Město Šumperk má na svém území vyhrazené plochy pro výstavbu výrobních závodů, ale bez jakékoli vytvořené infrastruktury.

V národní databázi brownfieldů řízenou agenturou CzechInvest jsou evidovány tyto nemovitosti:

Prodejna, Jesenická ul. Šumperk	
Obec:	Šumperk
Typ lokality:	Objekt (jedna budova)
Stávající využití:	Bez využití
Předchozí využití lokality:	Obchod s potravinami, sklady.
Rozloha lokality:	2 326 m ²

Průmyslový areál, Hanušovice	
Obec:	Hanušovice
Typ lokality:	Areál (plocha s budovami)
Stávající využití:	Průmyslová zóna
Předchozí využití lokality:	Průmysl
Rozloha lokality:	93 678 m ²

Bývalá pila, Rapotín	
Obec:	Rapotín
Typ lokality:	Areál (plocha s budovami)
Stávající využití:	Skladování
Předchozí využití lokality:	Průmysl, pila
Rozloha lokality:	29 000 m ²

Interní databáze brownfieldů Olomouckého kraje mimo výše uvedené obsahuje tyto nemovitosti:

Název	Obec	Rozloha (ha)	Typ lokality
Zahradnictví	Nový Malín	1,2000	Pozemek (bez budov)
Skládka	Olšany	1,5000	Pozemek (bez budov)
Areál Moravolenu	Oskava	1,1625	Areál (plocha s budovami)
Strojírny	Bedřichov	1,3052	Areál (plocha s budovami)
Škola	Dlouhomilov	0,0909	Objekt (jedna budova)
Hasičská zbrojnice	Dlouhomilov	0,0657	Objekt (jedna budova)
Třemešek - pivovar	Dolní Studénky	0,2000	Areál (plocha s budovami)
Statek Pusté Žibřidovice	Jindřichov	1,2600	Areál (plocha s budovami)
Bývalá pila	Jindřichov	0,4100	Areál (plocha s budovami)
Bývalá stolárna Bedřichov	Oskava	1,0124	Areál (plocha s budovami)
Kino	Oskava	0,0817	Objekt (jedna budova)
Zemědělský areál Staré Město	Staré Město	3,0000	Areál (plocha s budovami)
Zemědělský areál Stříbrnice	Staré Město	7,8497	Areál (plocha s budovami)
Kasárna Staré Město	Staré Město	5,5000	Areál (plocha s budovami)
ZŠ centrum Sadová	Šumperk	0,0500	Objekt (jedna budova)
Prodejna potravin Jesenická	Šumperk	0,2326	Objekt (jedna budova)
Bývalé sanatorium	Šumperk	4,0000	Areál (plocha s budovami)
Areál pivovaru	Šumperk	0,6000	Areál (plocha s budovami)
Sklady ulice Hraběšická	Vikýřovice	4,5000	Areál (plocha s budovami)
Obchodní středisko	Šumperk	0,2600	Areál (plocha s budovami)
Bývalá teplárna Dolní Temenice	Šumperk	0,4459	Areál (plocha s budovami)
Zemědělský areál	Bludov	1,1573	Areál (plocha s budovami)
Část bývalého státního statku v Pustých Žibřidovicích	Jindřichov	1,2600	Areál (plocha s budovami)

V rámci místního šetření a jednání se starosty byly identifikovány nové budovy a areály bez dlouhodobého využití, které bude třeba zaregistrovat do národní databáze a stejně tak i nemovitosti uvedené v interní krajské databázi je třeba nabízet k novému využití v rámci národní databáze.

PO 2 Vysoká nezaměstnanost specifických skupin

Situace na trhu práce dlouhodobě nezaměstnaných v blízkosti sociálně vyloučených lokalit je analyzována v rámci kapitoly č. 4, který v návrhové části obsahuje i základní cíle a návrhy aktivit. Proto bychom se v rámci tohoto problému chtěli věnovat ostatním specifickým cílovým skupinám, jejichž situace na trhu práce ve SO ORP Šumperk byla krátce analyzována v kapitole 6.1.2.2 Ekonomická aktivita a zaměstnanost. Díky hospodářské recesi došlo k významnému zhoršení situace osob, které patří do některé ze specifických (ohrožených) skupin trhu práce, které jsou z pohledu zaměstnavatelů spojené s horší adaptabilitou, výkonností, nemocností a jinými vlastnostmi. Mezi specifické skupiny trhu práce patří osoby:

- se zdravotním postižením
- absolventi škol a mladistvými
- pečující o dítě do 15 let či osobu blízkou

- vyšší věkové kategorie (50+)
- dlouhodobě nezaměstnaní, osoby nízkou kvalifikací

Problematická situace osob těchto skupin při hledání vhodného zaměstnání se ještě více komplikuje kumulací handicapů. Nejčastěji se jedná o vyšší věk a nevyhovující zdravotní stav a nízká kvalifikace případně se ještě může přidat další omezení, jako je špatná dopravní dostupnost do zaměstnání, apod.

Níže uvedená data (tabulka č. 149) zachycují počet uchazečů o zaměstnání ve správním obvodu ORP Šumperk dle specifických skupin trhu práce v období před hospodářskou krizí a během ní. Tabulka absolutního počtu uchazečů o zaměstnání (tab. č. 149) odhaluje významný nárůst u osob nad 50 let věku, absolventů, a postupný nárůst dlouhodobě nezaměstnaných. Specifické postavení mají osoby se zdravotním postižením, u kterých došlo také k nárůstu, nikoliv ale dramatickému.

Tab. č. 149: Počty uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce ve SO ORP Šumperk

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby se zdravotním postižením	587	665	748	629	-	578
Osoby nad 50 let věku	953	1 424	1 512	1 306	-	1 518
Absolventi	149	299	286	268	-	259
Dlouhodobě nezaměstnaní (24 měsíců)	749	706	943	1 266	-	1 617
Celkový počet uchazečů o zaměstnání	3 167	5 238	5 207	4 934	-	5 470

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Pro analýzu ostatních specifických skupin trhu práce nejsou dostupná data na úrovni SO ORP, ale pouze za okres Šumperk, ze kterých vyplývá, nezaměstnanost žen a osob pečujících o dítě do 15 se razantně zvýšila během roku 2009 a následně stagnovala.

Tab. č. 150: Počty uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce ve okrese Šumperk

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby pečující o dítě do 15 let	679	902	791	797	703	677
Ženy	2 755	4 205	4 046	3 859	4 015	4 089
Celkový počet uchazečů o zaměstnání	5 298	9 208	8 722	8 015	8 458	8 904

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Zaměstnávání všech výše uvedených specifických cílových skupin je často spojeno s delší dobou na zapracování či jinými náklady zaměstnavatel. Vytvoření vhodného pracovního místa zvyšuje náklady na provoz, proto je zaměstnávání těchto osob podporováno prostřednictvím finančních dotací z Evropského sociálního fondu. Systematickým řešením je vznik a rozvoj sociální ekonomiky formou sociálních podniků či komunitních podniků, které dbají na sociální a environmentální rozměr svého podnikání (analýza sociální ekonomiky v ORP Šumperk je součástí kap. 6.1.2.7.).

Pozice absolventů na trhu práce je ve srovnání s ostatními uvedenými specifickými skupinami odlišná a především umožňuje jiná a systematictější řešení. Popis problému absolventů, který souvisí spíše s výběrem oboru studia, je uveden v následující kapitole.

PO 3 Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle (nezaměstnanost absolventů a nízký zájem studentů o technické a řemeslné obory)

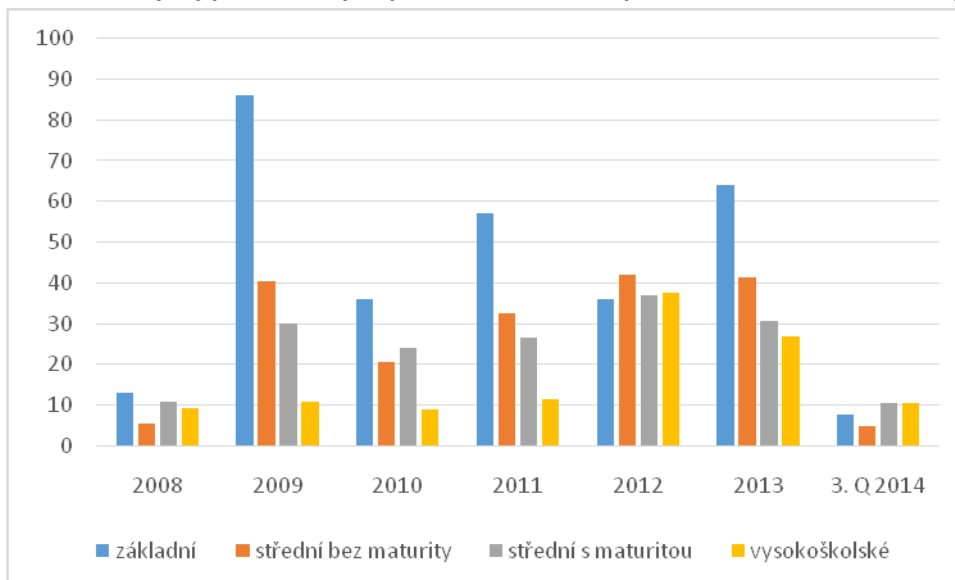
Sociální partneři z řad zaměstnavatelů v ČR dlouhodobě upozorňují, že je i přes vysokou nezaměstnanost pro výrobní podniky problém nalézt kvalifikované a kompetentní zaměstnance.²⁰ Tato subjektivní hodnocení zaměstnavatelů v letech 2008 – 2013 nijak neodpovídala statistikám o volných pracovních místech a uchazečích o práci. Díky hospodářskému oživení v průběhu roku 2014 došlo i v okrese Šumperk k významným změnám na trhu práce, které jsou blíže řešeny v analytické části kapitoly č. 6.1.2.5, která je věnována tématu Vzdělanostní struktury obyvatelstva a uchazečů o práci.

Problém nesouladu požadavků trhu práce s dlouhodobými vzdělávacími prioritami mládeže (preferenze humanitních a ekonomických oborů) má svůj dopad i do statistik Úřadu práce ČR pro okres Šumperk. Tento problém týkající se především tematiky zaměstnanosti není možné řešit pouze ze strany zaměstnavatelů a jejich svazů. Na základě zahraničních zkušeností²¹ a vyjádření členů místní Okresní Hospodářské komory je vhodné řešit vztah k technickým a řemeslným oborům již v rámci základního školství.

Věcné argumenty:

Na trhu práce v České republice dlouhodobě platilo, že úroveň formálního vzdělání uchazečů o zaměstnání měla přímý vliv na jeho uplatnitelnost na trhu práce, což se nejvíce projevilo během prvních let hospodářské krize. V okrese Šumperk hospodářská krize tvrdě dopadla na osoby s nižším vzděláním (základní a střední bez maturity) viz níže uvedený graf. Ve sledovaném období se postupně srovnávají pozice jednotlivých vzdělanostních kategorií. V průběhu roku 2014 došlo k razantnímu snížení počtu volných pracovních míst na jednoho uchazeče o práci.

Graf č. 47: Vývoj počtu volných pracovních míst na jednoho UoP v okrese Šumperk

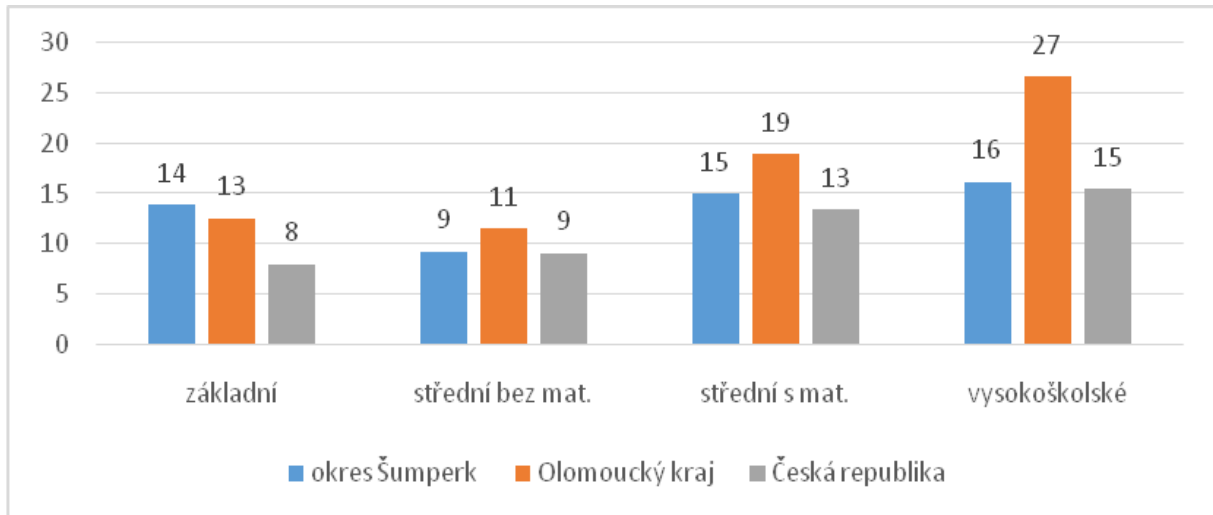
Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

²⁰ TZ Asociace malých a střední podnikatelů www.amsp.cz/nedostatek-kvalifikovanych-zamestnancu-na-ceskem-trhu-prace; TZ CzechInvest: www.czechinvest.org/ceske-firmy-trapi-nedostatek-technicky-kvalifikovanych-pracovniku

²¹ Učňovský duální systém v Rakousku a Německu je mimo jiné postaven na kvalitním zázemí technických a řemeslných předmětů na základních školách.

Mírné hospodářské oživení v roce 2014 významně proměnilo situaci na trhu práce nejen v okrese Šumperk. Při srovnání počtu uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo podle výše formálního vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji i celé České republice zjistíme, že se nejedná o ojedinělý stav (viz níže uvedený graf).

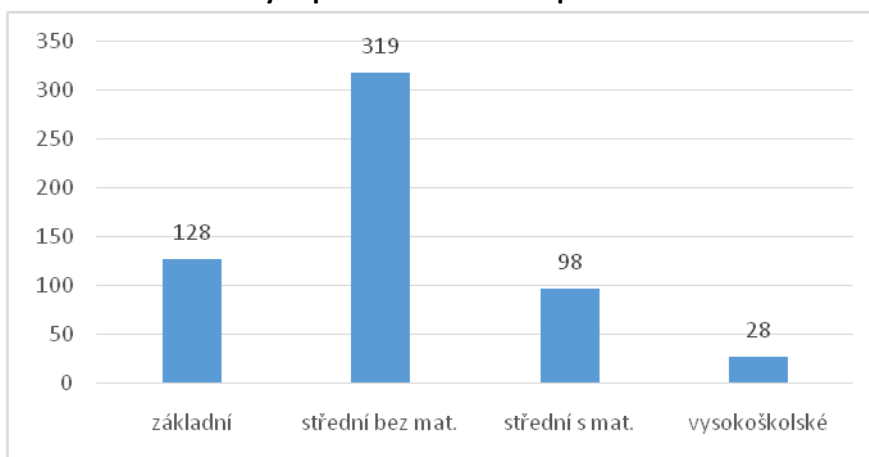
Graf č. 48: Srovnání počtu uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo v 3. Q 2014

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Přes špatnou uplatnitelnost osob s vysokoškolským a středoškolským (s maturitou) vzděláním v okrese Šumperk, je situace v celém Olomouckém kraji markantnější. Zde na jedno volné pracovní místo připadá 27 vysokoškolsky vzdělaných. Tato razantní proměna trhu práce není kvartálním výkyvem, ale průběžným vývojem v celém roce 2014.

Graf č. 49: Počet volných pracovních míst dle požadované úrovně vzdělání v okrese Šumperk

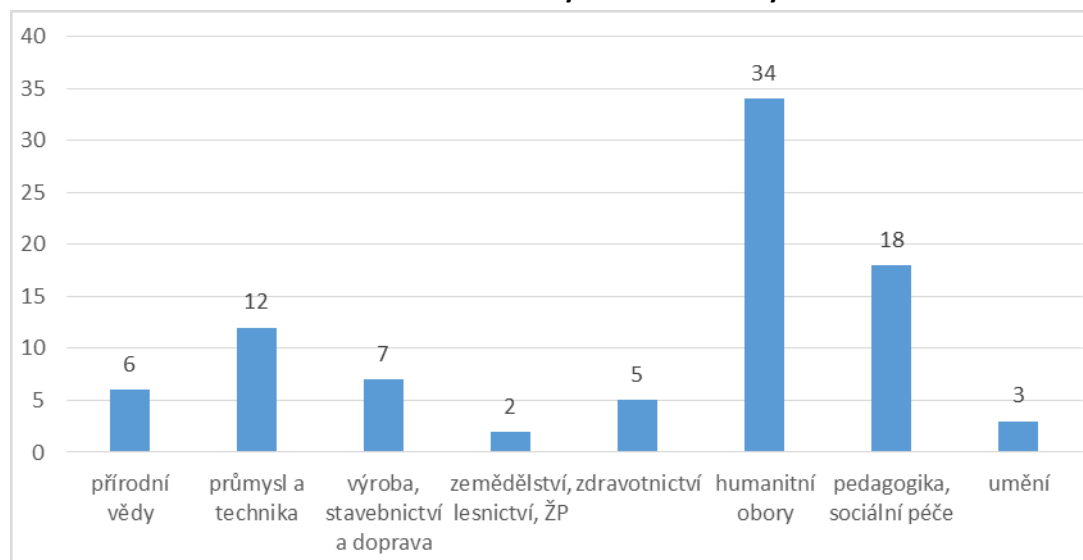
Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Ztížená uplatnitelnost osob s vysokoškolským vzděláním nesouvisí s úrovní vzdělání, ale lze předpokládat, že vychází z vysokého podílu osob s humanitním/netechnickým vzděláním, proto jsme pro okres Šumperk analyzovali odvětvovou strukturu nezaměstnaných absolventů magisterského a bakalářského studia. Jedná se o relativně malou skupinu čerstvých absolventů v okrese Šumperk čítající 54 respektive 32 osob.

Příčina problému:

Odvětvová struktura nezaměstnaných absolventů vysokoškolského studia je významně ovlivněna počtem absolventů v jednotlivých odvětvích a faktem, že v Olomouckém kraji působí především humanitně zaměřené vysoké školy/univerzita. Přesto vysoký počet nezaměstnaných absolventů humanitních a pedagogických oborů v okrese Šumperk jasně odhaluje příčinu výše uvedeného problému špatné uplatnitelnosti vysokoškolsky vzdělaných. Nezaměstnanost vysokoškolských absolventů se týká především osob s humanitním zaměřením studia.

Graf č. 50: Odvětvová struktura nezaměstnaných absolventů vysokoškolského studia

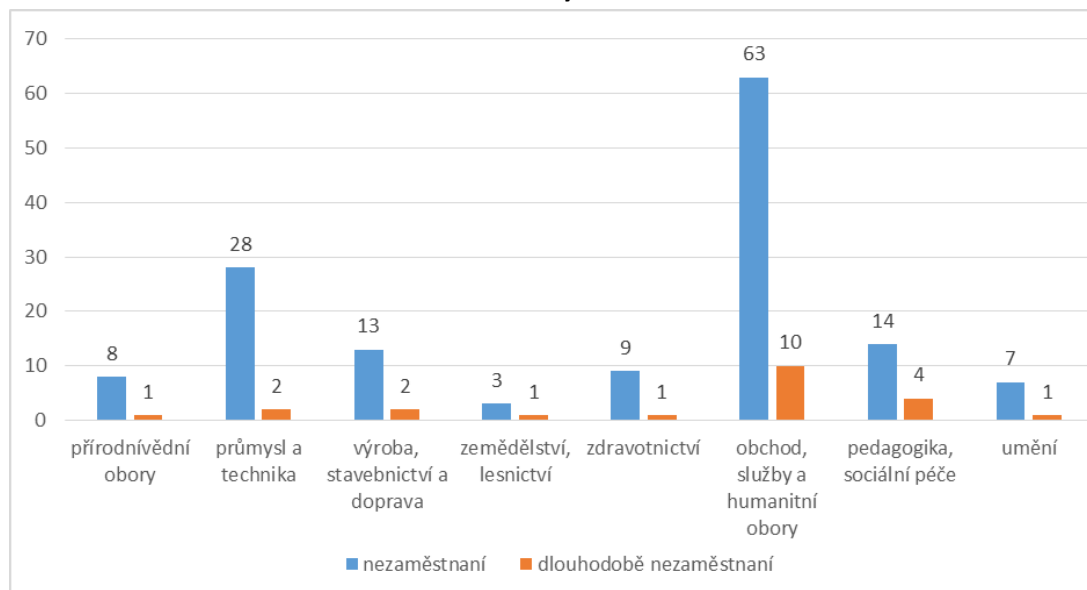

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Míra nezaměstnanosti osob se středoškolským vzděláním (maturitním) není v okrese Šumperk významným problémem, který by převyšoval ostatní vzdělanostní kategorie. Přesto jsme vytvořili jednoduchou analýzu odvětvové struktury nezaměstnaných absolventů s maturitou, ze které vyplývá, že stejně jako u vysokoškolsky vzdělaných absolventů, tvoří většinu nezaměstnaných osoby s humanitními zaměřením (obchod, služby, administrativa). Navíc nezaměstnaní absolventi středních škol se na rozdíl od vysokoškolských potýkají i s dlouhodobou nezaměstnaností, kde dominují absolventi netechnických oborů.

Graf č. 51: Odvětvová struktura nezaměstnaných absolventů maturitních oborů

Zdroj: vlastní zpracování, data MPSV a ČSÚ

Díky struktuře nabídky vzdělávacích oborů nebylo možné u absolventů středních škol bez maturity realizovat obdobné oborové srovnání, jako u maturitních a vysokoškolských oborů.

Problém obtížnější uplatnitelnosti absolventů humanitních oborů, a to jak středních, tak i vysokých škol souvisí s obecnou preferencí a masifikací těchto „čistých“ oborů u studentů a i rodičů. Těmto požadavkům na studium humanitních oborů se v posledních letech přizpůsobila (masifikovala) i nabídka vysokých a středních škol.

7.2.4 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	PO 1 Existence nevyužitých nemovitostí (brownfieldy) vhodných pro podnikání
Cíl 1	Revitalizace brownfieldů
Popis cíle	<p>Cílem je identifikovat brownfieldy v rámci území ORP, jak ve městech, tak i na venkově a doplnit aktuální informace o nich do dostupných databází za účelem rozšíření nabídky pro podnikatele. Vhodná regenerace nabízí nové příležitosti pro podnikatelské subjekty, a tím i nárůst ekonomické aktivity v regenerované oblasti spojené s tvorbou nových pracovních.</p> <p>Cíl má širší dopad také v oblasti zlepšení životního prostředí, vzhledem k aktivitám spojeným s regenerací brownfieldů dochází k ozdravení území a efektivnímu využití dříve zanedbaného území s ohledem na charakter okolní krajiny. Regenerace brownfieldů zlepšuje kvalitu urbanizovaného prostředí a přináší socioekonomický rozvoj do postiženého regionu.</p> <p>Při realizaci cíle je možné regenerovat zpravidla průmyslové brownfieldy i pro jiné než průmyslové využití (smíšená funkce, občanská vybavenost, zemědělství, bydlení).</p> <p>K realizaci cíle bude při splnění podmínek možné využít evropských finančních zdrojů.</p>

Problémový okruh 1	PO 1 Existence nevyužitých nemovitostí (brownfieldy) vhodných pro podnikání
Hlavní opatření	<p>1. Identifikace brownfieldů na území ORP</p> <ul style="list-style-type: none"> vznik pravidelně aktualizované databáze spolupráce se správcem Národní databáze brownfieldů na aktualizaci dat a nabídky nemovitostí <p>2. Tvorba prostředí pro realizaci regeneračních projektů</p> <ul style="list-style-type: none"> zavedení a zajištění aplikace nejlepší praxe při realizaci projektů regenerace brownfieldů, podpora projektů regenerace v partnerství veřejného a soukromého sektoru (oslovení vlastníků nemovitostí s možností registrace v databázi a následné revitalizace; pomoc či zajištění modernizace inženýrských sítí k brownfieldu; případný odkup brownfieldu dotčenými obcemi a realizace projektu v OPPIK)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Indikátory výsledků V.1 Zlepšení podnikatelského prostředí - podnikatelské nemovitosti</p> <p>Indikátory výstupů V.1.1 Identifikace brownfieldů V.1.2 Revitalizovaná plocha</p>
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví, manažeři MAS Šumperský venkov

Problémový okruh 2	PO 2 Vysoká nezaměstnanost specifických skupin
Cíl 2	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce
Dílčí cíl 2.1	Uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
Popis cíle	<p>Některé skupiny osob se potýkají s objektivními problémy při hledání vhodného zaměstnání a jsou tedy obtížně zaměstnatelnými. Jedná se o následující skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> občané se zdravotním postižením absolventi škol a mladiství uchazeči o zaměstnání osoby společensky nepřizpůsobené, často měnící zaměstnání, se špatnou morálkou nekvalifikované osoby osoby pečující o děti do věku 15 let vyšší věkové kategorie (55 – 64 let) <p>Cílem je prostřednictvím podpůrných aktivit napomoci těmto osobám uplatnit se na trhu práce, např. formou tzv. prostupného zaměstnávání, kdy je zaměstnávání těchto osob nejprve dotováno v rámci tzv. sociálních podniků či prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v rámci komunitního podnikání a postupně dochází u těchto osob k osvojování pracovních návyků, změně či zvyšování kvalifikace a nárůstu pracovních dovedností do té míry, že jsou překonány překážky bránící jejich uplatnění na trhu práce.</p> <p>Výše uvedeného cíle je možné dosáhnout pouze dalším rozvojem nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti ze strany obcí a firem, které dosud nevyužívají těchto</p>

Problémový okruh 2	PO 2 Vysoká nezaměstnanost specifických skupin
	nástrojů v plné míře. Aby dostupné zaměstnávání a pomoc nezaměstnaným byla efektivní a účinná, tak zajištění pracovních míst musí být doplňováno o individuální sociální a profesní poradenství, vzdělávání a motivační programy.
Hlavní opatření	1. Opatření ke zvyšování uplatnitelnosti specifických cílových skupin na trhu práce <ul style="list-style-type: none"> • obnovení pracovních návyků • zajištění vzdělávání, rekvalifikace a motivačních kurzů • zajištění programu dostupného zaměstnání 2. Efektivní využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) <ul style="list-style-type: none"> • spolupráce místních aktérů - obcí, úřadů práce a zaměstnavatelů v regionu při využívání nástrojů APZ • přenos příkladů dobré praxe z území kde působila Agentura sociálního začleňování • zahájení spolupráce v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátor výsledku: V.2 Snížení podílu dlouhodobě nezaměstnaných mezi uchazeči o práci Indikátor výstupu: V.2.1.1 Počet zapojených osob do projektů aktivní politiky zaměstnanosti V.2.1.2 Počet úspěšných účastníků projektů aktivní politiky zaměstnanosti V.2.1.3 Počet obcí zapojených do projektů aktivní politiky zaměstnanosti
Správce cíle	manažeři MAS Horní Pomoraví, manažeři MAS Šumperský venkov

Problémový okruh 2	PO 2 Vysoká nezaměstnanost specifických skupin
Cíl 2	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce
Dílčí cíl 2.2	Sociální ekonomika
Popis cíle	<p>Systematickým krokem k dosažení cíle a řešení problému vysoké nezaměstnanosti specifických skupin trhu práce je vytvoření udržitelného systému pracovních míst pro tyto cílové skupiny. Sociální a komunitní podniky při své činnosti akcentují kromě ekonomického rozměru podnikání i sociální aspekty. Sociální a komunitní podniky zajišťují udržitelné pracovní místa pro cílovou skupinu, a to buď trvale či „na zpracování“ například na jeden rok. Díky pracovním místům na zpracování získá cílová skupina novou praxi, kompetence a případně i kvalifikaci.</p> <p>Aby cílová skupina byla připravená na efektivní vstup na sekundární (viz dílčí cíl 2.1) a následně primární trh práce vyžaduje individuální sociální a profesní poradenství, vzdělávání a motivační program, které je realizováno v rámci aktivit sociálního podniku, či je součástí jiného projektu APZ (viz dílčí cíl 2.1).</p> <p>Dílčím cílem je zajištění spolupráce sociálních podniků a obcí, která může mít podobu odpovědného zadávání veřejných zakázek či transparentnost sociálního</p>

Problémový okruh 2	PO 2 Vysoká nezaměstnanost specifických skupin
	podniku vůči místní komunitě/obce, která má v orgánech (výkonných či dozorčích) sociálního podniku zastoupení. Vytvoření vazby mezi sociálním podnikem a obcí přináší sociálnímu podniku důvěryhodnost a stabilitu.
Hlavní opatření	Vznik sociálních a komunitních podniků <ul style="list-style-type: none"> • podpora a konzultace projektových záměrů na vznik sociálních podniků • tvorba vazeb mezi iniciátorem sociálního podniku a obcí (vznik a rozvoj sociálního podniku vyžaduje podporu a spolupráci s místní samosprávou) • zřízení komunitní podniků (sociálních podniků ve vlastnictví obce) • vzdělávání zástupců obcí a firem o odpovědném zadávání veřejných zakázek • zajištění zástupců obcí v orgánech sociálního podniku • zaměstnávání CS v sociálních či komunitních podnicích
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátor výsledku: V.2 Snížení podílu dlouhodobě nezaměstnaných mezi uchazeči o práci Indikátor výstupu: V.2.2 Počet vytvořených pracovních míst v sociálních podnicích
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví, manažeři MAS Šumperský venkov

Problémový okruh 3	PO 3 Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle
Cíl 3	Sladění kvalifikace zaměstnanců s požadavky na trhu práce
Popis cíle	Regionální trh práce v ORP Šumperk vykazuje nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle, což se projevuje nadprůměrným procentem nezaměstnanosti kvalifikovaných pracovníků (středoškolské a vysokoškolské vzdělání). V ČR i v našem regionu je poptávka po kompetentních pracovnících s technickým vzděláním (na Šumpersku také specifickým vzděláním v rámci high-tech sektoru), proto Cíl 3 v tématu Školství obsahuje vznik technických učeben a dílen na ZŠ. Cílem je vytvoření sítě regionálních aktérů podporujících adaptabilitu ekonomicky aktivních osob na trhu práce formou rekvalifikací, stáží a praxí.
Hlavní opatření	1. Spolupráce regionálních aktérů (úřady práce, zaměstnavatelé, obce, školy) - počet setkání regionálních aktérů trhu práce 2. Vytvoření míst pro stáže a získání praxe - počet osob využívajících stáže Cíle v oblasti školství (dílní cíl 2.3), které mají spojitost s tímto cílem č. 3: - Kampaň pro výchovné poradce na školách - Vznik specializovaných učeben pro technické a řemeslné obory
Název indikátorů k hodnocení cíle	Indikátor výsledku: V.3 Snížení podílu nezaměstnaných absolventů mezi uchazeči o práci Indikátor výstupu: V.3.1 počet setkání regionálních aktérů trhu práce V.3.1 počet osob využívajících stáže
Správce cíle	Manažeři MAS Horní Pomoraví, manažeři MAS Šumperský venkov

7.2.5 Indikátory

Indikátory výsledků k PO 1:

Problémový okruh	Existence nevyužitých nemovitostí vhodných pro podnikání (brownfieldy)		
Číslo indikátoru	V.1		
Název indikátoru	ZLEPŠENÍ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ - PODNIKATELSKÉ NEMOVITOSTI		
Měrná jednotka	počet budov		
Správce měřítka	manažeři MAS Šumperský venkov a MAS Horní Pomoraví		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet nově vybudovaných či opravených budov pro výrobu.		
Metodika a výpočet:	Prostý součet počtu opravených či vybudovaných budov pro výrobu dle počtu stavebních povolení.		
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření		

Indikátor výstupů k cíli 1:

Cíl	Revitalizace brownfieldů		
Číslo indikátoru	V.1.1		
Název indikátoru	IDENTIFIKACE BROWNFIELDŮ		
Měrná jednotka	počet brownfieldů		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		25	30
Skutečnost	3		
Popis měřítka:	<p>V ORP Šumperk budou identifikovány budovy a areály bez dlouhodobého využití, které budou zaregistrovány do pravidelně aktualizované databáze.</p> <p>V rámci indikátoru budou sledovány nově zaregistrované brownfieldy za rok. Výchozí hodnota indikátoru je stanovena dle údajů v národní databázi brownfieldů řízené agenturou CzechInvest.</p>		
Metodika a výpočet:	Do plnění indikátoru budou započítány všechny brownfieldy uvedené v Národní databázi brownfieldů ležící v SO ORP Šumperk.		
Zdroj čerpání dat:	Národní databáze brownfieldů		

Cíl	Revitalizace brownfieldů		
Číslo indikátoru	V.1.2		
Název indikátoru	REVITALIZOVANÁ PLOCHA		
Měrná jednotka	vytvořená výrobní plocha		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0	2000 m ²
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor bude nově využitelnou výrobních plochu, která vznikne díky revitalizaci budov či ploch v rámci podpory OPPIK v SO ORP Šumperk. Konkrétně se bude jednat pouze o projektu v OPPIK – dotační program Nemovitosti.		
Metodika a výpočet:	Bude počítána nově využitelná plocha za všechny projekty v dotačním programu Nemovitost (OPPIK) po schválení ŽOP ze strany řídicího orgánu.		
Zdroj čerpání dat:	MS2014+ (OPPIK); Regionální akční plán RSK Olomouckého kraje		

Indikátory výsledků k PO 2:

Problémový okruh	Vysoká nezaměstnanost specifických skupin		
Číslo indikátoru	V.2		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ PODÍLU DLOUHODOBĚ NEZAMĚSTNANÝCH MEZI UCHAZEČI O PRÁCI		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		35 %	30 %
Skutečnost	43 %		
Popis měřítka:	Dlouhodobá nezaměstnanost je důsledkem špatného postavení na trhu práce u řady specifických skupin trhu práce (50+, ženy, etnické menšiny, OZP, aj.). Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných (více jak 12 měsíců) na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání je vážným problémem – viz kapitola 6.2.3.		
Metodika a výpočet:	Bude využito dat MPSV resp. Úřadu práce ČR k 31. 12. 2017 a 31. 12. 2020 o počtu dlouhodobě nezaměstnaných (DN.) a počtu uchazečů o práci (UoP) v okrese Šumperk (data za ORP o DN nejsou dostupná). Počet DN bude dělen počtem UoP a převeden na procenta.		
Zdroj čerpání dat:	Data Úřad práce, vlastní zpracování		

Indikátor výstupů k cíli 2:

Cíl	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce		
Číslo indikátoru	V.2.1.1		
Název indikátoru	POČET ZAPOJENÝCH OSOB DO PROJEKTŮ AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI		
Měrná jednotka	počet osob		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15	45
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Zvyšování uplatnitelnosti specifických cílových skupin (osoby se zdravotním postižením, absolventi a mladiství, osoby pečující o dítě do 15 let či osobu blízkou, osoby ve věkové kategorii 50+, dlouhodobě nezaměstnaní a osoby s nízkou kvalifikací) bude podporováno efektivním využíváním nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a partnerstvím místních aktérů v oblasti zaměstnanosti. Na základě spolupráce obcí a místních aktérů dojde k vytvoření a realizaci projektů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) z OP Zaměstnanost nebo spolupráci při realizaci obdobných projektů Úřadem práce ČR. V rámci indikátoru bude sledován celkový a kumulovaný počet zapojených osob, což znamená, že do tohoto indikátoru budou započítány i neúspěšní zájemci o práci či vzdělávací kurz.		
Metodika a výpočet:	Kumulovaný počet zapojených osob v projektech OP Zaměstnanost zaměřených na návrat specifických cílových skupin na trh práce – prioritní osa 2 a pro určité cílové skupiny i projekty z prioritní osy 1, který se aktivně účastní mikroregiony či spolupracující obce.		
Zdroj čerpání dat:	MS2014+		

Cíl	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce		
Číslo indikátoru	V.2.1.2		
Název indikátoru	POČET ÚSPĚŠNÝCH ÚČASTNÍKŮ PROJEKTŮ AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI		
Měrná jednotka	počet osob		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	30
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Zvyšování uplatnitelnosti specifických cílových skupin bude podporováno efektivním využíváním nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti nabízených ze strany Úřadu práce, ale i nově vytvořených díky meziobecní spolupráci. Indikátor bude sledovat počet osob cílové skupiny projektů APZ, které úspěšně dokončí účast v projektu (kurz, využití pracovní uplatnění, APP, VPP).		

Cíl	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce
Metodika a výpočet:	Kumulovaný počet úspěšně zapojených účastníků projektů OP Zaměstnanost zaměřených na návrat specifických cílových skupin na trh práce – prioritní osa 2 a pro určité cílové skupiny i projekty z prioritní osy 1, který se aktivně účastní mikroregiony či spolupracující obce.
Zdroj čerpání dat:	MS2014+

Cíl	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce		
Číslo indikátoru	V.2.1.3		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO PROJEKTŮ AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Projekty a nástroje APZ jsou v ORP Šumperk uplatňovány již nyní, ale jsou realizovány individuálně bez prvků meziobecní spolupráce. Cílem je realizovat společné aktivity či projekty obcí, které prohloubí spolupráci. Tato forma koordinace a spolupráce může fungovat i bez svazku obcí.		
Metodika a výpočet:	Kumulovaný počet obcí, které se zapojí do tvorby a realizace projektů OP Zaměstnanost či jeho dílčí aktivity (např. zajištění pracovního místa aj.). Každá obec bude moci být započítána pouze jednou.		
Zdroj čerpání dat:	MS2014+		

Cíl	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce		
Číslo indikátoru	V.2.2		
Název indikátoru	POČET VYTVOŘENÝCH PRACOVNÍCH MÍST V SOCIÁLNÍCH PODNICÍCH		
Měrná jednotka	počet pracovních míst		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	12
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Budou sledovány vytvořená pracovní místa v rámci sociálního či komunitního podniků, jejichž zřizovatelem, iniciátorem či partnerem je obce/obce. Do tohoto indikátoru započítány pracovní místa, které budou vytvořeny v i sociálních podnicích, kde obce či zástupci obcí plní kontrolní funkci v orgánech podniku. Jedním z principů sociálního podnikání je vazba podniku na místní komunitu (obec). Díky vazbě sociálního podniku a obce bude zajištěna lepší		

Cíl	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce
	stabilita a podpora podniku. Sociální podniky jsou dílčí článkem v rámci tzv. postupného zaměstnávání, jehož smyslem je výsledné uplatnění dlouhodobě nezaměstnané osoby na regionálním trhu práce a jiných specifických skupin trhu práce a následné zaměstnání u místního zaměstnavatele.
Metodika a výpočet:	Kumulativní počet vytvořených pracovních míst za sledované období v sociálních podnicích s majetkovou účastí či kontrolní funkcí obce/í.
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření a MS2014+

Indikátory výsledků k PO 3:

Problémový okruh	Nesoulad nabídky a poptávky po pracovní síle		
Číslo indikátoru	V.3		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ PODÍLU NEZAMĚSTNANÝCH ABSOLVENTŮ MEZI UCHAZEČI O PRÁCI		
Měrná jednotka	procento		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4 %	3 %
Skutečnost	5 % (259 abs. /5470 UoP)		
Popis měřítka:	Nezaměstnanost absolventů je velmi významným problémem v řadě zemí EU. Přestože v ORP Šumperk nehrozí vznik fenoménu ztracené generace, tak nezaměstnanost absolventů je systematický problém, který souvisí s informovaností rodičů a žáků a vzdělávacím systémem. Dosažení výsledku vyžaduje systematickou spolupráci více aktérů trhu práce, škol, společnosti.		
Metodika a výpočet:	Bude využito dat MPSV resp. Úřadu práce ČR k 31. 12. 2017 a 31. 12. 2020 o počtu nezaměstnaných absolventů (abs.) a počtu uchazečů o práci (UoP). Počet abs. Je dělen počtem UoP a převeden na procenta.		
Zdroj čerpání dat:	Data Úřad práce, vlastní zpracování		

Indikátor výstupů k cíli 3:

Cíl	Sladění kvalifikace zaměstnanců s požadavky na trhu práce		
Číslo indikátoru	V.3.1		
Název indikátoru	POČET SETKÁNÍ REGIONÁLNÍCH AKTÉRŮ TRHU PRÁCE		
Měrná jednotka	počet setkání		
Správce měřítka	manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Spolupráce je širokou aktivitou, která musí obsahovat sadu činností, a setkávání je pouze dílčím, ale měřitelným výstupem fungující spolupráce. Vzdělávací systém by měl reagovat na změny na trhu práce, nejen se přizpůsobovat změnám v ekonomické struktuře regionu a požadavkům trhu práce, ale také by měl být v úzkém kontaktu s podnikatelským sektorem (stáže, praxe,...apod.) a veřejnou správou působící v oblasti zaměstnanosti a trhu práce (úřady práce, obce,...).		
Metodika a výpočet:	Budou započítána setkání, kterých se zúčastní relevantní zástupci všech dodatečných sektorů (školsství, veřejná správa (UP + obce) a zaměstnavatelé) v daném roce. Spolupráce a setkání může probíhat buď s nebo bez finanční podpory z ESF v rámci projektu OP Z či OP VVV.		
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření, MS 2014+		

Cíl	Sladění kvalifikace zaměstnanců s požadavky na trhu práce		
Číslo indikátoru	V.3.2		
Název indikátoru	POČET OSOB VYUŽÍVAJÍCÍCH STÁŽE		
Měrná jednotka	počet osob		
Správce měřítka	Manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		12	48
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Stáže jsou opět jen dílčím výstupem spolupráce aktérů trhu práce, který bude realizován díky podpoře projektů z ESF.		
Metodika a výpočet:	Bude započítán kumulativní počet osob, které využijí stáží v rámci spolupráce škol, zaměstnavatelů a veřejné správy. Stáže budou moci být realizovány především za podpory ESF.		
Zdroj čerpání dat:	MS 2014+		

7.3 Pravidla pro řízení strategie

7.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánu, který může rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny	
Ing. Radim Sršeň Ph.D – předseda MAS Šumperský venkov	
Ing. František Winter – předseda správní rady MAS Horní Pomoraví	
Mgr. Zdeněk Brož – starosta města Šumperka	

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle.

Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správci cílů
1	Revitalizace brownfieldů	manažeři MAS Horní Pomoraví, manažeři MAS Šumperský venkov
2	Rozvoj sociální ekonomiky a uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce	
3	Sladění kvalifikace zaměstnanců s požadavky na trhu práce	

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
V.1	Zlepšení podnikatelského prostředí - podnikatelské nemovitosti	Manažeři MAS Horní Pomoraví a Šumperský venkov
V.2	Počet sociálních podniků	
V.3	Snížení podílu nezaměstnaných absolventů mezi uchazeči o práci	
V.1.1	Identifikace brownfieldů	
V.1.2	Počet revitalizovaných objektů	
V.2.1	Projekty zaměřené na návrat specifických cílových skupin na trh práce	
V.2.2	Počet vzniklých sociálních a komunitních podniků	
V.3.1	Počet projektů spolupráce	

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správce cílů	každoročně v 1. čtvrtletí (dle výzvě v ESIF)
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

7.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

7.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovanými rozpočty obcí a zapojených subjektů pro následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

7.4 Závěr a postup zpracování

7.4.1 Shrnutí

Region ORP Šumperk se řadí mezi hospodářsky slabé regiony, kde došlo k zásadní změně struktury hospodářství, což se projevuje nejen v nesouladu kvalifikace pracovníků s potřebami na trhu práce, ale také ve výskytu řady brownfieldů. V hůře dostupných částech regionu se hospodářská recese projevila ještě výrazněji a její následky trvají doposud. Došlo zde k významnému zhoršení situace osob, které jsou specifickými skupinami na trhu práce a řadí se do skupiny dlouhodobě nezaměstnaných.

Jako palčivý problém v oblasti nezaměstnanosti tak byla stanovena oblast dlouhodobé nezaměstnanosti specifických cílových skupin a dlouhodobým problémem byl stanoven nesoulad požadavků trhu práce s dlouhodobými vzdělávacími prioritami mládeže.

Ze strany obcí je možné podpořit podnikání a zaměstnanost v regionu v souladu se zásadami zdravého konkurenčního prostředí formou nabídky vhodných prostor a ploch pro zakládání a rozvoj firem. Zároveň byl ze strany starostů identifikován také problém s nevyužívanými a chátrajícími obecními objekty. V rámci strategie bylo tedy formulováno jako jeden s cílů vytváření databáze vhodných objektů a zároveň jejich revitalizace za účelem dalšího podnikatelského využití.

Cílem je také zvyšování uplatnitelnosti specifických skupin na trhu práce, a to ať již formou sladování systému vzdělávání s požadavky trhu práce (nejen na celostátní, ale i na regionální úrovni prostřednictvím spolupráce zainteresovaných subjektů) a dále také formou vytváření systému dostupného zaměstnávání osob na trhu práce obtížněji uplatnitelných. Jako nástroj na zvyšování jejich zaměstnatelnosti budou využity nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, sociální podnikání, komunitní podnikání a úzká spolupráce se zaměstnavateli.

7.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie je postavena na údajích zjištěných v analytické části strategie a problémech, které identifikovali zástupci obcí v území ORP Šumperk. Na základě těchto údajů a podkladů byly zformulovány problémové okruhy. Naplnění definované cílů by mělo přispět k odstranění identifikovaných problémů.

8. Závěr a kontakty

Tato strategie byla schválena shromážděním starostek a starostů dne 30. března 2015 Šumperku všemi zúčastněnými starosty 20 obcí z SO ORP Šumperk. *(Text strategie neprošel jazykovou úpravou.)*

Koordinátorem tvorby strategie a projektu Meziobecní spolupráce ve správní obvod ORP Šumperk je Mgr. Karel Hošek (mobil: 777 952 988, e-mail: karel.hosek@sumperk.cz). Strategie byla vytvořena projektovým týmem, který tvořila PeadDr. Hana Kolaříková (oblast školství), Ing. Anna Bartošová (sociální oblast), Ing. Jan Libosvár (odpadové hospodářství), Ing. Lenka Krobotová (doprava), Ing. Lenka Buřičová (projektová asistentka).

9. Seznam příloh

9.1 Seznam tabulek

Tab. č. 1 : Relevantní významné strategické dokumenty	10
Tab. č. 2: Charakteristika území ORP - obce.....	13
Tab. č. 3: Charakteristika území ORP - pozemky	13
Tab. č. 4: Demografický vývoj obyvatel v území ORP	15
Tab. č. 5: Stručná charakteristika školství v území ORP	16
Tab. č. 6: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP.....	17
Tab. č. 7: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP .	18
Tab. č. 8: Dostupnost zdravotnických zařízení na venkově ve SO ORP Olomouckého kraje	18
Tab. č. 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP	19
Tab. č. 10: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	19
Tab. č. 11: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání.....	20
Tab. č. 12: Charakteristika domácností	20
Tab. č. 13: Ekonomické subjekty se sídlem v území ORP	21
Tab. č. 14: Územní a strategické plánování.....	24
Tab. č. 15: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2012/2013	33
Tab. č. 16: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2011/2012.....	33
Tab. č. 17: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2010/2011	34
Tab. č. 18: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2007/2008, 2008/2009 a 2009/2010.....	34
Tab. č. 19: Základní a mateřské školy dle velikostních skupin obcí ve školním roce 2005/2006-2006/2007	34
Tab. č. 20: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Šumperk ve školním roce 2012/2013	35
Tab. č. 21: Počty soukromých škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Šumperk	36
Tab. č. 22: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2012/2013	36
Tab. č. 23: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2011/2012	37
Tab. č. 24: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2010/2011	37
Tab. č. 25: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2009/2010	37
Tab. č. 26: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2008/2009	38
Tab. č. 27: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2007/2008	38
Tab. č. 28: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2006/2007	38
Tab. č. 29: Počty pracovníků ve školství v ORP Šumperk ve školním roce 2005/2006	39
Tab. č. 30: Počet základních škol v ORP Šumperk	41
Tab. č. 31: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP ve školním roce 2012/2013.....	41
Tab. č. 32: Základní školy zřizované obcemi.....	42
Tab. č. 33: Soukromé ZŠ a ostatní zřizovatelé (Olomoucký kraj)	42
Tab. č. 34: Součásti základních škol v obcích (včetně soukromých a krajských škol) v roce 2012/13 ..	43
Tab. č. 35: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcemi ve školním roce 2012/2013 v ORP Šumperk	44
Tab. č. 36: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Šumperk.....	45
Tab. č. 37: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP (školní rok 2012/2013)	45
Tab. č. 38: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP ve školním roce 2012/2013.....	46

Tab. č. 39: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP	46
Tab. č. 40: Počet absolventů ZŠ v ORP	47
Tab. č. 41: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v ORP.....	48
Tab. č. 42: Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi a jinými subjekty	48
Tab. č. 43: Popis ZŠ v ORP Šumperk za školní rok 2012/2013	49
Tab. č. 44: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP	50
Tab. č. 45: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP	53
Tab. č. 46: MŠ zřizované obcemi	55
Tab. č. 47: Soukromé MŠ a SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk zřizovaná Olomouckým krajem	55
Tab. č. 48: MŠ zřizované obcemi a Olomouckým krajem.....	56
Tab. č. 49: Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012/2013	56
Tab. č. 50: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP.....	58
Tab. č. 51: Zařízení jeslového typu	58
Tab. č. 52: Školní družiny v ORP ve školním roce 2012/2013.....	59
Tab. č. 53: Školní kluby v ORP ve školním roce 2012/2013.....	60
Tab. č. 54: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP ve školním roce 2012/2013.....	60
Tab. č. 55: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP	60
Tab. č. 56: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP ve školním roce 2012/2013	61
Tab. č. 57: SVČ zřizované obcí v ORP.....	61
Tab. č. 58: Údaje o pracovnících SVČ v ORP ve školním roce 2012/2013	61
Tab. č. 59: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP	61
Tab. č. 60: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP ve školním roce 2012/2013	62
Tab. č. 61: Celkové provozní výdaje ve SO na ZŠ, MŠ a jiných zařízeních zřizovaných obcemi.....	63
Tab. č. 62: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje školám a školským zařízením zřizovaných obcemi v ORP (v tis. Kč).....	63
Tab. č. 63: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP	64
Tab. č. 64: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013	64
Tab. č. 65: Provozní náklady škol ve srovnání s příjmy z RUD a počtem dětí a žáků	65
Tab. č. 66: Srovnání dofinancování provozních nákladů ZŠ a MŠ	67
Tab. č. 67: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ do roku 2023	67
Tab. č. 68a: Srovnání provozních nákladů škol z rozpočtů obcí, které provozují školu bez výjimky dle vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů	81
Tab. č. 68b: Srovnání provozních nákladů škol z rozpočtů obcí, které provozují školu s výjimkou dle vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů	82
Tab. č. 69: ZŠ s výjimkou od roku 2009 do roku 2014.....	83
Tab. č. 70a: Učitelé v ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Šumperk	87
Tab. č. 70b: Přehled úvazků učitelů na 1. stupni základních škol.....	88
Tab. č. 71: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	110
Tab. č. 72: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	111
Tab. č. 73: Zařízení soc. služeb se sídlem mimo území ORP působících v rámci SO ORP Šumperk	112
Tab. č. 74: Počet jednotlivých typů sociálních služeb	113

Tab. č. 75: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP	114
Tab. č. 76: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele	116
Tab. č. 77: Počet sociálních služeb dle zřizovatele	117
Tab. č. 78: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012	118
Tab. č. 79: Kapacita zařízení sociálních služeb	118
Tab. č. 80: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012	119
Tab. č. 81: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012	120
Tab. č. 82: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	120
Tab. č. 83: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012	121
Tab. č. 84: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012	122
Tab. č. 85: Počet osob pobírajících dávky hmotné nouze	135
Tab. č. 86: Počty uchazečů o zaměstnání v roce 2013 dle specifických skupin trhu práce v sub-regionech	137
Tab. č. 87: Počet a podíl osob nad 65 let	138
Tab. č. 88: Sběrné dvory na území ORP, současný stav	162
Tab. č. 89: Sběrná místa na území ORP, současný stav	163
Tab. č. 90: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	164
Tab. č. 91: Třídící linky na území ORP, současný stav	165
Tab. č. 92: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav	165
Tab. č. 93: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad), současný stav	166
Tab. č. 94: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav	167
Tab. č. 95: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	168
Tab. č. 96: Koncová zařízení pro nakládání s BRO (z obcí řešeného území ORP), souč. stav	169
Tab. č. 97: Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav	170
Tab. č. 98: Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	170
Tab. č. 99: Koncová zařízení (sklárky a ZEVO z obcí řešeného ORP), souč. stav	171
Tab. č. 100: Další zařízení pro nakládání s odpady v území i v blízkosti území ORP, souč. stav	171
Tab. č. 101: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO)	173
Tab. č. 102: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	174
Tab. č. 103: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012	175
Tab. č. 104: Celková produkce odpadů na území ORP za období 2008-2012	178
Tab. č. 105: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	179
Tab. č. 106: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	180
Tab. č. 107: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	181
Tab. č. 108: Měrná produkce separ. sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	182
Tab. č. 109: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013	183

Tab. č. 110: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012	184
Tab. č. 111: Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	185
Tab. č. 112: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	186
Tab. č. 113: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	187
Tab. č. 114: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012	188
Tab. č. 115: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	189
Tab. č. 116: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem na území ORP	190
Tab. č. 117: Nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem na území ORP	191
Tab. č. 118: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP	192
Tab. č. 119: Vybrané příjmy z odpadového hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP	193
Tab. č. 120: Náklady za OH na občana v jednotlivých mikroregionech	208
Tab. č. 121: Produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu obcemi SO ORP Šumperk	213
Tab. č. 122: Etapy výstavby cyklostezky Šumperk – Nový Malín	268
Tab. č. 123: Stávající cyklokomunikace ve městě Šumperku	271
Tab. č. 124: Počet dopravních nehod cyklistů na území MAS	278
Tab. č. 125: Příměstské linky – Arriva Morava	283
Tab. č. 126: linky železniční dopravy	284
Tab. č. 127: Nejfrekventovanější autobusové zastávky na území mikroregionu Údolí Desné	286
Tab. č. 128: Nejfrekventovanější autobusové zastávky na území mikroregionu Šumperský venkov .	286
Tab. č. 129: Nejfrekventovanější autobusové zastávky na území MAS Horní Pomoraví (MR Hanušovicko a Ruda)	287
Tab. č. 130: Výdaje obcí na paragraf 221 – pozemní komunikace v roce 2012	296
Tab. č. 131: Vývoj nehodovosti v okrese Šumperk v letech	303
Tab. č. 132: Mobilita pracovní síly v obcích nad 400 obyvatel	318
Tab. č. 133: Ekonomická aktivita obyvatel SO ORP Šumperk	319
Tab. č. 134: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP (v %)	322
Tab. č. 135: Počty uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce ve SO ORP	322
Tab. č. 136: Počty UoZ v roce 2013 dle specifických skupin trhu práce v sub-regionech	322
Tab. č. 137: Největší zaměstnavatelé v SO ORP Šumperk:	324
Tab. č. 138: Změna struktury hospodářství dle počtu zaměstnanců (SLBD 2001, 2011)	325
Tab. č. 139: Trh práce volná pracovní místa	326
Tab. č. 140: Srovnání vzdělanostní struktury a jejího vývoje v ORP Šumperk a Olomouckém kraji ...	328
Tab. č. 141: Srovnání vzdělanostní struktury v rámci SO ORP Šumperk	329
Tab. č. 142: Vzdělanostní struktura UoP v okrese Šumperk (k 31. 12.)	330
Tab. č. 143: Struktura podnikatelského prostředí na venkově v Olomouckém kraji dle SO ORP	333
Tab. č. 144: Velikostní kategorie MPS	334
Tab. č. 145: Počet mikro, malých, středních a velkých podniků v SO ORP Šumperk	335
Tab. č. 146: Podniky se statutem chráněné dílny (pracoviště) v ORP Šumperk	340
Tab. č. 147: Podpora pracovních míst ze strany obcí ORP Šumperk v roce 2014	342
Tab. č. 148: Pracovní místa v rámci společností obcí	343
Tab. č. 149: Počty uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce ve SO ORP Šumperk .	357
Tab. č. 150: Počty uchazečů o zaměstnání dle specifických skupin trhu práce ve okrese Šumperk ...	357

9.2 Seznam grafů

Graf č. 1: Úbytek zemědělských ploch od roku 2006 do 2012 dle SO ORP	14
Graf č. 2a : Migrační saldo SO ORP v Olomouckém kraji za roky 2008 - 2012	14
Graf č. 2b : Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012	15
Graf č. 3: Úbytek počtu ekonomicky aktivních obyvatel SO ORP Šumperk	16
Graf č. 4: Pedagogičtí pracovníci mateřských a základních škol	39
Graf č. 5: Počet absolventů 9. tříd ZŠ	47
Graf č. 6: Očekávaný vývoj počtu žáků (dětí) v ORP Šumperk	51
Graf č. 7: Počet dětí v MŠ dle zřizovatele	54
Graf č. 8: Meziroční růst provozních nákladů MŠ a ZŠ zřizovaných obcemi (v mil. Kč)	63
Graf č. 9: Meziroční růst provozních nákladů MŠ a ZŠ zřízených obcemi (v tis. Kč).....	80
Graf č. 10: Předpokládaný pozitivní vývoj počtu žáků ZŠ v obcích s výjimečnou ZŠ	84
Graf č. 11: Předpokládaný negativní vývoj počtu žáků ZŠ v obcích s výjimečnou ZŠ	84
Graf č. 12: Vývoj počtu nekvalifikovaných učitelů na 1. stupni ZŠ	87
Graf č. 13: Počet tříd a počet žáků v neúplných ZŠ ve školním roce 2013/2014.	89
Graf č. 14: Index stáří v letech 2007 až 2013	138
Graf č. 15: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	156
Graf č. 16: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP.....	157
Graf č. 17: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP	157
Graf č. 18: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP	157
Graf č. 19: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	158
Graf č. 20: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele.....	158
Graf č. 21: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012	158
Graf č. 22: Dobrovolnická činnost v ORP	159
Graf č. 23: Dobrovolnická činnost v ORP	159
Graf č. 24: Roční náklady venkovských obcí na odpadové hospodářství	207
Graf č. 25: Meziroční změna nákladů na odpadové hospodářství	207
Graf č. 26: Vývoj nákladů OH na občana v jednotlivých mikroregionech	208
Graf č. 27: Množství vytříděného komunálního odpadu v SO ORP Šumperk	210
Graf č. 28: Měrná produkce tříděného papíru, skla, plastu na občany ve vybraných SO ORP v Olomouckém kraji.....	211
Graf č. 29: Formy dojížděky do města Šumperka (SLDB 2011)	264
Graf č. 30: Formy dojížděky do městě Šumperka ze sub-regionů ORP Šumperk	264
Graf č. 31: Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Šumperk.....	320
Graf č. 32: Vývoj míry nezaměstnanosti v okresech Olomouckého kraje a ČR 2007 – 2012	321
Graf č. 33: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v jednotlivých sub-regionech	323
Graf č. 34: Zaměstnanci dle hospodářských sektorů v SO ORP Šumperk	325
Graf č. 35: Požadovaná úroveň vzdělání u volných pracovních míst v okrese Šumperk (3Q 2014)....	327
Graf č. 36: Vývoj vzdělanostní struktury v SO ORP Šumperk	327
Graf č. 37: Srovnání vzdělanostní struktury ve městě Šumperk a ve správním obvodu.....	329
Graf č. 38: Vzdělanostní struktura UoP v okrese Šumperk	330
Graf č. 39: Vývoj počtu volných pracovních míst na jednoho UoP v okrese Šumperk.....	331
Graf č. 40: Počet uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo v okrese Šumperk (3Q 2014).....	331
Graf č. 41: Struktura podnikatelských subjektů dle kategorie podnikání v SO ORP Šumperk	332
Graf č. 42: Srovnání struktury podnikatelských subjektů na venkově a městě Šumperku	334

Graf č. 43: Počet projektů OPPI dle okresů Olomouckého kraje.....	336
Graf č. 44: Výše dotace přidělena podnikům z OPPI dle okresů Olomouckého kraje.....	336
Graf č. 45: Dotace dle velikosti podniku v SO ORP Šumperk	337
Graf č. 46: Zaměření dotací v oblasti podnikání v území ORP Šumperk	337
Graf č. 47: Vývoj počtu volných pracovních míst na jednoho UoP v okrese Šumperk.....	358
Graf č. 48: Srovnání počtu uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo v 3. Q 2014	359
Graf č. 49: Počet volných pracovních míst dle požadované úrovně vzdělání v okrese Šumperk	359
Graf č. 50: Odvětvová struktura nezaměstnaných absolventů vysokoškolského studia	360
Graf č. 51: Odvětvová struktura nezaměstnaných absolventů maturitních oborů.....	361

9.3 Seznam map

Mapa č. 1: Administrativní členění správního obvodu.....	12
Mapa č. 2: Obce s územním plánem	25
Mapa č. 3 Základní školy v SO ORP Šumperk	40
Mapa č. 4: Mateřské školy v SO ORP Šumperk	52
Mapa č. 5: Množství vyříděného komunálního odpadu v ČR dle ORP (kg/obyvatel; rok 2012)	209
Mapa č. 6: Rozmístění kompostáren v SO ORP Šumperk.....	212
Mapa č. 7: Dojíždka do města Šumperk v kraji	262
Mapa č. 8: Dojíždka do města Šumperk v ORP	262
Mapa č. 9: Spoje v rámci KIDSOK v území ORP Šumperk	263
Mapa č. 10: Dojíždka do města Hanušovice.....	265
Mapa č. 11: Dojíždka do obce Olšany	265
Mapa č. 12: Dojíždka do obce Bludov	266
Mapa č. 13: Dojíždka do obce Rapotín.....	266
Mapa č. 14: Dojíždka do obce Velké Losiny	266
Mapa č. 15: Dojíždka do obce Ruda n. M.....	266
Mapa č. 16: Návrh sítě hlavních a vedlejších cyklistických tras v Šumperku	273
Mapa č. 17: Nehodovost cyklistů ve městě Šumperk a obcích Vikýřovice, Rapotín, Petrov n.D a Velké Losiny (tzn. Údolí Desné)	275
Mapa č. 18: Nehodovost cyklistů ve městě Šumperku a obcích Nový Malín, Dolní Studénky, Hrabišín, Sudkov (tzn. Šumperský venkov).....	276
Mapa č. 19: Nehodovost cyklistů ve obcích mikroregionu Region Ruda	277
Mapa č. 20: Intenzita cyklistické dopravy v Šumperku	279
Mapa č. 21: Dostupnost města Šumperk v rámci SO ORP Šumperk pomocí individuální dopravy	285
Mapa č. 22: Intenzita vyjíždkových proudů z obcí do města Šumperk.....	319
Mapa č. 23: Regiony se soustředěnou podporou státu	321
Mapa č. 24: Podíl zaměstnanců high-tech sektoru v ORP Šumperk a Olomouckém kraji	338

9.4 Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Svazková škola Údolí Desné.....	85
Obrázek č. 2: Rozmístění budov svazkové školy ZŠ a MŠ Údolí Desné	86
Obrázek č. 3: Strom problémů.....	86
Obrázek č. 4: Školní autobus ZŠ a MŠ Údolí Desné	90
Obrázek č. 5: Cyklostezka Šumperk - Rapotín	269